

ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ

Публічне управління та адміністрування операцій з товарами, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства

СЕРІЯ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»

*Серію «Митна справа в Україні» засновано в 2001 р.
Її продовженням є серія «Податкова та митна справа в Україні»,
яку започатковано в 2015 р.*

Редакційна колегія:

Пашко П. В., д.е.н. (голова)

Бережнюк І. Г., д.е.н.

Деркач Л. В., к.ю.н.

Крисоватий А. І., д.е.н.

Мазаракі А. А., д.е.н.

Ченцов В. В., д.н.держ.упр., д.іст.н.

-
- У СЕРІЇ «МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ» ВИЙШЛИ ДРУКОМ:**
- 2002**
«Основи митної справи»
«Митний контроль та митне оформлення»
- 2003**
«Таможенное оформление морских грузов»
«Основы таможенного дела в Украине»
«Митний контроль на автомобільному транспорті»
- 2004**
«Митний контроль на залізничному транспорті»
«Митне оформлення автотранспортних засобів»
«Основи митної справи в Україні»
- «Митний кодекс України та нормативно-правові акти, що регулюють його застосування»
«Митний контроль на повітряному транспорті»
«Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні»
«Коментар до Митного кодексу України»
- 2005**
«Порядок заповнення вантажної митної декларації»
- 2006**
«Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей»
«Історія митної справи в Україні»
«Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні»
- 2008**
«Основи митної справи в Україні»
- 2009**
«Таможенный контроль: на пути к международным стандартам»
«Таможенный контроль в морских пунктах пропуска»
«Митне оформлення енергоносіїв»
«Митна безпека»
- «Міжнародні перевезення товарів автомобільним транспортом: теорія і практика»
«Підготовка та підвищення кваліфікації митних брокерів і декларантів: збірник нормативних документів і відомчих роз'яснень»
- 2010**
«Святой Матфей. Митар. Апостол. Євангеліст»
«Історія митної діяльності: Україна в європейському контексті»
- 2011**
«Митні інформаційні технології»
«Особливості митної класифікації товарів»
- «Інфраструктура відкритих ключів: технології, архітектура, побудова та впровадження»
«Розподілені бази даних»
- 2012**
«Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності митних органів»
«Митний кодекс України» / Коментар до ст. 6»
- «Митна політика та митна безпека: концептуальне визначення та шляхи забезпечення»
«Архітектура комп'ютера»
«Комп'ютерна схематехніка»
- 2013**
«Актуальні питання теорії та практики митної справи»
«Історія митної діяльності»
«Механізми державного управління митною справою»
«Формування системи митного аудиту»
- 2014**
«Митна енциклопедія, т. 1»
«Митна енциклопедія, т. 2»
«Митна енциклопедія, т. 3»
-

У СЕРІЇ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»

ВИЙШЛИ ДРУКОМ:

2015

- «Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти»
 - «Українська митниця: вчора, сьогодні, завтра»
- «Митна політика держави та її реалізація митними органами»
 - «Механізми державного управління митною справою»
 - «Історія митної діяльності»
 - «Митне право України»
- «Реформування податкової системи України: сучасні виклики та орієнтири»
 - «Митна справа»
 - «Міжнародні економічні відносини: у 2-х частинах»
- «Адміністративно-правове сприяння соціально-економічному розвитку в Україні: теоретико-методологічні засади»
 - «Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій: історія та практика»
- «Розслідування злочинів, пов'язаних із неналежним виконанням професійних обов'язків медичними працівниками: сучасний стан, проблеми та напрями удосконалення»
- «Формування управлінської компетентності майбутніх економістів у процесі професійної підготовки: теорія і практика»
 - «Let Develor English skills»
 - «Кримінальний процес України»
 - «Європейська інтеграція»
- «Протидія розслідуванню кримінальних правопорушень у сфері оподаткування: теорія та практика»
 - «Інформатика та обчислювальна техніка: практикум»

2016

- «Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів»
 - «Правовий статус фіскальних органів України та держав-членів Європейського Союзу»
 - «Психологічні основи у професійній підготовці фахівців ПМ»
 - «Математика для економістів. Вища математика. Частина I. Лінійна алгебра. Аналітична геометрія»
 - «Сучасні інформаційні системи і технології: управління знаннями»
 - «Економічна кібернетика: введення в спеціальність»
 - «Інформаційні системи та технології у фінансових установах»
 - «Фінансове забезпечення інноваційного розвитку»
 - «Практикум з інформаційних систем в економіці»
 - «Практикум з WEB-програмування»
 - «Малий та середній бізнес у взаємовідносинах із податковими органами: соціологічна інтерпретація»
 - «Моделювання систем захисту інформації»
 - «Формування бюджетної стратегії України: теорія, методологія, практика»
 - «Актуальні питання розвитку банківської системи України»
 - «Система державного фінансового контролю: формування та розвиток в Україні»
 - «Соціалізація студентської молоді у процесі професійної підготовки»
 - «Розвиток бухгалтерського обліку в умовах інтеграційних процесів»
 - «Правове забезпечення фінансової безпеки України»
 - «Grammar for Students of Economics (для економістів)»
 - «English Grammar for law Students (для юристів)»
 - «Алгоритмізація та програмування»
 - «Основи психології та конфліктології для фахової підготовки економістів»
 - «Проблеми соціологічного, психологічного та педагогічного забезпечення податкових відносин в Україні»
 - «Математика для економістів. Функція багатьох змінних. Ряди»
 - «Інформаційні системи і технології»
-

2016

- «Інформаційні системи і технології на підприємстві»
- «Теорія ймовірностей та математична статистика: практикум»
- «Економічні перспективи підприємництва України»
- «Актуальні проблеми теорії держави і права»

2017

- «Теорія держави і права»
- «Історія митної діяльності»
- «Механізм державного управління митною справою»
- «Митна політика держави та її реалізація»
- «Митне право України»
- «Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні»
- «Державні цільові фонди»
- «Аналітично-контрольні аспекти регулювання фінансово-господарської діяльності суб'єктів економіки»
- «Міжнародне фінансове право»
- «Концептуалізація інституту уповноважених економічних операторів: проблеми забезпечення безпеки та спрощення міжнародної торгівлі»
- «Тактика розслідування фінансових злочинів, вчинених із використанням зареєстрованих у зоні пільгового оподаткування компаній»
- «Інститут митної вартості імпортованих товарів в Україні: актуальні питання та вектори розвитку»
- «Державна фіскальна служба України: управління кадровим потенціалом в умовах інституційних змін»
- «Фінансовий ринок України: розбудова інфраструктурної компоненти»
- «Податкова політика України: теоретико-правовий аспект»
- «Митна статистика України»
- «Запобігання митним правопорушенням: охорона і захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні України»
- «Інформаційні системи і технології в податковій справі»
- «Митна справа України»
- «Україна – територія можливостей для розвитку підприємництва»
- «Актуальні проблеми приватного права»
- «Антикризове управління фінансовими корпораціями»
- «Оподаткування електронної комерції в Україні»
- «Протидія агресивному податковому плануванню: світовий досвід та виклики для України»

2018

- «Податкова діяльність держави в умовах становлення інформаційної постіндустріальної економіки»
 - «Зовнішня торгівля України. Митна статистика (1991–2016 роки)»
 - «Митна логістика»
 - «Інноватика на фінансових ринках»
 - «Особливості документування махінацій у сфері державних фінансів, при вчиненні яких використовуються зареєстровані на територіях з пільговим оподаткуванням компанії»
 - «Міжнародне співробітництво держав у сфері захисту національних меншин»
 - «Адміністрування податків і платежів»
 - «Регулювання фінансових ринків в умовах глобалізації»
 - «Управління митними ризиками: теорія та практика»
 - «Митна вартість транспортних засобів: теоретико-методологічні засади контролю в Україні та міжнародна практика»
 - «Фінансовий ринок»
 - «Підприємництво в умовах формування нової економічної і технологічної нормальності суспільства»
 - «Актуальні проблеми удосконалення системи протидії митним правопорушенням»
 - «Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності»
 - «Фіскальна політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної практики»
-

2019

- «Електронний аудит – сучасна форма електронного контролю»
- «Розвиток постмитного аудиту в Україні»
- «Податок на доходи фізичних осіб та єдиний соціальний внесок: новації реформ та їх наслідки»
- «Підприємницька діяльність»
- «Основи оподаткування»
- «Інформаційно-аналітичні технології в оподаткуванні»
- «Основи зовнішньоекономічної діяльності»
- «Актуальні питання запобігання і протидії незаконному обігу тютюнових виробів»
- «Управління фінансовими активами»
- «Дослідження підприємництва: ключові механізми організації, основні драйвери та перспективи»
- «Підприємство в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку»
- «Система управління ризиками у державній митній справі»
- «Фіскальна політика України в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика»
- «Митна наука. Анотований покажчик результатів наукових досліджень (2009–2018 рр.): у 2 т.»
- «Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки»
- «Приватний і публічний інтерес у системі податкових правовідносин»

2020

- «Митна статистика України»
 - «Управлінські інформаційні системи в обліку та оподаткуванні»
 - «Митне право»
 - «Модернізація податкової і митної політики в інституціональному забезпеченні розвитку економіки України»
 - «Імплементация європейських цінностей та технологій оподаткування в Україні»
 - «Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки»
 - «Державний фінансовий аудит: проблеми теорії і практики»
 - «Державний фінансовий контроль»
 - «Економічна теорія»
 - «Державні цільові фонди»
 - «Теоретичні та практичні аспекти визначення та підтвердження походження товарів»
 - «Організація постмитного контролю та аудиту»
 - «Фінансове посередництво»
 - «Організація бухгалтерського обліку»
 - «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності»
 - «Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень»
 - «Податкова система»
 - «Митний контроль та митне оформлення в морських пунктах пропуску: проблемні аспекти та напрями удосконалення»
 - «Митна наука. Анотований покажчик результатів наукових досліджень (2009–2019 рр.): у 2 т.»
 - «Сучасні теоретико-практичні аспекти дослідження резистентного соціального капіталу Держмитслужби»
 - «Публічне управління та адміністрування операцій з товарами, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства»
-

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
Університет державної фіскальної служби України
Науково-дослідний інститут фіскальної політики
Науково-дослідний центр митної справи

До 100 річчя навчального закладу

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ТОВАРАМИ,
ЩО ПЕРЕХОДЯТЬ У
ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ
МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА**

Монографія

За загальною редакцією Л.Р. Прус, С.А. Попеля

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Хмельницький
2020

УДК 339.543:343.57 (477)
П 66

*Рекомендовано до друку Вченою радою УДФСУ
(протокол № 13 від 26.11.2020)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Дмитро Васильківський, д-р екон. наук, доц. (Хмельницький національний університет).
Олександр Пунда, д-р юрид. наук, доц. (Університет державної фіскальної служби України).
Денис Джубаба, (Другий відділ Державної виконавчої служби України у місті Хмельницькому Центрально-західного міжрегіонального управління Міністерства юстиції).
Віталій Худецький (суб'єкт оціночної діяльності (сертифікат №833/18 від 26.10.2018)).

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ:

Бондаренко В.А., Держмитслужба (пп. 2.1; 2.2; 3.2; дод. А; В), *Драган О.В.*, д-р юр. наук, доц., заслужений юрист України, УДФСУ (вступ, висновки); *Коновалов Ю.О.*, НДЦ митної справи НДІ фіскальної політики УДФСУ (пп. 5.2; 6.1); *Пашко П.В.*, д-р екон. наук, проф., заслужений діяч науки і техніки України, УДФСУ (п. 6.2); *Попель С.А.*, канд. екон. наук, НДЦ митної справи НДІ фіскальної політики УДФСУ (вступ; пп.1.3; 2.3; 3.2; розділ 4; пп.5.3; 6.2; 6.3, висновки; дод. Б; Г; Е;Ж); *Прус Л. Р.*, канд. екон. наук, доц., НДЦ митної справи НДІ фіскальної політики УДФСУ (вступ; пп.1.1; 2.2; 3.1; розділ 4; пп. 5.1; 6.2; 6.3, висновки, дод. Г; Д; Е; Ж); *Романюк У. В.*, канд. юр. наук, НДЦ митної справи НДІ фіскальної політики УДФСУ (пп.1.2; 2.1; 5.2; 6.1)

П 66 Публічне управління та адміністрування операцій з товарами, що переходять у власність держави за порушення митного законодавств [Електронний ресурс]: кол. моногр.; за заг. ред. Прус Л.Р., Попеля С.А. – Хмельницький, 2020 – 408 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні» ; том 162). – PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний репозитарій.

ISBN 978-966-346-853-2 (серія)

ISBN 978-966-337-613-4

Монографія є результатом наукових досліджень в межах виконання Тематичного плану наукових (науково-технічних) робіт ДФС України на 2019 р. та паспорту бюджетної програми на 2020 рік Міністерства фінансів України за КПКВК 3501530.

У виданні всебічно проаналізовано основні аспекти публічного управління та адміністрування операцій з товарами, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства, зокрема правові та організаційні засади здійснення операцій з майном; напрями вдосконалення механізму відбору суб'єктів господарювання, які залучаються митницями до операцій з майном; форми та ефективність чинних реалізаційних процедур, встановлення резервів і факторів їх покращення; адміністрування податків при операціях з реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства.

Монографія буде корисною для наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів другого, третього, наукового рівнів вищої освіти, а також фахівців митного спрямування та усіх, хто цікавиться митною проблематикою.

*За повного або часткового відтворення матеріалів даної публікації
посилання на видання обов'язкове*

УДК 339.543:343.57 (477)

ISBN 978-966-346-853-2 (серія)
ISBN 978-966-337-613-4

© Авторський колектив, 2020
© Університет ДФС України, 2020

ЗМІСТ

СКОРОЧЕННЯ ТА УМОВНІ ПОЗНАКИ.....	10
ВСТУП.....	11
РОЗДІЛ 1. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З МАЙНОМ, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	14
1.1 Аналіз нормативно-правової бази здійснення операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства.....	14
1.2 Сутність та види товарів, що вилучаються чи приймаються на зберігання митницями та операції з ними.....	30
1.3 Співставлення законодавства України та деяких інших країн з питань поводження з майном, що вилучається за порушення митного законодавства.....	53
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З МАЙНОМ, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	73
2.1 Аналіз стану розпорядження майном, вилученим митницями.....	73
2.2 Проблематика здійснення окремих операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства.....	81
2.3 Напрями вдосконалення механізму відбору суб'єктів господарювання, які залучаються митницями до операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства.....	111
РОЗДІЛ 3. ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МАЙНА, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА...124	124
3.1 Реалізація майна, яким митниця набула права розпоряджатись, за договорами комісії через спеціалізовані торговельні організації.....	124
3.2 Особливості застосування електронних аукціонів при реалізації майна, вилученого митницями в Україні.....	134
РОЗДІЛ 4. ЗМІНИ ЩОДО РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ, ЯКЕ ПЕРЕЙШЛО У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У 2019-2020 РР.....	142

РОЗДІЛ 5. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ ПРИ ОПЕРАЦІЯХ З РЕАЛІЗАЦІЇ МАЙНА, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....156

5.1. Оподаткування операцій з розпорядження майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства: адміністрування та нормативно-правова база.....156

5.2. Адміністрування податків при операціях з реалізації конфіскованого майна, вилученого за матеріалами митниць.....178

5.3. Сучасний стан та напрями удосконалення адміністрування податків при операціях з реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства на митних аукціонах та редукаціях.....199

РОЗДІЛ 6. ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ МИТНИЦЬ У НАПРЯМІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ.....213

6.1 Організаційне забезпечення розпорядження майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства.....213

6.2. Формування системи оцінювання митниць у напрямі поводження з майном, що переходить у власність держави.....230

6.3. Концептуальні засади змін в роботі митниць у напрямі поводження з майном, що переходить у власність держави.....249

ВИСНОВКИ.....263

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ.....269

ДОДАТКИ.....286

СКОРОЧЕННЯ ТА УМОВНІ ПОЗНАКИ

ДФС – Державна фіскальна служба України

КМУ – Кабінет Міністрів України

МКУ – Митний кодекс України

ПКУ – Податковий кодекс України

ДВС – Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України

УКТ ЗЕД – Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності

НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

ЄС – Європейський Союз

МК ЄС – Митний кодекс Європейського Союзу

ЄАЕС – Євразійський економічний Союз

МК ЄАЕС – Митний кодекс Євразійського економічного Союзу

АРМА – Агентство з розшуку та менеджменту активів

ВСТУП

Результатом розпорядження товарами, транспортними засобами, валютою та цінностями, що перейшли у власність держави за порушення митного законодавства, є додаткові надходження до державного бюджету.

Загалом у власність держави за порушення митного законодавства переходять товари за наступними підставами (ознаками) вилучення:

1) товари з обмеженим терміном зберігання, затримані митницями як предмети порушення митних правил (реалізуються до рішення суду задля попередження їх псування);

2) вилучені митницями товари, щодо яких винесено рішення суду про конфіскацію;

3) товари, строки зберігання чи перебування яких під митним контролем, встановлені МКУ, закінчилися, за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення таких строків (у тому числі такі, що за рішенням суду підлягають поверненню власнику, за яким власник не звернувся);

4) товари, поміщені в митний режим відмови на користь держави;

5) товари, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю і власник яких невідомий.

Загалом, економічний ефект від розпорядження таким майном недостатньо суттєвий, що вказує на необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності діяльності у відповідній сфері.

При цьому певна частина майна, що переходить у власність держави, не може розглядатись як джерело надходження коштів до бюджету, адже чинним законодавством встановлено інші шляхи поводження з нею. Зокрема, продукція, що не має підтверджуючих документів про її якість, відноситься законодавством до неякісної та небезпечної, а отже підлягає однозначному знищенню. Також, знищенню підлягають вилучені митницями тютюнові вироби та алкогольні напої (законодавством передбачена можливість промислової переробки алкогольних напоїв, але вилучені митницями алкогольні напої через їх несуттєву кількість переважно знищуються), наркотичні засоби та прекурсори, медикаменти, що незареєстровані на території України.

Спроби визначити орієнтовні показники відповідних бюджетних надходжень нашоухуються на неможливість (принаймні наразі з урахуванням існуючих методик) прогнозування обсягів вилучення митницями майна. Зазначене призводить до того, що на місцях (у митницях) відсутня мотивація щодо збільшення обсягів надходження коштів від реалізації майна, що вилучається ними.

З урахуванням вищезазначеного, можна констатувати той факт, що існуюча правова система, яка регулює питання розпорядження з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, потребує докорінних змін. Отже, проблемою, яка потребує наукового вирішення є недосконалість процедур, пов'язаних із поводженням з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства.

Метою монографії є дослідження теоретичних аспектів та розроблення практичних пропозицій щодо удосконалення, оптимізації та прискорення порядку розпорядження майном, що переходять у власність держави за порушення митного законодавств.

Об'єктом монографічного дослідження виступають суспільні відносини, що виникають у зв'язку із здійсненням операцій з майном, що перейшло у власність держави.

Предметом є процес здійснення розпорядження митними органами майном що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

Монографія складається із шести розділів, кожен із яких присвячений висвітленню актуальних питань в частині розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства. Перші три розділи відображають стан здійснення розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства до змін законодавства та державного управління, які відбулися з грудня 2019 року.

Розділ I «Правові та організаційні засади здійснення операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства» розкриває сутність та види товарів, що вилучаються чи приймаються на зберігання митницями та операції з ними. Значну увагу приділено аналізу нормативно-правової бази здійснення операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства та співставленню законодавства України та деяких інших країн з питань поводження з майном, що вилучається за порушення митного законодавства.

Розділ II «Практика здійснення операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства» присвячено аналізу стану розпорядження майном, вилученим митницями. Окремим питанням у розділі є дослідження проблематики здійснення окремих операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства. Значної уваги заслуговують визначені напрями вдосконалення механізму відбору суб'єктів господарювання, які залучаються митницями до операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства.

Розділ III «Форми реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства» містить дослідження щодо ефективності чинних реалізаційних процедур, встановлення резервів і факторів їх покращення та особливостей реалізація майна, яким митниця набула права розпоряджатись, за договорами комісії через спеціалізовані торгівельні організації та із застосуванням електронних аукціонів. Також проаналізовано зміни законодавства щодо розпорядження майном, яке перейшло у власність держави, що відбулися у 2019 р.

У Розділі IV «Зміни щодо розпорядження майном, яке перейшло у власність держави за порушення митного законодавства у 2019-2020 рр.» проаналізовано нормативно-правові акти, які були прийняті у 2019-2020 рр. з метою удосконалення процедури розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, а також враховано утворення Держмитслужби, реформу виконавчого впровадження тощо.

Розділ V «Адміністрування податків при операціях з реалізацій майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства» присвячено дослідженню особливостей оподаткування операцій з розпорядженням майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, зокрема реалізації та особливостей адміністрування податків при операціях з реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, в т.ч. й конфіскованого, вилученого за матеріалами митниць.

Розділ VI «Ефективність роботи митниць у напрямі розпорядження майном, що переходить у власність держави» містить дослідження сучасного стану організаційного, кадрового забезпечення митниць у напрямі розпорядження майном, що переходить у власність держави. Також у розділі сформовано систему показників та методику їх розрахунку для оцінювання митниць у напрямі поводження з майном, що переходить у власність держави та концептуальні засади змін в роботі митниць у напрямі поводження з майном, що переходить у власність держави.

Наукове видання підготовлено з урахуванням перспективних напрямів розвитку наукових досліджень у митній справі та на основі висновків, отриманих авторами за результатами проведення досліджень у межах ННТР «Удосконалення публічного управління та адміністрування операцій з товарами, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства» (№ держреєстрації №0119U000563), яка виконувалась Науково-дослідним центром митної справи Науково-дослідного інституту фіскальної політики Університету державної фіскальної служби України протягом 2019-2020 рр.

Авторський колектив висловлює щирі подяки усім, хто своїми ідеями, порадами, настановами, критичним аналізом та безпосередньою участю долучився до створення цього наукового видання.

РОЗДІЛ 1

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З МАЙНОМ, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

1.1 Аналіз нормативно-правової бази здійснення операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства

Основними законодавчими актами, що регулюють загальні питання розпорядження майном, що переходить у власність держави є:

Конституція України – відповідно до ст. 41, яка є нормою прямої дії, конфіскація майна може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом;

Цивільний кодекс України, яким визначено, що безхазяйною є річ, яка не має власника або власник якої невідомий (ст. 335), а конфіскація – позбавлення права власності на майно за рішенням суду, яке може бути застосоване як санкція за вчинення правопорушення (ст. 354);

Закон України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 № 1404-VIII; Умови і порядок виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), що відповідно до закону підлягають примусовому виконанню у разі невиконання їх у добровільному порядку, визначає Закон України «Про виконавче провадження». Ст. 62 Закону передбачено, що виконання рішень про конфіскацію майна здійснюється органами ДВС в порядку, встановленому цим законом.

Здійснення операцій з вилученим, конфіскованим і безхазяйним майном митниць та її митницями регулюється у наступних нормативних актах:

МКУ, яким визначено, що конфіскація як адміністративне стягнення за порушення митних правил полягає у примусовому вилученні товарів, транспортних засобів, зазначених у п. 3 ст. 461 МКУ, і безоплатній передачі їх у власність держави. При цьому моторні транспортні засоби та несамохідні транспортні засоби, що буксируються ними, розглядаються як самостійні об'єкти конфіскації. Конфіскація може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, що визначаються МКУ та іншими законами України (ст. 465). У ст. 541 МКУ передбачено, що постанова суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил у частині конфіскації виконується державним виконавцем у порядку, встановленому законом.

Розділом VII МКУ (гл. 37-38) визначено вимоги щодо зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах митних органів та розпорядження ними. Зокрема передбачено, що товари підлягають реалізації, а у випадках, передбачених законодавством, - безоплатній передачі у володіння і користування або переробці, утилізації чи знищенню. При цьому, товари реалізуються на митних аукціонах, редукаціях або за договором комісії за цінами, визначеними згідно із законодавством України про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність та ПКУ.

Ст. 243 МКУ встановлено основні аспекти розпорядження товарами, транспортними засобами комерційного призначення, зокрема зазначено, що застосуються такі способи розпорядження майном:

1) реалізація:

– товари, транспортні засоби комерційного призначення, що зберігаються на складах митних органів, за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення встановлених строків зберігання;

– товари, транспортні засоби, зазначені у п. 3 ст. 461, конфісковані за рішенням суду;

– товари, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю та/або у транспортних засобах, що перетинають митний кордон України, і власник яких невідомий, після закінчення строку зберігання, встановленого ч. 5 ст. 240;

– товари, поміщені у режим відмови на користь держави, та товари, граничний строк перебування яких під митним контролем закінчився;

– товари, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, у тому числі товари – безпосередні предмети порушення митних правил, вилучені відповідно до МКУ;

– товари, поміщені у режим відмови на користь держави, та товари, граничний строк перебування яких під митним контролем закінчився. Постановою КМУ від 21.05.2012 № 427 встановлено Перелік товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави;

2) безоплатна передача або переробка, утилізація чи знищення:

– у випадках, передбачених законодавством (майно, якість якого не відповідає вимогам стандартів, небезпечне в санітарно-епідемічному відношенні або яке не пройшло відповідного випробування, карантинної обробки чи не придатне для реалізації), підлягає переробці або знищенню (утилізації) з урахуванням ступеня зносу та фактичного стану;

– товари, поміщені у режим відмови на користь держави, та товари, граничний строк перебування яких під митним контролем закінчився. Постановою КМУ від 21.05.2012 № 427 встановлено Перелік товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави;

– товари, зазначені у п. 1 ч. 1 ст. 238 МКУ (крім валютних цінностей), не вивезені власником або уповноваженою ним особою за межі митної території України до закінчення строку зберігання, зазначеного у частині першій ст. 240 МКУ;

– товари, конфісковані за рішенням суду відповідно до ст. 476, у строки, встановлені законодавством для виконання судових рішень, підлягають безоплатній передачі для потреб лікувальних, навчальних закладів, закладів та установ соціально-культурної сфери, інших закладів та установ, що фінансуються за рахунок державного чи місцевих бюджетів, або переробці, утилізації чи знищенню.

Відповідно до ст. 177 МКУ та вимог, встановлених КМУ чи центральними органами виконавчої влади відповідно до їх повноважень, здійснюється знищення або руйнування окремих категорій товарів, зокрема:

- лікарських і наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів;
- неякісної та небезпечної продукції;
- військової, мисливської, спортивної вогнепальної зброї та боєприпасів до неї;
- холодної і пневматичної зброї;
- вибухових речовин;
- спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії, засобів індивідуального захисту, засобів активної оборони та засобів для виконання спеціальних операцій і оперативно-розшукових заходів.

3) повернення – товари, транспортні засоби можуть бути видані власникові або уповноваженій ним особі лише після здійснення їх митного оформлення зі сплатою відповідних митних платежів, якщо таке оформлення не було попередньо здійснено, а митні платежі не сплачувалися. Повернення майна відбувається за рішенням суду або за рішенням керівника органу, в якому майно перебуває на обліку, за наявності відповідних підстав у порядку, встановленому органом, що здійснив його вилучення, або міністерством, керівник якого спрямовує та координує діяльність такого органу.

Порядок розпорядження окремими видами товарів, які не підлягають реалізації, а також товарами, документацією та зразками, зазначеними у п. 8-11 ч. 1 ст. 238 МКУ, встановлюється КМУ.

Переробка, утилізація та знищення товарів здійснюються за кошти державного бюджету.

Положення про Державну фіскальну службу України, затверджене постановою КМУ від 21.05.2014 № 236, визначає компетенцію ДФС щодо:

– узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до компетенції ДФС, розробки пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та КМУ, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подання їх Міністру фінансів (пп. 1 п. 4);

– організації робіт з виявлення, обліку, зберігання, оцінки, розпорядження безхазяйним майном, а також іншим майном, що переходить у власність держави, та з обліку, попередньої оцінки, зберігання майна, вилученого, конфіскованого за порушення митного та податкового законодавства (пп. 66 п. 4).

Розпорядження майном розглядаємо як систему заходів щодо нагляду та контролю за управлінням і розпорядженням майном з метою забезпечення збереження, ефективного використання майна. Безпосереднє здійснення розпорядження майном, яке переходить у власність держави за порушення митного законодавства та визначення операцій з вилученим, конфіскованим і безхазяйним майном регламентовано низкою нормативно-правових актів (табл. 1.1), які, маючи однакову сферу регулювання, встановлюють певні особливості діяльності для кожного державного органу (ДФС, ДВС, митниці тощо). Розпорядниками майна, яке переходить у власність держави за порушення митного законодавства, згідно чинного законодавства є митниці та органи ДВС (рис. 1.1).

Таблиця 1.1 – Нормативно-правове забезпечення здійснення операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства

Назва	Орган центральної виконавчої влади/вид нормативного документу	Характеристика
<i>КМУ</i>		
<i>Порядок обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним</i>	Постанова 25.08.1998 № 1340 (далі – Порядок 1340)	регулює питання обліку, попередньої оцінки і зберігання майна до прийняття судом рішення про його конфіскацію, передачі органам державної виконавчої служби вилученого митниціями майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію
<i>Порядок організації митних аукціонів, реалізації товарів і транспортних засобів на митних аукціонах, товарних біржах або через підприємства торгівлі, а також розпорядження окремими видами товарів, що не підлягають реалізації</i>	Постанова від 26.04.2003 № 607 (далі – Порядок 607)	визначає процедуру організації та умови проведення митних аукціонів; реалізації на митних аукціонах, товарних біржах або через підприємства торгівлі товарів і транспортних засобів, що перейшли у власність держави, і товарів, строк зберігання яких під митним контролем закінчився, а власник не звернувся за ними в установлений Митним кодексом України строк, механізм оцінки та уцінки таких товарів і розрахунків за реалізовані товари, а також спосіб розпорядження окремими видами товарів, що не підлягають реалізації
<i>Порядок розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби</i>	Постанова від 11.07.2002 № 985 (далі – Порядок 985)	встановлює способи проведення реалізації органом державної виконавчої служби конфіскованого майна за рішенням суду, за винятком виключеного за законом з обігу, порядок проведення переоцінки, у разі коли передане на реалізацію майно не буде продано, порядок прийняття рішення щодо переробки, знищення (утилізації), безоплатної передачі закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, військовим формуванням, слідчим ізоляторам, та на благодійні цілі
<i>Порядок обліку, зберігання, оцінки вилученого митниціями ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі його органам державної виконавчої служби і розпорядження ним</i>	Постанова від 26.12.2001 № 1724 (далі – Порядок 1724)	врегулює питання передачі органам державної виконавчої служби вилученого митниціями ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію.

Назва	Орган центральної виконавчої влади/вид нормативного документу	Характеристика
Міністерство юстиції України, Міністерство фінансів України		
<i>Порядок взаємодії органів державної виконавчої служби та митниць Державної фіскальної служби під час передавання майна, конфіскованого за рішеннями судів, та розпорядження ним</i>	наказ від 23.03.2018 № 892/5/379 (далі – Порядок 892)	врегулює механізм передавання вилученого митницями ДФС та конфіскованого за судовими рішеннями майна органам державної виконавчої служби, подальшого інформування про здійснене розпорядження ним та взаємодії представників митниць ДФС і державних виконавців під час здійснення такої діяльності. Дія цього Порядку поширюється на майно (в тому числі транспортні засоби), вилучене митницями ДФС і конфісковане на підставі судових рішень, а також не вилучене митницями ДФС майно з обмеженим терміном зберігання, що потребує невідкладного розпорядження
<i>Порядок реалізації арештованого майна</i>	наказ Мін'юсту від 29.09.2016 № 2831/5	<i>встановлює механізм реалізації звернення стягнення на майно боржника як заходу примусового виконання рішення суду, яке полягає в його арешті (описі), вилученні та примусовій реалізації. Визначає процедуру проведення торгів та визначення переможця.</i>
Міністерство фінансів України		
<i>Порядок роботи складу митниці ДФС</i>	наказ від 30.05.2012 № 627 (далі - Порядок 627)	встановлює механізм організації роботи складів митниць ДФС, зокрема визначає види товарів і транспортних засобів, які на них зберігаються, відповідне документаційне забезпечення, оцінку товарів, операції з ними та строки зберігання
<i>Порядок відшкодування витрат за зберігання товарів та транспортних засобів на складах митних органів, Порядок обчислення сум витрат у справах про порушення митних правил та їх відшкодування та Розміри відшкодувань за зберігання на складах митних органів товарів і транспортних засобів</i>	наказ від 15.06.2012 № 731 (далі - Порядок 731)	визначає механізм відшкодування витрат митниць за зберігання товарів, транспортних засобів, зазначених в частині 6 статті 239 Митного кодексу України, на складах митниць.

Назва	Орган центральної виконавчої влади/вид нормативного документу	Характеристика
Державна митна служба України		
Положення про умови та порядок проведення тендера (конкурсу) з визначення спеціалізованих підприємств організаторів митних аукціонів	наказ від 14.02.2011 № 103 (далі - Положення 103)	визначає умови та порядок проведення тендера (конкурсу) з визначення спеціалізованих підприємств, які можуть здійснювати організацію митних аукціонів.

Джерело: узагальнено Прус Л.Р. [74, 117, 119, 120, 124, 125, 126, 127, 130]

Варто зазначити, що починаючи з 2001 року вилучене митницями майно, щодо якого прийнято рішення суду про конфіскацію, передається для подальшого розпорядження державним виконавцям, які входять до системи органів Мін'юсту. На сьогодні митниці позбавлені права самостійно розпоряджатися таким майном.

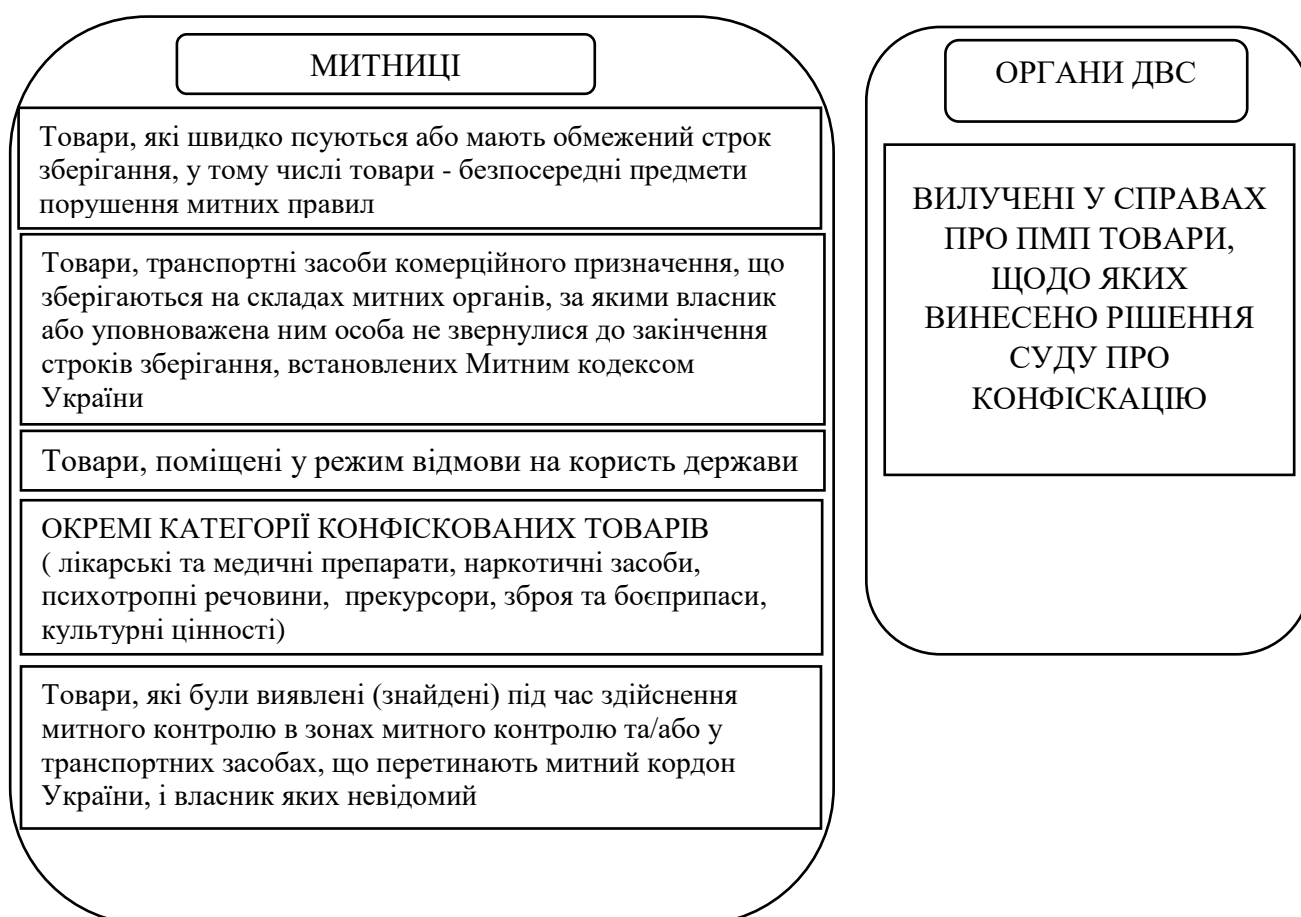

Рисунок 1.1 – Розпорядники майна, що перейшло у власність держави
Джерело: розроблено Бондаренком В.А.

Аналіз чинного законодавства дозволив визначити категорії майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, за підставою переходу в дохід держави та органом, який здійснюватиме розпорядження майном, можна класифікувати так:

– митниця:

1. майно, що підлягає поверненню власнику за рішенням суду, власник не звернувся;

2. майно, прийняте на зберігання, за яким не звернувся власник;

3. майно, поміщене у митний режим відмови на користь держави;

4. майно з обмеженим терміном зберігання, вилучені або затримані митницями як предмети порушення митних правил,;

5. майно, яке були виявлене (знайдене) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю і власник яких невідомий;

6. майно, вилучене митницями в рахунок забезпечення стягнення штрафу та вартості майна, яке не можливо конфіскувати в натурі;

– орган ДВС:

– вилучене митницями майно, щодо якого прийнято рішення суду про конфіскацію.

Також, відповідно до покладених на ДФС завдань в частині розпорядження майном, яке переходить у власність держави за порушення митного законодавства, розроблено низку наказів ДФС з метою підвищення ефективності розпорядження майном, що переходить у власність держави (табл.1.2).

Отже, на сьогодні в Україні діє система нормативно-правового регулювання здійснення операцій з вилученим та конфіскованим майном. Відповідно до вказаних нормативно-правових актів розпорядження конфіскованим майном, вилученими митницями, полягає у його реалізації, знищенні (утилізації), переробці та безоплатній передачі.

В умовах розвитку ринкових відносин в Україні та її інтеграції до світового співтовариства відбувається збільшення обсягу та видів зовнішньоекономічних операцій. Разом з цим збільшується й кількість порушень митних правил, що зазвичай призводить до вилучення товарів, транспортних засобів, їх конфіскації.

Комплексний аналіз законодавства щодо тимчасового вилучення товарів, транспортних засобів і документів як процесуальної дії у справах про порушення митних правил, обліку і зберігання такого майна, дає підстави стверджувати про достатнє законодавче регулювання цього питання. Разом з тим, існують окремі проблеми з практичною реалізацією цих норм митницями, та іншими суб'єктами, задіяних в питаннях обліку, оцінки, розпорядження таким майном, зокрема:

– Міністерство юстиції України;

– Міністерство внутрішніх справ України;

– Національна поліція України;

– Служба безпеки України;

– Міністерство культури України;

– Міністерство охорони здоров'я України;

Таблиця 1.2 – Організаційно-розпорядчі акти ДФС щодо здійснення певних аспектів операцій з майном, що переходить у власність держави оновити

Наказ ДФС	Назва
від 29.08.2014 № 91	Про підвищення ефективності розпорядження майном, що переходить у власність держави
від 01.09.2014 № 97 (зі змінами внесеними наказом ДФС від 29.11.2017 № 797) в частині зберігання вилученої зброї	Порядок придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, спеціальних засобів та військового-технічного майна у підрозділах Державної фіскальної служби України
від 27.10.2014 № 216	Порядок організації та ведення договірної роботи в органах ДФС
від 23.04.2016 № 295(зі змінами внесеними наказом ДФС від 01.11.2018 № 699, в частині звітування митниць ДФС про рух майна за формами ДФРБО-К1, ДФРБО-К2, ДФРБО-К3, ДФРБО-К4)	Про затвердження форм бюджетної фінансової та управлінської звітності органів ДФС
від 21.06.2016 № 546	Методичні рекомендації щодо організації зберігання культурних цінностей та розпорядження ними
від 28.12.2016 № 1041 (зі змінами внесеними наказом ДФС від 12.11.2018 № 720)	Про окремі питання роботи комісії з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави
від 03.04.2017 № 231	Порядок взаємодії між структурними підрозділами ДФС та її територіальними органами під час оприлюднення інформації про товарно-матеріальні цінності, що переходять в дохід держави та можуть бути безоплатно передані державним органам, установам і організаціям
від 19.10.2017 № 689	Порядок взаємодії між структурними підрозділами ДФС та її територіальними органами під час оприлюднення інформації про результати знищення тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів
від 29.11.2017 № 814	Методичні рекомендації щодо проведення попередньої оцінки, оцінки товарів, транспортних засобів, що розміщуються на складах митниці ДФС
від 12.02.2019 № 100 (зі змінами внесеними наказом ДФС від 30.10.2019 № 732)	Методичні рекомендації щодо механізму взаємодії підрозділів митниці ДФС при обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до статті 243 Митного кодексу України

Джерело: узагальнено Прус Л.Р.

- Міністерство охорони здоров'я України;
- Фонд державного майна України;
- Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів;
- Державна казначейська служба України;
- Національний банк України;
- суб'єкти оціночної діяльності;
- НКЦПФР;

– комерційні банки України.

Злагоджена робота усіх суб'єктів досліджуваного процесу дозволить уникнути існуючих проблем та вдосконалити процесуальні моменти діяльності.

Зокрема, відповідно до п. 14 Порядку 985, у разі коли майно, в тому числі транспортні засоби, не реалізовано у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», державний виконавець вносить на розгляд комісії, яка утворена відповідно до пункту 11 цього Порядку (далі – комісія), пропозицію щодо безоплатної передачі майна органам державної влади, закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення, соціального захисту, зокрема закладам, у яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячим будинкам сімейного типу, прийомним сім'ям, будинкам дитини при установах виконання покарань, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам, військовим формуванням, а також на благодійні цілі.

Але норм щодо звільнення від оподаткування акцизним податком операцій з безоплатного передання підакцизних товарів, навіть у володіння і користування державних органів, установ (організацій), які утримуються за рахунок бюджетних коштів, ПКУ не містить.

На вирішення цих питань народними депутатами було розроблено проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо безоплатної передачі у володіння і користування конфіскованих та безхазяйних транспортних засобів)» (реєстр. № 1403 від 11.12.2014 в доопрацьованій редакції від 02.03.2015), проте, у 2018 році його знято з розгляду.

Також, на сьогодні відсутній чітко визначений механізм утилізації транспортних засобів, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства. З огляду на таку ситуацію застосовуються різні підходи до організації такого процесу, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень. Крім того, відсутність єдиних підходів не дає змогу стверджувати про дотримання вимог природоохоронного законодавства при такій діяльності.

За ініціативи ДФС було розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку утилізації транспортних засобів, що переходять у власність держави, які не реалізовані в установленому порядку та (або) не придатні для експлуатації, та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», яким пропонується визначити процедуру передання на утилізацію транспортних засобів, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства, уніфікувати фінансові аспекти покриття відповідних витрат та їх документальне оформлення тощо. Наразі, цей проєкт розглядається Мінфіном.

В частині діяльності підприємств, уповноважених здійснювати реалізацію арештованого майна, у тому числі вилученого митницями, щодо якого прийнято рішення суду про конфіскацію, слід зазначити таке. Ст. 61 Закону України «Про виконавче провадження» визначає, що реалізація арештованого майна (крім майна, вилученого з цивільного обороту, обмежено оборотоздатного майна та майна, зазначеного у ч. 8 ст. 56 цього Закону) здійснюється шляхом електронних торгів або за фіксованою ціною.

Реалізація за фіксованою ціною застосовується щодо майна, оціночна вартість якого не перевищує 50 мінімальних розмірів заробітної плати. Реалізація за фіксованою ціною не застосовується до нерухомого майна, транспортних засобів, повітряних, морських та річкових суден незалежно від вартості такого майна. Порядок проведення електронних торгів визначається Міністерством юстиції України.

Порядок реалізації майна, зазначеного у частині восьмій ст. 56 цього Закону, крім цінних паперів, визначається Міністерством фінансів України за погодженням з Національним банком України. Порядок реалізації цінних паперів визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Міністерством юстиції України, а іншого майна - Міністерством юстиції України. Порядок реалізації обмежено оборотоздатного майна визначається законодавством.

Положеннями Порядку № 2831/5, зареєстрованим в Мін'юсті України 30.09.2016 за № 1301/29431 (із змінами і доповненнями), процес реалізації арештованого майна деталізовано. Так, зазначено, що реалізація майна здійснюється після визначення його вартості (оцінки) відповідно до ст. 57 Закону України «Про виконавче провадження». Не підлягає передачі на реалізацію майно, щодо якого наявний письмовий висновок експерта, суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання щодо неможливості чи недоцільності реалізації арештованого майна боржника у зв'язку із значним ступенем його зносу, пошкодженням або в разі, якщо витрати, пов'язані зі зверненням на таке майно стягнення, перевищують грошову суму, за яку воно може бути реалізовано.

Як встановлено перевіркою Рахункової палати України, після прийняття судами рішень про конфіскацію майна і до опису та вилучення його органами ДВС, воно продовжує знаходитись на складах митниць [133]. При цьому, п. 8 Порядку 892 встановлено, що після відкриття виконавчого провадження щодо виконання рішення суду про конфіскацію майна державний виконавець невідкладно з'ясовує у митниці місцезнаходження майна, що підлягає опису та арешту, та умови його зберігання для організації його подальшого зберігання. У разі необхідності на вимогу державного виконавця митниця надає вказану інформацію у письмовому вигляді. Опис та арешт майна проводяться державним виконавцем у строк не пізніше п'яти днів з моменту відкриття виконавчого провадження.

А п. 15 вищезазначеного порядку встановлено, що вилученим митницями майном, що швидко псується або має обмежений строк зберігання, до моменту опису такого майна державним виконавцем мають право розпоряджатися митниці ДФС згідно з Порядком 985.

Майно, що швидко псується передається митницею для реалізації, а за наявності ознак псування, непридатності до використання чи загрози санітарно-епідеміологічному благополуччю населення, що підтверджується фаховими висновками спеціально уповноважених органів виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за якістю та безпечністю продукції, - для переробки або знищення (утилізації) з дотриманням вимог Порядку 985.

Якщо до рішення суду передане митницею для реалізації швидкопсувне майно не реалізовано або реалізовано частково, подальше розпорядження таким майном здійснюється митницею шляхом передачі його на переробку або знищення (утилізацію). Після здійснення остаточного розпорядження швидкопсувним майном митниця надсилає державному виконавцю, яким відкрито виконавче провадження про конфіскацію майна, інформацію про спосіб розпорядження цим майном з копіями підтвердних документів.

Після отримання вказаних документів державний виконавець закінчує виконавче провадження на підставі п. 9 ч. 1 ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження».

Про результати виконання доручення державного виконавця щодо розпорядження майном або про неможливість його виконання із наведенням обґрунтованих підстав митниця письмово повідомляє відповідного державного виконавця у 10-денний строк.

Облік вилученого майна відповідно до номенклатури розділів та груп Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) запроваджено в митницях з 01.01.2018 відповідно до листа ДФС від 16.01.2018 №1214/7/99-99-05-03-02-17. Звітування митницями про рух майна вилученого через порушення митних правил та подальше розпорядження ним, здійснюється за формою №ДФЕРБО-К1.

Стосовно оцінки майна зазначимо наступне. Відповідно до вимог п. 7 Порядку 1340, оцінка майна провадиться комісією, яка утворюється органом, що здійснив його вилучення, у складі представників територіальних органів ДФС, органів (суб'єктів господарювання), що здійснили вилучення майна або зберігають його, фінансових органів та органів (суб'єктів господарювання), які здійснюватимуть розпорядження цим майном. У разі розбіжності в оцінці майна між представниками комісії та у випадках, передбачених законодавством України і цим Порядком, оцінка провадиться суб'єктами оціночної діяльності – суб'єктами господарювання.

За результатами роботи комісії складається акт опису, оцінки та передачі майна. Усі примірники акта підписуються членами комісії та затверджуються у термін не пізніше трьох днів після його складення керівником чи заступником керівника органу (суб'єкта господарювання), що здійснив вилучення або забезпечував зберігання майна.

Територіальні органи ДФС на основі актів опису, оцінки та передачі майна забезпечують здійснення загального контролю за повнотою та своєчасністю перерахування до відповідного бюджету виручки від реалізації майна чи продуктів його переробки, утилізації, а також відповідних податків. Сума можливої виручки від реалізації продуктів переробки майна, його утилізації визначається на підставі розрахунку, проведеного підприємством, яке здійснюватиме переробку або утилізацію.

Акт опису, оцінки та передачі майна є підставою для реалізації майна через підприємства роздрібної торгівлі, торгові біржі та аукціони, безоплатної передачі, знищення, утилізації, переробки.

Згідно з п. 4 Порядку 1724 попередня оцінка майна проводиться митницями самостійно, а у випадках, визначених законодавством, із залученням суб'єктів оціночної діяльності - суб'єктів господарювання на момент взяття його на облік з урахуванням вимог, встановлених цим Порядком.

Ст. 57 Закону України «Про виконавче провадження» визначено, що оцінку (переоцінку) майна в порядку, встановленому законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність, проводить державний виконавець та здійснюється за взаємною згодою сторонами виконавчого провадження. Для проведення оцінки за регульованими цінами, транспортних засобів, повітряних, морських та річкових суден та у разі якщо визначити вартість майна (окремих предметів) складно, виконавець залучає суб'єкта оціночної діяльності - суб'єкта господарювання.

Розпорядження майном виконується за наступним алгоритмом дій:

1. Підготовка проектів наказів на створення або заміну складу комісії з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави, яка передбачена п. 7 Порядку 1340.

2. За необхідності повідомлення власника товарів про розпорядження митницею майном, відповідно до вимог ч. 1 ст. 243 МКУ.

3. Підготовка запитів до уповноважених органів виконавчої влади щодо майна (про якість та безпеку, ступінь зносу тощо). Отримані висновки розглядаються комісією з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави, та приймаються відповідні рішення.

4. Здійснення оцінки майна відповідно до законодавства України про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність та Податкового кодексу України (відповідно до вимог ч. 9 ст. 243 МКУ) із залученням суб'єктів оціночної діяльності. Між митницею та суб'єктом оціночної діяльності підписується відповідний договір.

5. Всі підготовлені матеріали передаються на розгляд комісії з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави. Наказом ДФС від 28.12.2016 №1041 (зі змінами) визначено періодичність проведення засідань комісії, а саме – не рідше одного разу на місяць не пізніше 05 числа місяця.

6. Відповідно до положень п. 9 Порядку 1340 здійснюється видача чи передача майна для розпорядження (відповідно до укладених договорів).

Процедуру розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства представлено на рис 1.2 та 1.3.

На сьогодні в державі відсутній уповноважений орган, який би утримував на своєму балансі конфісковане і передане йому фіскальними і правоохоронними органами майно до моменту розпорядження ним. Про що зазначено у звіті Рахункової палати України у 2014 році [19].

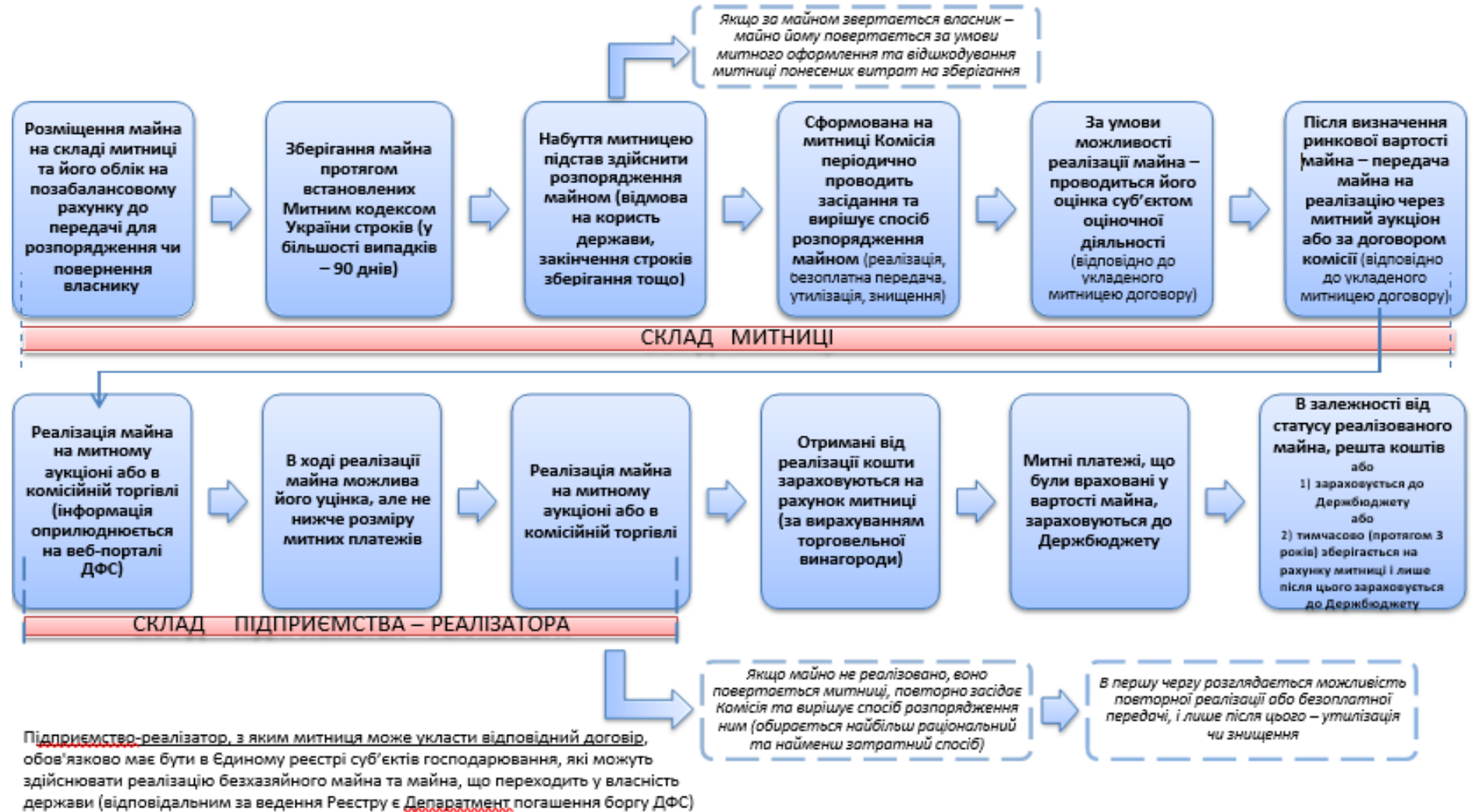
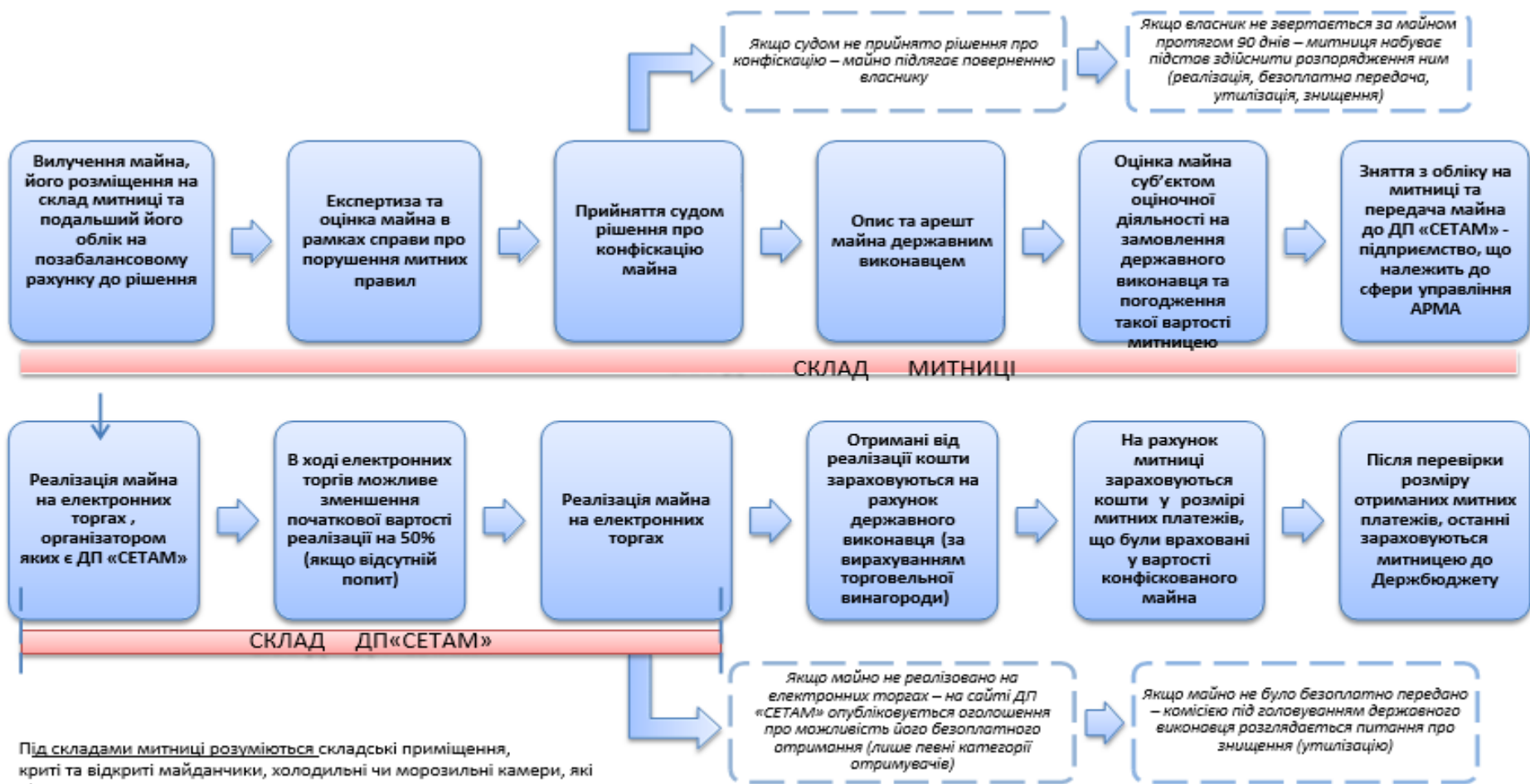

Рисунок 1.2 – Процедура розпорядження митницями майном, що перейшло у власність держави (крім конфіскованого)

Джерело: розроблено Бондаренком В.А.

Під складами митниці розуміються складські приміщення, криті та відкриті майданчики, холодильні чи морозильні камери, які

- 1) належать митницям;
- 2) використовуються митницями за договором оренди;
- 3) використовуються митницями за договором відповідального зберігання.

Рисунок 1.3 – Процедура розпорядження майном, конфіскованим за матеріалами митниць

Джерело: розроблено Бондаренком В.А.

Користуючись нормами Закону України «Про виконавче провадження», відповідно до яких перевірити законність виконавчого провадження мають право лише відповідні працівники ДВС, керівництво Мін'юсту та ДВС фактично безконтрольно проводить операції з майном, що перейшло у власність держави, внаслідок чого до бюджету не надходять значні суми коштів.

Встановлене п. 16 Порядку 1724 обов'язкове щоквартальне звірення митницями разом з державними виконавцями сум вартості майна, переданого за актами опису і арешту та фактичних перерахувань до державного бюджету, в окремих випадках проводилось формально, оскільки працівники митних органів не допускалися державними виконавцями до ознайомлення з первинними документами, а лише інформувалися органами ДВС про рух майна і коштів [96].

Про перерахування до державного бюджету коштів, одержаних від реалізації майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, державний виконавець повідомляє митницю протягом трьох днів з дня їх перерахування. При цьому інформація надається окремо кожною постановою про опис та арешт майна, а один раз на квартал проводиться звірення сум вартості майна, переданого за цими актами, та фактичних перерахувань до державного бюджету.

Бухгалтерський облік руху державного майна, конфіскованого за рішенням суду, та коштів, перерахованих до державного бюджету за реалізацію цього майна, в органах ДВС відсутній.

Раз на квартал митниці, якими вилучалось майно, та органи ДВС, яким таке майно передавалось, здійснюють звірення показників розпорядження конфіскованим майном. Відповідно до актів звірення обсяг виявлених протягом 2014 – 2017 років нестач конфіскованих за матеріалами митниць товарів, що були передані органам ДВС, становить 47,0 млн. грн. (з них вартість товарів, що залишились на тимчасово окупованих територіях та тимчасово зараховані до нестач, становить всього 12,3 млн. гривень). При цьому вартість погашених чи списаних нестач конфіскованих товарів за аналогічний період становить 7,3 млн. грн. Серед причин, які можуть бути підставами такого незадовільного стану у цій сфері, є відсутність бухгалтерського обліку в органах ДВС конфіскованого майна, зокрема і його нестач.

Зазначена інформація була доведена до Міністерства юстиції України листом ДФС від 24.07.2018 № 13010/5/99-99-05-03-02-16, в якому, зокрема, ДФС наголошувала, що відповідно до положень пункту 6 розділу V Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів суб'єктів державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11, відображення в бухгалтерському обліку майна, конфіскованого або зверненого в дохід держави судом, яке передано суб'єкту державного сектору згідно із законодавством для подальшого розпорядження (реалізації, безоплатної передачі, переробки, знищення або утилізації), здійснюється у порядку, передбаченому для запасів, які утримують з метою безоплатного розподілу, передачі, продажу. При оприбуткуванні конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна суб'єкт державного сектору одночасно на його вартість відображає зобов'язання перед бюджетом або іншим суб'єктом державного сектору у випадках,

передбачених законодавством. Аналітичний облік таких зобов'язань перед бюджетом (іншим суб'єктом державного сектору) ведеться за відповідним документом (акт опису та арешту майна, рішення про безоплатну передачу майна тощо).

У свою чергу листом від 13.08.2018 № 2865/14832-26-18/20.5.2 Мін'юст на адресу ДФС скерував свою позицію з порушеного питання, яка полягає в тому, що ані Законом України «Про виконавче провадження», ані Порядком 1724, ані Порядком 985, якими органи ДВС керуються при організації зберігання та розпорядження конфіскованим майном, не передбачено ведення органами ДВС бухгалтерського обліку конфіскованих товарів, у тому числі вилучених за матеріалами митниць ДФС.

Однак, бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, та керуючись положеннями ст. 6 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ст. 9 Закону України «Про Рахункову палату» та пункту 4 Положення про Державну аудиторську службу України, затвердженого постановою КМУ від 03.02.2016 № 43, з метою забезпечення ведення бухгалтерського обліку конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна, ДФС зверталась до Мін'юсту та Мінфіну за відповідними роз'ясненнями та вказівками.

У свою чергу Мінфін зазначив, що для обліку активів, що придбані (вироблені, отримані) та утримуються з метою подальшого розподілу, передачі або продажу призначено субрахунок 1815 «Активи для розподілу, передачі, продажу».

Крім того, Мінфін наголошує, що відповідно до ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством, або власник відповідно до законодавства та установчих документів.

Державна аудиторська служба України також висловлює позицію щодо обов'язковості ведення бухгалтерського обліку конфіскованого майна.

Однак, Мін'юст висловлює позицію, що з огляду на те, що конфісковане майно не перебуває на зберіганні в органах ДВС, а передається на зберігання іншим суб'єктам господарювання, підстав для ведення бухгалтерського обліку такого майна немає. Отже, порушене питання потребує взаємопогодження позицій Мінфіну, Мін'юсту та ДФС.

Також, Рахунковою палатою України у звіті відзначено про доцільність розробки механізму конкурсного відбору суб'єктів господарювання, що залучаються митницями [20] до зберігання вилученого майна та розпорядження ним на договірних засадах, при цьому Мінфіном листом від 16.05.2016 № 31-11320-07-10/13924 повідомлено ДФС про те, що МКУ не передбачено встановлення порядку залучення суб'єктів господарювання до розпорядження

товарами, що переходять у власність держави, та порядку реалізації товарів на митних аукціонах, редукаціях або за договором комісії. Також зазначено, що ДФС має систематизувати нормативно-правові акти, які регулюють відносини у сфері розпорядження конфіскованим та іншим майном, що переходить у власність держави, та привести такі акти у відповідність до сучасних вимог та правил. Розроблений ДФС проект нормативно-правового акта було направлено на погодження до Мінфіну (лист ДФС від 31.07.2018 № 2212/4/99-99-05-03-02-13), а також ДП «Прозорро. Продажі» та ДП «СЕТАМ» як зацікавленим сторонам (лист ДФС від 31.07.2018 № 25024/6/99-99-05-03-02-13).

Положення підзаконних нормативно-правових актів, якими регламентуються питання розпорядження майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, не кореспондуються, а в окремих частинах - суперечать одне одному. Нормативно-правові акти, які регламентують діяльність державних органів у цій сфері, не забезпечують єдиних підходів у здійсненні зазначених операцій, внаслідок чого існуюча розгалужена система управління цим майном неефективна і не відповідає інтересам держави [23].

Урядом залишено без контролю процес створення єдиної державної системи управління майном, що вилучено і перейшло у власність держави. Неузгодженість управлінських дій центральних органів державної виконавчої влади стала причиною зволікання із створенням Єдиної інформаційної системи з обліку, зберігання та оцінки майна, що реалізується за рішеннями органів виконавчої влади. Навіть було розроблено та прийнято постанову КМУ від 11 лютого 2004 р. № 154 «Деякі питання організації обліку, зберігання та оцінки майна, що реалізується за рішеннями органів виконавчої влади», якою передбачено функціонування такої системи.

Слід зазначити, що рекомендації Рахункової палати [21, 22, 23], надані за результатами попередніх контрольних заходів, ДФС переважно виконані.

1.2 Сутність та види товарів, що вилучаються чи приймаються на зберігання митницями та операції з ними

Триваючий процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції призводить до міжнародного поділу праці, міграції капіталу, людських та виробничих ресурсів. Глобалізація як механізм розвитку світового господарства є стимулюючим чинником подальшого прискорення транскордонної співпраці та торгівлі, що означає збільшення взаємозалежності національних економік усього світу, зумовлене швидким зростанням руху через кордони товарів, послуг, технологій та капіталу. Крім того, вигідне географічне положення України на шляху основних транспортних потоків та державна політика спрощення процедур торгівлі безумовно стимулюють рух товарів через кордони.

За загальним правилом під переміщенням через митний кордон України розглядають ввезення на митну територію України, вивезення з цієї території або транзит через територію України товарів та транспортних засобів комерційного призначення у будь-який спосіб, включаючи використання з цією метою трубопровідного транспорту та ліній електропередачі.

Відповідно до частини першої ст. 458 МКУ порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений цим Кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх митним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на митні органи МКУ чи іншими законами України, і за які МКУ передбачена адміністративна відповідальність [45].

Упродовж 12 місяців 2018 року митницями ДФС виявлено 48,9 тис. порушень митних правил із вартістю предметів правопорушень на суму 3,4 млрд. грн. Порівняно з відповідним періодом 2017 року кількість складених протоколів про порушення митних правил збільшилась на 51%, а вартість предметів правопорушення в 2 рази. Найпоширенішими є випадки незаконного переміщення через митний кордон промислових товарів [149].

Відповідно до п. 57 ч. 1 ст. 4 МКУ товари – це будь-які рухомі речі, у тому числі ті, на які законом поширено режим нерухомої речі (крім транспортних засобів комерційного призначення), валютні цінності, культурні цінності, а також електроенергія, що переміщується лініями електропередачі [35]. Таким чином, законодавець відносить до категорії товари лише транспортні засоби особистого користування, тобто наземні транспортні засоби товарних позицій 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД та причепи до них товарної позиції 8716 згідно з УКТ ЗЕД, плавучі засоби та повітряні судна, що зареєстровані на території відповідної країни, перебувають у власності або тимчасовому користуванні відповідного громадянина та ввозяться або вивозяться цим громадянином у кількості не більше однієї одиниці на кожну товарну позицію виключно для особистого користування, а не для промислового або комерційного транспортування товарів чи пасажирів за плату або безоплатно.

Крім того, для цілей здійснення митних формальностей з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи законодавець поділяє товари на українські товари та іноземні товари.

Українські товари (пункт б1 частини першої ст. 4 МКУ) – це товари:

а) які повністю отримані (вироблені) на митній території України та які не містять товарів, ввезених із-за меж митної території України. Товари, повністю отримані (вироблені) на митній території України, не мають митного статусу українських товарів, якщо вони отримані (вироблені) з товарів, які не перебувають у вільному обігу на митній території України;

б) ввезені на митну територію України та випущені для вільного обігу на цій території;

в) отримані (вироблені) на митній території України виключно з товарів, зазначених у підпункті «б», або з товарів, зазначених у підпунктах «а» і «б» цього пункту.

До іноземних товарів законодавство України з питань державної митної справи (п. 15 ч. 1 ст. 4 МКУ) відносить товари, що не є українськими відповідно до п. 61 ч. 1 ст. 4 МКУ, а також товари, що втратили митний статус українських товарів відповідно до МКУ.

Відповідно до ст. 508 МКУ до процесуальних дій, які проводяться у справі про порушення митних правил з метою отримання доказів, необхідних для її правильного вирішення, серед іншого, належить тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів, та документів на них.

Товари – безпосередні предмети порушення митних правил та відповідні документи, необхідні як докази у справі про порушення митних правил, можуть тимчасово вилучатися. Документи, які перебувають в електронному вигляді, вилучаються разом з відповідними носіями (ч. 1 ст. 511 МКУ).

Разом з тим, тимчасове вилучення товарів, у тому числі транспортних засобів особистого користування, транспортних засобів комерційного призначення, які підлягають конфіскації, а також відповідних документів є обов'язковим, у разі виявлення таких порушень митних правил:

– порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю (ст. 471 МКУ);

– недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення (ст. 472 МКУ);

– пересилання через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях товарів, заборонених до такого пересилання (ст. 473 МКУ);

– переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності (ст. 476 МКУ);

– переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України поза митним контролем (ст. 482 МКУ);

– переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю (ст. 483 МКУ);

– зберігання, перевезення чи придбання товарів, транспортних засобів комерційного призначення, ввезених на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю (ст. 484 МК України).

У разі вчинення порушення митних правил особою, яка не має в Україні постійного місця проживання або адреси, допускається тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів у кількості, необхідній для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, транспортних засобів відповідно до частини другої ст. 541 МКУ.

Тимчасово вилучені товари, у тому числі транспортні засоби особистого користування, транспортні засоби комерційного призначення та документи повинні бути перелічені у протоколі, що складається в передбачених МКУ випадках, або в доданому до нього описі з точним зазначенням кількості, міри, ваги та особливих ознак цих товарів, транспортних засобів та документів, а також вартості товарів, транспортних засобів.

Так, у 5,4 тис. справ про порушення митних правил за 2018 рік тимчасово вилучено предмети правопорушень на суму 914 млн. грн. Сума тимчасово вилучених предметів правопорушень збільшилась на 24 % в порівнянні з 2017 роком [149] (у 6 995 справах про порушення митних правил тимчасово вилучено предмети правопорушень на суму 746 млн. грн. Зокрема. У справах про порушення митних правил вилучено промислових товарів на суму 546 млн. грн.; продовольчих товарів та сільгосппродукції на суму 68 млн. грн.; валюти на суму 79 млн. грн.; транспортних засобів на суму 53 млн. грн. [24]).

Крім того, за порушення митних правил може бути накладено адміністративне стягнення у вигляді конфіскації товарів - безпосередніх предметів порушення митних правил, товарів, що використовувалися для приховування товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю (п. 3 ч. 1 ст. 461 МКУ). Конфіскація як адміністративне стягнення за порушення митних правил може бути застосована виключно за рішенням суду і полягає у примусовому вилученні зазначених товарів, і безоплатній передачі їх у власність держави. Конфіскація товарів застосовується незалежно від того, чи є ці товари власністю особи, яка вчинила правопорушення.

Так, за результатами 2018 року безпосередньо митницями розглянуто 39,2 тис. справ про порушення митних правил, що на 81% більше, ніж за аналогічний період 2017 року. На розгляд до суду митницями передано 6,2 тис. справ про порушення митних правил на суму 2,5 млрд. грн. За результатами розгляду справ про порушення митних правил судом прийнято рішення про накладення стягнень у вигляді штрафу та конфіскації на суму 483,8 млн. грн. [149].

Схематично операції з вилученим майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, зображено на рисунку 1.4.

За загальним правилом вилучення майна являє собою позбавлення фізичних та/або юридичних осіб права власності, права господарського відання або оперативного управління індивідуально визначеним майном з метою розпорядження ним митними органами.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» (далі – Закон про оцінку) оцінка майна – це процес визначення їх вартості на дату оцінки за процедурою, встановленою нормативно-правовими актами з оцінки майна, і є результатом практичної діяльності суб'єкта оціночної діяльності [116].

В свою чергу розпорядження майном розглядається як система заходів щодо нагляду та контролю за управлінням та розпорядженням майном фізичних та/або юридичних осіб з метою забезпечення збереження та ефективного використання майнових активів.

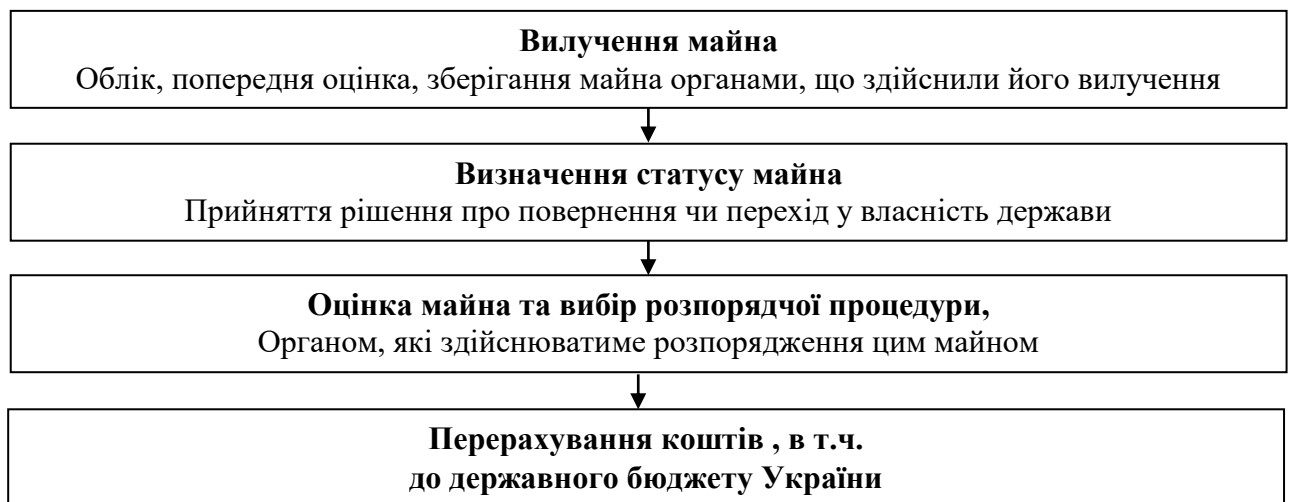

Рисунок 1.4 – Операції з вилученим майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства

Джерело: удосконалено Романюк У.В. за [133]

Облік, зберігання, оцінка вилученого митницями майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі його органам ДВС і розпорядження ним регулюється Порядком 1724 [117]. Облік, попередня оцінка, а також відповідальність за зберігання вилученого митницями майна до прийняття судом рішення про його конфіскацію покладаються на органи визначені Порядком 1724.

Попередня оцінка майна проводиться митницями самостійно, а у випадках, визначених законодавством, – із залученням суб'єктів оціночної діяльності на момент взяття його на облік з урахуванням таких вимог:

а) товарно-матеріальних цінностей з групи товарів широкого вжитку і продукції виробничо-технічного призначення – за ринковими цінами, а також цінами, що регулюються (встановлюються) державою з урахуванням їх фактичного стану (товарного вигляду) та зносу. Відповідно до частини першої ст. 262 Цивільного кодексу України у галузях матеріального виробництва здійснюється виробництво матеріальних благ, призначених як для використання у сфері виробництва в якості засобів виробництва (*продукція виробничо-технічного призначення*), так і для використання у сфері особистого споживання (*вироби народного споживання*) [9]. Так, лише за тиждень, з 21.01.2019 року по 27.01.2019 року, працівники Львівської митниці вилучили товарів – предметів митних правопорушень на понад 140 тисяч гривень. Складено 131 протокол про порушення митних правил. При цьому за 19 протоколами про порушення митних правил вартість предметів правопорушення встановлюється. Значна частина порушень пов'язана з ввезенням товарів на митну територію України. Зокрема, у 24 справах про ПМП вилучено промислові товари на суму 94 тис. гривень. У 14 справах вилучено товари легкої промисловості та побутову техніку на суму 89 тис. грн., у 10 справах – автозапчастини, побутову техніку, побутову хімію, мобільні телефони. Також вилучали продукти харчування, харчові добавки, вітамінні комплекси [172];

б) продуктивної робочої і племінної худоби, птиці, кролів, бджіл, а також шкіряної сировини і хутра, зерна, овочів та іншої сільськогосподарської продукції, у якій не виявлено карантинних об'єктів, – з урахуванням ринкових цін, що склалися в тій чи іншій місцевості. Сторони Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [169] розглядають *тварин* крізь призму наземних та водних тварин відповідно до визначень, викладених у Кодексі здоров'я наземних тварин або Кодексі здоров'я водних тварин Міжнародного епізоотичного бюро, а *рослини* в розрізі живих рослин та їхніх частин, зокрема насіння: плоди у ботанічному розумінні, крім тих, що зберігаються із застосуванням глибокої заморозки; овочі, крім тих, що зберігаються із застосуванням глибокої заморозки; бульби, бульбо-цибулини, цибулини, кореневища; зрізані квіти; гілки з листям; зрізані дерева з листям; культури рослинних тканин; листя, окремі листки; живий пилок; та бруньки, живці та пагони.

У 2014 році працівники Ягодинської митниці під час митного огляду вилучили вантаж квітів, реальна митна вартість якого складає 1,3 мільйона гривень. Під час процедури митного контролю, повного вивантаження та огляду митники встановили, що в автомобілі за саджанцями задекларованої туї були приховані такі товари: цибулини квітів загальною кількістю майже півмільйона штук, вагою 19 тонн та зрізи живих квітів загальною кількістю 6000 штук. Товару «горшкові рослини туя» в автомобілі налічувалося лише 340 штук, а їх вага становила 3,9 тонн. У такий спосіб громадянин України в особі водія-експедитора вчинив дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю – поданням митного органу в якості підстави для переміщення товарів документи, що містять неправдиві дані щодо найменування товарів, їх ваги, кількості та вартості. За цим фактом склали протокол про порушення митних правил. Вантаж вартістю майже 1,3 мільйона гривень вилучили та доставили на склад Ягодинської митниці [53].

Згідно з Конвенцією «Про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення» CITES [31], живі тварини обмежені до переміщення через митний кордон України. Так, працівники Київської митниці періодично попереджують *незаконне вивезення соколів за межі України* (орієнтовна вартість одного птаха – 10 000 доларів США) [176];

в) товарів низької якості, нестандартних та тих, що були у вжитку, – за цінами можливої реалізації. *Належна якість товару* – властивість продукції, яка відповідає вимогам, встановленим для цієї категорії продукції у нормативно-правових актах і нормативних документах, та умовам договору із споживачем (пункт 13 частини першої ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів» [110]). Лише у 2016 році в Рівненській митниці призупинялося митне оформлення 146 товарів по 135 митним деклараціям. У порівнянні з аналогічним періодом 2015 року цей показник збільшився більше, ніж в п'ять разів. Одним із завдань митниці є попередження порушень прав інтелектуальної власності та унеможливлення потрапляння до країни підроблених товарів, які часто

виявляються низької якості або навіть можуть завдати шкоди споживачеві. Серед товарів, призупинених під час митного оформлення, – сільськогосподарська техніка торгової марки «JOHN DEERE», паси з вулканізованої гуми привідні торгової марки «Gates», піддони дерев'яні торгової марки «EPAL», мотоцикли торгової марки «HARLEY-DAVIDSON», транспортні засоби торгової марки «MERCEDES BENZ» та інші. З метою недопущення потрапляння контрафактних товарів на український ринок ведеться митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, в якому зазначаються всі необхідні характеристики товарів, які містять такі об'єкти, а також координати власників прав, їх представників та перелік осіб які мають дозвіл на переміщення таких товарів через митний кордон України [46]. Відповідно до п. 16 частини першої ст. 4 МКУ *контрафактні товари* – товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, ввезення яких на митну територію України або вивезення з цієї території є порушенням прав інтелектуальної власності, що охороняються відповідно до закону;

г) транспортних засобів – з урахуванням ринкових цін та фактичного їх стану на день оцінки, а автомобілів, крім того, з урахуванням податків та зборів, що справляються у разі імпортування автомобілів відповідно до законодавства, якщо такі податки і збори не були попередньо сплачені. Лише в лютому 2019 року на митному посту «Тиса» Закарпатської митниці припинено дві спроби незаконного вивезення з України тютюнових виробів. Перемістити цигарки через митний кордон намагалися громадянин Молдови та України. Громадяни на митний пост заїхали на мікроавтобусах «Mercedes-Benz Sprinter», один із польською реєстрацією інший з українською. Іноземець прямував у приватних справах у Францію, а наш співвітчизник в Італію. В результаті огляду працівники митниці спільно з прикордонниками, у спеціально виготовленому сховищі, у мікроавтобусі іноземця, знайшли 249 пачок цигарок українського виробництва з акцизними марками України. Відтак у «Mercedes-Benz Sprinter» нашого співвітчизника, у спеціально виготовленому тайнику, працівники митниці знайшли 450 пачок цигарок також українського виробництва з акцизними марками України. Таким чином, громадяни вчинили дії, спрямовані на переміщення через митний кордон України тютюнових виробів з приховуванням від митного контролю, тобто з використанням спеціально виготовлених сховищ. Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбачених частини першої ст. 483 МКУ. Складено два протоколи про порушення митних правил, цигарки вартістю понад 28 тис. грн. та два транспортні засоби «Mercedes-Benz Sprinter» вартістю майже 883 тис. грн., – вилучено [16];

г) валютних цінностей (крім цінних паперів), дорогоцінних металів, дорогоцінних каменів, напівдорогоцінних каменів, дорогоцінних каменів органічного утворення – у порядку, встановленому Мінфіном за погодженням з НБУ. В МКУ *валютні цінності* розглядаються крізь призму: валюти України (грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет та в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але

підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу); іноземної валюти (іноземні грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу); платіжних документів та цінних паперів, виражених у валюті України, в іноземній валюті або банківських металах; – банківських металів (золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб відповідно до світових стандартів, у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, вироблені з дорогоцінних металів). Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» [94]: *дорогоцінні метали* – це золото, срібло, платина і метали платинової групи (паладій, іридій, родій, осмій, рутеній) у будь-якому вигляді та стані (сировина, сплави, напівфабрикати, промислові продукти, хімічні сполуки, вироби, відходи, брухт тощо); *дорогоцінне каміння* – природні та штучні (синтетичні) мінерали в сировині, необробленому та обробленому вигляді (виробах): а) першого порядку - алмаз, рубін, сапфір синій, смарагд, олександрит; б) другого порядку – демантоїд, евклаз, жадеїт (імперіал), сапфір рожевий та жовтий, опал благородний чорний, шпінель благородна; в) третього порядку – аквамарин, берил, кордієрит, опал благородний білий та вогняний, танзаніт, топаз рожевий, турмалін, хризоберил, хризоліт, цаворіт, циркон, шпінель) четвертого порядку – адуляр, аксиніт, альмандин, аметист, гесоніт, гросуляр, данбурит, діоптаз, кварц димчастий, кварц рожевий, кліногуміт, кришталь гірський, кунцит, моріон, піроп, родоліт, скаполіт, спесартин, сподумен, топаз блакитний, винний та безколірний, фенакіт, фєроортоклаз, хризопраз, хромдіюксид, цитрин; *дорогоцінне каміння органогенного утворення* – перли і бурштин в сировині, необробленому та обробленому вигляді; *напівдорогоцінне каміння* – природні та штучні (синтетичні) мінерали, органогенні утворення та гірські породи в сировині, необробленому та обробленому вигляді (виробах): а) першого порядку – бірюза, жадеїт, лазурит, малахіт, молдавіт, нефрит, тигрове та кошаче око, хауліт, хризокола, цоїзит, чароїт; б) другого порядку – агат, амазоніт, гагат, гематит, дерево скам'яніле, джеспіліт, егіриніт, епідозит, кахолонг, кварцит кольоровий, кремійнь кольоровий, онікс мармуровий, опал, пегматит, пірофіліт, родоніт, сердолік, серпентиніт, скарни кольорові, содаліт, халцедон, шпати іризуючі польові, яшма. Майже 25 кг бурштину вилучили закарпатські митники в січні 2019 року під час огляду автомобіля Mercedes-Benz, який в'їхав до зони митного контролю пункту пропуску «Тиса». У результаті огляду автомобіля митники спільно з прикордонниками виявили майже 25 кг незадекларованих каменів бурштину в необробленому вигляді різних розмірів. Каміння було приховане у спеціально виготовленому тайнику між заднім сидінням і багажним відсіком транспортного засобу. За попередньою інформацією громадянин України вчинив дії, спрямовані на незаконне переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, використовуючи спеціально виготовлені сховища

(тайники). Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбачених ч. 1 ст. 483 МКУ [17];

д) цінних паперів - у порядку, встановленому Мінфіном разом з НКЦПФР і Фондом державного майна. *Цінним папером* за частиною першою ст. 3 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» [147] є документ установлені форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, що має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам. У свою чергу МКУ деталізує цю дефініцію в розумінні здійснюваних митних формальностей і розглядає цінні папери як акції, облигації, купони до них, векселі (тратти), боргові розписки, акредитиви, чеки, банківські накази, депозитні сертифікати, інші фінансові та банківські документи;

е) алкогольних напоїв та тютюнових виробів – за ринковими цінами. Відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» [95]: – *алкогольні напої* – продукти, одержані шляхом спиртового бродіння цукровмісних матеріалів або виготовлені на основі харчових спиртів з вмістом спирту етилового понад 0,5 відсотка об'ємних одиниць, які зазначені у товарних позиціях 2203, 2204, 2205, 2206 (крім квасу «живого» бродіння), 2208 згідно з УКТ ЗЕД, а також з вмістом спирту етилового 8,5 відсотка об'ємних одиниць та більше, які зазначені у товарних позиціях 2103 90 30 00, 2106 90 згідно з УКТ ЗЕД; – *тютюнові вироби* – сигарети з фільтром або без фільтру, цигарки, сигари, сигарили, а також люльковий, нюхальний, смоктальний, жувальний тютюн, махорка та інші вироби з тютюну чи його замінників для куріння, нюхання, смоктання чи жування. В жовтні 2018 року працівники Львівської митниці вилучили приховані від митного контролю сигарети та алкоголь. На підставі аналізу та оцінки ризиків автомобіль громадянина України було скеровано в спеціально відведене місце для поглибленого огляду. Там спільна оглядова група митників та прикордонників виявила приховані від митного контролю 240 пачок сигарет «Marlboro» з марками акцизного збору України та 24 пляшки з під пива з рідиною прозорого кольору з стійким запахом алкоголю, ймовірно спирту. Цей товар було сховано в конструктивній (заводській) порожнині автомобіля, а саме: у ніші під сидінням пасажирського сидіння. Важливо, що під час опитування громадянин заявив про відсутність товарів, які приховані від митного контролю. Таким чином, громадянином вчинено дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю. Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого частиною першою ст. 483 МКУ. Сигарети та пляшки з рідиною прозорого кольору вилучено [80];

є) культурних цінностей, а також предметів релігійного культу – за цінами, визначеними із залученням фахівців Мінкультури. Відповідно до п. 18 частини першої ст. 4 МКУ *культурні цінності* – об'єкти матеріальної та духовної

культури, що мають художнє, історичнє, етнографічне та науковє значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України. Як приклад, в березні 2019 року співробітники Чернівецької митниці зафіксували спробу незаконного ввезення на територію України 44 монет, виготовлених у XVIII – XX ст.ст. Під час проведення митного огляду митники виявили не задекларовані, не пред'явлені до митного оформлення, обмежені до переміщення через митний кордон України монети, які знаходилися у ручній поклажі серед особистих речей. Серед виявленого – монети, виготовлені у 1712-1960 р.р. Одна із найдавніших монет датована 1712 роком, номіналом «Московські рубль», з гербом Царської Росії, з написом «Царь Петрь Алексеевич». Також монети СРСР, наприклад, 1924р. в., номіналом «один полтинник», з написом «Пролетарии всех стран соединяйтесь». Крім того, монета, датована 1955 роком, номіналом «IDEUTSCHE MARK», з гербом у вигляді орла, з написом «BUNDESREPIBLIK DEUTSCHLAND». Оскільки жодних дозвільних документів на право переміщення монет через митний кордон України надано не було, співробітники митниці запровадили справу про порушення митних правил за ст. 471 МКУ. Предмети нумізматики вилучили. Їх культурна, історична цінність та вартість будуть встановлені після проведення експертизи [178].

Вилучене митницями майно зберігається у власних (орендованих) спеціально обладнаних приміщеннях (на майданчиках) або передається ними для зберігання іншим організаціям за договорами.

Дорогоцінні метали, а також дорогоцінне та напівдорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення, платіжні документи у валюті України та іноземній валюті, готівкова іноземна валюта та валюта України зберігаються митницями в спеціально призначених приміщеннях, металевих шафах або передаються ними для зберігання банківським установам.

Цінні папери, виражені у валюті України та іноземній валюті, зберігаються у безпосередніх учасників Національної депозитарної системи.

Відповідно до ч. 1 ст. 541 МКУ постанова суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил у частині конфіскації виконується державним виконавцем в установленому законом порядку. Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень являє собою сукупність дій визначених у Законі України «Про виконавче провадження» [83] органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню.

Механізм передавання вилученого митницями та конфіскованою за судовими рішеннями майна органам державної виконавчої служби, подальшого інформування про здійснене розпорядження ним та взаємодії представників митниць і державних виконавців під час здійснення такої діяльності визначається Порядком 892 [120]. Державний виконавець одночасно з винесенням постанови про відкриття виконавчого провадження про конфіскацію майна призначає

суб'єкта оціночної діяльності (крім випадків виконання рішення суду про конфіскацію майна, яке в подальшому згідно із законодавством підлягає знищенню, утилізації або промисловій переробці), про що повідомляє митницю для підготовки за встановленою формою довідки про визначення вартості майна після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні зазначеного майна через митний кордон України. Після відкриття виконавчого провадження щодо виконання рішення суду про конфіскацію майна державний виконавець невідкладно з'ясовує у митниці місцезнаходження майна, що підлягає опису та арешту, та умови його зберігання для організації його подальшого зберігання. Конфісковане майно передається на зберігання особі, що призначена державним виконавцем у постанові про опис та арешт майна, під розписку. Представник митниці може бути призначений зберігачем майна у разі зберігання конфіскованого майна у власному приміщенні (на майданчику) митниці до моменту передачі майна для реалізації, знищення, утилізації, переробки або безоплатної передачі.

Ч. 1 ст. 61 Закону України «Про виконавче провадження» від 15.05.2019 № 1404-VIII визначено, що реалізація арештованого майна здійснюється шляхом електронних торгів [83].

Нереалізоване на електронних торгах рухоме майно виставляється на повторні електронні торги за ціною 75 відсотків його вартості. У разі повторної нереалізації майна рухоме майно виставляється на треті електронні торги за ціною, що становить 50 відсотків його вартості, визначеної в порядку, встановленому частиною п'ятою ст. 61 вказаного Закону.

Таким чином, на сьогодні процедура уцінки конфіскованого майна не залежить від рішення державного виконавця щодо розміру такої уцінки у межах граничного розміру, що передбачалося за попереднього законодавства, а полягає у зменшенні вартості конфіскованого майна на встановлений Законом розмір.

Враховуючи те, що вартість майна, конфіскованого за матеріалами митниць, формується з урахуванням розміру податків, що підлягають сплаті під час переміщення майна через митний кордон України (для відповідних цілей митницею готується відповідна довідка, що визначено положеннями діючого Порядку 1724), постає питання забезпечення сплати податків у випадках зменшення вартості такого майна на розмір, визначений Законом.

Варто зазначити, що частиною 9 ст. 243 МКУ передбачено, що товари, зазначені у частинах першій, другій, четвертій – шостій цієї статті (у тому числі конфісковані за рішенням суду), реалізуються в порядку, встановленому законодавством, на митних аукціонах, редуціонах або за договором комісії за цінами, визначеними згідно із законодавством України про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність та ПКУ.

В свою чергу, врахування розміру податків при визначенні вартості конфіскованого майна є заходом, спрямованим на забезпечення дотримання вимог податкового та митного законодавства України в частині оподаткування операцій з реалізації такого майна, а саме:

ч. 1 3 ст. 277 МКУ визначено, що об'єктом оподаткування митом є товари, транспортні засоби, що реалізуються відповідно до ст. 243 цього Кодексу (у тому числі товари, конфісковані за рішеннями судів);

пп. 213.1.4 п. 213.1 ст. 213 ПКУ визначено, що об'єктами оподаткування акцизним податком є операції з реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;

пп. «а» п. 185.1 ст. 185 ПКУ визначено, що об'єктами оподаткування податком на додану вартість є операції платників податку з постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до ст. 186 цього Кодексу, у тому числі операції з безоплатної передачі. При цьому, згідно з пп. 14.1.191 п. 14.1 ст. 14 ПКУ під постачанням товарів розуміється будь-яка передача права на розпоряджання товарами як власник, у тому числі продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду.

З метою забезпечення надходження відповідних сум податків у випадках зменшення вартості конфіскованого майна, листом ДФС від 16.08.2017 № 21942/7/99-99-05-03-02-17 митниціам було рекомендовано під час підготовки та надання державним виконавцям довідки про відповідні податки, що передбачено положеннями Порядку 1724, зазначити у ній ставки податків, а не їх розмір на дату підготовки довідки. У подальшому наказом ДФС від 12.02.2019 № 100 (зі змінами) було затверджено Методичні рекомендації щодо механізму взаємодії підрозділів митниці ДФС при обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до статті 243 Митного кодексу України.

Довідка про визначення вартості майна після нарахування усіх податків та зборів, що підлягають сплаті при переміщенні майна через митний кордон України (далі – довідка), за формою, наведеною у додатку 2 до Порядку 892, готується митницею до кожного примірника постанови про опис та арешт майна/рішення суду про конфіскацію майна та надсилається до органу державної виконавчої служби для подальшої передачі суб'єкту оціночної діяльності. Зазначене дозволить при визначенні суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання ринкової вартості конфіскованого майна, яка проводитиметься на замовлення державного виконавця, обрахувати фактичний розмір податків на дату оцінки такого майна, що буде включений до його оціночної вартості за ставками, визначеними ПКУ. Крім того, у подальшому в залежності від результатів реалізації конфіскованого майна на електронних торгах (за збільшеною вартістю в ході аукціону або за зменшеною вартістю при виставленні на повторні торги) буде можливість обрахунку фактичного розміру податків на дату реалізації такого майна виходячи з його вартості реалізації, тобто забезпечуватиметься принцип оподаткування операції з реалізації майна на дату здійснення такої операції.

Перевірка митницею правильності врахування суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання розміру податків при визначенні ринкової вартості конфіскованого майна, проведення якої передбачено абзацом сьомим п. 9 Порядку 1724, полягатиме у звіренні застосованих суб'єктом оціночної діяльності ставок податків із тими, що вказані митницею у відповідній довідці.

При цьому акцентуємо увагу на тому, що оскільки обрахунок акцизного податку здійснюється за специфічними ставками, а отже не залежить від кінцевої вартості реалізації конфіскованого майна, виставлення на повторні електронні торги майна підакцизної групи можливе виключно у тих випадках, якщо його зменшена вартість, яка визначатиметься початковою вартістю на повторних електронних торгах, забезпечить сплату податків, що передбачені законодавством при реалізації такого майна, у тому числі акцизний податок. За умови дотримання зазначеного митниці матимуть підстави підтвердити сплату відповідних податків при реалізації конфіскованого майна на електронних торгах, що, в свою чергу, буде підставою зокрема для державної реєстрації конфіскованих транспортних засобів на території України у встановленому законодавством порядку.

Заборонено передавання на реалізацію або безоплатне передавання конфіскованого майна до повного узгодження оцінки такого майна державним виконавцем та митницею.

Перевірка митницею повноти та правильності врахування розміру податків, зборів, платежів, установлених ПКУ, при визначенні ринкової вартості майна полягає у звіренні застосованих суб'єктом оціночної діяльності ставок податків з даними Довідки митниці.

Якщо відповідно до звіту про оцінку майна сумарний розмір нарахованих податків, зборів, платежів перевищує ринкову вартість майна, визначену суб'єктом оціночної діяльності, комісія, визначена п. 7 цього Порядку, приймає рішення про недоцільність передачі майна на реалізацію. Подальше розпорядження таким майном здійснюється відповідно до Порядку 985.

Інформація про оподаткування операцій з безоплатної передачі майна, у тому числі підакцизних товарів, надається митницею державному виконавцю для забезпечення її оприлюднення разом з повідомленням про майно, щодо якого комісією прийнято рішення про можливість безоплатної передачі.

Реалізація конфіскованого за рішеннями судів майна здійснюється відповідно до Порядку 2831/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.09.2016 року за №1301/29431 [126].

Аукціони з продажу арештованого майна в Україні на сьогодні відбуваються за допомогою системи електронних торгів арештованим майном (СЕТАМ) через мережу Інтернет. Система почала працювати в усіх регіонах України з серпня 2014 р. Система СЕТАМ – публічна та загальнодоступна, що досягається завдяки мережі Інтернет. Участь у торгах відбувається віддалено у режимі онлайн, так само відбувається спостереження за ними. Доступ на сайт системи є вільним для усіх охочих за умови обов'язкової реєстрації. Реєстрація на сайті є безкоштовною. Інформація про умови, предмет та результати торгів доступні для будь-якої особи. Охочі придбати конфісковане майно подають

заявки он-лайн. Основною вимогою є доступ до мережі Інтернет. Приймання заявок на участь в електронних торгах починається з моменту розміщення інформаційного повідомлення і триває до завершення електронних торгів.

Згідно п. 16 Порядку 1724 перерахування до державного бюджету коштів, одержаних від реалізації майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, державний виконавець повідомляє митницю протягом трьох днів з дня їх перерахування. При цьому інформація надається окремо кожною постановою про опис та арешт майна, а один раз на квартал проводиться звірення сум вартості майна, переданого за цими актами, та фактичних перерахувань до державного бюджету [117].

Згідно п. 2 Порядку 1724 кошти, які надійшли на відповідний рахунок органу ДВС від реалізації вилученого митницями майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, та податки і збори зараховуються у визначених законом випадках до державного бюджету після відшкодування витрат виконавчого провадження. При цьому податки і збори, що підлягають сплаті при переміщенні майна (товарів і транспортних засобів) через митний кордон України, перераховуються митниці, яка здійснила вилучення майна, для подальшого зарахування до державного бюджету в установленому порядку.

Певна частина майна, що переходить у власність держави, не може розглядатись як джерело надходження коштів до бюджету, адже чинним законодавством встановлено інші способи розпорядження ним. Зокрема, продукція, що не має підтверджуючих документів про її якість, відноситься законодавством до неякісної та небезпечної, а отже підлягає однозначному знищенню. Також знищенню підлягають вилучені митницями тютюнові вироби та алкогольні напої, наркотичні засоби та прекурсори, медикаменти, що незареєстровані на території України.

Знищення, утилізація або промислова переробка майна здійснюється за попередньою оцінкою, проведеною митницею, згідно з Порядком 1724.

Розпорядження конфіскованим майном у способи, відмінні від реалізації, здійснюється комісією, порядок утворення та роботи якої визначено зазначеним Порядком 985. Так, з метою забезпечення розпорядження конфіскованим майном у способи, відмінні від реалізації, керівник органу ДВС утворює комісію, яка складається з представників відповідного органу ДВС, територіальні органи ДФС, а якщо майно вилучено митницею – представників відповідної митниці.

У разі коли майно, в тому числі транспортні засоби, не реалізовано у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», державний виконавець вносить на розгляд комісії, пропозицію щодо безоплатної передачі майна органам державної влади, закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення, соціального захисту, зокрема закладам, у яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячим будинкам сімейного типу, прийомним сім'ям, будинкам дитини при установах виконання покарань, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам, військовим формуванням, а також на благодійні цілі. Передане безоплатно майно, може бути відчужене виключно за умови сплати мита та інших податків і зборів

(обов'язкових платежів), передбачених законодавством під час його імпорту на територію України. Рішення про безоплатну передачу, переробку або знищення (утилізацію) майна підписується членами комісії та затверджується начальником відповідного органу ДВС.

Разом з тим, окремі види майна можуть бути передані лише окремим суб'єктам:

1) товарно-матеріальні цінності, які були в користуванні і мають ступінь зносу понад 50 відсотків, можуть передаватися безоплатно закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі;

2) товари і вироби для дітей, м'який інвентар, а саме: одяг (у тому числі спортивний), білизна, постільні речі, шкарпетки, панчохи, взуття (у тому числі спортивне), шкільне приладдя, книги для дітей дошкільного та шкільного віку, штори та занавіски, килими та килимові доріжки, матраци, іграшки для дітей віком до 7 років, за наявності супровідної документації, в якій є відомості про походження товару та підтверджено його безпеку для здоров'я, транспортні та інші засоби, затримані митницями і конфісковані в установленому порядку, можуть передаватися безоплатно закладам, у яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячим будинкам сімейного типу, прийомним сім'ям, будинкам дитини при установах виконання покарань у кількості, що не перевищує необхідної річної потреби відповідного закладу або сім'ї, за зверненням служби у справах неповнолітніх після проведення належної експертизи;

3) продукти харчування за наявності супровідної документації, насамперед такі, що швидко псуються, за умови проведення належної експертизи та з дотриманням термінів придатності до споживання можуть безоплатно передаватися закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, військовим формуванням, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі;

4) незаконно добуті природні ресурси та виготовлена з них продукція, а також знаряддя незаконного добування природних ресурсів підлягають реалізації, а ті, що є продуктами харчування, безоплатно передаються закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, військовим формуванням, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі;

5) мисливська вогнепальна (*вогнепальна зброя, призначена для ураження тварин і птахів під час полювання*), пневматична (*зброя, призначена для ураження мети на відстані снарядом, що одержує спрямований рух за рахунок енергії стисненого, зрідженого або отвердженного газу*) і холодна (*зброя, призначена для ураження цілі за допомогою м'язової сили людини при безпосередньому контакті з об'єктом ураження*) зброя, боєприпаси до зброї (*спеціально виготовлені вироби одноразового використання, які призначені забезпечити ураження цілей в умовах збройної боротьби, самооборони, полювання, спорту*), а також засоби самооборони, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, реалізуються в установленому законодавством

порядку. Спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації (*технічні, апаратно-програмні, програмні та інші засоби, які відповідають критеріям належності технічних засобів негласного отримання інформації, що мають технічну забезпеченість для негласного отримання (прийому, обробки, реєстрації та/або передачі) інформації, призначені для використання у скритний спосіб, характерний для оперативно-розшукової, контррозвідувальної або розвідувальної діяльності*) передаються Центральному управлінню Служби безпеки України, підпорядкованим йому регіональним органам для подальшого зберігання, знищення або використання в інтересах державної безпеки.

б) порядок розпорядження грошима, в тому числі іноземною валютою, цінними паперами, ювелірними та іншими побутовими виробами із золота, срібла, платини і металів платинової групи, з дорогоцінним камінням і перлами, а також ломом і окремими частинами таких виробів, визначається Національним банком за погодженням з Мінфіном, НКЦПФР, Фондом державного майна. Єдині правила обліку, зберігання і розпорядження валютними цінностями (крім цінних паперів), дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, що переходять у власність держави, установлюються Порядком розпорядження валютними цінностями (крім цінних паперів), дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, що переходять у власність держави, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 13.01.1999 року №11 [97];

7) розпорядження культурними цінностями, конфіскованими за рішенням суду, здійснюється відповідно до Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» [82]. Зарахування цінностей до Історичного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння здійснюється відповідно до рішення КМУ за поданням Мінфіну на підставі експертних висновків. Відповідно до ст. 28 Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» культурні цінності, вилучені митними органами або правоохоронними органами, а також конфісковані за рішенням суду, передаються безоплатно центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи, діловодства, які забезпечують їх зберігання, експертизу та інформацію про них з метою уточнення права власності на них. Якщо вилучені або конфісковані культурні цінності обернені відповідно до закону в дохід держави, питання про безоплатну передачу цих культурних цінностей для постійного зберігання в державну частину музейного, бібліотечного та архівного фондів або релігійним організаціям вирішується відповідно до законодавства. Так, наприклад, у 2019 році Національному музею історії України у Другій світовій війні та Львівському історичному музею передали 58 експонатів, з яких більша частина – зброя. На підставі рішення Експертно-фондової ради з питань безоплатного передавання вилучених або конфіскованих культурних цінностей, обернених відповідно до закону в дохід держави, Львівська митниця передала Львівському історичному

музею 39 предметів. Зокрема зброю XVIII-XX ст. Серед переданого – іайто – японська тренувальна шабля, або ж катана для тамесі-гірі, за зразок до копіювання якої взято реальні прототипи кін. XX ст. – поч. XXI ст. з піхвами та чохлам для перенесення, револьвер типу «Велодог» калібру 6 мм кін. XIX - поч. XX ст., офіцерські шаблі (з піхвами) ВМФ Великобританії XX ст., багнет-ніж з піхвами до гвинтівки Маузера зразка 1898 рр. (Експортний варіант для Чилі I пол. XX ст.), багнет до гвинтівки Енфілд зразка 1853 р. тощо [72].

Якщо транспортні засоби не реалізовано у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», та протягом місяця з моменту розміщення повідомлення жодна з осіб, яким надано право на безоплатне отримання майна, не звернулася до державного виконавця щодо отримання транспортного засобу, або за рішенням комісії транспортний засіб не було передано жодній з осіб, які виявили бажання його отримати, державний виконавець виносить на розгляд комісії питання щодо утилізації транспортного засобу в установленому законодавством порядку. Однак, на сьогодні на рівні держави відсутній чітко визначений механізм утилізації транспортних засобів, що переходять у власність держави, у тому числі за порушення митного законодавства. Майно, якість якого не відповідає вимогам стандартів, небезпечне в санітарно-епідемічному відношенні або яке не пройшло відповідного випробування, карантинної обробки чи непридатне для реалізації, продукти харчування та іграшки для дітей віком до 7 років у разі відсутності супровідної документації за висновком відповідної експертизи підлягають переробці або знищенню (утилізації) з урахуванням ступеня зносу та фактичного стану.

Продукти харчування, що не мають супровідної документації, визнані непридатними для вживання як їжа людям і є безпечними в санітарно-епідемічному відношенні, згідно з відповідними рішеннями санітарно-епідеміологічної та ветеринарної служб (якщо продукти походять з країн, територія яких є благополучною в епізоотичному відношенні) можуть бути безоплатно передані на корм тваринам. Так, наприклад, у 2015 році продукти харчування передані до зоопарку Центральним відділом державної виконавчої служби Миколаївського міського управління юстиції за сприяння митниці. Всього передано 14 пачок печива, 55 пляшок рослинної олії, 59 пачок макаронних виробів та 51 коробка консервів. Продукти харчування, що передані до зоопарку, не мали відповідної документації щодо їх якості, тому передавати їх в реалізацію або безоплатно в інші заклади неможливо [72].

Конфісковані алкогольні напої підлягають знищенню або промисловій переробці. Конфісковані тютюнові вироби підлягають знищенню. Лише в листопаді 2018 року Львівською митницею згідно з актами про знищення (утилізацію) внаслідок термічної обробки (спалювання) знищено понад 37 000 пачок сигарет різних марок, 430 банок жувального тютюну. Загалом знищено товару на понад 560 тис. грн. [51].

До вирішення питання про подальшу переробку, знищення (утилізацію) неякісна та небезпечна продукція може передаватися на тимчасове зберігання до місць схову, погоджених спеціально уповноваженими органами. Знищення

(утилізація) майна проводиться у присутності членів комісії. Вилучена неякісна продукція, яка є непридатною для переробки, підлягає знищенню шляхом спалювання, руйнування, фізико-хімічної, біологічної або іншої обробки відповідно до вимог законодавства. Способи переробки або знищення (утилізації) неякісної та небезпечної харчової продукції, продовольчої сировини, супутніх матеріалів визначаються експертом та затверджуються комісією за погодженням з територіальними органами Держпродспоживслужби.

У разі потреби знищення (утилізація) неякісної та небезпечної продукції може проводитися на підприємствах, які пройшли атестацію на виконання переробки, утилізації або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції відповідно до Закону України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» [85], за яким до неякісної та небезпечної продукції відноситься:

- продукція, яка не відповідає вимогам чинних в Україні нормативно-правових актів і нормативних документів стосовно відповідних видів продукції щодо її споживчих властивостей;

- продукція, яка не відповідає обов'язковим вимогам чинних в Україні нормативно-правових актів і нормативних документів щодо її безпеки для життя і здоров'я людини, майна і довкілля;

- продукція, якій з метою збуту споживачам виробником (продавцем) навмисне надано зовнішнього вигляду та (або) окремих властивостей певного виду продукції, але яка не може бути ідентифікована як продукція, за яку вона видається;

- продукція, під час маркування якої порушено встановлені законодавством вимоги щодо мови маркування та (або) до змісту і повноти інформації, яка має при цьому повідомлятися;

- продукція, строк придатності якої до споживання або використання закінчився;

- продукція, на яку немає передбачених законодавством відповідних документів, що підтверджують якість та безпеку продукції.

Так, наприклад, в грудні 2012 року співробітниками Київської регіональної митниці виявлено майже 500 кг дієтичної добавки, яка містить генетично модифіковані організми (ГМО), на загальну суму понад 220 тис. грн. У складі жувальних пігулок з вітаміном Е експерти виявили небезпечні для здоров'я людини ГМО, вільний обіг яких в Україні обмежено законодавством. Митники склали протокол про порушення митних правил. Небезпечний товар було вилучено на склад митниці. За рішенням суду дієтичні добавки конфісковано та передано органу державної виконавчої служби України для знищення - їх було спалено в присутності комісії з представників відповідних державних органів та власника вантажу [10].

Товарно-матеріальні цінності, крім тих, обіг яких обмежено законом, безоплатно передаються державним органам, установам, організаціям на підставі розпорядження КМУ.

Майном, що швидко псується або має обмежений строк зберігання (овочі, фрукти та інша сільськогосподарська продукція; продукти харчування, строк вживання яких закінчується; живі квіти; продуктивна робоча і племінна худоба, птиця, кролі, бджоли та інші живі тварини тощо), мають право розпоряджатися в установленому законодавством порядку митниці з урахуванням строку його придатності та фахових висновків спеціально уповноважених органів виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за якістю та безпекою такої продукції.

Розпорядження вилученими митницями і конфіскованими за рішеннями судів лікарськими та медичними препаратами (*лікарський препарат* – лікарський засіб у вигляді певної лікарської форми. Це готовий продукт, розфасований, упакований, маркований, що має певне медичне призначення і встановлений термін придатності [76]), наркотичними засобами, психотропними речовинами, прекурсорами (*наркотичні засоби* – речовини природні чи синтетичні, препарати, рослини, включені до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; *психотропні речовини* – речовини природні чи синтетичні, препарати, природні матеріали, включені до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; *прекурсори наркотичних засобів і психотропних речовин* – речовини, які використовуються для виробництва, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин, включені до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [113]. Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів затверджено постановою КМУ від 06.05.2000 року №770 [64]) шляхом передачі їх для знищення чи утилізації (в листопаді 2018 року Львівською митницею утилізовано понад 300 кг вилучених ліків [173]), а також зброєю та боєприпасами шляхом передачі органам Національної поліції (працівники Львівської митниці в квітні 2018 року передали представникам Національної поліції понад 2 тисячі одиниць зброї та боєприпасів [43]) здійснюється митницями за дорученням державних виконавців у порядку, встановленому законодавством.

Розпорядження митницями іншим майном, крім конфіскованого, здійснюється у відповідності до Порядку 1340 [119], дія якого, серед іншого, поширюється на:

1) товари, строки зберігання чи перебування яких під митним контролем, встановлені МКУ, закінчилися (у тому числі товари (предмети) гуманітарної допомоги, проби і зразки товарів та документація), за якими власник або уповноважена ним особа не звернулася до закінчення таких строків;

2) товари з обмеженим терміном зберігання, вилучених правоохоронними органами або затриманих митницями як предмети порушення митних правил. За загальним правилом *товари, що мають обмежений строк зберігання* – це товари, строк придатності яких до споживання визначено виробником цього продукту згідно із законодавством. Протягом цього строку органолептичні, фізико-хімічні, медико-біологічні та інші характеристики товарів повинні відповідати чинним в Україні нормам і правилам у разі додержання відповідних умов зберігання;

3) товари, від яких власники відмовилися на користь держави. Відповідно до глави 26 розділу V МКУ *відмова на користь держави* – це митний режим, відповідно до якого власник відмовляється від іноземних товарів на користь держави без будь-яких умов на свою користь. У митний режим відмови на користь держави поміщуються іноземні товари. Разом з тим, постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 року №427 затверджено Перелік товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави [65]. Іноземні товари поміщуються у митний режим відмови на користь держави із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Митний режим відмови на користь держави завершується після розміщення товарів на складі митного органу. Особливості виконання митних формальностей при поміщенні товарів у митні режими, передбачені МКУ, та під час перебування товарів у відповідному митному режимі, визначаються Порядком виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2012 року №657, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 02.10.2012 року за №1669/21981 [129].

4) товари, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю і власник яких невідомий. Інформація про знайдені (виявлені) товари протягом трьох днів розміщується для загального ознайомлення в місцях розташування митних органів на весь строк зберігання таких товарів, а інформація про знайдені (виявлені) транспортні засоби, крім того, направляється до територіальних органів Національної поліції. Механізм організації взаємодії органів (підрозділів) охорони державного кордону Державної прикордонної служби України з митницями у разі виявлення ознак порушень митних правил, а також із головними управліннями Державної фіскальної служби України в областях, місті Києві у разі виявлення майна, яке не має власника або власник якого невідомий, визначено Порядком взаємодії органів Державної прикордонної служби України та Державної фіскальної служби України під час виявлення ознак порушень митних правил, а також виявлення майна, яке не має власника або власник якого невідомий, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 18.10.2018 року №849/828, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13.11.2018 року за №1290/32742 [128].

Перелічене майно зберігається органами (суб'єктами господарювання) у власних (орендованих) спеціально обладнаних приміщеннях (на майданчиках) або передається ними для зберігання іншим організаціям за договорами, з урахуванням наступних особливостей (терміни зберігання наведено на рис. 1.5):

– спирт етиловий, алкогольні напої та тютюнові вироби зберігаються у місцях зберігання, відомості про місцезнаходження яких внесені до Єдиного державного реєстру місць зберігання, а така продукція, що перебуває під митним контролем, у встановлених законом випадках може також зберігатися на складах митниць ДФС;

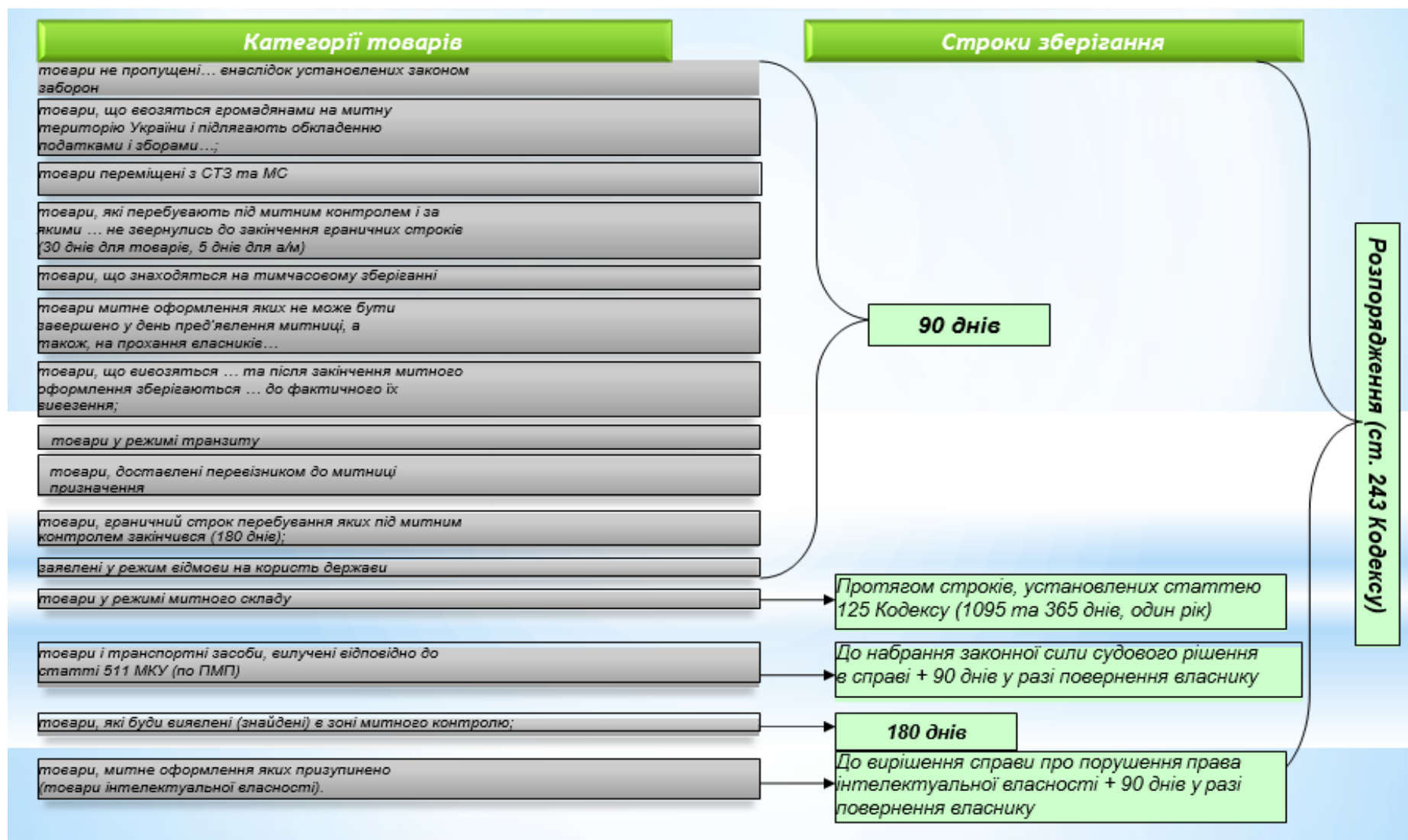

Рисунок 1.5 – Терміни зберігання товарів на складах митниць

Джерело: розроблено Бондаренком В.А.

– обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок зберігається органами, що здійснили їх вилучення, або суб'єктами господарювання (за їх згодою), відомості про яких внесено до Єдиного державного реєстру обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» [95];

– дорогоцінні метали, а також дорогоцінне та напівдорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення, готівкова іноземна валюта другої і третьої групи за Класифікатором іноземних валют (крім російських рублів) зберігаються в спеціально призначених приміщеннях, металевих шафах правоохоронних органів, територіальних органів ДФС або передаються на зберігання банківським установам до прийняття рішення про передачу зазначеного майна у власність держави;

– готівкова валюта України та готівкова іноземна валюта першої групи за Класифікатором іноземних валют та російські рублі, якщо вони не є речовими доказами і не підлягають спеціальному дослідженню, здаються правоохоронними органами, територіальними органами ДФС до уповноважених банків, що їх обслуговують, на спеціально визначені для цієї мети рахунки. У разі коли зазначені готівкова валюта та дорогоцінні метали є речовими доказами, вони зберігаються у спеціально призначених приміщеннях, металевих шафах правоохоронних органів, територіальних органів ДФС або передаються на зберігання банківським установам окремими пакетами згідно з вимогами зберігання речових доказів;

– платіжні документи у валюті України та іноземній валюті, зношені та пошкоджені банкноти валюти України та іноземної валюти здаються банківським установам на інкасо для подальшого зарахування коштів до державного бюджету;

– цінні папери, виражені у валюті України та іноземній валюті, зберігаються у прямих учасників Національної депозитарної системи.

Оцінка майна провадиться комісією, яка утворюється органом, що здійснив його вилучення, у складі представників територіальних органів ДФС, органів (суб'єктів господарювання), що здійснили вилучення майна або зберігають його, фінансових органів та органів (суб'єктів господарювання), які здійснюватимуть розпорядження цим майном.

Майно передається для подальшого розпорядження ним на підставі акта опису, оцінки та передачі майна, в тому числі реалізується через торговельні підприємства, аукціони, з якими укладені угоди на його реалізацію. На початку кожного року територіальні органи ДФС із залученням органів, що вилучають та обліковують майно, визначають на конкурсній основі торговельні підприємства, яким доручатиметься реалізація майна, з обов'язковим занесенням їх до єдиного реєстру торговельних підприємств, який ведеться територіальними органами ДФС. Протягом року в разі потреби дозволяється доповнювати єдиний реєстр торговельних підприємств іншими торговельними підприємствами за поданням органів, що вилучають та обліковують майно. Кошти, одержані від реалізації

майна, продуктів його переробки, утилізації перераховуються до відповідного бюджету або в установлених законом випадках на рахунки митниць у строк, що становить не більш як сім банківських днів від дня продажу (передачі).

Так, умови та порядок проведення тендера (конкурсу) з визначення спеціалізованих підприємств, які можуть здійснювати організацію митних аукціонів, визначаються Положенням 103 [74]. У свою чергу процедура організації та умови проведення митних аукціонів; реалізації на митних аукціонах, товарних біржах або через підприємства торгівлі товарів і транспортних засобів, що перейшли у власність держави, і товарів, строк зберігання яких під митним контролем закінчився, а власник не звернувся за ними в установлений МКУ строк, механізм оцінки та уцінки таких товарів і розрахунків за реалізовані товари, а також спосіб розпорядження окремими видами товарів, що не підлягають реалізації, визначаються Порядком 607 [124].

Майно, якість якого не відповідає вимогам стандартів, небезпечне в санітарно-епідемічному відношенні або яке не пройшло відповідного випробування, карантинної обробки чи не придатне для реалізації, підлягає переробці або знищенню (утилізації) з урахуванням ступеня зносу та фактичного стану.

Майно, що перейшло у власність держави і отримано безоплатно відповідними юридичними особами, відображається в бухгалтерському обліку та звітності в порядку, встановленому законодавством. Передане безоплатно майно, що підлягало оподаткуванню митними платежами, якщо вони не були сплачені, може бути відчужене виключно за умови сплати мита та інших податків і зборів, передбачених законодавством під час його ввезення на територію України. Не вважається відчуженням передача безоплатно отриманого майна іншому структурному підрозділу (територіальному органу) одного державного органу.

Повернення майна відбувається за рішенням суду або за рішенням керівника органу, в якому майно перебуває на обліку, за наявності відповідних підстав у порядку, встановленому органом, що здійснив його вилучення, або міністерством, керівник якого спрямовує та координує діяльність такого органу. У разі відсутності майна повернення його вартості здійснюється у розмірі, встановленому законодавством.

Повернення за рішенням суду національної та іноземної валюти здійснюється Казначейством у валюті платежу, яка була зарахована до бюджету, або за заявою одержувача у гривневому еквіваленті за офіційним курсом, установленим Національним банком на дату проведення операції.

1.3 Співставлення законодавства України та деяких інших країн з питань розпорядження майном, що вилучається за порушення митного законодавства

В рамках реалізації плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (редакція від 28.12.2018 р. №1106 [84]) передбачено виконання низки завдання, серед яких наближення законодавства України до законодавства ЄС у питанні розпорядження майном, що вилучається за порушення митного законодавства, а саме «Завдання 524. Встановлення умов, за яких митні органи можуть вимагати знищення товарів» та «Завдання 525. Законодавче закріплення процедури здійснення митними органами заходів, необхідних для розпорядження товарами». Для виконання цього завдання необхідним є вивчення законодавства іноземних країн з питань поводження з майном, що вилучається за порушення митного законодавства. В першу чергу, слід проаналізувати досвід країн Європейського Союзу.

Першою нормативно-правовою спробою врегулював правовідносин у сфері розпорядження конфіскованими активами у Європейському Союзі було підписання Страсбурзької конвенції «Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом» від 8.11.1990 року.

Страсбурзька конвенція по суті розвинула положення Віденської конвенції ООН 1988 р., поширивши їх дію на доходи, одержані у результаті будь-яких кримінальних злочинів, а не тільки від незаконного обігу наркотиків, та стала першою багатосторонньою угодою, присвяченою виключно проблемі боротьби з відмиванням злочинних доходів. Страсбурзька конвенція направлена на вжиття державами кримінально-правових заходів боротьби з відмиванням коштів на національному рівні та на розвиток міжнародного співробітництва у проведенні розслідувань та судових розглядів з метою конфіскації знаряддя злочинів та доходів від них [32].

Про те, з часом відбулися значні зміни у методах відмивання доходів та заходах боротьби з цим видом злочинної діяльності, що й спонукало необхідність доопрацювання та удосконалення Страсбурзької конвенції Ради Європи 1990 р. Саме з цією метою 16.05.2005 р. у Варшаві на міністерській конференції було прийнято Конвенцію Ради Європи «Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму».

Відповідно до сучасної концепції комплексного підходу до протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму перед розробниками нової конвенції було поставлено завдання доповнити передбачені Страсбурзькою конвенцією кримінально-правові заходи боротьби з відмиванням коштів превентивними аспектами, включаючи відповідне регулювання діяльності

фінансових посередників та підрозділів фінансової розвідки, а також включити у сферу їх діяльності фінансування тероризму [32].

Основним недоліком зазначених конвенцій є те, що більшість держав-членів Ради Європи не ратифікували їх, а керуються положеннями виключного національного законодавства у даному питанні. З метою врегулювання питань пов'язаних із розпорядженням конфіскованим майном та вдосконалення міжнародної взаємодії у 2006 році було прийнято нормативно-правовий акт ЄС, який мав на меті вирішення питання щодо розпорядження конфіскованим майном, а саме Рамкове рішення Ради «Щодо застосування принципу взаємного визнання до постанов про конфіскацію» № 2006/783 / JHA [187].

Варто зазначити, що оскільки у всіх країнах ЄС конфіскацію майна застосовують, як адміністративні санкції щодо різних порушень митного законодавства, дане питання є особливо актуальним і для сфери митних правовідносин.

Основним нормативно-правовим актом, що регулює загальні питання поводження з майном, що вилучається за порушення митного законодавства є МК ЄС (Розділ V Глава 4 ст. 197-200), що затверджений Регламентом Європейського Парламенту та Ради від 09.10.2013 р. № 952/2013 та опублікований в Офіційному віснику Європейського Союзу від 10.10.2013 р. № 269 [150].

Згідно МК ЄС митні органи вживають усіх заходів, необхідних для розпорядження товарами, включаючи конфіскацію та продаж або знищення, у наступних випадках [150]:

(а) якщо одне з зобов'язань, зазначених митним законодавством щодо ввезення товарів, що не є товарами Європейського Союзу, на митну територію Європейського Союзу, не було виконано, або товари було виведені з-під митного нагляду;

(б) якщо випуск товарів неможливий з однієї з наступних причин:

(i) не було можливим з причин, що відносяться до декларанта, провести або продовжити огляд товарів протягом часу, передбаченого митними органами;

(ii) документи, які мали бути надані до поміщення товарів під необхідну митну процедуру або їх випуску у необхідну митну процедуру, не надавалися;

(iii) платежі або гарантія, які мали бути здійснені або надані відносно ввізного або вивізного мита, у залежності від ситуації, не були здійснені або надані протягом передбаченого часу;

(iv) товари є предметом обмежень або заборон;

(с) якщо товари не було переміщено протягом обґрунтованого періоду часу після їх випуску;

(d) коли після випуску товарів встановлено, що вони не відповідають умовам такого випуску;

(е) коли товари є залишеними на користь держави.

Крім того, в документі зазначено, які товари можуть поміщатися під митну процедуру тимчасового зберігання, а також регламентується хто покриває витрати на заходи щодо розпорядження вилученим майном.

Як було зазначено вище, відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, наша держава взяла на себе зобов'язання імплементувати положення законодавства ЄС, в тому числі основні положення МК ЄС в частині розпорядження товарами, які переходять у власність держави за порушення митного законодавства. Про те, на сьогодні дане питання залишається не вирішеним. А тому, доцільним є порівняння основних положень МК ЄС (в редакціях 2008 та 2013 року) та МКУ з досліджуваної тематики (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Порівняння статей МК ЄС та МКУ в частині розпорядження майном

МКУ	МКЄС (2008)	МКЄС(2013)
<p>Стаття 175. Митний режим знищення або руйнування 1. Знищення або руйнування - це митний режим, відповідно до якого іноземні товари під митним контролем знищуються або приводяться у стан, який виключає можливість їх використання, з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.</p>	<p>Стаття 125. Знищення товарів Якщо у митних органів є розумні на те підстави, вони можуть зажадати знищення поданих ним товарів, і відповідно інформують про це власника товарів. Витрати, що виникли у зв'язку зі знищенням товарів, відшкодовуються за рахунок власника товарів.</p>	<p>Стаття 197. Знищення товарів Якщо митні органи мають обґрунтовані підстави для цього, вони можуть вимагати знищення пред'явлених митниці товарів і повинні повідомити про це володільца товарів. Витрати на знищення несе володілець товарів.</p>
<p>Стаття 243. Розпорядження товарами, транспортними засобами комерційного призначення 1. Товари, транспортні засоби комерційного призначення, що зберігаються на складах митних органів, за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення строків зберігання, встановлених цим Кодексом,</p>	<p>Стаття 126. Заходи, що вживаються митними органами 1. Митні органи приймають будь-які необхідні заходи, в тому числі конфіскацію і продаж, знищення та розпорядження товарами в наступних випадках: а) невиконання однієї з умов передбачених митним законодавством щодо ввезення товарів, що не походять з Співтовариства,</p>	<p>Стаття 198. Заходи, що їх повинні вживати митні органи 1. Митні органи вживають будь-яких необхідних заходів, у тому числі конфіскацію та продаж або знищення, для розпорядження товарами в таких випадках: (а) якщо одне з передбачених у митному законодавстві зобов'язань стосовно переміщення товарів з третіх країн на митну територію</p>

МКУ	МКЕС (2008)	МКЕС(2013)
<p>транспортних засобів комерційного призначення або уповноважену ним особу не пізніше як за 15 днів до закінчення строків зберігання. Таке повідомлення не направляється після закінчення строків зберігання, зазначених у <u>частинах другій та п'ятій статті 240</u> цього Кодексу.</p> <p>2. Товари, транспортні засоби, зазначені у <u>пункті 3 статті 461</u> цього Кодексу, конфісковані за рішенням суду, підлягають реалізації, а у випадках, передбачених законодавством, - безоплатній передачі у володіння і користування або переробці, утилізації чи знищенню у строки, встановлені законодавством для виконання судових рішень.</p> <p>3. Якщо за рішенням суду по справі до особи, яка вчинила порушення митних правил, не буде застосовано стягнення у вигляді конфіскації товарів, транспортних засобів, зазначених у <u>пункті 3 статті 461</u> цього Кодексу, або провадження у справі про порушення митних правил буде припинено, ці товари, транспортні засоби можуть бути видані власникові або уповноваженій ним особі лише після здійснення їх митного оформлення зі сплатою відповідних митних платежів, якщо таке оформлення не було попередньо здійснено, а митні платежі не сплачувалися. При цьому у разі припинення провадження у справі про порушення митних правил за відсутністю події і складу адміністративного правопорушення витрати</p>	<p>на митну територію Співтовариства, або вивезення товарів з-під митного контролю;</p> <p>b) якщо товари не можуть бути випущені з однієї з наступних причин (I) з вини декларанта не виявилось можливості зробити або продовжити огляд товарів протягом встановленого митними органами терміну;</p> <p>(Ii) не були представлені документи, необхідні для поміщення товарів у митний режим або їх випуску для митного режиму;</p> <p>(Iii) були сплачені або не було внесено забезпечення щодо ввізних або вивізних мит у встановлені терміни;</p> <p>(Iv) товари підлягають заборонам або обмеженням;</p> <p>c) якщо товари не вивезені в розумні строки поза їх випуску;</p> <p>d) якщо після випуску товарів з'ясувалося, що вони не виконали умови для їх випуску;</p> <p>e) якщо від товарів відмовилися на користь держави відповідно до статті 127.</p> <p>2. Товари, що не походять з Співтовариства, відмовився на користь держави, заарештовані або конфісковані, розглядаються як поміщені під процедуру тимчасового зберігання.</p>	<p>Союзу не виконано або товари приховано від митного нагляду;</p> <p>(b) якщо випуск товарів неможливий із будь-якої з таких причин:</p> <p>(i) провести або продовжити огляд товарів протягом встановленого митними органами строку було неможливо з причин, відповідальність за які несе декларант;</p> <p>(ii) не надано документів, що підлягають наданню до поміщення товарів під відповідну митну процедуру або до їх випуску для відповідної митної процедури;</p> <p>(iii) платежі або гарантію, що їх повинно бути здійснено або надано стосовно ввізного чи вивізного мита, у відповідних випадках, не здійснено або не надано протягом встановленого строку;</p> <p>(iv) товари підпадають під дію заборон або обмежень;</p> <p>(c) якщо товари не забрано протягом розумного строку після їх випуску;</p> <p>(d) якщо після випуску товарів встановлено, що вони не відповідають умовам для такого випуску; або</p> <p>(e) якщо здійснено відмову від товарів на користь держави відповідно до <u>статті 199</u>.</p> <p>2. Товари з третіх країн, від яких здійснено відмову на користь держави або які арештовано чи конфісковано, вважаються поміщеними під процедуру митного складу. Їх повинно бути внесено до обліку оператора митного складу або, якщо вони перебувають у володінні митних органів, останніми.</p>

МКУ	МКЕС (2008)	МКЕС(2013)
<p>Митного органу на зберігання зазначених вище товарів, транспортних засобів власником цих товарів, транспортних засобів або уповноваженою ним особою не відшкодовуються.</p> <p>4. Товари, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю та/або у транспортних засобах, що перетинають митний кордон України, і власник яких невідомий, після закінчення строку зберігання, встановленого <u>частиною п'ятою статті 240</u> цього Кодексу, підлягають реалізації, а у випадках, передбачених законодавством, - безоплатній передачі у володіння і користування або переробці, утилізації чи знищенню. Інформація про знайдені (виявлені) товари протягом трьох днів розміщується для загального ознайомлення в місцях розташування митних органів на весь строк зберігання таких товарів, а інформація про знайдені (виявлені) транспортні засоби, крім того, направляється до територіальних органів Національної поліції.</p> <p>5. Товари, поміщені у режим відмови на користь держави, та товари, граничний строк перебування яких під митним контролем закінчився, підлягають реалізації, а у випадках, передбачених законодавством, - безоплатній передачі у володіння і користування або переробці, утилізації чи знищенню.</p>		<p>Якщо товари, що підлягають знищенню, відмові на користь держави, арешту або конфіскації, вже є предметом митної декларації, то в обліку вказується така митна декларація. Митні органи визнають таку митну декларацію недійсною.</p> <p>3. Витрати на вжиття зазначених у параграфі 1 заходів несе:</p> <p>(а) у зазначеному в пункті (а) параграфа 1 випадку, будь-яка особа, що повинна була виконати відповідні зобов'язання або приховала товари від митного нагляду;</p> <p>(б) у зазначених у пунктах (б) і (с) параграфа 1 випадках, декларант;</p> <p>(с) у зазначеному в пункті (д) параграфа 1 випадку, особа, що повинна виконувати умови, що регулюють випуск товарів;</p> <p>(д) у зазначеному в пункті (е) параграфа 1 випадку, особа, що відмовляється від товарів на користь держави.</p>

МКУ	МКЕС (2008)	МКЕС(2013)
<p>6. Товари, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, у тому числі товари - безпосередні предмети порушення митних правил, вилучені відповідно до цього Кодексу, підлягають реалізації з урахуванням терміну їх придатності, а у випадках, передбачених законодавством, - переробці, утилізації чи знищенню.</p> <p>7. Товари, зазначені у <u>пункті 1 частини першої статті 238</u> цього Кодексу (крім валютних цінностей), не вивезені власником або уповноваженою ним особою за межі митної території України до закінчення строку зберігання, зазначеного у <u>частині першій статті 240</u> цього Кодексу, підлягають знищенню в порядку, встановленому законодавством.</p> <p>8. Товари, конфісковані за рішенням суду відповідно до <u>статті 476</u> цього Кодексу, у строки, встановлені законодавством для виконання судових рішень, підлягають безоплатній передачі для потреб лікувальних, навчальних закладів, закладів та установ соціально-культурної сфери, інших закладів та установ, що фінансуються за рахунок державного чи місцевих бюджетів, або переробці, утилізації чи знищенню.</p> <p>9. Товари, зазначені у частинах першій, другій, четвертій - шостій цієї статті, реалізуються в порядку, встановленому законодавством, на митних аукціонах, редуціонах або за договором комісії за цінами, визначеними згідно із законодавством України про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність та ПКУ</p>		

МКУ	МКЄС (2008)	МКЄС(2013)
<p>10. Порядок <u>розпорядження</u> окремими видами товарів, які не підлягають реалізації, а також товарами, документацією та зразками, зазначеними у <u>пунктах 8-11 частини першої статті 238</u> цього Кодексу, встановлюється Кабінетом Міністрів України.</p> <p>11. Переробка, утилізація та знищення товарів здійснюються за кошти державного бюджету.</p>		
<p>Стаття 183. Митний режим відмови на користь держави</p> <p>1. <u>Відмова</u> на користь держави - це митний режим, відповідно до якого власник відмовляється від іноземних товарів на користь держави без будь-яких умов на свою користь.</p>	<p>Стаття 127. Відмова</p> <p>1. Товари, що не походять з Співтовариства та товари, поміщені під процедуру випуску для внутрішнього споживання, можуть бути, з попереднього дозволу митних органів, передані на користь держави держателем процедури або, де прийнято, власником товарів.</p> <p>2. Відмова на користь держави не тягне за собою жодних витрат для держави. Тримач процедури або, де прийнято, тримач товарів несуть витрати по знищенню або іншим розпорядженням товарами.</p>	<p>Стаття 199. Відмова</p> <p>Суб'єкт митної процедури або, у відповідних випадках, володілець товарів може з попереднього дозволу митних органів відмовитись на користь держави від товарів з третіх країн і товарів, поміщених під процедуру кінцевого використання.</p>

Джерело: [45, 150, 187]

Основною відмінністю положень МКУ і МК ЄС в питаннях розпорядження товарами, які переходять у власність держави за порушення митного законодавства є те, що у вітчизняному нормативному документі «знищення або руйнування» та «відмова на користь держави» розглядається як митний режим, натомість у законодавчому акті Європейського Союзу як операція із товарами.

Що стосується ст. 243 МКУ та 198 МК ЄС, то вони мають багато спільного. Так, у ст. 243 МКУ зазначено випадки у яких майно переходить у власність держави за порушення митного законодавства та способи розпорядження такими товарами та транспортними засобами. Натомість у ст. 198 МК ЄС визначено випадки в яких митні органи вживають будь-яких необхідних заходів, у тому числі конфіскацію та продаж або знищення, для розпорядження товарами. Відповідно до МК ЄС витрати на вжиття заходів можуть нести (залежно від різних умов та способів розпорядження товарами):

особа, що повинна була виконати відповідні зобов'язання або приховала товари від митного нагляду; декларант; особа, що повинна виконувати умови, що регулюють випуск товарів;

особа, що відмовляється від товарів на користь держави.

Відповідно до підходів, що їх реалізують країни – члени ВМО інституційними формами розпорядження вилученими активами є:

Централізований підхід зі спеціалізованими установами. Країни-члени, які використовують централізований підхід, не слідують одній і тій же схемі структурування своїх спеціалізованих установ. Структура та операційні обов'язки установ можуть змінюватися. Однак, з огляду на специфіку розпорядження конфіскованими активами, провідну роль відіграють спеціалізовані установи.

Централізований підхід з неспеціалізованими установами. Такий підхід спостерігається у переважній більшості держав-членів. Відповідно до такого підходу на національному рівні не існує жодного органу, який би займався виключно розпорядженням конфіскованим майном. Порядок конфіскації виконується так само, як і будь-яке інше покарання, за участю різних суб'єктів правосуддя, до яких можна віднести установи: відповідальну за стягнення податкових зборів; управління державною власністю; виконання кримінальних та адміністративних санкцій. Країни, які використовують податкові адміністрації як центральний неспеціалізований орган, що здійснює розпорядження вилученим майном – це Болгарія та Румунія.

Децентралізований підхід. Значна кількість держав-членів покладаються на більш децентралізовані системи, де завдання, пов'язані з розпорядженням активами, розподіляються між кількома установами або керуються судами на місцевому рівні.

Є низка країн, які здійснюють розпорядження такими активами через різні установи на основі їх функціональних обов'язків. У Греції ключовими суб'єктами, що беруть участь у розпорядженні є Генеральна дирекція митниці та акцизів Міністерства фінансів, яка розпоряджається транспортними засобами, машинами та іншими предметами; Дирекція з переміщення капіталів, гарантій, позик та цінних паперів Генеральної бухгалтерської служби Державного міністерства фінансів, яка розпоряджається конфіскованими цінними паперами. В Угорщині поліція, національна податкова та митна адміністрація та державна прокуратура займаються розпорядженням різними видами конфіскованих активів. У Сполученому Королівстві ключовими установами, що беруть участь у розпорядженні активами, є Королівська прокуратура (для виконання більш серйозних справ) і Служба судів і трибуналів Великої Британії (для забезпечення виконання справ у справах з низькою вартістю).

Механізми розпорядження рухомим майном, які використовують країни – це продаж та знищення. У окремих випадках конфісковане майно може спрямовуватися до державних органів для забезпечення їх діяльності або для використання у соціальних цілях. Нарешті, майно, яке є небезпечним, забороненим або під особливим режимом, знищується. Що стосується

призначення надходжень від реалізованих конфіскованих активів то вони зазвичай використовуються для наповнення державного бюджету.

Варто зазначити, що серед усіх способів розпорядження майном, що перейшло у власність держави способом, який використовується найчастіше, у країнах ЄС, є знищення чи руйнування. Це пов'язано із тим, що досить часто товари, які вилучаються на користь держави, є небезпечними, їх термін зберігання скінчився або такі, які не підлягають реалізації або безоплатній передачі іншим установам чи організаціям. Для України вивчення міжнародного досвіду щодо знищення чи руйнування товарів вилучених за порушення митних правил є особливо актуальним, оскільки одним із завдань в рамках реалізації плану заходів з виконання Угоди про асоціацію. У цьому питанні, вартим уваги є досвід Фінляндії.

У Фінляндії вилучені товари можуть бути знищені або за бажанням декларанта, або за рішенням митного органу. Митний орган може винести рішення про знищення товарів у таких випадках: за результатами проведення митного контролю, на основі проведення контролю безпеки товарів, пошкодження підакцизних товарів.

1. Знищення товарів за бажанням замовника.

Якщо товари знищуються за запитом або ініціативою декларанта (за винятком процедури митного складування), вони повинні бути поміщені під процедуру внутрішньої переробки. Знищення за бажанням власника товарів є однією із операцій внутрішньої переробки, зазначених у новому Митному кодексі Фінляндії (МКФ). Власник може мати дозвіл на знищення товарів під час внутрішньої переробки, або він може мати угоду з іншим власником дозволу на внутрішню переробку. Дозвіл на внутрішню переробку може бути стандартним (письмовим) дозволом, або в деяких випадках дозвіл на знищення може бути поданий з митною декларацією (так звана спрощена процедура авторизації).

Коли знищення під час процедури внутрішньої переробки завершується, власник дозволу повинен надати митному органу, що здійснює нагляд, сертифікат про знищення – це документ, що підтверджує факт знищення товарів. Якщо знищення товару призводить до повторного користування товарами, такими як брухт, то для нього має бути здійснено митне очищення, тобто ці товари мають бути поміщені під іншу митну процедуру.

2. Знищення товару за результатами проведення митного контролю.

Якщо в результаті проведення митного контролю митним органом встановлюється, що товари не можуть бути випущені для вільного обігу в межах країни, а також не можуть бути вивезені з країни без спеціального дозвільного документу, альтернативним способом розпорядження товарами є знищення. Знищення відбувається під митним контролем у конкретних об'єктах захоронення відходів або за іншими визначеними процедурами. У цьому випадку товари не підлягають процедурі внутрішньої переробки, а знищення відбувається відповідно до ст. 197 МКФ, крім того власник товарів несе відповідальність за витрати згідно зі ст. 198 МКФ.

Після знищення товарів складається сертифікат про знищення, який надсилається до Центру електронних послуг. Електронний сервісний центр завершує оформлення митної декларації на товар, і виконується процедура.

3. Знищення товарів після контролю безпеки продукції

Після проведення контролю безпеки продукції митний орган може прийняти рішення, що товари не можуть бути випущені для вільного обігу на території Фінляндії. У такому випадку клієнт може вирішити реекспортувати товари з Фінляндії з дозволу Групи з безпеки продукції або знищити їх під митним контролем. У цих випадках Відділ Безпеки Продукту надсилає результати експертизи в Електронний сервісний центр та інформує декларанта про альтернативи.

Група з безпеки продукції може також вимагати, щоб товари, які викликають ризик для здоров'я, були знищені відповідно до Закону про харчові продукти або Закону про безпеку споживачів. Власника товарів зобов'язано повідомити митницю про прийняте рішення щодо знищення товарів, надіславши повідомлення електронною поштою в Електронний сервісний центр. Електронний сервісний центр відправляє завдання щодо нагляду за знищенням Групі контролю за знищенням, яка погоджує процедуру знищення з власником товарів. Звіт, складений Групою контролю за знищенням, доставляється власнику товарів, Електронному сервісному центру та Відділу безпеки продукції. Після цього Електронний сервісний центр завершує оформлення митної декларації на товар.

4. Знищення пошкоджених підакцизних товарів.

Підакцизні товари, які при транспортуванні були пошкоджені або термін зберігання яких закінчився, повинні бути знищені під митним контролем. Незважаючи на те, що податкова адміністрація несе відповідальність за оподаткування підакцизних товарів, за знищення таких товарів несе відповідальність митний орган. Митному командному центру подається інформація про підакцизні товари, які мають бути знищені. Зокрема має бути подано таку інформацію: ім'я клієнта; товари, що підлягають знищенню та їх кількість; час, коли товар будуть знищені; місце знищення; номер митної декларації.

Після цього Митний командний центр доручає митному органу знищити підакцизні товари. Після знищення митний орган видає свідоцтво про знищення підакцизних товарів. У разі необхідності податкова адміністрація вимагає від митних органів інформацію про знищення [189].

Також, досить цікавим у питанні розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства є досвід країн ЄАЕС (раніше Митний Союз). 27.11.2009 року набрав чинності Митний кодекс Митного союзу, який змінив процедуру митного регулювання. Одним із складових елементів митного регулювання є розпорядження товарами, щодо яких своєчасно не було вжито заходів по митному оформленню.

Однак, на сьогодні Митний кодекс Митного союзу втратив силу, а з 1.01.2018 року набрав чинності Митний кодекс ЄАЕС, яким внесено певні зміни у

процес розпорядження майно, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства (ст. 382, 383).

Ст. 382 МК ЄАЕС визначено дії з затриманими товарами, термін зберігання яких закінчився, а саме [168]:

1. Товари, затримані митними органами і не затребувані особами, в термін, передбачений МК ЄАЕС, підлягають реалізації, якщо інше не встановлено.

2. У разі якщо витрати з перевезення (транспортування), перевантаження (навантаження, розвантаження), зберігання, інші витрати, пов'язані з підготовкою до реалізації та реалізацією затриманих товарів перевищують їх вартість, а також в інших випадках, передбачених законодавством держави-члена, митним органом якого затримані товари, такі товари підлягають використанню або знищенню відповідно до законодавства держави-члена, митним органом якого затримані ці товари.

3. Реалізація, використання або знищення товарів в тому числі розрахунок витрат, пов'язаних з перевезенням (транспортуванням), перевантаженням (навантаженням, розвантаженням), зберіганням, інших витрат, пов'язаних з підготовкою до реалізації, і реалізацією або знищенням таких товарів, здійснюються відповідно до законодавства держави-члена, митним органом якого затримані товари, з урахуванням особливостей, визначених цим Кодексом.

4. Витрати по перевезенню (транспортуванню), перевантаженню (навантаження, розвантаження) і зберігання, інші витрати, пов'язані з підготовкою до реалізації та реалізацією затриманих товарів, які не затребувані декларантами або іншими особами відшкодовуються за рахунок сум, отриманих від реалізації зазначених товарів в порядку, встановленому відповідно до законодавства держави-члена, митним органом якого затримані товари.

5. Витрати, пов'язані з перевезенням (транспортуванням), перевантаженням (навантаженням, розвантаженням), зберіганням, інші витрати, пов'язані з використанням або знищенням товарів, відшкодовуються декларантом або іншими особами. При відсутності зазначених осіб і, якщо це встановлено законодавством держави-члена, митним органом якого затримані товари, - в інших випадках, зазначені витрати відшкодовуються за рахунок коштів бюджету такої держави-члена.

6. Затримані товари після їх реалізації або передачі для іншого використання, а також відходи, що утворилися в результаті знищення таких товарів, набувають статусу товарів Союзу.

Натомість ст. 383 МК ЄАЕС визначено порядок розпорядження сумами, отриманими від реалізації затриманих товарів, термін зберігання яких закінчився. Визначено, що з сум, отриманих від реалізації товарів утримуються в першу чергу суми в розмірі обчислених на день затримання цих товарів ввізних митних зборів, податків, які підлягали б сплаті при переміщенні затриманих товарів під митну процедуру випуску для внутрішнього споживання, в другу чергу - витрати, пов'язані з перевезенням (транспортуванням), перевантаженням (навантаженням, розвантаженням), зберіганням і реалізацією затриманих товарів.

У п. 2 ст. 383 МК ЄАЕС зазначено, що законодавством держав-членів може встановлюватися порядок погашення витрат, пов'язаних з перевезенням (транспортуванням), перевантаженням (навантаженням, розвантаженням), зберіганням інших витрат, пов'язаних з підготовкою до реалізації та реалізацією затриманих товарів, з сум, отриманих від реалізації товарів, зазначених у пункті 1 ст. 382 цього Кодексу.

Кошти, отримані від реалізації затриманих товарів, обчислені з урахуванням утримань повертаються декларантам, а якщо декларування товарів не здійснювалося, - власникам товарів при наявності відомостей про них у митного органу та за умови, що ці особи звернуться в митні органи протягом 3 років з дня, наступного за днем надходження грошових коштів від реалізації таких товарів, відповідно до законодавства держави-члена, митним органом якого затримані товари [168].

Крім того, гл. 34 ст. 248 – 250 МК ЄАЕС визначено порядок застосування митної процедури знищення. Зокрема, цими статтями регулюються питання щодо: змісту і застосування митної процедури знищення; умови поміщення товарів під митну процедуру знищення; особливості застосування митної процедури знищення.

Серед всіх країн ЄАЕС, в першу чергу, вартий уваги досвід Республіки Білорусь, оскільки під час розробки і Митного кодексу Митного Союзу і Митного кодексу ЄАЕС, саме положення цієї країни, що стосуються розпорядження майном вилученим за порушення митного законодавства, були використані.

Варто зазначити у 2016 році відбулися певні зміни у питаннях щодо розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства в Республіці Білорусь. Зокрема, було прийнято низку нормативно-правових актів, що визначали перехід до централізованого управління майном, що перейшло у власність держави, яке перейшло до повноважень Департаменту з гуманітарної діяльності Управління справами Президента Республіки Білорусь та деталізували процедуру поводження з майном, а саме:

– Указ Президента Республіки Білорусь «Про удосконалення роботи з майном, вилученим, арештованим або зверненим у дохід державі» від 19.02.2016 № 63;

– Постанова Управління справами Президента Республіки Білорусь «Про порядок знищення одиничних виробів і невеликих партій майна» від 29.08.2016 № 10;

– Постанова Управління справами Президента Республіки Білорусь «Про зміну вартості майна» від 29.08.2016 № 9;

– Постанова Управління справами Президента Республіки Білорусь «Про встановлення форм документів» від 29.08.2016 № 8;

– Постанова Управління справами Президента Республіки Білорусь «Про порядок реалізації транспортних засобів звернених у дохід держави на аукціоні» від 29.08.2016 № 7;

– Постанова Управління справами Президента Республіки Білорусь «Про порядок приймання майна вилученого, арештованого або зверненого у власність держави, за кількістю і якістю» від 15.08.2016 № 6.

Також, варто проаналізувати досвід, щодо розпорядження вилученим майном за порушення митного законодавства, іншої країни-учасника ЄАЕС, а саме Російської Федерації.

Довгий час, в Російській Федерації, залишалося не врегульованим питання розпорядження товарами, що перейшли у власність держави за порушення митного законодавства, а саме розпорядження майном уповноваженою організацією і порядок виплати грошових коштів, отриманих від реалізації товарів їх законним власникам. З метою вирішення цієї проблеми Урядом РФ було прийнято постанову «Про порядок реалізації майна, зверненого у власність держави, і про внесення зміни до постанови Уряду Російської Федерації від 10 вересня 2012 р № 909» (зі змінами та доповненнями) від 30.09.2015 р. № 1041 [57].

Зазначеним положенням визначено порядок реалізації рухомого майна, зверненого відповідно до законодавства Російської Федерації у власність Російської Федерації (в тому числі конфіскованого, рухомого безхазяйного та вилученого майна, а також товарів, поміщених у митну процедуру відмови на користь держави при переміщенні через митний кордон ЄАЕС) чи надходження у власність держави в порядку успадкування, і скарбів, переданих в державну власність.

Також, нормативним актом визначено, що продавцем майна виступає Федеральне агентство з управління державним майном (його територіальні органи).

Варто звернути увагу на те, що у Порядку реалізації майна, зверненого у власність держави окремо визначено процедуру реалізації майна, оціночна вартість якого становить 100 тис. рублів (здійснюється шляхом продажу особі, яка подала заявку на участь в реалізації майна) та реалізація майна, оціночна вартість якого становить понад 100 тис. рублів, здійснюється шляхом проведення аукціону в електронній формі.

Ще одним нормативно-правовим актом, який покликаний врегулювати процедуру розпорядження товарами, що перейшли у власність Російської Федерації став Федеральний закон «Про митне регулювання в Російській Федерації і про внесення змін в окремі законодавчі акти Російської Федерації» від 03.08.2018 № 289-ФЗ. В зазначеному законодавчому акті досліджуваному питанню присвячено главу 56 (Підстави і порядок розпорядження товарами) ст. 323-326.

Положеннями ст. 323 вищезазначеного нормативного акта визначено, що товари переходять у власність держави у таких випадках:

- 1) на підставі рішення суду у кримінальній справі або справі про адміністративне правопорушення при застосуванні конфіскації товарів;
- 2) на підставі судового акту за заявою (позовом) митного органу або іншого уповноваженого органу про визнання майна безхазяйним або про

звернення вилучених товарів у федеральну власність у випадках, передбачених цим Законом, з дня набрання чинності судового акту;

3) на підставі поміщення товарів у митну процедуру відмови на користь держави від дня передачі митним органам товарів.

Також, положеннями Федерального Закону № 289-ФЗ закріплено, що розпорядження товарами, зверненими в федеральну власність на підставі судового акта, здійснюється шляхом їх реалізації, знищення або утилізації в порядку, встановленому законодавством Російської Федерації. Товари, звернені в федеральну власність на підставі поміщення товарів у митну процедуру відмови на користь держави, підлягають передачі федеральним органам виконавчої влади, які уповноважені Урядом Російської Федерації на організацію процедури реалізації, знищення або переробки (утилізації) майна, зверненого у власність держави, за винятком товарів, щодо яких законодавством Російської Федерації встановлено особливий порядок розпорядження. Грошові кошти, отримані від реалізації товарів, звернених в федеральну власність, перераховуються до федерального бюджету.

Крім того, ст. 325 Федерального Закону № 289-ФЗ визначено право федерального органу виконавчої влади, що здійснює функції по контролю і нагляду в галузі митної справи, на безоплатну передачу товарів, звернених в федеральну власність, зокрема:

1) санітарно-гігієнічні вироби, медичні вироби, що швидко псуються продукти харчування, продукти дитячого та лікувального харчування, а також одяг, взуття та інші предмети першої необхідності – організаціям соціального обслуговування, медичним організаціям, організаціям, що здійснюють освітню діяльність, організаціям відпочинку дітей і їх оздоровлення, за винятком приватних організацій, органам соціального захисту населення;

2) предмети історії, об'єкти науки і твори мистецтва, які не становлять культурну цінність – музеям;

3) предмети флори і фауни – зоологічним паркам, заповідникам, музеям;

4) предмети культу, які не становлять культурну цінність – релігійним організаціям.

Безоплатна передача товарів, звернених в федеральну власність, для здійснення комерційної діяльності не допускається. При наявності письмового звернення органу, установи, організації про безоплатну передачу їм товарів із зобов'язанням не використовувати ці товари для здійснення комерційної діяльності митного органу після надходження документа про звернення зазначених товарів у федеральну власність розглядає можливість їх безоплатної передачі.

З метою прийняття рішення про безоплатну передачу товарів митний орган направляє до федерального органу виконавчої влади, який здійснює функції з контролю і нагляду в галузі митної справи, завірені митним органом копії:

1) документів про звернення товарів у федеральну власність;

2) звернень органів, установ, організацій про безоплатну передачу товарів;

3) документів, що містять інформацію про вартість товарів;

4) документів, що підтверджують якість та безпеку безоплатно переданих товарів;

5) висновків, які свідчать про те, що товари, які плануються до безоплатної передачі, не є культурними цінностями (щодо товарів, що мають ознаки культурних цінностей);

б) інших документів, що відносяться до товарів і наявних у митному органі документів.

Одночасно інформація про направлення документів до федерального органу виконавчої влади, який здійснює функції з контролю і нагляду в галузі митної справи, для прийняття рішення про безоплатну передачу товарів направляється в орган, уповноважений Урядом Російської Федерації на розпорядження товарами, зверненими в федеральну власність.

Федеральний орган виконавчої влади, який здійснює функції з контролю і нагляду в галузі митної справи, на підставі документів, поданих митним органом, не пізніше тридцяти днів з дня їх отримання приймає рішення про видання розпорядження про безоплатну передачу товарів, звернених в федеральну власність, або про мотивовану відмову митному органу в її здійсненні.

На підставі розпорядження федерального органу виконавчої влади, що здійснює функції по контролю і нагляду в галузі митної справи, митний орган організовує передачу товарів за актом прийому-передачі представнику органу, установи, організації повноваження якого на вчинення дій з прийому майна підтвержені відповідним документом і довіреністю, оформленими відповідно до законодавства Російської Федерації.

Крім того, визначено особливості розпорядження окремими видами товарів, зокрема розпорядження дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням та виробами з них, культурними цінностями, товарами, такими, що підлягають маркуванню, лікарськими засобами, цінними паперами, валютними цінностями, іншими товарами, які вилучені з обігу або обіг яких на території Російської Федерації обмежений, здійснюється відповідно до законодавства Російської Федерації [59].

Крім того, варто зазначити, що 23 вересня 2019 року постановою 1238 Урядом Російської Федерації було затверджено Положення про розпорядження майном, зверненим у власність держави, яким визначається порядок розпорядження зверненим відповідно до законодавства Російської Федерації у власність Російської Федерації конфіскованим, рухомим безхазяйним і вилученим майном. Мета прийняття рішення – скорочення термінів зберігання і реалізації рухомого майна, зверненого у власність держави, зниження логістичних витрат учасників зовнішньоекономічної діяльності, які здійснюють його зберігання.

Документ спрямований на підвищення ефективності, прозорості процедури розпорядження зверненим у власність Російської Федерації конфіскованим, рухомим безхазяйним, безоплатно вилученим майном, а також на підвищення контролю за процедурами переробки (утилізації) і знищення такого майна з метою виключення його попадання в повторний господарський оборот.

З набранням чинності цим актом Уряду Російської Федерації, змінено підхід до розпорядження зверненим у власність держави майном. Постановою передбачається реалізація лише окремих видів майна, зверненого у власність держави, в рамках переліку, яке виділено як найбільш ліквідне. Відносно вказаного переліку майна Росмайно як і раніше буде забезпечувати весь комплекс необхідних заходів для підготовки його до реалізації - прийом, транспортування, зберігання, експертиза для підтвердження встановленим вимогам про безпеку для життя і здоров'я людини, можливості використання його за звичайним призначенням, оцінка.

Відносно ж іншого майна, що не підпадає під перелік, буде відданий пріоритет знищенню/переробці (утилізації) як основного способу розпорядження, що дозволить не тільки зекономити кошти бюджету Російської Федерації, а й приносити дохід від реалізації вторинної сировини, отриманої внаслідок переробки.

Це спричинено тим, що раніше Рахункова палата після перевірки ефективності системи реалізації конфіскації, зверненого у власність держави, прийшла до висновку, що Росмайно витрачає на зберігання конфіскованого майна більше, ніж отримує від його продажу.

Варто також зазначити, що 7 березня 2014 року урядом Російської Федерації було прийнято постанову «Про затвердження переліку товарів легкої промисловості, вилучених з незаконного обігу або конфіскованих при провадженні у кримінальних справах або справах про адміністративні правопорушення і підлягають знищенню, а також про порядок їх знищення (зі змінами на 21 лютого 2017 року)» № 180, яким встановлено, що товари легкої промисловості, включені до переліку, затвердженого цією постановою, з додатком копії рішення суду або постанови у справі про адміністративне правопорушення передаються уповноваженими державними органами (організаціями) Федеральному агентству з управління державним майном (його територіальним органам) для організації знищення.

На окрему увагу, також заслуговує досвід Республіки Індії у питаннях розпорядження майном вилученим за порушення митного законодавства. У Індії офіцери митної служби мають право вилучати будь-які товари, якщо є підстави вважати, що вони підлягають конфіскації, відповідно до Закону про митну справу від 1962 року. Глава XIV цього закону регулює питання, що стосуються конфіскації товарів, а також процедуру розпорядження вилученим майном. Крім того, окремі положення та способи розпорядження вилученим майном регламентуються Циркуляром №39 від 2016 року [193].

Загалом в Індії розглядаються 3 основні способи розпорядження майном, що перейшло у власність держави, а саме:

- продаж незатребуваних товарів державним кооперативним підприємствам (із знижкою 10%);
- продаж незатребуваних товарів через електронні аукціони/тендери;
- утилізація незатребуваних товарів;

Імпортовані товари допускаються митницею для внутрішнього споживання, якщо не існує ніяких обмежень або заборон, митні формальності здійснено, а також за умови сплати митних платежів. Досить часто виникає ситуація, коли імпортер транспортує товари до зони митного контролю, але з різних причин (фінансові проблеми, відсутність попиту на зазначені товари) не здійснює їх митне очищення. В результаті такі товари залишаються на зберіганні у митному органі і отримують статус незатребуваних.

Для продажу незатребуваних товарів зберігач спочатку ідентифікує товари, які знаходяться на зберіганні понад 30 днів. Потім він здійснює інвентаризацію таких товарів і відправляє її результати до митного органу. Митний орган перевіряє майно, що пересилається зберігачами, і відкликає предмети, які є предметом розслідування або судового розгляду. Товари, заборонені до ввезення, також вилучаються з аукціону, всі інші товари можуть бути безповоротно конфісковані. Після того, як товари будуть конфісковані, право власності передається уряду, і митниця стає відповідальною за розпорядження такими товарами. Розпорядження окремими типами товарів, такими як наркотики / фармацевтичні препарати, хімікати, харчові продукти, інсектициди, добрива тощо, також вимагає дозволу відповідних органів, що регулюють імпорт цих товарів.

Якщо митна служба немає жодних обмежень щодо розпорядження товарами, зберігач отримує справедливу ціну товарів, визначену митницею. Ціна, встановлена митницею (враховує мито, що стягується), зазвичай є основою для цінового аукціону на товари.

Після визначення ціни зберігачі організують публічні аукціони, які проводяться в присутності офіцера митниці. Якщо на першому аукціоні товари не будуть реалізовані за визначеною ціною (або в межах допустимої маржі), ціна зменшується на наступних аукціонах. У випадку, якщо не вдається продати товар через публічний аукціон, він реалізовується через тендер.

За незатребуваними товарами виникають зобов'язання щодо сплати митного збору, а також компенсація витрат перевізників та витрат на зберігання, які підлягають відшкодуванню з доходу від продажу. Крім того, витрати понесені у ході реалізації таких товарів також підлягають поверненню. У більшості випадків дохід від продажу таких товарів може бути недостатнім для покриття усіх витрат. У таких випадках виникає питання, які витрати мають бути покриті в першу чергу. У ст. 150 (2) Закону про митну справу визначено, що дохід від реалізації незатребуваного майна направляється на покриття витрат у такій послідовності:

- на оплату витрат на продаж;
- на оплату фрахту та інших витрат, якщо такі є, які сплачуються відносно проданих товарів, перевізнику, якщо повідомлення про такі витрати було надано зберігачам;
- на оплату мита та митних зборів, якщо є необхідність, на продані товари;

– на оплату інших податків, які необхідно сплати за ввезення товарів визначених Законом про митну справу та іншими законодавчими актами у сфері митної справи [190].

Особливістю розпорядження вилученими товарами в Індії є те, що всі товари категоруються в 4 групи і залежно від групи здійснюються процедура розпорядження ними. Категорії товарів визначають за ознаками окремих характеристик та життєвого циклу товарів. Відповідно до митного законодавства всі товари згруповано наступним чином [192]:

1. Категорія I – Товари, які підлягають розпорядженню одразу після вилучення.

Товари з цієї категорії мають дуже короткий термін зберігання та швидко псуються. Деякі з цих товарів також можуть вимагати спеціальних заходів для їх збереження та зберігання. Тому ці товари мають реалізовані або знищені відразу після вилучення зберігачем товарів після отримання наказу від компетентного органу. Якщо пізніше приймається рішення про повернення товарів власнику, йому повертаються кошти отримані від реалізації даного товару за вирахуванням митних платежів та інших платежів передбачених законодавством. Крім того, якщо товари цієї категорії були вилучені і повинні бути знищені, тому що вони стали непридатними для продажу або для споживання через затримку з вини органу відповідального за розпорядження, він несе фінансову відповідальність за ситуацію, що виникла.

Товари, що включені до цієї категорії, наступні:

– свіжі квіти, свіжі фрукти та овочі, м'ясо, риба, птиця, яйця та інші свіжі неконсервовані / неперероблені харчові продукти;

– солі та гігроскопічні речовини (окрім у герметичних контейнерах);

– сирі (вологі та солоні) шкури та шкури;

товари тваринництва;

лікарські трави;

меляса;

газети та періодичні видання;

кондитерські вироби;

сигарети, листя тютюну, які зіпсуються внаслідок висихання або вологості;

ментол, камфора, шафран;

зернові та цукрові продукти;

чай і кава;

стержні для кулькових ручок;

паливо для запальничок;

пиво;

батареї та акумулятори;

нафтопродукти;

всі інші незатребувані / покинуті товари, які потребують негайного продажу або утилізації, що спричинено швидкою амортизацією внаслідок швидкої зміни технології або появою нових моделей тощо.

2. Категорія II – Товари, що підпадають під розділ 110 (1А) Закону про митну справа, а саме товари, що швидко псуються, можуть бути небезпечними для оточуючих та навколишнього середовища та ті, які потребують особливих умов зберігання, а тому необхідною є скорочена процедура розпорядження. Товари, що підпадають під цю категорію, такі:

– золото у всіх формах, включаючи злитки, монети, орнаменти, незакінчені ювелірні вироби;

– срібло у всіх формах, включаючи злитки, монети, орнаменти, незакінчені ювелірні вироби;

– діаманти, дорогоцінні та напівдорогоцінні камені;

– валюта, індійська та іноземна;

– електронні товари, включаючи телевізори, відеомагнітофони, магнітофони, калькулятори, комп'ютери; компоненти та їх запасні частини, включаючи діоди, транзистори, інтегральні схеми тощо;

– стільникові телефони;

– наручні годинники, включаючи електронні наручні годинники; годинникові механізми, їх частини або їх компоненти;

– первинні батареї, включаючи ті, що повторно заряджаються;

– фотоплівка;

– пряжа і тканини ручної роботи;

– хімікати;

– патентні товари: лікарські засоби та препарати, в будь-якій формі, для використання при внутрішньому або зовнішньому лікуванні або для запобігання захворювань у людей або тварин;

– наркотичні засоби та психотропні речовини;

– лікери;

– шарикові підшипники;

– програмне забезпечення;

– нафтопродукти;

– сандал.

3. Категорія III – Товари, що підлягають реалізації протягом шести місяців з дати арешту. Товари, що підпадають під цю категорію, такі:

– фотографічні товари, такі як фотографічні хімікати, папери та цифрові фотокамери;

– камери всіх типів;

– наручні та настінні годинники;

– касети, компакт-диски, DVD-диски, MD та інші носії (аудіо / відео);

– біжутерія;

– готовий одяг;

– окуляри;

– парфуми, туалетна вода та ефірні масла;

– консервовані продукти, згущене молоко і сухе молоко;

– спеції;

- смола;
- шкіра та вироби з неї;
- гумові вироби та гумки;
- папір та вироби з паперу;
- сировина-джут;
- масла;
- нафтопродукти;

голки і шприци для підшкірних ін'єкцій, хірургічні інструменти та обладнання;

- ліки та лікарські засоби;

- човни та катери (крім тих, що призначені для відомчого використання).

4. Категорія IV – Всі інші товари. Всі інші товари, не перелічені у вищезазначених категоріях, належать до цієї категорії. Утилізація товарів, що підпадають під цю категорію, повинна бути здійснена після завершення всіх належних формальностей, і коли буде винесено остаточне рішення щодо розпорядження товарами.

Слід зауважити, що досвід Республіки Індія щодо розпорядження майном, вилученим за порушення митного законодавства може бути корисним і для України, а саме в частині, що стосується групування товарів та відповідно процедури розпорядження ними.

Отже, аналіз законодавства різних країн світу показує, що розпорядження майном, вилученим за порушення митного законодавства є досить важливою сферою діяльності митних адміністрацій, оскільки ефективно її здійснення дозволяє збільшити надходження до державного бюджету. Однак, варто зауважити, що в Україні є необхідним внесення змін у нормативно-правове регулювання цієї сфери діяльності митних органів (особливо у світлі виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони), зокрема необхідним є розроблення законопроєкту про внесення змін до МКУ щодо умов, за яких митні органи можуть вимагати знищення товарів та законопроєкту про внесення змін до МКУ щодо здійснення митними органами заходів, необхідних для розпорядження товарами.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З МАЙНОМ, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

2.1 Аналіз стану розпорядження майном, вилученим митницями

За даними Звіту Державної фіскальної служби України за 2018 рік [25] наслідком вжитих у 2018 році організаційно-практичних заходів, проведеної аналітично-пошукової роботи стало виявлення митницями ДФС 48 876 порушень митних правил із вартістю предметів правопорушень на суму майже 3,4 млрд. грн.

Кількість складених у 2018 році протоколів про порушення митних правил порівняно з 2017 роком збільшилась на 51%, а вартість предметів правопорушення у 2 рази. Середня вартість предметів правопорушення у одній справі збільшилась на 41% та склала 70 тис. грн.

Відповідно до частини першої ст. 511 МКУ [45] товари – безпосередні предмети порушення митних правил та відповідні документи, необхідні як докази у справі про порушення митних правил, можуть тимчасово вилучатися.

Так, протягом 2016 – 2018 років за даними бухгалтерського обліку митницями через порушення митних правил (далі – ПМП) вилучено та оприбутковано на склади митниць майно на загальну суму – 1 612,5 млн. грн. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Обсяги вилученого та оприбуткованого на склади митниць майна протягом 2016 – 2018 років

Звітний період	Показник, млн. грн.
2018	687,5
2017	516,7
2016	408,3

Джерело: за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

При цьому, основну питому вагу вартості вилучених товарів у 2018 році склали:

- засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби і пов'язані з транспортом пристрої та обладнання (240,7 млн. грн., або 35,0%);
- машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання; їх частини; звукозаписувальна та звуковідтворювальна апаратура, апаратура для запису або відтворення телевізійного зображення і звуку, їх частини та приладдя (202,7 млн. грн., або 29,5%);
- готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замітники (55,5 млн. грн., або 8,1%);
- продукти рослинного походження (29,3 млн. грн., або 4,3%);
- продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості (28,6 млн. грн., або 4,2%).

Разом з тим, у 2016 – 2017 роках основну питому вагу вартості вилучених товарів (табл. 2.2) складали:

- товари широкого вжитку (268 991,8 тис. грн., або 29,08%);
- автотранспорт (252 276,0 тис. грн., або 27,27%);
- інше (не увійшло до інших категорій) (116 748,0 тис. грн., або 12,62%);
- обладнання та устаткування (76 860,3 тис. грн., або 8,31%);
- тютюнові вироби (37 829,20 тис. грн., або 4,09%).

Таблиця 2.2 – Питома вага вартості вилучених товарів у 2016 – 2017 роках

Категорія товару	2016 рік	2017 рік
товари широкого вжитку, тис. грн.	93 760,0	175 231,8
автотранспорт, тис. грн.	125 048,6	127 227,4
інше (не увійшло до інших категорій), тис. грн.	55 776,6	60 971,4
обладнання та устаткування, тис. грн.	29 100,1	47 760,2
тютюнові вироби, тис. грн.	14 710,4	23 118,8

Джерело: за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

За порушення митних правил може бути накладено адміністративне стягнення у вигляді конфіскації товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил, товарів, що використовувалися для приховування товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю (пункт 3 частини першої ст. 461 МКУ). Конфіскація як адміністративне стягнення за порушення митних правил може бути застосована виключно за рішенням суду і полягає у примусовому вилученні зазначених товарів, і безоплатній передачі їх у власність держави. Конфіскація товарів застосовується незалежно від того, чи є ці товари власністю особи, яка вчинила правопорушення.

Протягом 2016 – 2018 років з урахуванням справ, заведених в минулих роках, судами прийнято рішення відносно вилученого митниціями майна на суму 1 921,8 млн. грн., з яких конфісковано – на 467,3 млн. грн., повернути власнику – на 1 454,5 млн. грн. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Судові рішення, прийняті відносно вилученого митниціями майна, протягом 2016 – 2018 років

Звітний період	Вартість майна, млн. грн.	Конфісковано, млн. грн.	Повернуто власнику, млн. грн.
2018	725,0	132,0	593,0
2017	726,6	157,4	569,2
2016	470,2	177,9	292,3

Джерело: за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

При цьому, судами прийнято рішення про конфіскацію валюти та цінностей на суму 135,8 млн. грн. (2018 рік – 48,9 млн. грн.; 2017 рік – 40,3 млн. грн.; 2016 рік – 46,6 млн. грн.), про повернення власнику – на 184,7 млн. грн. (2018 рік – 53,7

млн. грн.; 2017 рік – 85,5 млн. грн.; 2016 рік – 45,5 млн. грн.). Таким чином, протягом останніх років зберігалася тенденція щодо перевищення обсягу товарів і валютних цінностей, які повертаються за рішенням суду, над обсягами їх конфіскації.

Згідно Порядку 1724 облік, попередня оцінка, а також відповідальність за зберігання вилученого митницями ДФС майна до прийняття судом рішення про його конфіскацію покладаються на ці органи [117].

Розпорядження конфіскованим майном відповідно до законодавства здійснюється органами ДВС, крім зброї та боєприпасів, культурних цінностей, медикаментів, наркотичних речовин, психотропних речовин та прекурсорів, розпорядження якими не потребує залучення державних виконавців, а регулюється спеціальним законодавством.

Відповідно до частини першої ст. 541 МКУ постанова суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил у частині конфіскації виконується державним виконавцем в установленому законом порядку. Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень являє собою сукупність дій визначених у Законі України «Про виконавче провадження» [83] органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню.

Механізм передавання вилученого митницями ДФС та конфіскованого за судовими рішеннями майна органам ДВС, подальшого інформування про здійснене розпорядження ним та взаємодії представників митниць ДФС і державних виконавців під час здійснення такої діяльності визначається Порядком 892 [120]. Цей Порядок врегульовує механізм передавання вилученого митницями ДФС та конфіскованого за судовими рішеннями майна органам ДВС, подальшого інформування про здійснене розпорядження ним та взаємодії представників митниць ДФС і державних виконавців під час здійснення такої діяльності.

Так, для подальшого розпорядження органам ДВС передано конфісковане майно на суму 409,7 млн. грн. (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Вартість конфіскованого майна, переданого для подальшого розпорядження органам державної виконавчої служби

Звітний період	Показник, млн. грн.
2018	103,8
2017	134,2
2016	171,7

Джерело: за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

При цьому, залишки конфіскованого майна, що підлягають передачі органам ДВС, станом на 01.01.2019 року складають 158,4 млн. грн., з них

транспортних засобів на суму 66,6 млн. грн., а обсяги конфіскованої зброї, медикаментів, наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та культурних цінностей, що не підлягають передачі органам ДВС становлять 10,0 млн. грн.

Таким чином загальний обсяг залишку конфіскованого майна на складах митниць ДФС станом на 01.01.2019 року становив 168,4 млн. грн. (станом на 01.01.2018 року – 130,0 млн. грн.; станом на 01.01.2017 року – 125,4 млн. грн.).

При цьому, найбільші залишки конфіскованого майна зберігаються на Закарпатській, Львівській та Київській митницях (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Показники залишків конфіскованого майна на складах митниць станом на 01.01.2019 року

Звітний період	Вартість майна, грн.	Показник, %
Закарпатська митниця	35 587 952,65	21,09
Львівська митниця	25 947 192,18	15,38
Київська міська митниця	23 208 847,05	13,75
Всього:	84 743 991,88	50,22

Джерело: за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

Реалізація конфіскованого за рішеннями судів майна здійснюється відповідно до Порядку «Порядок реалізації арештованого майна» від 29.09.2016 № 2831/5 [126], та здійснювалося державним підприємством «СЕТАМ», яке належало до сфери управління Міністерства юстиції України (у 2019 р. – АРМА) та уповноважене відповідно до законодавства на здійснення заходів зі створення та супроводження програмного забезпечення системи реалізації арештованого майна, технологічного забезпечення, збереження та захисту даних, що містяться у цій системі, на організацію та проведення електронних торгів та торгів за фіксованою ціною, забезпечення збереження майна.

Аукціони з продажу арештованого майна в Україні на сьогодні відбуваються за допомогою системи електронних торгів арештованим майном (СЕТАМ) через мережу Інтернет. Разом з тим, стверджувати про досягнення значного економічного ефекту від запровадження органами ДВС системи електронних торгів арештованим майном СЕТАМ в частині реалізації вилученого митницями ДФС та конфіскованого за рішенням суду майна не можна беззаперечно.

За підсумками 2018 року спостерігається зменшення обсягів зарахування коштів органами ДВС до державного бюджету від реалізації вилученого митницями конфіскованого майна в порівнянні з 2017 роком. Так, протягом 2018 року до Державного бюджету органами ДВС було перераховано коштів від реалізації конфіскованого майна отриманого від митниць ДФС на загальну суму 12,0 млн. грн., а протягом 2017 року – 16,1 млн. грн. (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Перерахування органами державної виконавчої служби коштів від реалізації конфіскованого майна, отриманого від митниць

Звітний період	Вилучено митницями, млн. грн.	Конфіковано судом, млн. грн.	Передано органам державної виконавчої служби, млн. грн.	Зараховано до бюджету, млн. грн.
2018	687,5	132,0	103,8	12,0
2017	516,7	157,4	134,2	16,1
2016	408,4	177,9	171,7	13,7

Джерело: за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

У порівнянні з обсягами переданого органам державної виконавчої служби конфіскованого майна показник надходжень до бюджету у 2018 році становить близько 11,6%, тобто до бюджету потрапляє лише близько десятої частини від обсягів конфіскованого за матеріалами митниць майна (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Співвідношення обсягів надходжень до Державного бюджету

Звітний період	обсяг вилученого майна, %	обсяг конфіскованого майна, %	обсяг переданого майна, %
2018	1,7	9,1	11,6
2017	3,1	10,2	12,0
2016	3,4	7,7	8,0

Джерело: за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

Станом на 01.01.2019 року залишок майна, що перейшло у власність держави на підставах інших ніж конфіскація, а саме майна, що не має власника або власник якого не відомий (безхазяйне) та майна, розміщеного у митний режим відмови на користь держави, становить 26,3 млн. грн. (станом на 01.01.2018 року – 21,5 млн. грн.; станом на 01.01.2017 року – 15,1 млн. грн.). Також митницями обліковується майно, за яким власник не звернувся в установленій строк, на суму 797,7 млн. грн. (станом на 01.01.2018 року – 336,0 млн. грн.) (рис. 2.1, рис. 2.2).

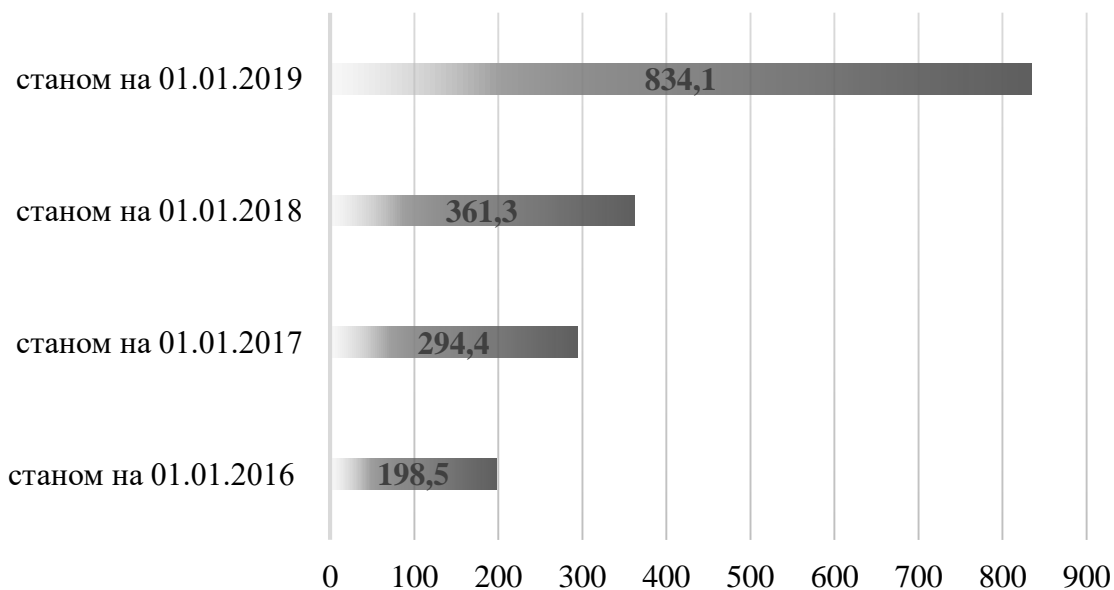

Рисунок 2.1 – Обсяги залишків майна, розпорядження яким мали здійснити митниці ДФС (млн. грн.)

Джерело: за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

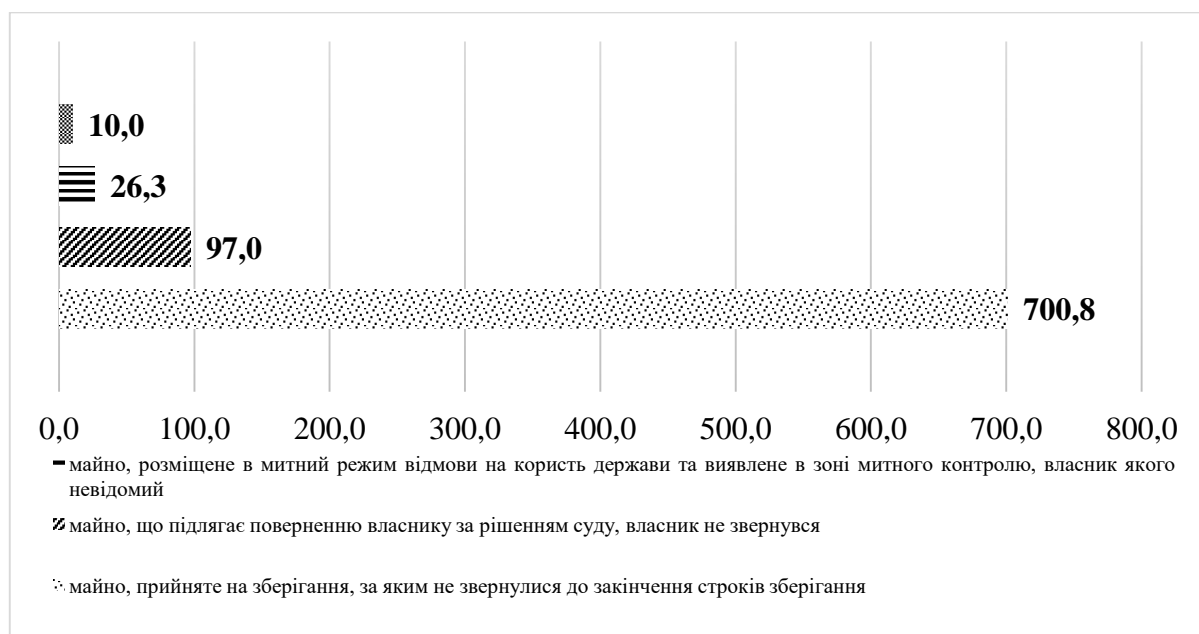

Рисунок 2.2 – Обсяги залишків майна, розпорядження яким мають здійснити митниці ДФС у 2019 році (млн. грн.)

Джерело: за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

Таким чином, основною причиною накопичення іншого майна, що переходить у власність держави або право розпорядження яким набуто із закінченням строків зберігання на складах митниць, є те, що на відміну від конфіскату, цим майном розпоряджаються з власної згоди (явної чи неявної) їх власника, яка проявляється у незверненні за ним протягом відведених строків зберігання на складах митниці, розміщенні у митний режим відмови на користь держави або просто залишенні їх у зоні митного контролю.

Як показує практика, у своїй більшості зазначене майно є неліквідним, специфічним, ввезеним під конкретні вузькотехнологічні цілі, що унеможливило прогнозування реалізації такого майна.

Знищення, утилізація або промислова переробка конфіскованого майна здійснюється за попередньою оцінкою, проведеною митницею ДФС, згідно з Порядком 985 [126]. Розпорядження конфіскованим майном у способи, відмінні від реалізації, здійснюється комісією, порядок утворення та роботи якої визначено зазначеним Порядком, а також митницями відповідно до Порядку 1340 [119].

Обсяги майна, переданого на реалізацію/переробку/утилізацію митницями протягом 2016 – 2018 року становлять 334,2 млн. грн. (табл. 2.8)

Таблиця 2.8 – Обсяги майна, переданого на реалізацію/переробку/утилізацію митницями протягом 2016 – 2018 року

Звітний період	Показник, млн. грн.
2018	153,2
2017	107,7
2016	73,3

Джерело: за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

Водночас повернуто з торгівлі не реалізоване майно на суму 154,5 млн. грн. (з урахуванням обсягів майна, переданого на реалізацію в попередніх періодах), табл. 2.9.

У 2018 році обсяги безоплатно переданого майна становлять 2,3 млн. грн. (в т.ч. культурні цінності (за рішенням Експертно-фондової ради з питань безоплатної передачі вилучених або конфіскованих культурних цінностей, обернених відповідно до закону в дохід держави) – 746,3 тис. грн.; зброя та боєприпаси, передані територіальним органам Національної поліції для організації подальшого розпорядження – 294,4 тис. грн.).

Таблиця 2.9 – Обсяги повернутого нереалізованого майна

Звітний період	Показник, млн. грн.
2018	79,0
2017	42,0
2016	33,5

Джерело: за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

Станом на 01.01.2019 року від органів ДВС Мінюсту надійшла інформація про перерахування протягом 2018 року до Державного бюджету коштів від реалізації майна конфіскованого за матеріалами митниць ДФС на загальну суму 12,0 млн. грн. (протягом 2017 року – 16,1 млн. грн.).

Крім того, до Державного бюджету зараховані кошти в сумі 0,8 млн. грн. від стягнення вартості конфіскованого у справах про ПМП майна та реалізації органами ДВС майна, яке безпосередньо митницями не вилучалось (протягом 2017 року – 0,9 млн. грн.).

Обсяги надходження коштів від реалізації митницями швидкопсувного майна, вилученого у справах про порушення митних правил, та майна, що підлягає поверненню за рішенням суду (власник не звернувся), становлять 0,8 млн. грн. (протягом 2017 року – 1,9 млн. грн.).

Від реалізації митницями товарів по закінченню термінів зберігання, поміщених у митний режим відмови на користь держави та товарів, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю і власник яких невідомий до Держбюджету зараховано кошти на суму 3,4 млн. грн. (протягом 2017 року – 5,4 млн. грн.).

Обсяг зарахованих до Держбюджету валюти та цінностей станом на 01.01.2019 склав 44,3 млн. грн. (протягом 2017 року – 32,5 млн. грн.).

Отже, загальний обсяг бюджетних надходжень протягом 2018 року за результатами розпорядження товарами, валютою та цінностями, що перейшли у власність держави за порушення митного законодавства, становить 61,3 млн. грн.

Для порівняння, аналогічний показник бюджетних надходжень у 2017 році становив – 56,8 млн. грн., у 2016 році – 68,4 млн. грн.

Таким чином, аналіз показників діяльності ДФС дозволяє дійти висновку про те, що розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, залишається дієвим інструментом забезпечення виконання завдань та досягнення надходжень до бюджету.

Разом з тим, такі надходження до бюджету не можуть визначатися індикативними показниками не зважаючи на їх інформаційний та орієнтуєчий характер.

Так, ефективність розпорядження згаданим майном не можна спрогнозувати, а прогнозовані показники не завжди відповідатимуть дійсним обставинам справи, оскільки залежать від різних чинників, як то:

- дотримання фізичними і юридичними особами митних правил;
- злагодженої роботи митниць ДФС і органів ДВС;
- ліквідності і кон'юнктурності майна;
- митної інфраструктури (наявність у митниць складів, які б передбачали можливість зберігання швидкопсувних товарів або товарів з особливими умовами зберігання, тощо).

Отже, залежність процесів обліку, зберігання, оцінки вилученого, прийнятого на зберігання, розміщеного у митний режим відмови на користь держави майна, а також майна, виявленого в зоні митного контролю, власник якого невідомий, та розпорядження ним, від зовнішніх факторів не дозволяє коректно планувати відповідні надходження до державного бюджету.

2.2 Проблематика здійснення окремих операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства

Сфера здійснення операцій з товарами та транспортними засобами, що переходить у власність держави і подальше ефективне розпорядження ними багато в чому сприяє наповненню державного бюджету, що є однією із стратегічних цілей митниць. Але, на жаль, ця сфера недостатньо відображена у Стратегічних ініціативах розвитку ДФС до 2020 року, затверджених наказом ДФС України від 27.12.2017 №877 у редакції наказу ДФС від 12.10.2018 № 660. Поряд з цим, правова невизначеність існує на всіх стадіях роботи з майном: прийом – облік – експертиза – оцінка – реалізація – переробка – знищення. На наш погляд, організація контролю і нагляду у сфері розпорядження майном, вилученим за порушення митного законодавства, могла б бути одним з найважливіших елементів. Адже вантажі, що належать учасникам ЗЕД, при прибутті та знаходженні під митним контролем строго контролюються в певних митних місцях (склади тимчасового зберігання, портові термінали, які є зонами митного контролю), мають низку гарантій: грошове забезпечення, банківські гарантії, договори страхування відповідальності за втрату майна перед третіми особами, система обліку та звітності, вимоги санітарних, пожежних та інших служб, радіаційний контроль. З моменту, коли відповідно до вимог законодавства товар, транспортний засіб переходить у власність держави за порушення митного законодавства, ситуація не повинна змінюватися. Контроль за таким майном не повинен слабшати, адже тепер це не просто комерційна поставка - це державна власність.

Економічна частина Угоди Україна-ЄС передбачає глибоку економічну інтеграцію України з ЄС, а також створення глибокої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. Аналіз щорічних звітів Європейської комісії щодо впровадження асоціації України свідчить, що Україна відстає у прийнятті відповідних змін у законодавстві, здійсненні відповідної інституційної розбудови, не говорячи про повну імплементацію цих реформ.

Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, наша держава взяла на себе зобов'язання імплементувати положення законодавства ЄС, які відображені у додатках. Так, додаток XV присвячений питанням наближення митного законодавства.

Відповідні статті (56, 57, 75, 182) діючого на той час МК (Співвідношення з Регламентом (ЄЕС) № 2913/92), наближення до яких буде відбуватися на основі принципу найкращих зусиль щодо розпорядження товарами, це: знищення товарів; заходи, що вживаються митними органами; залишення.

У 2012 році набрав чинності новий МКУ, в редакції якого частково враховані норми Регламенту (ЄС) № 450/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23.04.2008 р., яким встановлювався МК Співтовариства (модернізований Митний кодекс).

Водночас з 01.05.2016 набрав чинності новий МК ЄС, затверджений Регламентом Європейського Парламенту та Ради від 09.10.2013 № 952/2013, опублікований в Офіційному віснику Європейського Союзу від 10.10.2013 № 269, яким уточнено вищезазначені норми (табл. 2.10).

Відзначимо, що відповідно до частини 11 ст. 243 МКУ, переробка, утилізація та знищення товарів здійснюються за кошти державного бюджету, що суперечить нормам статті 178 цього ж кодексу, де встановлено, що знищення або руйнування товарів здійснюється за рахунок їх власника, уповноваженої ним особи чи інших заінтересованих осіб.

Пропонуємо наступну редакцію частини 11 ст. 243 МКУ: «11. Переробка, утилізація та знищення товарів здійснюються за рахунок їх власника, уповноваженої ним особи чи інших заінтересованих осіб. У разі відсутності таких – за кошти державного бюджету».

Таблиця 2.10 – Статті МК ЄС щодо розпорядження товарами

Регламент ЄС № 2913/92		Регламент ЄС №952/2013	
Стаття 56	Митні органи можуть знищити або зруйнувати представлені на митниці товари, якщо це потрібно обставинами. Митні органи повідомляють про це власника. Витрати, що виникли у зв'язку зі знищенням товарів, відшкодовуються за рахунок власника.	Стаття 197 Знищення товарів	Якщо митні органи мають обґрунтовані підстави для цього, вони можуть вимагати знищення пред'явлених митниці товарів і повинні повідомити про це володільця товарів. Витрати на знищення несе володілець товарів.
Стаття 57	Якщо митні органи встановлять, що товар був поміщений на митну територію Співтовариства без дозволу, або він підлягає знаходженню під митним контролем, то в цілях врегулювання даного випадку, вони повинні вживати всіх необхідних заходів, включаючи відчуження товарів.	Стаття 198 Заходи, що їх повинні вживати митні органи	1. Митні органи вживають будь-яких необхідних заходів, у тому числі конфіскацію та продаж або знищення, для розпорядження товарами в таких випадках: (а) якщо одне з передбачених у митному законодавстві зобов'язань стосовно переміщення товарів з третіх країн на митну територію Союзу не виконано або товари приховано від митного нагляду; (б) якщо випуск товарів неможливий із будь-якої з таких причин: (і) провести або продовжити огляд товарів протягом встановленого митними органами строку було неможливо з причин, відповідальність за які несе декларант; (іі) не надано документів, що підлягають наданню до поміщення товарів під відповідну митну процедуру або до їх випуску для відповідної митної процедури;

Регламент ЄС № 2913/92	Регламент ЄС №952/2013
	<p>(iii) платежі або гарантію, що їх повинно бути здійснено або надано стосовно ввізного чи вивізного мита, у відповідних випадках, не здійснено або не надано протягом встановленого строку;</p> <p>(iv) товари підпадають під дію заборон або обмежень;</p> <p>(c) якщо товари не забрано протягом розумного строку після їх випуску;</p> <p>(d) якщо після випуску товарів встановлено, що вони не відповідають умовам для такого випуску; або</p> <p>(e) якщо здійснено відмову від товарів на користь держави відповідно до статті 199.</p> <p>2. Товари з третіх країн, від яких здійснено відмову на користь держави або які арештовано чи конфісковано, вважаються поміщеними під процедуру митного складу. Їх повинно бути внесено до обліку оператора митного складу або, якщо вони перебувають у володінні митних органів, останніми. Якщо товари, що підлягають знищенню, відмові на користь держави, арешту або конфіскації, вже є предметом митної декларації, то в обліку вказується така митна декларація. Митні органи визнають таку митну декларацію недійсною.</p> <p>3. Витрати на вжиття зазначених у параграфі 1 заходів несе:</p> <p>(a) у зазначеному в пункті (a) параграфа 1 випадку, будь-яка особа, що повинна була виконати відповідні зобов'язання або приховала товари від митного нагляду;</p>

Регламент ЄС № 2913/92		Регламент ЄС №952/2013	
			(b) у зазначених у пунктах (b) і (c) параграфу 1 випадках, декларант; (c) у зазначеному в пункті (d) параграфу 1 випадку, особа, що повинна виконувати умови, що регулюють випуск товарів; (d) у зазначеному в пункті (e) параграфу 1 випадку, особа, що відмовляється від товарів на користь держави.
Стаття 75	Будь-які необхідні заходи, включаючи конфіскацію і продаж, застосовуються щодо товарів, які: а) не можуть бути передані декларанту оскільки: - з вини декларанта митні органи не могли зробити митний огляд протягом встановленого терміну або не могли продовжити проведення огляду, або - митним органам не були передані документи, необхідні для поміщення товарів у відповідну митну процедуру, або - протягом встановленого періоду часу були сплачені платежі або не надано забезпечення сплати імпорتنих або експортних мит, - товари підпадають під заборони або обмеження; б) протягом розумного строку не були вивезені після їх передачі.	Стаття 199 Відмова	Суб'єкт митної процедури або, у відповідних випадках, володілець товарів може з попереднього дозволу митних органів відмовитись на користь держави від товарів з третіх країн і товарів, поміщених під процедуру кінцевого використання.
-	-	Стаття 200 Надання виконавчих повноважень	Комісія визначає шляхом імплементаційних актів процедурні норми щодо: (a) знищення товарів відповідно до статті 197; (b) продажу товарів відповідно до статті 198(1); (c) відмови від товарів на користь держави відповідно до статті 199. Такі імплементаційні акти ухвалюються відповідно до зазначеної в статті 285(4) експертної процедури.

Джерело: узагальнено Прус Л.Р. за [150, 151]

Імплементція Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони забезпечувалась виконанням в частині митних питань:

– розпорядження КМУ від 17.09.2014 р № 847-р «Про імплементцію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» з відповідними змінами (п. Глави 5. «Митні питання та сприяння торгівлі» вилучено на підставі розпорядження КМУ від 18.02.2016 р. №217-р «Про внесення змін до розпорядження КМУ від 17.09. 2014 р. № 847», було передбачено прийняття актів законодавства, які нададуть найбільш сприятливі умови для торгових операторів (Регламент (ЄС) 952/2013).

– розпорядження КМУ від 22.04.2015 р. № 391-р «Про схвалення розроблених Міністерством фінансів планів імплементції деяких актів законодавства ЄС у сфері оподаткування, митних питань та сприяння торгівлі» схвалив розроблені Мінфіном плани імплементції актів законодавства ЄС у сфері оподаткування, митних питань і сприяння торгівлі. Згідно з переліком, імплементції підлягав й Регламент (ЄС) № 952/2013 Європейського Парламенту та Ради від 09.10.2013 р., яким встановлюється Митний кодекс Союзу (Офіційний вісник ЄС, L 269, 10.10. 2013 р., с. 1–101), окрім статей 4, 10, 11, 24, 25, 54, 99, 178, 179, 204, 278. Відповідно й був сформований План імплементції Регламенту (ЄС) №952/2013 Європейського Парламенту та Ради, яким встановлюється Митний кодекс Союзу, крім вищенаведених статей.

– постановою КМУ від 25.10.2017 р. № 1106 «Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» Уряд затвердив План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, яким передбачено також й питання розпорядження майном, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства у формі законопроектів про внесення змін до МКУ вищезазначені положення, зокрема:

п. 524. Встановлення умов, за яких митні органи можуть вимагати знищення товарів;

п. 525. Законодавче закріплення процедури здійснення митними органами заходів, необхідних для розпорядження товарами.

Іншими проблемними питаннями, які потребують вирішення є:

- ***взаємодія ДФСУ, митниць ДФС та ДВС, іншими органами державного управління.***

Голова Громадської організації «Всеукраїнський митний форум» Галина Вдовіна, яка очолює митний комітет при громадській раді Міністерства фінансів справедливо зазначає, що відсутність у митниці повноцінного права на здійснення оперативно-розшукової діяльності та права проводити досудове розслідування зводить нанівець левову частку сегмента протоколів про порушення митних

правил з високою вартістю предметів правопорушень. Існує чимало випадків, коли посадовими особами митниці під час здійснення спільних (з органами прокуратури, Нацполіції, СБУ) заходів складаються протоколи про порушення митних правил, за якими вилучаються безпосередні предмети правопорушення. Однак пізніше, вже у рамках кримінальних проваджень, працівниками зазначених органів, на підставі постанов слідчих суддів, предмети правопорушення вилучаються. Це робить неможливим подальший розгляд матеріалів справ про ПМП по суті в адміністративному порядку, оскільки згідно санкції частина 1 ст. 483 МКУ передбачено накладення штрафу в розмірі 100% вартості товарів - безпосередніх предметів правопорушення з їх конфіскацією. Оскільки товари вилучені, митниця направити в суд матеріали справи про порушення митних правил для розгляду в адміністративному порядку не може. Тобто замість економічного ефекту маємо економічні втрати державного бюджету через недостатні повноваження митниць у сфері здійснення державної митної справи [38].

Так, у Звіті Рахункової Палати України відзначено, що органами ДФС не забезпечено належної взаємодії з правоохоронними органами, органами державної виконавчої служби та іншими державними органами, що знижувало ефективність проведених заходів щодо забезпечення дотримання суб'єктами ЗЕД митного законодавства. Зокрема, у 2015–2016 роках внаслідок неналежної взаємодії органів ДФС з органами ДВС обсяги нестач (крадіжок) конфіскованого майна, переданого органам ДВС (35,5 млн грн), навіть перевищували обсяги надходження коштів до державного бюджету від реалізації такого майна органами ДВС (35,1 млн гривень) [20].

При передачі товарів, вилучених митницями залишається неврегульованим питання достовірності передання саме того товару, яке було вилучено. У державних виконавців відсутня можливість перевірити опис вилученого майна. Особливо актуальною є така ситуація при вилученні мобільних телефонів, адже посадові особи митниць можуть відзначати, що передають оригінальний товар, а це на практиці є підробкою. Це призводить до неадекватної ціни на торгах та подальшої нереалізації, й втрат державного бюджету. Тому варто обов'язково деталізувати характеристики майна, яке вилучається, зокрема ІМЕІ кожного телефону.

З реалізацією дорогих товарів, транспортних засобів теж виникають проблеми. Наприклад, якщо айфони переміщують в момент, коли пройшла презентація нової моделі, а вони ще не сертифіковані. Саме в цей момент і проводиться оцінка. І вона дуже висока, що цілком логічно. Але поки судова справа розглядається в суді, а телефони через виконавчу службу після всіх необхідних процедур потрапляють на торги, ринкова ціна вже істотно знижується. Навіть процедура уцінки не вирішує таких питань, оскільки зниження ринкової ціни випереджає темпи уцінки адміністративним методом на торгах.

Потребує нормативного врегулювання вилучення транспортних засобів в справах про порушення митних правил в рахунок забезпечення штрафів нерезидентами. Однак в зв'язку з тим, що транспортні засоби ввозилися

громадянами нерезидентами по дорученню і вони не були їх власністю органами ДВС відмовлено у вилученні вказаних транспортних засобів в рахунок забезпечення сплати штрафів.

Згідно діючого законодавства митниця самостійно не повинна ініціювати його передачу виконавчій службі або здійснювати якісь заходи. А від того, що державна виконавча служба в деяких випадках несвоєчасно звертається за таким майном, воно продовжує зберігатися на складах митниць.

Це пов'язано з тим, що закон забороняє будь-яке втручання в виконавче провадження, тому посадові особи митниць можуть лише листуватися з державними виконавцями та очікувати дій з боку ДВС. Наслідком цього є необґрунтовані витрати державного бюджету за зберігання такого майна, переповнення складських приміщень митниць.

До 2001 року організація розпорядження конфіскованим у справах про порушення митних правил майном, здійснювалась самостійно митницями. Необхідності внесення змін до діючого на той час механізму розпорядження таким майном не існувало.

Втім, починаючи з 2001 року (з набранням чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям законів України «Про державну виконавчу службу» та «Про виконавче провадження»») функції з розпорядження вилученим митницями і конфіскованим судами майном, було передано до органів ДВС.

Слід зазначити, що рішення про залучення державних виконавців до розпорядження вилученим митницями конфіскованим майном не передувало проведення неупереджених фінансово-економічних розрахунків. Цей крок був втілений як удосконалення процесу судового розгляду, а саме встановлення єдиної в країні системи його завершальної стадії – виконання через процедуру виконавчого провадження.

Таким чином, починаючи з 2001 року вилучене митницями майно, щодо якого прийнято рішення суду про конфіскацію, передається для подальшого розпорядження (у тому числі реалізації) державним виконавцям, які входять до системи органів Міністерства юстиції України. Однак, як засвідчив час, прийняття такого кроку не пішло на користь розпорядженню майном, що конфіскувалось за матеріалами митниць.

Показники розпорядження конфіскованим за матеріалами митниць майном засвідчують наявність численної кількості проблем у цьому напрямі, починаючи з низької ефективності продажів такого майна (до бюджету у вигляді коштів від реалізації потрапляє лише приблизно 10 частина вартості конфіскованого майна), та закінчуючи непоодинокими випадками встановлення нестач такого майна (перспектива відшкодування вартості нестач у більшості випадків є безнадійною).

Загалом, робота органів ДВС при організації розпорядження конфіскованим майном характеризується наступними рисами та пояснюється такими причинами:

– несвоєчасність реалізації майна через обтяжену процедуру виконавчого провадження (на сьогодні в середньому від півроку до року);

– значна уцінка конфіскованого майна в процесі розпорядження ним (внаслідок тривалої процедури виконавчого провадження, фактору сезонності, кон'юнктури ринку);

– гонитва за кількісним показником виконаних постанов (закінчених виконавчих проваджень), що має наслідком низький показник бюджетних надходжень та значні обсяги знищення та безоплатного передання конфіскованого майна;

– закритість проведення операцій з розпорядження нереалізованим на електронних торгах майном через заборону втручання інших органів у виконавче провадження;

– відсутність бухгалтерського обліку операцій з конфіскованим майном, що негативно впливає на якість контролю за формуванням доходної частини бюджету;

– недостатнє та не своєчасне фінансування процедури виконання призводить до затягування строків здійснення виконавчого провадження;

– відсутність в органах ДВС власних складських приміщень та спеціально обладнаних майданчиків для зберігання конфіскованого майна.

Серед причин, які зумовлюють низький економічний ефект від розпорядження державними виконавцями конфіскованим майном, є надто тривала процедура виконавчого провадження, яка має бути забезпечена державним виконавцем у відповідності до вимог законодавства, через що майно втрачає первинну якість та характеристики, які були на момент його конфіскації.

Органи державної виконавчої служби, що покликані забезпечувати примусову завершальну стадію судового процесу, у випадках з митним конфіскатом не здійснюють жодних заходів примусового виконання рішень, оскільки на момент виконання таких рішень майно вже вилучено митницею у порушника і перебуває на складі митниці. Державному виконавцю залишається лише вилучити майно у митниці, що не потребує примусу, провести його оцінку та передати на реалізацію.

Відповідно до положень Закону України «Про виконавче провадження» завданням державних виконавців є забезпечення виконання рішень, що підлягають примусовому виконанню. Органи ДВС у випадках з митним конфіскатом не здійснюють жодних заходів примусового виконання рішень, оскільки на момент виконання таких рішень майно вже вилучено митницею у порушника і перебуває на складі митниці.

Таким чином, відбувається фактичне дублювання дій двох державних органів, що лише тягне за собою невиправдані витрати державного бюджету України, затягує строки розпорядження майном та знижує ефективність розпорядження ним.

Залучення державних виконавців до розпорядження конфіскованим майном, що попередньо було вилучено митницями, є не тільки неефективним, але й потребує додаткових державних коштів на проведення повторної оцінки майна в рамках виконавчого провадження, забезпечення зберігання майна до моменту

остаточного розпорядження ним, забезпечення належної кількості державних виконавців для сталої роботи у даному напрямі.

Бухгалтерський облік руху державного майна, конфіскованого за рішенням суду, та коштів, перерахованих до державного бюджету від реалізації цього майна, в органах ДВС та підрозділах Міністерства юстиції України взагалі не передбачений. Моніторинг продажу державного майна, не здійснюється, ДВС часто не має реальної інформації про повноту розрахунків та ціни на конфісковане майно, передане в реалізацію.

Підсумовуючи вищезазначене, раціональним вбачається уповноваження митниць на самостійне розпорядження конфіскованим за рішеннями судів майном, яке було попередньо вилучене цими органами та не потребує вжиття заходів примусового впливу. Такий крок сприятиме підвищенню ефективності розпорядження таким майном та контролю за розпорядження ним. Також у такий спосіб вдасться підвищити ефективність використання кадрового потенціалу державних службовців та вивільнення службових осіб ДВС для виконання функцій, пов'язаних з примусовим виконанням рішень судів. Відповідні пропозиції наведено у дод. А.

Набуття митними органами права виконання рішень суду про конфіскацію майна, що було попередньо вилучене цими органами через порушення митних правил, а також встановлення об'єктивної оцінки майна, що переходить у власність держави, та визначення контрольованого механізму утилізації/знищення усуне цілу низку проблемних питань та забезпечить:

- вивільнення складів від залежало конфіската;
- оперативне розпорядження усім конфіскованим майном;
- запобігання псуванню та знеціненню майна внаслідок тривалого зберігання та, відповідно, збільшення бюджетних надходжень;
- зменшення витрат бюджетних коштів, пов'язаних з експертною оцінкою, транспортуванням, зберіганням майна, що переходить у власність держави;
- належний облік та контроль за обсягами предметів порушень митних правил, що випускаються у вільний обіг в Україні в установленому порядку;
- запобігання неконтрольованому потраплянню в обіг в Україні товарів, що були попередньо конфісковані судами і передані державним виконавцям, а в подальшому після перегляду судових рішень – повернуті власникам без дотримання митних процедур;
- підвищення ефективності використання кадрового потенціалу державних службовців та вивільнення службових осіб державної виконавчої служби для виконання функцій, пов'язаних з примусовим виконанням рішень судів;

- **Безоплатне передання.**

В умовах обмеженого фінансування державних органів, установ (організацій), які утримуються за рахунок бюджетних коштів (далі – держоргани), у зв'язку зі складною економічною ситуацією в країні, яка обтяжується військовою агресією та проведенням антитерористичної операції на Сході країни

(операції Об'єднаних сил), виникає потреба у додатковому забезпеченні держорганів майном, необхідним для їх утримання та функціонування.

Водночас на сьогодні митницями вилучається та звертається в дохід держави, як внаслідок конфіскації судом, так і на інших законних підставах, велика кількість товарів, як широкого вжитку (комп'ютери, оргтехніка, витратні матеріали, меблі, будматеріали тощо), так і специфічного призначення (військова зброя, боєприпаси, медикаменти та вироби медичного призначення, засоби захисту рослин тощо), однак, можливість безоплатної передачі таких товарів для подальшого використання держорганам (центральним органами виконавчої влади, їх територіальним підрозділам, військовим формуванням у складі Збройних Сил, Національної гвардії чи Служби безпеки тощо) відсутня.

Чинні встановлені Урядом порядки розпорядження майном, оберненим на користь держави, які затверджені Порядками 1340, 1724 та від 985, містять окремі норми щодо можливості безоплатної передачі певних категорій майна, а саме обладнання, устаткування, машин та механізмів, транспортних засобів, продуктів харчування, будівельних матеріалів тощо, окремим категоріям отримувачів (табл. 2.11).

Таблиця 2.11 – Характеристика безоплатної передачі майна

Критерії	Органи публічного управління	
	Митниці	Органи ДВС
Нормативно-правове регулювання	МКУ ст.243 Порядок 1340 Порядок 607 Порядок взаємодії між структурними підрозділами ДФС та її територіальними органами під час оприлюднення інформації про товарно-матеріальні цінності, що переходять в дохід держави та можуть бути безоплатно передані державним органам, установам і організаціям (наказ ДФС від 03.04.2017 № 231)	Порядок 985
Майно, яке передається у безоплатне володіння/організації, окрім визначеного у п. 9 Порядку 1340	Товари, транспортні засоби комерційного призначення, що зберігаються на складах митних органів, за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення строків зберігання, встановлених МКУ у випадках, передбачених законодавством; Товари, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю та/або у транспортних засобах, що перетинають митний кордон України, і власник яких невідомий, після закінчення встановленого строку зберігання у випадках, передбачених законодавством; Товари, поміщені у режим відмови на користь держави, та товари, граничний строк перебування яких під митним контролем закінчився у випадках, передбачених законодавством; безхазяйні товари;	Товарно-матеріальні цінності, які були в користуванні і мають ступінь зносу понад 50 відсотків: <i>закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі</i> Товари і вироби для дітей, м'який інвентар, а саме: одяг (у тому числі спортивний), білизна, постільні речі, шкарпетки, панчохи, взуття (у тому числі спортивне),

Критерії	Органи публічного управління	
	Митниці	Органи державної виконавчої служби Мінюсту
	<p>предмети, що мають історичну, наукову, художню або іншу культурну цінність, предмети релігійного культу - <i>закладам науки і культури або релігійним організаціям;</i></p> <p>лікарські та медичні препарати, наркотичні засоби, психотропні речовини, прекурсори - <i>державним чи комунальним закладам охорони здоров'я</i></p> <p>товари, включені до номенклатури матеріальних цінностей державного резерву, що затверджується Кабінетом Міністрів України, за переліком, визначеним Держрезервом - до <i>державного резерву</i> для подальшого розпорядження в установленому порядку</p> <p>Товари, які є сировиною для виробництва продукції, включеної до номенклатури матеріальних цінностей державного резерву - до <i>державного резерву</i>.</p>	<p>шкільне приладдя, книги для дітей дошкільного та шкільного віку, штори та занавіски,</p> <p>килими та килимові доріжки, матраци, іграшки для дітей віком до 7 років, за наявності супровідної документації, в якій є відомості про походження товару та підтверджено його безпеку для здоров'я, транспортні та інші засоби, затримані митницями ДФС і конфісковані в установленому порядку:</p> <p><i>закладам, у яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячим будинкам сімейного типу, прийомним сім'ям, будинкам дитини при установах виконання покарань</i> у кількості, що не перевищує необхідної річної потреби відповідного закладу або сім'ї, за зверненням служби у справах неповнолітніх після проведення належної експертизи.</p> <p>Продукти харчування за наявності супровідної документації, насамперед такі, що швидко псуються, за умови проведення належної експертизи та з дотриманням термінів придатності до споживання : <i>закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, військовим формуванням, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі.</i></p>

Критерії	Органи публічного управління	
	Митниці	Органи державної виконавчої служби Мінюсту
		<p>Незаконно добуті природні ресурси та виготовлена з них продукція, те, що є продуктами харчування: закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, військовим формуванням, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі.</p> <p>Продукти харчування, що не мають супровідної документації, визнані непридатними для вживання як їжа людям і є безпечними в санітарно-епідемічному відношенні, згідно з відповідними рішеннями санітарно-епідеміологічної та ветеринарної служб (якщо продукти походять з країн, територія яких є благополучною в епізоотичному відношенні) : на корм тваринам.</p>
Суб'єкт прийняття рішення	<p>Керівник митниці утворює комісію, яка складається з посадових осіб відділів матеріального забезпечення та розвитку інфраструктури, фінансування, бухгалтерського обліку та звітності, протидії митним правопорушенням та міжнародної взаємодії, з питань запобігання та виявлення корупції митниць, та Департаменту податкових та митних експертиз, юридичного підрозділу митниці ДФС, посадової особи управління внутрішньої безпеки Головного управління ДФС відповідного регіону, представників органів (суб'єктів господарювання), що здійснили вилучення майна або зберігають його, фінансових органів та органів (суб'єктів господарювання), які здійснюватимуть розпорядження цим майном.</p>	<p>керівник органу державної виконавчої служби утворює комісію, яка складається з представників відповідного органу державної виконавчої служби, державної податкової інспекції у районі, місті (крім м. Києва), районної у місті, об'єднаної та спеціалізованої державної податкової інспекції головного управління ДФС (далі - місцева податкова інспекція), а якщо майно вилучено митницею ДФС - представників відповідної митниці ДФС.</p>

Критерії	Органи публічного управління	
	Митниці	Органи державної виконавчої служби Мінюсту
	<p>Головою комісії є заступник начальника митниці ДФС за відповідним напрямом діяльності.</p> <p>Товарно-матеріальні цінності, крім тих, обіг яких обмежено законом, безоплатно передаються державним органам, установам, організаціям на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України.</p> <p>Порядком 1340 дій комісії не встановлено</p>	<p>До складу комісії можуть бути включені представники благодійних організацій. Головою комісії є керівник органу державної виконавчої служби.</p> <p>Товарно-матеріальні цінності, крім тих, обіг яких обмежено законом, безоплатно передаються державним органам, установам, організаціям на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України. Визначено дії комісії Порядком 985.</p>
Інформування про наявність майна для безоплатної передачі	<p>веб-сайт ДФС України</p> <p>Перелік товарно-матеріальних цінностей, що перейшли в дохід держави та можуть бути безоплатно передані державним органам, установам і організаціям http://sfs.gov.ua/dovidniki--reestri--perelik/pereliki-/295762.html</p>	<p>веб-сайт з питань реалізації арештованого державними виконавцями майна https://setam.net.ua (розділ «Безоплатна передача»). Заявки на безкоштовне отримання майна подаються до комісій у паперовому вигляді, але після змін у законодавстві в майбутньому буде доступне подання заявок on-line.</p>
Облік / Сплата податків	<p>Безоплатна передача зазначених товарно-матеріальних цінностей здійснюється за ринковою вартістю, визначеною згідно із законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність і Податковим кодексом України. Майно, що перейшло у власність держави і отримано безоплатно відповідними юридичними особами, відображається в бухгалтерському обліку та звітності в порядку, встановленому законодавством.</p> <p>Передане безоплатно майно, що підлягало оподаткуванню митними платежами, якщо вони не були сплачені, може бути відчужене виключно за умови сплати мита та інших податків і зборів, передбачених законодавством під час його ввезення на територію України.</p>	<p>Безоплатна передача зазначених товарно-матеріальних цінностей здійснюється за ринковою вартістю, визначеною згідно із законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність і Податковим кодексом України.</p> <p>Майно, що перейшло у власність держави і отримано безоплатно відповідними юридичними особами, відображається в бухгалтерському обліку та звітності в порядку, встановленому законодавством.</p> <p>Передане безоплатно майно, що підлягало оподаткуванню митними платежами, якщо вони не були сплачені, може бути відчужене виключно за умови сплати мита та інших податків і зборів, передбачених законодавством під час його ввезення на територію України.</p>

Критерії	Органи публічного управління	
	Митниці	Органи державної виконавчої служби Мінюсту
Дії при відсутності потреби у безоплатному майні	Якщо за таким майном не звертаються, повторно засідає Комісія та вирішує спосіб розпорядження ним (обирається найбільш раціональний та найменш затратний спосіб), розглядається можливість повторної реалізації або безоплатної передачі, і лише після цього – утилізація чи знищення.	Якщо протягом місяця з моменту розміщення повідомлення жодна з осіб, яким надано право на безоплатне отримання майна, не звернулася до державного виконавця щодо його отримання, державний виконавець виносить на розгляд комісії питання щодо переробки, знищення (утилізації) майна. Рішення щодо переробки, знищення (утилізації) майна приймається також в разі, коли за рішенням комісії майно не було безоплатно передано жодній з осіб, які виявили бажання його отримати

Джерело: узагальнено Прус Л.Р.

Механізм забезпечення держорганів майном з числа оберненого в дохід держави передбачає прийняття у кожному випадку окремого рішення Уряду. Окремою нормою постанови врегульовано питання розпорядження військовою зброєю та боєприпасами до неї, військовою технікою, а також товарами військового призначення та подвійного використання. Зокрема, зазначене майно на підставі розпорядження КМУ передається Міністерству оборони, МВС, Національній поліції, Державній прикордонній службі або Службі безпеки.

На сьогодні пп. 9 п. 9 Порядку 1340 передбачено безоплатне передання «на благодійні цілі», однак ПКУ такого поняття не містить, що дозволяє передавати майно невизначеному колу осіб. Контроль за цільовим використанням майна, переданого безоплатно, покладається на державні органи, установи (організації), що його отримали, а також на контролюючі та правоохоронні органи у межах їх компетенції.

За неправомірне чи нецільове використання, втрату або невідображення в обліку отриманого безоплатно майна, а також за інші порушення під час поводження з ним юридичні особи, які його отримали, несуть адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність згідно із законом. Відзначимо, що хоча контроль за цільовим використанням майна, переданого безоплатно, передбачено законодавчо, однак, на практиці він відсутній.

Найчастіше безоплатно передається: транспортні засоби; будматеріали та лакофарбові вироби; одяг та спорядження; запчастини; електронна техніка: мобільні телефони, комп'ютери, сім-картки; канцтовари. Поряд з цим, згідно чинного законодавства не підлягають безоплатній передачі – зброя, алкогольні напої та тютюнові вироби. Рішення про те, кому саме передати майно, приймає саме комісія.

Окремою проблемою є передання в безоплатне користування транспортних засобів. Суттєвими, на нашу думку, є ризики безоплатно передавання (в основному, самі собі), органами ДВС та реалізації конфіскованих транспортних засобів без сплати митних платежів.

Якщо транспортні засоби не реалізовано у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», та протягом місяця з моменту розміщення повідомлення жодна з осіб, яким надано право на безоплатне отримання майна, не звернулася до державного виконавця щодо отримання транспортного засобу, або за рішенням комісії транспортний засіб не було передано жодній з осіб, які виявили бажання його отримати, державний виконавець виносить на розгляд комісії питання щодо утилізації транспортного засобу в установленому законодавством порядку.

Разом з цим Законом України «Про відходи» (п. «г» ч. 1 ст. 31) визначено, що з метою запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та стимулювання впровадження маловідходних технологій КМУ, міністерства та інші центральні і місцеві органи виконавчої влади в межах своєї компетенції здійснюють розроблення та впровадження системи утилізації непридатних до використання транспортних засобів.

Постановою КМУ від 30.01.1996 року № 139 затверджено Порядок розпоряджання транспортними засобами, не пропущеними на митну територію України у зв'язку з існуючими обмеженнями щодо їх ввезення. Однак зазначену постанову Уряду розроблено на виконання законодавства, що втратило чинність, і більшість її положень не можуть застосовуватися через їх не відповідність чинному законодавству.

Положення інших нормативно-правових актів, якими регулюються питання розпорядження товарами та транспортними засобами, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства (зокрема, Порядки 1340, 985, 1724) не містять чітких приписів щодо порядку утилізації таких транспортних засобів. З огляду на таку ситуацію застосовуються різні підходи до організації такого процесу, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень. Крім того, відсутність єдиних підходів не дає змогу стверджувати про дотримання вимог природоохоронного законодавства під час такої діяльності.

Ураховуючи відсутність єдиних підходів до питання утилізації транспортних засобів, вилучених за порушення митного законодавства, на сьогодні митниці та органи ДВС знаходяться в умовах вимушеного довготривалого їх зберігання, на що витрачаються державні кошти та є втратами державного бюджету.

Перспектива реалізації таких транспортних засобів та надходжень коштів від їх реалізації до державного бюджету відсутня:

або через надмірне податкове навантаження. Крім акцизного податку при реалізації також мають бути додатково сплачені мито та податок на додану вартість, при цьому базою оподаткування податку на додану вартість є вартість транспортного засобу з урахуванням мита та акцизного податку, тобто загальний

розмір податкових зобов'язань на автомобілі в багатьох випадках є неспіврозмірний з їх ринковою вартістю;

або через заборону їх використання на території України – відповідно до Закону України 06.07.2005 № 2739-IV «Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів» пропуск на митну територію України з метою вільного обігу та першу державну реєстрацію в Україні транспортних засобів за кодами товарних позицій 8701 20, 8702, 8703, 8704, 8705 згідно з УКТ ЗЕД як вироблених в Україні, так і ввезених на митну територію України, нових і таких, що були в користуванні, з 1 січня 2020 року здійснюють за умови їх відповідності екологічним нормам не нижче рівня «ЄВРО-6» – з 1 січня 2020 року, за винятком транспортних засобів, вироблених в Україні або ввезених на митну територію України до 31 грудня 2019 року включно. Отже, є транспортні засоби, які взагалі не можуть бути продані як транспортні засоби, а тільки на запчастини.

Однак, у ВРУ розглядався законопроект № 10128 [148] від 06.03.2019 Закон України «Про внесення змін до ст. 2 Закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів» (щодо адаптації українського автомобільного ринку до запровадження міжнародних екологічних вимог до транспортних засобів)», яким пропонується відтермінувати введення в дію екологічного стандарту «ЄВРО-6» до 2025 року за винятком транспортних засобів, вироблених в Україні або ввезених на митну територію України до 31 грудня 2024 року включно. Законопроект рекомендовано прийняти за основу та в цілому.

Чинний ПКУ звільняє від оподаткування операції з безоплатного передання лише тих товарів, які не є підакцизними.

Відповідно до пп. 197.1.26 п. 197.1 ст. 197 ПКУ звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з безоплатної передачі зазначеного в цьому пункті майна (конфіскованого майна, знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазяйним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави (у тому числі майна, визначеного у ст. 172 МКУ)) у випадках, визначених законодавством, у володіння і користування державних органів, установ (організацій), які утримуються за рахунок бюджетних коштів, а також закладів, в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей.

Однак, п. 197.5 ст. 197 ПКУ встановлено, що звільнення від оподаткування, передбачене п. 197.1 цієї ст., не поширюється на операції з підакцизними товарами, зазначеними в розділі VI ПКУ.

Згідно з п. 215.1 ст. 215 ПКУ до підакцизних товарів належать:

спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво (крім квасу «живого» бродіння);

тютюнові вироби, тютюн та промислові заміники тютюну;

пальне;

автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів;

електрична енергія.

П. 213.3 ст. 213 ПКУ, яким визначаються випадки звільнення від оподаткування акцизним податком, не містить операцій з безоплатної передачі.

Отже, за теперішнього регулювання оподаткування безоплатної передачі підакцизних товарів, зокрема тих, що переходять у власність держави, легкових автомобілів, має здійснюватися на загальних підставах, тобто зі сплатою усіх належних податків і зборів. З огляду на зазначене, операції з безоплатної передачі підакцизних товарів (зокрема транспортних засобів) підлягають оподаткуванню ПДВ та акцизним податком у будь якому випадку, при передачі будь яким особам, у т.ч. благодійним організаціям. Однак, в окремих випадках отримувачі майна посилаються на норму зазначену у п. 24 Порядку 985, як на підставу звільнення від відповідного оподаткування. Отже, Порядок 985 містить положення про можливість ініціювання державними виконавцями питання безоплатного передання конфіскованого майна на благодійні цілі всупереч пп. 197.1.26 п. 197.1 ст. 197 ПКУ, в якому можливість безоплатної передачі конфіскованого майна на благодійні цілі не передбачена.

Натомість, згідно із статистичними показниками більшість таких транспортних засобів – це автомобілі із значним податковим навантаженням, що, в свою чергу, не дозволяє їх реалізувати.

- Знищення.

Майно, якість якого не відповідає вимогам стандартів, небезпечне в санітарно-епідемічному відношенні або яке не пройшло відповідного випробування, карантинної обробки чи непридатне для реалізації, продукти харчування та іграшки для дітей віком до 7 років у разі відсутності супровідної документації за висновком відповідної експертизи підлягають переробці або знищенню (утилізації) з урахуванням ступеня зносу та фактичного стану. Знищення (утилізація) майна проводиться у присутності членів комісії. Загальні вимоги до здійснення переробки, утилізації, знищення або подальшого використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції, затверджені постановою КМУ від 24.01.2001 № 50.

Вилучена неякісна продукція, яка є непридатною для переробки, підлягає знищенню шляхом спалювання, руйнування, фізико-хімічної, біологічної або іншої обробки відповідно до вимог законодавства.

Способи переробки або знищення (утилізації) неякісної та небезпечної харчової продукції, продовольчої сировини, супутніх матеріалів визначаються експертом та затверджується комісією за погодженням з територіальними органами Держпродспоживслужби.

У разі потреби знищення (утилізація) неякісної та небезпечної продукції може проводитися на підприємствах, які пройшли атестацію на виконання переробки, утилізації або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції відповідно до Закону України «Про вилучення з обігу, переробку,

утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції». За фактом знищення (утилізації) неякісної та небезпечної продукції складається акт за формою згідно з додатком.

Ще одна проблема, пов'язана зі знищенням – контроль правовласника за процесом знищення. Вона містить в собі дві складові [34]:

- По-перше, законодавством не закріплено, до якої міри необхідно здійснювати певні дії, щоб товар вважався знищеним. Згідно зі ст. 175 МКУ, знищенням є приведення товару у стан, який виключає можливість його використання. Відповідно до ст. 179 МКУ, залишки та відходи після знищення поміщуються під відповідний митний режим. Наприклад, якщо авто розпиляти на дві частини, в результаті чого його вже не можна використовувати, то чи цього достатньо? Можна залишки помістити під митний режим імпорту і ввести в цивільний обіг на території України? Проте якщо патент захищає якісь рішення, що містяться в двигуні, який залишився непошкодженим в результаті знищення? Формально за законом такий двигун може бути оформлений на імпорт, але інтереси правовласника так і залишилися незахищеними.

- По-друге, безпосередньо контроль правовласника за знищенням. Згідно з п. 3 ст. 180 МКУ, митниця вправі (але не зобов'язана) бути присутньою під час здійснення операцій зі знищення, а щодо правовласника навіть не передбачене відповідне право. Якщо договір на знищення укладає та оплачує власник товару (порушник), то що заважає йому укласти його з таким контрагентом, який погодиться знищити щось інше (наприклад, авто зі смітника, замість нового (предмет спору), таємно віддавши його замовнику (порушнику))?

При здійсненні знищення товарів існують ризики підміни знищення переробкою, повторне використання товарів. Це є наслідком недостатнього контролю за процедурами знищення (зокрема, не ведеться фото- та відеозйомка). Отже, доцільним, на нашу думку є визначити вимоги до фото- та відеозйомки процесів знищення. Внаслідок аналізу матеріалів відеофіксації процесу знищення майна, зверненого у власність держави, можна виявити ознаки розкрадання, однак існує проблема у визначенні ступеню відповідальності посадових осіб, а також власників і працівників організацій, що здійснюють знищення майна, зверненого у власність держави.

Також необхідно відзначити, що великий обсяг майна, який знищується або підлягає знищенню, не має ринкової оцінки вартості. Однак можливість незаконного обігу такого викраденого (присвоєного) майна несе іншого роду шкоди інтересам суспільства і держави. Так, незаконний обіг неякісних або небезпечних продуктів харчування або товарів легкої промисловості може завдати шкоди життю і здоров'ю людини.

МКУ встановлено, що переробка, утилізація та знищення товарів здійснюються за кошти державного бюджету. Однак, варто перекласти тягар витрат на знищення товарів на колишніх власників такого майна.

Отже, вже у 2019 р. залишаються відкритими питання реформування митної справи в Україні, зокрема модернізації чинного МКУ в частині розпорядження

товарами, які переходять у власність держави за порушення митного законодавства.

- ***Оцінка майна експертами.***

Оцінка і діючі суб'єкти у цьому сегменті надання послуг - одна з найбільш корумпованих сфер в економіці держави. Нинішня система оцінювання уможливорює заниження вартості об'єктів у десятки і навіть сотні разів, формально не порушуючи при цьому положення узаконених методик. Сьогодні саме якість здійснення експертної оцінки у випадках, встановлених законодавством з питань державної митної справи, є найбільш слабкою ланкою.

Відсутність в законодавстві вимог до експертів, експертних організацій, результатами експертизи майна призводить до фактичного проведення експертизи майна юридичними особами, що не володіють необхідними матеріальними і кадровими ресурсами, а також фахівцями, які мають спеціальні знання. Внаслідок зазначеного існують ризики недостовірності виданих експертних висновків про відповідність майна вимогам безпеки і, як результат, загрози для життя і здоров'я людини, яке споживає зазначені товари.

Проблеми оцінки є найбільшими, адже оцінювачі, які не мають єдиної методики оцінки вилученого митницями на митному кордоні майна, оцінюють майно на власний розсуд. Необхідність такої методики пов'язані із необхідністю врахування додаткових факторів, які впливають на ціну вилученого майна, зокрема, умови транспортування майна контрабандистами; умови зберігання майна в складах після його затримання на митниці; термін зберігання майна в складах митниці; кількість моделей чи прототипів майна, аналогічного вилученому митницями, які з'явилися на ринку за час перебування майна під арештом; залежність ціни товару від регіону, де здійснюється продаж.

Внаслідок невизначеності методології оцінки такого майна до державного бюджету не надходять відповідні митні платежів, оскільки згідно чинного законодавства у сфері оцінки, оцінка майна здійснюється за ринковими цінами. Сьогодні ринок спрацьовує лише по високоліквідних товарах, транспортних засобах. Як наслідок, майно стає неліквідним і тому склади переповнені нереалізованим майном, а майданчики – вилученими транспортними засобами, які мають неконкурентоздатну вартість.

Отже, необхідно змінити підходи до оцінки, термінів зберігання майна під арештом та концепції існування ринку реалізації такого майна, інакше втрати державного бюджету збільшаться.

В зоні діяльності митниць експертні дослідження можуть здійснювати:

– судові експерти, зокрема науково-дослідних установ судових експертиз Мін'юсту України, науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України. Висновки експертів державних науково-дослідних установ завжди є повнішими та обґрунтованішими, ніж висновки приватних судових експертів, оцінювачів тощо. Експертизи та дослідження проводяться експертними установами за зонами регіонального обслуговування згідно з Переліком регіональних зон обслуговування науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, наведеним у додатку 1 до Інструкції про

призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженої наказом Мініюсту України від 08.10.1998 № 53/5;

– суб'єкти оціночної діяльності, які працюють на підставі сертифікатів оціночної діяльності та свідоцтв про реєстрацію в Державному реєстрі оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності. Саме внаслідок низького рівня контролю за діяльністю останніх, мають місце випадки надання незалежними оцінювачами висновків із заниженою вартістю.

Згідно зі ст. 24 Закону про оцінку Фонд державного майна України (далі ФДМУ) є органом державної влади, який здійснює державне регулювання оціночної діяльності в Україні. Одним із основних напрямів державного регулювання оціночної діяльності є контроль за виконанням оцінювачами та суб'єктами оціночної діяльності умов здійснення оціночної діяльності.

Розгляд скарг на оціночну діяльність суб'єктів оціночної діяльності – суб'єктів господарювання здійснюється за наявності висновків з рецензування звітів про оцінку майна. До скарги додається звіт про оцінку майна, який був предметом рецензування. Крім того зазначаємо, що згідно ст. 33 Закону про оцінку спори, пов'язані з оцінкою майна, майнових прав, вирішуються в судовому порядку.

Відповідно до абзацу другого ч 1 ст. 20 Закону про оцінку, у зв'язку з кількаразовими порушеннями вимог Закону про оцінку й інших нормативно-правових актів з оцінювання майна, які виявляють шляхом рецензування і які призводять до визнання неякісної оцінки майна, проведеної суб'єктом оціночної діяльності, ФДМУ може анулювати сертифікати суб'єктів оціночної діяльності і припинити доступ до Єдиної бази даних звітів про оцінку для цілей оподаткування.

Також звертаємо увагу на те, що на законодавчому рівні розмежовано сфери регулювання діяльності оцінювачів та судових експертів. Так, ст. 1 Закону України від 25.02.1994 № 4038-ХІІ «Про судову експертизу» визначено, що судова експертиза – дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів дізнання, досудового та судового слідства.

ФДМУ веде Державний реєстр оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності, а Міністерство юстиції України – Державний реєстр атестованих судових експертів, зокрема до нього включені експерти НДЕКЦ Міністерства внутрішніх справ України. Доручити проведення експертизи (дослідження) можна лише тим оцінювачам та суб'єктам оціночної діяльності чи судовим експертам, які є у відповідних Реєстрах.

Процедура рецензування висновків, виконаних експертами, чинним законодавством не передбачена. Враховуючи вищенаведене, розгляд скарг щодо висновків (експертних досліджень, судових експертиз), виконаних судовими експертами, належить виключно до компетенції Мініюсту.

Контроль за дотриманням судовими експертами вимог нормативно-правових актів з питань судово-експертної діяльності здійснюється Мініюстом

України та його територіальними органами із залученням спеціалістів НДІ судових експертиз шляхом проведення перевірок (планових, що здійснюються не частіше одного разу на три роки, та позапланових, що проводяться на підставі доручення Мін'юсту України) й може бути призначено дисциплінарне провадження.

ФДМУ з 2013 року веде Єдину базу звітів про оцінку майна, складеного для цілей обчислення доходу платника податку – фізичної особи від продажу (обміну) майна (крім випадків успадкування та/або отримання у дарунок майна, вартість якого оподатковується за нульовою ставкою), у випадках, передбачених Податковим кодексом України. За підсумками моніторингу актів оцінки ФДМУ сформував перший перелік оцінювачів, щодо яких ФДМУ має обґрунтовані сумніви у достовірності і здійснює заходи з перевірки. Й тепер, якщо перевіркою ФДМУ буде встановлено, що який-небудь звіт не відповідає вимогам законодавства (вартість майна занижена або завищена), то окрім відповідальності для суб'єкта оцінювання ФДМУ має законне право передати таку інформацію у податкові органи для подальшої перевірки сплати податку відповідними платниками (таке право одержання інформації передбачено для податкових органів п. 20.1.4 ПКУ). Подібні дії щодо формування єдиної бази висновків про оцінку задля обчислення митних платежів від фізичних осіб при ввезенні вживаних транспортних засобів в Україну дозволили б значно посилити контроль у цій сфері.

У разі надання повноважень ДФС України вести реєстр експертних організацій/експертів/оцінювачів, які будуть здійснювати оціночну діяльність у сфері здійснення державної митної справи, необхідно буде встановити перелік вимог до таких суб'єктів. Такий реєстр має бути розміщено на офіційному веб-сайті ДФС України. В розробленому проєкті, зокрема, необхідно було б передбачити вимоги щодо кваліфікації, професійного досвіду, ділової репутації та етики оцінювачів, що має підняти стандарти та якість оцінки, чого наразі бракує.

Зазначимо, ДФС України та її територіальні органи не має можливості надавати професійне судження щодо оцінки вартості товарів, транспортних засобів, зокрема й рецензування звітів експертів. Такі повноваження має ФДМУ, який здійснює державне регулювання у сфері оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності. При цьому до повноважень регулятора відноситься перевірка дотримання вимог законодавства при виборі способу оцінки вартості транспортних засобів, а не рецензування безпосередньо результатів їх оцінки. Отже, митниці не наділені правами ставити під сумнів існуючі експертні висновки.

Законодавством визначені умови обов'язкового проведення рецензування, а саме: відповідно до ст. 13 Закону про оцінку, якщо зазначена оцінка приймається органом державної влади (зокрема, ДФС України). Однак, рецензування звіту про оцінку здійснюється на платній основі й такі видатки не передбачені ні в кошторисі ДФС, ні митниць.

Підставою для проведення рецензування можуть бути неповнота і нечіткість опису об'єктів, що надійшли для дослідження; невідповідність питань,

поставлених перед експертом у документі про призначення експертизи; не правильний та необґрунтований вибір схем дослідження, методів і методик дослідження, не послідовність застосування методів, не відповідність сучасному стану методичного забезпечення певного виду судової експертизи; нелогічна послідовність викладення, відсутність взаємозв'язку між окремими етапами дослідження; недотримання термінологічної точності в описуванні ходу та результатів дослідження; застосування недіючих або таких, що втратили чинність нормативних актів; неповнота дослідження (недостатність встановлених ознак для формулювання висновку); відсутність та необґрунтованість експертної оцінки результатів дослідження; непереконливість наявних ілюстрацій; відсутність аргументованості та обґрунтованості висновків, невідповідність результатам дослідження та поставленим питанням, та інші підстави.

Так, практика функціонування митниць свідчить, що досить велика частина звітів про оцінку вартості товарів, транспортних засобів можуть бути класифіковані як такі, що не повною мірою відповідають вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна і мають значні недоліки, що впливає, в свою чергу, на достовірність оцінки, та підтверджує неналежну підготовку звітів про оцінку та визначення розміру митних платежів.

Тому необхідно налагодити співпрацю між ФДМУ, Мініюстом та ДФС України (щодо суб'єктів оціночної діяльності) щодо проведення перевірок звітів про оцінку.

Наразі відповідно до положень наказів ДФС від 28.12.2016 № 1041 та від 06.12.2017 № 814 експерт Департаменту податкових та митних експертиз ДФС включається до складу комісії з питань розпорядження майном, що перейшло у власність держави, створеної відповідно до п. 7 Порядку 1340. Результати проведеної експертами оцінки оформлюються документом, що містить висновки про вартість майна та підтверджує виконані процедури з оцінки. Під час проведення оцінки експерт ураховує інформацію митниці про податки, що підлягають сплаті під час реалізації товарів, транспортних засобів, якщо такі податки не були попередньо сплачені. Інформація надається у вигляді довідки за підписом відповідальної особи митниці та зареєстрованої відповідно до вимог діловодства. Експерт ДПМЕ ДФС не несе відповідальності за достовірність інформації, наданої митницею. У разі розбіжності в оцінці товарів, транспортних засобів між представниками Комісії та у випадках, передбачених законодавством України, оцінка проводиться суб'єктами оціночної діяльності – суб'єктами господарювання». Ст. 5 Закону про оцінку визначено, що суб'єктами оціночної діяльності є:

– суб'єкти господарювання – зареєстровані в установленому законодавством порядку фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, а також юридичні особи незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, які здійснюють господарську діяльність, у складі яких працює хоча б один оцінювач, та які отримали сертифікат суб'єкта оціночної діяльності відповідно до цього Закону;

– органи державної влади та органи місцевого самоврядування, які отримали повноваження на здійснення оціночної діяльності в процесі виконання функцій з управління та розпорядження державним майном та (або) майном, що є в комунальній власності, та у складі яких працюють оцінювачі.

Положеннями ст. 31 Закону «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» визначено, що одним з обов'язків оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності є, зокрема, забезпечення об'єктивності оцінки майна та повідомлення замовника про неможливість проведення об'єктивної оцінки у зв'язку з виникненням обставин, які при цьому перешкоджають.

Разом із цим можлива ситуація, коли замовлення та (або) оплата послуг з оцінки майна, що переходить у власність держави, доручається суб'єктам господарювання, з якими митницями у встановленому порядку укладено договори про реалізацію майна, що переходить у власність держави. Тобто може виникати ситуація, коли один і той самий суб'єкт господарювання організовує та (або) безпосередньо здійснює оцінку майна, а в подальшому – проводить його реалізацію. Таким чином, у разі покладення функцій з організації чи безпосереднього проведення оцінки та реалізації майна на одного і того ж суб'єкта господарювання піддається сумніву принцип об'єктивності проведення такої оцінки. До того ж здійснення оцінки та реалізації майна одним і тим самим суб'єктом господарювання дасть право зацікавленим особам оспорити об'єктивність проведеної оцінки. Зокрема, зацікавленими в об'єктивності проведеної оцінки є власники майна, яке реалізується після закінчення строків його зберігання на складах митниць, а також швидкопсувного майна, яке реалізується до винесення судом рішення по справі про порушення митних правил, адже, відповідно до законодавства, власник такого майна протягом трьох років зі дня його реалізації може отримати залишок коштів, одержаних від реалізації.

- Зберігання.

Відповідно до положень ст. 239 МКУ під складами митних органів розуміються складські приміщення, резервуари, криті та відкриті майданчики, холодильні чи морозильні камери, які належать митним органам або використовуються ними і спеціально обладнані для зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Товари, які через свої властивості не можуть зберігатися на складі митного органу, за рішенням керівника митного органу або особи, яка виконує його обов'язки, можуть передаватися митними органами на зберігання підприємствам, на складах яких створено необхідні умови для належного зберігання таких товарів. Для цілей МКУ таке зберігання вважається зберіганням на складі митниці.

Митниці несуть передбачену законом відповідальність за втрату або пошкодження товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що зберігаються ними. Витрати митниць на зберігання товарів, митне оформлення яких призупинено відповідно до ст. 399, 400 і 401-1 МКУ, відшкодовуються

правовласником. У випадку, передбаченому МКУ, таку відповідальність несе адміністрація підприємств, на складах яких розміщуються товари, передані митницями цим підприємствам на зберігання.

Отже, митниці несуть передбачену законом відповідальність за втрату або пошкодження товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що зберігаються ними. Так, у 2017 році посадова особа митниці була притягнута до відповідальності за те, що не здійснила належної перевірки фактичної ваги вилученої худоби та була передана на відповідальне зберігання одному з підприємців, який реалізував її за заниженою ціною. Внаслідок неналежного виконання вказаною службовою особою Луганської митниці своїх службових обов'язків до державного бюджету України не нараховано грошових коштів від реалізації зазначеної худоби у розмірі майже 500 тис грн, що спричинило тяжкі наслідки державним інтересам [163]. У зазначеному вище випадку таку відповідальність несе й адміністрація підприємств, на складах яких розміщуються товари, передані митницями цим підприємствам на зберігання.

Проблематика відносин між митницями та підприємствами, з якими було укладено договори відповідального зберігання, відображається у рішеннях судів у Єдиному державному реєстрі судових рішень. Так, є багато рішень, які прийнято на користь митниць щодо неналежного виконання договорів підприємствами-зберігачами. Зокрема, йдеться про недостачу та псування товарів незабезпечення збереження майна; неналежне виконання відповідачем умов договорів про надання послуг відповідального зберігання в частині схоронності переданого на зберігання майна; більшість майна передавалась з вказаною вартістю 0 грн.; неможливість доступу до товарів, що знаходяться під митним контролем та зберігаються на складах зберігача; неправомірне розпорядження майном тощо; перешкоди у користуванні та розпорядженні майном, яке передане зберігачу та інші умови договору відповідального зберігання, що призводить до втрат доходів державного бюджету. Зазвичай істотне порушення зберігачами умов договору зберігання призводить до непридатності переданого на зберігання майна для його подальшої реалізації.

При цьому, митниці вимушені здійснювати витрати на оцінку з метою дотримання п. 2 Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 № 116, у якому передбачено, що розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей визначається шляхом проведення незалежної оцінки відповідно до національних стандартів оцінки.

П. 104 Методики оцінки майна, яка затверджена постановою КМУ від 10.12.2003 № 1891, встановлено, що визначення розміру збитків здійснюється шляхом проведення незалежної оцінки. Отже, з метою визначення розміру збитків митницею має укладатися договір про надання послуг з проведення незалежної оцінки майна.

Кінцевою результатом відповідної роботи щодо удосконалення законодавства в частині зберігання вилучених митницями товарів на складах

– радіочастотної ідентифікації – здійснюється радіочастотне розпізнавання за допомогою закріплених за об'єктом спеціальних RFID-міток. У RFID записуються всі дані про об'єкт, до якого вона прикріплена, надалі мітка передає дані в спеціальний сканер. Потім сканер знімає дані і може передати їх прикладній програмі в комп'ютерну мережу [199].

Рисунок 2.4 – RFID-мітка

Кожна з технологій має свої переваги та недоліки (табл. 2.12).

Хоча й ідентифікація за РІ-мітками в порівнянні з штрих-ковою ідентифікацією, має суттєві переваги, в умовах роботи складу митниці, де зберігається різне майно й є необхідність здійснення контролю термінів придатності та/або серійних номерів, немає можливості розподілити майно за різними місцями зберігання, щоб знизити можливість пересортиці, доцільно запровадити технологію штрих-кодування, оскільки необхідною характеристикою є не лише його наявність, а й стан майна, отже доцільно поштучний доступ до об'єкту зберігання. При цьому, штрих-кодування недоцільно застосовувати для того майна, витрати на маркування яких перевищує його вартість.

Загалом процес інвентаризації за запровадження штрих-кодування здійснюється наступним чином [2]:

1) всі основні засоби повинні бути промарковані – на принтері етикеток друкуємо етикетки зі штрих-кодом, який буде містити найменування, інвентарний номер та місце розташування кожної одиниці основних засобів;

2) наносимо надруковані етикетки за допомогою ручного аплікатора етикеток. Для деяких видів обладнання, приладів та техніки необхідно застосовувати етикетки з ламінуванням;

3) зчитуємо всі штрих-коди за допомогою терміналу збору даних;

4) вивантажуємо їх у базу, приєднавши термінал збору даних до ПК;

5) отримуємо результат інвентаризації, порівнявши отриману інформацію про майно з тією, яка зберігалася у комп'ютері. За допомогою терміналу збору даних інвентаризацію можна провести віддалено, наприклад у місцях зберігання, які знаходяться в іншому місті. Зчитавши всі штрих-коди майна у місцях зберігання, можна налаштувати передачу даних таким чином, щоб результати інвентаризації з терміналу збору даних (безпосередньо з місця проведення) через Інтернет опинилися у базі даних митниці. Таким чином посадові особи не зможуть змінити результати інвентаризації майна.

При автоматизації інвентаризації складаються одразу автоматично перевірені відомості, що дозволяє оперативно визначити наявність та рух майна, при цьому спосіб зв'язку з обліковою системою може бути док-станція, bluetooth або wi-fi.

Таблиця 2.12 – Порівняння характеристик технологій маркування майна

Характеристика	Технологія	
	штрих-кодування	радіочастотної ідентифікації
1. Пряма видимість між сканером та міткою, розміщеною на ТМЦ	Так	Ні
2. Моніторинг переміщення ТМЦ у просторі й часі	Ні	Так
3. Ідентифікація значної кількості ТМЦ одночасно	Ні	Так
4. Розпізнавання кожної одиниці ТМЦ окремо (а не лише партій, артикулів)	Ні	Так
5. Використання значної кількості різноманітних пристроїв для ідентифікації	Так	Ні
6. Залучення персоналу підприємства до процесів ідентифікації ТМЦ	Так	Ні
7. Застосування для введення первинних даних в базу даних	Так	Так
8. Значний обсяг пам'яті мітки, в яку можна вносити різні характеристики ТМЦ	Ні	Так
9. Значна тривалість функціонування ідентифікаційної мітки	Ні	Так
10. Багаторазове використання ідентифікаційних міток	Ні	Так
11. Вплив на мітки умов довкілля	Так	Ні
12. Можливість фальсифікацій та маніпуляцій з ідентифікаційними мітками персоналом підприємства	Так	Ні
14. Виготовлення підприємством власних ідентифікаційних міток	Так	Ні
15. Швидкість зчитування інформації	Повільно	Швидко
16. Вартість	Низька	Висока
17. Розміщення на об'єкті	Будь-яке	Будь-яке
18. Інтелектуальна поведінка	Ні	Так
19. Можливість автоматизувати документообіг	Так	Так
20. Обсяг зберігання інформації	Малий	Великий

Джерело: узагальнено Прус Л.Р. на основі [50, С. 111]

Основними перевагами запровадження штрих-кодування при є: прискорення проведення інвентаризації; зменшення витрат праці; знизити вплив людського фактора; зниження ймовірності несанкціонованого зникнення майна; точність в обліку майна; виявлення зловживань посадових осіб чи суб'єктів господарювання, яким надано майно на відповідальне зберігання, реалізацію тощо; забезпечення контролю за майном, що переходить у власність держави. Однак, варто відзначити, що не підлягають повній автоматизації деякі контрольні прийоми (огляд, контрольні заміри та обстеження, дотримання правил і умов

зберігання тощо), оскільки здійснюються безпосередньо визначеними посадовими особами митниць.

Поряд з цим в умовах роботизації складської логістики фізичне переміщення товарно-матеріальних цінностей можливе вже навіть без участі людини, що вже застосовується в розподільних центрах Amazon [156], тому автоматизація інвентаризації й надалі розвиватиметься.

- Реалізація.

До 2014 року продажами арештованого та конфіскованого майна переважно займалися приватні компанії. Основними недоліками цього було: абсолютно закритий режим; неможливість отримання повної інформації, розміщення інформації щодо торгів в маловідомих виданнях, не допущення її виходу в публічну площину; проведення торгів у приміщеннях з обмеженим доступом, в т.ч. плата за вхід; неповний або відсутність взагалі розрахунку торговельними організаціями з виконавчою службою; більшість активів продавалося тільки з третіх торгів. Це призводило до значних втрат державного бюджету.

На сьогодні відповідно до положення ч. 1, 5 ст. 61 Закону України «Про виконавче провадження» реалізація арештованого майна здійснюється шляхом електронних торгів або за фіксованою ціною. Організатором відповідних електронних торгів є державне підприємство «СЕТАМ», яке спочатку належало до сфери управління Міністерства юстиції України, потім – Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активів (скорочено –АРМА), а потім знов повернулося до Міністерства.

Підзаконні нормативно-правові акти (дод. Б), якими регламентуються питання організації та проведення митних аукціонів, не передбачали використання електронних технологій при реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства (крім конфіскованого). При цьому, ефективність реалізації такого майна за діючим механізмом (тобто через публічні торги та комісійну торгівлю) є незадовільною.

Діяв застарілий Порядок 607 та Положення 103. Це призводило до можливості змов та монополізації ринку реалізації майна певними групами компаній.

Щодо арештованого /конфіскованого майна, яке не реалізоване на електронних торгах рухоме майно – 75% його вартості, визначеної в порядку, встановленому ст. 57 Закону України «Про виконавче провадження». У разі повторної нереалізації майна рухоме майно – 50% його вартості, визначеної в порядку, встановленому ст. 57 Закону. Таким чином, процедура уцінки конфіскованого майна не залежала від рішення державного виконавця щодо розміру такої уцінки в межах граничного розміру, що передбачалося за попереднього законодавства, а полягає у зменшенні вартості конфіскованого майна на встановлений Законом розмір. Ураховуючи те, що вартість майна, конфіскованого за матеріалами митниць, формується з урахуванням розміру податків, що підлягають сплаті під час переміщення майна через митний кордон України, постає питання забезпечення сплати податків у разі зменшення вартості такого майна на розмір, визначений Законом.

Маємо зазначити, що відповідно до положень частини дев'ятої ст. 243 МКУ товари можуть реалізовуватися на митних аукціонах, редукціонах або за договором комісії.

При здійсненні організаційних заходів з передачі в реалізацію майна, що перейшло у власність держави за підстав, крім конфіскації, митниці, серед іншого, керувалися нормами, що визначені Порядками 1340 та 607.

Перелічені нормативно-правові акти містять положення, які регламентують порядок дій митниць при визначенні способу реалізації майна (зокрема пп. 1 п. 9 Порядку 1340 конкретизує випадки реалізації майна виключно через аукціони), а також порядок та строки уцінки майна в реалізації як через митний аукціон (п. 38 Порядку 607), так і через роздрібну торгівлю за договором комісії (п. 10 Порядку 1340).

Загалом визначено, що товари, які виставлялися на продаж і не були продані протягом трьох митних аукціонів, знімаються з аукціонних торгів, після чого комісія приймає рішення про подальше розпорядження ними. В свою чергу, передані в роздрібну торгівлю за договором комісії товари можуть знаходитись в реалізації до 90 днів, після чого комісія зобов'язана провести додаткову уцінку або передати товар для реалізації за ціною остаточної вартості іншому торговельному підприємству.

Крім того, Правилами комісійної торгівлі непродовольчими товарами, затвердженими наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України від 13.03.1995 року № 37, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України від 22.03.1995 року за № 79/615 (регламентують порядок комісійної торгівлі непродовольчими товарами, крім автомобілів, мотоциклів, тракторів й інших транспортних засобів, номерних агрегатів до них, ювелірних виробів з дорогоцінних металів та коштовного каміння, які регулюються окремими правилами), строк реалізації прийнятого на комісію товару також обмежено і складає 60 календарних днів, за винятком антикваріату, творів мистецтва та унікальних речей, строк реалізації яких необмежений (пункт 1.6 зазначених Правил).

Отже, чинним законодавством встановлені строки перебування майна в реалізації та визначено заходи, які мають бути вжиті у випадку не реалізації майна у встановленому законодавством порядку. Знаходження майна в реалізації понад відведений строк є свідченням неналежного виконання взятих торговельним підприємством зобов'язань щодо його реалізації, а отже і підставою для розгляду митницею питання щодо пошуку інших торговельних підприємств, які мають можливість залучити більше коло потенційних покупців.

Проблемним питанням залучення суб'єктів господарювання до операцій з майном є співпраця з торговими організаціями митниць, зокрема через відсутність відгуків від торгових організацій, які відповідали вимогам Порядку 607 та Положення 103.

Згідно з Законом України «Про виконавче впровадження» та Порядком 1724 постанова про реалізацію вилученого за порушення митних правил і конфіскованою за рішенням суду майна забезпечується органами ДВС.

Так, у встановлені Порядком 1724 строки державний виконавець повинен визначати дату передачі майна на реалізацію підприємству, яке відповідно до законодавства уповноважене на реалізацію арештованого майна (ДП «СЕТАМ»), а митниця зобов'язана передати це майно. Однак на практиці у багатьох випадках ДП «СЕТАМ» не приймає на зберігання майно від митниць і майно продовжує зберігатися на складах митниць до повного розпорядження. Такі дії ДВС та ДП «СЕТАМ» призводять до перенаповнення складів митниць конфіскованим майном.

Проблемним питанням було також залучення суб'єктів господарювання до операцій з майном, зокрема у разі відсутності бажання (враховуючи, що вилучене майно характеризується певними особливостями та вимагає відповідних умов зберігання – в спеціально відведених ізольованих місцях (карантинних пунктах, карантинних майданчиках), що забезпечувало би застосування профілактичного карантинування тварин) та неможливості приймати участь у тендері (конкурсі) з визначення спеціалізованих підприємств-організаторів митних аукціонів відповідно до Положення 103. Нормативно-правовими актами не було встановлено механізму дій у разі досить обмеженої кількості таких підприємств.

Не вирішена й було проблема трансляції та автоматизації при розміщенні інформаційних повідомлень про реалізацію майна на митних аукціонах.

П. 26 Порядку 607 було встановлено, що лот виставляється на торги за наявності не менше ніж двох учасників митного аукціону.

На нашу думку, відсутність норми, що дозволяла на той час укласти договір купівлі-продажу майна з єдиним учасником аукціону, що є достатньою підставою для визнання торгів такими, що не відбулися, призводить до скерування майна на знищення, незважаючи на наявність потенційного покупця.

При цьому окремі підприємства, уповноважені управляти майном, що перейшло у власність держави, не забезпечували належне його зберігання, внаслідок чого державі було завдано значних збитків.

Скориставшись тим, що кошти за реалізоване майно повинні перераховуватися не до державного бюджету, а на рахунки митниць та органів ДВС, підприємства, яким доручалася реалізація, перераховували їх цим органам, в окремих випадках, до здійснення фактичної реалізації такого майна, тобто, у режимі попередньої оплати, вважаючи отримане державне майно своєю власністю. При цьому реалізація майна зазначеними підприємствами здійснювалася не шляхом проведення аукціонів або роздрібною торгівлі, а шляхом елементарного перепродажу за ціною отримання від митниці фактично одним і тим же контрагентом.

Також актуальним питанням є претензійна діяльність з майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства. Так, колишній власник має право пред'явити претензії, майно може бути не підготовлене до продажу тощо. Отже придбання такого майна є досить ризикованим, що обмежує коло потенційних покупців.

Досить актуальними для вирішення проблемних питань щодо вдосконалення операцій з майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, зокрема є:

- розроблення системи оперативного обліку та контролю;
- здійснення категоріювання для розпорядження (категорія майна; підстава для розпорядження; спосіб розпорядження);
- активізація застосування електронних технологій в частині реалізації активів;
- пропозиція використання інвентарного номеру активу, спільного для всіх учасників процесу розпорядження даними активами;
- обґрунтування необхідності вдосконалення способів реалізації.

Упровадження цих пропозицій допомогло б збільшити надходження до бюджету держави за рахунок підвищення ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

2.3 Напрями вдосконалення механізму відбору суб'єктів господарювання, які залучаються митницями до операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства

Для виконання операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства митницями залучаються спеціалізовані суб'єкти господарювання. Суб'єктами господарювання, що залучаються митницями для здійснення операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, можуть бути: підприємства-зберігачі, підприємства-реалізатори, суб'єкти оціночної діяльності, підприємства, які надають послуги зі знищення (утилізації) та переробки товарів тощо.

1. Підприємства–зберігачі.

Ст. 238 МКУ [45] визначені випадки зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах митних органів. Серед іншого визначено, що на складах митниць можуть зберігатися товари, транспортні засоби комерційного призначення, вилучені відповідно до ст. 511 цього Кодексу, тобто товари – безпосередні предмети порушення митних правил.

Положеннями ст. 239 МКУ [45] передбачено, що під складами митниць розуміються складські приміщення, резервуари, криті та відкриті майданчики, холодильні чи морозильні камери, які належать митницям або використовуються ними і спеціально обладнані для зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Товари, які через свої властивості не можуть зберігатися на складі митниці, за рішенням керівника митниці або особи, яка виконує його обов'язки, можуть передаватися митницями на зберігання підприємствам, на складах яких створено необхідні умови для належного

зберігання таких товарів. Для цілей цього Кодексу таке зберігання вважається зберіганням на складі митниці.

Розділом II Порядку 627 [127], визначені вимоги до складу митниці. На противагу достатньо розгорнутим вимогам до власного складу митниці, вимоги до складу підприємства, на якому митниці можуть розміщувати товари за договором відповідального зберігання, жодним чином не деталізовані, а натомість лише констатовано, що такі вимоги визначаються адміністрацією підприємства, якому належить відповідний склад.

Досить актуальним питанням є нормативне закріплення вимог до підприємств, з якими укладаються договори відповідального зберігання, що дозволить попередити випадки як псування, так і нестач переданих на відповідальне зберігання товарів.

Пропонуємо врахувати при формулюванні вимог до складу підприємства, на якому будуть розміщені товари за договором зберігання, відповідність:

- Цивільному кодексу України в частині істотних умов договорів, які укладатимуться між митницями та суб'єктами господарювання;
- Правилам пожежної безпеки в Україні;
- нормативно-правовим актам спеціально уповноважених органів виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за якістю та безпечністю продукції, в т.ч. об'єктів рослинного та тваринного світу тощо.

Кінцевим результатом відповідної роботи щодо удосконалення законодавства в частині зберігання вилучених митницями товарів на складах підприємств, з якими укладено договори відповідального зберігання, має стати комплексний підхід при виборі таких місць для зберігання товарів, які через свої властивості не можуть зберігатися на власних складах митниць.

Єдиним нормативно-правовим актом, що врегульовував роботу щодо укладання договорів в ДФС був Порядок 216. Про те, ним визначено лише загальні засади організації та контролю робіт з укладання, виконання договорів у Державній фіскальній службі України, територіальних органах, механізм взаємодії окремих структурних підрозділів при укладанні договорів.

Також, варто зазначити, що під час ведення договірної роботи митні органи повинні керуватися главою 66 «Зберігання» Цивільного кодексу України в якій визначено: загальні положення про зберігання, зберігання на товарному складі, спеціальні види зберігання. Крім того, ст. 937 ЦКУ закріплено, що договір відповідального зберігання укладається у письмовому вигляді, про те, типову форму такого договору не закріплено законодавчо.

2. Підприємства-реалізатори

Відповідно до ч. 9 ст. 243 МКУ товари реалізуються в порядку, встановленому законодавством, на митних аукціонах, редукуваннях або за договором комісії за цінами, визначеними згідно із законодавством України про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність та ПКУ.

Організатор митних аукціонів

Митний аукціон – спосіб продажу товарів, за яким власником товарів стає покупець, що в ході торгів запропонував за них найвищу ціну [125]. Для

проведення митного аукціону митниці укладають договори про реалізацію товарів із спеціалізованими підприємства – організаторами митних аукціонів. Одним із різновидів митного аукціону є редукація (торги на зниження ціни). Варто зазначити, що на сьогодні процедура продажу майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, через митні редукації не здійснювалося.

Визначення організатора митного аукціону здійснювалося на конкурсній основі комісією, утвореною митницею. Процедуру проведення конкурсу з визначення спеціалізованих підприємств – організаторів митних аукціонів визначало Положенням 103 [74].

Конкурс проводиться в першому кварталі року, за результатами якого визначалися переможці. Для організації і проведення конкурсу утворювалася конкурсна комісія. Основними завданнями та функціями комісії було: визначення строку проведення конкурсу; опублікування оголошення про проведення конкурсу; розгляд конкурсних пропозицій; визначення переможців конкурсу; складання протоколу про результати проведення конкурсу; розгляд скарг учасників конкурсу.

Комісія не пізніше ніж за місяць до дати проведення конкурсу забезпечувала опублікування в одному з друкованих засобів масової інформації з місцевою сферою розповсюдження оголошення, яке повинно містити відомості про: адресу, за якою подаються конкурсні пропозиції; кінцевий термін прийняття конкурсних пропозицій; дату, час і місце проведення конкурсу; контактні телефони для довідок з питань конкурсу.

До участі в конкурсі допускалися спеціалізовані підприємства, що відповідали таким вимогам:

- мають статутне право реалізації майна шляхом проведення прилюдних торгів (аукціонів) у порядку, передбаченому законодавством, і досвід роботи яких у цій сфері діяльності становить не менше одного року;

- мають власне або орендоване приміщення з відповідними умовами для зберігання, передпродажної підготовки та демонстрації товарів (або зразків, відібраних з партії товарів), а також приміщення для проведення аукціону;

- не допускали порушень при організації та проведенні митних аукціонів протягом минулого року (вимога, що стосується спеціалізованих підприємств - організаторів митних аукціонів у минулому році), якими є:

- відсутність понад 30 календарних днів розрахунку за реалізовані на митному аукціоні товари;

- відмова від прийняття товарів на реалізацію;

- виявлення нестачі товарів, переданих на реалізацію організатору митного аукціону;

- порушення встановленого законодавством порядку уцінки товарів.

Для участі в конкурсі спеціалізоване підприємство подавало до митниці на розгляд комісії конкурсну пропозицію у формі заяви із зазначенням найменування, місцезнаходження, телефону, складу керівництва (прізвища, ім'я, по батькові, посади), форми власності та організаційно-правової форми.

До заяви додавалися: копії установчих документів, засвідчені в установленому порядку; копії балансу за попередній рік і звіту про фінансові результати; інформація щодо фінансової спроможності загального (власного та позичкового) капіталу, засвідчена керівником спеціалізованого підприємства; розшифровка дебіторської та кредиторської заборгованості з визначенням дати утворення та дати конкретного погашення; засвідчена в установленому порядку копія аудиторського висновку; довідка щодо відсутності рішення про порушення проти суб'єкта господарювання справи про банкрутство чи визнання його в установленому порядку банкрутом (датована не раніше ніж за 20 календарних днів до дня подання конкурсної пропозиції); інформація щодо технічних можливостей для забезпечення організації реалізації товарів на митних аукціонах; інформація щодо результатів здійснення діяльності з реалізації товарів на митних аукціонах протягом попереднього року (подавалося спеціалізованими підприємствами – організаторами митних аукціонів у минулому році).

Вивчення та оцінювання конкурсних пропозицій учасників конкурсу здійснювалися комісією згідно з такими критеріями (рис. 2.5).

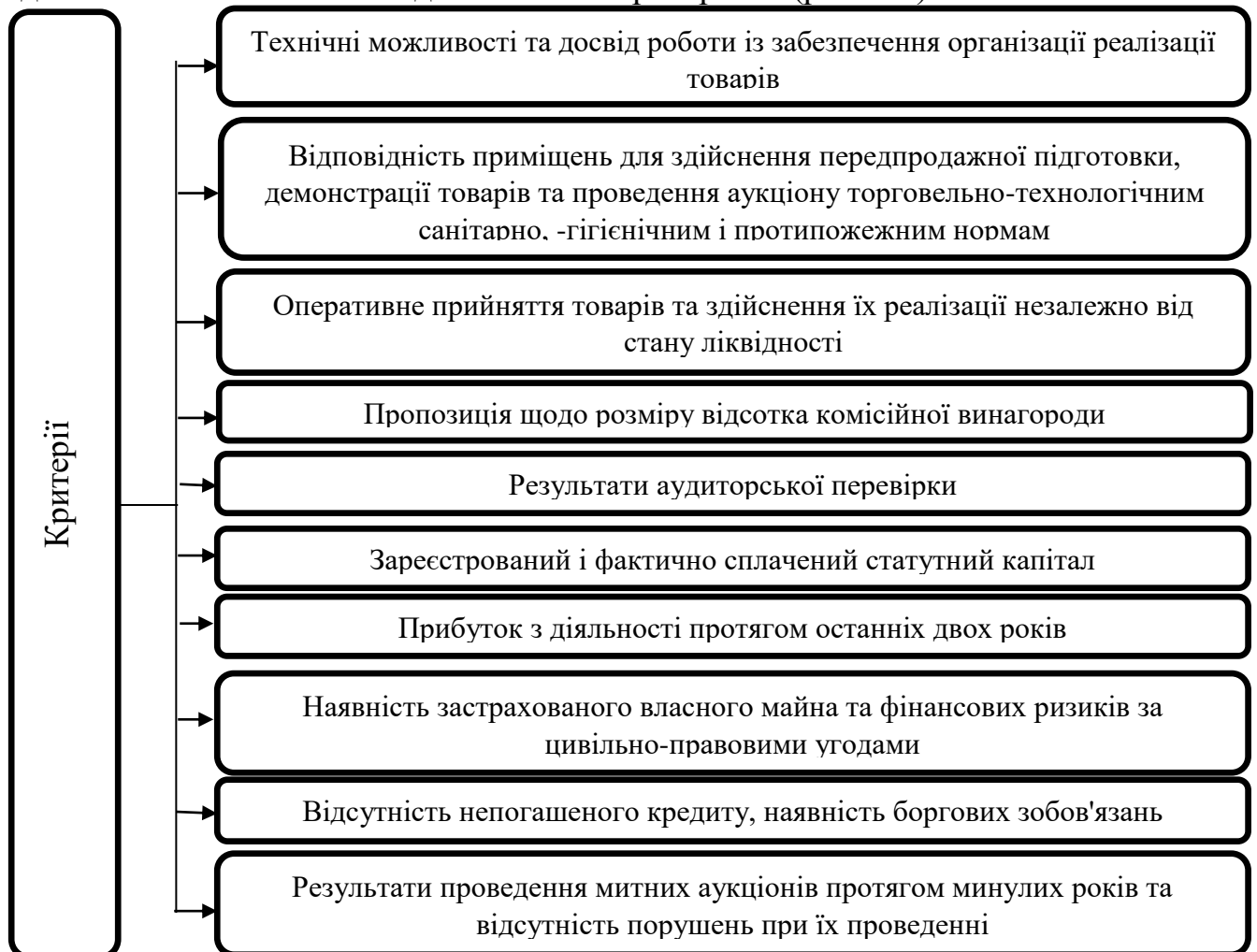

Рисунок 2.5 – Критерії відбору конкурсних пропозицій учасників конкурсу
Джерело: розроблено Попелем С.А. за [74]

Комісія визначала переможця (переможців) конкурсу за результатами розгляду та обговорення отриманих конкурсних пропозицій. Переможцем

(переможцями) конкурсу визначали учасника конкурсу, який мав найкращі показники за критеріями оцінки.

Протягом трьох календарних днів з дня затвердження керівником митниці протоколу про результати проведення конкурсу комісія інформувала переможця (переможців) конкурсу рекомендованим листом з повідомленням про його вручення з пропозицією укласти договір про реалізацію товарів на митних аукціонах. Іншим учасникам конкурсу комісія надсилала повідомлення про результати конкурсу із зазначенням найменування та місцезнаходження переможця (переможців) конкурсу.

З переможцем (переможцями) конкурсу митниця уклала договір про реалізацію товарів на митних аукціонах у строк не раніше ніж через десять робочих днів з дня отримання письмового повідомлення іншими учасниками конкурсу про його результати за умови відсутності скарг від учасників конкурсу на дії комісії при визначенні переможців конкурсу. За наявності таких скарг строк укладання договорів починався з дати винесення рішення за скаргою [74].

Обов'язковою умовою укладення договору є внесення підприємства до Єдиного реєстру торговельних організацій, яким надається право реалізації та зберігання безхазяйного та іншого майна, що переходить у власність держави (далі-єдиного реєстру). До єдиного реєстру можуть бути включені будь-які суб'єкти господарювання незалежно від форми власності, що мають право здійснювати реалізацію майна шляхом проведення прилюдних торгів (аукціонів) і (або) право здійснювати операції з нерухомістю в порядку, передбаченому законодавством, а також ті, що мають відповідні ліцензії, які б забезпечували найбільш повний комплекс послуг з реалізації безхазяйного та іншого майна, що перейшло у власність держави.

Крім того, для внесення суб'єкта господарювання до єдиного реєстру необхідна відповідність його критеріям, представленим у табл. 2.13 [98].

Слід зазначити, що для здійснення реалізації товарів та транспортних засобів, які перейшли у власність держави за порушення митного законодавства, саме критерій щодо наявності брокерського місця на біржі, що атестована є недоцільним, оскільки це значно зменшує коло потенційних реалізаторів такого майна.

Також, зауважимо, що єдиний реєстр у ДФС велась Департаментом погашення боргу.

Товарні біржі або торговельні підприємства (за договором комісії)

Відповідно до Постанови 607 товари, щодо яких відповідно митницею, що здійснила вилучення або зберігала їх, прийнято рішення про недоцільність реалізації на митних аукціонах, реалізувалися через товарні біржі або торговельні підприємства, з якими укладено угоди про їх реалізацію. Реалізація здійснюється з урахуванням усіх належних податків і зборів, які підлягають сплаті під час переміщення цих товарів через митний кордон України, за ставками, що діють на день реалізації, якщо такі податки і збори не були попередньо сплачені [124].

Таблиця 2.13 – Критерії відповідності суб'єкта господарювання

Критерії відповідності для внесення суб'єкта господарювання до єдиного реєстру торгових підприємств	досвід роботи не менше одного року у відповідній сфері діяльності.
	членство на біржі (наявність біржового місця, брокерської контори на біржі), яка згідно з Положенням про умови і порядок проведення конкурсів з визначення уповноважених бірж з продажу майна, що перебуває у податковій заставі, затвердженим наказом Мінфіну від 30.06.2017 р. № 611 та зареєстрованим у Мін'юсті 26.07.2017 р. за № 908/30776, має право організації і проведення біржових торгів та цільових аукціонів з реалізації майна платників податків, що перебуває у податковій заставі. Цей критерій не є обов'язковим для лісогосподарських та рибогосподарських підприємств у разі реалізації винятково профільної продукції, а також підприємств роздрібної торгівлі;
	наявність чистого прибутку у звіті про фінансові результати;
	відсутність заборгованості за платежами перед бюджетами;
	наявність у штатному розписі суб'єкта господарювання не менше трьох працівників;
	відсутність порушень договірних зобов'язань щодо реалізації безхазяйного майна та майна, що переходить у власність держави, суб'єктами господарювання, які раніше перебували у Єдиному реєстрі;
	наявність власних (орендованих) складських приміщень на території, що контролюється територіальною податковою службою, до якої суб'єкт господарювання подав заяву про включення до Єдиного реєстру;
	наявність у суб'єкта господарювання офіційної сторінки або електронної адреси в мережі Інтернет (за можливості).

Джерело: [98]

На початку кожного року територіальні органи ДФС із залученням органів, що вилучають та обліковують майно, визначали на конкурсній основі торговельні підприємства, яким надавалося право реалізація майна, з обов'язковим занесенням їх до єдиного реєстру. Протягом року в разі потреби дозволялося доповнювати єдиний реєстр іншими торговельними підприємствами за поданням органів, що вилучають та обліковують майно.

Угоду з торговельним підприємством, якому надаватиметься право реалізація майна, укладав керівник або особа, що його заміщає, відповідного територіального органу ДФС в межах повноважень, установлених законодавством.

Майно, яке підлягає реалізації, передавалося суб'єкту господарювання, включеному до єдиного реєстру, сформованого відповідно до п. 12 Порядку 1340, на підставі угоди, укладеної відповідно до п. 13 Порядку 1340 [119].

Про те, слід зазначити, що відповідно до положень ст. 15 Закону України «Про товарну біржу» не можуть бути предметом біржової торгівлі речі, визначені

індивідуальними ознаками, якщо вони не продаються як партія, а також будь-які вживані товари, включаючи транспортні засоби, та капітальні активи. Таке обмеження не поширюється на майно, яке відчужується з податкової застави, а також майно, конфісковане відповідно до закону. Для цілей цього Закону уживаними товарами вважаються товари, що були у користуванні не менше року, транспортні засоби, які не підпадають під визначення нового транспортного засобу згідно із законом. Новим транспортним засобом вважається літальний апарат, що вперше реєструється в Україні та має налітний час до такої реєстрації, що не перевищує 40 годин після першого введення в експлуатацію. Налітним вважається час, який розраховується від блок-часу зльоту літального апарата до блок-часу його приземлення.

Крім того, положення підзаконних нормативно-правових актів, що стосуються питань реалізації майна через товарні біржі (зокрема Порядку 1340), у випадку розпорядження майном, реалізація якого здійснюється відповідно до ст. 243 МКУ, можуть застосовуватися лише в частині, що не суперечить нормам закону. Так, листом Міністерства юстиції України від 30.01.2009 № Н-35267-18 надано роз'яснення щодо юридичної сили закону як основного джерела права. Всі підзаконні нормативно-правові акти приймаються на основі законів та за своїм змістом не повинні суперечити їм. Підпорядкованість таких актів законам закріплено Конституцією України. У разі суперечності норм підзаконного акта нормам закону слід застосовувати норми закону, оскільки він має вищу юридичну силу.

Таким чином, реалізація майна через товарну біржу не відповідає вимогам ч. 9 ст. 243 МКУ (оскільки такий спосіб реалізації не передбачений), а також вимогам ст. 15 Закону України «Про товарну біржу» (предметом біржової торгівлі не можуть бути будь-які вживані товари, включаючи транспортні засоби, а виключення стосується лише майна, яке відчужується з податкової застави, та конфіскованого майна).

Крім вищезазначеного, ще одним проблемним аспектом, вартим уваги було й те, що виникали ситуації, коли спеціалізовані підприємства не бажали або не мали можливості приймати участь у тендері (конкурсі) з визначення спеціалізованих підприємств або організаторів митних аукціонів відповідно до Порядку 607 та Положення 103 та бути залученими до реалізації майна за договорами комісії. Так, в Луганській області на включення до єдиного реєстру подавало заявку, декілька років поспіль, лише одне підприємство. Враховуючи специфіку роботи Луганської митниці виникла нагальна необхідність в підписанні договорів з сторонніми організаціями на послуги зі зберігання майна, в саме: великої рогатої худоби, дрібної рогатої худоби, птиці і тому подібного, що потребує особливих умов зберігання. В Луганській області обмежена кількість підприємств, які можуть надати такі послуги, але й вони відмовлялися від підписання договорів, оскільки вищезазначене майно, вилучене за порушення митного законодавства, необхідно розміщувати в спеціально відведені ізольовані місця (карантинні пункти, карантинні майданчики), що забезпечувало б застосування профілактичного карантинування тварин відповідно до ст. 35 Закон

України «Про ветеринарну медицину» від 25.06.1992 № 2498-ХІІ., із залученням фахівців ветеринарної медицини для обов'язкового проведення діагностичних досліджень на лейкоз, бруцельоз, лептоспіроз тощо, з метою захисту життя і здоров'я людей від ризиків, що виникають у результаті захворювань, які переносяться тваринами. Враховуючи вищесказане суб'єкти господарювання остерігалися від можливого зараження своєї племінної худоби та відмовлялися ризикувати.

Що стосується реалізації майна за договором комісії, то варто зазначити, що є необхідність розробки критеріїв відбору підприємств, що здійснюватимуть реалізацію майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, оскільки досі зазначене питання залишається неврегульованим.

3. Суб'єкт оціночної діяльності

Згідно з частиною 9 ст. 243 МКУ товари, зазначені у частинах 1, 2, 4 – 6 цієї статті, реалізуються в порядку, встановленому законодавством, на митних аукціонах, редукаціях або за договором комісії за цінами, визначеними згідно із законодавством України про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність та ПКУ.

Відповідно до Порядку 1340 оцінка майна проводиться комісією, яка утворюється органом (суб'єктів господарювання), що здійснив його вилучення, у складі представників територіальних органів ДФС, органів (суб'єктів господарювання), що здійснили вилучення майна або зберігають його, фінансових органів та органів, які здійснюватимуть розпорядження цим майном.

У разі розбіжності в оцінці майна між представниками комісії та у випадках, передбачених законодавством України, оцінка провадиться суб'єктами оціночної діяльності – суб'єктами господарювання.

Що стосується механізму відбору суб'єкта оціночної діяльності, варто зауважити, що не існує нормативно-правового акту, який би регламентував процедуру відбору та визначав критерії відбору оцінювача для здійснення оцінки товарів в митних цілях. Загальні ж положення механізму відбору суб'єкта оціночної діяльності закріплені у наказі Фонду державного майна України «Про затвердження Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності» від 31.12.2015 №2075 [98].

Крім того, відповідно до п. 22 наказу Державної фіскальної служби України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення попередньої оцінки, оцінки товарів, транспортних засобів, що розміщуються на складі митниці ДФС» від 06.12.2017 р. № 814 до оцінки товарів, транспортних засобів залучалися експерти ДПМЕ ДФС, які склали кваліфікаційний іспит та одержали кваліфікаційне свідоцтво оцінювача відповідно до вимог Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», дія якого станом на момент оцінки таких товарів, транспортних засобів не зупинена [44].

Залучення експерта ДПМЕ ДФС до оцінки товарів, транспортних засобів можливе за умови відчуження таких товарів, транспортних засобів способами, що передбачають конкуренцію покупців у процесі продажу, а також у випадках

прийняття рішення про безоплатну передачу зазначених товарно-матеріальних цінностей.

Результати проведеної експертами ДПМЕ ДФС оцінки оформлюються документом, що містить висновки про вартість майна та підтверджує виконані процедури з оцінки.

При проведенні оцінки експерт ДПМЕ ДФС враховує інформацію митниці про податки, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів, якщо такі податки не були попередньо сплачені.

Інформація надається у вигляді довідки за підписом відповідальної особи митниці та зареєстрованої відповідно до вимог діловодства.

Також, варто зазначити, що у випадку, якщо товари, виставлені та не продані на митному аукціоні протягом 15 календарних днів з дня інформаційного повідомлення про проведення митного аукціону або продані в кількості, що не перевищує 30 відсотків їх обсягу, вони підлягають уцінці, але не більше ніж на 20 відсотків їх вартості, визначеної в акті опису, оцінки та передачі товарів.

Уцінка товарів з обмеженим строком зберігання або користування проводиться у скорочені строки, залежно від їх споживчих властивостей.

Уцінка товарів, проводиться комісією, утвореною відповідно до пункту 7 Порядку 1340 митним органом, що здійснив вилучення товарів або зберігав їх. За результатами роботи комісії складається акт про уцінку товарів, що додається до акта опису, оцінки та передачі товарів.

Товари, на які згідно із законодавством встановлено державні фіксовані та регульовані ціни, можуть, бути уцінені лише до розміру їх мінімальної ціни, затвердженої в установленому порядку. Товари, які виставлялися на продаж і не були продані протягом трьох митних аукціонів, знімаються з аукціонних торгів.

Отже, як уже було зазначено вище, не існувало нормативно-правового акту, який би регламентував процедуру відбору оцінювача для здійснення оцінки товарів в митних цілях, а тому існує нагальна необхідність у розробці методики конкурсного відбору суб'єктів оціночної діяльності.

4. Підприємства, які надають послуги з переробки або знищення (утилізації) майна.

Згідно ч. 2 п. 16 Порядку 1340 майно, якість якого не відповідає вимогам стандартів, небезпечне в санітарно-епідемічному відношенні або яке не пройшло відповідного випробування, карантинної обробки чи не придатне для реалізації, підлягає переробці або знищенню (утилізації) з урахуванням ступеня зносу та фактичного стану.

Про те, питання відбору підприємств, які надають послуги з переробки або знищення (утилізації) майна законодавчо досі не врегульовано. У Порядку 1340 визначено лише окремі випадки залучення таких підприємств, зокрема, переробка або знищення спирту етилового та алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

Так, з метою переробки (знищення) спирту етилового та алкогольних напоїв комісією за необхідності могли залучатися представники територіальних органів Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів

та державних підприємств – виробників спирту. Рішення про переробку (знищення) спирту етилового та алкогольних напоїв приймається з урахуванням економічної доцільності їх промислової переробки, з обсягу вилученої партії, вмісту спирту, витрат на транспортування, а в разі необхідності - на підставі висновків зазначених органів та підприємств.

Промислова переробка спирту етилового та алкогольних напоїв здійснюється на державних підприємствах – виробниках спирту, перелік яких визначає Міністерство аграрної політики та продовольства України за погодженням з ДФС.

Підприємство, що здійснило переробку спирту етилового та алкогольних напоїв, реалізує продукти переробки та перераховує отримані кошти до відповідного бюджету або в установлених законом випадках на рахунки митниць ДФС.

Знищення спирту етилового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів здійснюється за погодженням з державною санітарно-епідеміологічною службою шляхом спалювання, руйнування, фізико-хімічної, біологічної або іншої обробки відповідно до вимог законодавства. Комісія приймає рішення про знищення спирту етилового та алкогольних напоїв, якщо їх переробляти економічно недоцільно. Знищення за рішенням комісії може проводитися на підприємствах, виробництво яких пройшло атестацію на виконання відповідних робіт згідно із Законом України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» від 14.01.2000 № 1393-XIV.

Знищення обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів здійснюється шляхом механічної, фізико-хімічної, біологічної обробки та розміщення (захоронення) продукції або її залишкових компонентів у спеціально визначених місцях відповідно до вимог законодавства. Знищення за рішенням комісії проводиться на підприємствах, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції згідно із Законом України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» [85].

Ст. 19 Законом України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» від 14.01.2000 р. № 1393-XIV визначено вимоги до підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції, зокрема такі підприємства зобов'язані:

- забезпечувати належні безпечні для здоров'я людини та довкілля умови переробки, утилізації або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;

- забезпечувати переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції з додержанням вимог відповідних нормативно-правових актів і нормативних документів;

- вести облік надходження, а також переробки, утилізації або знищення вилученої з обігу продукції;
- забезпечувати професійну підготовку, постійне підвищення кваліфікації фахівців;
- своєчасно інформувати органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, а також населення через засоби масової інформації про аварії та екстремальні ситуації на підприємстві;
- своєчасно та кваліфіковано проводити ліквідацію аварій та екстремальних ситуацій на підприємстві;
- виконувати вимоги відповідних нормативних документів щодо переробки, утилізації або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;
- не допускати несанкціонованого використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції і зберігання такої продукції в непередбачених місцях.

Також, слід звернути увагу на те, що відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)» від 12.02.2015 р. № 191 – VIII [87] атестація підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу такої продукції здійснюється добровільно, а тому може виникати ситуація коли підприємств, що мають право знищення (утилізації) переробки на певній території може бути недостатня кількість або в загалі відсутні, а тому є необхідність актуалізації Порядку 1340 відповідно до норм чинного законодавства.

Варто також зауважити, що відповідно до п. 11 ст. 243 МКУ переробка, утилізація та знищення товарів здійснюються за кошти державного бюджету, що створює додаткові державні видатки. Ми вважаємо доцільним замінити вищезазначену норму законодавчого акту, а саме витрати на переробку або знищення (утилізацію) товарів слід покласти на власника товарів.

Підсумовуючи все вищезазначене, аналіз механізму відбору суб'єктів господарювання, які залучаються митницями до операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, показує наявність значної кількості невизначеностей та питань, що потребують додаткового нормативного уточнення, серед яких:

- необхідність розробки відбору суб'єктів оціночної діяльності;
- необхідність зміни джерела фінансування процедури переробки або знищення (утилізації) товарів та вирішення питання утилізації транспортних засобів;
- необхідним є вдосконалення відбору підприємств, що здійснюватимуть реалізацію майна за договором комісії.

Одним із перспективних напрямків удосконалення процедури відбору суб'єктів господарювання для цілей розпорядження майном було більш активне використання електронних аукціонів. Електронний аукціон це сучасний інструмент продажу товарів, який може значно пришвидшити процедуру реалізації майна і тим самим збільшити обсяги надходжень до державного бюджету. Крім

того, електронні аукціони мають низку переваг порівняно із класичними аукціонами:

- зручність оформлення електронної заявки та прозорість проведення аукціону;

- можливість усіх бажаючих взяти участь у електронному аукціоні, незалежно від її правового статусу: фізична чи юридична особа;

- максимально рівні умови для всіх учасників, адже покупці виступають анонімно, і результат торгів залежить лише від їхніх власних дій та рішень тощо.

Така ситуація вимагала розробки та прийняття нормативних положень, які б вирішили зазначене проблемне питання, а саме акту, яким визначався б механізм реалізації товарів на митних аукціонах, редукуваннях шляхом їх проведення в електронній торговій системі.

Підзаконний акт, що передбачатиме впровадження електронних технологій при реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства мав, на нашу думку, врегульовувати питання щодо:

- прав, обов'язків та відповідальності адміністратора електронної торгової системи, організатора електронного аукціону та оператора електронного майданчика;

- критеріїв відбору операторів митних електронних майданчиків для організації проведення електронних аукціонів з продажу майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства;

- умов участі у електронному аукціоні;

- процесу підготовки до проведення електронного аукціону;

- порядку проведення електронного аукціону;

- порядку визначення переможця та оформлення результатів електронного аукціону;

- можливість та процедуру реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, на митних редукуваннях;

- розрахунку за придбаний товар та його видача переможцеві;

- випадків відміни або визнання електронного аукціону таким, що не відбувся тощо.

Отже, в результаті аналізу механізму відбору суб'єктів господарювання, які залучаються митницями до операцій з майном що переходить у власність держави за порушення митного законодавства визначено, що значна кількість аспектів цього питання досі залишаються неврегульованими законодавчо. Крім того, на сьогодні у сфері розпорядження майном існує низка негативних явищ, які потребують вирішення. Аналіз процедур відбору суб'єктів господарювання, які залучалися митницями до операцій з майном засвідчив необхідність внесення змін до нормативно-правових актів, що врегульовували вищезазначену сферу митних правовідносин, зокрема в частині, що стосується: розробки механізму відбору суб'єктів оціночної діяльності та посилення контролю за ними; встановлення запропонованих критеріїв відбору підприємств-зберігачів; зміни джерела фінансування процедури переробки або знищення (утилізації) товарів та вирішення питання утилізації транспортних засобів; вдосконалення відбору

підприємств, що здійснюватимуть реалізацію, здійснення митних аукціонів/редукцій у формі електронних торгів.

РОЗДІЛ 3

ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МАЙНА, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

3.1 Реалізація майна, яким митниця набула права розпоряджатись, за договорами комісії через спеціалізовані торгівельні організації

Ч. 9 ст. 243 МКУ встановлено розпорядчі процедури щодо реалізації майна, яким набула права розпоряджатися митниця, зокрема, реалізація на митних аукціонах, редукуваннях або за договором комісії за цінами, визначеними згідно із законодавством України про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність та ПКУ. У п. 9 Порядку 1340 зазначено, що реалізація майна, зазначеного у пункті 1 цього Порядку, здійснюється через торгівельні підприємства, аукціони, біржі. На нашу думку потрібно внести зміни до Порядку 1340 щодо застосування реалізації майна на торгах (конкурентних торгах як із збільшенням (аукціон), так і зі зменшенням (редукування) кроку торгів), у тому числі на електронних та встановити пріоритетність застосування цього способу. При цьому доцільно передбачити, що майно, щодо якого прийнято рішення про недоцільність реалізації на торгах, або яке не було в установленому порядку реалізовано на торгах, реалізується через спеціалізовані торговельні організації за договором комісії.

На початку кожного року митні органи (керівник або особа, що його заміщає, в межах повноважень, установлених законодавством) із залученням органів, що вилучають та обліковують майно, визначають на конкурсній основі спеціалізовані торговельні організації, яким доручатиметься реалізація майна, з обов'язковим занесенням їх до єдиного реєстру.

При цьому відповідні угоди з спеціалізованими торгівельними організаціями на реалізацію майна укладаються керівником або особою, що виконує його обов'язки, відповідного органу, в якому майно перебуває на обліку, лише після включення їх до єдиного реєстру торгівельних підприємств та організацій.

Реалізація майна, яким набула права розпоряджатися митниця, за визначену торговельну винагороду, здійснюється за договором комісії спеціалізованою торговельною організацією, яка обов'язково має бути в єдиному реєстрі. Станом на 16 жовтня 2020 року до Єдиного реєстру суб'єктів господарювання, які можуть здійснювати реалізацію безхазяйного майна та майна, що переходить у власність держави, включено 65 суб'єктів господарювання.

Відповідно до ст. 1011 Цивільного кодексу України за договором комісії одна сторона (комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони (комітента) за плату вчинити один або кілька правочинів від свого імені, але за рахунок комітента.

Комісійна торгівля характеризується такими особливостями:

відсутність права власності на прийняті товари, воно залишається за комітентом;

залежність доходу комісiонера від умов договору, але в основному визнається після перерахування комісійної плати за надані послуги;

винагородою є відсоток комісійної плати відповідно до договору [11].

Як правило, договір зі спеціалізованими торговельними організаціями про реалізацію майна на умовах комісійної торгівлі укладається терміном на 1 календарний рік. Можлива пролонгація договору за умови відсутності порушень договірних зобов'язань його сторонами та за умови включення спеціалізованої торговельної організації до єдиного реєстру на відповідний рік.

Реалізація майна, яким набула права розпоряджатися митниця, доволі ускладнена наступними факторами:

– низький рівень якості майна (майно втрачає якісні характеристики під час зберігання тощо),

– специфічність майна (зокрема, вузькотехнологічність),

що в свою чергу призводить до того, що реалізація таких товарів, транспортних засобів, через торговельні підприємства не носить масового характеру. Існує низка й інших причин, чому за достатньо значних обсягів таких товарів їх реалізація на низькому рівні. Відсутність достатньої реклами їх реалізації - один з важливих бар'єрів. У даному напрямку слід істотно змінити підхід до пошуку ринків збуту й покупців для реалізації таких товарів.

Так, таке вузькотехнологічне майно, наявне у розпорядженні деяких митниць (табл. 3.1), а його використання можливо лише його замовниками або обмеженим колом споживачів.

Таблиця 3.1 – Наявність специфічного майна, станом на 01.01 відповідного року за даними Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності ДФС

Роки	
2016-2017	2018
Зберігалися: Донецькою (синхронні двигуни та комплектуючі до них вартістю 64,9 млн. грн.); Київською міською (прес-форма для лиття алюмінію під тиском вартістю 62,0 млн. грн.); Черкаською (частини комплексного обладнання для виробництва біопалива вартістю 52,2 млн. грн.)	Зберігалися: Луганською (ротор газової турбіни M701DAS (AMKGT-TGO-0432) вартістю 293,5 млн. грн.), Харківською (частини обладнання для керамічної промисловості вартістю 208,9 млн. грн.), Одеською (медичний виріб – відеосистема ендоскопічна об'ємної візуалізації 3DHD, торговельної марки «VIKING» вартістю 29,4 млн. грн.) митницями

Джерело: систематизовано Прус Л.Р.

Крім цього, суттєвою частиною залишків майна, що перейшло у власність держави на підставах інших ніж конфіскація, не можливо здійснити

розпорядження через наявність обставин непереборної сили (проведення на сході України операції Об'єднаних сил), зокрема це стосується майна, що обліковується Донецькою митницею станом на 01.01.2019 (синхронні двигуни та комплектуючі до них вартістю 64,9 млн. грн.).

Також існують законодавчо передбачені довготривалі процедури визначення експертів, стадійність реалізації майна зі складним механізмом переоцінок, у результаті чого накопичується і на складах митниці, і на складах спеціалізованих торговельних організацій велика кількість товарів. З часом вони втрачають привабливість, стають морально та фізично застарілими і неліквідними, а в результаті – нецікавими ринку.

При реалізації майна за договорами комісії обов'язково має бути враховане закріплене установчим документом спеціалізованої торговельної організації право на проведення такої діяльності. Доцільною буде заборона укладання договорів комісії з спеціалізованою торговельною організацією за наявності непогашеної нестачі перед митницею. Приймання майна у відповідності до умов договору комісії здійснюється спеціалізованою торговельною організацією за актом опису, оцінки та передачі майна. Однак, типовий договір комісії для укладання митницями на сьогодні не встановлено. У ньому доцільно було б передбачити, зокрема:

- вимоги до стану торговельних та складських приміщень та торговельно-технологічного обладнання, які використовуються спеціалізованою торговельною організацією для реалізації майна;

- вимоги до приймання, зберігання та продажу продовольчих товарів, що потребують особливого режиму зберігання (за потреби);

- право митниці припинити або призупинити реалізацію майна, переданого на комісію, до моменту усунення виявлених порушень при його реалізації та вимагати повернення окремих його партій у разі недотримання спеціалізованою торговельною організацією вимог укладеної угоди;

- щоквартальне звірення взаєморозрахунків за передане митницями в реалізацію майно та спеціалізованими торговельними організаціями;

- право проведення митницею вибіркової/щорічної інвентаризації майна, яке передано та перебуває в реалізації, за місцем його знаходження;

- відповідальність спеціалізованої торговельної організації за цілісність і збереження майна з моменту прийняття майна, зокрема відповідальність в установленому законодавством порядку за втрату або пошкодження майна;

- прийняття майна для реалізації проводиться спеціалізованою торговельною організацією за місцем знаходження цього майна відповідно до законодавства та на підставі оформленого акта опису, оцінки та передачі майна;

- здійснення уцінки майна;

- відсоток торговельної винагороди, який визначатиметься окремо за кожним актом опису, оцінки та передачі майна;

- здійснення розрахунків та надання підтверджуючих документів про перерахування коштів, в т.ч. відповідальність за несвоєчасне перерахування коштів.

П. 60 Порядку 607 встановлював порядок проведення розрахунків, за яким торговельні організації, з якими укладено договори комісії, протягом трьох днів (без урахування вихідних та святкових днів) перераховують кошти за реалізовані товари, одержані від покупця, на відповідний рахунок митниці за вирахуванням суми комісійної винагороди, яку визначено договором про реалізацію та яка становить не більше ніж 20 відсотків фактичної ціни реалізації. Податки і збори, контроль за справлянням яких покладено на митниці, спеціалізованими торговельними організаціями перераховуються на відповідні рахунки митниць для подальшого розрахунку з державним бюджетом.

Аналіз чинного митного законодавства засвідчив відсутність нормативно-правового акту, який б регулював реалізацію майна, яким набула прав розпоряджатися митниця, за договорами комісії, а Порядок 607 недостатньо розкривав організаційне забезпечення такої діяльності митниць. В свою чергу порядок приймання, зберігання, підготовки до продажу та продажу непродовольчих (продовольчих) товарів через роздрібну торговельну мережу регламентуються Правилами роздрібної торгівлі непродовольчими товарами, затвердженими наказом Міністерства економіки України від 19.04.2007 №104, а також Правилами роздрібної торгівлі продовольчими товарами, затвердженими наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 11.07.2003 №185. Дані норми є досить застарілими, не відповідають вимогам сьогодення, адже якщо порівнювати з нормативно-правовим регулюванням реалізації конфіскованого майна, то в цьому напрямку внесено відповідні зміни.

П. 2.5 Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами, зазначається, що майно, що передається на реалізацію, повинне відповідати вимогам чинного законодавства щодо показників його якості та безпеки. Приймання на комісію майна здійснюється за наявності документів, що засвідчують їх якість та безпеку, а також зазначення у документах на майно, що підлягає обов'язковій сертифікації, реєстраційних номерів сертифікатів відповідності чи свідоцтв про визнання відповідності та/або інших документів, якщо це передбачено чинним законодавством.

Якщо на майно, що було в ужитку, відсутні дані щодо його безпеки для здоров'я населення, то приймання на комісію такого майна, його реалізація та використання дозволяється лише після отримання позитивного висновку спеціально уповноваженого органу виконавчої влади, яким здійснюється державний контроль і нагляд за обігом, якістю та безпекою продукції.

Гарантійні терміни на таке майно не встановлюються, а реалізоване майно поверненню або обміну не підлягає.

При продажі переданого митницями за договорами комісії майна оформлюють відповідний акт продажу, у якому зазначають інформацію про реалізоване майно, його кількість, вартість, суму ПДВ, а у випадку реалізації підакцизних товарів – суму акцизного податку. Цей акт є підставою для подальшої реєстрації у встановленому порядку права власності на майно чи транспортний засіб.

Однією з проблем незначних показників реалізації майна, є реалізація транспортних засобів, які характеризуються значною, порівняно з ринковою, вартістю, яка включає митні платежі.

Особливості здійснення комісійної торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери встановлює Порядок здійснення оптової та роздрібною торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери, затверджений постановою КМУ від 11.11.2009 №1200.

Транспортні засоби приймаються на комісію як технічно справні, так і такі, що не на ходу.

У разі наявності реєстраційних документів на транспортний засіб, такі документи надаються при переданні транспортних засобів на комісію. Якщо реєстраційні документи відсутні, органом, яким транспортні засоби передаються на комісію, забезпечується отримання довідки органу, уповноваженого на реєстрацію транспортних засобів, про те, що цей транспортний засіб не знаходиться в розшуку. Відповідна довідка у такому випадку надається на безоплатній основі.

При реалізації транспортних засобів, які мають дефекти, що загрожують безпеці дорожнього руху та життю громадян, спеціалізована торговельна організація забезпечує поінформування ймовірних покупців про існуючі дефекти та неможливість експлуатації транспортного засобу до їх усунення.

Також, аналіз чинного законодавства дозволив зробити висновок про те, що на сьогодні процедура розукомплектації/утилізації транспортних засобів, що переходять у власність держави, які не реалізовані в установленому порядку та (або) не придатні для експлуатації не визначена в цілому на рівні держави.

За відсутності реалізації майна воно підлягає уцінці. Положеннями пункту 10 Порядку 1340 визначено можливість проведення уцінки майна, яка здійснюється комісією, створеною відповідно до пункту 7 цього порядку. Зокрема, майно, не реалізоване на комісійних умовах протягом перших 60 календарних днів, підлягає уцінці, розмір якої не може перевищувати 20 відсотків початкової вартості, зазначеної в акті опису, оцінки та передачі майна.

Якщо майно не реалізовано протягом наступних 30 календарних днів, воно підлягає додатковій уцінці в такому самому порядку або товар передається для реалізації за ціною остаточної вартості іншій організації.

У разі коли на реалізацію передається майно з обмеженим терміном зберігання або користування і воно не має попиту, уцінка може провадитись у скорочені терміни.

При визначенні розміру уцінки вартість майна має бути встановлена на рівні, достатньому для забезпечення сплати податків (яке передбачено ст. 277 МКУ, п. 213.1.4 ст. 213 ПКУ, ст. 185, 188 ПКУ та ст. 276 МКУ та ст. 180 і 212.1.4 ПКУ).

Організаційно-правове забезпечення роботи митниць у напрямі розпорядження майном, що переходить у власність держави за порушення

митного законодавства, в частині реалізації майна за договорами комісії можна структурувати наступним чином:

- 1) організаційна робота – укладання угод, оформлення документів, видача товарів на реалізацію, контроль за термінами реалізації;
- 2) юридична робота – претензійно-позовна робота у разі порушень спеціалізованою торговельною організацією договірних зобов'язань;
- 3) фінансова робота – контроль за розрахунками з державним бюджетом, контроль за термінами розрахунків за договорами комісії й з державним бюджетом.

Передані в роздрібну торгівлю за договором комісії товари можуть знаходитись в реалізації до 90 днів, після чого комісія зобов'язана провести додаткову уцінку або передати товар для реалізації за ціною остаточної вартості іншому торговельному підприємству згідно положень п. 10 Порядку 1340.

Крім того, п. 4.1 Правил комісійної торгівлі непродовольчими товарами, затвердженими наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України від 13 березня 1995 року № 37 встановлено строк реалізації прийнятого на комісію товару, який складає 60 календарних днів, після чого здійснюється його уцінка.

Отже, чинним законодавством встановлено строки перебування майна в реалізації та визначено заходи, які мають бути вжиті у випадку не реалізації майна у встановленому законодавством порядку. Знаходження майна в реалізації понад відведений строк є свідченням неналежного виконання взятих торговельним підприємством зобов'язань щодо його реалізації, а отже і підставою для розгляду митницею питання щодо пошуку інших торговельних організацій, які мають можливість залучити більше коло потенційних покупців.

Групою товарів, яка потребує прискореної процедури розпорядження, зокрема шляхом реалізації за договорами комісії, є товари, що потребують особливого режиму зберігання, під якими розуміємо товари, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, які потребують при перевезенні та зберіганні дотримання спеціальних умов (охолодження, обігріву, вентилявання, догляду за товаром чи тарою тощо) для запобігання впливу на ці товари високих або низьких температур повітря, а також інших факторів зовнішнього середовища.

Згідно п. 11 Порядку 1724 майном, що швидко псується або має обмежений строк зберігання (овочі, фрукти та інша сільськогосподарська продукція; продукти харчування, строк вживання яких закінчується; живі квіти; продуктивна робоча і племінна худоба, птиця, кролі, бджоли та інші живі тварини тощо), мають право розпоряджатися в установленому законодавством порядку митниці з урахуванням строку його придатності та фахових висновків спеціально уповноважених органів виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за якістю та безпечністю такої продукції.

Зауважимо, що згідно п. 8.11 Порядку 627, товари, що швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, у тому числі товари - безпосередні предмети порушення митних правил, зберігаються на складі митниці протягом строку, що

починається з моменту їх розміщення на складі й закінчується за 45 днів до закінчення строку їх придатності.

У разі, коли на реалізацію передається майно, з обмеженим терміном зберігання (абзац третій п. 10 Порядку 1340), і воно не має попиту, уцінка може проводитись у скорочені строки, залежно від його споживчих властивостей.

Ч. 6 ст. 243 МКУ передбачено, що товари, які швидко псується або мають обмежений строк зберігання, у тому числі товари – безпосередні предмети порушення митних правил, вилучені відповідно до цього МКУ, підлягають реалізації з урахуванням терміну їх придатності, а у випадках, передбачених законодавством, – переробці, утилізації чи знищенню. Якщо до рішення суду передане митницею для реалізації майно, яке швидко псується або має обмежений термін зберігання, не реалізовано або реалізовано частково, подальше розпорядження таким майном здійснюється митницею шляхом передачі його на переробку або знищення (утилізацію). Після здійснення остаточного розпорядження майном, яке швидко псується або має обмежений термін зберігання, митниця надсилає державному виконавцю, яким відкрито виконавче провадження про конфіскацію майна, інформацію про спосіб розпорядження цим майном з копіями підтвердних документів.

На нашу думку, було б доцільно чітко визначити критерії за якими товари, транспортні засоби можна віднести до такої категорії, як такі, що мають обмежений строк зберігання, у т.ч. товари – предмети порушення митних правил з урахуванням не тільки їх фізичного псування, але й морального знецінення, а для товарів, що мають сезонні терміни реалізації (користування) – із урахуванням цих особливостей.

При цьому під знеціненням, відповідно до п. 3 Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затвердженого постановою КМУ від 10.09.2003 № 1440, розуміємо втрату вартості майна порівняно з вартістю нового майна. При цьому знецінення (знос) за ознаками його виникнення може бути фізичним, функціональним та економічним (зовнішнім):

фізичний та функціональний знос може бути таким, що технічно усувається, і таким, що не усувається, або усунення його є економічно недоцільним;

фізичний знос – знос, зумовлений частковою або повною втратою первісних технічних та технологічних якостей об'єкта оцінки;

функціональний знос – знос, зумовлений частковою або повною втратою первісних функціональних (споживчих) характеристик об'єкта оцінки;

економічний (зовнішній) знос – знос, зумовлений впливом соціально-економічних, екологічних та інших факторів на об'єкт оцінки.

При цьому, пропонуємо наступні визначення:

під *товарами, які морально знецінюються*, розуміємо будь-які рухомі речі, у тому числі ті, на які законом поширено режим нерухомої речі (крім транспортних засобів комерційного призначення), якісні характеристики яких погіршилися внаслідок науково-технічного прогресу (зміна техніки, технологій, матеріалів, й через них посилюється тиск на зовнішнє середовище та формуються

нові суспільні потреби). В розумінні термінології Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» йдеться про економічний (зовнішній) знос. Такі товари/транспортні засоби характеризуються передчасним знецінюванням (до закінчення строку їх фізичної служби). Оцінка морального зносу товару чи транспортного засобу здійснюється експертним шляхом;

сезонні товари - товари, які призначені для використання в певний сезон року. При цьому зауважимо, що спеціального переліку сезонних товарів не встановлено. Відповідно до постанови КМУ від 19.03.1994 №172 «Про реалізацію окремих положень Закону України «Про захист прав споживачів»» до сезонних товарів віднесені одяг, хутряні вироби, взуття та інші товари, що використовуються в певних кліматичних умовах. При цьому визначено початок відповідного сезону:

- для одягу, хутряних та інших виробів:

весняно-літнього асортименту – з 1 квітня;

осінньо-зимового асортименту – з 1 жовтня;

- для взуття:

зимового асортименту – з 15 листопада по 15 березня;

весняно-осіннього асортименту – з 15 березня по 15 травня та з 15 вересня по 15 листопада;

літнього асортименту – з 15 травня по 15 вересня.

З метою запобігання знеціненню та втрат майна пропонується наступне доповнення до ч. 6 ст. 243 МКУ:

«Товари, які морально знецінюються або мають сезонний строк реалізації (користування), у тому числі товари - предмети порушення митних правил, вилучені відповідно до цього Кодексу, підлягають реалізації в термін, який унеможливує знецінення цього майна, але не більше 90 днів.»

Відповідні доповнення необхідні й ч. 2 ст. 244, передбачивши порядок розпорядження коштами, одержаними від реалізації товарів і транспортних засобів, які морально знецінюються або мають сезонний строк реалізації (користування), аналогічний до порядку, встановленого ст. 244 МКУ для коштів, отриманих від реалізації товарів – предметів порушення митних правил, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання:

«Якщо товари, які морально знецінюються або мають сезонний строк реалізації (користування), у тому числі товари – предмети порушення митних правил, вилучені відповідно до цього Кодексу, реалізуються до винесення судом рішення по справі про порушення митних правил, усі кошти, одержані від їх реалізації, вилучаються для забезпечення відповідно до цього Кодексу стягнення вартості цих товарів у разі їх конфіскації.»

Ч. 2, 3 ст. 244 МКУ передбачено, якщо товари – безпосередні предмети порушення митних правил, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, реалізуються до винесення судом рішення по справі про порушення митних правил, усі кошти, одержані від їх реалізації, вилучаються для забезпечення відповідно до МКУ стягнення вартості цих товарів у разі їх конфіскації.

Згідно із протоколом про порушення митних правил товар в якості безпосередніх предметів порушень митних правил тимчасово вилучається посадовою особою митниці та передається на склад митниці. Визначається, що товар має обмежений строк зберігання. Згідно із актом опису, оцінки та передачі майна митницею передається спеціалізованій торгівельній організації для подальшої реалізації відповідний товар з урахуванням митних платежів. Спеціалізована торгівельна організація після реалізації товару чи його частини перераховує на рахунок митниці кошти, в тому числі митні платежі.

Продукти харчування (овочі, фрукти та інша сільськогосподарська продукція), продовольча сировина та їх товарні партії за умови документального підтвердження якості, безпеки та придатності до споживання з терміном використання можуть реалізовуватися на комісійних умовах. Якщо товар або його частина залишається нереалізованим спеціалізована торгівельна організація інформує про це письмово митницю. Оскільки, даний товар є таким, що швидко псується, втрачає споживчі властивості зв'язку із обмеженим терміном придатності та відсутністю попиту на ринку, спеціалізована торговельна організація може просити провести його уцінку. При цьому відповідно до пункту 10 Порядку 1340 майно, передане для продажу роздрібною торгівлю і не реалізоване протягом 60 календарних днів, підлягає уцінці, розмір якої визначається комісією і не повинен перевищувати 20 відсотків вартості, зазначеної в акті опису, оцінки та передачі майна. У разі коли на реалізацію передається майно з обмеженим терміном зберігання або користування і воно не має попиту, уцінка може провадитись у скорочені терміни.

Отже, засіданням Комісії по оцінці майна приймається рішення про уцінку нереалізованого товару в розмірі до 20 % його вартості (що визначається протоколом) та оформлюється після проведення уцінки Акт переоцінки майна. Якщо й після зазначених заходів товар за встановленою вартістю не був реалізований, а спеціалізована торговельна організація повторно письмово інформує митницю з проханням провести подальшу уцінку нереалізованого товару у зв'язку з втратою його якісних властивостей та відсутністю попиту на ринку.

Зважаючи на те, що товар є таким, що швидко псується, втрачає початкові природі властивості та у зв'язку із обмеженим терміном його придатності, засіданням Комісії приймається рішення про проведення повторної уцінки товару ще до 20% (що визначається протоколом) та оформлюється після проведення уцінки Акт переоцінки майна.

Отже, від реалізації товару, який був вилучений у справі про порушення митних правил та реалізований як товар, який швидко псується, до прийняття судом рішення в справі, на відповідний рахунок митниці перераховуються кошти від реалізації, в тому числі митні платежі. В свою чергу, митні платежі перераховуються митницею до державного бюджету України.

У подальшому, якщо ж у підприємства залишається нереалізованим товар, який за його висновком втратив споживчі властивості, він повертається митниці для подальшого розпорядження ним.

Якщо за рішенням суду по справі до особи, яка вчинила порушення митних правил, не буде застосовано стягнення у вигляді конфіскації товарів, зазначених у частині другій цієї статті, або провадження у справі про порушення митних правил буде припинено, кошти, одержані від реалізації зазначених товарів, зберігаються на рахунку відповідної митниці після вирахування сум належних митних платежів. Витрати при цьому не відшкодовуються і комісійна винагорода спеціалізованій торговельній організації не виплачується.

Згідно із п. 16 Порядку 1340 майно, якість якого не відповідає вимогам стандартів, небезпечне в санітарно-епідемічному відношенні або яке не пройшло відповідного випробування, карантинної обробки чи не придатне для реалізації, підлягає переробці або знищенню (утилізації) з урахуванням ступеня зносу та фактичного стану.

З урахуванням зазначеної норми, залишок товару, який не був реалізований спеціалізованою торговельною організацією, стає непридатним для реалізації, а митницею у відповідності до п. 7 Загальних вимог до здійснення переробки, утилізації, знищення або подальшого використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції, затверджених постановою КМУ від 24.01.2001 № 50, приймається рішення про його знищення. Загальна схема руху майна з обмеженим терміном зберігання наведена у дод. В.

Дослідження форм реалізації митницями майна дозволило виявити таке негативне явище в Україні як функціонування великої кількості суб'єктів торговельної організації з назвами «Конфіскаат». *Роздрібна торгівля в магазинах «Конфіскаат» немає нічого спільного з реалізацією митницею конфіскованого майна.* Митниці можуть лише затримати товар та зберігати його до вирішення питання щодо передачі товару у власність держави або повернення власнику. Митниця, затримуючи товар, зобов'язується зберігати його на своєму складі до рішення суду про те, що робити із товарами. Конфісковані товари, транспортні засоби, вилучені в справах про порушення митних правил, зберігають на складах митниці та обліковуються на позабалансовому рахунку «Майно конфісковане за рішенням суду».

Після винесення рішення суду про конфіскацію майна, це рішення направляють до підрозділу органів ДВС для відкриття виконавчого провадження в частині конфіскації майна, та до інших органів ДВС по місцю проживання боржника у разі накладення стягнення у вигляді штрафу чи відшкодування витрат за зберігання майна. Після відкриття виконавчого провадження всі дії щодо арешту майна, погодження звіту про оцінку майна, надсилання запитів про місцезнаходження майна, надсилання запитів про нарахування сум податків і зборів, вилучення майна, передача в реалізацію та інші виконавчі дії здійснює ДВС.

В подальшому *конфісковане майно реалізується на електронних торгах виключно* за допомогою системи електронних торгів арештованим майном (СЕТАМ).

Товари, які продають в магазинах «Конфіскаат» та подібним до них, відрізняються низькими цінами та якістю. Зазвичай, ці товари є предметами

порушення митних правил та прав інтелектуальної власності. У подібних магазинах продають неякісні товари із Китаю та Туреччини [53]. Назва «Конфіскаст» споживачами сприймається як бренд, можливість дешево придбати товар відомих торгових марок тощо. Але цей маркетинговий хід у роздрібній торгівлі у даному випадку є шахрайством.

Поряд з цим, такі магазини характеризуються широким асортиментом, але ж митниця не вилучає подібні товари в таких обсягах та за товарною номенклатурою, про що свідчить статистика вилученого митницями майна. Не може жодна митниця постійно вилучати партії однакових товарів.

Відзначимо, що заборонити таку назву торгової точки неможливо, адже власники посилаються на те, що це торгова марка або прізвище власника мережі.

Згідно чинного законодавства такі суб'єкти господарювання, що реалізують товар під виглядом «конфіскованого» мали б потрапляти під державний контроль таких органів як Держпродспоживслужба згідно Закону України «Про захист прав споживачів»; податкова міліція ГУ ДФС; АМКУ згідно Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

Описана вище діяльність магазинів з реалізації «конфіскасту» створює загрозу економіці країни в цілому і вітчизняним виробникам зокрема. Про це неодноразово наголошували відповідні асоціації виробників, зокрема президент, голова правління Ліги «Укршкірвзуттяпром», президент Асоціації «Укршкірпром» Олександр Бородиня [6, 35, 62, 171, 179, 180, 185].

Отже, крамниці з написами на кшталт «Митний конфіскаст», «Конфіскаст» до митниці жодного стосунку не мають.

В цілому можна зробити висновок про необхідність розробки нормативно-правових актів щодо здійснення реалізації майна, якими набула права розпоряджатися митниця. Зокрема, відсутній документ, яким могла б керуватися комісія, створена відповідно до п. 7 Порядку 1340, при обранні розпорядчої процедури щодо товарів, транспортних засобів, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства.

Однак, варто відзначити, що формування єдиного ринку реалізації всього майна, яким набула права розпоряджатися митниця, дозволило б упорядкувати здійснення операцій з таким майном та в цілому контроль за розпорядженням майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства.

3.2 Особливості застосування електронних аукціонів при реалізації майна, вилученого митницями в Україні

З метою реалізації конфіскованого майна, вилученого за матеріалами митниць, використовувалася електронна торгова система OpenMarket ДП

«СЕТАМ», що заснована на інноваційній технології Blockchain (захист та збереження даних здійснюється за допомогою потужних криптографічних алгоритмів).

Зазначена система електронних торгів арештованим майном почала впроваджуватися в Україні з 1 травня 2014 року як експеримент відповідно до розпорядження КМУ «Про проведення експерименту із запровадження нової системи реалізації арештованого майна шляхом проведення електронних торгів» від 01.04.2014 № 332-р [131]. У 2015 році результати проведення експерименту із запровадження нової системи реалізації арештованого майна було визнано Урядом успішними та вирішено запровадити реалізацію арештованого майна шляхом проведення електронних торгів у цілому по Україні [132].

На початку організатором електронних торгів арештованим майном було ДП «Інформаційний центр», яке належало до сфери управління Міністерства юстиції України та мало відповідні можливості щодо адміністрування відповідної системи торгів.

У подальшому Мін'юстом було створено окреме ДП «СЕТАМ» та уповноважено його на організацію електронних торгів арештованим майном. Наразі було здійснено ребрединг підприємства на торгову марку «OpenMarket».

Офіційна статистика зазначає, що станом на 05.08.2020 від продажу майна на електронних торгах СЕТАМ до бюджету надійшло близько 12,5 млрд. грн. в результаті проведення 421 607 (з яких 63 834 успішних) торгів з дохідністю 6%. Крім того, варто зазначити, що в торгах взяли участь 310 465 покупців [14].

Загалом процес реалізації майна за допомогою ЕТС ДП «СЕТАМ» проходить в декілька етапів [14]:

1. Підготовка майна.

Передача майна для продажу на аукціоні розпочинається після визначення його вартості (згідно з ЗУ «Про виконавче провадження»), а також після завершення терміну оскарження цієї оцінки (10 днів). Державні виконавці мають 5 робочих днів на підготовку документів, необхідних для реалізації визначеного майна, і ще 3 дні триває перевірка документів керівництвом регіональних органів ДВС. У разі виникнення претензій щодо повноти пакету документів, державний виконавець має 3 дні на усунення недоліків.

Після завершення перевірки організатор вносить до системи інформацію про майно та формує лот торгів на підставі отриманої ним заявки не пізніше ніж на другий робочий день з дати її отримання. На час проведення аукціону майно (за винятком нерухомості або такого майна, що не підлягає транспортуванню) може зберігатися у самого боржника, організатора або інших осіб, які можуть бути у тому числі визначені на відкритому конкурсі. Зберігач також проводить демонстрацію майна потенційним покупцям та передає його переможцю торгів.

Після внесення інформації про лот до системи автоматично визначається строк для підготовки до проведення торгів, реєстрації учасників, огляду майна, який становить:

для лотів зі стартовою ціною до 5000,00 грн – 10 календарних днів;

для лотів зі стартовою ціною від 5000,01 до 1 000 000,00 грн – 20 календарних днів;

для лотів зі стартовою ціною від 1 000 000,01 грн – 30 календарних днів.

Ця інформація буде вказана на сайті СЕТАМ.

2. Реєстрація учасників.

Участь у торгах відбувається віддалено у режимі онлайн, так само відбувається спостереження за ними. Доступ на сайт системи є вільним для усіх охочих за умови обов'язкової реєстрації. Реєстрація на сайті є безкоштовною.

Охочі придбати конфісковане майно подають заявки онлайн, основною вимогою є доступ до мережі Інтернет. Приймання заявок на участь в електронних торгах починається з моменту розміщення інформаційного повідомлення і триває до завершення електронних торгів.

Перед поданням заявки щодо участі у конкретному аукціоні обов'язково сплачується гарантійний внесок – 5% заявленої на початку ціни. Сума гарантійного внеску на рахунок організатора повинна надійти організатору не пізніше ніж за одну добу до закінчення електронних торгів.

Реєстрація у системі здійснюється автоматично. Відмова можлива лише через фіксований перелік підстав, насамперед, через неповне подання відомостей або несплату гарантійного внеску. Можливе повторне відправлення заявки.

3. Проведення аукціону.

Електронні торги проводяться протягом одного робочого дня з 9-ї до 18-ї години. Якщо остання цінова пропозиція надійшла за 5 хвилин до завершення строку, електронні торги автоматично продовжуються на 10 хвилин від часу подання останньої цінової пропозиції, але не пізніше 22-ї години.

Приймати участь можуть зареєстровані учасники, які здійснили вхід до системи за власним логіном і паролем.

Кожен учасник подає цінову пропозицію, більшу за попередню на автоматично встановлений та зазначений в описі лоту «крок». Винятком є особлива ставка, яку може зробити будь-який учасник торгів, але тільки 1 раз під час торгів по конкретному лоту. Зробивши особливу ставку можна підняти ціну на будь-яку суму незалежно від встановленого кроку.

Переможець торгів – учасник, який зареєстрував найвищу цінову пропозицію або той, що першим погодився заплатити стартову ціну за умови відсутності інших пропозицій. Якщо на момент закінчення торгів не надійшло жодної цінової пропозиції, призначаються повторні торги з подальшою уцінкою майна.

4. Оформлення результатів.

Протокол аукціону публікується на сайті СЕТАМ автоматично не пізніше наступного дня після завершення торгів. Електронна версія протоколу також надходить на особистий акаунт переможця та направляється до ДВС.

Переможець має 10 банківських днів на оплату придбаного майна. На основі протоколу та факту оплати переможцем суми за придбаний лот органом ДВС складається акт (протягом 5 діб), який має отримати переможець (винятком буде майно, що є предметом іпотеки, реалізація такого майна здійснюється згідно

Порядку та Закону України «Про іпотеку»). Згідно з актом, новий власник отримує придбане майно у власність і з майна знімається арешт.

Коли від переможця не надходить протокол, переможцем вважається учасник, що виставив попередню ціну. Тривалість процедури залежить від активності переможця та займає до 22 діб.

Попри простоту та зручність реалізації майна через СЕТАМ, останнім часом спостерігається досить низька його економічна ефективність. Крім того, збільшується кількість негативних відгуків від споживачів на роботу сервісу.

Серед основних недоліків електронної торгової системи ДП «СЕТАМ» відзначають такі:

1. Неповний опис майна та труднощі в організації огляду майна. Організатор торгів при описі лотів часто грішить тим, що не вказує важливої інформації (розмір одягу/взуття, технічні характеристики електроніки/офісної техніки, тощо) або вказують неповну інформацію.

2. Блокування учасників торгів. Чи то проблеми програмного забезпечення СЕТАМ, чи наявність можливості «ручного керування» процесами торгів з боку адміністрації СЕТАМ, призводять до порушення прав учасників як до початку, так і в процесі проведення торгів. Зокрема, зафіксовані скарги користувачів, що належним чином зареєструвалися на веб-сайті, сплатили гарантійні внески, однак включитись у боротьбу за обраний лот не змогли, оскільки клавіші ставок від самого початку торгів були неактивними. Єдине, що їм залишалось, спостерігати за аукціоном у ролі глядача.

Ще більш поширеним є явище, коли на якомусь етапі торгів система блокує учаснику можливість здійснити ставку. Варіації різні: в одних учасників блокувалася можливість зробити будь-яку ставку, крім особливої, інші не мали можливості зробити саме особливу ставку, а в деяких обидві клавіші були неактивними. Таким чином, учасники, що мали намір торгуватися за лот до перемоги, фактично позбавлялися такої можливості, а конкуренти ставали власниками майна за значно нижчою ціною.

3. Складнощі при отриманні та реєстрації придбаного майна. Чимало скарг зафіксовано щодо труднощів при реєстрації права власності чи постановки на облік придбаного майна. Справа в тому, що зазвичай майно обтяжене рядом арештів та кредитних обтяжень, зняття яких потребує чималих часових та фінансових затрат. У житловій нерухомості можуть бути зареєстровані неповнолітні чи недієздатні особи, виписати яких можливо лише в судовому порядку. При постановці на облік авто траплялися випадки виявлення переварених номерів на кузові автомобіля.

4. Не передбачена можливість онлайн платежів з банківських карток. Наявність такої ситуації створює штучні перепони для потенційних учасників торгів і не відповідає ринковим вимогам.

5. Крадіжки та недостачі на складах.

Крім того, наявність лише одного організатора електронних торгів призвело до монополізації ринку реалізації конфіскованого майна. Така ситуація, створює

передумови для зловживань та корупції у зазначеній сфері та призводить до низького рівня сервісу.

Отже, СЕТАМ це окремий електронний майданчик, який створювався для продажу арештованого майна у виконавчому провадженні та, який на відміну від інших, забезпечує зберігання такого майна (шляхом укладання договорів відповідального зберігання з суб'єктами господарювання, які мають складські приміщення). За інформацією з відкритих джерел [48] зберігання арештованого майна доручено ТОВ «Альфа хімтрейд», з яким укладено відповідний договір, який передбачає отримання зазначеним підприємством за свої послуги 3% від вартості реалізованого майна, тобто організатору торгів ДП «СЕТАМ» залишається 2% від суми виручених коштів.

Альтернативою СЕТАМ стала електронна система ProZorro.Продажі. ProZorro є унікальною електронною системою, яка дозволяє абсолютно будь-якій людині відстежити абсолютно всі операції, вироблені в рамках конкретної угоди. На сайті присутній спеціальний аналітичний модуль, який дозволяє максимально швидко і просто відстежувати будь-які угоди.

ProZorro.Продажі – електронна торгова система, створена за ініціативи Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Transparency International Україна, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Національного Банку України та українських електронних майданчиків. Побудована на засадах системи ProZorro, яка вже підтвердила свою життєздатність [196].

Проект ProZorro.Продажі розпочав роботу 24 червня 2016 року, а станом на сьогодні обсяг продажів платформи ProZorro.Продажі перевищив 28,11 млрд. грн. (згідно офіційних статистичних даних [58]).

Протягом часу функціонування електронної торгової системи було проведено 301,94 тис. аукціонів (% успішних торгів становить 2.43%), в яких взяли участь 21,23 тис. покупців (станом на 5.08.2020).

Система отримала міжнародне визнання. У 2017 році в Індії, в рамках конкурсу [CitiT4IChallenge](#), проект став одним із кращих антикорупційних стартапів світу. А у 2018 році отримала антикорупційну нагороду від C5 Accelerate та USA Institute of Peace в рамках конкурсу «The Shield in the Cloud Innovation Challenge».

З жовтня 2017 року в системі ProZorro.Продажі запустили можливість продажу майна за «голландською» моделлю, тобто на торгах з поступовим зменшенням ціни. На відміну від англійських аукціонів (так званих English Forward) де учасники поступово підвищують ціну своєї пропозиції, голландські аукціони працюють з пониженням ціни. Під час аукціону ціна автоматично знижується, аж поки хтось з учасників це зниження не зупинить. Це означатиме, що він готовий купити лот за цю суму. Голландській аукціон не є кращим чи гіршим ніж інші моделі аукціонів. Він просто більш ефективний для певного типу активів. В першу чергу, тих, по яких важко визначити ринкову ціну – цю ціну визначають учасники (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Відмінності між класичним та голландським аукціоном

Класичний (English Forward)	Голландський
– тільки одна процедура аукціон на підвищення ціни;	– є дві процедури: а) аукціон з автоматичним пониженням ціни; б) а після фіксації ціни – торги на підвищення.
– аукціон проходить не нижче заданої мінімальної ціни;	– аукціон проходить нижче заданої мінімальної ціни – ціну визначає ринок. Підвищення можливе лише на другому етапі;
– три етапи торгів;	– три стадії торгів;
– право останнього ходу має той, хто запропонував найвищу початкову ціну;	– право останнього ходу має той, хто першим зафіксував ціну;
– аукціон триває в середньому годину;	– аукціон триває цілий день з перервою;
– продаж може зайняти до 7 місяців.	– продаж може відбутись за 1 день.

Джерело: розроблено Попелем С.А. за [182]

Крім того, голландські лоти дозволяють продавати набагато швидше. Сьогодні за класичним (англійським) аукціоном покупці можуть пропонувати лише ціни вище, ніж стартова ціна. І багато аукціонів не відбуваються взагалі. Якщо аукціон не відбувається, лот виставляють ще раз, але вже на 10% дешевше. Так лот може виставлятися 2, 3, 5, 8 разів. І продаж одного лоту іноді триває місяці. Голландські аукціони допоможуть скоротити цей період. Весь період зниження тепер займе лише 5-6 годин. За цей час від 100% вартості починається пониження по 1% за крок, і аж до 80 кроків.

В ProZorro.Продажі після зупинення одним з учасників автоматичного зниження ціни є ще етап подачі закритих цінових пропозицій, коли інші учасники матимуть змогу запропонувати більшу ціну, ніж зафіксовано. Все це робиться для того, щоб учасники голландського аукціону змагалися між собою. І щоб держава отримала більш високу ціну за лот [182].

Відповідно до Регламенту роботи електронної торгової системи Prozorro.Продажі, затвердженого наказом ГО «Трансперенсі Інтернешнл Україна» № 1 від 18.01.2018 р. [152], електронна торгова система Prozorro.Продажі (ЕТС) – інформаційно-телекомунікаційна система, що забезпечує можливість створення, розміщення, оприлюднення та обмін інформацією і документами в електронному вигляді, необхідної для проведення електронних торгів ЕТС є загальнодоступною та гарантує відсутність дискримінації на рівні права під час реєстрації всім заінтересованим особам та рівний доступ до інформації всім особам.

Загалом процедуру продажу майна на аукціоні ProZorro можна представити наступним чином [198] (рис. 3.1):

- державний замовник розміщує оголошення про аукціон з продажу та оренди майна та активів онлайн: ціна, назва предмету аукціону, опис лоту, вимоги до покупців та початкову вартість;
 - покупець читає оголошення (або підписується на розсилку на одному з майданчиків та отримує новини на імейл або мобільний телефон) та обирає цікаві для себе торги;
 - покупець реєструється на одному з майданчиків;
 - покупець через особистий кабінет подає свою пропозицію на торги.
- Брати участь у торгах можуть як юридичні, так і фізичні особи;
- після завершення прийому пропозицій система розкриває лише ставки покупців і кожен з них може в інтерактивному режимі підвищити свою пропозицію (аукціон на підвищення ціни);
 - після закінчення аукціону система розкриває всю інформацію про учасників та визначає переможця торгів за найвищою ціною;
 - переможець має підтвердити документально, що він відповідає вимогам замовника та підписати протокол торгів;
 - переможець сплачує вартість активу, замовник публікує договір в системі і торги набувають статус завершених.

Користувач зобов'язаний сплатити на рахунок оператора електронного майданчика гарантійний внесок для набуття статусу учасника. Гарантійний внесок встановлюється у розмірі від 2 до 10% від початкової вартості лоту та є способом забезпечення виконання учасником зобов'язань за результатами електронних торгів.

За участь у електронних торгах по завершенню електронного аукціону з учасників (важливо – учасників, тобто не з переможців, а з усіх учасників, зареєстрованих до участі в аукціоні) справляється плата у наступному розмірі:

- 1) у разі, коли початкова ціна реалізації становить не більше як 20 тис. грн., – 1 неоподаткований мінімум доходів громадян (у 2018 році – 17 грн.);
- 2) у разі, коли початкова ціна реалізації становить не більше як 50 тис. грн., – 7 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (119 грн.);
- 3) у разі, коли початкова ціна реалізації становить не більше як 200 тис. грн., – 20 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (340 грн.);
- 4) у разі, коли початкова ціна реалізації становить не більше як 1 млн. грн., – 30 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (510 грн.);
- 5) у разі, коли початкова ціна реалізації становить більш як 1 млн. грн., – 100 неоподаткований мінімум доходів громадян (1700 грн.);

Рисунок 3.1 – Процес продажу на аукціоні ProZorro

Джерело: [61]

Крім зазначеної плати, переможець електронних торгів із суми гарантійного внеску додатково сплачує оператору винагороду, у розмірі, що становить 1% від ціни реалізації лоту. Винагорода оператора розподіляється наступним чином: 90% від суми винагороди отримує той оператор, через електронний майданчик якого подано найвищу цінову пропозицію, 10% від суми винагороди отримує той оператор, через електронний майданчик якого заведена інформація про відповідний лот в ЕТС.

Підсумовуючи зазначене можна дійти наступних висновків: прозорість ProZorro.Продажі забезпечується дворівневою архітектурою: ЦБД та електронні майданчики. Майданчики працюють з ЦБД через API (код з відкритим доступом). Всі користувачі мають можливість обрати будь-який майданчик і побачити усі аукціони в системі. Для електронних майданчиків, така система є стимулом до розвитку чесної ринкової конкуренції. Усі майданчики мають рівноцінний доступ до усіх лотів, але 90% комісії від продажу отримує саме той, через який актив було продано, а отже вони мають зацікавити потенційних покупців кращими умовами сервісу.

На підставі аналізу переваг та недоліків обох систем продажу майна на електронних торгах можна припустити, що ProZorro.Продажі вбачався більш перспективним варіантом, адже вже цей майданчик пропонує більш прозорі умови продажу майна (дворівнева архітектура та об'єктивний розмір винагороди і порядок її розподілу серед електронних майданчиків), а також дає можливість проведення такого виду торгів як «голландський» аукціон, що у випадку майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, є суттєвою перевагою.

РОЗДІЛ 4

ЗМІНИ ЩОДО РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ, ЯКЕ ПЕРЕЙШЛО У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У 2019-2020 РР.

Наприкінці 2019 року відбулися значні зміни у державному управлінні. Хоча КМУ ще у 2018 році було прийнято постанову від 18.12.2018 р. № 1200 «Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України», якою передбачалась реорганізація Державної фіскальної служби та її розділення на Державну податкову службу та Державну митну службу, лише 06 березня 2019 року КМУ затвердив положення про утворення Державної податкової служби та Державної митної служби (постанова № 227 «Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України»).

В рамках реформування системи органів, що реалізують державну митну політику, Урядом було прийнято рішення про утворення територіальних органів Держмитслужби (постанова КМУ від 02.10.2019 р. № 858 «Про утворення територіальних органів Державної митної служби»). Відповідно до постанови відбулося укрупнення функціональної структури митної служби (з 26 митниць ДФС утворилося 16 митниць Держмитслужби, надалі наприкінці 2020 року митниці – відокремлені структурні підрозділи Держмитслужби) та виокремлено в окремі спеціалізовані органи Спеціалізовану лабораторію з питань експертизи та досліджень (правонаступник Департаменту податкових та митних експертиз ДФС), Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення Держмитслужби. За основу структури територіальних органів Держмитслужби було взято принцип об'єднання митниць ДФС з урахуванням територіальної концентрації митних постів. Проте, постановою КМУ від 30.09.20 № 895 було знову реорганізовано територіальні органи Держмитслужби як відокремлені підрозділи юридичної особи публічного права шляхом їх приєднання до Державної митної служби.

КМУ на засіданні 4 грудня 2019 року схвалив розпорядження від 04.12.2019 р. № 1217-р «Питання Державної митної служби», яке дало можливість новоствореній Державній митній службі та її територіальним органам почати повноцінну роботу з 8 грудня 2019 року та отримати повноваження Державної фіскальної служби щодо реалізації державної митної політики, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями при застосуванні законодавства з питань державної митної справи.

Процедура розпорядження майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства є доволі складним процесом, який регламентується значною кількістю нормативно-правових актів, що зумовлено різноманітністю такого майна та способами розпорядження ним. Тому, на практиці, досить часто виникають ситуації, які потребують окремого

врегулювання. Серед проблемних аспектів розпорядження майном варто зазначити наступні:

1) реалізація майна на митних аукціонах за чинного законодавства здійснюється без використання сучасних технічних можливостей, що, в свою чергу, позначається на низькій їх ефективності;

2) у зв'язку з низькою ефективністю системи продажу майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, постійно зростають обсяги майна на зберігання якого потрібно витратити державні кошти;

3) існуюча процедура реалізації товарів та транспортних засобів, що перейшли у власність держави за порушення митного законодавства характеризується значною неефективністю та нерівністю доступу до конкретних торгів, у яких переважно беруть участь лише клієнти конкретного організатора митного аукціону.

Саме тому, у грудні 2019 року урядом було прийнято постанови, які змінюють порядок організації митних аукціонів та упорядковують процедури здійснення операцій з підакцизними товарами. Зокрема, Порядок 1050 запроваджує продаж товарів (зазначених у частинах першій, четвертій – шостій ст. 243 МКУ, вартість однієї облікової одиниці (або об'єднаних в один лот) яких перевищує 20 мінімальних розмірів заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року, а також транспортні засоби, повітряні, морські та річкові судна незалежно від їх вартості) за допомогою електронної торгової системи (встановлено Прозоро.Продажі) через електронні майданчики у формі митного аукціону та/або редукування. Передбачається, що це дозволить відкрито та прозоро здійснювати процес торгів, й як наслідок, розвантажить склади митниць та зменшить корупційні ризики, які існували раніше при проведенні митних аукціонів, залучити ширше коло потенційних покупців, а отже, і збільшити обсяги надходжень до державного бюджету за рахунок коштів від реалізації товарів.

Структурно за процедурою митний аукціон характеризується послідовністю 3 стадій відповідно до Порядку 1050:

1. Підготовка до проведення електронного аукціону
 - на підставі рішення комісії готується заявка на проведення електронного аукціону, яка підписується головою комісії та надсилається оператору торгового майданчика;
 - оприлюднення в електронній торговій системі оголошення про проведення митного аукціону або редукування;
 - прийняття заявок на участь в митному аукціоні, які приймаються з моменту оприлюднення в електронній торговій системі оголошення про проведення електронного аукціону та до 20 години робочого дня, що передує дню проведення електронного аукціону;
 - сплата реєстраційного та гарантійного внеску особами, які мають намір взяти участь в електронному аукціоні, на рахунок оператора, послугами якого вони користуються для участі в аукціоні;

– подача заявки на участь в електронному аукціоні шляхом заповнення електронної форми. Заявка на участь у митному аукціоні повинна містити закриту цінову пропозицію.

2. Проведення електронного аукціону.

- учасник електронного аукціону за допомогою інтерфейсу електронного майданчика отримує в особистому кабінеті індивідуальне посилання на веб-сторінку електронного аукціону;

- електронний аукціон починається автоматично в час, визначений в електронній торговій системі;

- у разі, якщо товар не реалізовано на першому аукціоні лот виставляється на другий (у випадку, якщо товари не реалізуються на другому і третьому аукціоні лот виставляється для продажу на редуціон).

3. Визначення переможця та оформлення результатів електронного аукціону:

– визначення переможця електронного аукціону відбувається шляхом автоматичної оцінки електронної торгової системи цінкових пропозицій учасників після завершення електронного аукціону та формування протоколу про його результати. Переможцем електронного аукціону визнається учасник, який запропонував на момент завершення електронного аукціону: найвищу цінову пропозицію, при тому, що цим учасником зроблено щонайменше один крок аукціону; наступну за величиною цінову пропозицію у разі дискваліфікації учасника, який запропонував найвищу цінову пропозицію;

– після завершення аукціону в електронній формі формується протокол про результати електронного аукціону. Протокол електронного аукціону у день його завершення підписується переможцем та оператором за допомогою кваліфікованого електронного підпису та публікується оператором в електронній торговій системі;

– переможець протягом трьох робочих днів, а щодо товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, протягом одного робочого дня після дня визначення його переможцем вносить кошти за лот на рахунок оператора електронного майданчика, який зазначений в оголошенні про проведення електронного аукціону;

– сума коштів за лот, отримана оператором від реалізації товарів на електронному аукціоні, підлягає перерахуванню на визначені рахунки замовника протягом трьох робочих днів з дня отримання таких коштів від переможця електронного аукціону;

– замовник перевіряє надані переможцем або уповноваженою ним особою документи, після чого за умови їх відповідності та підтвердження факту зарахування на рахунок замовника коштів у встановленому законодавством порядку оформляє видачу придбаних товарів [101].

Також, у Порядку 1050 визначені випадки, коли електронний аукціон вважається таким, що не відбувся, а саме:

– коли до завершення строку прийняття заявок для участі в електронному аукціоні подано менше ніж дві заявки;

– відмови від підписання протоколу електронного аукціону або не підписання такого протоколу в установлений строк усіма учасниками, що в процесі електронного аукціону подали цінові пропозиції та були поетапно визначені переможцями електронного аукціону;

– несплати належних коштів учасниками, що подали цінові пропозиції та поетапно визначені переможцями електронного аукціону.

Варто зазначити, що із прийняттям Порядку 1050 втратили чинність низка постанов КМУ та окремих їх пунктів, зокрема:

1. Постанова КМУ від 26.04. 2003 р. № 607 «Про затвердження Порядку організації митних аукціонів, реалізації товарів і транспортних засобів на митних аукціонах, товарних біржах або через підприємства торгівлі, а також розпорядження окремими видами товарів, що не підлягають реалізації»;

2. Постанова КМУ від 21.07.2005 р. № 624 «Про внесення змін до Порядку організації митних аукціонів, реалізації товарів і транспортних засобів на митних аукціонах, товарних біржах або через підприємства торгівлі, а також розпорядження окремими видами товарів, що не підлягають реалізації»;

3. П. 3 змін, що вносяться до постанов КМУ, затверджених постановою КМУ від 3.08.2005 р. № 701;

4. Постанова КМУ від 9.08.2005 р. № 719 «Про внесення зміни до пункту 63 Порядку організації митних аукціонів, реалізації товарів і транспортних засобів на митних аукціонах, товарних біржах або через підприємства торгівлі, а також розпорядження окремими видами товарів, що не підлягають реалізації»;

5. П. 3 змін, що вносяться до постанов КМУ з питань розпорядження конфіскованим майном, затверджених постановою КМУ від 7.02.2007 р. № 161;

6. П. 3 змін, що вносяться до постанов КМУ з питань розпорядження конфіскованим майном, затверджених постановою КМУ від 19.11.2008 р. № 1009;

7. П. 5 змін, що вносяться до постанов КМУ, затверджених постановою КМУ від 25.05. 2011 р. № 536;

8. П. 3 змін, що вносяться до постанов КМУ з питань діяльності Державного агентства резерву, затверджених постановою КМУ від 11.07.2012 р. № 619.

Із прийняттям Порядку 1050, як уже було зазначено вище, утратив чинність Порядок 607. Якщо порівнювати їх відмінності, то в першу чергу, одним із найважливіших нововведень Порядку 1050 є те, що ним передбачається можливість застосування голландських аукціонів – редукованих. На відміну від англійських аукціонів (так званих English Forward) де учасники поступово підвищують ціну своєї пропозиції, голландські аукціони працюють з пониженням ціни.

Під час аукціону ціна автоматично знижується, аж поки хтось з учасників це зниження не зупинить. Це означатиме, що він готовий купити лот за цю суму. Голландській аукціон не є кращим чи гіршим ніж інші моделі аукціонів. Він просто більш ефективний для певного типу майна. В першу чергу, тих, по яких важко визначити ринкову ціну – цю ціну визначають учасники

Крім того, голландські лоти дозволяють продавати набагато швидше. Сьогодні за класичним (англійським) аукціоном покупці можуть пропонувати

лише ціни вище, ніж стартова ціна. І багато аукціонів не відбуваються взагалі. Якщо аукціон не відбувається, лот виставляють ще раз, але вже на дешевше. Так лот може виставлятися декілька разів. І продаж одного лоту іноді триває місяці. Голландські аукціони допоможуть скоротити цей період. Весь період зниження тепер займе лише 5-6 годин. За цей час від 100% вартості починається пониження по 1% за крок, і аж до 80 кроків.

Ще однією важливою новацією Порядку 1050 є те, що ним передбачена зміна процедури уцінки товарів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1 – Уцінка товарів відповідно до Порядків 1050, 607 та 2831/5

Порядок 1050	Порядок 607	Порядок 2831/5
35. Не реалізований на першому митному аукціоні лот виставляється на другий митний аукціон із стартовою ціною, що становить 75 відсотків його стартової ціни на першому митному аукціоні.	38. Товари (лоти), виставлені та не продані на митному аукціоні протягом 15 календарних днів з дня інформаційного повідомлення про проведення митного аукціону або продані в кількості, що не перевищує 30 відсотків їх обсягу, підлягають уцінці, але не більше ніж на 20 відсотків їх вартості, визначеної в акті опису, оцінки та передачі товарів. Уцінка товарів з обмеженим строком зберігання або користування проводиться у скорочені строки, залежно від їх споживчих властивостей.	Не реалізоване на електронних торгах нерухоме майно виставляється Організатором на повторні електронні торги за ціною, що становить 85 відсотків, а рухоме майно - 75 відсотків його вартості, визначеної в порядку, встановленому статтею 57 Закону України «Про виконавче провадження».
36. Не реалізований на другому митному аукціоні лот виставляється на третій митний аукціон із стартовою ціною, що становить 50 відсотків його стартової ціни на першому митному аукціоні.	39. Уцінка товарів, проводиться комісією, утвореною митним органом, що здійснив вилучення товарів або зберігав їх. За результатами роботи комісії складається акт про уцінку товарів, що додається до акта опису, оцінки та передачі товарів. 40. Товари, на які згідно із законодавством встановлено державні фіксовані та регульовані ціни, можуть, бути уцінені лише до розміру їх мінімальної ціни, затвердженої в установленому порядку.	У разі повторної нереалізації майна нерухоме майно виставляється Організатором на треті електронні торги за ціною, що становить 70 відсотків, а рухоме майно - 50 відсотків його вартості, визначеної в порядку, встановленому статтею 57 Закону України «Про виконавче провадження».
37. Не реалізований на третьому митному аукціоні лот виставляється на редукацію із стартовою ціною, що становить 50 відсотків його стартової ціни на першому митному аукціоні.	41. Товари, які виставлялися на продаж і не були продані протягом трьох митних аукціонів, знімаються з аукціонних торгів.	

Джерело: складено Попелем С.А. на основі [101, 124, 126]

Як бачимо, Порядок 1050 надає більш гнучкі можливості, щодо уцінки товарів, які підлягають реалізації на електронних аукціонах. Крім того, слід зауважити, що відповідно до Порядку 1050 ціна, за якою лот виставляється на другий, третій митні аукціони або на редукацію, не може бути меншою, ніж сума податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні товарів через митний кордон України.

Особливу увагу, у новоприйнятому Порядку 1050, приділено уцінці товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання. Отже, визначено, що товари, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, якщо строк придатності таких товарів не дає змоги забезпечити їх реалізацію у строки, відведені для організації та проведення першого - третього митних аукціонів, редукацію, можуть відразу передаватися для реалізації на редукації. У такому разі стартовою ціною таких товарів є їх вартість, визначена в оголошенні.

Порядком 1050 також було внесено зміни до Порядку 1340, п.11 якого який був доповнений абзацом такого змісту:

«Інші умови визначаються для товарів, які реалізуються на митних аукціонах, редукаціях, порядок реалізації яких визначається Кабінетом Міністрів України.»

Попри те, що Порядок 1050 передбачає низку новацій у процедурі реалізації майна на електронних аукціонах, у ньому відсутні положення, які були у Порядку 607 та які б могли покращити ефективність реалізаційних процедур, зокрема:

– згідно Порядку 1050 щодо товарів які не були реалізовані на електронному аукціоні комісією приймається рішення про подальше розпорядження (безоплатна передача, переробка, утилізація, знищення), тобто реалізація через торгові підприємства не передбачається, що знижує ефективність процедури розпорядження майном і зменшує надходження до державного бюджету. Однак Порядком 607 було передбачено, що товари, щодо яких відповідно митним органом, що здійснив вилучення або зберігав їх, прийнято рішення про недоцільність реалізації на митних аукціонах відбувається їх реалізація через товарні біржі або торговельні підприємства;

– згідно п. 42 – п. 9 Порядку 1050 товари, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, якщо строк придатності таких товарів не дає змоги забезпечити їх реалізацію у строки, відведені для організації та проведення першого – третього митних аукціонів, редукацію, можуть відразу передаватися для реалізації на редукації. У такому разі стартовою ціною таких товарів є їх вартість, визначена в оголошенні. Про те, оцінка товарів є досить тривалим процесом (пошук оцінювача – укладання договору – безпосередня оцінка майна (рецензування) – засідання комісії – рішення), який може тривати 2-3 тижні, протягом якого швидкопсувні товари можуть втратити свої споживчі якості та стати непридатними для реалізації. Натомість у Порядку 607 було визначено, що товари, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, у тому числі товари – предмети порушення митних правил, вилучені відповідно до МКУ, підлягають реалізації з урахуванням строку їх придатності через торговельні підприємства, товарні біржі;

– у Порядку 607 значну увагу було приділено питанню розпорядження окремими видами товарів, що не підлягають реалізації, а саме було визначено перелік товарів, які не підлягають реалізації, а також способи розпорядження ними. Натомість, у Порядку 1050 немає чітко визначеного переліку товарів, які не можуть бути реалізовані на митних аукціонах, про те встановлено, що його дія поширюється на товари, вартість однієї облікової одиниці (або об'єднаних в один лот) яких перевищує 20 мінімальних розмірів заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року, а також транспортні засоби, повітряні, морські та річкові судна незалежно від їх вартості.

Варто зазначити й інші спірні моменти, які присутні в Порядку 1050, зокрема:

– у Порядку 1050 не вказано чи включає стартова ціна лота, яка визначена митницею та відображена в оголошенні про проведення електронного аукціону, з якої розпочинається електронний аукціон, включає митні платежі чи без;

– П.13 1050 зазначає, що дата проведення електронного аукціону визначається за рішенням комісії, утвореної відповідно до п. 7 Порядку 1340, а аналіз процедури підготовки до аукціону, визначений пп.17-20 встановлює інше;

– відповідно до п.9 порядку 1050 визначено, що митниця забезпечує можливість учаснику електронного аукціону особисто ознайомитися з лотом, проте, реалізація цього відповідно до Порядку 627 ускладнена й потребує окремого врегулювання, зокрема у договорі з оператором. Також п.57 Порядку 1050 визначено, що переможець або уповноважена ним особа на підставі протоколу електронного аукціону та документів, що підтверджують перерахування коштів за лот згідно з п. 51 Порядку 1050, звертаються до митниці для оформлення видачі придбаних товарів. Проте, теж вимагає доповнення до глави 9 Порядку 627 щодо видачі зі складу за визначеним переліком документів.

– п. 42 Порядку 1050 зазначено про можливість товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, якщо строк придатності таких товарів не дає змоги забезпечити їх реалізацію у строки, відведені для організації та проведення першого - третього митних аукціонів, редуційну, відразу передання для реалізації на редуційні. У такому разі стартовою ціною таких товарів є їх вартість, визначена в оголошенні. Проте, це ускладнено тим, що є потреба в відборі оцінювача, рецензента, укладання договору, безпосередньо оцінювання, засідання та ухвалення рішення комісією.

Відзначимо, що запровадження митних аукціонів у формі електронних торгів потребує розробки технологічної схеми взаємодії підрозділів митниці під час підготовки інформації для проведення митних аукціонів

Залишається невизначеним питання у яких випадках та з яких причин електронний аукціон може бути відмінено митницею до дня його проведення.

Постанова 1050 визначає й потребу у формуванні нових вимог при визначенні спеціалізованих підприємств для проведення митних аукціонів, а саме – вибір операторів електронного майданчика. Так, у п. 7 вказаної постанови зазначено, що реалізація товарів з використанням електронної торгової системи здійснюється на підставі договору між замовником (митницею) та оператором на

проведення електронного аукціону. При цьому реалізація товару на електронному аукціоні проводиться без фактичної передачі товару оператору. Зберігання товару забезпечується замовником, якщо інше не передбачено у договорі між ним та оператором.

Для процедури відбору такого суб'єкта господарювання варто, на нашу думку, скористатися вимогами при аналогічній процедурі продажу конфіскованого майна, що визначені у главі XIII «Порядок залучення Оператора» Порядку 2831/5.

Крім Порядку 1050, значні зміни у процедурі розпорядження товарами, що перейшли у власність держави за порушення митного законодавства було запроваджено із прийняттям постанови КМУ «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» від 4.12.2009 р. №1014 (далі – Постанова 1014), якою передбачені організаційні засади розпорядження підакцизними товарами. А саме, зазначена постанова вносить зміни у такі нормативно-правові акти, як:

- Порядок 1340 (вносяться зміни у пп.: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 19);
- Порядок 1724 (вносяться зміни у пп.: 1, 2, 4, 18);
- Порядок 985 (вносяться зміни у пп.: 5, 11, 18-21, 21¹).

Найбільш значні зміни було внесено у Порядки 1340 і 1724 причому більшою мірою ці зміни схожі і стосуються процедури розпорядження підакцизними товарами. Так, у Порядку 1340 згідно з Постановою 1014 було внесено зміни до пп. 4 п. 1, які уточнюють категорії майна, що переходить у власність держави, зокрема це товари з обмеженим терміном зберігання, вилучені правоохоронними органами або затримані митницями як предмети порушення митних правил.

В першу чергу, Постановою 1014 визначено обов'язок органів виконавчої влади, які здійснюють вилучення тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів, а також спирту етилового, алкогольних напоїв, обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв, приладів для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, виробничої, транспортної, споживчої тари (упаковки), етикеток, корків, засобів закупорки, марок акцизного податку (у тому числі підроблених), щомісяця до 5 числа оприлюднювати на власному веб-сайті інформацію за попередній місяць про обсяги вилучення такої продукції та обладнання, а в разі конфіскації такої продукції та обладнання - реквізити судового рішення про конфіскацію. А органи виконавчої влади, які забезпечують знищення визначених продукції та обладнання, щомісяця до 5 числа оприлюднюють на власному веб-сайті інформацію за попередній місяць про дату, місце, обсяги та способи їх знищення, найменування підприємства, на якому здійснювалося знищення такої продукції та обладнання, присутність під час знищення представників відповідних суб'єктів господарювання та асоціацій.

Доповнено пунктом який регламентує вимоги до оцінювання майна в частині, що стосується: «алкогольні напої – за встановленими розмірами

мінімальних оптово-відпускних і роздрібних цін на таку продукцію. Якщо ціна на окремі види алкогольних напоїв не регулюється законодавством, така продукція оцінюється за ринковими цінами» та «тютюнові вироби – за встановленими розмірами максимальних роздрібних цін на таку продукцію. Якщо ціна на окремі види тютюнових виробів не регулюється законодавством, така продукція оцінюється за ринковими цінами».

Зокрема, у Постанові 1014 визначено новий, ефективний та прозорий порядок знищення конфіскованих підакцизних товарів. Відтепер такі товари знищуватимуться підприємствами, що відібрані відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі», крім невеликих за обсягом партій (невеликих за обсягом партій алкогольних напоїв, спирту етилового (не більше ніж 100 літрів), тютюнових виробів (не більше ніж 50 пачок), які можуть знищуватися відповідними комісіями самостійно.

Також, визначено способи розпорядження підакцизними товарами, а саме:

- спирт етиловий та алкогольні напої підлягають промисловій переробці або знищенню;

- прилади для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, виробнича, транспортна, споживча тара, етикетки, корки, засоби закупорки, марки акцизного податку та тютюнові вироби, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, папір цигарковий, фільтри для промислового виробництва сигарет: фільтропалочки ацетатні підлягають знищенню;

- обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв підлягає реалізації. У разі нереалізації такого обладнання воно підлягає знищенню (утилізації).

Крім того, визначається, що переробка або знищення спирту етилового, алкогольних напоїв та знищення приладів для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв, виробничої, транспортної, споживчої тари, етикеток, корків, засобів закупорки, марок акцизного податку, тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів здійснюється за рішенням комісії з дотриманням таких вимог:

- 1) до вирішення питання переробки (знищення) спирту етилового та алкогольних напоїв комісією за необхідності можуть залучатися представники державних органів та державних підприємств - виробників спирту. Рішення про переробку (знищення) спирту етилового та алкогольних напоїв приймається з урахуванням економічної доцільності їх промислової переробки, обсягу вилученої партії, вмісту спирту, витрат на транспортування. Промислова переробка спирту етилового та алкогольних напоїв здійснюється на державних підприємствах – виробниках спирту, перелік яких визначається Міністерства економіки за погодженням з ДПС;

- 2) знищення спирту етилового, алкогольних напоїв, приладів для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, обладнання для

промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв (у разі його нереалізації), виробничої, транспортної, споживчої тари (упаковки), етикеток, корків, засобів закупорки, марок акцизного податку (у тому числі підроблених) та тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів здійснюється шляхом спалювання, руйнування, фізико-хімічної, біологічної або іншої обробки відповідно до вимог законодавства. Знищення за рішенням комісії проводиться на підприємствах, що відібрані відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі». Знищення невеликих за обсягом партій алкогольних напоїв, спирту етилового (не більше ніж 100 літрів), тютюнових виробів (не більше ніж 50 пачок) може провадитися комісією [91].

Попри важливість усіх вищезазначених правок та змін, що вносить Постанова 1014 у процедуру розпорядження майном, однією із найнеобхідніших було нормативне закріплення вимог до підприємств, що надають послуги із знищення (утилізації) товарів, що і було реалізовано із прийняттям цієї постанови.

Слід зазначити, що у 2020 році боротьба з COVID-19 зумовила необхідність змін у національному митному регулюванні, які діяли до 30 червня 2020 року. Так, 25 березня 2020 року КМУ було прийнято постанову «Про внесення зміни до Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби» № 235 в рамках боротьби з поширенням COVID-19. Цією постановою передбачено внесення змін до Порядок 985.

Постановою №235 передбачено доповнення Порядку 985 п. 5¹ наступного змісту «водонепроникні лабораторні костюми, рукавички медичні нестерильні нетальковані нітрилові, рукавички неопудрені з нітрилу, рукавички з інших полімерних матеріалів, халати ізоляційні медичні одноразові, маски медичні, окуляри захисні, щитки захисні, респіратори класу захисту не нижче FFP2, конфісковані в установленому порядку, безоплатно передаються до закладів охорони здоров'я» [92].

Крім того, в рамках боротьби із COVID-19 було прийнято нормативно-правові акти, які передбачають:

– заборону експорту спирту етилового, неденатурованого, з концентрацією спирту 80 об. % або більше, спирту етилового та інших спиртових дистилатів, крім біоетанолу, напоїв, одержаних шляхом перегонки, денатурованих, будь-якої концентрації та інших подібних товарів (за кодом згідно з УКТЗЕД 2207) до 1 червня 2020 року – постанова КМУ «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2020 рік» від 24.12.2019 р. № 1109;

– заборону експорту медичних товарів та лікарських засобів, зокрема респіраторів – постанова КМУ «Про внесення змін у додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1109» від 11.03.2020 року № 214. Так, за умов пандемії, деякі медичні товари, зокрема респіратори, стали новими товарами, що їх почали вилучати митниці.

Під час запровадження на території України карантину дистанційна робота стала в багатьох випадках необхідністю. Так, запровадити дистанційну роботу з

17.03.2020 р. дав змогу Закон № 530 (пп. 1 п. 2 Прикінцевих положень), наказ Національного агентства України з питань державної служби від 13.03.2020 р. № 39-20, який вніс відповідні зміни до Типових правил внутрішнього службового розпорядку. На період встановлення карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби COVID-19, особовий склад Держмитслужби виконує протягом певного періоду роботу удома та позмінно виходячи на роботу. Це значно ускладнює роботу комісії з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави митниць Держмитслужби, які створені відповідно до п.7 Порядку 1340 та уповільнює процедури розпорядження майном.

Крім того, 25 червня 2020 КМУ постановою № 517 було внесено зміни до Порядку 985, зокрема в частині що стосуються розпорядження дикими та домашніми тваринами. Відповідно до нормативно-правового акту: коти, собаки та інші домашні тварини безоплатно передаються притулкам для тварин або іншим установам для утримання тварин. Нереалізовані у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», сільськогосподарські тварини безоплатно передаються фізичним, юридичним особам у порядку, встановленому п. 14 цього Порядку. Також, Порядок доповнюється положеннями, які урегулюють реалізацію тварин, які були конфісковані у господарів за рішенням суду. Так, відтепер коти, собаки та інші домашні тварини будуть безоплатно передаватися притулкам для тварин або іншим установам для утримання тварин. Також не будуть виставлятися на продаж дикі тварини. Вони безоплатно передаються притулкам для тварин, зоологічним паркам або іншим установам для утримання тварин.

Також, варто зауважити, що з 11 вересня 2020 року набув чинності наказ Міністерства юстиції України № 2933/5 про внесення змін до порядку реалізації арештованого майна. Метою цих змін є підвищення прозорості процедури реалізації майна боржників, збільшення кількості учасників електронних торгів, зацікавлених у придбанні арештованого майна, що повинно привести до збільшення вартості такого майна і як наслідок збільшення надходжень до бюджету.

Удосконалення Порядку 2831/5 полягають також в [102]:

- розмежуванні функції адміністрування системи електронних торгів та організації електронних торгів;
- покращенні порядку проведення електронних торгів та торгів за фіксованою ціною;
- спрощенні повернення гарантійних внесків учасникам електронних торгів; врегулюванні підстав, порядку та наслідків дискваліфікації учасника електронних торгів (торгів за фіксованою ціною).

Крім того, в частині нормативного врегулювання роботи митниць у сфері розпорядження майном у 2020 році:

- за ініціативи Держмитслужби наказом Мінфіну від 04.05.2020 № 185, зареєстрованим в Мінюсті 15.05.2020 442/34725, визнано таким, що втратив чинність, наказ Держмитслужби від 14.02.2011 №103;

– наказом Держмитслужби від 17.03.2020 №104 затверджено Методичні рекомендації щодо організації зберігання культурних цінностей та розпорядження ними;

– наказом Держмитслужби від 23.01.2020 №21 затверджено форм звітності про рух та інвентаризацію товарів, що зберігаються на складах митних органів, у подальшому забезпечено своєчасне щомісячне узагальнення звітних даних митниць;

– спільно з Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень Держмитслужби підготовлено наказ Держмитслужби від 15.05.2020 №173 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо проведення попередньої оцінки товарів, транспортних засобів, що переміщуються на складі митних органів»;

– здійснюється погодження та громадське обговорення підготовленого за ініціативи Держмитслужби проєкту наказу Мінфіну «Про затвердження Порядку розпорядження валютними цінностями (крім батьківським металів), платіжними документами, що переходять у власність держави» (листом Держмитслужби від 29.05.2020 №08-01/22-03/5.1/5416 аналіз регуляторного впливу направлено Мінфіну для забезпечення його оприлюднення);

– на погодження Міністра фінансів направлено належним чином підготовлений та завізований Головою Держмитслужби проєкт наказу Мінфіну «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 15 червня 2012 року № 731 (лист Держмитслужби від 07.02.2020 №08-1/22-03/5.1/1941 – щодо врегулювання окремих питань відшкодування витрат за зберігання товарів та транспортних засобів на складах митних органів)»;

– на погодження Міністра фінансів направлено належним чином підготовлений та завізований Головою Держмитслужби проєкт постанови КМУ «Про внесення змін до Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам виконавчої служби» (лист Держмитслужби від 22.06.2020 №08-1/22-03/5.1/6658 – щодо забезпечення додержання законодавства України щодо сплати митних платежів при реалізації органами державної виконавчої служби арештованих товарів (у тому числі транспортних засобів з іноземною реєстрацією), що були ввезені в Україну та не оформлені в установленому порядку).

Отже, в результаті дослідження новоприйнятих нормативно-правових актів можна зробити висновок, що вони удосконалюють процедуру розпорядження майном, що перейшло у власність держави. Їх впровадження допоможе:

1) забезпечити реалізацію положень МКУ та підвищити відкритість, прозорість та ефективність реалізації товарів на митних аукціонах, редукуваннях;

2) запровадити проведення митних аукціонів, редукуваннях виключно через електронну торгову систему, що дасть змогу уніфікувати процес реалізації майна, розширити коло учасників та, як наслідок, підвищити конкуренцію на ринку;

3) врегулювати загальні умови підготовки та проведення електронних торгів (аукціонів) з продажу майна, що перейшло у власність держави, із використанням електронної торгової системи ProZorro.Продажі, адміністратором якої є державне

підприємство «Прозорро.Продажі» зокрема, визначити процедури підготовки до електронних торгів (аукціону) та процедури проведення електронних торгів (аукціону), публікації інформації про результати торгів, тощо;

4) удосконалити організаційні засади розпорядження (утилізація (знищення), переробка) підакцизними товарами;

5) тимчасові заборони на експорт лікарські засоби, медичні вироби та медичне обладнання, спирту допоможе забезпечити заклади охорони здоров'я та українських виробників фармацевтичної продукції необхідною сировиною для боротьби із COVID-19 в Україні.

З метою формування єдиного підходу до роботи комісій з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави, та дотримання вищенаведених загальних засад розпорядження, пропонуємо наступний алгоритм дій (рис. 4.1) та відповідні йому Методичні рекомендації з окремих питань організації роботи митниць з розпорядження майном, що переходить у власність держави (далі – Методичні рекомендації) (дод. Г). Додатками до Методичних рекомендацій встановлено зразки примірних договорів, які укладаються митницями при здійсненні розпорядження відповідним майном.

При розробленні Методичних рекомендацій враховано чинне законодавство станом на 01.12.2020, зокрема Конституцію та закони України, постанови Верховної Ради України, Цивільний, кодекси України, ПКУ, МКУ, Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», Порядки 1340, 1050, 1014, 1724, акти Президента України, КМУ, накази Мінфіну, Держмитслужби та інші нормативно-правові акти.

Метою запропонованого проекту акта є визначення єдиного уніфікованого для всіх митниць механізму поводження з відповідним майном. На відміну від чинних постанов КМУ, які встановлюють загальні вимоги до поводження з відповідним майном, проект Методичних рекомендацій передбачає деталізовану схему організації такої роботи в митницях. Проектом охоплюється широкий перелік основних товарних груп та встановлюються єдині для всіх митниць правила поводження з ними на основі запропонованого категоріювання товарів.

Очікуються такі результати:

забезпечення дотримання державних інтересів в частині наповнення державного бюджету коштами від реалізації майна, яким набула прав розпорядження митниця;

упорядкування роботи відповідної комісії щодо здійснення операцій з майном, що перейшло у власність держави;

встановлення прозорості прийняття рішень комісією при розпорядженні майном, що перейшло у власність держави;

уніфікація форм примірних договорів з суб'єктами господарювання, що залучаються до операцій з майном.

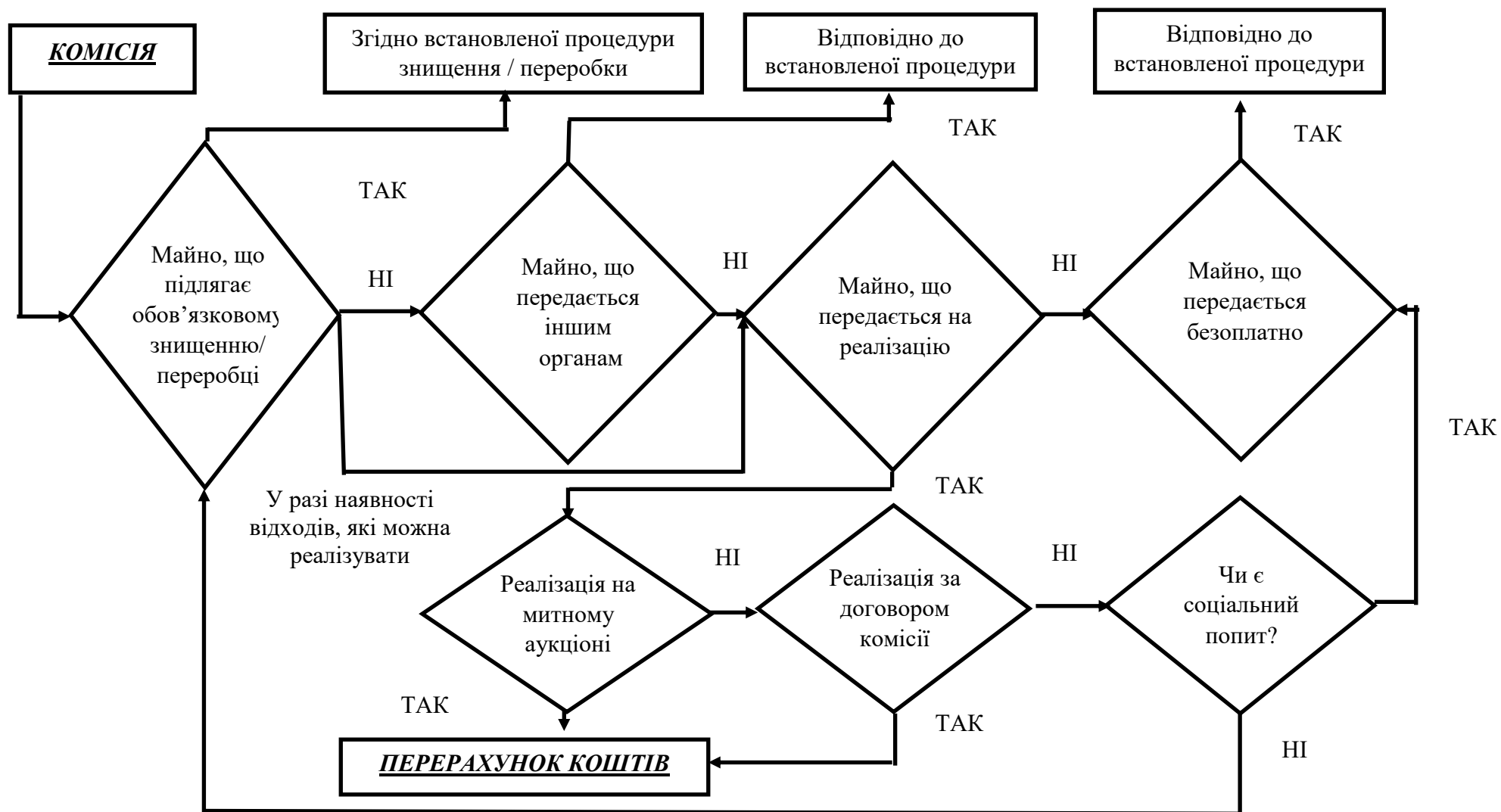

Рисунок 4.1 – Алгоритм дій щодо розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства

Джерело: розроблено Прус Л.Р.

РОЗДІЛ 5

АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ ПРИ ОПЕРАЦІЯХ З РЕАЛІЗАЦІЇ МАЙНА, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

5.1 Оподаткування операцій з розпорядження майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства: адміністрування та нормативно-правова база

Деякі операції з майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, є об'єктами оподаткування. Відповідно, надходження до державного бюджету забезпечують й митні платежі, що підлягали сплаті при переміщенні таких товарів через митний кордон України та кошти, отримані від їх реалізації/переробки/утилізації, тому існує проблема забезпечення своєчасності та повноти нарахування й справляння відповідних податків. Отже, процес адміністрування податків при здійсненні розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, є важливим аспектом функціонування митних органів та забезпечує повноту справляння митних платежів. Дослідження такого адміністрування потрібне й для удосконалення методичних засад здійснення контролю митними органами за своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування та сплатою податків, що підлягають сплаті при деяких операціях з майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства. Також зміна порядку реалізації товарів на митних аукціонах на проведення їх у формі електронних торгів ще більше актуалізувала потребу в удосконаленні процесу адміністрування податків.

Щодо змісту адміністрування, то дане поняття вживається в такому значенні згідно ст. 14 ПКУ: «адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи – це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом.»

ПКУ внормував також понятійний апарат митних платежів як податків (п.14.1.113) та визначив систему податків, що входять до митних платежів (п.41.1.2). Останнім встановлено, що митні органи є контролюючими в державі, щодо мита, акцизного податку, податку на додану вартість, інших податків та зборів, які відповідно до податкового, митного та іншого законодавства

справляються у зв'язку із ввезенням (пересиланням) товарів на митну територію України. Одночасно МКУ у п. 27 ст. 4 встановив, що митні платежі – це мито; акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції); податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції).

Варто відзначити, що чинний МКУ не визначає поняття «адміністрування митних платежів», що ускладнює процес правозастосування та приводить до плутанини під час здійснення державної митної справи.

Отже, з урахуванням вищенаведеного можна визначити, що адміністрування податків при розпорядженні майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства є сукупністю рішень, процедур митних органів та дій їх посадових осіб, які організують ідентифікацію і облік об'єктів оподаткування та забезпечують організацію та контроль за правильністю нарахування, повнотою і своєчасністю надходжень до державного бюджету відповідних податків при здійсненні розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

Ознаками адміністрування податків при здійсненні операцій з реалізації майна, що перейшло у власність держави є:

- 1) фіскальний характер;
- 2) риси управлінської діяльності – публічне управління;
- 3) його суб'єкти – митні органи, з одного боку, платники митних платежів, ДВС з іншого боку;
- 4) органи, які здійснюють адміністрування митних платежів – ДМСУ, Держказначейство, Рахункова палата, ДПС, Мінфін;
- 5) здійснення на національному рівні;
- 6) регулювання податковим законодавством України та законодавством з питань митної справи;
- 7) здійснення в двох формах – правовій (прийняття НПА) і неправовій (проведення організаційних, розпорядчих заходів, взаємодії між підрозділами митниці та відповідним департаментом центрального апарату Держмитслужби, митницею та ДВС);
- 8) акцентування уваги на здійсненні контролю за правильністю обчислення і своєчасністю сплати, зарахування сум податків при реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

Класифікація видів контролю за правильністю обчислення податків при операціях з реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства:

- 1) забезпечення однакового застосування та контроль за застосуванням законодавства, відповідно до якого обчислюються платежі;
- 2) контроль за правильністю визначення об'єкта оподаткування митними платежами;
- 3) контроль за правильністю визначення бази для обчислення податків;
- 4) контроль за правильністю визначення виду ставок податків;

5) контроль за повнотою та своєчасністю сплати та перерахування податків до державного бюджету.

Процедура перерахування до державного бюджету митних та інших платежів, що вносяться до/або під час митного оформлення визначено Порядком перерахування до державного бюджету митних та інших платежів, які вносяться до/або під час митного оформлення, затверджена наказом Мінфіну від 01.11.2017 № 898 (його нова редакція відповідно до наказу Мінфіну від 25.10.2019 № 454 ще не набула чинності).

З метою оперативного фінансового контролю затверджено відповідні щомісячні форми звітності щодо майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, зокрема про:

- рух майна, вилученого за порушення митних правил, та подальше розпорядження ним (№ДФЕРБО-К1);
- розпорядження майном, що перейшло у власність держави (крім конфіскованого за рішенням суду) (№ДФЕРБО-К2);
- транспортні засоби, що перейшли у власність держави;
- результати проведеної суцільної інвентаризації товарів та транспортних засобів, прийнятих на зберігання чи обернених на користь держави, у тому числі товарів, що мають статус таких, що зберігаються на складі митниці, в усіх місцях їх зберігання (щопівроку).

Основною розпорядчою процедурою з майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, є реалізація. Якщо майно не реалізовано, повторно засідає відповідна комісія та визначає спосіб розпорядження ним (обирається найбільш раціональний та найменш затратний спосіб). В першу чергу має розглядатися можливість повторної реалізації (на комісійних умовах тощо) або безоплатної передачі і лише після цього – утилізація / знищення / переробка. Проте, у п. 43 Порядку 1050 у випадку проведення митних аукціонів цього не встановлено. Розглянемо відповідні аспекти адміністрування податків за відповідних операцій з таким майном.

З метою забезпечення належного виконання функцій в частині контролю за своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування та сплатою податків, що підлягають сплаті при операціях з реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, митниці керуються нормами чинного законодавства. Так, згідно з частиною другою ст. 1 МКУ відносини, пов'язані із справлянням митних платежів, регулюються МКУ, ПКУ та іншими законами України з питань оподаткування. П. 1 ч. 1 ст. 289 МКУ визначено, що обов'язок зі сплати митних платежів (до яких входить мито, ПДВ, акцизний податок (для підакцизних товарів)) виникає у разі ввезення товарів на митну територію України – з моменту фактичного ввезення цих товарів на митну територію України. Водночас, згідно з пп. 3,4 п. 1 ст. 290 МКУ обов'язок із сплати митних платежів припиняється якщо товари знищуються або передаються у власність держави та у випадках їх конфіскації.

Встановлено нарахування та сплату таких податків, як:

– *ввізного мита* – відповідно до Митного тарифу України (у редакції Закону України «Про Митний тариф України»; за повними ставками; при нарахуванні особливих видів мита (спеціального, антидемпінгового, компенсаційного) – згідно відповідних рішень Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі.

Відповідно до п. 6 ч. 1 ст. 276 МКУ особа, яка реалізує товари, транспортні засоби відповідно до ст. 243 МКУ, є платником *мита*. Об'єктами оподаткування митом є товари, транспортні засоби, що реалізуються відповідно до ст. 243 МКУ (п. 3 ч. 1 ст. 277 МКУ);

– *акцизного податку* – відповідно до розділу VI ПКУ. Згідно з пп. 213.1.4 ПКУ, об'єктом обкладення акцизним податком є операції з реалізації підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави. Платником акцизного податку є особа, яка реалізує підакцизні товари (продукцію), визнані безхазяйними, підакцизні товари (продукцію), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизні товари (продукцію), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави, якщо ці товари (продукція) підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку.

Відповідно до ст. 228.5 МКУ вилучені в дохід держави (конфісковані) підакцизні товари (крім спирту етилового, алкогольних напоїв і тютюнових виробів) у разі їх реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку оподатковуються акцизним податком та іншими податками відповідно до законів України;

– *податку на додану вартість* – відповідно до розділу V ПКУ. Особа, що проводить операції з постачання, зокрема, майна, яке на законних підставах переходить у власність держави (у т.ч. майна, визначеного в ст. 243 МКУ), незалежно від того, чи досягає вона загальної суми операцій із постачання товарів/послуг, визначеної п. 181.1 ПКУ, а також незалежно від того, який режим оподаткування використовує така особа згідно із законодавством, є платником ПДВ.

Пунктом «а» пп. 185.1 ст. 185 ПКУ встановлено, що об'єктом оподаткування є операції платників податку з постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до ст. 186 ПКУ. При цьому для цілей оподаткування ПДВ платником податку є особа, що проводить операції з постачання майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства.

Відзначимо, що згідно з п. 64 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ тимчасово (до 31.12.2022 р.) від оподаткування ПДВ звільнені операції із імпорту та з постачання на митній території України транспортних засобів, оснащених виключно електричними двигунами (одним чи декількома), що зазначені у товарній підкатегорії 8703 90 10 10 згідно з УКТ

ЗЕД (в тому числі вироблених в Україні). Пільга прописана в п. 64 підрозділу 2 розділу XX ПКУ.

Проте, відповідно до діючого з 03.07.2020 р. Митного тарифу України та Перехідних таблиць від УКТ ЗЕД 2012 р. до УКТЗЕД версії 2017 р., які затверджені наказом Держмитслужби від 01.07.2020 р. № 234, відбулись зміни кодифікації та класифікації у товарній підкатегорії 8703 90 10 10 та встановлено нову підкатегорію транспортних засобів, оснащених виключно електричними двигунами (одним чи декількома). Як наслідок, це створило юридичну колізію та ускладнює визначення обов'язку сплати ПДВ при здійсненні операцій з розпорядження електромобілями (ТЗ, оснащених виключно електричними двигунами (одним чи декількома)). Це пов'язано з тим, що відповідно у п. 64 підрозділу 2 розділу XX ПКУ, не передбачені такі зміни. На вирішення цієї проблеми зареєстровано законопроект № 3806 від 07.07.2020 р., яким передбачено тимчасове звільнення від оподаткування товарів, що зазначені у товарній підкатегорії 8703 80 10 10, 8703 80 10 90, 8703 80 90 10, 8703 80 90 90.

Відповідно до п. 7 Порядку 1340 митниці на основі актів опису, оцінки та передачі майна забезпечують здійснення загального контролю за повнотою та своєчасністю перерахування до відповідного бюджету виручки від реалізації майна чи продуктів його переробки, утилізації, а також відповідних податків. Сума можливої виручки від реалізації продуктів переробки майна, його утилізації визначається на підставі розрахунку, проведеного підприємством, яке здійснюватиме переробку або утилізацію.

Реалізація майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, здійснюється залежно від підстав його вилучення за цінами, визначеними згідно із законодавством України про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність та ПКУ:

– митницями – майно, *яким вона набула права розпоряджатись* – на митних аукціонах, редукаціях (система електронних торгів ДП «Прозорро.Продажі») та за договорами комісії через спеціалізовані торгівельні організації;

– ДВС – майно, *конфісковане* за матеріалами митниць виключно через електронні торги (ДП «СЕТАМ»).

Обрахунок податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до ст. 243 МКУ здійснюються згідно Методичних рекомендацій щодо механізму взаємодії підрозділів митниці при обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до ст. 243 МКУ, затверджених наказом ДФС від 12.02.2019 №100. Зокрема у цьому документі передбачено задля визначення податків, що включаються в оціночну вартість товарів при їх реалізації, підготовку запиту відповідного уповноваженого підрозділу митниці з переліком товарів і копіями наявної на них документації та довідки про визначення вартості майна після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні майна через митний кордон України (далі-Довідка), формування якої подано на рис. 5.1.

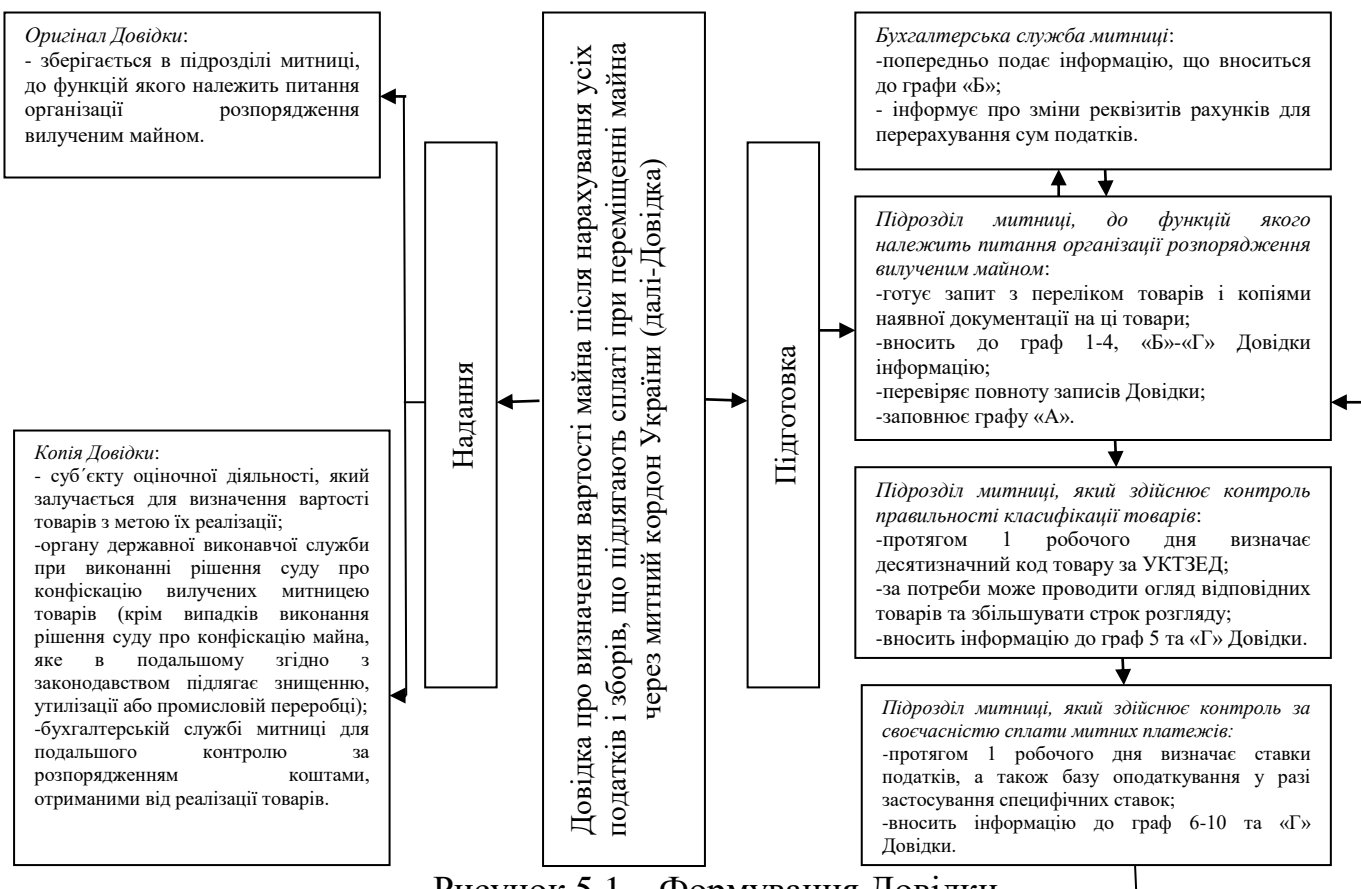

Рисунок 5.1 – Формування Довідки

Джерело: складено Прус Л.Р. на основі [103]

Відповідно до п.11 Порядку 892 така ж Довідка, форму якої встановлено у додатку 2 Порядку 892, готується митницею до кожного примірника постанови про опис та арешт майна/рішення суду про конфіскацію майна та надсилається до органу державної виконавчої служби для подальшої передачі суб'єкту оціночної діяльності.

Бухгалтерська служба митниці забезпечує відображення визначеної суб'єктом оціночної діяльності вартості товарів у бухгалтерському обліку у встановленому порядку. Також у разі змін у податковому законодавстві, які впливають на розмір ставок податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, підрозділ митниці, до функцій якого належить питання організації розпорядження вилученим майном, невідкладно здійснює актуалізацію Довідки.

Проблемним питанням при складанні Довідки є відсутність, в більшості випадків, інформації про майно, вилучене за порушення митного законодавства (супровідні документи), що спричиняє труднощі з його ідентифікацією, що може негативно вплинути на строки визначення коду за УКТЗЕД.

При переданні товарів спеціалізованій торговельній організації до кожного акту приймання-передавання товарів обов'язково додається копія Довідки та повідомляється рахунок митниці для зарахування коштів, отриманих від реалізації.

Також, варто зазначити що наказом ДФСУ № 100 визначено, що у разі уцінки товару його вартість не може бути меншою, ніж сума податків і зборів, що відповідно до законодавства підлягає сплаті при реалізації такого товару, з урахуванням розміру винагороди торговельному підприємству, це ж й передбачено у Порядку 1050.

Фактичний розмір податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, обчислюється шляхом застосування зазначених у Довідці ставок податків до остаточної вартості реалізації товарів на дату їх продажу відповідно до методики обрахунку податків, що підлягають сплаті при операціях з реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства. Розрахунок здійснюється за допомогою наступних математичних формул (табл. 5.1).

Таблиця 5.1 – Розрахунок фактичних розмірів податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів

Податки	Формула для розрахунку
Сума ПДВ у вартості майна	$П_{\text{ПДВ}} = \left(\frac{V_p}{1 + \frac{C_{\text{ПДВ}}}{100}} \right) \times \frac{C_{\text{ПДВ}}}{100},$ <p>де: $P_{\text{ПДВ}}$ – сума ПДВ у вартості майна, грн.; V_p – остаточно вартість реалізації майна, грн.; $C_{\text{ПДВ}}$ – ставка ПДВ, %</p>
Сума акцизного податку у вартості майна	<p>- у разі оподаткування товарів за адвалорною ставкою акцизного податку:</p> $P_a = \left(\frac{V_p - P_{\text{ПДВ}}}{1 + \frac{C_a}{100}} \right) \times \frac{C_a}{100},$ <p>- у разі оподаткування товарів за специфічною ставкою акцизного податку:</p> $P_a = N_a \times C_a \times K_a \times K_k,$ <p>У разі оподаткування транспортних засобів, зазначених у підпункті 215.3.5¹ пункту 215.3 статті 215 Податкового кодексу України (крім транспортних засобів, зазначених у товарних підкатегоріях 8703 10 17 00, 8703 90 10 10, 8703 90 10 90, 8703 90 90 00 згідно з УКТЗЕД),</p> $P_a = C_{\text{базова}} \times K_{\text{двигун}} \times K_{\text{вік}} \times K_a \times K_k,$ <p>де: P_a – сума акцизного податку у вартості майна, грн.; V_p – остаточно вартість реалізації майна, грн.; $P_{\text{ПДВ}}$ – сума ПДВ у вартості, грн.; C_a – ставка акцизного податку; N_a – кількість одиниць бази оподаткування акцизним податком у встановлених законом одиницях виміру; K_a – курс іноземної валюти, в якій встановлено специфічну ставку акцизного податку, усталений Національним банком України на дату розрахунку; K_k – коефіцієнт для коригування ставки акцизного податку у встановлених законом випадках (якщо не застосовується – коефіцієнт рівний 1); $C_{\text{базова}}$ – ставка акцизного податку в євро за 1 штуку транспортного засобу; $K_{\text{двигун}}$ – коефіцієнт, що визначається діленням об'єму циліндрів двигуна внутрішнього згорання відповідного транспортного засобу в куб. сантиметрах на 1000 куб. сантиметрів; $K_{\text{вік}}$ – коефіцієнт, що дорівнює кількості повних календарних років з року, наступного за роком виробництва відповідного транспортного засобу, до року визначення ставки акцизного податку.</p>

Податки	Формула для розрахунку
Сума мита у вартості майна	<p>- у разі оподаткування товарів за адвалорною ставкою мита</p> $P_M = \left(\frac{B_p - P_{ПДВ} - P_a}{1 + \frac{C_M}{100}} \right) \times \frac{C_M}{100}$ <p>- у разі оподаткування товарів за специфічною ставкою мита</p> $P_M = H_M \times C_M \times K_M,$ <p>де: P_M – сума мита у вартості майна, грн.; B_p – остаточна вартість реалізації майна, грн.; $P_{ПДВ}$ – сума ПДВ у вартості майна, грн.; P_a – сума акцизного податку у вартості майна, грн.; H_M – кількість одиниць бази оподаткування митом у встановлених законом одиницях виміру; C_M – ставка мита; K_M – курс іноземної валюти, в якій встановлено специфічну ставку мита, установлений Національним банком України на дату розрахунку.</p> <p>- у разі застосування ставок комбінованого мита, мито визначається як більше із значень, розрахованих за формулами, зазначеними вище.</p>
Загальна сума податків, що підлягають сплаті при операціях з реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства	$P = P_{\text{дов}} + P_a + P_M + P_i,$ <p>де P_i – сума іншого встановленого законом податку</p>

Джерело: [103]

За потреби сума іншого встановленого законом податку (наприклад, особливих видів мита), який повинен бути сплачений при операціях з реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, визначається у порядку, передбаченому для обрахунку такого податку.

Отже, при реалізації відповідного майна (товарів, зазначених у частинах першій, четвертій – шостій ст. 243 МКУ, вартість однієї облікової одиниці (або об'єднаних в один лот) яких перевищує 20 мінімальних розмірів заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року (мінімальний розмір заробітної плати установлюється в Законі України «Про Державний бюджет» на відповідний рік (у 2020р. – 4723 грн.), а також транспортні засоби, повітряні, морські та річкові судна незалежно від їх вартості)) на митних аукціонах, редукаціях потрібно враховувати вимоги пп. 38-39 Порядку 1050 щодо дотримання принципу обов'язковості сплати митних платежів (щодо вартості продажу товарів за ціною, яка не може бути меншою за суму податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні товарів через митний кордон України).

Поки ця норма відсутня щодо реалізації майна, конфіскованого за матеріалами митниць, що призводить до проблем подальшого розпорядження таким майном його покупцями та неповній сплаті податків до державного бюджету.

Основним проблемним аспектом при виконанні законодавчо-нормативних вимог, що регламентують врахування суми податків у вартості майна є перевищення суми податків (обов'язкових митних платежів) над ринковою вартістю, яку визначає суб'єкт оціночної діяльності. Зокрема, це стосується таких підакцизних товарів, як ТЗ. У зв'язку з тим, що при організації реалізації відповідного майна законодавством передбачено забезпечення повної сплати акцизного податку, стан реалізації підакцизних конфіскованих товарів в більшості випадків є незадовільним, що спричиняє відсутність очікуваних надходжень до бюджету.

Так, п.3 Порядку 2831/5 визначає, що у разі неможливості чи недоцільності реалізації конфіскованого майна у зв'язку із значним ступенем його зносу, пошкодженням або в разі, якщо витрати, пов'язані зі зверненням на таке майно стягнення, перевищують грошову суму, за яку воно може бути реалізовано, воно не підлягає передачі на реалізацію відповідно до письмового висновку експерта, суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання тощо. Це дозволило також зменшити й витрати митних органів на розпорядження таким майном, прискорило прийняття рішення комісією щодо здійснення подальших операцій з ним.

Реалізація майна, вилученого митницями за порушення митних правил, конфіскованого за рішенням суду і переданого органам державної виконавчої служби здійснюється в порядку, передбаченому Законом України «Про виконавче впровадження», Порядку 2831/5, з урахуванням вимог Порядків 1724, 985, 892. Аналіз зазначених норм дає підстави зробити висновок, що у процесі розпорядження конфіскованим майном на органи державної виконавчої служби покладено лише функцію реалізації такого майна, всі інші дії, пов'язані з іншим розпорядженням конфіскованим майном, приймаються комісією, визначеною Порядком 985. При цьому неврегульованим питанням залишається розпорядження ТЗ, вилучених у справах про порушення митних правил в рахунок забезпечення штрафів при їх ввезенні громадянами-нерезидентами по дорученню.

Для удосконалення здійснення контролю за повнотою сплати митних платежів при реалізації майна також, на нашу думку, доцільно:

- в оголошенні про аукціон/електронні торги, у протоколі вказувати не лише ціну лота, в т.ч. й фактичну, а й зазначати розмір нарахованих митних платежів;
- при уцінці знижувати вартість конфіскованого за матеріалами митниць майна, не нижче суми відповідних митних платежів;
- надавати покупцям майна документи про повноту сплати таких податків і зборів (обов'язкових платежів) до державного бюджету, за винятком безоплатно переданих конфіскованих транспортних засобів та транспортних засобів, які згідно з податковим законодавством звільнені від їх сплати,

наприклад у формі довідки митниці, яка надається переможцю торгів/аукціону. Особливо актуальним є це щодо ТЗ, оскільки це є необхідною умовою їх держреєстрації.

Операції з реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, які здійснює спеціалізована торговельна організація *за договорами комісії*, підлягають оподаткуванню.

За комісійної торгівлі ст. 1011 Цивільного кодексу України визначено, що за договором комісії одна сторона (комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони (комітента) за плату вчинити один або кілька правочинів від свого імені, але за рахунок комітента. При цьому згідно зі ст. 1013 Цивільного кодексу України у комісіонера постачанням послуг вважається також надання комісійної послуги, за яку він отримує плату (комісійну винагороду).

Постачанням товарів також вважаються, зокрема, передача товарів згідно з договором, за яким сплачується комісія (винагорода) за продаж чи купівлю (пп. 14.1.191 п. 14.1 ст. 14 розділу I ПКУ). При цьому продаж (реалізація) товарів – це будь-які операції, що здійснюються згідно з договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими господарськими, цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу прав власності на такі товари за плату або компенсацію незалежно від строків її надання, а також операції з безоплатного надання товарів (пп. 14.1.203 п. 14.1 ст. 14 розділу I ПКУ).

Відповідно до пп. «а» і «б» п. 185.1 ст. 185 розділу V ПКУ, об'єктом оподаткування податком на додану вартість є операції платників податку з постачання товарів, місце постачання яких відповідно до ст. 186 розділу V ПКУ розташоване на митній території України.

ПКУ (п.п. «е» п.п. 14.1.191) прирівнює передачу товару в межах договору комісії до його постачання. А отже, податкові зобов'язання (ПЗ) з ПДВ комітент повинен нарахувати вже при передачі товару комісіонеру. Дату виникнення ПЗ визначають з урахуванням вимог п. 189.4 ПКУ, що відсилає до загального правила «першої події». Оскільки першою подією за договором комісії на продаж завжди є відвантаження товару комісіонеру, саме на цю дату в комітента (митниця не є платником ПДВ) не виникнуть ПЗ, а в комісіонера — відсутнє право на податковий кредит (ПК). У комісіонера-платника ПДВ за договором комісії виникає два об'єкти оподаткування: постачання товару в інтересах комітента і надання власних послуг.

Послуга з реалізації товару, надана комісіонером для ПДВ-обліку, – окрема операція постачання. Тут теж працює правило «першої події». ПЗ на суму своєї винагороди комісіонер визнає на дату, що сталася раніше: або на дату отримання винагороди, або на дату складання акта.

Відповідно до п.189.4 ст. 189 р. V ПКУ базою оподаткування ПДВ для товарів/послуг, що передаються/отримуються у межах договорів комісії (консигнації), поручки, довірчого управління, є вартість постачання цих товарів/послуг, визначена у порядку, встановленому ст. 188 ПКУ.

Дата збільшення податкових зобов'язань та податкового кредиту платників податку, що здійснюють постачання/отримання товарів/послуг у

межах договорів комісії та без права власності на такі товари/послуги, визначається за правилами, встановленими ст. 187 і 198 ПКУ.

Зазначений порядок дати виникнення податкових зобов'язань та податкового кредиту щодо ПДВ застосовується також на операції з примусового продажу арештованого майна органами юстиції.

Правила визначення дати виникнення податкових зобов'язань з ПДВ встановлено ст. 187 ПКУ. Відповідно до п. 187.1 цієї статті датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата зарахування коштів від покупця на банківський рахунок платника податку як оплата товарів, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів за готівку – дата оприбуткування коштів у касі платника податку.

Що стосується податкового кредиту то відповідно ст. 198 ПКУ датою віднесення сум податку до податкового кредиту вважається дата тієї події, що відбулася раніше:

- дата списання коштів з банківського рахунка платника податку на оплату товарів;
- дата отримання платником податку товарів.

Згідно ст. 201 ПКУ на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, кваліфікованого електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) у встановлений ПКУ термін.

Правила складання податкової накладної/розрахунку коригування до податкової накладної (у тому числі заповнення її обов'язкових реквізитів) і формування податкового кредиту з ПДВ регулюються ст.198 і 201 розділу V ПКУ та регламентуються Порядком заповнення податкової накладної, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31.12.2015 р. № 1307, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26.01.2016 р. за № 1307/(із змінами та доповненнями) (далі – Порядок № 1307).

Податкова накладна складається та реєструється в ЄРПН продавцем товарів на покупця таких товарів. При цьому податкова накладна, складена та зареєстрована в ЄРПН платником податку, який здійснює операції з постачання товарів, є для покупця таких товарів/послуг підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту. Відповідно до п. 198.6 ст. 198 розділу V ПКУ не відносяться до податкового кредиту суми податку, сплаченого (нарахованого) у зв'язку з придбанням товарів, не підтверджені зареєстрованими в ЄРПН податковими накладними/розрахунками коригування до таких податкових накладних чи не підтверджені митними деклараціями, іншими документами, передбаченими п. 201.11 ст. 201 розділу V ПКУ.

При цьому у разі якщо платник податку не включив у відповідному звітному періоді до податкового кредиту суму ПДВ на підставі отриманих податкових накладних / розрахунків коригування до таких податкових накладних, зареєстрованих в ЄРПН, таке право зберігається за ним протягом

1095 календарних днів з дати складення податкової накладної / розрахунку коригування [183].

У разі коли за цивільно-правовими договорами, які не передбачають передачу права власності, здійснюються операції з постачання товарів/послуг, які звільнені від оподаткування ПДВ, то комісійна винагорода в таких випадках підлягає оподаткуванню ПДВ за основною ставкою. При цьому платник податку, який здійснює постачання вищезазначених товарів на умовах таких договорів, на дату виникнення податкових зобов'язань виписує дві податкові накладні, одна з яких – на постачання звільнених товарів/послуг без ПДВ і друга – на послугу, пов'язану з постачанням, з ПДВ за основною ставкою.

У ст. 194 ПКУ визначено, що операції із постачання товарів оподатковуються за ставкою, зазначеною в пп. «а» п. 193.1 ст. 193 ПКУ, яка є основною, а саме 20% та додається до ціни товарів/послуг.

З розділу V ПКУ вбачається, що ПДВ входить у ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець.

Оскільки комітент (митниця) не є платником ПДВ, комісіонер не має підстав для формування податкового кредиту. Це означає: комісіонер здійснює продаж товарів в інтересах комітента, але від свого імені. Тобто, за фактом надання послуги комісіонер податкове зобов'язання визнає. Проте, скористатися податковим кредитом він не зможе – адже не отримає від комітента «вхідної» податкової накладної на такий товар.

Відповідно до п 3 ст. 189 ПКУ у разі якщо платник податку провадить підприємницьку діяльність з постачання вживаних товарів (комісійну торгівлю), що прийняті за договором комісії в осіб, не зареєстрованих як платники податку, базою оподаткування ПДВ є комісійна винагорода такого платника податку.

При цьому для цілей розділу V ПКУ вживаними вважають товари, які були в користуванні не менше року і придатні для подальшого застосування в незмінному стані (або після ремонту). Це також відноситься до ТЗ, які не підпадають під визначення нових. Зокрема, новими наземними ТЗ вважаються ті, що вперше реєструються в Україні, не були зареєстровані в інших державах і при цьому мають загальний наземний пробіг до 6000 км. [40].

Якщо комісіонера зареєстровано платником ПДВ, то у нього буде проходити реалізація товарів, що підлягає оподаткуванню і не підлягає оподаткуванню ПДВ, а саме:

- при продажу нових товарів, прийнятих у неплатників ПДВ (оподатковувані операції), комісіонеру необхідно друкувати у фіскальному чеку за формою № ФКЧ-1, наведеною у дод.1 до Положення про форму та зміст розрахункових документів, затвердженого наказом Мінфіну України від 21.01.2016р. №13 (далі – Положення 13), суму ПДВ за ставкою 20 %.

З огляду на те, що п.2 Положення 13 і п.2 Порядку обчислення і накопичення реєстраторами розрахункових операцій сум податку на додану вартість, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від

27.12.2010р. №1224 (далі – Порядок 1224) вимагають друкувати в чеку окремо найменування товарів і послуг, необхідно окремими рядками зазначати в чеку вартість товару і суму комісійної винагороди;

- при продажу вживаних товарів, прийнятих у комітентів-неплатників ПДВ (неоподатковувані операції) в чеку необхідно окремо зазначати вартість товару без ПДВ та суму комісійної винагороди із зазначенням ПДВ за ставкою 20 % (п.2 Положення 13, п.2 Порядку 1224).

У комісіонера *оподатковується прибуток*, отриманий від надання посередницької послуги, який визначається (у платника податку на прибуток на загальних умовах) шляхом коригування (збільшення/зменшення) фінрезультату до оподаткування (прибутку/збитку), визначеного у фінзвітності підприємства-посередника відповідно до національних П(С)БО або МСФЗ, на різниці, які виникають відповідно до положень ПКУ.

Згідно з п. 9.1 П(С)БО 16 «Витрати» платежі за договорами комісії на користь комітента тощо не визнаються витратами та не включаються до звіту про фінансові результати у комісіонера.

Включення платежів за договорами комісії на користь комітента до доходу комісіонера є необґрунтованим, оскільки суперечить п. 6.2 ПСБО № 15 «Дохід», яким безпосередньо визначено, що до складу доходів не включається сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента, принципала тощо. Отже, виручка від продажу чужого майна на виконання договорів комісії, доручення чи аналогічних договорів за своєю економічною природою не належить комісіонерові (повіреному), не збільшує його активів та економічних вигод, а тому не розглядається як його дохід. Проте, у ПКУ зазначене реалізовано лише для комісіонерів – платників єдиного податку (п. 292.4 ст. 292 ПКУ, який обмежує доходи платника єдиного податку лише винагородою за виконання доручення на продаж чужого майна). Це безпосередньо впливає на розрахунок сум єдиного податку (для суб'єктів господарювання на спрощеній системі оподаткування) та податку на прибуток (на загальних підставах).

Суми, які не є винагородою за посередницькі послуги, але які надходять посередникові для виконання посередницького договору (так звані "транзитні" суми), не включаються до його оподаткованого доходу як з метою оподаткування єдиним податком, так і з метою визначення доходу, що дає право перебувати на спрощеній системі оподаткування. Також саме цей дохід враховується для визначення обсягу операцій, у зв'язку з яким виникає обов'язок застосування РРО. ДФС підтвердила цю позицію в індивідуальній податковій консультації (лист від 16.08.2017 р. № 1633/Б/99-99-13-01-02-14/ПК).

Для уникнення непорозумінь отримана винагорода повинна чітко зазначатись у первинних документах, а також у реквізиті «Призначення платежу» платіжного доручення.

Із 01.01.2015 р. до норми пп. 292.4 ПКУ внесли зміни, і тепер у комісіонерів-єдинників із визнанням доходу все врегульовано.

Відповідно до ПКУ для ФОПа-загальносистемника об'єктом оподаткування є чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом (виручка в грошовій та негрошовій формі) і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю такої фізособи-підприємця (п. 177.2 ПКУ). Тобто для ФОПа-загальносистемника в ПКУ немає норми, яка б чітко регламентувала, що оподатковуваним доходом для підприємця є сума комісійної винагороди.

У зв'язку із цим ФОП-загальносистемник, який працює комісіонером, має включити до складу доходу всю суму виручки в грошовій та негрошовій формі, отриману за договорами комісії, доручення тощо (підкатегорія 104.08 системи «ЗІР»). Тобто до складу доходу включається як вартість проданих товарів (робіт, послуг), так і комісійна винагорода. Водночас до складу витрат включається сума вартості придбаних товарів (робіт, послуг) з метою їх подальшої реалізації згідно з договором комісії, за умови їх документального підтвердження, сформованого на загальних підставах.

Незважаючи на наявність позитивних рішень суду (яких небагато), контролюючі органи рекомендують ФОПам-загальносистемникам визнавати доходом не лише суму комісійної винагороди. Більш безпечним варіантом є відображення в Книзі обліку доходів і витрат всієї виручки з одночасним визнанням витрат. Адже в разі правильного документального забезпечення всіх етапів комісійної діяльності та правильного відображення доходів і витрат у Книзі ФОП-загальносистемника фактично нічого не втрачає, а об'єктом оподаткування є все та ж сума комісійної винагороди.

Важливо також враховувати, що закон передбачає заборону на негрошові розрахунки для платників єдиного податку (п. 291.6 ПКУ), тому взаємозаліки винагороди посередника із належними комітенту коштами тут недопустимі.

Отже, з вищевикладеного можна зробити висновок про необхідність вирішення питання удосконалення регулювання питання оподаткування доходів від продажу чужого майна. Проте цивільне законодавство надає можливість диспозитивного врегулювання сторонами своїх відносин, укладаючи договори, які хоча й не передбачені, але не суперечать цивільному законодавству. На погляд деяких адвокатів [28], набагато краще було би виокремити таку категорію надходжень, як виручка від продажу чужого майна за рахунок третьої особи. При цьому в податковому законодавстві варто було би закріпити норму про те, що не вважається доходом для цілей оподаткування надходження у вигляді коштів та/або майна, отриманих платником податку як компенсація вартості активів третіх осіб, операції з якими відповідний платник здійснює за рахунок та за волевиявленням таких третіх осіб. Відповідна норма врегулювала би оподаткування операцій щодо придбання товарів чи послуг у межах комісійних операцій.

Реалізація майна на *електронних торгах/аукціонах* також має відповідні податкові наслідки.

Враховуючи, що відповідно до Порядку 1050 вся сума фактичної реалізації лота перераховується переможцем Оператору, через якого

публікувався лот, Оператор (платник ПДВ) при здійсненні операції постачання (реалізації) майна (товару) на митному аукціоні, переданого митницею (замовником), на дату перерахування Переможцем електронного аукціону коштів на його рахунок як оплати за придбане майно (товар), зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ за такою операцією, відповідно до бази оподаткування, встановленої п. 188.1 ст. 188 ПКУ, а саме з усієї суми таких коштів. Крім того, Оператор (платник ПДВ) також зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ на суму комісійної винагороди, отриманих як оплата вартості наданих ним послуг із постачання (реалізації) майна (товару) на митному аукціоні.

Інший порядок розрахунків при реалізації конфіскованого майна, вилученого за матеріалами митниць, призводить до уникнення сплати ПДВ та податку на прибуток/єдиного податку. Так, відповідно до Порядку 2831/5 перераховується переможцем:

сума коштів, яка дорівнює різниці між ціною продажу придбаного лота і сумою винагороди за організацію та проведення електронних торгів за цим лотом, на рахунок відділу ДВС (приватного виконавця);

сума гарантійного внеску, зарахованого на рахунок СЕТАМ, визнається частиною оплати переможцем придбаного ним на електронних торгах майна та розподіляється СЕТАМ відповідно до п. 2 розділу III Порядку 2831/5;

різниця між сумою гарантійного внеску та сумою винагороди за організацію та проведення електронних торгів на рахунок СЕТАМ у разі, якщо майно реалізовано за ціною, вищою від стартової.

у разі проведення електронних торгів у порядку, визначеному п. 1 розділу VII Порядку 2831/5, сума винагороди за організацію та проведення електронних торгів перераховується переможцем на рахунок СЕТАМ.

Отже, у випадку зарахування гарантійного внеску як винагороди, сума останньої стає базою оподаткування ПДВ та податку на прибуток. З цієї ж причини СЕТАМ не може частину коштів з гарантійного внеску перераховувати державному виконавцю, бо ця сума підлягатиме оподаткуванню. Тому сума гарантійного внеску має дорівнювати винагороді СЕТАМ.

Операція СЕТАМ як платника ПДВ з постачання послуг із організації та проведення електронних торгів (у тому числі процедури продажу конфіскованого майна) учаснику (переможцю електронних торгів) оподатковується ПДВ у загальновстановленому порядку за ставкою 20%. Зокрема, при здійсненні такої операції СЕТАМ як платник ПДВ зобов'язаний визначити податкові зобов'язання з ПДВ, виходячи із суми комісійної винагороди, та скласти і зареєструвати в ЄРПН податкову накладну на учасника (переможця електронних торгів).

У випадку отримання гарантійних внесків, оскільки відповідно до Порядку 1050 та 2831/5 вказано, що такі кошти є заставою – забезпеченням майбутніх зобов'язань, то вони не створюють об'єкта оподаткування ПДВ та в дохід не включаються.

При цьому, оскільки учасником (переможцем електронних торгів) не здійснюється оплата за придбане майно безпосередньо платнику податку як постачальнику і власнику такого майна, законодавчі підстави для віднесення сум ПДВ до складу податкового кредиту за такою податковою накладною, зареєстрованою в ЄРПН, в учасника (переможця електронних торгів) відсутні.

Отже, з урахуванням вищенаведеного та з метою удосконалення контролю за повнотою сплати митних платежів при реалізації майна на митних аукціонах, необхідним є зміна норми Порядку 1050, відповідно до якої передбачити сплату фактичної ціни реалізації лота за вирахуванням винагороди оператору на рахунок відповідної митниці.

Також потребує уточнення визначення стартової ціни лота, яка відповідно до Порядку 1050 є визначеною замовником (митницею) ціна лота, відображена в оголошенні про проведення електронного аукціону, з якої розпочинається електронний аукціон та зазначається у Заявці на проведення електронного аукціону. Проте, порядок визначення ціни лота та взаємодії при цьому підрозділів митниць не встановлено нормативними документами Держмитслужби. Відповідно до ПКУ в ціну лота має бути включено ПДВ.

Відповідно до ст. 244 МКУ розпорядження коштами, одержаними від реалізації товарів здійснюється наступним чином (табл. 5.2).

Також ст. 244 МКУ встановлено право власника товарів, зазначених у частині першій цієї статті, або уповноваженої ним особи отримати з рахунку митного органу залишок коштів, одержаних від їх реалізації, протягом трьох років з дня реалізації товарів, а у випадках, зазначених у частинах третій та четвертій цієї статті, – з дня набрання законної сили рішенням суду по справі.

Безоплатне передання

Таке поняття, як «безоплатна передача», визначено на рівні постанови Кабінету Міністрів України, однак на рівні закону визначено випадки звільнення від оподаткування акцизним податком та податком на додану вартість операцій з безоплатного передання підакцизних товарів, у тому числі ТЗ.

При здійсненні безоплатного передання майна згідно чинного законодавства, про що ухвалюється відповідне рішення комісії, передбаченої п.7 Порядку 1340, є умова сплати всіх податків і зборів, що підлягає оплаті при переміщенні майна через митний кордон, сума яких визначена у Довідці.

Відповідно до п.17 Порядку 1340 передане безоплатно майно, що підлягало оподаткуванню митними платежами, якщо вони не були сплачені, може бути відчужене виключно за умови сплати мита та інших податків і зборів, передбачених законодавством під час його ввезення на територію України. Контроль за цільовим використанням майна, переданого безоплатно, покладається на державні органи, установи, організації, що його отримали, а також на контролюючі та правоохоронні органи у межах їх компетенції.

Таблиця 5.2 – Розпорядження коштами, одержаними від реалізації товарів

Форми розпорядження		
зберігання на рахунку відповідного митного органу	вилучення для забезпечення стягнення вартості цих товарів у разі їх конфіскації	перерахування до державного бюджету
Кошти, одержані від реалізації товарів, зазначених у пунктах 2-5 частини першої, пунктах 1-5, 7 частини п'ятої статті 238 та частині четвертій статті 240 МКУ, після вирахування сум належних митних платежів, виплати комісійної винагороди підприємству торгівлі, яке реалізувало зазначені товари, а також після відшкодування витрат на зберігання цих товарів, їх оцінку, сертифікацію, транспортування, проведення, у разі необхідності, аналізів та експертиз, розукомплектування, надсилання їх власникам відповідних повідомлень.	Усі кошти, одержані від реалізації товарів, якщо товари - безпосередні предмети порушення митних правил, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, <i>реалізуються до винесення судом рішення по справі про порушення митних правил.</i>	Кошти, одержані від реалізації товарів, транспортних засобів, конфіскованих за рішенням суду, а також товарів, поміщених у режим відмови на користь держави, і товарів, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю та/або у транспортних засобах, що перетинають митний кордон України, і власник яких невідомий, після відшкодування витрат, зазначених у частині першій статті 244 МКУ.
Кошти, одержані від реалізації зазначених товарів після вирахування сум належних митних платежів - якщо за рішенням суду по справі до особи, яка вчинила порушення митних правил, <i>не буде застосовано стягнення у вигляді конфіскації товарів</i> , зазначених у частині другій статті 244 МКУ, або <i>провадження</i> у справі про порушення митних правил <i>буде припинено</i> . Витрати, зазначені у частині першій статті 244 МКУ, при цьому не відшкодовуються і комісійна винагорода підприємству торгівлі не виплачується.	Частина коштів, одержаних від реалізації товарів, зазначених у частині другій статті 244 МКУ - якщо за рішенням суду по справі до особи, яка вчинила порушення митних правил, <i>буде застосовано тільки стягнення у вигляді штрафу.</i>	Кошти, не отримані протягом трьох років з дня реалізації товарів, а у випадках, зазначених у частинах третій та четвертій статті 244 МКУ, - з дня набрання законної сили рішенням суду по справі. Відсотки на суми коштів, одержаних від реалізації товарів, не нараховуються.

Джерело: складено Прус Л.Р. за МКУ

Деякі операції з безоплатного передання ТЗ намагалися неодноразово звільнити від оподаткування (в частині акцизного податку, утилізаційного збору та збору за першу реєстрацію), зокрема операції з безоплатної передачі ТЗ у володіння і користування державних органів, установ (організацій), які утримуються за рахунок бюджетних коштів, дитячих будинків, а також багатодітних сімей, у яких виховується п'ять та більше дітей, та ін. (наприклад законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування деяких операцій з безоплатного передання транспортних засобів», розроблений ще за часів Міністерства доходів і зборів, [47]; проекти Законів України, зареєстрованих у ВРУ, від 28.08.2014 № 4546а «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо передачі тютюнових виробів до сфери управління Міністерства оборони для потреб Збройних Сил України та інших військових формувань України)»; від 11.12.2014 №1403 «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо безоплатного передання транспортних засобів)» щодо передачі конфіскованих за матеріалами митниць транспортних засобів зі звільненням від оподаткування. Деякі аспекти було враховано при підготовці Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» від 16.01.2020 № 466-IX від 16.01.2020 (далі – Закон № 466-IX від 16.01.2020).

Відповідно до п. 185.1 ст. 185 ПКУ об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, згідно ст. 186 ПКУ.

Підпунктом «в» пп. 14.1.185, пп. «в» пп. 14.1.191 п. 14.1 ст. 14 ПКУ визначено, що постачання товарів включає в себе безоплатну передачу майна іншій особі, постачання іншій особі на безоплатній основі. Отже, операція із безоплатної передачі майна з балансу платника податку на баланс іншого платника є операцією з постачання такого майна, яка є об'єктом оподаткування ПДВ.

Водночас такі операції звільнюються від оподаткування ПДВ у разі безкоштовної передачі з балансу платника податку на баланс іншого платника індивідуально визначеного майна за умови дотримання вимог пп. 197.1.16 п. 197.1 ст. 197 ПКУ.

При цьому режим звільнення від оподаткування ПДВ, визначений нормами пп. 197.1.16 п. 197.1 ст. 197 ПКУ, застосовується за умови одночасного виконання таких вимог:

- передаватись повинен об'єкт будь-якої форми власності;
- передача повинна здійснюватися на безоплатній основі;
- операція повинна здійснюватися між двома платниками ПДВ або між двома юридичними особами;
- передача повинна відбуватися виключно у державну чи комунальну власність;

– операція повинна здійснюватися на підставі прийнятого відповідного рішення Уряду, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування [144].

До набуття чинності Закону № 466-IX від 16.01.2020 відповідно до пп. 197.1.26 п. 197.1 ст. 197 ПКУ звільнялися від оподаткування ПДВ операції з передачі конфіскованого майна, знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазяйним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави (у тому числі майна, визначеного у ст. 184 МКУ), у розпорядження державних установ або організацій, уповноважених здійснювати їх збереження або постачання згідно із законодавством, а також операції з безоплатної передачі зазначеного в цьому пункті майна у випадках, визначених законодавством, у володіння і користування державних органів, установ (організацій), які утримуються за рахунок бюджетних коштів, а також закладів, у яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей.

При цьому, відповідно до п. 197.5 ст. 197 ПКУ звільнення від оподаткування, передбачене п. 197.1 ст. 197 ПКУ, не поширювалося на операції з піддакцизними товарами, зазначеними в розділі VI ПКУ.

Щодо оподаткування ПДВ операцій з безоплатної передачі за рішенням комісії конфіскованого за рішенням суду майна, в тому числі піддакцизного, то відповідно до п. 185.1 ст. 185 ПКУ об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до ст. 186 ПКУ, ввезення товарів на митну територію України та вивезення товарів за межі митної території України.

Під постачанням товарів згідно з підпунктом 14.1.191 п. 14.1 ст. 14 ПКУ розуміється будь-яка передача права на розпоряджання товарами як власник, у тому числі продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду.

Відповідно до п. 194.1 ст. 194 ПКУ операції, зазначені у ст. 185 ПКУ, крім операцій, що не є об'єктом оподаткування, звільнених від оподаткування, та операцій, до яких застосовується нульова ставка та 7 відсотків, оподатковуються за ставкою, зазначеною в підпункті «а» п. 193.1 ст. 193 ПКУ, яка є основною. Основна ставка податку на додану вартість визначена підпунктом «а» п. 193.1 ст. 193 та п. 194.1 ст. 194 ПКУ та складає 20 відсотків.

Відповідно до п. 197.4. ст. 197 ПКУ звільнення від оподаткування товарів, передбачене п. 197.1 цієї статті, поширюється на операції із ввезення на митну територію України.

При цьому п. 197.5 ст. 197 ПКУ встановлено, що звільнення від оподаткування, передбачене п. 197.1 цієї статті, не поширюється на операції з піддакцизними товарами, зазначеними в розділі VI ПКУ.

Отже, оскільки ТЗ відповідно до розділу VI ПКУ віднесені до піддакцизних товарів, на операції з передачі конфіскованих транспортних

засобів поширюється загальний режим оподаткування ПДВ із застосуванням ставки податку 20%.

Звільнення від оподаткування ПДВ відповідно до ст. 196 (п.196.1.20) стосується лише операцій з передачі майна (конфіскованого майна, знахідок, майна, визнаного безхазяйним, скарбів, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання (у тому числі майна, визначеного у ст. 184 МКУ), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави, у розпорядження державних установ або організацій, уповноважених здійснювати їх збереження або постачання згідно із законодавством, а також операції з безоплатної передачі зазначеного в цьому пункті майна у випадках, визначених законодавством, у володіння і користування державних органів, установ (організацій), які утримуються за рахунок бюджетних коштів, а також закладів, в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей. П. 196.1 ст. 196 ПКУ було доповнено вищенаведеним підпунктом згідно із Законом 16.01.2020 № 466-IX. Проте, у випадку якщо організація, установа має намір продати це безоплатно передане майно, вони будуть вимушені сплатити усі митні платежі, які будуть нараховані на той чи інший товар.

ПКУ, визначає детальні переліки операцій, які звільняються від оподаткування ПДВ (ст. 197 і підрозділ II розділу XX), та операцій, які не є об'єктом оподаткування таким податком (ст. 196). Суттєва відмінність між ними полягає в тому, що при здійсненні операцій, перерахованих у ст. 196 ПКУ, у платника податку взагалі немає об'єкта (операції), з наявністю якого податкове законодавство пов'язує виникнення у платника податків обов'язку зі сплати ПДВ. У свою чергу операції, звільнені від сплати ПДВ, за своєю природою характеризуються всіма необхідними ознаками належності до об'єкта оподаткування: звільнення відповідних операцій від оподаткування ПДВ є, за своєю суттю, податковою пільгою. Щоправда, така відмінність у теорії іноді нівелюється на практиці.

Щодо оподаткування *акцизним податком* операцій з безоплатної передачі органам державної виконавчої служби конфіскованого за рішенням суду майна, в тому числі підакцизних товарів, то відповідно до абзацу 1 пп. 14.1.212 п. 14.1 ст. 14 ПКУ реалізація підакцизних товарів (продукції) – це будь-які операції на митній території України, що передбачають відвантаження підакцизних товарів (продукції) згідно з договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими господарськими, цивільно-правовими договорами з передачею прав власності або без такої, за плату (компенсацію) або без такої, незалежно від строків її надання, а також безоплатного відвантаження товарів, у тому числі з давальницької сировини, реалізація суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів.

Відповідно до пп. 212.1.4. п. 212.1 ст. 212 ПКУ платником акцизного податку є особа, яка реалізує конфісковані підакцизні товари (продукцію), підакцизні товари (продукцію), визнані безхазяйними, підакцизні товари (продукцію), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та

підакцизні товари (продукцію), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави, якщо ці товари (продукція) підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку.

Об'єктами оподаткування акцизним податком є операції з реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави (пп. 213.1.4. п. 213.1 ст. 213 ПКУ).

Ставки податку та перелік товарів, з яких справляється акцизний податок передбачено підпунктом 215.2 ст. 215 ПКУ.

Також Законом № 466-IX від 16.01.2020 було внесено зміни до ПКУ, за якими тимчасово, на період проведення антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення проведення операції Об'єднаних сил (ООС) звільнено від оподаткування акцизним податком операції з безоплатної передачі у володіння і користування суб'єктам, що беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, що здійснюються шляхом проведення операції Об'єднаних сил (ООС), органам прокуратури у Донецькій та Луганській областях: конфіскованих підакцизних товарів, визначених підпунктами 215.3.5- 215.3.5-2 п. 215.3 ст. 215 ПКУ; ТЗ, визнаних безхазяйними; ТЗ, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання; ТЗ, що за правом успадкування чи на інших законних підставах перейшли у власність держави.

У разі реалізації на митній території України ТЗ, операції з безоплатної передачі яких звільняються від оподаткування відповідно до цього пункту, податок сплачується особами, що реалізують або передають у володіння, користування чи розпорядження такі ТЗ, не пізніше дати такої реалізації одночасно із сплатою ПДВ за ставками, що діяли на момент безоплатної передачі таких підакцизних ТЗ.

П. 213.3 ст. 213 ПКУ передбачає операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування, зокрема з безоплатної передачі для знищення підакцизних товарів (продукції), конфіскованих за рішенням суду та таких, що перейшли у власність держави внаслідок відмови власника, якщо вони не підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку (пп. 213.3.4, п. 213.3 ст. 213 ПКУ). Законом № 466-IX від 16.01.2020 пп. 213.3.4 п. 213.3 ст. 213 доповнено абзацом другим щодо звільнення від оподаткування безоплатної передачі у володіння і користування Збройним Силам України та іншим військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, органам Служби безпеки України, органам внутрішніх справ конфіскованих підакцизних товарів, визначених пп. 215.3.5-215.3.5-2 п. 215.3 ст. 215 ПКУ; транспортних засобів, визнаних безхазяйними; транспортних засобів, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання; транспортних засобів, що за правом успадкування чи на інших законних підставах перейшли у власність

держави. Таким чином, на сьогодні безоплатна передача конфіскованого за матеріалами митниць майна зі звільненням від оподаткування можлива лише у випадку ТЗ при передачі Збройним Силам України та іншим військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, органам Служби безпеки України, органам внутрішніх справ. Інші операції з безоплатної передачі конфіскованого майна має здійснюватися зі сплатою акцизного податку та ПДВ відповідно до вимог ПКУ.

Проте, у разі реалізації на митній території України таких транспортних засобів, які були безоплатно передано та які звільнялися від оподаткування, податок сплачується особами, які реалізують або передають у володіння, користування чи розпорядження такі ТЗ, не пізніше дати такої реалізації одночасно із сплатою ПДВ за ставками, що діяли на момент безоплатної передачі таких підакцизних ТЗ.

Утилізація/знищення

Відповідно до п.14 Порядку 1340 кошти, одержані від реалізації майна, продуктів його переробки, утилізації перераховуються до відповідного бюджету або в установлених законом випадках на рахунки митниць у строк, що становить не більш як сім банківських днів від дня продажу (передачі). При цьому кошти, одержані від реалізації продуктів переробки майна, перераховуються з урахуванням положень п. 16 Порядку 1340.

Підприємство, що здійснило переробку спирту етилового та алкогольних напоїв, реалізує продукти переробки та перераховує отримані кошти до відповідного бюджету або в установлених законом випадках на рахунки митниць з урахуванням положень п. 2 Порядку 1340.

Скляний посуд з-під перероблених алкогольних напоїв оприбутковується за ціною можливої реалізації, а в разі неможливості реалізації скляного посуду - за ціною склобою з подальшою його реалізацією та перерахуванням коштів до державного бюджету.

Згідно пп. 213.3.4. ПКУ при безоплатній передачі для знищення підакцизних товарів (продукції), конфіскованих за рішенням суду та таких, що перейшли у власність держави внаслідок відмови власника, якщо вони не підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку, такі операції звільнено від оподаткування.

Оподаткування таких операцій не передбачено чинним законодавством України.

Аналіз системи реалізації майна, що перейшло у власність за порушення митного законодавства дозволив зробити висновок про наявність низки факторів, що знижують її ефективність, зокрема:

- перевищення витрат на проведення експертизи, сертифікації та оцінки майна над його вартістю;
- відсутність встановлених нормативними правовими актами однозначних порядку адміністрування податків за різних форм реалізації майна, який би дозволив посилити контроль за повнотою надходжень коштів від реалізації майна;

- відсутність нормативних правових актів, необхідних для направлення на знищення/утилізації/розукомплектування ТЗ;
- недостатнє фінансування та складність прогнозування витрат, пов'язаних як з реалізацією (проведенням експертизи, сертифікації, оцінки), так і з знищенням майна.

У зв'язку з зазначеним в цілях більш ефективного використання бюджетних коштів за доцільне нормативно врегулювати можливість прийняття рішення про знищення майна без проведення експертизи у разі, якщо його вартість, нижче можливих витрат на проведення експертизи та оцінки майна.

Як вже зазначалося у проміжному звіті, специфіка діяльності Держмитслужби у сфері розпорядження таким майном полягає в тому, що дана діяльність не може бути достатньо точно спланована, оскільки складно спрогнозувати який обсяг майна буде вилучено митними органами і переданий для подальшого розпорядження протягом фінансового року.

Отже, реалізація майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, є доволі складним об'єктом адміністрування податків та способом розпорядження й потребує відповідного методичного забезпечення та організаційної взаємодії під час визначення вартості майна та контролю за сплатою відповідних митних платежів. Зміни, що відбулися у грудні 2019 року щодо порядку реалізації майна на митних аукціонах, потрібно врахувати у такій вищенаведеній діяльності. Є й особливості розрахунків, оподаткування при реалізації конфіскованого майна, вилученого за матеріалами митниць, про що буде подано у пп. 2.2-2.3. З метою вдосконалення адміністрування податків при реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства розроблено проект Порядку адміністрування податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до статті 243 Митного кодексу України (дод. Д).

5.2 Адміністрування податків при операціях з реалізації конфіскованого майна, вилученого за матеріалами митниць

Конфіскація товарів, ТЗ, зазначених у п. 3 ст. 461 МКУ [45] є видом адміністративного стягнення (може застосовуватися як основне і як додаткове) за порушення митних правил.

Відповідно до частини другої ст. 243 МКУ [45] товари, ТЗ, зазначені у п. 3 ст. 461 МКУ, конфісковані за рішенням суду, підлягають реалізації, а у випадках, передбачених законодавством, – безоплатній передачі у володіння і користування або переробці, утилізації чи знищенню у строки, встановлені законодавством для виконання судових рішень.

Постанова суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за

порушення митних правил у частині конфіскації виконується державним виконавцем в установленому законом порядку [45].

Механізм передавання вилученого митницями та конфіскованого за судовими рішеннями майна органам ДВС, подальшого інформування про здійснене розпорядження ним та взаємодії представників митниць і державних виконавців під час здійснення такої діяльності врегульовано Порядком 892.

Відповідно до п. 4 Порядку 892 [120] реалізація конфіскованого за рішеннями судів майна здійснюється відповідно до Порядку 2831/5 [126], державним підприємством, яке належить до сфери управління Міністерства юстиції України та уповноважене відповідно до законодавства на здійснення заходів зі створення та супроводження програмного забезпечення системи реалізації арештованого майна, технологічного забезпечення, збереження та захисту даних, що містяться у цій системі, на організацію та проведення електронних торгів та торгів за фіксованою ціною, забезпечення збереження майна.

Так, ДП «СЕТАМ» Міністерства юстиції України сприяє реалізації державної політики у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів або посадових осіб [27].

У 2017 році система електронних торгів арештованим майном (СЕТАМ) стала аукціоном на Blockchain та почала працювати під торговою маркою OpenMarket [159].

З початку карантину на електронному майданчику OpenMarket було реалізовано 1 143 лотів на 375 813 063 грн. Так, з 18 березня 2020 року 7 764 лотів з арештованим майном виставлено на торги від ДВС та приватних виконавців [160].

За інформацією Міністерства юстиції України станом на 01 червня 2020 року на майданчику ДП «СЕТАМ», починаючи з 2014 року, відбулось 62 143 успішних аукціонів на загальну суму 12 069 875 397 грн. Бюджет, від продажу, отримав понад 1,5 млрд грн. Найбільше лотів (73,4% від загальної чисельності) на онлайн-аукціонах було реалізовано від ДВС: кількість успішних аукціонів – 61 253; стартова сума – 7 818 693 967 грн.; сума продажу – 8 856 973 940 грн. [161].

У 2018 році СЕТАМ стала дворівневою системою. Будь-яка площадка (біржа, інтернет-магазин, портал оголошень), підключений до системи, здійснює он-лайн обмін інформацією з Центральною базою даних за допомогою API і має рівні – конкурентні права з іншими майданчиками щодо вступу нових клієнтів. Тобто покупець на майданчику-партнері бачить товари, користувачі реєструються через партнерський майданчик, подають заявки. І якщо користувач, що прийшов через партнера, виграє в торгах і розрахується за майно – партнер отримує винагороду. Партнерська програма являє собою просунуту версію агентської. За наданим СЕТАМом API-протоколом майданчик формує пул даних про клієнта і відправляє його держпідприємству. А самі торги все одно відбуватимуться в системі держпідприємства. За такі послуги СЕТАМ готовий віддати майданчику 20% від всіх комісійних. Договір,

який СЕТАМ пропонує підписати клієнтам його партнерської програми передбачає, що останній буде надавати послуги не учасникам аукціону, а самому СЕТАМ, причому по залученню клієнтів. Вже тільки цей пункт проекту договору суперечить їх заявами про відкриття доступу до торгів конфіскованим майном всім учасникам ринку. Адже по суті, стороннім майданчикам відводиться роль залучення клієнтів для СЕТАМ. Така схема викликає багато питань у учасника аукціону: чому він реєструється на торги на одному майданчику, а рахунок виставляють на іншу.

Конфісковане майно, як і раніше, продається на майданчику ДП «СЕТАМ», але всі майданчики «Прозорро.Продажі» зможуть як партнери долучитися за допомогою відкритого коду, щоб також продавати це майно і отримати винагороду, якщо клієнт прийшов з партнерського сайту [161].

Проте Антимонопольний комітет України пропонував Кабінету Міністрів лібералізувати модель реалізації арештованого майна та допустити інших гравців до організації торгів таким майном, наполягаючи на неконкурентній ситуації ДП «СЕТАМ», свідчать оприлюднені презентаційні матеріали Антимонопольного комітету України [1]. На сьогодні ДП «СЕТАМ» є одночасно і організатором, і одним з операторів електронних майданчиків для реалізації арештованого майна, що на думку Антимонопольного комітету є загрозою для конкуренції на ринку [2].

Зважаючи на це Міністерство юстиції прийняло певні кроки щодо реформування процесу продажу арештованого майна. 28 серпня 2020 року Міністерство юстиції внесло зміни до Порядку 2831/5, якими розділено функції адміністратора та організатора в системі реалізації арештованого майна. Наказом визначено державне підприємство «ПРОЗОРРО.ПРОДАЖІ» як адміністратора електронної торгової системи. А державне підприємством «СЕТАМ» продовжить виконувати функції організатора електронних торгів». Метою цих змін є підвищення прозорості процедури реалізації майна боржників, збільшення кількості учасників електронних торгів, зацікавлених в придбанні арештованого майна, що повинно привести до збільшення вартості такого майна і, як наслідок, збільшення надходжень до Державного бюджету. Удосконалення Порядку реалізації арештованого майна полягають не лише в розмежуванні функції адміністрування системи електронних торгів та організації електронних торгів, а й в покращенні порядку проведення електронних торгів та торгів за фіксованою ціною; спрощенні повернення гарантійних внесків учасникам електронних торгів; врегулюванні підстав, порядку та наслідків дискваліфікації учасника електронних торгів (торгів за фіксованою ціною).

Зазначені зміни наберуть чинності з дня розміщення на веб-сайті Міністерства юстиції оголошення про початок реалізації арештованого майна в електронній торговій системі, адміністратором якої є державне підприємство «ПРОЗОРРО.ПРОДАЖІ». Слід зауважити, що вказані зміни будуть стосуватись лише примусової реалізації майна в частині адміністрування системи. СЕТАМ і надалі буде виконувати покладені Міністерством юстиції на держпідприємство

функції по реалізації арештованого майна, супроводження виставлення на торги лотів, зберіганню арештованого майна [49].

Облік, попередня оцінка конфіскованого за рішеннями судів майна до його вилучення державним виконавцем або передачі уповноваженому державному підприємству покладаються на митниці та здійснюються відповідно до Порядку 1724 [117].

Відповідно до п. 8 Порядку 1724 державний виконавець одночасно з винесенням постанови про відкриття виконавчого провадження про конфіскацію майна, зазначеного у п. 1 цього Порядку, призначає суб'єкта оціночної діяльності (крім випадків виконання рішення суду про конфіскацію майна, яке в подальшому згідно із законодавством підлягає знищенню, утилізації або промисловій переробці), про що повідомляє митницю для підготовки за встановленою формою довідки про визначення вартості майна після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні зазначеного майна через митний кордон України [117].

Державний виконавець у п'ятиденний строк з дня відкриття виконавчого провадження зобов'язаний провести опис майна, що підлягає конфіскації, про що винести постанову про опис та арешт майна. Опис майна проводиться за участю представника митниці, який передає державному виконавцю супровідну документацію на майно, що підлягає конфіскації, або довідку про відсутність такої документації [117].

При цьому, державний виконавець за участю суб'єкта оціночної діяльності оглядає майно, що підлягає конфіскації, і виносить постанову про опис та арешт майна, в якій зазначаються відомості про майно [120]. Постанова про опис та арешт майна підписується державним виконавцем, представником митниці, понятими, зберігачем майна, іншими особами, які були присутні при описі майна [120].

Передача майна зберігачеві (крім митниці) оформлюється актом приймання-передавання майна за формою, наведеною у додатку 1 до Порядку 1724 (рис. 5.2).

АКТ N _____
приймання-передавання майна

" ____ " _____ 20__ року _____
(місце складання)

Представник _____
(найменування митниці ДФС)

_____ (посадова особа митниці ДФС, прізвище, ім'я, по батькові)

представник _____
(найменування суб'єкта господарювання, який приймає майно)

_____ (матеріально відповідальна особа суб'єкта господарювання, прізвище, ім'я, по батькові)

у присутності
представника _____
(найменування органу державної виконавчої служби)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові державного виконавця)

на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2001 року N 1724 "Про порядок обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі цього майна органам державної виконавчої служби і розпорядження ним" провели приймання-передавання нижченаведеного майна:

N з/п	Номер виконавчого документа, дата видачі та яким судом видано	Дата, серія та номер постанови про опис та арешт майна	Номер і дата первинного документа, на підставі якого вилучено майно	Перелік майна	Одиниця виміру	Кількість	Вартість майна при передачі	
							на зберігання (згідно з попередньою оцінкою митниці ДФС), грн	на реалізацію (згідно зі звітом про оцінку майна), грн
1	2	3	4	5	6	7	8	9
УСЬОГО								

Видав _____
(підпис посадової особи митниці ДФС)

Присутній _____
(підпис державного виконавця)

Майно, зазначене в цьому Акті, прийняв:
" ____ " _____ 20__ року _____
(підпис)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Довірність: серія _____ N _____
" ____ " _____ 20__ року

Паспорт: серія _____ N _____
виданий _____
" ____ " _____ 20__ року

Рисунок 5.2 – Акт приймання-передавання майна

Джерело: [117]

Опис майна проводиться за участю суб'єкта оціночної діяльності, якому представником митниці передається довідка для врахування під час оцінки майна розміру податків і зборів, що підлягають сплаті під час переміщення майна через митний кордон України. Державний виконавець не пізніше наступного робочого дня після надходження від суб'єкта оціночної діяльності звіту про оцінку майна надсилає копію звіту митниці для перевірки правильності врахування розміру податків і зборів при визначенні ринкової вартості майна. У разі неврахування чи врахування не в повному обсязі розміру податків і зборів при визначенні ринкової вартості майна приймається рішення про проведення повторної оцінки [117].

Заборонено передавання на реалізацію або безоплатне передавання конфіскованого майна до повного узгодження оцінки такого майна державним виконавцем та митницею. Перевірка митницею повноти та правильності врахування розміру податків, зборів, платежів, установлених ПКУ, при визначенні ринкової вартості майна полягає у звіренні застосованих суб'єктом оціночної діяльності ставок податків з даними Довідки митниці. Якщо відповідно до звіту про оцінку майна сумарний розмір нарахованих податків, зборів, платежів перевищує ринкову вартість майна, визначену суб'єктом оціночної діяльності, комісія, визначена п.7 Порядку 892, приймає рішення про недоцільність передачі майна на реалізацію [120]. Подальше розпорядження таким майном здійснюється відповідно до Порядку 985 [125].

Попередня оцінка майна, з урахуванням п.4 Порядку 1724 [117], проводиться митницями самостійно, а у випадках, визначених законодавством, - із залученням суб'єктів оціночної діяльності на момент взяття його на облік з

урахуванням вимог, передбачених цим пунктом.

Довідка за формою, наведеною у додатку 2 до Порядку 892 (рис. 5.3), готується митницею до кожного примірника рішення суду про конфіскацію майна та надсилається до органу ДВС для подальшої передачі суб'єкту оціночної діяльності [120].

Документи, що підтверджують сплату податків, зборів, платежів, визначених ПКУ, під час операцій з реалізації конфіскованого майна, надсилаються до митниці протягом трьох днів з дня їх сплати. Кошти, одержані від реалізації конфіскованого майна, після сплати податків, зборів, платежів, справляння яких передбачене ПКУ, та відшкодування витрат виконавчого провадження підлягають перерахуванню державним виконавцем до державного бюджету України [120].

Довідка про визначення вартості майна після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні майна через митний кордон України									
А. НОМЕР ТА ДАТА ДОВІДКИ (присвоюється митницею ДФС)		Б. Реквізити рахунків для перерахування сум податків після реалізації товарів				Г. Найменування митниці ДФС			
						Г. Відомості про осіб, які заповнювали Довідку			
						П. І. Б.	посада	дата та підпис	
		В. Номер та дата документа, що є підставою для розпорядження майном							
N з/п	Найменування товару та його стислий опис	Кількість товару	Одиниця виміру	Код товару згідно з УКТ ЗЕД	База оподаткування у разі застосування специфічних ставок	Ставки податків			
						мито	акцизний податок	податок на додану вартість	інші*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

* Заповнюється за потреби.

Рисунок 5.3 – Довідка про визначення вартості майна після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні майна через митний кордон України

Джерело: [117]

З метою врегулювання питань, які виникають у митниць при обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, ТЗ відповідно до ст. 243 МКУ [45] розроблено Методичні рекомендації щодо механізму взаємодії підрозділів митниці ДФС при обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, ТЗ відповідно до ст. 243 МКУ, затверджені наказом ДФС України від 12 лютого 2019 року №100 [103].

Раніше у такій довідці після нарахування усіх податків та зборів, що підлягають сплаті при переміщенні майна через митний кордон України передбачалось внесення розміру податків та вартості майна. На даний час нова форма довідки передбачає внесення до неї інформації про ставки відповідних податків на дату їх підготовки. Встановлений механізм врахування розміру податків при визначенні вартості конфіскованого майна дозволяє забезпечити

дотримання вимог податкового законодавства в частині оподаткування операцій з реалізації такого майна.

Відрахування належної суми податків від остаточної реалізації конфіскованого майна забезпечується пріоритетністю сплати таких податків над відшкодуванням інших витрат та зарахуванням органами державної виконавчої служби на рахунок митниці актуалізованого на дату реалізації їх розміру за відповідними ставками. Фактичний розмір податків обраховується органом ДВС шляхом застосування доведених митницею ставок податків до остаточної вартості реалізації конфіскованого майна на електронних торгах.

За інформацією Держмитслужби [184] проблему складала реалізація конфіскованого майна підакцизної групи (ТЗ), що викликано розмірами специфічних ставок на таке майно, передбаченими нормами ПКУ. Обрахована сума акцизного податку при реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства у багатьох випадках перевищує вартість аналогічного майна, яке реалізується суб'єктами господарювання на внутрішньому ринку України, що є причиною надання суб'єктом оціночної діяльності - суб'єктом господарювання висновку про неможливість визначення ринкової вартості майна та подальшого прийняття рішення про недоцільність його реалізації. В свою чергу, у тих випадках, коли суб'єкт оціночної діяльності все ж таки визначає ринкову вартість цього майна підакцизної групи, то сума акцизного податку, яка включається ним до оціночної вартості, складає суттєву частину остаточної вартості такого майна, що впливає на можливість зменшення вартості такого майна у встановленому законом порядку у разі його не реалізації.

Врахування розміру податків при визначенні вартості майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства є заходом, спрямованим на забезпечення дотримання вимог податкового та митного законодавства України в частині оподаткування операцій з реалізації такого майна.

При організації розпорядження конфіскованим майном органи ДВС передусім керуються нормами Закону України «Про виконавче провадження» [83], ст. 61 якого врегульовані питання реалізації майна. Серед іншого, частиною п'ятою цієї статті визначені конкретні конкретний розмір уцінки конфіскованого майна в реалізації, а саме передбачено, що нереалізоване на електронних торгах рухоме майно виставляється на повторні електронні торги за ціною, що становить 75 відсотків його вартості, визначеної в порядку встановленому ст. 57 цього Закону. У разі повторної нереалізації майна рухоме майно виставляється на треті електронні торги за ціною, що становить 50 відсотків його вартості, визначеної в порядку, встановленому ст. 57 цього Закону.

Враховуючи те, що акцизний податок у більшості випадків обраховується шляхом застосування специфічних ставок (тобто таких, що застосовуються не до вартісної оцінки підакцизної продукції, а до кількості її фізичної одиниці), тому його розмір не залежить від вартості майна. Так, щодо ТЗ обраховується

за ставками, визначеними у пп. 215.3.5¹ п. 215.3 ст. 215 ПКУ, розмір яких залежить від коду продукції згідно з УКТ ЗЕД, робочого об'єму циліндрів двигуна та терміну експлуатації (нові транспортні засоби або ті, що використовувались не більш як/понад п'ять років). При цьому ставки акцизного податку для ТЗ, що використовувалися понад 8 років і відповідають коду 8702 згідно з УКТ ЗЕД, застосовуються з коефіцієнтом 50.

З огляду на зазначене, існує ймовірність уцінки конфіскованого майна реалізації до тієї вартості, яка не забезпечуватиме сплату акцизного податку. Для уникнення таких випадків необхідно внести зміни до законодавства України, якими передбачити можливість уцінки конфіскованого майна не нижче розміру податків і зборів, що підлягають сплаті при операціях з реалізації такого майна відповідно до податкового законодавства.

Слід зауважити, що у рамках проведення реформи виконання судових рішень урядом було запропоновано законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів», яким передбачається низка важливих змін, зокрема зміни у процедурі визначення вартості майна та реалізації заарештованого майна:

- визначення вартості майна, яке підлягає конфіскації, здійснюється державним виконавцем за ринковими цінами, що діють на день визначення вартості майна, крім виключень, зазначених законодавчо.

- ціна, за якою нереалізоване майно, конфісковане за рішенням суду, виставляється на повторні електронні торги, не може бути меншою, ніж сума загальнодержавних податків і зборів, що відповідно до ПКУ, що підлягає сплаті під час проведення операцій з реалізації такого майна [89].

Суб'єкт оціночної діяльності на дату оцінки майна на підставі Довідки та офіційного курсу гривні до іноземної валюти встановленого Національним банком України, на дату оцінки майна визначає його ринкову вартість з урахуванням особливостей, визначених у п. 4 Порядку 1724 [117].

Узгодження вартості майна, визначеної суб'єктом оціночної діяльності, проводиться відповідно до п. 9 Порядку 1724 [117].

Якщо до передачі майна на реалізацію вартість майна, визначена суб'єктом оціночної діяльності, змінилася внаслідок псування майна, втрати його якостей тощо, державний виконавець приймає рішення про проведення повторної оцінки.

Державний виконавець не пізніше наступного робочого дня після надходження від суб'єкта оціночної діяльності звіту про оцінку майна надсилає копію звіту митниці для перевірки правильності врахування розміру податків і зборів при визначенні ринкової вартості майна. У разі неврахування чи врахування не в повному обсязі розміру податків і зборів при визначенні ринкової вартості майна приймається рішення про проведення повторної оцінки.

Інформацію про погодження звіту про оцінку майна митниця надсилає державному виконавцю у триденний строк після його надходження [117].

Реалізація майна здійснюється шляхом проведення електронних торгів

або торгів за фіксованою ціною [126]. Учасником може бути фізична особа, яка має повну дієздатність, або її належним чином уповноважений представник, юридична особа в особі представника, уповноваженого виступати від її імені, допущені до участі в електронних торгах (торгах за фіксованою ціною) відповідно до вимог Порядку 2831 [126].

Для участі в електронних торгах (торгах за фіксованою ціною) учасник проходить процедуру реєстрації на Веб-сайті торгів, подає заявку на участь в електронних торгах за кожним лотом окремо, сплачує гарантійний внесок на рахунок оператора (юридична особа, що має право використовувати електронний майданчик, який підключений до центральної бази даних Системи, діє відповідно до договору, укладеного з Адміністратором, та яку уповноважено на здійснення реєстрації учасників (крім реєстрації учасників електронних торгів з реалізації предмета іпотеки), зарахування гарантійних внесків учасників, розгляд та перевірку заявок на участь в електронних торгах, підписання протоколу електронних торгів (торгів за фіксованою ціною), розподіл винагороди за організацію та проведення електронних торгів, виконання інших функцій) та виконує інші вимоги, визначені Порядком 2831/5 зі змінами відповідно до наказу Міністерства юстиції України № 2933/5 від 28.08.2020 [36].

Проведення електронних торгів. Електронні торги - продаж майна за допомогою функціоналу центральної бази даних системи електронних торгів, за яким його власником стає учасник, який під час торгів запропонував за нього найвищу ціну [27].

Гарантійний внесок для участі в електронних торгах вважається сплаченим з моменту зарахування його на рахунок Оператора, але не пізніше ніж за одну годину до закінчення кінцевого терміну прийняття заявок на участь в електронних торгах (торгах за фіксованою ціною), зазначеного в оголошенні про проведення електронних торгів (торгів за фіксованою ціною). При цьому, гарантійний внесок – грошова сума, зарахована на рахунок оператора електронного майданчика, яку за одним лотом сплачує учасник електронних торгів (торгів за фіксованою ціною) у розмірі 10 % від стартової ціни лота для забезпечення виконання зобов'язання учасника щодо участі в електронних торгах (торгах за фіксованою ціною) [102]. Варто відзначити й можливість встановлення особливої ставки (цінова пропозиція учасника електронних торгів для придбання майна, зроблена незалежно від перебігу торгів) учасником, яка відображається прилюдно.

Переможцем електронних торгів визнається учасник, від якого на момент завершення електронних торгів надійшла найвища цінова пропозиція (при звичайному перебігу торгів або через особливу ставку). Якщо один із учасників запропонував придбати майно за стартовою ціною і пропозицій щодо купівлі майна від інших учасників не надійшло, майно продається за стартовою ціною.

На підставі копії протоколу переможець електронних торгів протягом десяти робочих днів з дня визначення його переможцем здійснює розрахунки за придбане на електронних торгах майно в такому порядку:

– зазначена в протоколі електронних торгів сума коштів, яка дорівнює різниці між ціною продажу придбаного лота і сумою винагороди за організацію та проведення електронних торгів за цим лотом, перераховується переможцем на рахунок відділу ДВС (приватного виконавця). Винагорода за організацію та проведення електронних торгів (торгів за фіксованою ціною) встановлюється у відсотковому відношенні до ціни продажу лота. Розмір винагороди Адміністратора становить до 0,1 % вартості реалізованого майна. Розмір винагороди організатора становить 3,9 % вартості реалізованого майна. Розмір винагороди становить 0,1% від вартості реалізованого майна, при чому Оператор має право на винагороду і в тому випадку, коли переможець електронних торгів, що подав заявку на участь в електронних торгах через електронний торговий майданчик оператора, відмовився від придбання лота і втратив гарантійний внесок. У разі якщо майно реалізоване за ціною, вищою від стартової, організатор здійснює перерахунок винагороди пропорційно до збільшення ціни майна та зазначає у протоколі електронних торгів суму коштів, яку покупець повинен додатково сплатити, а також рахунок організатора, на який необхідно сплатити ці кошти;

– сума гарантійного внеску, зарахованого на рахунок оператора, визнається частиною оплати переможцем придбаного ним на електронних торгах майна та розподіляється організатором відповідно до п. 2 розділу III Порядку 2831/5;

– зазначена в протоколі електронних торгів сума коштів, яка дорівнює різниці між ціною продажу придбаного лота і сумою винагороди за організацію та проведення електронних торгів за цим лотом, перераховується переможцем на рахунок відділу ДВС (приватного виконавця);

– різниця між сумою гарантійного внеску та сумою винагороди за організацію та проведення електронних торгів перераховується переможцем на рахунок Оператора у разі, якщо розмір винагороди за організацію та проведення електронних торгів є більшим за розмір гарантійного внеску.

У разі якщо кошти за придбане на електронних торгах майно надійшли з порушенням строків, встановлених абзацом першим цього пункту, або переможцем здійснено неповний розрахунок за придбане майно, кошти підлягають поверненню протягом семи робочих днів з дня їх зарахування на рахунок [36].

Гарантійний внесок переможця електронних торгів зараховується до ціни продажу в рахунок сплати винагороди за організацію та проведення електронних торгів (крім різниці між розміром гарантійного внеску та розміром винагороди за організацію та проведення електронних торгів).

Після повного розрахунку переможця за придбане майно (у тому числі сплати винагороди за організацію та проведення електронних торгів) на підставі протоколу про проведення електронних торгів та платіжного документа, що підтверджує сплату додаткової винагороди за організацію та проведення електронних торгів (у випадку, якщо майно реалізувалося за ціною, вищою стартової), виконавець протягом п'яти робочих днів складає акт про

проведені електронні торги. Державний виконавець додатково затверджує акт про проведені електронні торги у начальника відділу, якому він безпосередньо підпорядкований.

Начальник відповідного відділу ДВС має затвердити акт про проведені електронні торги не пізніше наступного робочого дня після його подання виконавцем. На сьогодні дана дія здійснюється виключно електронним цифровим підписом і направляється в електронний кабінет виконавця, що зменшує час реагування, та дозволяє зекономити підприємству значні кошти.

В акті про проведені електронні торги зазначається така інформація: ким, коли і де проводилися електронні торги; стисла характеристика реалізованого майна; прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - переможця електронних торгів, серія та номер документа, що посвідчує її особу, місце проживання (у разі якщо переможцем електронних торгів є юридична особа, зазначаються її найменування, місцезнаходження та код за ЄДРПОУ); сума, внесена переможцем електронних торгів за придбане майно; прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи (найменування юридичної особи) - боржника, її місце проживання (місцезнаходження); дані про правостановлювальні документи, що підтверджують право власності боржника на майно; номер лота реалізованого майна.

Підписаний та скріплений печаткою приватного виконавця або затверджений начальником відділу органу ДВС акт виконавець видає або надсилає переможцеві електронних торгів не пізніше наступного робочого дня з дня його затвердження.

Акт про проведені електронні торги є документом, що підтверджує виникнення права власності на придбане майно, у випадках, передбачених законодавством, та підставою для отримання майна у зберігача. Зазначений акт підтверджує виникнення права власності у особи, що придбала рухоме майно.

Переможець електронних торгів зобов'язаний отримати майно у зберігача не пізніше семи робочих днів з дати отримання акта. У разі отримання майна пізніше семи робочих днів, якщо майно перебуває на зберіганні в організатора, витрати на зберігання майна в період, що перевищує зазначені вище сім робочих днів, покладаються на переможця електронних торгів [126].

Реалізація майна за фіксованою ціною. Реалізація майна шляхом проведення торгів за фіксованою ціною застосовується щодо майна, оціночна вартість якого не перевищує 50 мінімальних розмірів заробітної плати [126]. Реалізація за фіксованою ціною не застосовується до ТЗ, повітряних, морських та річкових суден незалежно від вартості такого майна [83].

Рішення про реалізацію майна за фіксованою ціною приймається виконавцем, який готує заявку на реалізацію майна, керуючись принципом максимальної ефективності (реалізація майна за найбільшою ціною у найкоротший строк).

При реалізації майна за фіксованою ціною гарантійний внесок учасником не сплачується.

Реалізація майна за фіксованою ціною здійснюється за стартовою ціною

лота, що фіксується на період реалізації, та не передбачає підвищення ціни під час торгів. Якщо протягом цього строку майно не реалізовано, воно виставляється на повторні торги за ціною, що становить 75 відсотків його вартості, визначеної в порядку, встановленому ст. 57 Закону України «Про виконавче провадження» [83].

У разі повторної нереалізації майна майно виставляється на треті торги за 50 відсотків його вартості, визначеної в порядку, встановленому ст. 57 Закону України «Про виконавче провадження» [83].

Покупцем майна стає особа, яка перша за інших надіслала заявку в електронній формі через особистий кабінет та негайно (не пізніше ніж протягом 15 хвилин) сплатила на рахунок організатора суму (ціну лота), визначену в інформаційному повідомленні, в безготівковій формі з використанням електронних платіжних систем.

У разі відсутності в організатора підтвердження сплати вартості лота учасником протягом 15 хвилин з моменту подання відповідної заявки вона анулюється та покупцем (переможцем торгів) за лотом вважається учасник, що першим за інших надіслав заявку в електронній формі через особистий кабінет та негайно (не пізніше ніж протягом 15 хвилин) сплатив на рахунок організатора суму (ціну лота), визначену в інформаційному повідомленні, в безготівковій формі з використанням електронних платіжних систем.

Після підтвердження факту оплати вартості лота на Веб-сайті електронних торгів відображаються відомості про завершення торгів. Система автоматично формує протокол торгів за лотом. До протоколу вноситься така інформація: дата і час початку та завершення торгів за фіксованою ціною; реєстраційний номер лота; назва лота; ціна продажу лота; відомості про переможця (унікальний номер учасника, прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи – переможця торгів, серія та номер документа, що посвідчує його особу, місце проживання та номер контактного телефону. У разі якщо переможцем торгів є юридична особа, зазначаються її найменування, код за ЄДРПОУ, поштова адреса).

Документи, що підтверджують сплату податків, зборів, платежів, визначених ПКУ, під час операцій з реалізації конфіскованого майна, надсилаються до митниці протягом трьох днів з дня їх сплати.

Податки і збори, що підлягають сплаті при переміщенні майна (товарів і транспортних засобів) через митний кордон України, перераховуються митниці, яка здійснила вилучення майна, для подальшого зарахування до державного бюджету в установленому порядку. Про перерахування до державного бюджету коштів, одержаних від реалізації майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, державний виконавець повідомляє митницю протягом трьох днів з дня їх перерахування. При цьому інформація надається окремо кожною постановою про опис та арешт майна, а один раз на квартал проводиться звірення сум вартості майна, переданого за цими актами, та фактичних перерахувань до державного бюджету [117].

У разі скасування рішення суду про конфіскацію майна орган, у якого

воно знаходиться на зберіганні чи у розпорядження якого надійшло (у тому числі органи Казначейства), повертає майно або відшкодовує його вартість власникові в порядку, встановленому законодавством [117].

Кошти, одержані від реалізації конфіскованого майна, після сплати податків, зборів, платежів, справляння яких передбачене ПКУ, та відшкодування витрат виконавчого провадження підлягають перерахуванню державним виконавцем до Державного бюджету України [120].

Щокварталу до 05 числа місяця, наступного за звітним кварталом, між органом ДВС та митницею проводиться звірення щодо розпорядження конфіскованим майном. За результатами такого звірення складаються акт звірення щодо розпорядження конфіскованим майном за формою, наведеною у додатку 4 до Порядку 892, та узагальнений акт щодо розпорядження конфіскованим майном за формою, наведеною у додатку 5 до Порядку 892 [120].

Звірення проводиться наростаючим підсумком з початку року з урахуванням залишків описаного та (або) переданого протягом попередніх років майна. В актах звірення обов'язково зазначаються показники щодо всього конфіскованого майна, виконавчі документи стосовно якого знаходяться на виконанні, з урахуванням документів, які на початок звітної року не були завершені. Дані можуть бути виключені з актів звірення лише після здійснення повного розпорядження майном на початку наступного звітної року. Узагальнений акт щодо розпорядження конфіскованим майном до 15 числа місяця, наступного за звітним кварталом, надсилається органами ДВС та митницями відповідно до підпорядкованості до ДВС та до Держмитслужби України [38].

У кінці поточного року (грудень) комісія у складі представників органу ДВС та митниці проводить суцільну перевірку наявності конфіскованого майна, переданого на зберігання та реалізацію, в усіх місцях його зберігання, у тому числі в митницях та на уповноваженому державному підприємстві. За результатами проведення суцільної перевірки наявності конфіскованого майна складається акт за формою, встановленою у додатку 6 до Порядку 892. Про результати проведення суцільної перевірки наявності конфіскованого майна органи ДВС та митниці інформують у довільній формі відповідно до підпорядкованості органу ДВС та Держмитслужбу України одночасно з поданням узагальненої інформації про результати розпорядження конфіскованим майном за четвертий квартал [120].

Крім того, державна реєстрація конфіскованих ТЗ або ТЗ, право власності на які встановлено за рішенням суду, проводиться на підставі відповідного рішення суду із зазначенням марки, моделі, ідентифікаційних номерів складових частин таких засобів, а також реєстраційних документів, зокрема свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу або технічного паспорта (у разі їх наявності). До реєстраційних документів додається договір купівлі-продажу, інший документ, що встановлює право власності, або рішення КМУ чи комісії, утвореної відповідно до Порядку 985.

Державна реєстрація зазначених ТЗ, ввезених на митну територію України без сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), що передбачені законодавством під час імпорту таких засобів, проводиться за умови подання документів про внесення таких податків і зборів (обов'язкових платежів), за винятком безоплатно переданих конфіскованих ТЗ та ТЗ, які згідно з податковим законодавством звільнені від їх сплати, із внесенням відповідного запису у свідоцтво про реєстрацію.

Факт зарахування до державного бюджету податків від реалізації конфіскованих товарів та ТЗ, зокрема для цілей його державної реєстрації, може бути підтверджено митницею, за матеріалами якої такий транспортний засіб було конфісковано [107].

При цьому, обрахована сума акцизного податку, яка включається до оціночної вартості, становить суттєву частину остаточної вартості такого майна в тому числі ТЗ, що впливає на можливість зменшення вартості майна у встановленому законом порядку в разі його не реалізації на електронних торгах.

Крім того, на думку податкових органів, право на формування податкового кредиту відсутнє в переможця торгів, оскільки він не здійснює оплати вартості майна безпосередньо його власнику. Проте вищезазначений висновок контролюючого органу не узгоджується з приписами ПКУ [73]. Так, п. 198.3 ст. 198 ПКУ [73] передбачено, що податковий кредит звітного періоду визначається, виходячи з договірної (контрактної) вартості товарів/послуг та складається із сум ПДВ, нарахованих (сплачених) платником податку за ставкою, встановленою п. 193.1 ст. 193 ПКУ, протягом такого звітного періоду зокрема у зв'язку з придбанням або виготовленням товарів та наданням послуг. Право на податковий кредит виникає у платника податку на додану вартість при придбанні товару/послуги. Водночас законодавством не передбачено, на який рахунок має перераховуватися оплата вартості товару/послуги для виникнення права на такий податковий кредит.

Так, позиція податкових органів щодо порядку оподаткування ПДВ операцій з примусового продажу майна, шляхом проведення електронних торгів у формі аукціону, викладена в індивідуальній податковій консультації від 07 травня 2018 року №2035/6/99-99-15-03-02-15/ПКК «Про порядок оподаткування ПДВ» [118].

Слід зауважити, що при отриманні організатором гарантійного внеску, податкові зобов'язання з ПДВ не визначаються і відповідно податкова накладна не складається.

Операція організатора - платника ПДВ з постачання послуг із організації та проведення електронних торгів (у тому числі процедури продажу конфіскованого майна) учаснику (переможцю електронних торгів) оподатковується ПДВ у загальнозвстановленому порядку за ставкою 20%. Зокрема, при здійсненні такої операції організатор – платник ПДВ зобов'язаний визначити податкові зобов'язання з ПДВ, виходячи із суми комісійної винагороди, та скласти і зареєструвати в ЄРПН податкову накладну на

учасника (переможця електронних торгів).

Водночас зважаючи на те, що власником конфіскованого майна, що реалізується на електронних торгах у формі аукціону, є платник податку та перехід права власності на таке майно відбувається безпосередньо від платника податку до учасника (переможця електронних торгів), то при здійсненні операції з постачання такого майна у платника податку виникає обов'язок визначити податкові зобов'язання з ПДВ, виходячи із бази оподаткування ПДВ, встановленої відповідно до п. 188.1 ПКУ [73], та скласти і зареєструвати в ЄРПН податкову накладну на учасника (переможця електронних торгів).

При цьому, оскільки учасником (переможцем електронних торгів) не здійснюється оплата за придбане майно безпосередньо платнику податку як постачальнику і власнику такого майна, законодавчі підстави для віднесення сум ПДВ до складу податкового кредиту за такою податковою накладною, зареєстрованою в ЄРПН, в учасника (переможця електронних торгів) відсутні.

Зважаючи на вище викладене можемо виокремити ключові моменти в процесі розрахунків за товари, що були придбані за результатами проведення електронних торгів (рис. 5.4).

З прийняттям Закону України від 15.11.2001 № 2779-111 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної підтримки автомобілебудівної промисловості України» суттєво погіршився стан з реалізації автомобілів, конфіскованих в результаті порушень митних правил. Так, частиною першою п. 9 цього Закону встановлено:

«Продаж автомобілів, ввезених в Україну і конфіскованих (примусово вилучених), у тому числі в рахунок погашення боргу або інших зобов'язань за цивільно-правовими угодами, договорами, у випадках, передбачених законодавством або визнаних безгосподарними, здійснюється з нарахуванням податків та зборів, що справляються при імпорті автомобілів відповідно до закону, у разі, якщо такі податки та збори не були попередньо сплачені.

Автомобіль, що був попередньо ввезений в Україну без сплати (повної або часткової) передбачених законодавством податків та зборів, на підставі пільг, наданих законодавством, може бути відчужений або переданий у володіння, або (та) у користування, або (та) у розпорядження тільки після сплати у повному обсязі всіх податків та зборів, передбачених законодавством України на день ввезення автомобіля на митну територію України».

Введення цієї норми призвело до суттєвого перевищення вартості конфіскованих автомобілів, за якою вони повинні реалізовуватися відповідно до чинного законодавства, над експертною або реальною ринковою.

В органах ДВС аналіз ефективності залучення коштів від реалізації конфіскованого майна не здійснюється. Даними щодо руху цього майна, зокрема автомобілів, Мін'юст також не володіє.

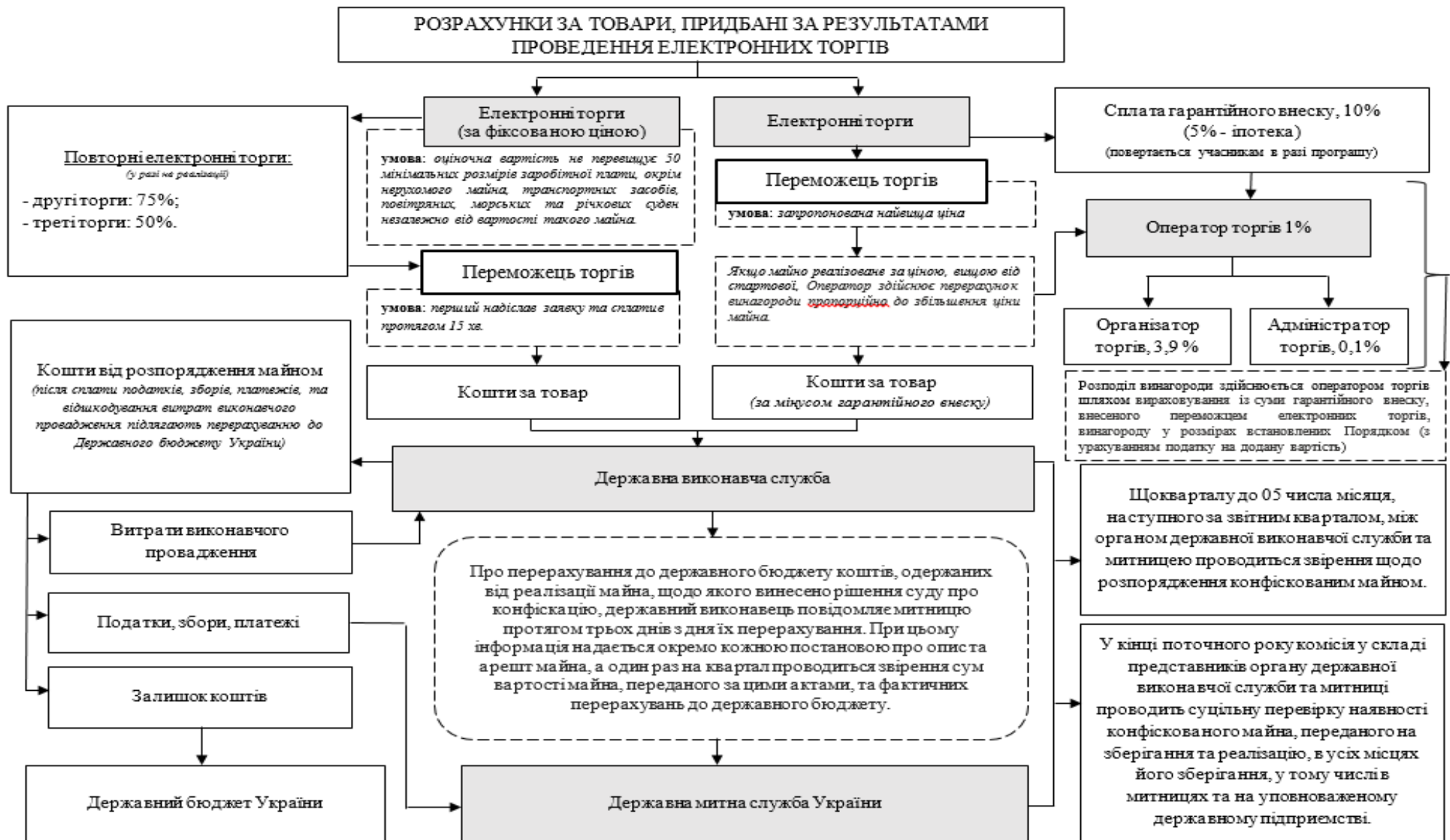

Рисунок 5.4 – Розрахунки за товари придбані за результатами проведення електронних торгів майном

Джерело: Сформовано Коноваловим Ю.О.

Проблемним питанням залишається і повернення майна або відшкодування його вартості власникові, у разі скасування рішення суду про конфіскацію майна. В результаті оскарження рішення суду про конфіскацію майна, існує вірогідність повернення власнику раніше вилученого за матеріалами митниць конфіскованого майна. Так відповідно до законодавства у разі скасування рішення суду про конфіскацію майна орган, у якого воно знаходиться на зберіганні чи у розпорядженні якого надійшло (у тому числі органи Казначейства), повертає майно або відшкодовує його вартість власникові в порядку, встановленому законодавством [117].

Так, відповідно до ст. 56 Конституції України [33] кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Згідно зі ст. 1173 Цивільного кодексу України [175] шкода, завдана фізичній або юридичній особі незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування при здійсненні ними своїх повноважень, відшкодовується державою, Автономною Республікою Крим або органом місцевого самоврядування незалежно від вини цих органів.

Ст. 1174 Цивільного кодексу України [175] визначено, що шкода, завдана фізичній або юридичній особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю посадової або службової особи органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування при здійсненні нею своїх повноважень, відшкодовується державою, Автономною Республікою Крим або органом місцевого самоврядування незалежно від вини цієї особи.

Відповідно до ст. 30 МКУ [45] посадові особи та інші працівники митних органів, які прийняли неправомірні рішення, вчинили неправомірні дії або допустили бездіяльність, у тому числі в особистих корисливих цілях або на користь третіх осіб, несуть кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та іншу відповідальність відповідно до закону. Шкода, заподіяна особам та їх майну неправомірними рішеннями, діями або бездіяльністю митних органів або їх посадових осіб чи інших працівників при виконанні ними своїх службових (трудових) обов'язків, відшкодовується цими органами, організаціями у порядку, визначеному законом.

Таким чином спеціальною нормою (ст. 30 МКУ) також передбачено відшкодування збитків, заподіяних органами митної служби громадянам чи юридичним особам під час виконання ними своїх повноважень.

Отже, ст. 56 Конституції України [33], ст. 1173 та 1174 Цивільного кодексу України [175] визначені спеціальні підстави відповідальності за шкоду, завдану незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування та посадової або службової особи зазначених органів при здійсненні ними своїх повноважень.

Ці підстави характеризуються особливостями суб'єктного складу заподіювачів шкоди, серед яких законодавець виокремлює як вказані органи, так і їх посадових чи службових осіб, та особливим способом заподіяння шкоди. Сукупність цих умов і є підставою покладення цивільної відповідальності за завдану шкоду саме на державу, Автономну Республіку Крим або орган місцевого самоврядування.

Гарантії держави щодо виконання судових рішень та виконавчих документів, визначених Законом України «Про виконавче провадження» [83], та особливості їх виконання встановлені Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» [93].

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» [93] держава гарантує виконання рішення суду про стягнення коштів та зобов'язання вчинити певні дії щодо майна, боржником за яким є: державний орган, державне підприємство, установа, організація (далі - державне підприємство), юридична особа, примусова реалізація майна якої забороняється відповідно до законодавства.

Згідно з ч. 1 ст. 3 зазначеного закону [93] виконання рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, в межах відповідних бюджетних призначень шляхом списання коштів з рахунків такого державного органу, а в разі відсутності у зазначеного державного органу відповідних призначень – за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду.

Відповідно до п. 1 Положення про Державну казначейську службу України, затвердженого постановою КМУ від 15.04.2015 р. №215 [104], Державна казначейська служба України (Казначейство) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується КМУ через Міністра фінансів і який реалізує державну політику у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку виконання бюджетів.

Згідно зі ст. 25 Бюджетного кодексу України [154] відшкодування відповідно до закону шкоди, завданої фізичній чи юридичній особі внаслідок незаконно прийнятих рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування), а також їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень, здійснюється державою (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування) у порядку, визначеному законом. Казначейство України здійснює безспірне списання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів на підставі рішення суду.

Відповідно до ч. 1 ст. 43 Бюджетного кодексу України [154] Державна казначейська служба України забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України.

Згідно з висновком, наведеним у рішенні Конституційного Суду України

від 03.10.2001 р. №12/рп-2001 [154], не допускається відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади за рахунок коштів, що виділяються на утримання цих органів.

Аналіз зазначених вище норм чинного законодавства свідчить про те, що управління наявними коштами державного бюджету України, зокрема безспірне списання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів на підставі рішення суду входить до компетенції Казначейства.

Отже, при розгляді справ за позовами про відшкодування шкоди, заподіяної діями (бездіяльністю) митних органів, судам слід враховувати, що співвідповідачами у таких справах є відповідні органи Казначейства, до компетенції яких належить казначейське обслуговування бюджетних коштів. До того ж, не вимагається наявність порушення вказаними органами прав та охоронюваних законом інтересів позивача у справі.

За таких обставин, відшкодування власникові вартості конфіскованого майна, вилученого за матеріалами митниць, є практично неможливим, особливо з урахуванням останніх змін до бюджетного законодавства. Так, Законом України від 13.04.2020 р. №553-ІХ «Про внесення до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» [90] тимчасово, з дня набрання чинності цим законом до 1 січня 2021 року, не застосовуються деякі норми БКУ [4] щодо здійснення безспірного списання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів на підставі рішення суду.

Серед іншого, існуюча процедура реалізації конфіскованого майна, вилученого за матеріалами митниць, доставляє немало проблем і новим власникам такого майна (особливо – ТЗ) через те, що інформація щодо його характеристик не відповідає дійсності та є недостовірною.

Дуже часто, новим власникам відмовляють у реєстрації ТЗ з ряду причин, серед яких відсутність сертифікату відповідності та головне - невідповідність реєстраційного номеру ТЗ автомобіля та підробленого свідоцтва про реєстрацію ТЗ. За браком інформації про лот, лише за результатами проведення аукціону, нові власники дізнаються, що такі автомобілі не проходили державної реєстрації в Україні, за нього не сплачувались обов'язкові митні платежі і державний реєстраційний номер автомобіля не відповідав даним реєстрації в Україні. У разі зазначення вказаної інформації про лот, учасники не брали б участі у таких торгах.

Таким чином в момент укладення цивільно-правової угоди при продажу майна на прилюдних електронних торгах не були додержані вимоги закону, а тому такі правочини визнаються судами недійсними на підставі частини першої ст. 215 Цивільного кодексу України [175].

Проблемним є придбання ТЗ на іноземній реєстрації, оскільки незрозумілим є обов'язок сплати митних платежів та отримання сертифікату відповідності евро-5.

Серед іншого державний виконавець чи посадова особа митниці може зазначити неправильні номерні знаки (у випадку підробки документів, перебитих державних номерних знаків, ТЗ може бути у розшуку Інтерполу тощо). Важливим у таких випадках є те, щоб не вказували в акті такий

держномер як засіб ідентифікації ТЗ, оскільки це призведе до відмови у держреєстрації такого ТЗ. Потрібно вказувати марку, модель, колір, рік випуску, VIN, зазначивши, що реєстраційні документи та номерні знаки країни реєстрації не вилучалися.

Відсутність відповідальності державних виконавців призводить до порушення строків оформлення актів після реалізації на електронних торгах, неповноти та недостовірності поданих на електронні торги документів, скасуванні постанов про конфіскацію.

Отже, конфісковане майно є потенційно проблемним, адже може відбутися оскарження всіх процедур з боку попереднього власника майна, стан майна виявляється незадовільним (наприклад, ТЗ без ключів, двигуна та ін.. необхідних запчастин). Інформація про те, що певний лот є нерозмитненим теж не вказується в оголошеннях про торги. СЕТАМ не заборонено продавати ТЗ, які знаходяться у розшуку, зокрема Інтерполом, та не можуть бути поставлені на облік. Як варіант, такі ТЗ можна реалізовувати лише за ціною металолому. Але при цьому в оголошення щодо продажу таких ТЗ як лотів обов'язково варто вказувати, що держреєстрація (перереєстрація), зняття з обліку ТЗ не допускається. Крім цього, відповідальність посадових осіб за продаж проблемних активів відсутня. Тому вважаємо за доцільне заборонити реалізацію такого майна (лише як металолому), передбачити відповідні зміни до ПКУ щодо звільнення від оподаткування митними платежами та Порядку 1340 такого змісту:

«Не підлягає реалізації майно, яке оголошено у розшук, в т.ч. Інтерполом та майно, яке за своїми характеристиками не відповідає встановленим законодавством України вимогам. У випадку, якщо транспортний засіб не відповідає встановленим екологічним вимогам може здійснюватися продаж такого ТЗ як металолому за відповідними цінами, про що вказувати в оголошенні щодо продажу.»

На електронних торгах не вказується яка сума митних платежів має бути обов'язково сплачена, що у подальшому призводить до проблем легалізації використання та користування таким майном.

За наявності конфіскованого майна, реалізація та використання якого в Україні є неможливим єдиним способом розпорядження є безоплатна передача. У випадку недоцільності останнього, таке майно підлягає розукомплектуванню, утилізації чи знищенню. Проте, щодо ТЗ такий порядок реалізації таких способів розпорядження відсутній.

Задля підвищення відкритості та прозорості продажу товарів, що перейшли у власність держави за порушення законодавства з питань митної справи, залученню ширшого кола потенційних покупців, а отже, і збільшенню обсягів надходжень до державного бюджету за рахунок коштів від реалізації таких товарів існуючий механізм розпорядження конфіскованим потребує удосконалення.

Закон України «Про виконавче провадження» встановлює, що сторонами у виконавчому провадженні є стягувач і боржник. Стягувачем є фізична або юридична особа, на користь чи в інтересах якої видано виконавчий документ.

Враховуючи те, що конфіскація у відповідності до норм чинного законодавства полягає у примусовому вилученні майна і безоплатній передачі його у власність держави, митні органи не є стороною у виконавчих провадженнях про конфіскацію вилученого митними органами майна. Єдине, на що можуть розраховувати митні органи у разі незаконних дій державних виконавців при розпорядженні конфіскованим майном, це відстоювати інтереси держави у якості органу ДВС.

Втім, навіть при таких спробах будь-які намагання митних органів довідатись про реалізацію конфіскованого майна, дотримання строків проведення та розміру уцінення майна в реалізації нехтуються державними виконавцями.

Поряд із цим існують й не менш значущі проблеми і у забезпеченні дійсно ефективного процесу розпорядження таким майном.

Особливої уваги вимагають питання формування оціночної вартості майна, що переходить у власність держави, а саме забезпечення оцінки такого майна на рівні ринкових цін на подібні товари на вільному, конкурентоспроможному внутрішньому ринку України.

Однак, на даний момент норми чинного законодавства в більшості випадків не дають можливості проводити ефективну реалізацію конфіскованого майна через його значно завищену оціночну вартість. До цього призводить те, що ставки податків, на основі яких розраховується вартість конфіскованого майна при переданні його в реалізацію, не враховують специфіки такого майна та всіх ризиків, пов'язаних з його купівлею (в переважній більшості конфіскації підлягають товари, які заборонені до використання на території України, є морально та технічно застарілими, неякісними тощо).

Іншою суттєвою прогалиною у чинному законодавстві є відсутність можливості реалізації конфіскованого майна на комісійних умовах через торговельні підприємства. Ст. 61 Закону України «Про виконавче провадження», який є основним нормативним актом з проведення виконавчих дій по конфіскованому майну, передбачено, що реалізація арештованого майна здійснюється виключно шляхом електронних торгів або за фіксованою ціною.

З огляду на зазначене, реалізація будь-якого конфіскованого майна у порядку, відмінному встановленому Законом України «Про виконавче провадження» на даний час неможлива. Погоджуючись з раціональністю реалізації нерухомого майна, великих партій товарів, транспортних засобів виключно на електронних торгах, залишається відкритим питання доцільності реалізації подібним чином дріб'язкових товарів, товарів вузького кола використання тощо (організація торгів з їх продажу засвідчує майже нульову результативність).

Законодавець має переглянути підхід до врегулювання питань щодо адміністрування податків при операціях з реалізації конфіскованого майна, відкритості формування інформації про лоти, забезпечення конкурентного середовища при функціонуванні СЕТАМ, а також мінімізувати ризики для власників конфіскованого майна та осіб, які його придбавають на торгах.

5.3. Сучасний стан та напрями удосконалення адміністрування податків при операціях з реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства на митних аукціонах та редуціях

Реалізація майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства здійснюється відповідно до Порядків 1340, 1050, згідно яких реалізація товарів та транспортних засобів на митних аукціонах та редуціях здійснюється в електронній торговій системі. (Варто зазначити, що державне підприємство «Прозорро.Продажі», що належить до сфери управління Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, є адміністратором електронної торгової системи, а тому відповідальне за забезпечення функціонування електронної торгової системи з реалізації товарів на митних аукціонах та редуціях). В свою чергу, процедура адміністрування податків при операціях із реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства врегульовується відповідно до наказу Державної фіскальної служби України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо механізму взаємодії підрозділів митниці ДФС при обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до ст. 243 Митного кодексу України» від 12.02.2019 р. №100.

Варто зазначити, що процедура реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства через електронні аукціони лише запроваджується в Україні, оскільки основний нормативний акт, який врегульовує цю сферу митних правовідносин було прийнято лише наприкінці 2019 року. Саме тому, випадки реалізації товарів та транспортних засобів через електронні аукціони залишають поодинокими, так станом на 01.07.2020 р. проведено лише 46 аукціонів [75]:

Варто зауважити, що у першому півріччі проведенню митних електронних аукціонів значно перешкодив впроваджений в країні карантин у зв'язку із пандемією Covid-19. В першу чергу, це пов'язано з тим, що значна кількість працівників митниць була переведена на дистанційну форму роботи, у зв'язку з чим неможливим виявилось проведення засідань комісії щодо розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

Однак, є й значна кількість митних аукціонів, які не відбулися, основною причиною такої ситуації є те, що не було подано жодної заявки на участь у торгах.

Попри те, що значна кількість торгів взагалі не відбуваються, митний електронний аукціон є ефективним інструментом реалізації майна митниць, а тому доцільним є більш детальне дослідження процедури адміністрування податків при операціях з реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства на електронних аукціонах та редуціях.

Варто зазначити, що карантин головним чином торкнувся тієї частини роботи організаторів торгів, яка зовні не помітна. Відповідно до розпорядження уряду з початку карантину були скасовані всі «офлайнові» аукціони, проведення яких вимагало від учасників зібратися в одному приміщенні. Те, що торги повсюдно перемістилися в он-лайн, в свою чергу вплинуло на зростання кількості користувачів. Аукціони проходять в штатному режимі. У рідкісних випадках переможці аукціонів зможуть належним чином розпорядитися придбаним майном вже після карантину, коли буде відновлена штатна робота державних установ. Це, наприклад, стосується переоформлення в Сервісному центрі МВС ряду автомобілів, куплених на аукціонах «Прозорро.Продажі».

Однак, такі випадки це швидше виняток, що стосується дуже незначної кількості лотів, в цілому введення карантину не вплинуло на порядок проведення аукціонів, огляд лотів або передачу майна переможцям. У випадках, коли після проведення аукціону переможцю необхідним був додатковий час на укладення договору у нотаріуса, організатори аукціонів погоджувалися на перенесення термінів підписання договору. Разом з цим не було випадків, коли учасник не зміг би отримати актив, куплений в ході електронного аукціону.

З метою реалізації майна, що перейшло у власність держави на митному аукціоні відповідною комісією проводиться його оцінка. У разі розбіжності в оцінці майна між представниками комісії та у інших випадках, передбачених законодавством України, оцінка провадиться суб'єктами оціночної діяльності – суб'єктами господарювання.

При проведенні оцінки експерт враховує інформацію митниці про податки, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів, якщо такі податки не були попередньо сплачені. Інформація надається у вигляді Довідки за підписом відповідальної особи митниці та зареєстрованої відповідно до вимог діловодства. Реалізація товарів, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства можлива виключно за умови врахування в їх оціночній вартості розміру визначених законодавством податків.

Відповідно до Порядку 1340 за результатами оцінки складається акт опису, оцінки та передачі майна. Також, у нормативному документі зазначено, що акт опису, оцінки та передачі майна є підставою для реалізації майна через підприємства роздрібною торгівлі, торгівлі біржі та аукціони, безоплатної передачі, знищення, утилізації, переробки. Проте, на практиці при реалізації товарів та транспортних засобів через електронні митні аукціони за результатами оцінки складається звіт про оцінку. А тому виникає питання, який документі має засвідчувати проведену оцінку майна під час реалізації його на електронних аукціонах.

Далі з метою реалізації товарів і транспортних засобів за допомогою електронного аукціону митниця укладає із оператором електронного майданчика договір про проведення аукціону. Оператор електронного майданчика (далі – оператор) – юридична особа, зареєстрована в установленому законом порядку на території України, що має право на

використання електронного майданчика, який підключено до електронної торгової системи.

Проведення електронних аукціонів відбувається за кожним лотом окремо (лот – одиниця товару, що виставляється для продажу, або товарна партія, що пропонується для продажу як одне ціле), дата проведення електронного аукціону визначається за рішенням комісії, утвореної відповідно Порядку 1340 [119].

Стартова ціна лота – визначена замовником ціна лота, відображена в оголошенні про проведення електронного аукціону, з якої розпочинається електронний аукціон. Стартова ціна лота на кожному з електронних аукціонів, визначається відповідно до частини дев'ятої ст. 243 МКУ. Варто зазначити, що в ціну лота обов'язково включаються податки, які підлягають сплаті.

Підготовка до проведення аукціону розпочинається після отримання оператором заявки на проведення електронного аукціону від митниці. Заявка надсилається оператору для публікації інформації з неї в електронній торговій системі у формі оголошення про проведення електронного аукціону.

Порядок функціонування електронної торгової системи, проведення електронних аукціонів, дискваліфікації учасників, взаємодії адміністратора електронної системи, замовника, операторів електронних майданчиків визначається адміністратором електронної системи у Регламенті роботи електронної торгової системи Prozorro.Продажі ЦБД2 щодо проведення електронних аукціонів з продажу/надання в оренду майна (активів)/передачі права (далі-Регламент ЕТС).

Відповідно до Порядку 1050 для участі в митному аукціоні учасник електронного аукціону має [119]:

- подати заявку на участь в митному аукціоні (заявки на участь в митному аукціоні приймаються з моменту оприлюднення в електронній торговій системі оголошення про проведення електронного аукціону та до 20 години робочого дня, що передує дню проведення електронного аукціону. Кінцевий строк подання заявки на участь в аукціоні встановлюється електронною торговою системою для кожного аукціону окремо з 16 години 15 хвилин до 16 години 45 хвилин дня його проведення. Заявки, подані після завершення цього строку, оператором не приймаються).

- сплатити реєстраційний та гарантійний внески на рахунок оператора електронного майданчика. Відповідно до п. 7.9 Регламенту ЕТС [153] при реалізації на митних аукціонах/редукціях учасники мають сплатити два види внесків – реєстраційний (не повертається) та гарантійний.

Реєстраційний та гарантійний внески для участі в митному аукціоні вважаються сплаченими з моменту їх зарахування на банківський рахунок оператора, але не пізніше ніж за одну годину до закінчення кінцевого строку прийняття заявок на участь в електронному аукціоні. Реєстраційний та гарантійний внески, зараховані на банківський рахунок оператора менше ніж за одну годину до закінчення кінцевого строку прийняття заявок на участь в електронному аукціоні, не вважаються вчасно сплаченими та підлягають поверненню особі, від якої вони були отримані, протягом одного робочого дня з

моменту їх зарахування на рахунок такого оператора. При отриманні оператором реєстраційного та гарантійного внеску податкові зобов'язання з ПДВ не визначаються і відповідно податкова накладна не складається.

Згідно п.9.2 Регламенту ЕТС за участь у електронному аукціоні по його завершенню, операторами стягуються реєстраційні внески учасників, що були сплачені ними при поданні заяви про участь в електронному аукціоні у розмірі від 1 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян залежно від стартової ціни лота.

Фактичний розмір реєстраційного внеску зазначається в протоколі електронного аукціону.

Гарантійний внесок є способом забезпечення виконання учасником зобов'язань щодо участі у електронному аукціоні, що підлягає внесенню користувачем для набуття статусу учасника електронного аукціону шляхом перерахування (або донарахування) коштів на рахунок оператора електронного майданчика. У випадку реалізації товарів на митних аукціонах та редукуваннях плата за участь (винагорода) становить 5 (п'ять) відсотків ціни продажу лота встановленої за результатами такого електронного аукціону з урахуванням податку на додану вартість.

Далі електронний аукціон починається автоматично в час, визначений в електронній торговій системі. Учасник електронного аукціону за допомогою інтерфейсу електронного майданчика отримує в особистому кабінеті індивідуальне посилання на веб-сторінку електронного аукціону.

Згідно Порядку 1050 нереалізований на першому митному аукціоні лот виставляється на другий митний аукціон із стартовою ціною, що становить 75 відсотків його стартової ціни на першому митному аукціоні. Не реалізований на другому митному аукціоні лот виставляється на третій митний аукціон із стартовою ціною, що становить 50 відсотків його стартової ціни на першому митному аукціоні. Не реалізований на третьому митному аукціоні лот виставляється на редукування із стартовою ціною, що становить 50 відсотків його стартової ціни на першому митному аукціоні.

Ціна, за якою лот виставляється на другий, третій митні аукціони або на редукування, не може бути меншою, ніж сума податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні товарів через митний кордон України. Якщо обрахована сума податків і зборів не дозволяє зменшити вартості лота, то він виставляється на другий, третій митні аукціони або на редукування за ціною, зменшеною на максимальний відсоток у межах допустимих.

Мінімальна ціна, до якої можливе зниження на редукуваннях, становить 30 відсотків стартової ціни на першому митному аукціоні та не може бути меншою за суму податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні товарів через митний кордон України [101].

Після проведення електронного аукціону за його результатами формується в електронній формі протокол та оприлюднюється в електронній торговій системі автоматично в день його завершення.

Оператор, через електронний майданчик якого надано найвищу цінову пропозицію, протягом 3 (трьох) робочих днів з моменту публікації договору

купівлі-продажу (договору, на підставі якого буде передане право) відповідного лоту в ЕТС, вираховує із суми гарантійного внеску, внесеного переможцем електронного аукціону, плату за участь (винагороду), у розмірі, що становить (з урахуванням податку на додану вартість):

Фактичний розмір плати за участь (винагороду) зазначається в протоколі електронного аукціону.

У випадку, якщо сума плати за участь (винагороду) оператора перевищує розмір гарантійного внеску, переможець зобов'язаний провести повний розрахунок з оператором (здійснити доплату) після формування протоколу електронного аукціону, але до моменту публікації договору купівлі-продажу/оренди (договору, на підставі якого буде передане право) відповідного лоту в ЕТС.

З суми винагороди оператором електронного майданчика, через якого подано найвищу цінову пропозицію, перераховується плата на розвиток ЕТС на рахунок адміністратора відповідно до умов договору про використання ЕТС.

Переможець, зазначений у протоколі електронного аукціону, протягом трьох робочих днів, а щодо товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, протягом одного робочого дня після дня визначення його переможцем вносить кошти за лот на рахунок оператора електронного майданчика, зазначений в оголошенні про проведення електронного аукціону.

На дату коли кошти за лот надійшли на рахунок оператора він складає податкову накладну на суму винагороди за надані послуги, а датою виникнення податкових зобов'язань вважається дата, що сталася раніше:

- дата зарахування коштів на рахунок організації такої винагороди;
- дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг з реалізації майна.

Також варто, зауважити, що згідно з цивільно-правовим договором ДП «Прозорро.Продажі» здійснює реалізацію майна за винагороду за надані послуги з реалізації майна. Крім того, згідно Порядку 1050 право на винагороду з організації електронного аукціону отримують:

- оператор, який розмістив оголошення про проведення аукціону;
- оператор, на майданчику якого реалізовано товар.

Винагорода оператора електронного майданчика – грошова сума, що підлягає сплаті оператору за організацію проведення електронного аукціону, становить для митних аукціонів 5 відсотків ціни продажу лота та сплачується переможцем електронного аукціону додатково до суми коштів, запропонованої ним за кожний придбаний лот. Умови розподілу винагороди визначаються Регламентом ЕТС.

Залишок винагороди оператора, після вирахування плати на розвиток ЕТС у митних аукціонах та редукаціях, що проводяться згідно Порядку 1050, розподіляється наступним чином:

- 30 відсотків від залишку суми винагороди отримує оператор, який розмістив оголошення про проведення такого електронного аукціону,
- 70 відсотків отримує оператор, через електронний майданчик якого подано найвищу цінову пропозицію;

Оператор, через електронний майданчик якого надано найвищу цінову пропозицію, перераховує на рахунок переможця електронного аукціону залишок гарантійного внеску (за наявності такого залишку), за вирахуванням винагороди оператора (з урахуванням податку на додану вартість), визначеної п. 9.2 Регламенту ЕТС, не пізніше 3 (трьох) робочих днів з моменту публікації договору купівлі-продажу/оренди (договору, на підставі якого буде передане право) відповідного лоту в ЕТС [153].

Фактичний розмір винагороди зазначається в протоколі електронного аукціону. З суми винагороди оператором електронного майданчика, через якого подано найвищу цінову пропозицію, перераховується плата на розвиток ЕТС на рахунок адміністратора відповідно до умов договору про використання ЕТС.

Порядок проведення розрахунків за товари та процедура адміністрування податків при таких операціях представлено на рис. 5.5.

Після перерахування коштів за товар переможець аукціону звертається до митниці з письмовою заявою із проханням про видачу придбаних товарів, при цьому, разом із заявою подаються такі документи:

- копія паспорта переможця аукціону;
- копія протоколу електронного аукціону;

документи, що засвідчує сплату коштів за лот. Крім того, оператор має повідомити митницю про визначення переможця електронного аукціону та здійснення розрахунків за реалізовані товари. Після цього, бухгалтерська служба митниці здійснює перевірку всіх документів, що надійшли та підтверджує можливість видачі товарів переможцю електронного аукціону. Далі митницею готуються видаткові накладні відповідно до яких товар може бути виданий зі складу.

Сума коштів за лот, отримана оператором від реалізації товарів на електронному аукціоні, підлягає перерахуванню на визначені рахунки замовника (митниці Держмитслужби) протягом трьох робочих днів з дня отримання таких коштів від переможця електронного аукціону. Після надходження на рахунок митниці сум коштів, отриманих від реалізації товарів, бухгалтерська служба митниці перевіряє їх відповідність та здійснює подальше розпорядження ними відповідно до ст. 244 МКУ [45].

Варто зазначити, що у Порядку 2831/5 більш детально виписано порядок розрахунків за придбане на електронних торгах майно, а тому є доцільним порівняти його із процедурою розрахунків за придбаний товар визначеною у Порядку 1050 (табл. 5.3).

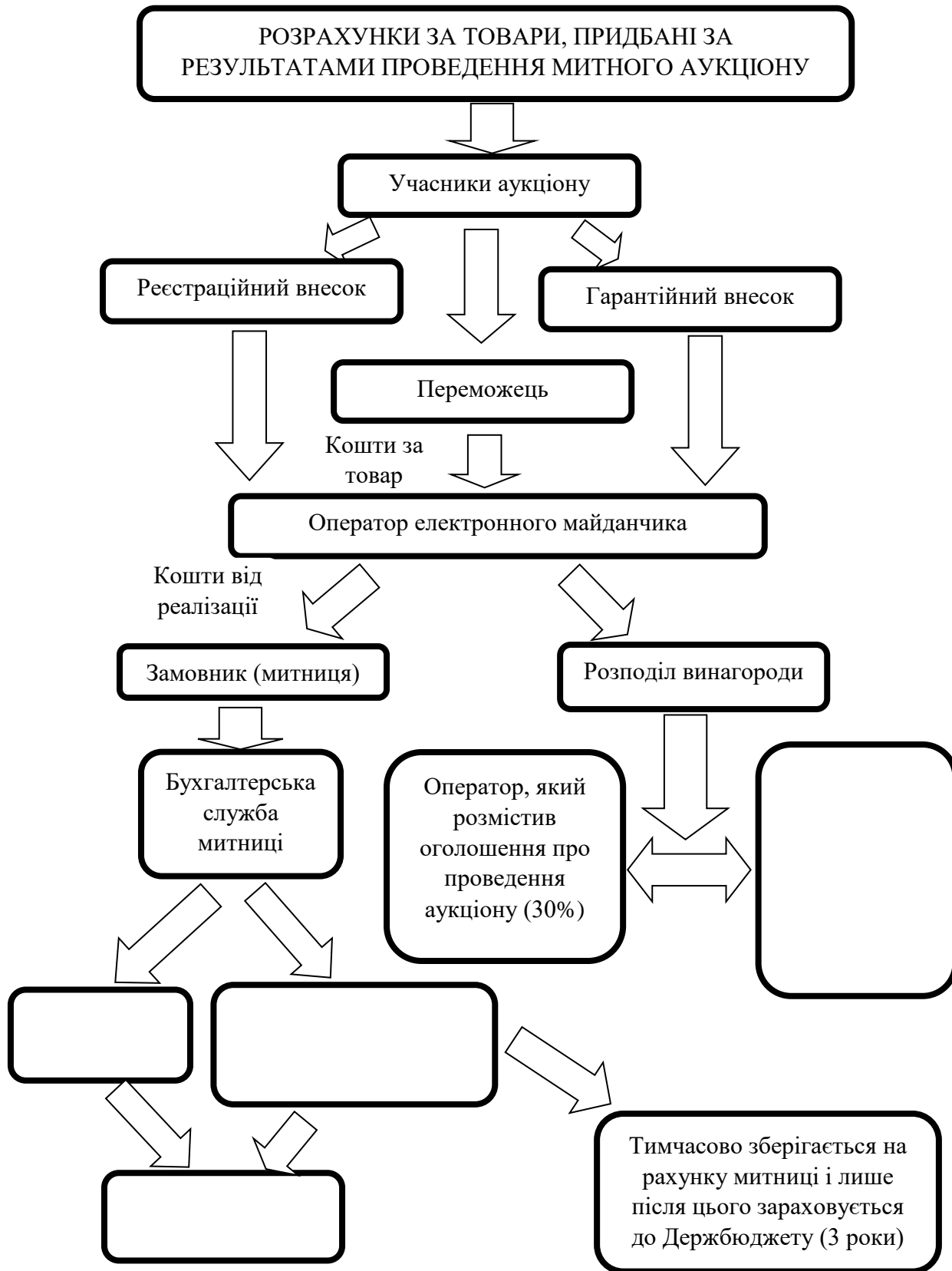

Рисунок 5.5 – Порядок проведення розрахунків за товари
 Джерело: сформовано Попелем С.А. на основі: [45, 1340]

Таблиця 5.3 – Порядок розрахунків за придбане на електронних торгах майно згідно Порядку 1050 та 2831/5

Порядок 1050	Порядок 2831/5
<p>Розрахунки за придбаний товар та його видача переможцю</p>	<p>Х. Порядок розрахунків за придбане на електронних торгах майно та перехід права власності</p>
<p>51. Переможець, зазначений у протоколі електронного аукціону, протягом трьох робочих днів, а щодо товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, протягом одного робочого дня після дня визначення його переможцем вносить кошти за лот на рахунок оператора електронного майданчика, зазначений в оголошенні про проведення електронного аукціону.</p> <p>52. Якщо сума гарантійного внеску, сплаченого переможцем електронного аукціону, більша за суму винагороди, різниця між сумою гарантійного внеску та сумою винагороди перераховується переможцю оператором електронного майданчика не пізніше ніж через три робочих дні після дня визначення його переможцем.</p> <p>53. Якщо сума гарантійного внеску, сплаченого переможцем електронного аукціону, менша за суму винагороди, різниця між сумою гарантійного внеску та сумою винагороди перераховується переможцем на рахунок оператора електронного майданчика не пізніше ніж через три робочих дні після дня визначення його переможцем.</p> <p>54. Якщо переможець електронного аукціону вчасно не перерахував кошти за лот та кошти, передбачені пунктом 53 цього Порядку, такий переможець дискваліфікується оператором та позбавляється права участі в наступних аукціонах за цим лотом.</p> <p>Сума гарантійного внеску такого переможця не повертається, а перераховується оператором на рахунок замовника протягом трьох робочих днів з дня настання такої обставини.</p> <p>55. Сума коштів за лот, отримана оператором від реалізації товарів на електронному аукціоні, підлягає перерахуванню на визначені рахунки замовника протягом трьох робочих днів з дня отримання</p>	<p>1. На підставі копії протоколу переможець електронних торгів протягом десяти банківських днів з дня визначення його переможцем здійснює розрахунки за придбане на електронних торгах майно в такому порядку:</p> <p>зазначена в протоколі електронних торгів сума коштів, яка дорівнює різниці між ціною продажу придбаного лота і сумою винагороди за організацію та проведення електронних торгів за цим лотом, перераховується переможцем на рахунок відділу державної виконавчої служби (приватного виконавця);</p> <p>сума гарантійного внеску, зарахованого на рахунок Організатора, визнається частиною оплати переможцем придбаного ним на електронних торгах майна та розподіляється Організатором відповідно до пункту 2 розділу III цього Порядку;</p> <p>різниця між сумою гарантійного внеску та сумою винагороди за організацію та проведення електронних торгів перераховується переможцем на рахунок Організатора у разі, якщо майно реалізовано за ціною, вищою від стартової.</p> <p>у разі проведення електронних торгів у порядку, визначеному пунктом 1 розділу VII цього Порядку, сума винагороди за організацію та проведення електронних торгів перераховується переможцем на рахунок Організатора.</p> <p>При перерахуванні коштів за придбане майно переможець зобов'язаний зазначати в розрахунковому документі номер лота, за яким здійснюється оплата.</p> <p>У разі якщо кошти за придбане на електронних торгах майно надійшли з порушенням строків, встановлених абзацом першим цього пункту, або переможцем здійснено неповний розрахунок за придбане майно, кошти підлягають поверненню протягом семи робочих днів з дня їх зарахування на рахунок.</p>

Порядок 1050	Порядок 2831/5
<p>таких коштів від переможця електронного аукціону. Подальше розпорядження коштами здійснюється замовником у встановленому законодавством порядку.</p>	<p>У разі зупинення електронних торгів з підстав, передбачених пунктом 2 розділу XI цього Порядку (крім зупинення через наявність технічних підстав), строк здійснення переможцем розрахунку за придбане майно, встановлений абзацом першим цього пункту, переривається до відновлення електронних торгів та формування нового протоколу проведення електронних торгів із зазначенням нового строку розрахунків за придбане майно.</p> <p>Після усунення обставин, що стали підставою для зупинення вчинення виконавчих дій, виконавець не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли йому стало про це відомо, надсилає Організатору та переможцю електронних торгів за адресами, зазначеними у протоколі електронних торгів, повідомлення про поновлення строку перерахування коштів.</p> <p>Організатор не пізніше наступного робочого дня розміщує в особистому кабінеті учасника електронних торгів, що став переможцем, інформацію про поновлення строку здійснення розрахунків за придбане на електронних торгах майно.</p> <p>Переможець електронних торгів протягом десяти банківських днів з дня розміщення в особистому кабінеті інформації про поновлення строку здійснення розрахунків за придбане на електронних торгах майно повинен здійснити розрахунки за придбане на електронних торгах майно. Здійснення переможцем електронних торгів розрахунків за придбане майно, передбачене пунктом 1 розділу VII цього Порядку, проводиться протягом одного робочого дня.</p> <p>Виконавець зобов'язаний повідомити Організатора про перерахування переможцем електронних торгів коштів за придбане майно не пізніше наступного робочого дня з дня надходження коштів на рахунок відділу державної виконавчої служби (приватного виконавця) через особистий кабінет.</p> <p>У разі ненадходження всієї належної грошової суми на рахунок відділу державної виконавчої служби (приватного виконавця) у строки, визначені пунктом 1 цього розділу, відділ державної виконавчої служби (приватний виконавця) не пізніше наступного робочого дня через відповідний особистий кабінет повідомляє Організатора про несплату переможцем</p>

Порядок 1050	Порядок 2831/5
	<p>електронних торгів належної грошової суми за придбане майно, що є підставою для вжиття відповідних заходів Організатором згідно з пунктом 3 розділу VIII цього Порядку. Здійснити дії, передбачені пунктом 3 розділу VIII цього Порядку, Організатор також має право у разі несплати переможцем суми додаткової винагороди чи письмового звернення переможця із повідомленням про відмову сплатити додаткову винагороду.</p> <p>У разі зупинення електронних торгів (за винятком зупинення через наявність технічних підстав) після завершення електронних торгів переможець має право відмовитись від сплати за придбане на електронних торгах майно. У такому випадку йому повертається гарантійний внесок. Інші учасники зупинених електронних торгів мають право на повернення гарантійного внеску за умови звернення до Організатора із письмовою заявою.</p>
	<p>2. Гарантійний внесок переможця електронних торгів зараховується до ціни продажу в рахунок сплати винагороди за організацію та проведення електронних торгів. Іншим учасникам внесена сума гарантійного внеску повертається протягом трьох робочих днів після отримання від виконавця повідомлення про повний розрахунок переможця електронних торгів за придбане майно.</p> <p>Якщо електронні торги не відбулися або майно знято з реалізації відповідно до пункту 5 розділу XI цього Порядку, гарантійний внесок підлягає поверненню учасникам цих електронних торгів протягом трьох робочих днів з дня, наступного за днем визнання електронних торгів такими, що не відбулися, за винятком випадків, передбачених пунктом 3 цього розділу.</p> <p>У разі набрання законної сили судовим рішенням щодо визнання електронних торгів недійсними гарантійний внесок підлягає поверненню переможцю електронних торгів протягом трьох робочих днів з дня надходження відповідного рішення на адресу Організатора.</p> <p>3. Гарантійний внесок не повертається учаснику, який був визнаний переможцем електронних торгів, але не вніс усієї належної грошової суми в строки, передбачені пунктом 1 цього розділу, або не підписав та не надіслав протокол з продажу предмета іпотеки у строки, передбачені пунктом 2 розділу VII цього Порядку.</p>

Джерело: сформовано Попелем С.А. на основі [45, 126]

Оподаткування операцій оператора на митному аукціоні залежить від його податкового статусу (платник ПДВ чи ні). У випадку оператора-платника ПДВ відповідно оподатковується комісійна винагорода (ПДВ) та дохід (податок на прибуток), у разі неплатника ПДВ – лише податок на прибуток на загальних підставах.

Отже, серед основних відмінностей Порядку 2831/5 та Порядку 1050 можна зазначити наступні:

- у Порядку 1050 визначено значно менший термін для розрахунків переможця із оператором. Так, переможець протягом трьох робочих днів, а щодо товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, протягом одного робочого дня після дня визначення його переможцем вносить кошти за лот. Натомість, у Порядку 2831/5 зазначено, що переможець електронних торгів протягом десяти банківських днів з дня визначення його переможцем здійснює розрахунки за придбане на електронних торгах майно;

Порядком 2831/5 детально описано процедуру призупинення електронних торгів та порядок розрахунків при цьому на відміну від Порядку 1050;

- Порядком 2831/5 передбачена дворівнева система розрахунків – між переможцем та оператором та між переможцем та ДВС;

- Порядком 2831/5 детальніше прописано взаємовідносини між виконавцем та організатором електронного аукціону під час реалізації майна.

Щодо оподаткування варто відзначити, що електронний майданчик не є учасником договорів з купівлі-продажу будь-якого майна (активів), а лише є комунікативним електронним майданчиком для покупців і продавців, на якому розміщуються відповідні оголошення та проводяться електронні аукціони, про що відзначається у договорі між митницею та оператором. Важливим є й те, що відповідно до Порядку 2831/5 сума гарантійного внеску, зарахованого на рахунок Організатора, визнається частиною оплати переможцем придбаного ним на електронних торгах конфіскованого майна й лише з цього моменту виникають податкові зобов'язання з сплати ПДВ на суму винагороди та можливості оформлення податкового кредиту у переможця торгів. Цей аспект у Порядку 1050 не враховано.

Операція Оператора – платника ПДВ з постачання послуг із організації та проведення електронних торгів учаснику (переможцю електронних торгів) оподатковується ПДВ у загальноновстановленому порядку за ставкою 20 відсотків. Зокрема, при здійсненні такої операції Організатор – платник ПДВ зобов'язаний визначити податкові зобов'язання з ПДВ, виходячи із суми комісійної винагороди, та скласти і зареєструвати в ЄРПН податкову накладну на учасника (переможця електронних торгів).

При цьому, оскільки учасником (переможцем електронних торгів) не здійснюється оплата за придбане майно безпосередньо платнику податку як постачальнику і власнику такого майна, законодавчі підстави для віднесення сум ПДВ до складу податкового кредиту за такою податковою накладною, зареєстрованою в ЄРПН, в учасника (переможця електронних торгів) відсутні.

Отже, процес реалізації майна та адміністрування податків під час цього має багато суперечливих моментів, які потребують додаткового роз'яснення та законодавчого врегулювання, зокрема:

– *суперечності у нормах чинного законодавства щодо мінімальної ціни реалізації товарів.* Так, відповідно до Порядку 1050 мінімальна ціна, до якої можливе зниження на редукації, становить 30 відсотків стартової ціни на першому митному аукціоні та не може бути меншою за суму податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні товарів через митний кордон України, в той же час, згідно наказу ДФСУ «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо механізму взаємодії підрозділів митниці ДФС при обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до ст. 243 Митного кодексу України» від 12.02.2019 р. №100 у разі уцінки товару його вартість не може бути меншою, ніж сума податків і зборів, що відповідно до законодавства підлягає сплаті при реалізації такого товару, з урахуванням розміру винагороди торговельному підприємству. Така ситуація, вимагає уточнення та внесення відповідних змін щодо митних аукціонів до вищезазначених нормативно-правових актів;

– *необхідність внесення змін у Порядок 1050 у частині, що стосується розрахунків за придбаний товар та його видачу переможцю.* У ході дослідження визначено, що у Порядку 1050 не досить детально виписано процедуру розрахунків між переможцем аукціону, оператором електронного майданчика та замовником електронного аукціону. Крім того, доцільним є нормативне закріплення порядку розрахунків у разі призупинення електронних торгів та врегулювання взаємовідносини між замовником та переможцем електронного аукціону під час реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства. Надходження коштів за лот на рахунок оператора може призводити до певних колізій щодо оподаткування такої операції на погляд контролюючих органів (які вважатимуть такі дії як за договором комісії). На нашу думку варто розмежувати надходження коштів оператору та замовнику за зразком Порядку 2831/5;

– *необхідність уточнення документа, що засвідчує проведення оцінки товарів і транспортних засобів, що підлягають реалізації через електронні аукціони.* У Порядку 1340 визначено, що за результатами оцінки складається акт опису, оцінки та передачі майна, що є підставою для реалізації майна через підприємства роздрібною торгівлі, торгівлі біржі та аукціони, безоплатної передачі, знищення, утилізації, переробки. Про те, на практиці при реалізації товарів та транспортних засобів через електронні митні аукціони за результатами оцінки складається звіт про оцінку. А тому, доцільним було б нормативне закріплення документа, що засвідчує проведену оцінку товарів для реалізації їх через електронні аукціони;

– *необхідність врегулювання розрахунків у випадку коли переможець електронного аукціону відмовляється від оплати за придбані товари.* Інколи виникає ситуація, коли переможець електронного аукціону відмовляється оплачувати придбані товари на митному аукціоні, про те ним вже сплачено гарантійний внесок. За умовами проведення електронного аукціону гарантійний

внесок є частиною оплати переможцем вартості придбаних товарів, однак при відмові переможця від придбання товарів не передбачено процедури повернення йому гарантійного внеску, а тому незрозуміло яким чином здійснюється розпорядження цими коштами?

- *реалізація товарів, що належать до підакцизної групи.* Під час реалізації підакцизних товарів на електронних аукціонах існує ймовірність уцінки майна до тієї вартості, яка не забезпечуватиме сплату акцизного податку. Тому необхідно внести зміни у норми чинного законодавства, які б передбачали, що при реалізації товарів підакцизної групи їх уцінка може здійснюватися не нижче розміру податків і зборів, що підлягають сплаті при реалізації такого майна відповідно до податкового законодавства. Крім того, під час реалізації підакцизних товарів існує ймовірність уцінки майна до тієї вартості, яка не забезпечуватиме сплату акцизного податку. Так, під час реалізації підакцизних товарів через електронні аукціони можлива його уцінка: на другому митному аукціоні – 75% стартової ціни; на третьому аукціоні – 50%. Враховуючи те, що акцизний податок у більшості випадків обраховується шляхом застосування специфічних ставок (тобто таких, що застосовуються не до вартісної оцінки підакцизної продукції, а до величини фізичних характеристик), тому його розмір не залежить від вартості майна. З огляду на зазначене, існує ймовірність уцінки підакцизного майна до тієї вартості, яка не забезпечуватиме повну сплату акцизного податку. Така ситуація потребує окремого врегулювання, зокрема визначення окремої форми Довідки для таких товарів;

– відзначимо, що відповідно до п.43 Порядку 1050 не передбачено *можливість подальшої реалізації* за договорами комісії нереалізованого на митних аукціонах/редукціях майна, а лише такі способи розпорядження ним як безоплатна передача, переробка, утилізація, знищення, про що приймає рішення комісія у встановленому законодавством порядку.

– також, варто зазначити що визначено:

– що у разі *уцінки* товару його вартість не може бути меншою, ніж сума податків і зборів, що відповідно до законодавства підлягає сплаті при реалізації такого товару, з урахуванням розміру винагороди торговельному підприємству, а в порядку 1050 зазначено, що вартість товару не може бути меншою вартості податків і зборів, які підлягають сплаті;

– п.20 Порядку 1050 встановлено *вирахування податків*, проте на митних аукціонах вони одразу враховуються у ціні лота та мінімальну вартість продажу. Така суперечність потребує внесення змін до вищезазначених нормативно-правових актів;

– наказом ДФСУ № 100 *не передбачено процедуру контролю* за сплатою митних платежів при реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства;

– при придбанні такого майна юридичною особою-платником ПДВ *втрачається можливість податкового кредиту*, отже така операція купівлі на митних аукціонах стає не вигідною для покупця;

– у разі продажу ТЗ доцільно у Порядку 1050 передбачити надання *Довідки про сплату відповідних митних платежів*.

Таким чином, реалізація майна через митні аукціони та редукації має значні особливості у порівнянні з іншими способами реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, які впливають й на адміністрування податків при цьому, що потребує вдосконалення та додаткового нормативно-правового врегулювання.

Отже, до недоліків адміністрування податків при розпорядженні майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства можна віднести наступне:

– відсутність єдиної формалізованої методології розпорядження у Держмитслужбі, зокрема й щодо адміністрування податків при здійсненні розпорядження таким майном, в т.ч. й конфіскованим, унеможливорює створення коректної інформаційної системи обліку майна, що, як наслідок, ускладнює оцінку ефективності розпорядження майном в цілому;

– облікові системи взаємодіючих в процесі розпорядження майном Держмитслужби та ДВС не взаємодіють між собою;

– існуюча система обліку майна не дозволяє оперативно вирішити аналітичну задачу щодо оцінки економічної ефективності функціонування системи розпорядження майном, оскільки дана система призначена лише для оперативного обліку майна і операцій з ним.

РОЗДІЛ 6. ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ МИТНИЦЬ У НАПРЯМІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ

6.1 Організаційне забезпечення розпорядження майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства

Запровадження ефективної організаційної структури, що побудована за функціональним принципом, відновлення управлінської вертикалі Держмитслужби, сприятиме якісному та своєчасному виконанню покладених на неї обов'язків. При цьому, узгодження питань обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями майна, і розпорядження ним, між структурними підрозділами митниці має важливе значення для ефективності здійснення операцій з таким майном.

Впорядкованість процесу розпорядження майном, що переходить у власність держави залежить від якості кадрового забезпечення та взаємодії структурних підрозділів митниць. Розвиток митної справи в Україні характеризується постійними змінами в структурі та підпорядкованості митних органів, що вносить корективи в роботу митниць, а отже питання є актуальним на сьогоднішній день та потребує всебічного дослідження.

Функціонально розпорядження майном, що перейшло у власність держави у митній службі здійснювалось то структурним підрозділом центрального апарату, який відповідає за інфраструктуру, держмайно (як на сьогодні) та господарську діяльність, то структурним підрозділом центрального апарату, який відповідає за фінансово-економічну роботу та бухгалтерський облік.

У 2006 році Держмитслужба спробувала впорядкувати питання кадрового забезпечення розпорядження майном, що переходить у власність держави шляхом створення окремих підрозділів по контролю за майном, що перейшло у власність держави та переведення до них зі структури господарсько-експлуатаційних відділів регіональних митниць, сектори та фахівців контролю за майном, що перейшло у власність держави [142].

Підрозділ по контролю за майном, що перейшло у власність держави, був структурним підрозділом регіональних митниць, який здійснював облік, зберігання вилученого та конфіскованого майна та майна, що на інших підставах перейшло у власність держави, та розпоряджався ним у порядку, установленому законодавством (рис. 6.1).

Слід зазначити, що вказаний підрозділ фактично так і не був створений так, як Держмитслужбою через два місяці було прийнято рішення вивести зі структури регіональних митниць, митниць структурний підрозділ (фахівців) контролю за майном, що перейшло у власність держави, та увести його до

складу Служби фінансів, бухгалтерського обліку та звітності регіональної митниці, митниці [86].

Завдання та функції окремих підрозділів по контролю за майном, що переходить у власність держави	
→	Забезпечення виконання вимог чинного законодавства щодо збереження майна
→	Забезпечення прийняття майна на склад митниці або його передавання на склади підприємств чи до інших місць зберігання у випадках, передбачених законодавством; підготовка документів для такого передавання
→	Оформлення первинних облікових документів щодо руху майна та своєчасне їх передавання до служби бухгалтерського обліку та звітності
→	Підготовка матеріалів для передавання державному виконавцю у визначені законодавством строки конфіскованого майна; забезпечення фактичного передавання такого майна
→	Підготовка та проведення звірення обсягів конфіскованого майна, переданого органам державної виконавчої служби за актами опису й арешту майна, та фактичних перерахувань до Державного бюджету
→	Підготовка матеріалів для розпорядження майном, термін зберігання якого закінчився, розміщеного в митний режим відмови на користь держави, швидкокопсувним чи безхазяйним майном; забезпечення фактичного розпорядження такими товарами
→	Здійснення контролю за реалізацією швидкокопсувних продуктів, майна, термін зберігання якого закінчився, а також розміщеного в митний режим відмови на користь держави, та безхазяйного майна
→	Оперативно-аналітичний облік майна, оберненого на користь держави, переданого на реалізацію; участь у проведенні інвентаризації вищезазначеного майна. Підготовка пропозицій щодо прискорення реалізації майна або його передавання на реалізацію іншим торговельним організаціям
→	Організація та проведення звірень з торговельними організаціями щодо обсягів переданого для продажу та залишків нереалізованого майна, а також повноти та своєчасності розрахунків за реалізоване майно
→	Контроль за надходженням коштів від реалізації майна, оберненого на користь держави, до Державного бюджету України та вжиття заходів щодо збільшення таких надходжень до його дохідної частини
→	Підготовка документів та організація тендерів (конкурсів) з визначення організатора митних аукціонів
→	Контроль за дотриманням законодавства при проведенні митних аукціонів
→	Контроль за встановленими законодавством строками перебування майна на складі митного органу
→	Забезпечення повернення майна власникам за наявності підстав, нарахування митних зборів за зберігання такого майна на складі митного органу в передбачених законом випадках та контроль за їх сплатою
→	Підготовка та своєчасне подання Департаменту ресурсного забезпечення, капітального будівництва та експлуатації об'єктів митної інфраструктури звітних даних про облік і рух майна, що перейшло у власність держави або підлягає обороту у власність держави
→	Звірення даних про рух майна, що підлягає обороту у власність держави, зі службою бухгалтерського обліку та звітності
→	Проведення один раз на місяць звірення облікових даних про майно, вилучене за порушення митних правил, та інше майно, що переходить у власність держави, з даними протоколів про порушення митних правил, описів, квитанцій тощо
→	Участь у розробці та реалізації технологічної схеми взаємодії підрозділів митного органу при здійсненні вилучення, обліку, зберігання, оцінювання майна, що переходить у власність держави, та розпорядження ним

Рисунок 6.1 – Завдання та функції окремих підрозділів по контролю за майном, що перейшло у власність держави (станом на 14.08.2006 р.)

Джерело: сформовано Коноваловим Ю.О. на основі [142].

Починаючи з 2012 року функції розпорядження майном, що переходить у власність держави було передано до господарсько-експлуатаційного відділу регіональних митниць [105]. Проте методологічне забезпечення та контроль за дотриманням вимог законодавства діяльності відділу залишили за Управлінням фінансів, бухгалтерського обліку та звітності [106].

Необхідно відмітити, що з 2012 року вказані підрозділи митниць не одноразово змінювали свої назви (рис. 6.2), внаслідок кількох хвиль реорганізації митних органів: Держмитслужба (1996 – 2012 рр.); Міністерство доходів і зборів України (2012 – 2014 рр.); ДФС (2014 – 2019 рр.); Держмитслужба (з 2019 р.), але їхні функціональні обов'язки залишалися незмінними.

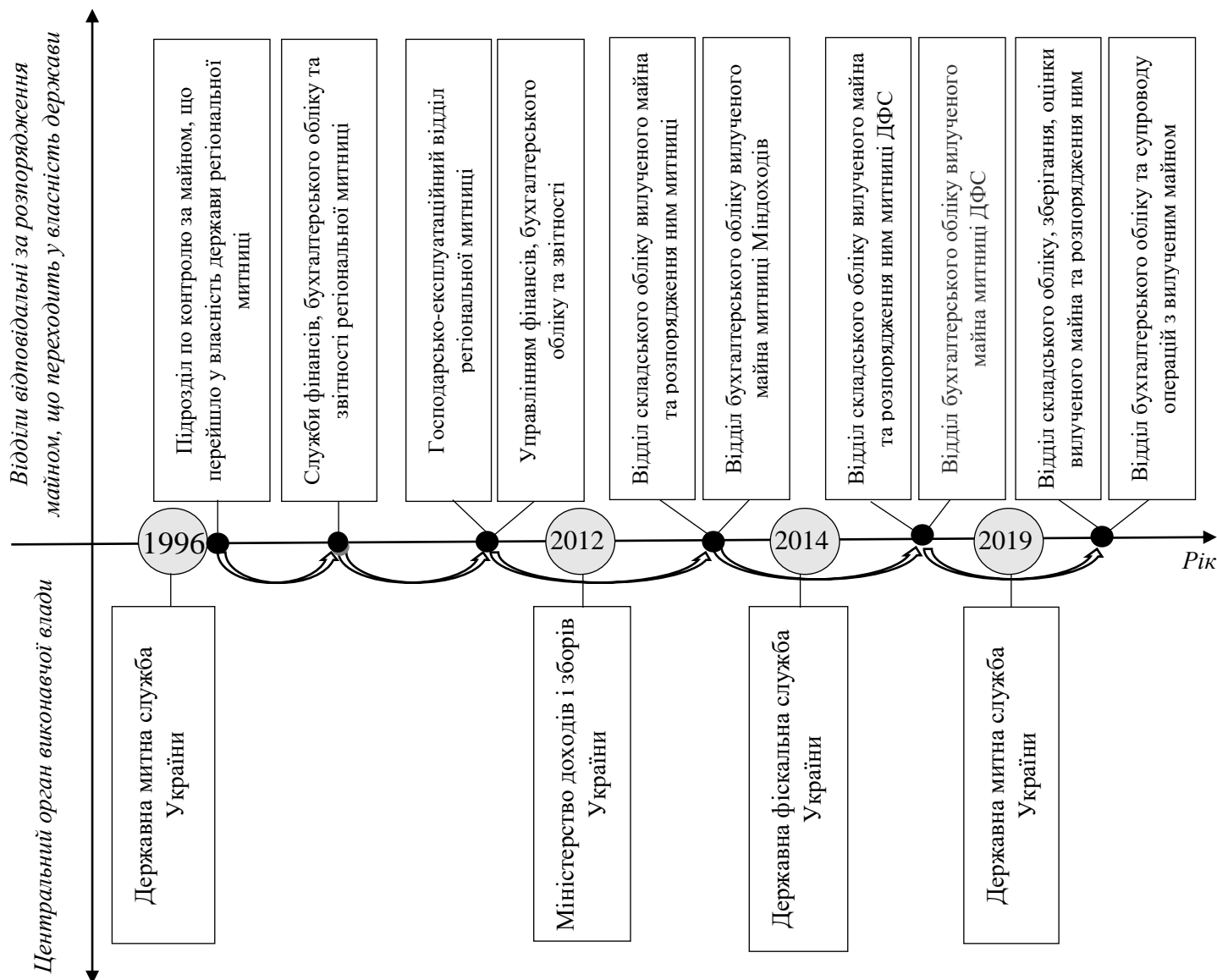

Рисунок 3.2 – Хронологія змін структурних підрозділів митниць відповідальних за розпорядження майном, що переходить у власність держави в процесі реформування митних органів з 1996 по 2019 рр.

Джерело: розроблено Коноваловим Ю.О.

Розглянемо хронологію змін підрозділів відповідальних за розпорядження майном, що переходить у власність держави в період реформування митних органів, починаючи з 2012 року. В 2012 році шляхом злиття Держмитслужби та Державної податкової служби України було утворено Міністерство доходів і зборів України [114]. Функції розпорядження майном, що перейшло у власність держави було передано до відділу складського обліку вилученого майна та розпорядження ним Управління матеріального забезпечення та розвитку інфраструктури митниці Міндоходів, а методологічне забезпечення та контроль за дотриманням вимог законодавства діяльності відділу передано відділу бухгалтерського обліку вилученого майна Управління фінансування, бухгалтерського обліку та звітності митниці Міндоходів.

В 2014 році шляхом реорганізації Міністерства доходів і зборів України створено ДФС [145]. Функції розпорядження майном, що перейшло у власність держави було передано до відділу складського обліку вилученого майна та розпорядження ним Управління матеріального забезпечення та розвитку інфраструктури митниці ДФС, а методологічне забезпечення та контроль за дотриманням вимог законодавства діяльності відділу передано відділу бухгалтерського обліку вилученого майна Управління фінансування, бухгалтерського обліку та звітності митниці ДФС.

У 2018 році КМУ ухвалив рішення про створення Держмитслужби та Державної податкової служби України реорганізувавши ДФС шляхом поділу [146], а з 2019 року дозволив здійснювати Держмитслужбі функції і повноваження з реалізації державної митної політики, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи [68]. Функції розпорядження майном, що перейшло у власність держави було передано до новостворених відділів митниць Держмитслужби: відділу складського обліку, зберігання, оцінки вилученого майна та розпорядження ним Управління інфраструктури, держмайна та господарської діяльності митниці Держмитслужби, а методологічне забезпечення та контроль за дотриманням вимог законодавства діяльності відділу передано до відділу бухгалтерського обліку та супроводу операцій з вилученим майном Управління бухгалтерського обліку та звітності митниці Держмитслужби.

Управління фінансування, бухгалтерського обліку та звітності митниці здійснює організацію єдиних засад з питань обліку та контролю за майном, що перейшло у власність держави та відповідно до своїх повноважень:

1. Розробляє системи та механізми бухгалтерського обліку товарів і транспортних засобів, що перебувають на позабалансових рахунках «Товари, прийняті на зберігання».

2. Здійснює контроль за додержанням митними органами законодавства під час здійснення ними обліку прийнятого на зберігання, вилученого та конфіскованого за рішенням суду майна, а також майна, що переходить у власність держави. Здійснює аналіз діяльності митних органів з оцінки такого майна та розпорядження ним.

3. Здійснює організаційні заходи з метою збільшення надходжень доходної частини державного бюджету України від реалізації товарів і транспортних засобів, що переходять у власність держави, у тому числі розробка пропозицій до нормативно-правових актів [106].

Проте методологічне забезпечення та контроль за дотриманням вимог законодавства діяльності відділу залишили за Управлінням фінансів, бухгалтерського обліку та звітності

Відділ складського обліку, зберігання, оцінки вилученого майна та розпорядження ним в процесі розпорядження майном, що переходить у власність держави виконує такі завдання:

1. Прийняття на склад митного органу або передання на склади підприємств (у випадках, передбачених законодавством), а також видачі з цих складів майна, вилученого в справах про порушення митних правил (у тому числі швидкопсувних товарів), безхазяйного, заявленого у режим відмови на користь держави та переданого для зберігання митниці; підготовка документів для такого прийняття та передання.

2. Ведення складського обліку та належного зберігання матеріальних цінностей, зокрема, транспортних засобів, витратних матеріалів, форменого і спеціального одягу, знаків розрізнення, бланкової продукції, митних забезпечень та майна вилученого відповідно до законодавства з питань митної справи.

3. Організація заходів із розпорядження майном, вилученим відповідно до законодавства з питань митної справи [105].

До повноважень відділу з питань складського обліку майна, що переходить у власність держави, та розпорядження ним належать (рис. 6.3).

Крім того, для забезпечення надійного зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення керівник митниці забезпечує функціонування складів митниці відповідно до вимог Порядку 627 [127].

Керівник митниці, визначаючи посадову особу митниці, на яку покладатимуться обов'язки завідуючого складом митниці, укладає з ним договір про повну матеріальну відповідальність. Завідуючий приступає до роботи на підставі наказу митниці. При цьому завідуючий обов'язково має бути ознайомленим з правилами пожежної безпеки та посадовою інструкцією.

У митницях, де обов'язки завідуючого виконуються одною посадовою особою митниці, у разі її тимчасової відсутності обов'язки завідуючого покладаються наказом митниці на іншу посадову особу митниці, з якою укладається договір про повну матеріальну відповідальність на час виконання нею обов'язків завідуючого. У цьому разі обов'язково проводиться інвентаризація товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що зберігаються на складі, з оформленням необхідних документів.

Ключі від металевих шаф (сейфів) і дверей складу митниці зберігаються у завідуючого. Завідуючому забороняється передавати ключі від металевих шаф (сейфів) і дверей складу митниці стороннім особам або виготовляти невраховані дублікати. Ураховані дублікати ключів в опечатаних завідуючим пакетах, скриньках тощо зберігаються у підрозділі чергових митниці.

Раз на рік, станом на 1 листопада, проводиться комісійна перевірка врахованих дублікатів ключів з розпечатанням місць їх зберігання. При виявленні втрати врахованого дубліката комісія з'ясовує обставини втрати й у разі потреби проводить службову перевірку та вживає заходів для негайної заміни замків.

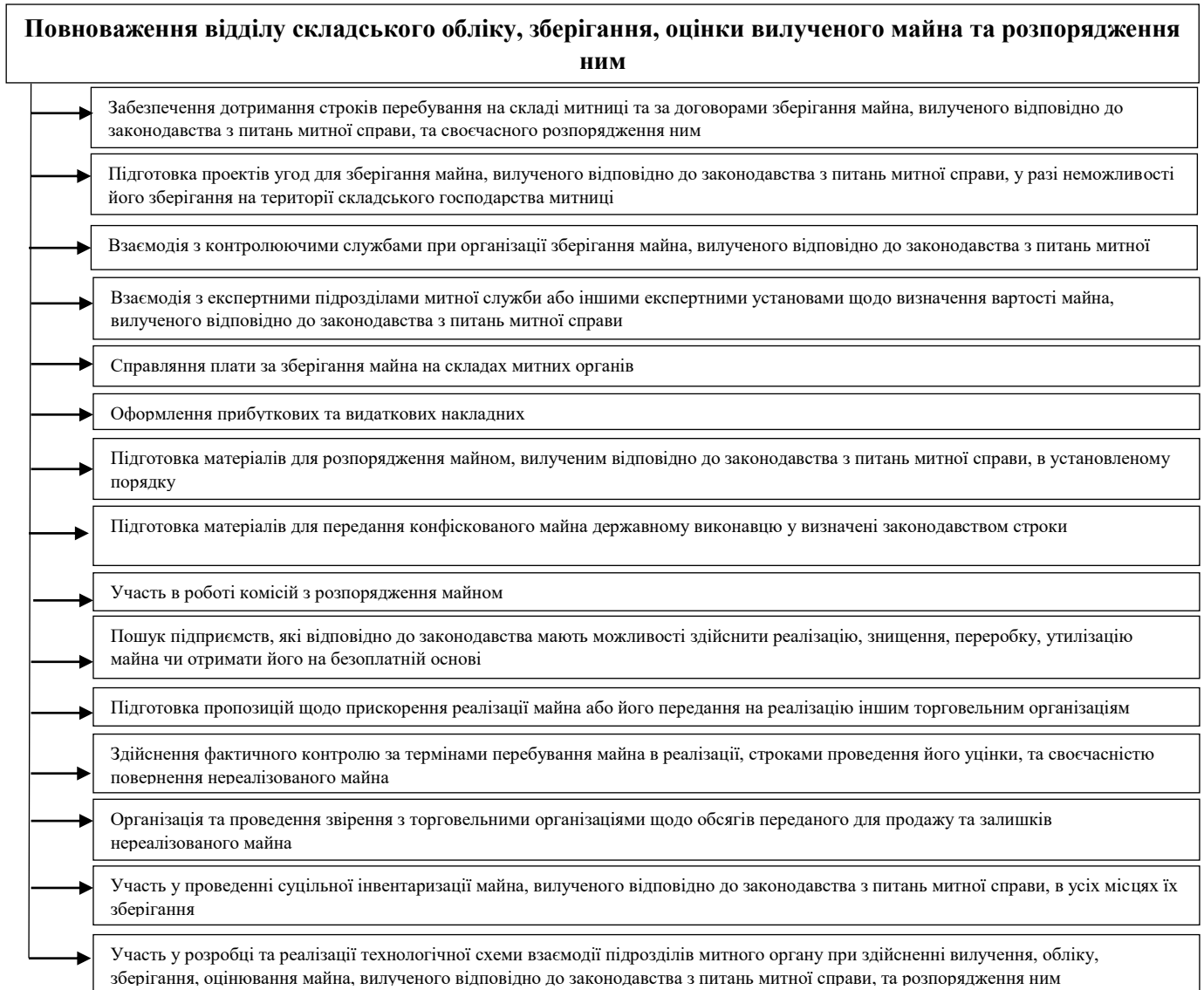

Рисунок 6.3 – Повноваження відділу складського обліку, зберігання, оцінки вилученого майна та розпорядження ним в процесі розпорядження майном, що переходить у власність держави

Джерело: сформовано Коноваловим Ю.О. на основі [105].

Перед відкриттям приміщень складу, а також металевих шаф (сейфів) завідуючий зобов'язаний оглянути цілісність замків, дверей, печаток і переконатися в справності охоронної сигналізації. У разі пошкодження або зняття печатки, поломки замка, дверей чи ґрат завідуючий зобов'язаний негайно доповісти про це керівнику підрозділу інфраструктури у письмовій формі доповісти про це керівнику підрозділу інфраструктури, який в свою чергу негайно інформує керівника підрозділу власної безпеки. У цьому разі

обов'язково проводиться інвентаризація, а посадові особи митниці діють відповідно до встановленого порядку.

Приймання на зберігання валютних цінностей, дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, культурних цінностей до каси або спеціально обладнаних приміщень, митниці, а також їх оперативний облік здійснюються відповідальною посадовою особою підрозділу фінансово-економічної роботи та бухгалтерського обліку митниці.

Розміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення на склад митниці здійснюється на підставі первинних прибуткових документів [127].

Отже, на сьогоднішній день, основними підрозділами митниць, які займаються питаннями розпорядження майном, що переходить у власність держави є:

- відділ бухгалтерського обліку та супроводу операцій з вилученим майном управління бухгалтерського обліку та звітності митниці Держмитслужби. Управлінням фінансово-економічної роботи та бухгалтерського обліку щоденно вносяться дані по відображенню господарських операцій з обліку прийнятого на зберігання, вилученого та конфіскованого майна. За результатами внесених даних щомісячно складаються звіти ДФЕРБО – К1 «Звіт про рух майна, вилученого через ПМП, та подальше розпорядження ним» та ДФЕРБО-К2 «Звіт про розпорядження майном, що перейшло у власність держави (крім конфіскованого за рішенням суду»);

- відділ складського обліку, зберігання, оцінки вилученого майна та розпорядження ним управління інфраструктури, держмайна та господарської діяльності митниці Держмитслужби [134]. Зазначене управління митниці здійснює: прийняття на склад митного органу або передання на склади підприємств (у випадках, передбачених законодавством), а також видачі з цих складів майна, вилученого в справах про порушення митних правил (у тому числі швидкопсувних товарів), безхазяйного, заявленого у режим відмови на користь держави та переданого для зберігання митниці (далі – майно, вилучене відповідно до законодавства з питань митної справи); підготовка документів для такого прийняття та передання; організація роботи складу митного органу, пошук складських приміщень та укладання угод для зберігання майна; організація заходів із розпорядження майном, вилученим відповідно до законодавства з питань митної справи; складання та подання звітності в порядку та строки, встановлені чинними нормативно-правовими актами та ДФС України.

Крім того, відповідно до Порядку 1340 [119], до комісії митниці Держмитслужби з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави, входять посадові особи наступних підрозділів:

- управління матеріального забезпечення та розвитку інфраструктури;
- управління фінансування, бухгалтерського обліку та звітності;
- управління протидії митним правопорушенням та контрабанді;
- відділ з питань запобігання та виявлення корупції митниць;

– Спеціалізована лабораторія з питань експертизи та досліджень Держмитслужби.

Також, необхідно зазначити, що коли майно переходить у власність держави на підставі рішення суду про конфіскацію внаслідок порушення митних правил, то до комісії з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави входять представники органів державної виконавчої служби та залучаються незалежні оцінювачі.

Отже, на митницях, в залежності від структури та штатного розпису, в процесі обліку, зберігання, оцінки вилученого майна, і розпорядження ним, задіяні посадові особи різних підрозділів (рис. 6.4).

Рисунок 6.4 – Підрозділи, посадові особи яких залучені до розпорядження майном, що переходить у власність держави

Джерело: розроблено Коноваловим Ю.О.

Також при визначенні вартості майна необхідною є взаємодія між структурними підрозділами митниці, зокрема при реалізації спеціалізованими торговельними організаціями, що визначено Методичними рекомендаціями щодо механізму взаємодії підрозділів митниці при обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до ст. 243 МКУ, затверджених наказом ДФС від 12.02.2019 №100.

Необхідно відмітити, що в залежності від розташування та завантаженості митниці число посадових осіб які мають у своїх посадових обов'язках напрям діяльності розпорядження майном, що переходить у власність держави помітно різниться (рис. 6.5).

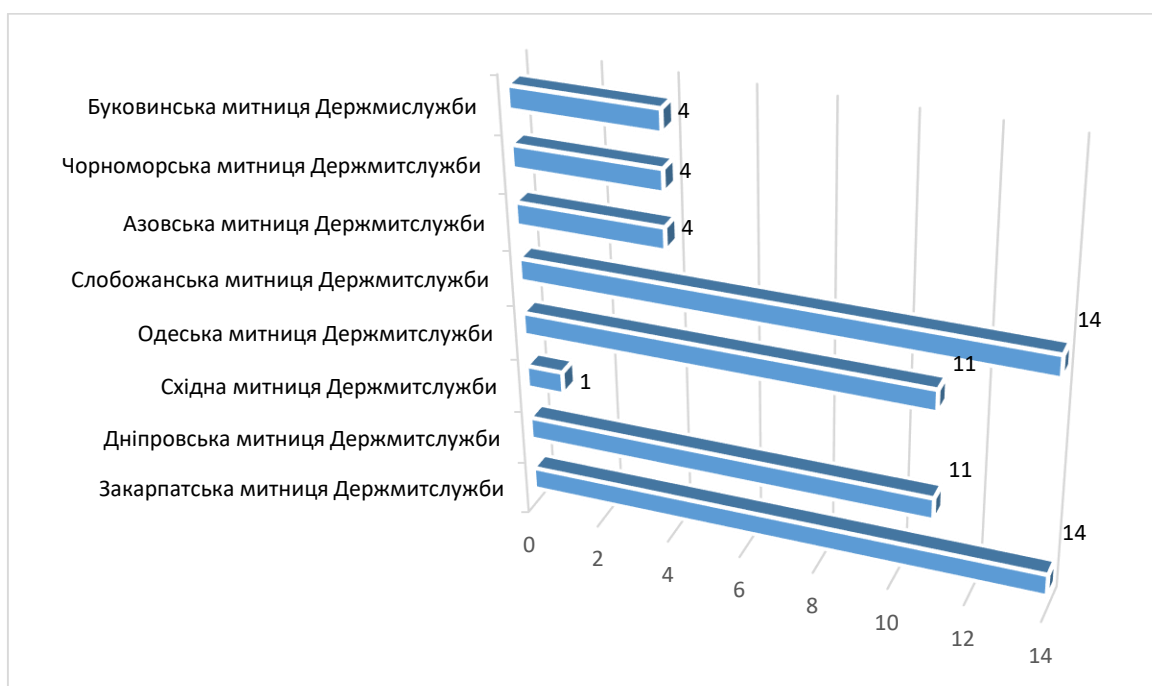

Рисунок 6.5 – Кількість посадових осіб до посадових обов'язків яких належить розпорядження майном, що переходить у власність держави

Джерело: сформовано Коноваловим Ю.О. на основі відповідей на запити про отримання публічної інформації [134 - 141]

Як ми можемо побачити з рис. 6.5 найбільше навантаження припадає на Чорноморську, Одеську, Закарпатську та Дніпровську митниці Держмитслужби, де питаннями розпорядження майном, що переходить у власність держави займається понад 10 посадових осіб, які належать до різних відділів. Що призводить до повільних комунікацій між відділами та негативно позначається на швидкості реалізації майна, яке перейшло у власність держави. Ця проблема також спричинена тим, що процес розпорядження майном, що перейшло у власність держави є поліструктурною діяльністю і потребує особливих знань і навичок.

Для вирішення даної проблеми пропонуємо звернутись до історії досліджуваного питання та створити на митницях, у межах затвердженого фонду оплати праці й граничної чисельності працівників відповідного митного

органу, самостійного структурного підрозділу з розпорядження майном, що переходить у власність держави, сектор який би відповідно до свої повноважень займався виключно питаннями розпорядження майном, що переходить у власність держави та здійснював координацію інших підрозділів дотичних до даного питання. Начальнику митниці необхідно надати право самостійно визначати доцільність створення даного структурного підрозділу, його чисельність або покладання на одну посадову особу виконання обов'язків з даного напрямку діяльності.

Робота сектору може відбуватись за такими напрямами:

1. Забезпечення ведення складського обліку вилученого майна, що обліковується на позабалансових рахунках Митниці.

2. Здійснення розпорядження вилученим майном в установленому порядку.

3. Забезпечення дотримання строків зберігання вилученого майна на складах митниці, а також за договорами зберігання.

4. Проведення звірок з торговельними організаціями щодо стану реалізації майна.

5. Забезпечення нарахування витрат митниці на зберігання, оцінку, експертизу, сертифікацію, знищення (утилізацію) вилученого майна, оформлення документів щодо їх відшкодування.

6. Забезпечення передання конфіскованих товарів і транспортних засобів органам ДВС для подальшого розпорядження.

7. Проведення організації оцінювання вилученого майна відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні, а також податкового законодавства та визначення вартості лотів, товарів, транспортних засобів.

8. Проведення суцільної інвентаризації майна, вилученого відповідно до митного законодавства, в усіх місцях його зберігання, в установленому порядку.

9. Здійснення підготовки документів та видачу чи передачу для розпорядження в установленому порядку вилученого майна.

10. Здійснення пошуку приміщень для організації зберігання вилученого майна та укладання відповідних договорів, згідно з чинним законодавством та розпорядчими документами митниці.

11. Забезпечення підготовки до проведення митних аукціонів, укладання відповідних договорів з операторами, ознайомлення з лотом та видачу товару переможцю електронного аукціону.

12. Приймання участі у роботі комісії з розпорядження вилученим майном відповідно до законодавства.

13. Вжиття заходів щодо зменшення залишків вилученого майна, яке зберігається митницею.

14. Приймання участі у взаємодії з територіальними органами виконавчої влади з питань розпорядження окремими категоріями вилученого майна відповідно до положень чинного законодавства в межах компетенції.

15. Забезпечення дотримання методичних рекомендацій з питань складського обліку вилученого майна.

16. Приймання участі в роботі комісій, створених органами ДВС з питань розпорядження конфіскованим майном.

17. Здійснення формування та подання відомчої статистичної звітності про рух вилученого майна в межах компетенції.

18. Забезпечення повернення товарів власникам чи уповноважених ним особам.

19. Здійснення адміністрування надходжень від реалізації товарів, транспортних засобів, що перейшли у власність держави та контролю за повнотою сплати податків.

20. Забезпечення передання певних груп товарів і транспортних засобів, що перейшли у власність держави відповідним державним органам для подальшого розпорядження.

21. Забезпечення здійснення безоплатного передання товарів, транспортних засобів, що перейшли у власність держави.

22. Здійснення моніторингу ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави.

23. Здійснює облік вилученого майна та операцій з ним.

24. Перевіряє реєстр про рух товарів, транспортних засобів комерційного призначення, тимчасово вилучених в справах про порушення митних правил, прийнятих на зберігання на склад митниці.

25. Здійснює звірення обсягів передання конфіскованих товарів і транспортних засобів органам ДВС для подальшого розпорядження та обсягів перерахованих до бюджету коштів від їх реалізації.

Посадові особи такого структурного підрозділу мають мати вищу освіту за фахом фінансово-економічного та юридичного спрямування, не нижче ступеня бакалавра, а також вільно володіти державною мовою.

Претенденти на посаду мають вміти працювати з інформацією, бути здатними працювати в декількох проєктах одночасно, розподіляти роботу та працювати в команді, орієнтуватися на досягнення кінцевого результату і вміти вирішувати комплексі завдання.

Новостворений сектор дозволить більш ефективно координувати роботу по розпорядженню майном, що переходить у власність держави та оперативно розпоряджатись ним. Крім того, це дозволить зняти додаткове навантаження з інших відділів посадові особи яких мають у своїх посадових обов'язках, серед інших, також обов'язки розпорядження майном, що перейшло у власність держави. На нашу думку, даний сектор має бути створений як на прикордонних митницях так і на внутрішніх митницях, проте як зазначалось вище рішення про доцільність створення сектору для поліпшення роботи митниці повинен приймати начальник митниці, з урахуванням особливостей її діяльності.

Отже, для оптимального виконання поставлених завдань пропонуємо визначити його функції, права та інші організаційні аспекти із відображенням наступної структури сектору:

1. Начальник сектору;

2. Головний державний інспектор сектору;

3. Старший державний інспектор сектору.

До посадових обов'язків начальника сектора має належати:

– здійснення контролю за оцінкою вилученого майна відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні, а також податкового законодавства;

– здійснення контролю за строками та обсягами вилученого майна, яке обліковується митницею, надання відповідної інформації структурним підрозділам митниці для забезпечення своєчасного розпорядження ним;

– участь у межах компетенції у роботі комісії митниці з питань розпорядження вилученим майном;

– участь у проведенні інвентаризації вилученого майна в усіх місцях його зберігання в установленому порядку, вживати заходів за результатами інвентаризації;

– участь у перевірках митниці з питань, що належать до компетенції підрозділу, опрацювання результатів відповідних перевірок, вжиття заходів, спрямованих на усунення виявлених та (або) недоліків;

– участь в розробці номенклатури справ, що належать до компетенції управління.

До посадових обов'язків головного державного інспектора сектора має належати:

– ведення бухгалтерського обліку та супровід операцій з вилученим, прийнятим на зберігання, поміщеним у митний режим відмови на користь держави майном, а також майном, виявленим у зоні митного контролю, власник якого невідомий (далі вилучене майно);

– ведення бухгалтерського обліку вилученого майна, що обліковується на позабалансових рахунках митного органу, відображення його руху та залишку у фінансовій звітності;

– формування та подання відомчої статистичної звітності про рух вилученого майна в межах компетенції підрозділу;

– забезпечення розпорядження валютними цінностями, дорогоцінними металами, дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органічного утворення, напівдорогоцінним камінням у встановленому законодавством порядку;

– проведення звірення з торговельними організаціями щодо повноти та своєчасності розрахунків за реалізоване майно, здійснення контролю за правильністю та своєчасним надходженням до Державного бюджету України коштів від реалізації майна, що перейшло у власність держави;

– підготовка в межах компетенції первинних документів для здійснення розпорядження вилученим майном, а також перевірка первинних документів, підготовлених іншими структурними підрозділами митниці, за формою і змістом (наявність у документі обов'язкових реквізитів та відповідність господарської операції чинному законодавству у сфері бухгалтерського обліку);

– здійснення обліку витрат митниці на зберігання, оцінку, сертифікацію, транспортування, проведення, у разі необхідності, аналізів та експертиз,

переробку, утилізацію, знищення вилученого майна, надання відповідної інформації структурним підрозділам митниці для забезпечення їх відшкодування у встановлених законодавством випадках;

- забезпечення ведення діловодства в управлінні згідно затвердженої номенклатури справ: ведення обліку документів, забезпечення їх зберігання, оперативного пошуку, доставку та надання інформації щодо них; реєстрацію, сканування та розсилку документів вихідної кореспонденції на адресу органів Держмитслужби, а також іншу вихідну кореспонденцію за рішенням керівника митниці; направлення власної кореспонденції відділу до інших підрозділів у автоматизованій системі електронного документообігу; формування документів у справі, готувати супровідні (описи або акти) документів до передачі на архівне зберігання або знищення;

- участь у межах компетенції у роботі комісії митниці з питань розпорядження вилученим майном;

- вживає заходів щодо зменшення залишків вилученого майна, яке зберігається Митницею;

- участь у взаємодії з територіальними органами виконавчої влади з питань розпорядження окремими категоріями вилученого майна відповідно до положень чинного законодавства в межах компетенції;

- забезпечення дотримання методичних рекомендацій ДФС з питань складського обліку вилученого майна;

- участь в роботі комісій, створених органами ДВС з питань розпорядження конфіскованим майном;

- формування та подання відомчої статистичної звітності про рух вилученого майна в межах компетенції;

- виконання вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів, а також розпоряджень керівника, виконання яких не потребує іншої спеціальності, кваліфікації, зміни найменування посади чи професії. Разом з тим, виконувати інші функції передбачені положенням про підрозділ.

До посадових обов'язків старшого державного інспектора сектора має належати:

- забезпечення дотримання строків зберігання вилученого майна на складах митниці, а також за договорами зберігання;

- підготовка документів на видачу чи передачу для розпорядження в установленому порядку вилученого майна;

- підготовка документації до оцінювання вилученого майна відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні, а також податкового законодавства;

- прийом на склад митного органу або передача на склади підприємств (у випадках, передбачених законодавством), а також видача з цих складів прийняття на зберігання, вилученого та конфіскованого за порушення митного законодавства за рішенням суду майна, а також майна, поміщеного у митний режим відмови на користь держави, майна, виявленого в зоні митного контролю, власник якого невідомий, підготовка документів для такого прийняття та передання;

- організація і проведення суцільної інвентаризації майна, вилученого відповідно до митного законодавства, в усіх місцях його зберігання, в установленому порядку;
- організація роботи складу митного органу, здійснення пошуку складських приміщень та укладання угод для зберігання майна;
- здійснення заходів із розпорядження майном, вилученим відповідно до законодавства з питань митної справи;
- участь у роботі комісії з розпорядження вилученим майном відповідно до законодавства;
- забезпечення передання конфіскованих товарів органам Державної виконавчої служби для подальшого розпорядження ним.

Крім того, на рівні з матеріальною відповідальністю посадові особи мають бути зацікавлені у як найкращому виконанні обов'язків, що покладаються на них, а отже, на нашу думку, має бути розроблена відповідна система преміювання.

На сьогодні, мотивація ефективності роботи таких працівників повинна здійснюватися на підставі пп. 9 та 10 постанови КМУ від 24.04.2020 р. № 310 «Питання оплати праці посадових осіб та працівників Державної митної служби України» [69], яка, серед іншого, визначає механізм встановлення, призупинення, зменшення чи скасування надбавок та встановлення премій посадовим особам митних органів. Відповідно до п. 4 зазначеної постанови, загальний фонд преміювання митних органів встановлюється в розмірі 20 відсотків загального фонду посадових окладів за рік та економії фонду оплати праці. При цьому, командна премія посадовим особам митних органів не виплачується у зв'язку з відсутністю Порядку визначення рівня досягнення особистих ключових показників ефективності роботи посадових осіб і працівників Держмитслужби.

В умовах економічної кризи для посадових осіб митниць важливо зберегти ті економічні мотиватори, які спонукають його до роботи. Так само для митниці в таких умовах важливо зберегти професіоналів, високий попит на яких і досі зберігається на ринку праці.

Нам імпонує позиція І. В. Письменного [70], що держава повинна бути зацікавленою в стимулюванні системи, яка робить вагомий внесок до держбюджету, тоді і митна служба буде працювати ще ефективніше. В свою чергу посадова особа митниці повинна знати, – якщо вона на високому рівні виконує свої обов'язки, то держава забезпечить для нього і членів його сім'ї необхідні матеріальні умови життєдіяльності і йому не треба ставати на шлях правопорушника.

З переходом на нові (уніфіковані для всіх державних службовців) умови оплати праці та преміювання посадових осіб митниць втрачено важелі стимулювання за сумлінне, старанне та якісне виконання службових обов'язків. З 2015 року різниця в рівні оплати праці фактично залежить лише від вислуги років, а розмір зарплати не перевищує середній по країні [108].

Через відсутність змінної частки заробітної плати (надбавок), яка дозволяє особі впливати на свій дохід через підвищення інтенсивності праці,

мотивація персоналу знижується. І навпаки, експеримент 2017 року із збільшення заробітної плати митникам, коли 10 % коштів від перевиконання загального обсягу митних платежів було спрямовано на забезпечення функціонування органів, які безпосередньо здійснюють митний контроль (у тому числі оплату праці посадових осіб та реалізацію інфраструктурних проєктів), показав тенденцію до збільшення надходжень митних платежів. Проте, продовження експерименту в наступних роках не відбулось, а сам механізм збільшення розміру заробітної плати, проведеного шляхом видання розпорядження КМУ від 22.03.2017 р. №250-р [13], скоріше свідчить про пошук тимчасового виходу, чим комплексний підхід до формування проти корупційних заходів.

Матеріальне стимулювання персоналу включає різні форми та системи заробітної плати, організацію преміювання працівників. Його здійснюють додатково до діючих систем оплати праці з метою стимулювання працівників до високопродуктивної праці, досягнення високих кінцевих результатів виробництва та прискорення науково-технічного прогресу тощо.

З метою матеріального стимулювання високопродуктивної, ініціативної праці, підвищення її ефективності, якості, заінтересованості у досягненні кінцевого результату, виконання планів показників з наповнення бюджету, стратегічних планів, посилення персональної відповідальності посадових осіб за доручену роботу або поставлені завдання посадовим особам митних органів, у тому числі тим, які за своїми посадовими обов'язками займаються питаннями розпорядження майном, що переходить у власність держави здійснюється встановлення премій і надбавок.

Для розвитку інфраструктури та матеріально-технічного забезпечення діяльності митниці, а також преміювання посадових осіб митниць у встановленому порядку пропонуємо створити спеціальний фонд розвитку митниці (далі – фонд).

Кошти фонду мають формуватися за рахунок продажу майна, що перейшло у власність держави за вирахуванням податків. Решта суми від продажу майна має розподілятися у співвідношенні 50/50 між створеним фондом та державним бюджетом.

Невикористані у звітному році кошти фонду вилученню не підлягають, а переходять на наступний рік і використовуються для розвитку митниці.

При цьому вирішення питання стимулювання праці митників необхідно вирішувати одночасно з переглядом підходів до відповідальності за ефективність розпорядження таким майном.

Фактично, сьогодні відсутня у державі цілісна система правового регулювання та бухгалтерського обліку операцій з вилученим майном. Нормативно-правові акти, які регламентують діяльність державних органів у цій сфері, не забезпечують єдиних підходів у здійсненні зазначених операцій, внаслідок чого існуюча розгалужена система управління цим майном неефективна і не відповідає інтересам держави. Одне і те ж майно, яке за рішенням суду перейшло у власність держави, на всіх етапах здійснення

операцій з ним - від вилучення до продажу, багатократно оцінюється. При цьому вартість його значно знижується, в окремих випадках, у десятки разів.

Відповідальність за збереження такого майна митними органами, з моменту прийняття рішення судом про його конфіскацію, державою не визначена. Це створює умови для неналежного його зберігання, псування і, як наслідок, втрати можливості залучення до бюджету додаткових надходжень.

За загальним правилом, визначеним ст. 132 КЗпП України [30], за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації при виконанні трудових обов'язків, працівники, крім працівників, що є посадовими особами, з вини яких заподіяно шкоду, несуть матеріальну відповідальність у розмірі прямої дійсної шкоди, але не більше свого середнього місячного заробітку.

Однак, враховуючи специфіку роботи посадових осіб митниці, задіяних в процесі обліку, зберігання, оцінки вилученого майна, і розпорядження ним, доцільно говорити про повну матеріальну відповідальність (ст. 134 КЗпП України) у випадках [109], коли:

- між працівником та митницею відповідно до ст. 135-1 КЗпП України укладено письмовий договір про взяття на себе працівником повної матеріальної відповідальності за незабезпечення цілості майна та інших цінностей, переданих йому для зберігання або для інших цілей;

- майно та інші цінності були одержані працівником під звіт за разовою довіреністю або за іншими разовими документами;

- шкоди завдано діями працівника, які мають ознаки діянь, переслідуваних у кримінальному порядку;

- шкоди завдано працівником, який був у нетверезому стані;

- шкоди завдано недостатчею, умисним знищенням або умисним зіпсуттям майна;

- відповідно до законодавства на працівника покладено повну матеріальну відповідальність за заподіяну шкоду.

При цьому, при спільному виконанні працівниками окремих видів робіт з обліку, зберігання, оцінки вилученого майна, і розпорядження ним, коли неможливо розмежувати матеріальну відповідальність кожного працівника і укласти з ним договір про повну матеріальну відповідальність, може запроваджуватися колективна (бригадна) матеріальна відповідальність.

Колективна матеріальна відповідальність установлюється митницею за погодженням з профспілкою. Письмовий договір про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність укладається між митницею і всіма членами колективу.

Розмір заподіяної митниці шкоди визначається за фактичними втратами, на підставі даних бухгалтерського обліку, виходячи з балансової вартості (собівартості) матеріальних цінностей за вирахуванням зносу згідно з установленними нормами.

При розкраданні, недостатчі, умисному знищенні або умисному зіпсутті матеріальних цінностей шкода визначається за державними роздрібними цінами, а у випадках, коли роздрібні ціни на матеріальні цінності нижчі від оптових цін, - за оптовими цінами.

Розмір підлягаючої покриттю шкоди, заподіяної з вини кількох працівників, визначається для кожного з них з урахуванням міри вини, виду і межі матеріальної відповідальності.

Покриття шкоди працівниками в розмірі, що не перевищує середнього місячного заробітку, провадиться за розпорядженням адміністрації митниці. Розпорядження адміністрації має бути зроблено не пізніше двох тижнів з дня виявлення заподіяної працівником шкоди і звернено до виконання не раніше семи днів з дня повідомлення про це працівникові. Якщо працівник не згоден з відрахуванням або його розміром, трудовий спір за його заявою розглядається в порядку, передбаченому законодавством.

У разі виявлення факту втрати, недостачі, пошкодження або зниження вартості товарно-матеріальних цінностей, начальник митниці зобов'язаний негайно відреагувати та скласти відповідний акт. Окрім цього, начальник митниці негайно має ознайомити посадову особу зі складеним актом під розпис, а також витребувати від такої посадової особи, якій були попередньо ввірені відповідні товарно-матеріальні цінності, письмових пояснень. У випадку відмови посадової особи надати письмові пояснення, начальник митниці також складає про це відповідний акт.

Після цього начальник митниці має провести відповідне службове розслідування за фактом завдання збитків шляхом створення відповідної інвентаризаційної комісії. До завдань, які ставляться до інвентаризаційної комісії під час проведення службового розслідування, є встановлення вичерпних кількісних та якісних характеристик втрачених, пошкоджених або зіпсованих товарно-матеріальних цінностей, причин виникнення збитку, а також його розміру.

Якщо за результатами проведеного службового розслідування виявлено, що збиток заподіяно з винних дій посадової особи, якій були ввірені відповідні товарно-матеріальні цінності, начальник митниці видає відповідне розпорядження про притягнення посадової особи до повної матеріальної відповідальності на підставі підписаного такою посадовою особою договору про повну матеріальну відповідальність. Посадова особа має бути в обов'язковому порядку ознайомлена із таким розпорядженням під розпис, після чого збиток відшкодовується посадовою особою самостійно в добровільному порядку.

В усіх інших випадках покриття шкоди провадиться в судовому порядку. Суд може з урахуванням міри вини, конкретних обставин і матеріального становища посадової особи зменшити розмір шкоди, яка підлягає покриттю. Зниження розміру шкоди, яка підлягає покриттю, не допускається, якщо шкоду заподіяно злочином, вчиненим з корисливою метою.

6.2 Формування системи оцінювання митниць у напрямі поведінки з майном, що переходить у власність держави

Щодня велика кількість товарів і транспортних засобів ввозяться на територію України з порушенням митного законодавства, що призводить до їх переходу у власність держави й подальше розпорядження ними. Грошові кошти, отримані від реалізації товарів, що перейшли у власність держави за порушення митного законодавства, є одним із джерел наповнення дохідної частини бюджету держави. Отже, держава, будучи власником цих товарів, зацікавлена в підвищенні ефективності управління діяльністю, пов'язаною з реалізацією товарів, що перейшли у власність держави за порушення митного законодавства.

Дослідження міжнародного досвіду щодо розпорядження майном митницями показує, що митними адміністраціями використовуються такі способи розпорядження майном, як: реалізація, передача відповідним органам, безоплатна передача майна (в переважній більшості майно передається державним органам і установам соціального спрямування) та знищення (застосовується до майна яке є небезпечним і не може бути використане іншим чином).

Найчастіше майно, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, реалізують у випадку наявності попиту на нього або знищують у встановлених законодавством випадках. Основним критерієм вибору способу розпорядження майном має бути співвідношення витрат, які необхідно здійснити для реалізації товарів і транспортних засобів (оцінювання вартості товарів; витрати на зберігання; витрати, спрямовані на підтвердження споживчих властивостей товарів тощо) та потенційний розмір доходу від його продажу. Досить часто виникають ситуації, коли митній адміністрації економічно вигідніше знищити майно, аніж реалізувати його, що пов'язано із значними витратами на зберігання. Так, у 2011 році митні органи ЄС вилучили близько 115 мільйонів предметів (на 15 відсотків більше товарів ніж вилучених у 2010 році), починаючи від сонцезахисних окулярів, сумок та взуття, до медикаментів, електронних пристроїв, акумуляторів, холодоагентів та пестицидів. Понад 75 відсотків цих товарів було знищено [191].

Варто зазначити, що є низка країн, в яких переважним способом розпорядження вилученим майном є передача товарів для використання у соціальній сфері чи у благодійних цілях. Серед таких країн в першу чергу варто зазначити такі, як Китай, Філіппіни та Великобританія. Наприклад, у Великобританії митні органи досить часто передають вилучені товари на благодійні цілі та релігійним установам, зокрема такі товари, як одяг та взуття. Однак, такий підхід може бути використаний лише у тому випадку, якщо є підтвердження, що товари відповідають всім санітарним нормам та не несуть шкоди навколишньому середовищу [191].

Оцінку ефективності здійснення розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства ускладнює й той факт, що облік витрат, пов'язаних з оцінкою і розпорядженням майном, з виокремленням витрат, пов'язаних з таким майном, не передбачений і не ведеться. Митниці задля здійснення операцій розпорядженням таким майном здійснюють витрати, пов'язані з наданням послуг з експертизи, сертифікацію, оцінки майна та його зберіганню, переміщенню, знищенню та переробки тощо.

Варто відзначити, що є низка чинників, що знижують ефективність реалізації, знищення такого майна, організацію формування та надходження до державного бюджету коштів від розпорядження майном. До них можна віднести:

- перевищення витрат на проведення експертизи, сертифікації та оцінки майна над його вартістю;
- відсутність встановленого нормативно-правовим актом однозначного порядку адміністрування податків при реалізації майна;
- відсутність нормативно-правових актів, необхідних для утилізації транспортних засобів, які не були реалізовані або не підлягають реалізації;
- недостатнє фінансування та складність прогнозування витрат, пов'язаних як з реалізацією (проведенням експертизи, сертифікації, оцінки), так і з знищенням майна;
- недостатність складських площ митниць та зберігання на них конфіскованих товарів.

У зв'язку з зазначеним в цілях більш ефективного використання бюджетних коштів доцільно було б нормативно врегулювати можливість прийняття рішення про знищення майна без проведення експертизи в разі, якщо його вартість нижче можливих витрат на проведення експертизи та оцінки майна.

Іншим фактором, що впливає на оцінювання ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, є те, що дана діяльність з розпорядження майном не може бути достатньо точно спланована, оскільки складно визначити попередньо, який обсяг майна буде вилучено митними органами і передано для подальшого розпорядження протягом фінансового року. Отже, визначення результативності, яке базується на порівнянні фактичного та планового показників діяльності, не є можливим.

МКУ не містить окремого переліку засад розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства. Натомість їх можна сформулювати, виходячи із системного тлумачення положень МКУ, інших нормативно-правових актів щодо здійснення операцій з майном, що перейшло у власність держави. Відтак можна виокремити такі загальні засади розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства:

- 1) Забезпечення збереження майна та його економічної вартості. Цей принцип застосовується для всіх способів розпорядження будь-яким майном, якщо іншого прямо не передбачено МКУ.

1.1. Якщо розпорядження передбачає передачу майна за договором, зміст цього принципу додатково розкривається в положеннях договору щодо цього майна так, щоб були дотримано такий зміст та дії, операції з майном, які:

- найбільшою мірою придатні до забезпечення оціночної вартості майна з урахуванням фізичного, функціонального та економічного (зовнішнього) зносу;
- передбачають збереження придатності майна.

1.2. Цей принцип також лежить в основі інструменту реалізації майна як шляху (способу) розпорядження ним. МКУ, Порядком 1340, Порядком 1050 визначено, що реалізації підлягає майно, яке швидко псується або має обмежений строк зберігання, оскільки для цілей збереження його вартості таке майно доцільніше швидко продати, ніж розпоряджатися ним в інший спосіб.

1.3. Цей принцип також продукує вимогу про потребу в реалізації майна за цінами, щонайменше не нижчими за ринкові. На практиці цей принцип означає, що стартова ціна лота на перших електронних торгах дорівнює вартості майна, який становить відповідний лот, за звітом про оцінку на відповідних перших електронних торгах з урахуванням ПКУ.

2) Ефективність збереження та збільшення вартості майна. Цей принцип має такі складові:

2.1. Доходність розпорядження майном. Відповідно до МКУ кошти, одержані від реалізації майна перераховуються до державного бюджету, отже реалізація відповідного майна є джерелом додаткових надходжень до держбюджету.

Отже, розпорядження майном має бути доходним з урахуванням його особливостей. При цьому сума доходу від реалізації майна при дотриманні майнових інтересів держави має бути на рівні, не меншому за середній рівень доходів від продажу аналогічного майна з метою одержання прибутку на відповідному ринку товарів в Україні. Ці положення застосовуються як базові (за умовчанням), проте можуть бути переглянуті, виходячи із властивостей і характеристик конкретного майна, особливостей ринку такого майна і якщо потребу в такому перегляді буде доведено комісією, яка створюється відповідно до п. 7 Порядку 1340.

З цих самих міркувань у розумінні МКУ не може бути визнано ефективним таке розпорядження майном, що призводить лише до витрат (до прикладу, лише зберігання майна), зокрема при безоплатній передачі, передачі іншим органам державної виконавчої влади.

2.2. Обґрунтованість витрат, здійснених у зв'язку з розпорядженням майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства. Обґрунтованість таких витрат є безпосереднім завданням контролю за ефективністю розпорядження, тобто, завжди підлягає перевірці поряд із забезпеченням збереження майна, його вартості, а також перерахуванням до державного бюджету надходжень від розпорядження ним. Більше того, витрати, пов'язані з розпорядженням майном, безпосередньо впливають на обсяг коштів, що перераховуватимуться до державного бюджету як надходження від здійснюваного комісією розпорядження майном.

2.3. Відповідність таким засадам цивільного законодавства як справедливість, добросовісність і розумність, узвичаєнням ділового обороту та практиці комерційного використання аналогічного майна на відповідному ринку товарів в Україні.

2.4. Врахування індивідуальних властивостей та характеристик майна при здійсненні розпорядчих процедур відповідно до МКУ. Логіка цієї вимоги така - зміст і обсяг заходів з розпорядження майном має враховувати індивідуальні властивості та характеристики саме цього конкретного майна (а не лише типу, виду майна, до якого належить конкретний актив).

3) Строковість і непередбачувана тривалість. Цей принцип прямо не передбачено МКУ, хоча безпосередньо впливає зі змісту його положень. Ч. 3 ст. 528 МКУ встановлено, що у разі якщо за результатами перевірки законності та обґрунтованості постанови суду у справі про порушення митних правил ця постанова буде скасована, а справа закрита, або адміністративне стягнення за порушення митних правил буде змінено, конфісковані товари, транспортні засоби, сума штрафу або її відповідна частина повертаються особі, яка притягалася до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, або її представникові. Якщо конфісковані товари, транспортні засоби неможливо повернути в натурі, повертається їхня вартість за вирахуванням сум належних митних платежів за ставками, що діяли на день конфіскації. Повернення грошових коштів, зазначених у цій частині, здійснюється органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, з державного бюджету.

Згідно ч. 6 ст. 244 МКУ також передбачено, що власник товарів, зазначених у п. 2-5 ч. 1, п. 1-5, 7 ч. 5 ст. 238 та ч. 4 ст. 240 МКУ, або уповноважена ним особа може отримати з рахунку митного органу залишок коштів, одержаних від їх реалізації, протягом трьох років з дня реалізації товарів, а у випадках, зазначених у частинах третій та четвертій ст. 244 МКУ, - з дня набрання законної сили рішенням суду по справі.

Наведені правила свідчать, що розпорядження майном – суто тимчасовий захід, тривалість якого до того ж не піддається жодним прогнозам. Постанову суду у справі про порушення митних правил може бути скасовано в будь-який час. Ці обставини вносять елемент істотного ризику як у діяльність Держмитслужби з організації заходів розпорядження майном, так і в діяльність митниць з розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, адже в умовах непрогнозованої тривалості є ймовірність вжиття низки заходів з організації розпорядження, понесення певних витрат, після чого не виключене раптове припинення розпорядження.

У зв'язку з цим Держмитслужба має дотримуватися підходу економії ресурсів на етапі організації розпорядження майном.

У сучасних умовах необхідна кардинальна трансформація як самої системи показників, так і процедури оцінки ефективності діяльності митних органів у частині розпорядження майном, що перейшло у власність держави. У нових умовах трансформуються не тільки завдання, але і функції, повноваження Держмитслужби.

У сучасних умовах митними органами України не сформована стратегія розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, яка б забезпечила ефективне розпорядження відповідними товарами та транспортними засобами як з позицій державного бюджету (наповнення державного бюджету), так й з позицій митних органів (створення умов для реалізації майна в максимально короткий час за мінімальних витрат). Тому це залишається актуальним питанням. Варто відзначити, що в митній системі досі не проводилися комплексні наукові дослідження з цих питань. В митній системі України відсутні конкретні нормативно-методичні розробки, у яких було б розкрито основні принципи та необхідні умови створення єдиної організаційно-економічної системи розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства. На нашу думку, рівень ефективності роботи митних органів з таким майном залежить від вирішення питань щодо зниження рівня витрат, пов'язаних із розпорядженням таким майном (своєчасне проведення сертифікації, оцінювання, знищення товарів, обґрунтований підхід до визначення комісійної винагороди, скорочення строків зберігання товарів, швидкість прийняття рішень комісією митниці, формування довідки для визначення вартості товару, ефективна договірنا та претензійна діяльність тощо). Відповідно фактором, що впливає на ефективність розпорядження митницею таким майном, на нашу думку, є величина часового проміжку між датою переходу майна у власність держави та остаточним результатом розпорядження (надходження коштів від реалізації, дата знищення/передачі майна тощо).

В Україні оцінювання ефективності роботи митних органів було розпочато у 2006 році, проте, саме ефективність розпорядження митницями майном, що перейшло у власність держави, не оцінювалось.

Відповідно до Порядку визначення рейтингу показників роботи митних органів з повноти справляння податків і зборів затвердженого наказом Держмитслужби від 22.01.07 № 68 ефективність діяльності митних органів оцінювалась виходячи із обсягів митних платежів, перерахованих до держбюджету у звітному періоді. При цьому, враховувалась кількість об'єктів оподаткування і ризику, що впливали на повноту визначення бази оподаткування. Зазначеним порядком передбачалось визначення ефективності справляння податкових надходжень шляхом порівняння фактичних показників, що характеризують попит, географію та митну вартість експортно-імпортних операцій із плановими значеннями. Окрім того, наведена у ньому система допоміжних показників, не враховувала низки факторів, що суттєво впливають на надходження платежів до бюджету і не залежать від ефективності роботи митних органів. Вже у 2012 році наказом Держмитслужби України від 21.11.12 № 659 було затверджено новий Порядок оцінювання показників роботи митних органів з повноти справляння податків і зборів. Ці нормативні акти можуть слугувати базисом розробки показників оцінки ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

У 2010 році Держмитслужбою, зважаючи на результати перевірки Рахункової палати ефективності діяльності органів державної влади щодо забезпечення надходження до державного бюджету коштів від реалізації товарів, вилучених митними органами, щодо яких винесено рішення суду про конфіскацію, на території Харківської та Сумської областей, затверджено наказ Держмитслужби від 28.05.2010 № 546 [18]. Цим наказом з метою оцінювання показників роботи митних органів України за напрямом розпорядження майном, що переходить у власність держави, а також взаємодії з органами ДВС з питань розпорядження конфіскованим майном був встановлений Порядок контролю та оцінювання роботи митних органів з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави, а також ефективності взаємодії з органами державної виконавчої служби з питань розпорядження конфіскованим майном (далі - Порядок контролю та оцінювання). Ним було визначено, що щоквартальне оцінювання, а також надання Департаменту митної статистики для визначення узагальненого рейтингу показників роботи митних органів України мав здійснювати Департамент фінансів, бухгалтерського обліку та звітності Держмитслужби.

Листом Держмитслужби від 27.09.2012 №11.1/5-11.2/10836-ЕП було визначено орієнтовний перелік критеріїв оцінки поточного стану за основними напрямками роботи митниці. Зазначений перелік передбачав акумуляцію показників відповідно до профільного спрямування. У листі Держмитслужби України від 07.11.12 №11.1/5 – 11.2/12560-ЕП деталізовано критерії оцінки поточного стану роботи митниць та порядок їх розрахунку в порівнянні із попереднім листом.

Зокрема, розподіл критеріїв здійснювався за напрямками роботи митниць й визначалась шкала їх оцінювання. Оцінювання показників роботи митних органів проводилося на підставі цифрових даних відповідно до форм статистичної звітності ДФБОЗ-4 «Звіт про розпорядження майном, що перейшло у власність держави (крім конфіскованого за рішенням суду)» (стовпці 4, 5, 8, 9, 19-24, 26-30, 33, 35-38, 43, 47) та ДФБОЗ-6 «Звіт про рух майна вилученого через порушення митних правил та подальше розпорядження ним» (стовпці 4, 5, 8, 11, 20, 21, 24, 27, 38-49, 53-55, 58, 59, 65), які щорічно затверджувалися наказом Держмитслужби. При цьому оцінка роботи митних органів розраховувалась за наступною шкалою: 5 балів – відмінно, 3 бали – добре, 1 бал – погано.

Загальний показник за результатами роботи за півроку та за рік розраховується як середньоарифметичне значення щоквартальних показників. Узагальнений показник (П), який характеризує роботу митного органу в даному напрямі розраховується за формулою:

$$П = \frac{\sum \Pi_y}{n}, \quad (3.1)$$

де П – узагальнений показник роботи митного органу;
 $\sum \Pi_y$ – сума балів митного органу по всім показникам;
 n – кількість ненульових показників.

Система показників узагальнена у табл. 6.1.

Таблиця 6.1 – Система показників роботи митних органів з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави, а також ефективності взаємодії з органами ДВС з питань розпорядження конфіскованим майном

П.	Характеристика	Розрахунок	Переведення в бали
П ₁	Обсяги майна, яким митний орган здійснив розпорядження протягом звітного періоду	$K_i = \frac{(Z_{\Pi i} + I_H + \Pi_{Ti}) - Z_{Ki}}{Z_{\Pi i} + I_H + \Pi_{Ti}} \times 100\%$ <p>де K_i - коефіцієнт роботи митного органу з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави (%); $Z_{\Pi i}$ – сума вартості майна, яким необхідно здійснити розпорядження на початок звітного періоду (тут і далі – залишок на початок звітного періоду дорівнює залишку на кінець попереднього звітного періоду) (тис. грн.); I_H – сума вартості майна, яким митний орган набув право здійснити розпорядження за звітний період (тис. грн.); Π_{Ti} – сума вартості майна, повернутого з торгівлі за звітний період (тис. грн.); Z_{Ki} – сума вартості майна, яким необхідно здійснити розпорядження на кінець звітного періоду (тис. грн.).</p>	якщо $K_i > 60\%$, тоді $\Pi_1 = 5$ балів; якщо $20\% \leq K_i \leq 60\%$, тоді $\Pi_1 = 3$ бали; якщо $0\% < K_i < 20\%$, тоді $\Pi_1 = 1$ бал; якщо $K_i \leq 0\%$, тоді $\Pi_1 =$ мінус 1 бал; якщо сумарне значення показників $Z_{\Pi i}$, I_H , Π_{Ti} дорівнює 0, коефіцієнт K_i не розраховується, а показник Π_1 у даному випадку дорівнює 0 балів.
П ₂	Обсяги конфіскованого майна, переданого органам державної виконавчої служби протягом звітного періоду	$K_K = \frac{[(Z_{\Pi K} - Z_{\Pi C} - Z_{\Pi Z} - Z_{\Pi M}) + (K_H - K_C - K_3 - K_M)] - (Z_{KK} - Z_{KC} - Z_{K3} - Z_{KM})}{(Z_{\Pi K} - Z_{\Pi C} - Z_{\Pi Z} - Z_{\Pi M}) + (K_H - K_C - K_3 - K_M)} \times 100\%$ <p>де K_K – коефіцієнт роботи митного органу з ефективності взаємодії з органами державної виконавчої служби з питань розпорядження конфіскованим майном (%); $Z_{\Pi K}$ – сума вартості конфіскованого майна на початок звітного періоду (тис. грн.); $Z_{\Pi C}$ – сума вартості конфіскованих культурних цінностей на початок звітного періоду (тис. грн.); $Z_{\Pi Z}$ – сума вартості конфіскованої зброї та боєприпасів на початок звітного періоду (тис. грн.); $Z_{\Pi M}$ – сума вартості конфіскованих лікарських та медичних препаратів, наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів на початок звітного періоду (тис. грн.);</p>	якщо $K_K > 60\%$, тоді $\Pi_2 = 5$ балів; якщо $20\% \leq K_K \leq 60\%$, тоді $\Pi_2 = 3$ бали; якщо $0\% < K_K < 20\%$, тоді $\Pi_2 = 1$ бал; якщо $K_K \leq 0\%$, тоді $\Pi_2 =$ мінус 1 бал; якщо сумарне значення показників $Z_{\Pi K}$ та K_H дорівнює 0, коефіцієнт K_K не розраховується, а показник Π_2 у даному випадку дорівнює 0 балів.

Продовження таблиці 6.1

П.	Характеристика	Розрахунок	Переведення в бали
		<p> K_n – сума вартості майна, конфіскованого за рішеннями суду у звітному періоді (тис. грн.); $K_{ц}$ – сума вартості культурних цінностей, конфіскованих у звітному періоді (тис. грн.); $K_з$ – сума вартості зброї та боєприпасів, конфіскованих у звітному періоді (тис. грн.); K_m – сума вартості лікарських та медичних препаратів, наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів, конфіскованих у звітному періоді (тис. грн.); $Z_{кк}$ – сума вартості конфіскованого майна на кінець звітного періоду (тис. грн.); $Z_{кц}$ – сума вартості конфіскованих культурних цінностей на кінець звітного періоду (тис. грн.); $Z_{кз}$ – сума вартості конфіскованої зброї та боєприпасів на кінець звітного періоду (тис. грн.); $Z_{км}$ – сума вартості конфіскованих лікарських та медичних препаратів, наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів на кінець звітного періоду (тис. грн.). </p>	
П ₃	Ефективність здійснення розпорядження митним органом майном, що переходить у власність держави	$K_e = \frac{\Gamma_i}{Z_{пi} + I_n + П_{тi}} \times 100 \%,$ <p> де K_e – коефіцієнт роботи митного органу з ефективності розпорядження майном, що переходить у власність держави (%); Γ_i – сума коштів, перерахованих до Держбюджету від розпорядження митним органом майном (не включати зарахування коштів на депозитні рахунки, а також зарахування до Держбюджету податків і зборів, отриманих від державних виконавців за результатами реалізації конфіскованого майна) (тис. грн.); $Z_{пi}$ – сума вартості майна, яким необхідно здійснити розпорядження на початок звітного періоду (тис. грн.); I_n – сума вартості майна, яким митний орган набув право здійснити розпорядження за звітний період (тис. грн.); $П_{тi}$ – сума вартості майна, повернутого з торгівлі за звітний період (тис. </p>	<p> якщо $K_e > 60\%$, тоді $П_3 = 5$ балів; якщо $20\% \leq K_e \leq 60\%$, тоді $П_3 = 3$ бали; якщо $0\% < K_e < 20\%$, тоді $П_3 = 1$ бал; якщо $K_e \leq 0\%$, тоді $П_3 =$ мінус 1 бал; якщо сумарне значення показників $Z_{пi}$ та I_n дорівнює 0, коефіцієнт K_e не розраховується, а показник $П_3$ вважається рівним 3 балам (при умові $\Gamma_i > 0$), в інших випадках $П_3$ дорівнює 0 балів. </p>

грн.).

Кінець таблиці 6.1

П.	Характеристика	Розрахунок	Переведення в бали
П ₄	Обсяги виконаних митним органом робіт з розпорядження майном, що переходить у власність держави	$K_3 = \frac{P_i + B_i + U_i + M_i}{Z_{mi} + I_n + P_{ti}} \times 100 \%,$ <p>де K_3 – коефіцієнт роботи митного органу з обсягів виконаних робіт по розпорядженню майном, що переходить у власність держави (%); P_i – сума вартості майна, переданого митним органом на реалізацію протягом звітнього періоду (тис. грн.); B_i – сума вартості безоплатно переданого митним органом майна протягом звітнього періоду (тис. грн.); U_i – сума вартості знищеного (утилізованого) майна митним органом протягом звітнього періоду (тис. грн.); M_i – сума вартості майна, оформленого у митному відношенні та виданого зі складу митниці після закінчення встановлених Митним кодексом України строків зберігання (тис. грн.); Z_{mi} – сума вартості майна, яким необхідно здійснити розпорядження на початок звітнього періоду (тис. грн.); I_n – сума вартості майна, яким митний орган набув право здійснити розпорядження за звітний період (тис. грн.); P_{ti} – сума вартості майна, повернутого з торгівлі за звітний період (тис. грн.).</p>	якщо $K_3 > 60\%$, тоді $P_4 = 5$ балів; якщо $20\% \leq K_3 \leq 60\%$, тоді $P_4 = 3$ бали; якщо $0\% < K_3 < 20\%$, тоді $P_4 = 1$ бал; якщо $K_3 \leq 0\%$, тоді $P_4 =$ мінус 1 бал; якщо сумарне значення показників Z_{mi} та I_n дорівнює 0, коефіцієнт K_3 не розраховується, а показник P_4 вважається рівним 3 балам (при умові $P_i + B_i + U_i + M_i > 0$), в інших випадках P_4 дорівнює 0 балів.
П ₅	Відсутність чи наявність нестач або крадіжок майна, що переходить у власність держави. Нестачі/крадіжки майна, виявлені в оцінюваному періоді, але допущені в минулих періодах, враховуються в оцінку за оцінюваний період.	За абсолютними показниками	якщо сума нестачі дорівнює або перевищує 10 тис. грн. показник P_5 дорівнює мінус 5 балів; якщо сума нестачі менша 10 тис. грн. показник P_5 дорівнює мінус 3 бали; якщо нестач протягом звітнього періоду не виявлено, показник P_5 дорівнює 0 балів.

Джерело: лист Державної митної служби України від 07.11.12 №11.1/5 – 11.2/12560-ЕП

Після підрахунку узагальненого показника Π складався список митних органів у порядку зменшення цього показника та визначався порядковий номер митниці, який був проміжною оцінкою роботи митниці.

На наступному етапі вводилося 3 зони: зона лідерів, середняків та аутсайдерів. Краща митниця отримує оцінку, що дорівнює Π_{\max} .

До зони лідерів входили митниці, оцінка яких попадала в інтервал $[\Pi_{\max} - 0,25 \cdot (\Pi_{\max} - \Pi_{\min}); \Pi_{\max}]$. Митниці із середніми показниками – з оцінкою у діапазоні $[\Pi_{\max} - 0,75 \cdot (\Pi_{\max} - \Pi_{\min}); (\Pi_{\max} - 0,25 \cdot (\Pi_{\max} - \Pi_{\min}))]$. Аутсайдерами є митниці з оцінкою в інтервалі $[\Pi_{\min}; \Pi_{\max} - 0,75 \cdot (\Pi_{\max} - \Pi_{\min})]$.

Митниці, що потрапляли у зону лідерів, отримували підсумкову оцінку 5, ті, що попадали у зону середняків, – оцінку 3, ті, що попадали у зону аутсайдерів, – оцінку 1.

Розраховані підсумкові оцінки митних органів подавалися на розгляд керівнику Департаменту фінансів, бухгалтерського обліку та звітності (табл. 6.2).

Таблиця 6.2 – Оцінка роботи митних органів з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави, а також ефективності взаємодії з органами ДВС з питань розпорядження конфіскованим майном

Показник		Оцінки, визначені за окремими показниками					Узагальнений показник (Π)	Оцінка
		Показник, який характеризує роботу митного органу з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави	Показник, який характеризує роботу митного органу з ефективності взаємодії з органами державної виконавчої служби з питань розпорядження конфіскованим майном	Показник, який характеризує ефективність розпорядження митним органом майном, що переходить у власність держави	Показник, який характеризує обсяги виконаних митним органом робіт з розпорядження майном, що переходить у власність держави	Показник, який характеризує стан збереження майна, що переходить у власність держави		
		Π_1	Π_2	Π_3	Π_4	Π_5		
	Митниця						Π_{\max}	
	Митниця						Π_{mid}	
n+1	Митниця						Π_{\min}	

Джерело: лист Держмитслужби України від 07.11.12 №11.1/5 – 11.2/12560-ЕП

У табл. 6.3 подано критерії оцінки, що застосовувалися до митниць для визначення ефективності розпорядження конфіскованим майном.

На сьогодні дані показники 31, 50 не застосовуються, оскільки митними органами не здійснюється розпорядження конфіскованим майном. Також відсутні показники оцінки ефективності реалізації майна на митних аукціонах; окремо не оцінюється знищення та переробка відповідного майна.

Аналіз вищенаведених показників засвідчує, що для оцінки застосовуються лише абсолютні показники, й повною мірою ця оцінка потребує модернізації внаслідок змін чинного законодавства та використання нових форм реалізації товарів, зокрема їх продажу на митних аукціонах.

З 2013 року, коли уряд об'єднав митницю та податкову в Міністерство доходів і зборів, така оцінка роботи митниць не здійснюється. Є лише оцінка за абсолютними показниками, такими, як:

- щодо наявності майна:
 - обсяги вилученого та оприбуткованого на склади митниць майна та аналіз їх структури;
 - обсяг вилучених валюти та цінностей;
 - обсяг конфіскованого майна, переданого для подальшого розпорядження органам ДВС;
 - залишки конфіскованого майна, що підлягають передачі органам ДВС;
 - обсяги конфіскованої зброї, медикаментів та культурних цінностей, що не підлягають передачі органам ДВС;
 - обсяг залишку конфіскованого майна на складах митниць;
 - залишок майна, що перейшло у власність держави на підставах інших ніж конфіскація, а саме майна, що не має власника або власник якого не відомий (безхазяйне) та майна, розміщеного у митний режим відмови на користь держави;
 - обсяги майна, що обліковується як таке, за яким власник не звернувся в установленний строк;
- щодо розпорядження майном:
 - обсяги майна, переданого на реалізацію/переробку/утилізацію митницями;
 - обсяги нереалізованого майна повернутого з торгівлі;
 - обсяги безоплатно переданого майна;
- щодо бюджетних надходжень від розпорядження майном:
 - перерахування до державного бюджету коштів від реалізації майна конфіскованого за матеріалами митниць;
 - стягнення вартості конфіскованого у справах про ПМП майна та реалізації органами ДВС майна, яке безпосередньо митницями не вилучалось;
 - обсяги надходження коштів від реалізації митницями швидкопсувного майна, вилученого у справах про ПМП, та майна, що підлягає поверненню за рішенням суду (власник не звернувся);
 - обсяги надходження коштів від реалізації митницями швидкопсувного майна, вилученого у справах про ПМП, та майна, що підлягає поверненню за рішенням суду (власник не звернувся);
 - обсяг зарахованих до Держбюджету валюти та цінностей.

Таблиця 6.3 – Оцінювання ефективності здійснення розпорядження конфіскованим майном

Критерій	Показник	Величина показника		
		Добре	задовільно	незадовільно
За напрямом Організаційно-розпорядчого департаменту				
30. Передання конфіскованого майна в органи Державної виконавчої служби України	Співставлення обсягів передання майна за поточний період до відповідного середньомісячного показника	Більше 10%	Менше 10%	Від'ємне значення
31. Зарахування коштів до держбюджету від розпорядження конфіскованим майном (включаючи валюту, цінності, кошти з депозитних рахунків СБУ)	Співставлення обсягів перерахування коштів за поточний період до відповідного середньомісячного показника	Більше 10%	Менше 10%	Від'ємне значення
32. Залишок конфіскованого майна на складах митних органів (не проданого органом ДВС)	Питома вага залишків конфіскованого майна в митниці у загальному обсязі таких залишків по системі	Менше 5%	Від 6% до 14%	Більше 15%
За напрямом Департаменту боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями				
50. Перерахування до державного бюджету коштів, отриманих від реалізації конфіскованих товарів	Питома вага, %	Більше 40%	20-40%	Менше 20%

Джерело: лист Державної митної служби України від 07.11.12 №11.1/5 – 11.2/12560-ЕП

Проте, аналіз таких лише абсолютних показників не дозволяє сформулювати комплекс необхідних дій для підвищення ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

У сучасній світовій теорії і практиці управління одним з загально визнаних інструментів є система КРІ – Key Performance Indicators (в Росії її називають системою КПЕ – ключових показників ефективності).

Під системою КРІ в спрощеному розумінні називають систему фінансових і нефінансових показників, що впливають на кількісне або якісна зміна результатів діяльності по відношенню до стратегічної цілі. Ці показники й застосовуються при вимірювання ефективності функціонування державних органів. Так, цікавим є досвід РФ, де реалізовано централізовану модель роботи з майном, що перейшло у федеральну власність. Так, з 01 січня 2011 року набрав чинності Федеральний закон від 13.12.2010 року № 357-ФЗ «Про федеральний бюджет на 2011 рік і на плановий період 2012 і 2013 років» (далі - Закон). Згідно з додатком 6 зазначеного Закону «Перелік головних адміністраторів доходів федерального бюджету» повноваження з адміністрування доходів федерального бюджету від реалізації конфіскованого та іншого майна, що перейшло у федеральну власність, покладено на Федеральне агентство з управління державним майном (далі-Росмайно). Тобто, з 01 січня 2011 року грошові кошти, виручені від реалізації товарів, що перейшли у федеральну власність, переданих митними органами для розпорядження, повинні перераховуватися до федерального бюджету Федеральним агентством з управління державним майном (його територіальними управліннями).

Проте, така діяльність є доволі збитковою, про що неодноразово відзначала Рахункова палата РФ [36], оскільки витрати на зберігання таких товарів значно вищі за доходи від реалізації такого майна та неефективну взаємодію державного уповноваженого органу з Федеральною митною службою Росії, неналежне ведення обліку майна. Це слугувало й підставою для того, щоб у 2019 році в РФ було прийнято рішення про знищення майна, що перейшло у федеральну власність, окрім високоліквідних товарів.

Федеральне агентство з управління державним майном наказом від 29.01.2014 р № 23 «Про затвердження переліку і методики розрахунку ключових показників ефективності діяльності територіальних органів Росмайна у частині управління федеральним майном» сформувало систему оцінки діяльності територіальних органів Росмайна за допомогою ключових показників ефективності (далі – КПЕ). Зокрема, за напрямом 9 – «Реалізація та знищення арештованого та конфіскованого майна» було встановлено такі відносні показники:

- частка реалізованого заарештованого майна (9.1);
- частка реалізованого і утилізованого конфіскованого майна (9.2).

В системі КПЕ використовуються контрольні та інформаційні показники. Контрольні показники поширюються на сфери діяльності, де територіальний орган (Росмайно) має достатньо повноважень, щоб ефективно справлятися із завданнями управління державним майном. Територіальний орган несе відповідальність за досягнуті значення за контрольними показниками КПЕ. Інформаційні показники призначені для оцінки ситуації в сфері управління майном і вказують на можливі зовнішні причини недосягнення результатів за

контрольними показниками. Територіальні органи оцінюються з точки зору досягнення поставлених цільових значень КПЕ. Кожен територіальний орган повинен прагнути до максимального виконання цільових значень. До інформаційних показників відноситься показник «дотримання строків реалізації/утилізації об'єктів майна».

Наказом ФМС Росії Міністерства фінансів Російської Федерації від 30 жовтня 2017 р №1720 «Про затвердження показників результативності та ефективності діяльності ФМС Росії, територіальних митних органів та центрального апарату ФМС Росії» у додатку 1 встановлено серед показників ефективності діяльності показник «Ефективність діяльності з передачі уповноваженій організації майна, що перейшло у федеральну власність» :

- I квартал – не менше 53%;
- II квартал – не менше 56%;
- III квартал – не менше 59%;
- IV квартал – не менше 62%.

У 2018 році на підставі наказу Росмайна від 23.07.2018 року №241 відбулися зміни у системі КПЕ у відповідній частині й оновлено назву й зміст напрямку, зокрема на «Реалізація та розпорядження заарештованим, що перейшло у федеральну власність та іншим вилученим майном» та джерел їх розрахунку. Для оцінки встановлено наступні показники:

– 9.1 «частка реалізованого заарештованого майна» визначається як відношення вартості реалізованого протягом звітного періоду арештованого майна та вартості майна, яке надійшло на реалізацію. Показник 9.1 є інформаційним. Показник оцінює діяльність терорганів Росмайна (далі-ТО) на рівні кінцевого результату. Напрямок оцінки «чим більше, тим краще», а цільове значення - 100%. При перевищенні вартості реалізованого майна над вартістю арештованого майна, значення показника прирівнюється до 100%. Показник вимірюється щорічно, а горизонтом оцінки є останній звітний рік (1 рік). Формула розрахунку:

$$k_{9.1} = \frac{D_{045}}{D_{046}} * 100\%, \text{ де} \quad (3.2)$$

D045 – вартість реалізованого за рік заарештованого майна;

D046 – вартість заарештованого майна до реалізації;

– 9.2 «частка реалізованого і утилізованого вилученого майна» визначається як частка реалізованого / утилізованого майна і загального обсягу майна, що надійшло на реалізацію / утилізацію протягом року. Показник 9.2 є інформаційним. Показник оцінює діяльність ТО на рівні кінцевого результату. Напрямок оцінки «чим більше, тим краще», а цільове значення – 100%. При перевищенні вартості реалізованого і утилізованого вилученого майна над вартістю вилученого майна до реалізації та утилізації, значення показника прирівнюється до 100%. Показник вимірюється щорічно, а горизонтом оцінки є останній звітний рік (1 рік). Формула розрахунку:

$$k_{9.2} = \frac{D_{047}}{D_{048}} * 100\%, \text{ де} \quad (3.3)$$

Д047 – вартість реалізованого і утилізованого вилученого майна впродовж року;

Д048 – вартість вилученого майна до реалізації та утилізації.

– 9.3 – «частка реалізованого та переробленого майна, що перейшло у федеральну власність» визначається як частка реалізованого/переробленого майна, що перейшло у федеральну власність та загального обсягу такого майна, що надійшло на реалізацію/переробку впродовж року. Цей показник є інформаційним. Показник оцінює діяльність ТО на рівні кінцевого результату. Напрямок оцінки «чим більше, тим краще», а цільове значення - 100%. При перевищенні вартості реалізованого і переробленого майна, що перейшло у федеральну власність над вартістю майна, що перейшло у федеральну власність до реалізації та переробки, значення показника прирівнюється до 100%. Показник вимірюється щорічно, а горизонтом оцінки є останній звітний рік (1 рік). Формула розрахунку:

$$k_{9.3} = \frac{D_{074}}{D_{075}} * 100\%, \text{ де} \quad (3.4)$$

Д074 – вартість реалізованого і переробленого майна, що перейшло у федеральну власність впродовж року;

Д075 – вартість майна, що перейшло у федеральну власність до реалізації та переробки;

– 9.4 – «частка знищеного майна, що перейшло у федеральну власність» визначається як частка знищеного майна, що перейшло у федеральну власність та загального обсягу такого майна, що надійшло на знищення впродовж року. Цей показник є інформаційним. Показник оцінює діяльність ТО на рівні кінцевого результату. Напрямок оцінки «чим більше, тим краще», а цільове значення – 100%. При перевищенні вартості знищеного майна, що перейшло у федеральну власність над кількістю позицій майна, вартістю майна, яке звернено у власність держави до знищення, значення показника прирівнюється до 100%. Показник вимірюється щорічно, а горизонтом оцінки є останній звітний рік (1 рік). Формула розрахунку:

$$k_{9.4} = \frac{D_{076}}{D_{077}} * 100\%, \text{ де} \quad (3.5)$$

Д076 – кількість позицій знищеного майна, зверненого у власність держави на кінець року;

Д077 – вартість майна, що перейшло у федеральну власність, що надійшло на знищення впродовж року;

– 9.7 – «співвідношення вартості реалізованого майна, що перейшло у федеральну власність, до оціночної вартості вказаного майна, визначеної для цілей реалізації» визначається як співвідношення фактичної вартості реалізованого майна, що перейшло у федеральну власність, визначеного до реалізації та у відношенні якого проводилися процедури реалізації, та оціночної вартості майна, що перейшло у федеральну власність, визначеного до реалізації й у відношенні якого проводилися процедури реалізації. Цей показник є

інформаційним. Показник оцінює діяльність ТО на рівні кінцевого результату. Напрямок оцінки «чим більше, тим краще», а цільове значення - 100%. Показник вимірюється щорічно, а горизонтом оцінки є останній звітний рік (1 рік). Цільове значення встановлюється Управлінням майна з спеціальними режимами обігу щорічно у програмному модулі «КПЕ ТО», у відповідності до рівня показника, затвердженого у державній програмі.

Співвідношення вартості реалізованого майна, що перейшло у федеральну власність, і оціночної вартості вилученого майна, визначеної для цілей реалізації (у відсотках) є одним з цільових показників (індикаторів) підпрограми 1 «Підвищення ефективності управління федеральним майном та приватизації» державної програми РФ «Управління федеральним майном» з 2017 року. Формула розрахунку:

$$k_{9.7} = \frac{D_{078}}{D_{079}} * 100\%, \text{ де} \quad (3.6)$$

D₀₇₈ – фактична вартість реалізованого майна, що перейшло у федеральну власність, визначеного до реалізації, по відношенню якого проводилися процедури реалізації;

D₀₇₉ – оціночна вартість майна, що перейшло у федеральну власність, визначеного до реалізації, по відношенню до якого проводилися процедури реалізації.

Іншим підходом, з точки зору аудиту ефективності, що базується на ідентифікації ризиків, є дослідження Табенської Ю.В. [166] щодо оцінки ризиків як елементу аудиту ефективності управління та контролю конфіскованим майном. Найбільший науковий інтерес представляє проведений дослідницею аналіз порушень у системі обігу конфіскованого майна з урахуванням наслідків, впливу і частоти виникнення (табл. 6.5).

Кожний з ідентифікованих ризиків оцінюється за ступенем його впливу на кінцевий результат через ступінь ймовірності завданих збитків через вплив чинників ризику. При цьому повнота наповнення державного бюджету, на думку Ю.В. Табенської, залежатиме від ймовірності існування декілька ризиків: ризик втрати доходів, ризик несвоєчасного надходження коштів на рахунки державного бюджету, ризик втрати контролю за повнотою перерахування коштів на рахунки державного бюджету, ризик розриву граничних термінів перерахування коштів до державного бюджету залежно від органу, який реалізує майно [166]. Проте, зауважимо, що з 2012 року відбулися суттєві зміни чинного законодавства у частині розпорядження таким майном, що потребує відповідної актуалізації виявлених ризиків та їх джерел.

Таблиця 6.5 – Оцінка ризиків як елемент аудиту ефективності управління та контролю конфіскованого майна (узагальнюючі)

Етап процесу	Ідентифіковані ризики	Причини недієвості заходів контролю та вплив на результат
1. Вилучення майна облік, попередня оцінка, зберігання майна митними підрозділами, що здійснили вилучення	Ризик непослідовного державного регулювання бухгалтерського обліку операцій реалізації конфіскованого майна. Ризик безвідповідальності щодо майна з моменту прийняття рішення судом про його конфіскацію. Ризик невідповідності митних процедур.	Відсутність чіткого регламентування тривалості процедур митного оформлення, необхідного кадрового забезпечення контрольних пунктів та належної інформаційно-технічної бази, що негативно позначалося на якості та оперативності митного контролю; неврегульованість питання відповідальності за збереження майна з моменту прийняття рішення судом про його конфіскацію; розпорошення серед значної кількості об'єктів бюджетних коштів через відсутність середньострокового планування; утримання інших контролюючих органів за рахунок кошторисів митних органів
2. Оцінка майна та передача його органам, які здійснюватимуть розпорядження цим майном	Ризик невідповідності оцінки майна. Ризик некомпетентності оцінювачів майна. Ризик конфлікту інтересів внаслідок багатократних оцінювань у процесі руху конфіскованого майна між органами – розпорядниками. Ризик нездатності оперативного управління через відсутність єдиної інформаційної системи з обліку, зберігання та оцінки конфіскованого майна.	Зменшення кількості спільних заходів з органами прикордонної служби, МВС, СБУ, прокуратури та податковими органами; недопущення до інвентаризації переданого конфіскації; СВК не має елементів надійного, якісного, чесного адміністрування процедур проходження товарів через державний митний кордон; звернення українських митників до інших держав з метою отримання відомостей про вантажі згідно з умовами міжурядових угод про обмін такою інформацією мали епізодичний характер (питома вага направлених запитів 1% у загальній кількості оформлених ВМД)
3. Розпорядження майном Реалізація, безоплатна передача, знищення, уцінка	Ризик невідповідності звітних даних про результати реалізації конфіскованого майна. Ризик зменшення надходжень до бюджету внаслідок безпідставного знищення, уцінки конфіскації. Ризик втрати контролю безоплатно переданого конфіскованого майна. Ризик неможливості формування інформації про наявність, рух конфіскованого майна через відсутність єдиного реєстру.	Складнощі з реалізацією вилученого митниками майна за результатами митного контролю: залишки конфіскації збільшилися втричі, а динаміка надходжень коштів від реалізації майна зменшилися наполовину; органами Державної виконавчої служби не здійснено розпорядження вилученим митними органами майном, щодо якого прийнято рішення про конфіскацію; зберігаються конфісковані товари, які підлягають передачі органам ДВС, з них 50 % майна органами ДВС навіть не описано; відсутній облік конфіскованого майна у сторін, яким воно передається органами митниці; ускладнена реалізація конфіскації через його високу вартість (перевищує ринкову через нараховані податки та мито)

Етап процесу	Ідентифіковані ризики	Причини недієвості заходів контролю та вплив на результат
4. Перерахування коштів до Державного бюджету України	<p>Ризик втрати доходів.</p> <p>Ризик несвоечасного надходження коштів на рахунки державного бюджету.</p> <p>Ризик втрати контролю за повнотою перерахування коштів на рахунки державного бюджету.</p> <p>Ризик розриву граничних термінів перерахування коштів до державного бюджету залежно від органу, що реалізує майно.</p>	<p>Несприятливі тенденції у світовій та вітчизняній економіці (скорочення імпорту, у т.ч. обсягів окремих товарних груп з високим рівнем податкового навантаження); не була дієвою система державного нагляду за наданням пільг на товари, які переміщуються через державний кордон України: обсяги пільг зростали, не мали системного характеру організаційні заходи Митно-тарифної ради, не переглядалися переліки продукції, яка звільнялась від сплати мита; внутрішні ревізії не планували перевірку правильності пільгового оподаткування; за виявленими порушеннями безпідставного пільгового оподаткування стягнення не можна застосувати (ліквідація, реорганізація суб'єктів).</p>

Джерело: [166].

Також, цікавим є дослідження щодо бальної системи визначення рейтингу митних установ, проведене Пашком П.В. і Тонєвим І.М., в якому визначено, що безпосередньою основою для визначення рейтингу митниці мають стати кількісні показники розроблених критеріїв, експертні оцінки та визначені на їх основі бали [63].

Отже, з урахуванням того, що на сьогодні оцінка ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства не здійснюється, але існує потреба у нормативно-правовому врегулюванні зазначеного питання, зокрема:

- визначення переліку КПЕ відповідно до яких здійснюватиметься оцінка ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства;
- формування методики розрахунку КПЕ розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства;
- визначення джерел інформації для розрахунку КПЕ розпорядження майном.

Метою створення методики розрахунку ключових показників ефективності розпорядження майном є оцінка і контроль ефективності діяльності митних органів в частині розпорядження майном, що перейшло у власність держави. Створення методики є ключовим елементом підвищення ефективності розпорядження майном.

Методика оцінювання ефективності розпорядження майном повинна вирішувати наступні завдання:

– формалізує мету і основні напрями діяльності митних органів щодо розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства;

– виділяє показники, що визначають досягнення цілей митних органів щодо розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства;

– активізує керівництво і посадових осіб митного органу постійно підвищувати ефективність розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства;

– дозволяє виявити проблемні області в діяльності митних органів щодо розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства і допомагає своєчасно стабілізувати ситуацію.

Підхід до оцінювання ефективності розпорядження відповідним майном має ґрунтуватися на наступних принципах:

– системність і загальне охоплення – оцінка ефективності охоплює і формалізує всі сфери діяльності митного органу в межах розпорядження майном, що перейшло у власність держави;

– регулярність – оцінка ефективності виконується щоквартально. Це пов'язано з тим, що процедури розпорядження майном досить часто є довготривалими, оскільки під час їх здійснення необхідним є проведення багатьох окремих операцій, таких як: оцінка майна (в деяких випадках рецензування звітів оцінювачів), експертиза, сертифікація тощо. А тому, не завжди вдається здійснити розпорядження майном швидко;

– результативність – можливість відстеження ефективності розпорядження, виявлення проблемних областей в діяльності митного органу щодо здійснення операцій з майном, що перейшло у власність держави та на їх основі розробки відповідних заходів.

Основою методики є КПЕ розпорядження майном. На нашу думку, доцільним є всі КПЕ розподілити на три групи, які характеризують напрями діяльності митних органів у зазначеній сфері, зокрема:

– ефективність розпорядження майном, що перейшло у власність держави – ця група показників дасть можливість оцінити ефективність роботи митного органу в рамках застосування різних способів розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства та обсяги робіт, виконаний митними органами в цілому;

– ефективність реалізації майна, що перейшло у власність держави – ця група показників дасть можливість оцінити ефективність продажу обсяги та повноту надходження грошових коштів з реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства до держбюджету;

– ефективність взаємодії митних органів з ДВС щодо розпорядження конфіскованим майном дозволяє охарактеризувати процес передання конфіскованого майна для подальшого розпорядження ним органами ДВС.

Отже, необхідно сформулювати перелік показників для кожної із вищезазначеної групи КПЕ. Показники, сформовані для оцінювання

ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, повинні відповідати таким вимогам:

- мають бути простими, зрозумілими, легко розраховуватися на основі інформації, представленої у формах звітності або внутрішній інформації митних органів;
- мають бути узгодженими між собою та максимально інформативними;
- повинні враховувати специфіку функціонування митних органів та передбачати їх ідентифікацію залежно від особливостей і параметрів діяльності.

Отже, відповідно до вищезазначеного розроблено проєкт Методики розрахунку основних показників ефективності діяльності митних органів в частині розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, який наведено у дод. Е.

Зауважимо, що інтегральна оцінка у цілому може бути візуалізована у вигляді пелюсткової діаграми за визначеними в межах групи показниками. Визначення узагальнюючого показника ефективності митного органу за методом балів, відповідно й контрольних показників, та технології формування КПЕ щодо розпорядження для митних органів можливе при аналізі середньомісячної статистики за встановленими формами Держмитслужби у досліджуваній частині і розгляду можливості створення програмного модулю «КПЕ митних органів» в ІТ Держмитслужбі, призначення посадових осіб, відповідальних за оцінку КПЕ.

Вагомим критерієм готовності запропонованої Методики до впровадження могла бути їх практична перевірка (а за потреби й коригування) на основі обчислення показників діяльності кількох конкретних митниць (з різними за специфікою товаропотоками).

6.3 Концептуальні засади змін в роботі митниць у напрямі поводження з майном, що переходить у власність держави

На сьогодні митними органами України не вироблені концептуальні засади, які б забезпечували ефективне управління майном, що переходить у власність держави, зокрема й тим, що вилучено за порушення митного законодавства, як з позицій державного бюджету (наповнення його дохідної частини), так і з позицій митних органів (створення умов для розпорядження майном в максимально короткі терміни за мінімальних витрат). Ще у 2008 році були запропоновані у Концепції створення організаційно єдиного ринку примусової реалізації вилученого митними органами майна та підвищення ефективності обслуговування митними органами імпортерів та експортерів на митному кордоні України із залученням до цього процесу сервісного

підприємства доволі дієві пропозиції, актуальні досі. Проте, законодавство з тих часів зазнало значних змін. Тому надзвичайно актуальною проблемою є розробка концепції змін в роботі митниць у напрямі поводження з майном, що переходить у власність держави.

Слід також зазначити, що в системі митних органів до сих пір не проводилися комплексні наукові дослідження із зазначеної проблеми. Недостатньо ефективна діюча система взаємовідносин між митними органами, органами державної виконавчої служби, колегіальними органами, які створюються при митницях та ДВС, господарськими структурами, що здійснюють певні операції з майном. У митній системі України відсутні конкретні нормативно-методичні розробки, в яких були б розкриті основні принципи і необхідні умови створення єдиної організаційно-економічної системи управління майном, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства. у законодавстві з питань державної митної справи застосовується не термін «майно» (як у цивільному, господарському законодавстві), а категорії «товари», «транспортні засоби».

З нашої точки зору, ступінь ефективності роботи митних органів з майном, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства полягає у царині вирішення питань щодо зниження рівня витрат, пов'язаних з процесом реалізації (своєчасне проведення сертифікації товарів, обґрунтований підхід до визначення комісійної винагороди, скорочення термінів зберігання товарів, диференціація витрат шляхом віднесення певної їх частини й на порушника митних правил). Також ступінь ефективності роботи митних органів України з таким майном залежить від розуміння кон'юнктури товарних ринків, у залученні операторів та спеціалізованих торговельних організацій тощо.

У практичній діяльності митні органи України стикаються з певними проблемами при організації процесу розпорядження відповідним майном. Ця діяльність є доволі специфічною та вимагає застосування різноманітних знань щодо особливостей розпорядження відповідними товарами, здійснення оцінки майна, врахування якості різних товарів, їх оподаткування та ін. У посадових осіб митних органів відсутня мотивація проведення цієї роботи з найвищою ефективністю, з боку керівництва митними органами не застосовуються заходи, спрямовані на стимулювання цього процесу. Також й відсутня відповідальність за втрату споживчих якостей чи порчу відповідного майна з боку посадових осіб як митних органів, так й органів державної виконавчої служби. Отже, публічне управління та адміністрування операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства потребує змін.

Проте, сфера розпорядження майном, що перейшло у власність держави і подальше здійснення операцій з ним, не відображена ні у Стратегічному плані діяльності Міністерства фінансів України на 2018-2021 роки, ні у концептуальних напрямках реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику, затверджених розпорядженням КМУ від 27.12. 2018 р. № 1101-р.

Тема роботи з майном, що переходить у власність держави, недостатньо висвітлена в науковій і практичній літературі і вимагає серйозних досліджень. Дана тема охоплює великий обсяг інформації, регламентується великою кількістю нормативно-правових актів, які не завжди узгоджуються між собою і в зв'язку з цим викликає труднощі в правозастосуванні.

Було б логічно розробити технологію, яка дозволить оптимізувати роботу щодо розпорядження майном, скоротити час прийняття рішень та визначити конкретний алгоритм дій посадових осіб митних органів при роботі з відповідними товарами та транспортними засобами.

Відповідно до ст. 243 МКУ одним із завдань митних органів є робота з майном, що перейшло у власність за порушення митного законодавства за різних підстав, передбачених чинним законодавством. Такими підставами є й конфіскація товарів у справах про порушення митних правил; їх вилучення в рахунок сплати митних платежів та накладених штрафів.

При розробці концептуальних засад змін з розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства варто звернути увагу на рекомендації Рахункової палати у Звіті про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень органами Державної фіскальної служби України, який затверджено рішенням Рахункової палати від 29.11.2018 № 30-5, зокрема необхідно систематизувати нормативно-правові акти, які регулюють відносини у сфері розпорядження конфіскованим та іншим майном, що переходить у власність держави, та привести такі акти у відповідність до сучасних вимог та правил. Так, у 2019-2020 роках така робота в Держмитслужбі ще продовжується.

Публічне управління та адміністрування операцій з товарами, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства передбачає диференціацію та координацію управлінської діяльності за виконуваними функціями обліку, оцінки, зберігання та розпорядження вилученим майном. Під функцією управління слід розуміти продукт поділу і спеціалізації розпорядження майном, відокремлений напрям управлінської діяльності, що дозволяє впливати на ефективність здійснення операцій з ним. Задля розкриття складу процесу публічного управління та адміністрування операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, проаналізуємо здійснення загальних (ключових) функцій, що розкривають власне управління у такій сфері.

Як загальновідомо, до основних функцій управління відносять: аналіз; облік; планування; організацію; мотивацію; контроль.

Як функція управління, **аналіз** здійснення публічного управління та адміністрування операцій з товарами, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства, орієнтований насамперед на статистичну оцінку надходження та руху відповідного майна та констатацію здійснення відповідних операцій з майном, для звітування щодо отриманих результатів, і, що найголовніше, на обґрунтування управлінських рішень. Накопичені за допомогою аналізу знання про закономірності публічного управління майном,

що перейшло у власність держави, сприяють підвищенню ефективності розпорядження повинні слугувати насамперед цілям управління в митних органах як засіб прийняття рішень. Проте, на сьогодні дана сфера аналізується не з точки зору її ефективності, а виключно статистично. Тому створення відповідної методики для оцінки й аналізу ефективності є ключовим елементом підвищення результативності розпорядження майном та має базуватися на сучасних ключових показниках.

Бухгалтерський облік як функція публічного управління включає в себе безперервне і взаємозв'язане спостереження (сприйняття, збирання), реєстрацію, нагромадження і зберігання первинних фактів щодо вилученого майна з метою подальшої їх систематизації та обґрунтування у вигляді облікових показників, що відображують кількісну оцінку та якісну характеристику наявності, стану і руху майна.

П.2 Порядку 1340, встановлено, що облік, попередня оцінка та відповідальність за зберігання зазначеного майна до передачі його для подальшого розпорядження покладається на органи, що здійснили вилучення або зберігають його. П.2 Порядку 1724 також визначено, що облік, попередня оцінка та відповідальність за зберігання майна до прийняття судом рішення про його конфіскацію покладаються на митні органи.

Проте, бухгалтерський облік конфіскованого за рішенням суду майна вилученого за матеріалами митних органів органами державної виконавчої служби взагалі не передбачений. Тому облік вартості конфіскованого майна, його залишків, повноти надходження коштів від його реалізації носить несистемний та непрозорий характер. Хоча й із запровадженням Єдиного державного реєстру виконавчих проваджень, можна було б вирішити питання автоматизації взаємодії між митним органом та органом державної виконавчої служби України, а також забезпечення митних органів як узагальненою інформацією щодо розпорядження органами державної виконавчої служби конфіскованим майном, так і у розрізі окремих справ. На сьогодні органи державної виконавчої влади лише при перерахуванні до державного бюджету коштів, одержаних від реалізації майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, інформують та здійснюють звірення сум (один раз на квартал проводиться та фактичні перерахування до державного бюджету). Отже, питання знищення-переробки-передання-безоплатного передання поза увагою митного органу.

Щодо функції **планування**, то дана сфера не може бути передбаченою й прогнозованою. Тому й можуть бути встановлені лише показники ефективності, а результативності за умов відсутності планових показників – ні. При цьому можна лише говорити щодо планування проведення митних аукціонів (редукціонів), де важливим є питання взаємодії структурних підрозділів митного органу при визначенні вартості лота.

Організація – функція публічного управління майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, метою якої є формування керівної і керованої систем розпорядження відповідним майном, а також зв'язків і відносин між ними, що забезпечують ефективність реалізації

обраних способів розпорядження товарами й транспортними засобами. Особливість функції організації стосовно інших полягає у тому, що вона є єдиною функцією, яка забезпечує взаємозв'язок і підвищує ефективність всіх інших функцій публічного управління. Результатом здійснення функції організації є створення на основі об'єктивних функцій управління відповідних засад розпорядження майном, зокрема необхідним є впорядкування залучення суб'єктів господарювання до розпорядження товарами, що переходять у власність держави, та реалізації товарів на митних аукціонах, редуціонах або за договором комісії; побудова чіткої взаємодії між підрозділами митного органу; обґрунтоване формування підрозділу, який би здійснював безпосередньо всю роботу з розпорядження вилученим майном; розробка відповідних положень, посадових інструкцій; розробка методичних засад з реалізації компетенції митниць з розпорядження відповідним майном та оцінки ефективності, технологічних карт тощо. При здійсненні окремих операцій з майном суб'єктами господарювання, яких залучають митні органи, важливо сформувані єдині критерії їх відбору задля недопущення втрат майна, його псування або встановлення невідповідної ринковим умовам вартості та упорядкувати договірну діяльність.

Відповідно за способами розпорядження відповідним майном, передбачених ст. 243 МКУ, можна виокремити організацію:

автоматизації прийняття окремих управлінських рішень при розпорядженні митним органом майном, що перейшло у власність держави;

знищення (переробки, утилізації, розукомплектування), реалізації, передання, безоплатної передачі;

адміністрування податків при операціях з реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства;

здійснення контролю за строками реалізації, строками сплати відповідних податків та їх повнотою;

кадрового та інформаційного забезпечення цієї сфери діяльності митного органу.

Застосування товаро-категорювання, як реалізація об'єктно-орієнтованого підходу в публічному управлінні, дозволить автоматизувати процес прийняття рішень та алгоритмізувати дії митного органу при здійсненні операцій з певним майном, що перейшло у власність держави. Відповідно до кожної із визначеної групи, з врахуванням специфіки вилучених товарів та транспортних засобів, диференційовано здійснюватимуться конкретні дії з розпорядження.

Також відповідно до пропозицій, наведених у п. 1.3 знищення або утилізація товарів і транспортних засобів рекомендовано здійснювати за рахунок:

- особи, що здійснила порушення митних правил чи вчинила контрабанду;
- особи, що відмовляється від товарів на користь держави;

а, у разі, якщо цю особу не встановлено – за рахунок бюджетних коштів, якщо інше не передбачено законодавством України щодо окремих категорій товарів.

Відшкодування витрат із знищення підакцизних товарів пропонуємо здійснювати за рахунок коштів, отриманих від реалізації майна, що перейшло у власність держави, а лише за їх нестачі – за рахунок коштів державного бюджету.

Щодо транспортних засобів, які не реалізовані в установленому порядку та (або) не придатні до експлуатації, то питання подальшого розпорядження ними залишається й надалі невирішеним. Це призводить до перевантаженості складів митних органів, здійснення необґрунтованих витрат на їх зберігання тощо. Тому вкрай необхідним є розробка відповідного порядку, яким би встановлювалися єдині засади поводження з таким майном.

Також ускладнено вибір суб'єкта господарювання для здійснення знищення товарів, оскільки у більшості випадків до робіт залучаються підприємства, виробництво яких пройшло атестацію на виконання відповідних робіт згідно із Законом України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції», але на сьогодні атестація – добровільна й дороговартісна процедура, до якої не всі вдаються підприємства.

Також відкритим залишається питання знищення контрафактного товару задля уникнення його подальшої реалізації в Україні. Оскільки, на практиці виходить, що механізм захисту прав інтелектуальної власності при переміщенні товарів через митний кордон є і він діє, а коли майно конфісковують за рішеннями суду, то у подальшому ним розпоряджаються органи державної виконавчої влади, які можуть направити його у реалізацію через СЕТАМ або надати безоплатно. Отже, на законодавчому рівні закріплено норму, що за рішенням суду передбачена конфіскація такого товару, але немає механізму, що чітко передбачав виключно знищення такого майна з метою захисту інтересів правовласника.

При здійсненні реалізації, як основного способу розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, теж необхідним є удосконалення нормативно-правового забезпечення, зокрема щодо:

врегулювання ситуації, коли є лише один покупець на митному аукціоні, а отже пропонуємо уможливити застосування прямих продажів при цьому, що вирішить питання збільшення строків реалізації і збільшення витрат на зберігання майна. У разі якщо при проведенні аукціону надійшла тільки одна заявка і претендент відповідає вимогам до учасників аукціону, аукціон визнається таким, що не відбувся, а договір укладається з зазначеною особою за початковою ціною продажу лота або за відповідною зниженою початковою ціною продажу лота;

при відсутності реалізації на митних аукціонах, редукаціях доцільно передбачити можливість їх подальшої реалізації спеціалізованими торговельними організаціями;

вирішення питання включення торговельних організацій до Єдиного реєстру підприємств, які можуть здійснювати реалізацію безхазяйного майна та майна, що переходить у власність держави з метою реалізації майна, вилученого за матеріалами митниць, зокрема зняти вимогу для відповідної ситуації продажу саме такого майна щодо членства на біржі (наявність біржового місця, брокерської контори на біржі), що значно обмежує коло суб'єктів господарювання, яких можуть залучати митні органи для реалізації, про що зазначалося у п.2.3 ;

зміни порядку розрахунків за придбаний товар при проведенні продажу на митних аукціонах для стимулювання попиту та того, щоб переможець електронних торгів – юридична особа, платник ПДВ, мали б змогу оформити податковий кредит. При цьому реалізація майна за договорами комісії здійснюється виключно платниками ПДВ, в митних аукціонах такого обмеження немає;

здійснення реалізації на митних аукціонах товарів оптом з контейнера, зокрема розгляду контейнерів в цілому як лоту для торгів, які можуть мати різний вміст, й як правило, при продажу не поділяються на окремі предмети; відповідно змінивши поняття «лот» (наприклад як одиниця майна, що виставляється для продажу на електронних торгах);

вивчення можливості використання особливої ставки на митних аукціонах як цінової пропозиції учасника електронних торгів для придбання майна, зробленої незалежно від перебігу торгів;

розгляду можливості створення у Прозорро особистих кабінетів митниць, у яких розміщувалися б інформаційні повідомлення про електронні торги, результати їх проведення, інша інформація про електронні торги, щодо яких митницею подано заявки на реалізацію майна, зокрема повідомлення про надходження грошових коштів за придбане майно або про їх відсутність чи невчасне або неповне їх надходження, проводилися спостереження за результатами електронних торгів та через який направляються, роздруковуються необхідні матеріали та здійснюється подання заявок на реалізацію майна оператору (операторам);

встановлення єдиного підходу для вибору операторів ЕТС митними органами, впорядкувати надання інформації про майно, яка подається для формування заявки на проведення митного аукціону.

вирішення питання підвищення конкурентоспроможності на ринку відповідного майна за рахунок звільнення від сплати ПДВ при здійсненні його реалізації за договорами комісії чи на митних аукціонах (редукціях);

нормативного врегулювання реалізації ТЗ в якості металобрухту, компенсації витрат на розукомплектування, розібрання ТЗ, а реалізацію вузлів та агрегатів передбачити на комісійних засадах;

прискорення реалізації майна шляхом оперативного розгляду судами справ про ПМП.

Щодо безоплатної передачі майна, то потребує унормування контролю та систематизація вимог до організацій, яким воно передається. Адже контроль за цільовим використанням майна, переданого безоплатно, який покладено

відповідно до п. 17 Порядку 1340, на державні органи, установи, організації, що його отримали, а також на контролюючі та правоохоронні органи у межах їх компетенції, не здійснюється.

Також пропонуємо (відповідно до п.2.3) посилити вимоги до: підприємств-зберігачів – шляхом внесення змін до Порядку роботи складу митниці, а також встановлення відповідних критеріїв відбору комісіями; оцінювачів – шляхом запровадження відповідного реєстру Держмитслужбою із визначеним порядком ведення та посилення контролю за ними з боку Фонду держмайна України та направленням на рецензування їх звітів, а також встановлення відповідних критеріїв відбору комісіями; реалізаторів – суб'єктів, що здійснюють знищення/переробку/утилізацію – на основі встановлення відповідних критеріїв відбору.

Окремою проблемою, яка знижує загальну ефективність бюджетних надходжень, є неефективне розпорядження майном. Відсутність застосування показників ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави, не дозволяє аналізувати розпорядження як окремим майном, так й у цілому. Реалізація відповідних способів розпорядження майном, не створює стимулів для підвищення ефективності операцій з ним. Вирішенням зазначеної проблеми може стати застосування в митних органах оцінювання ефективності розпорядження майном. Також аналіз чинного митного законодавства засвідчив відсутність нормативно-правового акту, який би регулював реалізацію майна, яким набула прав розпоряджатися митниця, за договорами комісії. Запропоновано задля підвищення ефективності реалізації майна, яким набула прав розпорядження митниця, ураховувати не тільки його фізичне псування, але й моральне знецінення, а для товарів, що мають сезонні терміни реалізації (користування) – із урахуванням цих особливостей.

Також за економічної доцільності та з метою ефективного розпорядження майном рекомендуємо запровадити наступні поняття:

майно, реалізація якого неможлива – майно, реалізація якого відповідно до законодавства заборонена або яке за своїми якісними показниками, споживчими властивостями не може бути реалізовано;

майно, реалізація якого економічно недоцільна – майно, попередня вартість або вартість якого не перевищує можливих (імовірних) витрат, пов'язаних з оплатою послуг із зберігання, оцінки, проведення робіт з перевірки майна на безпеку, інших видів робіт (експертиз), а також із здійснення перекладу інформації про майно на державну мову, і витрат спеціалізованої торговельної організації (щодо доставки майна і його реалізації);

майно, яке потребує спеціальних умов зберігання – майно, в тому числі тварини, для якого при зберіганні і перевезенні відповідно до технічних нормативно-правових актів потрібні заходи захисту від дії на нього високих або низьких температур або забезпечення постійного оптимального температурного режиму (охолодження, заморожування, підігрів) і (або) догляд, утримання або обслуговування (зволоження, полив, вентилування, обертання, кантування і інше);

визначення сезонних товарів, товарів, які морально знецінюються наведено у п. 3.2, які необхідно врахувати у частині 6 ст. 243 МКУ з метою запобігання знеціненню та втрат майна;

специфічне майно – майно, аналоги якого відсутні в Україні або ринок збуту якого обмежений,

відповідно регламентування конкретних дій посадових осіб митних органів при здійсненні операцій з таким майном.

В цілому функція організації розрядження відповідним майном потребує не лише часткових, а й фундаментальних змін, зокрема задля усунення фактичного дублювання дій двох державних органів (Держмитслужби та органів ДВС), що лише тягне за собою невиправдані витрати державного бюджету України, зтягує строки розпорядження майном та знижує ефективність розпорядження ним, доцільним вбачаємо набуття митними органами права виконання рішень суду про конфіскацію майна, що було попередньо вилучене цими органами через порушення митних правил.

Мотивація – функція публічного управління, яка вказує на комплекс причин, які спонукають посадових осіб митних органів до спільних впорядкованих і узгоджених дій для досягнення ефективного розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, відповідно до встановленого законодавством порядку.

З метою матеріального стимулювання посадовим особам митних органів, у тому числі тим, які за своїми посадовими обов'язками займаються питаннями розпорядження майном, що переходить у власність держави, здійснюється встановлення премій і надбавок. Для розвитку інфраструктури та матеріально-технічного забезпечення діяльності митниці, а також преміювання посадових осіб митниць у встановленому порядку пропонуємо створити спеціальний фонд розвитку митниці за рахунок чистого грошового потоку від реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

Важливим завданням митної системи України є узгодження системи відповідальності і системи мотивації, які в сукупності будуть сприяти покращенню здійснення конкретних дій посадовими особами митних органів з майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

Порядком 1724, норми якого поширюються саме на митні органи, з моменту прийняття судом рішення про конфіскацію майна, що перейшло у власність держави, і до передачі його органам ДВС, відповідальність за зберігання цього майна не передбачена. Водночас Порядком 1340 відповідальність за збереження державного майна на цей період визначена: вона покладена на органи, що здійснили його вилучення.

Неврегульованість питання відповідальності за зберігання вилученого митними органами майна після прийняття рішення судом про його конфіскацію створює умови для неналежного зберігання митними органами значних обсягів державного майна, оскільки митні органи керувалися Порядком 1724.

Контроль – функція публічного управління, яка завершує будь-яку діяльність і представляє собою перевірку, а також постійне спостереження з

метою перевірки чи нагляду. Він найщільніше переплетений з іншими елементами системи управління, відтак за його допомогою можна визначити, наскільки ефективно функціонує митний орган. Контроль не є самоціллю, він лише коригує вироблену стратегію розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства. Отже, метою контролю є виявлення потенційних можливостей, проблем, надання рекомендацій стосовно дій з подальшого розпорядження відповідним майном.

Так, у п. 2.1 запропоновано здійснити автоматизацію інвентаризації, яке полягає у використанні штрих-кодування вилученого майна.

Для удосконалення здійснення контролю за повнотою сплати митних платежів при реалізації майна також, на нашу думку, доцільно:

- в оголошенні про аукціон/електронні торги, у протоколі вказувати не лише ціну лота, в т.ч. й фактичну, а й зазначати розмір нарахованих митних платежів;

- надавати покупцям майна документи про повноту сплати таких податків і зборів (обов'язкових платежів) до державного бюджету, за винятком безоплатно переданих конфіскованих транспортних засобів та транспортних засобів, які згідно з податковим законодавством звільнені від їх сплати, наприклад у формі довідки митниці, яка надається переможцю торгів/аукціону. Особливо актуальним є це щодо ТЗ, оскільки це є необхідною умовою їх держреєстрації.

При організації й проведенні митних аукціонів (редукціонів) виявлено необхідність вирішення питання удосконалення регулювання оподаткування доходів від продажу чужого майна (для комісіонерів).

Важливим у здійсненні розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства має стати запровадження моніторингу за виділеними нами у п. 6.3 КПЕ.

Ефективність здійснення митними органами розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства забезпечується також формалізацією *кадрового забезпечення* у формі впровадження центрів компетенції – підрозділів, які спеціалізуються на вузьких питаннях обліку, зберігання та оцінки вилученого майна, а також розпорядження відповідним майном (сектори розпорядження вилученим майном). Відповідну пропозицію розглянуто у п. 6.1.

Потреба у *інформаційному забезпеченні* роботи митного органу у сфері розпорядження майном, що перейшло у власність держави, полягає у тому, що задля підвищення продуктивності праці посадових осіб митниці, забезпечення достовірного обліку майна від його вилучення (затримання) до передачі для розпорядження, було б доцільним розробити і ввести в експлуатацію програмно-інформаційний комплекс, який би охоплював весь технологічний ланцюжок роботи з майном, що перейшло в розпорядження. Внесення даних мало б здійснюватися на кожному етапі роботи з майном, причому доступ до даних повинен бути забезпечений всім структурним підрозділам митниці, які беруть участь в роботі з майном, тобто необхідно створити єдину інформаційну базу, відомості в яку надходили б з різних структурних підрозділів митниці та

кожна зацікавлена особа могла б реально обробляти загальний масив даних, виходячи із завдань і функцій, покладених на конкретний структурний підрозділ митного органу. Йдеться про формування певної інформаційно-аналітичної бази даних щодо вилученого майна та операцій з ним, яка би була інтегрована до Єдиного реєстру виконавчих проваджень, інформаційної системи Державної казначейської служби України тощо та складалася б з реєстрів вилученого майна; реєстру порушників митних правил; дій щодо реалізації майна та контролю за своєчасністю, повнотою сплати та термінами реалізації майна; руху майна, вилученого митними органами за ПМП; реєстр майна у розрізі інших підстав переходу у власність держави за порушення митного законодавства. Це б дозволило отримувати оперативну інформацію щодо руху вилученого майна, автоматизувати моніторинг за ефективністю розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства по усіх митних органах, типу майна, його зберіганню, оцінці тощо. Йдеться про збір інформації по усіх митних органах, а також в розрізі областей та узагальнення.

Перш ніж приступати до вирішення завдань з розвитку інформаційної системи розпорядження майном, необхідно переконатися, що вона задовольнятиме критеріям повноти та достовірності обліку та визначити критерії економічної доцільності витрат державного бюджету. Ключову роль у вирішенні даного завдання повинні зіграти автоматизація і наступна за нею цифрова трансформація розпорядження вилученим майном.

У сучасній практиці реалізації проєктів з цифрової трансформації у сфері державного управління є низка обов'язкових вимог, без яких ефективність і навіть доцільність таких проєктів буде сумнівною. Зазначені вимоги найкращим чином реалізуються в рамках так званої єдиної цифрової платформи, яка містить в собі не якийсь фіксований функціональний набір, а сервісні компоненти і засоби управління даними по аналогії з автоматизованою системою митного оформлення *«Інспектор»*.

Сучасні умови функціонування митних органів вимагають впровадження цифровізації майна, в рамках якої організовується робота з модернізації системи управління і розпорядження майном. Відповідний програмний продукт має бути інтегрований у програму бухгалтерського обліку митного органу, Держмитслужби, ДПС, Держказначейства, ДВС тощо.

Внаслідок модернізації буде створена універсальна цифрова система оцінки, обліку, зберігання та розпорядження майном, включаючи систему руху фінансових ресурсів), здатна автоматично проводити інвентаризацію об'єктів майна, що перейшло у власність держави, виявити потенціал підвищення доходів державного бюджету.

Отже, актуальним є підготовка пропозицій щодо цифрової трансформації процесів обліку та розпорядження майном, що забезпечує передачу відомостей про облік та розпорядження майном в систему бюджетного планування Мінфіну для синхронізації процесів ведення бюджетного обліку та ведення реєстру майна.

В основу цієї концепції змін покладено такі принципи управління майном:

- принцип визначеності – формування і визначення стосовно кожного об'єкту управління (групі об'єктів) державою мети, для досягнення якої служить об'єкт, способи її досягнення, відповідальності за результати управління, порядку прийняття управлінських рішень, подання звітності та інших механізмів контролю;
- принцип прозорості – забезпечення відкритості та доступності інформації про суб'єктів та об'єктів управління, безперервності процесів управління і контролю, виявлення і облік даних про об'єкти управління;
- принцип забезпечення балансу інтересів – прийняття обґрунтованих рішень з точки зору економічної ефективності та соціальної відповідальності, обліку коротко- та довгострокових цілей і завдань;
- принцип безперервності здійснення контролю – безперервний контроль за досягненням суб'єктами управління цілей і завдань, показників їх досягнення, а також за дотриманням принципів і механізмів управління;
- принцип відповідальності – забезпечення відповідальності всіх учасників процесу управління за результат і досягнення встановлених показників діяльності;
- принцип повноти, результативності та ефективності управління майном – забезпечення повного обліку, відображення і моніторингу об'єктів майна, в тому числі шляхом формування єдиної системи обліку та управління майном, заснованої на єдиній методології обліку і процесному управлінні, необхідності досягнення найкращого результату і встановлених показників діяльності.

Зазначені принципи є пріоритетними для всіх митних органів.

Для досягнення зазначених цілей необхідна реалізація комплексу заходів, зокрема:

перехід в цифровий формат процесів обліку та розпорядження майном, що перейшло у власність держави, взаємодії з уповноваженими органами та електронними майданчиками в електронному вигляді без дублювання документів на паперових носіях з метою отримання актуальної бази даних про майно, що перейшло у власність держави, підвищення оперативності взаємодії митних органів з уповноваженими органами при переданні майна, підвищення прозорості та швидкості реалізації майна, виставленого на продаж, а також підвищення достовірності звітності;

створення наскрізної системи адміністрування податків і зборів, коштів, одержаних від реалізації майна із забезпеченням онлайн-взаємодії з інформаційними системами Держказначейства;

створення аналітичної системи моніторингу процесів розпорядження майном з можливістю формування гнучкої оперативної звітності, розрахунку ефективності процесів розпорядження майном на підставі КПЕ, використання сервісу доступу до даних за допомогою мобільного робочого місця, з метою підвищення оперативності прийняття рішень для розпорядження відповідним майном;

створення системи розкриття інформації про майно, що перейшло у власність держави, що підлягає реалізації, з метою підвищення доступності та прозорості інформації про майно, підвищення швидкості реалізації майна.

Для забезпечення прозорості процесів обліку та розпорядження майном, що перейшло у власність держави, а також підвищення оперативності взаємодії учасників процесу необхідно створити єдину цифрову систему обліку і розпорядження майном.

Система повинна бути побудована на єдиних правилах класифікації за УКТ ЗЕД (товарної номенклатури), що відображають родові і видові властивості об'єкта майна, які згодом будуть використовуватися і верифікувати на всіх стадіях (етапах) роботи з майном. При цьому кожен об'єкт товарної номенклатури повинен містити унікальний набір родових і видових характеристик споживчих властивостей, які б дозволяли:

1) на стадії вилучення майна, його первинного обліку (інвентаризації) коректно описати і визначити його віднесення до конкретного класу товарної номенклатури, його споживчі характеристики (включаючи фото-, відео-фіксацію), ідентифікувати об'єкт. При цьому необхідно розглянути питання обліку інформації про рух товарів, що підлягають обов'язковому маркуванню (штрих-кодуванню), що дозволило б надалі однозначно ідентифікувати об'єкт, всі етапи роботи з ним і прийняті щодо нього рішення;

2) на стадії передачі об'єкта майна в управління та розпорядження ним наявність правильно певних споживчих характеристик, а також правильність початкового віднесення до конкретних груп товарної номенклатури повинні бути верифіковані (при цьому будь-які зміни в описах об'єктах майна повинні фіксуватися в єдиній системі обліку. Крім того, з метою додаткової верифікації та зниження корупційних ризиків відомості про зазначені зміни повинні бути доступні всім особам, які до цього брали участь в транзакції з об'єктом;

3) на стадії забезпечення схоронності коректний опис об'єкта майна, віднесення його до конкретного класу товарної номенклатури та використання відомостей про маркування дозволять забезпечити правильні умови зберігання, виключати пересорту, оперативно виявляти нестачу, а також в режимі реального часу отримувати інформацію про конкретне місце знаходження (зберігання) об'єкта і про особу, відповідальну за збереження.

Крім того, стадія забезпечення схоронності є найтривалішою. Саме на цій стадії необхідно проводити заходи, щоб забезпечити прийняття подальшого рішення про розпорядження майном (оцінка вартості майна, експертиза відповідності майна встановленим вимогам, підготовка майна до реалізації і т.п.);

4) на стадії оцінки зазначені властивості дозволять порівняльним методом з використанням доступних інформаційних ресурсів, де наявна інформація про товари та оцінити в автоматичному режимі вартість об'єкта майна;

5) на стадії реалізації майна наявність коректного опису споживчих властивостей, характерних саме для даного об'єкта, в тому числі фото- та відеозйомка об'єкта майна, отримання або відновлення технічної документації

на об'єкт, класифікація об'єкта за товарною номенклатурою сприятимуть ефективній експозиції об'єкта на єдиному майданчику.

Ведення інтерактивної електронної бази даних (так званий «маркетплейс») про майно, що пропонується до реалізації, його характеристики і поточний стан надає можливість вивантаження повної інформації до зацікавлених органів (осіб), обробки і пошуку інформації в електронному вигляді за заданими параметрами, що враховує особливості виставленого на продаж майна, а також наділення даного ресурсу інформаційно-логістичними функціями між електронними майданчиками, замовниками торгів, потенційними учасниками торгів, що може забезпечувати комплексне рішення для покупців, збір агрегованої інформації про зацікавленість в торгах, про потенційні об'єкти торгів. На її базі можуть формуватися попит і пропозиція, а також надаватися різні сервіси, пов'язані з реалізацією майна (наприклад, допомога в отриманні електронного підпису, надання посередницьких послуг з пересилання, можливість зворотного зв'язку, можливість поскаржитися і т.п.), що не може не привести до підвищення рівня реалізації майна за ціною максимально наближеною до ринкової.

Об'єднання даної платформи, яка є прозорою й верифікується з системою обліку майна дозволить комплексно вирішувати проблемні ситуації для всіх особах, організаціях, так чи інакше залучені до цього процесу, включаючи саму державу.

Зазначена платформа повинна стати єдиним «маркетплейсом» держави для проведення торгових процедур з продажу майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства. До цієї системи доцільно також підключити торги в Прозорро, СЕТАМ.

З метою реалізації єдиної системи необхідне проведення заходів з організації взаємодії всіх уповноважених органів влади.

Реалізація вищенаведених змін процесів розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства дозволить: більш чітко враховувати об'єкти, що перейшли у власність держави; упорядкувати здійснення повноважень митних органів; підвищити ефективність розпорядження майном.

Запропоновані пропозиції у формі концепції змін публічного управління майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, реалізації нових підходів до використання цифрових технологій в процесі обліку і розпорядження майном, автоматизації управлінських процесів в Держмитслужбі наведено у дод. Ж.

ВИСНОВКИ

Щодня велика кількість товарів і транспортних засобів ввозяться на територію України з порушенням митного законодавства, що призводить до їх переходу у власність держави і подальшого розпорядження ними. Кошти, отримані від реалізації такого майна є одним із джерел наповнення дохідної частини державного бюджету. Отже, держава, набуваючи прав власника цього майна, зацікавлена у підвищенні ефективності публічного управління ним. Але механізм розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, є недосконалим та потребує запровадження інноваційних рішень.

У митній системі України на сьогодні відсутні конкретні нормативно-методичні розробки, в яких розкривалися б основні принципи і умови створення єдиної системи управління майном, що перейшло у власність держави. На даний момент особливості роботи й митних органів з таким майном недостатньо вивчені, а комплексні наукові дослідження з даного напрямку відсутні.

У *першому розділі* виділено основні операції з вилученими товарами: операція з фактичного вилучення товарів або прийняття товарів на зберігання; попередня оцінка товарів та передача їх на зберігання; визначення фактичного статусу товарів; залежно від статусу товару вживаються заходи з розпорядження товарами; перерахування коштів отриманих від розпорядження після відшкодування понесених витрат на організацію розпорядження ними та зарахування їх до держбюджету або на рахунок митниці – у випадку реалізації швидкопсувних товарів до рішення суду, а також реалізації товарів, за якими не звернувся власник або уповноважена ним особа. У окремих випадках можливе повернення власнику майна або коштів, отриманих від його реалізації.

Окреслено основні аспекти нормативного врегулювання досліджуваної проблематики, що визначені положеннями: Конституції України; Цивільного кодексу України; МКУ; Закону України «Про виконавче провадження»; Положення про Державну фіскальну службу України; Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним; Порядку організації митних аукціонів, реалізації товарів і транспортних засобів на митних аукціонах, товарних біржах або через підприємства торгівлі, а також розпорядження окремими видами товарів, що не підлягають реалізації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України; Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби; Порядку обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі його органам державної виконавчої служби і розпорядження ним; Порядку взаємодії органів державної виконавчої служби та митниць під час передавання майна, конфіскованого за рішеннями судів, та розпорядження ним; Порядку роботи складу митниці; Порядку відшкодування витрат за зберігання товарів та транспортних засобів на складах

митних органів, Порядку обчислення сум витрат у справах про порушення митних правил та їх відшкодування та Розмірів відшкодувань за зберігання на складах митних органів товарів і транспортних засобів; Положення про умови та порядок проведення тендера (конкурсу) з визначення спеціалізованих підприємств - організаторів митних аукціонів.

В ході аналізу нормативно-правової бази визначено проблемні питання, що виникають під час розпорядження майном, що перейшло у власність держави. Нормативно-правові акти, які регламентують діяльність державних органів у цій сфері, не забезпечують єдиних підходів у здійсненні зазначених операцій, внаслідок чого існуюча розгалужена система управління цим майном неефективна і не відповідає інтересам держави та потребує негайного перегляду. Також відзначимо, що у законодавстві з питань державної митної справи застосовується не термін «майно» (як у цивільному, господарському законодавстві), а категорії «товари», «транспортні засоби».

Вивчено євроінтеграційні зобов'язання України стосовно розпорядження товарами, що переходять у власність держави, вилучених за порушення митного законодавства, які передбачають необхідність внесення змін до МКУ, зокрема щодо встановлення умов, за яких митні органи можуть вимагати знищення товарів та законодавчого закріплення процедури здійснення митними органами заходів, необхідних для розпорядження товарами.

Досліджено зарубіжний досвід деяких країн з питань поводження з майном, що вилучається за порушення митного законодавства, зокрема країн ЄС, ЄАЕС. Також, окремо вивчено досвід розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства Республіки Індія та процедури знищення майна Фінляндії.

У *другому розділі* здійснено аналіз стану розпорядження майном, вилученим митницями, зокрема вивчено показники щодо: кількості складених протоколів про порушення митних правил за 2016-2018 рр.; обсягів вилученого та оприбуткованого майна на складах митниць; питомої ваги вартості вилучених товарів.

Крім того, досліджено: перелік вилученого митницями майна (крім конфіскованого), що передане в реалізацію; судові рішення, прийняті відносно вилученого митницями майна; обсяги конфіскованого майна, переданого для подальшого розпорядження органам державної виконавчої служби, та обсяги залишків такого майна на складах митниць; обсяги перерахування органами державної виконавчої служби коштів від реалізації конфіскованого майна, отриманого від митниць, за 2016-2018 рр.; обсяги майна, переданого на реалізацію/переробку/утилізацію митницями за 2016-2018 рр., та обсяги повернутого нереалізованого майна за цей же період; найпоширеніші товари, які незаконно переміщуються через митний кордон України.

Встановлено, що надходження до бюджету від розпорядження товарами, що перейшли у власність держави, не можуть визначатися індикативними показниками не зважаючи на їх інформаційний та орієнтуючий характер. Так, ефективність розпорядження таким майном у формі додаткових надходжень до державного бюджету не можна спрогнозувати, а припустимі показники не

завжди відповідатимуть дійсним обставинам справи, оскільки залежать від різних чинників, насамперед: дотримання суб'єктами ЗЕД та громадянами митних правил; злагодженої роботи митниць і органів ДВС; ліквідності і кон'юнктурності майна; митної інфраструктури (наявності у митниць складів, які б передбачали можливість зберігання швидкопсувних товарів або товарів з особливими умовами зберігання, тощо).

Зазначено, що сфера здійснення операцій з майном, що переходять у власність держави, і подальше ефективне розпорядження ними, багато в чому сприяє наповненню державного бюджету, проте вона недостатньо була відображена у Стратегічних ініціативах розвитку ДФС до 2020 року.

Проблемними питаннями, які потребують вирішення, є взаємодія ДФС, митниць та ДВС, іншими органами державного управління; практичні аспекти здійснення операцій з безоплатного передання, знищення та здійснення контролю за ними; оцінка майна експертами, передача на відповідальне зберігання.

Визначено, що до операцій (реалізація, переробка, утилізація, знищення) з майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, можуть залучатися спеціалізовані суб'єкти господарювання.

Досліджено механізм відбору суб'єктів господарювання, які залучаються митницями до операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, а саме: підприємств-зберігачів, підприємства-реалізатори, суб'єкти оціночної діяльності та підприємства, що надають послуги з переробки або знищення (утилізації) майна. В результаті дослідження визначено, що значна кількість аспектів питання розпорядження майном митниць досі залишаються нерегульованими законодавчо.

У третьому розділі визначено, що одним із напрямків, що дозволить удосконалити процедуру розпорядження майном та відбір суб'єктів господарювання є більш активне використання електронних аукціонів, що може значно пришвидшити процедуру реалізації майна і тим самим збільшити обсяги надходжень до державного бюджету. Про те, варто зазначити, що на противагу реалізації конфіскованого майна у митних органах були відсутні законодавчі положення щодо реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства з використанням електронних технологій. А тому існувала необхідність у розробці нормативно-правового акту, що визначатиме механізм реалізації товарів на митних аукціонах, редукаціях шляхом їх проведення в електронній торговій системі.

Визначено, що майно, яким набула право розпорядження митниця може реалізовувати, окрім аукціонів, через роздрібну та комісійну торгівлю. Систематизовано правове регулювання такої реалізації. Розглянуто особливості реалізації швидкопсувного майна. Вивчено у ЗМІ проблематику існування магазинів «Конфіскації» та зроблено висновок про недостатнє державне регулювання та контроль у цій сфері.

В цілому можна зробити висновок про необхідність розробки нормативно-правових актів щодо здійснення реалізації майна, якими набула права розпоряджатися митниця. Однак, варто відзначити, що формування

єдиного ринку примусової реалізації всього майна, вилученого митницями, дозволило б упорядкувати здійснення операцій з таким майном та в цілому контроль за розпорядженням майном, вилученим за порушення митного законодавства.

Визначена необхідність внесення змін у МКУ в частині можливості (за наявності згоди правовласника) проводити знищення товарів, щодо яких митний орган набув права розпорядження і які містять ознаки прав інтелектуальної власності або порушують такі права за рахунок та за участю правовласника.

Крім того потребує закріплення на законодавчому рівні право правовласника на відбір проб і зразків товарів, що перейшли у власність держави та зберігаються на складі митного органу, які мають ознаки порушення прав інтелектуальної власності, з метою проведення відповідної експертизи та підтвердження порушення таких прав.

В ході дослідження виявлено, що законодавчо не врегульовано питання розпорядження зразками, які відбираються для забезпечення доказування в судовому процесі, після закінчення річного строку їх зберігання (хто і що з ними повинен/зобов'язаний робити: знищувати або передавати на користь держав тощо), а головне, знову ж таки, – за чий рахунок.

Обґрунтовано необхідність використання електронних торгів з метою реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства та визначено їх основні переваги.

У четвертому розділі досліджено нормативно-правові акти, які було прийнято у 2019-2020 рр. та зроблено висновки щодо відповідних змін у предметі монографічного дослідження. Зокрема відзначено, що найбільших змін зазнали такі способи реалізації як реалізація майна на митних аукціонах та знищення підакцизних товарів. Відповідно до умов пандемії та інших надзвичайних ситуацій запропоновано здійснювати он-лайн засідання комісії митного органу, які передбачені п.7 Порядку 1340. Також для забезпечення оперативності прийняття рішень щодо розпорядження відповідним майном, актуальним питанням залишається ефективна організація електронного документообігу.

У п'ятому розділі визначено, що реалізація майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, є доволі складним об'єктом адміністрування податків та способом розпорядження й потребує відповідного методичного забезпечення та організаційної взаємодії під час визначення вартості майна та контролю за сплатою відповідних митних платежів та уповноваження митних органів здійснювати розпорядження конфіскованим майном, вилученого за матеріалами митниць.

Також, визначено, що реалізація майна через митні аукціони та редукації має значні особливості та суперечності у порівнянні з іншими способами реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, які впливають й на адміністрування податків при цьому, що потребує вдосконалення та додаткового нормативно-правового врегулювання, зокрема:

- суперечності у нормах чинного законодавства щодо мінімальної ціни реалізації товарів;
- необхідність внесення змін у Порядок 1050 у частині, що стосується розрахунків за придбаний товар та його видачу переможцю;
- необхідність уточнення документа, що засвідчує проведення оцінки товарів і транспортних засобів, що підлягають реалізації через електронні аукціони;
- необхідність врегулювання розрахунків у випадку коли переможець електронного аукціону відмовляється від оплати за придбані товари;
- реалізація товарів, що належать до підакцизної групи.;
- Порядком 1050 не передбачено можливість подальшої реалізації за договорами комісії нереалізованого на митних аукціонах/редукціонах майна, а лише такі способи розпорядження ним як безоплатна передача, переробка, утилізація, знищення, про що приймає рішення комісія у встановленому законодавством порядку тощо.

Крім того, до недоліків адміністрування податків при розпорядженні майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства можна віднести наступне:

- відсутність єдиної формалізованої методології розпорядження відповідним майном у Держмитслужбі, зокрема й щодо адміністрування податків при здійсненні розпорядження таким майном, в т.ч. й конфіскованим, унеможливує створення коректної інформаційної системи обліку майна, що, як наслідок, ускладнює оцінку ефективності функціонування системи розпорядження майном в цілому;
- облікові системи взаємодіючих в процесі розпорядження майном Держмитслужби та ДВС не взаємодіють між собою;
- існуюча система обліку майна не дозволяє оперативно вирішити аналітичну задачу щодо оцінки економічної ефективності функціонування системи розпорядження майном, оскільки дана система призначена лише для оперативного обліку майна і операцій з ним.

У шостому розділі проаналізовано сучасний стан організаційного забезпечення розпорядження майном, що переходить у власність держави. Окреслено аспекти кадрового забезпечення митниць у напрямі розпорядження майном, що переходить у власність держави, зокрема запропоновано створити підрозділ, який би безпосередньо займався розпорядженням даним майном та здійснював координацію інших підрозділів, відповідно до даного питання. Дана пропозиція дозволить більш ефективно координувати роботу щодо розпорядження майном, що переходить у власність держави. Крім того, це дозволить зняти додаткове навантаження з інших відділів, посадові особи, яких мають у своїх посадових обов'язках, серед інших, обов'язки розпорядження майном, що перейшло у власність держави.

Крім того, для розвитку інфраструктури та матеріально-технічного забезпечення діяльності митниці, а також преміювання посадових осіб митниць у встановленому порядку запропоновано створити спеціальний фонд розвитку митниці, який буде формуватись за рахунок надходжень від реалізації майна,

що перейшло у власність держави за вирахуванням податків і зборів, що підлягають сплаті до державного бюджету. Також визначено, що питання стимулювання праці посадових осіб митниць необхідно вирішувати одночасно з переглядом підходів до відповідальності за ефективність розпорядження таким майном. Відповідальність за збереження такого майна митними органами, з моменту прийняття рішення судом про його конфіскацію, державою не визначена. Це створює умови для неналежного його зберігання, псування і, як наслідок, втрати можливості залучення до бюджету додаткових надходжень. Враховуючи специфіку роботи посадових осіб митниці, задіяних в процесі обліку, зберігання, оцінки вилученого майна, і розпорядження ним, визначено випадки за яких можливе настання повної матеріальної відповідальності та колективної матеріальної відповідальності.

За результатами дослідження зроблено висновок, що оскільки на сьогодні оцінка ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства не здійснюється, існує потреба у нормативно-правовому врегулюванні зазначеного питання з метою оцінки та прийняття управлінських рішень. Запропоновано застосувати сучасний підхід оцінки ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, який базується на встановленні та розрахунку 3 ключових показників ефективності, зокрема :

- ефективність розпорядження майном, що перейшло у власність держави;
- ефективність реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства;
- ефективність взаємодії митних органів з органами ДВС щодо розпорядження конфіскованим майном.

Відповідно до цього розроблено методику розрахунку основних показників ефективності діяльності митних органів в частині розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

За результатами проведеного дослідження всі пропозиції систематизовано у Концепції змін в роботі митниць у напрямі поведіння з майном, що переходить у власність держави, реалізація якої дозволить упорядкувати та удосконалити роботу у досліджуваній сфері.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Автоматизация склада с применением технологии штрихкодирования. Издание «Современный склад». URL: https://www.axelot.ru/know/press/detail_33908 (дата звернення: 23.10.2019).
2. Автоматизация інвентаризації основних засобів. URL: https://www.vostok.dp.ua/ukr/infa1/Avtomatizatsiya/avtomatizatsiya_inventarizatsii_os/ (дата звернення: 21.10.2019).
3. АМКУ запропонував Кабміну, окрім «СЕТАМ», допустити інших гравців до організації торгів арештованим майном. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/517195.html> (дата звернення: 12.06.2020).
4. АМКУ злив справу щодо створеної Мін'юстом монополії «СЕТАМу» на торгівлі арештованим майном. URL: <http://nashigroshi.org/2019/04/09/amku-zlyv-spravu-shchodo-stvorenoi-min-iustom-monopolii-setamu-na-torhivli-areshtovanym-maynom/> (дата звернення: 12.06.2020).
5. Бабенко Л.В., Крилова А.П. Процес вилучення майна у разі порушення митних правил: проблеми та напрями вдосконалення. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Випуск 6 (17). С.622-629 URL: www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/17_2018/110.pdf (дата звернення: 20.06.2019).
6. Бородыня А.В. Минимальная себестоимость качественной легкой обуви из натуральной кожи такова, что цена в магазине не может быть ниже 50-60 долларов. URL: <https://daily.rbc.ua/rus/show/aleksandr-borodunya-minimalnaya-sebestoimost-kachestvennoy-12102012085700> (дата звернення: 23.09.2019).
7. Бюджетний кодекс України: Закон Верховної ради України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 03.08.2020).
8. Гараев А.А. Распоряжение товарами по таможенному законодательству республики Беларусь. *Таможенное дело*. 2011. № 2. URL: <https://center-bereg.ru/g379.html> (дата звернення: 28.01.2019).
9. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. Дата оновлення: 7.02.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 15.02.2019).
10. Державна митна служба виявила приблизно 500 кг дієтичної добавки, яка містить ГМО. URL: <https://www.apteka.ua/article/188467> (дата звернення: 25.02.2019).
11. Дроздова О.Г. Комісійна торгівля – специфічна форма торговельної діяльності. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. № 2 (53). С. 59.
12. Дубицький Д.П., Кравець С.О., Аналіз та шляхи підвищення економічного ефекту від процесу розпорядження майном, що перейшло у власність держави. *Вісник Академії митної служби України*. Сер.: Економіка.

2012. № 1. С. 58-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2012_1_11 (дата звернення: 27.06.2019).

13. Деякі питання спрямування частини суми перевиконання загального обсягу митних платежів за січень 2017 р. на забезпечення функціонування органів, які безпосередньо здійснюють митний контроль: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.03.2017 р. № 250-р. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 14.10.2020).

14. Електронні торги. URL: <http://setam.gov.ua/electronic-auction> (дата звернення: 22.08.2019).

15. Єдиний реєстр суб'єктів господарювання, які можуть здійснювати реалізацію безхазяйного майна та майна, що переходить у власність держави, на 2019 рік URL: http://sfs.gov.ua/data/material/000/279/363146/diniy_re_str_13.06.2019_v_dkrit_dan.xls (дата звернення: 12.08.2019).

16. Закарпатські митники вилучили два мікроавтобуси "SPRINTER". URL: <http://zak.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/369848.html> (дата звернення: 22.02.2019).

17. Закарпатські митники вилучили майже 25 кг бурштину. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/557124.html> (дата звернення: 22.02.2019).

18. Звіт Рахункової палати України за 2010 рік. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Reports/Zvit_2010.pdf (дата звернення: 19.09.2020).

19. Звіт Рахункової Палати України за 2014 рік. URL: www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16747166/zvit_%202014.pdf (дата звернення: 15.04.2019).

20. Звіт Рахункової Палати України за 2017 рік. URL: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16752589/zvit_12-3_2017.pdf?subportal=main (дата звернення: 15.04.2019).

21. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень органами Державної фіскальної служби України, затверджений рішенням Рахункової палати від 29 листопада 2018 року № 30-5.

22. Звіт про результати аудиту ефективності виконання органами Державної фіскальної служби України повноважень у сфері державної митної справи та боротьби з правопорушеннями під час застосування митного законодавства, затверджений рішенням Рахункової палати від 30 травня 2017 року № 12-3.

23. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень Державній фіскальній службі України, затверджений рішенням Рахункової палати від 9 березня 2016 року №4-5.

24. Звіт Державної фіскальної служби України за 2017 рік. URL: <http://sfs.gov.ua/data/files/223549.PDF> (дата звернення: 30.01.2019).

25. Звіт Державної фіскальної служби України за 2018 рік. URL: <http://sfs.gov.ua/data/files/240396.pdf> (дата звернення: 28.03.2019).
26. Івашова Л.М., Івашов М.Ф. Напрями вдосконалення державного регулювання оцінюванням та розпорядженням майном, що конфісковане митними органами. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили: Державне управління*. 2012. Т. 181, Вип. 169. С. 69-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdu_2012_181_169_15 (дата звернення: 21.04.2019).
27. Інформація про підприємство. URL: <http://setam.gov.ua/mission-and-tasks> (дата звернення: 21.04.2020).
28. Как очевидное становится невероятным, или Толкование Верховным Судом одной нормы Налогового кодекса. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/188678_kak-ochevidnoe-stanovitsya-neveroynatnym-ili-tolkovanie-verkhovnym-sudom-odnoy-normy-nalogovogo-koдекsa
29. Ковач С.І. Реалізація продукції та оплата праці в с.-г. підприємствах. *Економіка АПК*. 2000. № 3. С. 91–106.
30. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 09.10.2020).
31. Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_129 (дата звернення: 21.02.2019).
32. Конвенції Ради Європи. URL: http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=178&lang=uk (дата звернення: 12.03.2019).
33. Конституція України: Закон України від 28.06.1993 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 21.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 15.03.2019).
34. Контрафакт не пройде. URL: <http://jur-gazeta.com/dumka-eksperta/kontrafakt-ne-proyde.html> (дата звернення: 15.03.2019).
35. «Конфіскації»? Контрафакт! Под видом обуви украинцам впаривают контрабандное барахло. URL: <http://cripo.com.ua/likbez/?p=137197/> (дата звернення: 15.09.2019).
36. Конфіскація имущества оказалась убыточной для государства http://www.ach.gov.ru/press_center/publications-in-mass-media/35290?sphrase_id=10427084(дата звернення:23.09.2020).
37. Кравченко І.І. Реалізація арештованого майна через електронні торги у виконавчому процесі України. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 1. С. 176-178. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2015_1_44. (дата звернення:20.04.2019).
38. Куда уходит конфискат: дорогостоящие вещи раздают даром. URL: https://sensor.net.ua/resonance/3103137/kuda_uhodit_konfiskat_dorogostoyaschie_v_eschi_razdayut_darom (дата звернення: 8.05.2019).
39. Кузьмінський Б.Ю. Облік реалізації конфіскованих активів суб'єктів міжнародної економічної діяльності. *Проблеми теорії та методології*

бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2015. № 1. С. 186-196. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2015_1_15. (дата звернення: 29.03.2019).

40. Лист ДФС від 17.03.2016 № 5873/6/99-99-19-03-02-15 URL: <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/print-67466.html> (дата звернення: 12.04.2020).

41. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підруч. / О. В. Лишиленко. 3-тє вид., перероб і допов. К.: ЦНЛ, 2009. 670 с.

42. Львівська митниця ДФС передала музеям предмети, що мають історичну та культурну цінність. URL: <http://blind.lv.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/368166.html> (дата звернення: 22.03.2019).

43. Львівські митники передали поліцейським понад 2 тисячі одиниць зброї та боєприпасів (фото). URL: <https://dyvys.info/2018/04/25/lvivski-mytnyky-peredaly-politsejskym-ponad-2-tysyachi-odynyts-zbroyi-ta-boeyprypasiv-foto/> (дата звернення: 13.03.2019).

44. Методичні рекомендації щодо проведення попередньої оцінки, оцінки товарів, транспортних засобів, що розміщуються на складах митниці ДФС: Наказ Державної фіскальної служби України від 29.11.2017 № 814. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0814872-17/print> (дата звернення: 16.04.2019).

45. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. Дата оновлення: 12.09.2019. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 4.03.2019).

46. Митники Рівненщини 146 разів призупиняли митне оформлення товарів через порушення прав інтелектуальної власності. URL: <http://www.dubrrda.gov.ua/2838-mitniki-rvnenschini-146-razv-prizupinyali-mitne-oformlennya-tovarv-cherez-porushennya-prav-ntelektualnoyi-vlasnost.html> (дата звернення: 27.03.2019).

47. Міндоходів ініціює звільнення від оподаткування операцій з безоплатного передання транспорту сиротам та багатодітним URL: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/print-133706.html> (дата звернення: 28.03.2020).

48. Мін'юст частково відмовився від послуг посередника у зберіганні конфіскату. URL: https://zik.ua/news/2014/06/18/minyust_chastkovo_vidmovyvsya_vid_poslug_poserednyka_u_zberiganni_konfiskatu_498698 (дата звернення: 3.09.2019).

49. Мін'юст затвердив продаж арештованого майна через «Прозорро.Продажі» URL: <https://prozorro.sale/news/minyust-zatverdiv-prodazh-areshtovanogo-majna-cherez-prozorroprodazhi> (дата звернення: 20.05.2020).

50. Муравський В. Автоматизація інвентаризації в комп'ютерно-комунікаційній формі обліку *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2017. № 3, С. 108.

51. На Львівщині знищили сигарет на суму понад 560 тис. грн. URL: <https://cynicallyviv.com.ua/na-lvivshhyni-znyshhyly-sygaret-na-sumu-ponad-560-tys-grn/> (дата звернення: 27.03.2019).

52. На Ягодині зупинили контрабанду квітів ФОТО. URL: <https://p-p.com.ua/news/54927/> (дата звернення: 16.03.2019).

53. Не спокушайтеся на конфіскації URL: <https://ubr.ua/tv/novyny/ne-spokushaitesia-na-konfskat-209583> (дата звернення: 22.07.2019).

54. О внесении изменений и дополнения в постановление Государственного таможенного комитета Республики Беларусь от 26 декабря 2005 г. № 100: Постановление Государственного таможенного комитета РБ от 16.03.2010 г. № 8. URL: https://belzakon.net/Законодательство/Постановление_Государственного_таможенного_комитета_РБ/2010/62784 (дата звернення: 31.01.2019).

55. Оборудование для инвентаризации товаров. Обзор. URL: <https://probarcode.ru/oborudovanie-dlya-inventarizacii-tovarov-obzor/> (дата звернення: 20.11.2019).

56. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : підруч.: М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. 6-те вид., перероб. і допов. К.: Алерта, 2011. 1042 с.

57. О порядке реализации имущества, обращенного в собственность государства, и о внесении изменения в постановление Правительства Российской Федерации от 10 сентября 2012 г. N 909: Постановление Правительства РФ от 30 сентября 2015 г. N 1041. : <http://base.garant.ru/71207346/#ixzz62c3p0hMW> (дата звернення: 3.03.2019).

58. Основні результати Prozorro.Продажі. URL: <https://bi.prozorro.sale/#/> (дата звернення: 3.03.2019).

59. О таможенном регулировании в Российской Федерации и о внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации: Федеральный закон Государственной думы от 3 августа 2018 года N 289-ФЗ. URL: <https://www.alta.ru/tamdoc/18fz0289/#gl56> (дата звернення: 3.03.2019).

60. Об утверждении Временного республиканского классификатора основных средств и нормативных сроков их службы: Постановление Министерства экономики Республики Беларусь от 21.11.2001 N 186. URL: <http://pravo.levonevsky.org/bazaby11/republic41/text495.html> (дата звернення: 31.01.2019).

61. Офіційний сайт торгової системи Prozorro.Продажі. URL: <https://prozorro.gov.ua> (дата звернення: 15.09.2019).

62. «Обувь, представленная на прилавках магазинов «Конфискат», никакого отношения к изъятому на границе товару не имеет» URL: <https://fakty.ua/148768-obuv-predstavlennaya-na-prilavkah-magazinov-konfiskat-nikakogo-otnosheniya-k-izyatomu-na-granice-tovaru-ne-imeet> (дата звернення: 26.08.2019).

63. Пашко П. В., Тонев І.М. Бальна система визначення рейтингу митних установ. *Вісник Академії митної служби України*. 2004. №2(22). С. 95–96.

64. Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770. Дата оновлення:

23.07.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF> (дата звернення: 18.08.2019).

65. Перелік товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 427. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/427-2012-%D0%BF> (дата звернення: 23.04.2019).

66. Перелік вилученого митницями майна (крім конфіскованого), що передане в реалізацію. URL: http://sfs.gov.ua/data/material/000/287/372027/Opubl_kovano_25.01.2019.xlsx (дата звернення: 5.02.2019).

67. Перелік товарно-матеріальних цінностей, що перейшли в дохід держави та можуть бути безоплатно передані державним органам, установам і організаціям. URL: <http://sfs.gov.ua/dovidniki--reestri--perelik/pereliki-/295762.html> (дата звернення: 23.04.2019).

68. Питання Державної митної служби: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 р. № 1217-р. – URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pitannya-derzhavnoyi-mitnoyi-sluzhbi-i041219> (дата звернення: 20.10.2020).

69. Питання оплати праці посадових осіб та працівників Державної митної служб: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.04.2020 р. № 310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.10.2020).

70. Письменний І. В. Концептуальні засади реформування митної служби України: дис. ... канд. наук з держ. упр. Дніпропетровськ, 2005. 220 с.

71. План імплементації Регламенту (ЄС) № 952/2013 Європейського Парламенту та Ради, яким встановлюється Митний кодекс Союзу, крім статей 4, 10, 11, 24, 25, 54,99, 178, 179, 204, 278 URL: http://sfs.gov.ua/data/material/000/139/197201/Reg_952_2013_Customs_Code.pdf (дата звернення 31.03.2019)

72. По факту безоплатної передачі продуктів харчування. URL: <https://www.facebook.com/688743837831760/posts923696204336521/> (дата звернення: 26.03.2019).

73. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 12.06.2020).

74. Положення про умови та порядок проведення тендера (конкурсу) з визначення спеціалізованих підприємств - організаторів митних аукціонів: Наказ Державної митної служби України від 14.02.2011 № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0820-11> (дата звернення: 6.04.2019).

75. Пошук митних аукціонів. URL: <https://prozorro.sale/auction/search/?query=митниця&source=all&index=3> (дата звернення: 23.06.2020).

76. Правила виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в аптеках: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.10.2012 № 812. Дата оновлення: 30.12.2016. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12/ed20161230#n38> (дата звернення: 23.03.2019).

77. Правила определения стоимости транспортных средств, утвержденные Министром транспорта и коммуникаций Республики Беларусь 30 июля 1997 // Бюллетень нормативно-правовой информации. 1997. № 16; Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь. 2002. № 74. 8/8202.

78. Правилами роздрібної торгівлі непродовольчими товарами: Наказ Міністерства економіки України від 19.04.2007 №104. Дата оновлення: 16.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1257-07> (дата звернення: 16.09.2019).

79. Правилами роздрібної торгівлі продовольчими товарами: Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 11.07.2003 №185. Дата оновлення: 18.02.2008 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-03> (дата звернення: 16.09.2019).

80. Працівники Львівської митниці ДФС вилучили у тернополянина приховані від митного контролю сигарети та алкоголь. URL: <http://lv.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/353679.html> (дата звернення: 1.02.2019).

81. Присяжнюк А. Онлайн-торгов.net. URL: <http://www.times.liga.net/articles/g012301.html> (дата звернення: 5.10.2019).

82. Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей: Закон України від 21.09.1999 № 1068-XIV. Дата оновлення: 4.10.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14> (дата звернення: 16.03.2019).

83. Про виконавче провадження: Закон України від 2.06.2016 р. № 1404-VIII. Дата оновлення: 17.10.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 9.03.2019).

84. Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 №1106. Дата оновлення: 18.12.2018. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP171106.html (дата звернення: 9.03.2019).

85. Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції: Закон України від 14.01.2000 № 1393-XIV. Дата оновлення: 18.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1393-14> (дата звернення: 22.03.2019).

86. Про включення підрозділів по контролю за майном, що перейшло у власність держави, до Служби фінансів, бухгалтерського обліку та звітності: Наказ Державної митної служби України від 13.11.2006 р. № 1000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1000342-06#Text> (дата звернення: 25.09.2020).

87. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція): Закон України від 12.02.2015 р. № 191 – VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/191->

19?find=1&text=%E0%F2%E5%F1%F2%E0%F6%B3%BF#w11 (дата звернення: 28.06.2019).

88. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань розпорядження конфіскованим майном: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2008 № 1009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1009-2008-п> (дата звернення: 7.09.2019).

89. Про внесення змін до деяких законів України щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів: Проект закону України від 26.03.2018 р. № 8198. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63741 (дата звернення: 17.06.2020).

90. Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік»: Закон України від 13.04.2020 р. № 553-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/553-20#Text> (дата звернення: 26.05.2020).

91. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 4.12.2009 р. №1014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1014-2019-п/conv> (дата звернення: 20.04.2020).

92. Про внесення зміни до Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2020 р. № 235. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235-2020-п> (дата звернення: 14.04.2020).

93. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон Верховної ради України від 05.06.2012 р. № 4901-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17#Text> (дата звернення: 29.05.2020).

94. Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними: Закон України від 18.11.1997 № 637/97-ВР. Дата оновлення: 28.12.2015 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/637/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 27.02.2019).

95. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів: Закон України від 19.12.1995 № 481/95-ВР. Дата оновлення: 6.08.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95-вр> (дата звернення: 28.02.2019).

96. Про затвердження загальних вимог до здійснення переробки, утилізації, знищення або подальшого використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.01.2001 № 50. Дата оновлення: 08.07.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/50-2001-п> (дата звернення: 7.09.2019).

97. Про затвердження Порядку розпорядження валютними цінностями (крім цінних паперів), дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, що переходять у власність держави: Наказ Міністерства фінансів України від 13.01.1999 № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0261-99> (дата звернення: 5.03.2019).

98. Про затвердження Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності: Наказ Фонду державного майна України від 31.12.2015 р. №2075. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0060-16> (дата звернення: 27.05.2019).

99. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо взаємодії між підрозділами органів державної податкової служби України під час роботи з безхазяйними речами та майном, що переходить у власність держави: Наказ Державної податкової служби України від 21.07.2008 № 482. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=055BW35DC2&sid=623knpa8822b6t6vvkr7ni5n761752620569> (дата звернення: 18.05.2019).

100. Про затвердження Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону: Наказ Міністерства Фінансів України від 30.05.2012 № 648 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1034-12> (дата звернення: 29.09.2019).

101. Про затвердження Порядку реалізації товарів на митних аукціонах, редуціонах та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України: пПстанова Кабінету міністрів України від 4.12.2019 р. № 1050. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1050-2019-п> (дата звернення: 12.04.2020).

102. Про затвердження Змін до Порядку реалізації арештованого майна: Наказ Міністерства юстиції України від 28.08.2020 р. № 2933/5. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE35115.html (дата звернення: 12.04.2020).

103. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо механізму взаємодії підрозділів митниці ДФС при обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до статті 243 Митного кодексу України: Наказ Державної фіскальної служби України від 12.02.2019 р. №100.

104. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.05.2020).

105. Про затвердження Примірного положення про господарсько-експлуатаційний відділ регіональної митниці: Наказ Державної митної служби України від 01.02.2012 р. № 72. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0072342-12#Text>] (дата звернення: 23.09.2020).

106. Про затвердження Положення про Управління фінансів, бухгалтерського обліку та звітності Державної митної служби України: Наказ Державної митної служби України від 22.07.2011 р. № 665. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MK110805?an=1> (дата звернення: 24.09.2020).

107. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей,

причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них ТЗ та мопедів: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.09.1998 р. № 1388. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1388-98-%D0%BF> (дата звернення: 1.08.2020).

108. Про затвердження Типового положення про преміювання державних службовців органів державної влади, інших державних органів, їхніх апаратів (секретаріатів): Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.06.2016 р. № 646. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0903-16/para13#n13> (дата звернення: 15.10.2020).

109. Про затвердження Положення про матеріальну відповідальність робітників і службовців за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації: Указ Президії Верховної Ради СРСР від 13.07.1976 р. № 4204-IX. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v4204400-76#Text> (дата звернення: 10.10.2020).

110. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII. Дата оновлення: 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення: 3.05.2019).

111. Про економічні засади поведіння з окремими видами майна: Проект Закону України від 24.04.2009 р. N 4407. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF3EF00I.html (дата звернення: 11.09.2019).

112. Про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 р. № 847-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/847-2014-p> (дата звернення 30.03.2019).

113. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР. Дата оновлення: 4.10.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 7.04.2019).

114. Про Міністерство доходів і зборів України: Указ Президента України від 20.06.2019 р. № 419/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141/2013#Text> (дата звернення: 26.09.2020).

115. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР. Дата оновлення: 06.08.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр> (дата звернення: 17.08.2019).

116. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 № 2658-III. Дата оновлення: 16.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14> (дата звернення: 21.03.2019).

117. Про порядок обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі цього майна органам державної виконавчої служби і розпорядження ним: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2001 р. № 1724. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1724-2001-%D0%BF> (дата звернення: 22.07.2020).

118. Про порядок оподаткування ПДВ: державна фіскальна служба України; Індивідуальна податкова консультація від 07.05.2018 р. N 2035/6/99-99-15-03-02-15/ІПКК. URL: <https://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/ink/13260-2035-18.html> (дата звернення: 23.06.2020).

119. Про порядок обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.1998 № 1340. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1340-98-%D0%BF#Text>

120. Про порядок взаємодії органів державної виконавчої служби та митниць Державної фіскальної служби під час передавання майна, конфіскованого за рішеннями судів, та розпорядження ним: Наказ Міністерства юстиції та Міністерства фінансів України від 23.03.2018 № 892/5/379 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0362-18> (дата звернення: 18.06.2019).

121. Про порядок здійснення оптової та роздрібною торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2009 №1200. Дата оновлення: 28.04.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1200-2009-п> (дата звернення: 10.09.2019).

122. Про порядок обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.1998 № 1340. Дата оновлення: 14.12.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1340-98-п> (дата звернення: 7.05.2019).

123. Про порядок обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі його органам державної виконавчої служби і розпорядження ним: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2001 № 1724. Дата оновлення: 17.12.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1724-2001-п> (дата звернення: 28.05.2019).

124. Про порядок організації митних аукціонів, реалізації товарів і транспортних засобів на митних аукціонах, товарних біржах або через підприємства торгівлі, а також розпорядження окремими видами товарів, що не підлягають реалізації: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 №607. Дата оновлення: 11.07.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/607-2003-п> (дата звернення: 18.05.2019).

125. Про порядок розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2002 №985. Дата оновлення: 17.12.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/985-2002-п> (дата звернення: 11.04.2019).

126. Про порядок реалізації арештованого майна: Наказ Міністерства юстиції України від № 2831/5. Дата оновлення: 12.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1301-16> (дата звернення: 7.05.2019).

127. Про порядок роботи складу митниці ДФС: Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 627. Дата оновлення: 28.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1097-12> (дата звернення: 12.07.2019).

128. Про порядок взаємодії органів Державної прикордонної служби України та Державної фіскальної служби України під час виявлення ознак порушень митних правил, а також виявлення майна, яке не має власника або власник якого невідомий: Наказ Міністерства внутрішніх справ і Міністерства фінансів України від 18.10.2018 № 849/828. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1290-18#n7> (дата звернення: 9.03.2019).

129. Про порядок виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму: Наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 № 657. Дата оновлення: 4.04.2017 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1669-12> (дата звернення: 29.01.2019).

130. Про порядок відшкодування витрат за зберігання товарів та транспортних засобів на складах митних органів, Порядок обчислення сум витрат у справах про порушення митних правил та їх відшкодування та Розміри відшкодувань за зберігання на складах митних органів товарів і транспортних засобів: Наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2012 № 731. Дата оновлення: 2.05.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1140-12> (дата звернення: 23.05.2019).

131. Про проведення експерименту із запровадження нової системи реалізації арештованого майна шляхом проведення електронних торгів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 332-р. Дата оновлення: 06.08.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2014-p> (дата звернення: 12.09.2019).

132. Про реалізацію арештованого майна шляхом проведення електронних торгів: Наказ Міністерства Юстиції України від 22.12.2015 № 2710/5 URL: <https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1620-15> (дата звернення: 23.09.2019).

133. Про результати перевірки ефективності дій державних органів влади при здійсненні операцій з конфіскованим і безхазяйним майном. URL: http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/541450?cat_id=412 (дата звернення: 5.06.2019).

134. Про розгляд запиту на отримання публічної інформації: Лист Дніпровської митниці Держмитслужби від 21.09.2020 р. № 75-08-02-1/21/ЗП/8933.

135. Про розгляд запиту на отримання публічної інформації: Лист Закарпатської митниці Держмитслужби від 21.09.2020 р. № 7.7-08-3/7.7-21/449/к/ЗП/29/6338.

136. Про розгляд запиту на отримання публічної інформації: Лист Східної митниці Держмитслужби від 21.09.2020 р. № 7.15-08/21/1-ЗП-2518.

137. Про розгляд запиту на отримання публічної інформації: Лист Одеської митниці Держмитслужби від 21.09.2020 р. № 7-10-4/21-03/10/14122.

138. Про розгляд запиту на отримання публічної інформації: Лист Слобожанської митниці Держмитслужби від 21.09.2020 р. № 7.14-08-1/7.14-21/ЗП/209.

139. Про розгляд запиту на отримання публічної інформації: Лист Азовської митниці Держмитслужби від 21.09.2020 р. № 7.1-08-1/7.1-21-03/ЗП/4206.

140. Про розгляд запиту на отримання публічної інформації: Лист Чорноморської митниці Держмитслужби від 15.09.2020 р. № 7.16-08/1-21/10/6514.

141. Про розгляд запиту на отримання публічної інформації: Лист Буковинської митниці Держмитслужби від 16.08.2020 р. № 72-08/1/7.2-10/10/5827.

142. Про створення окремих підрозділів по контролю за майном, що перейшло у власність держави: Наказ Державної митної служби України від 14.08.2006 р. № 690 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0690342-06#Text> (дата звернення: 16.07.2020).

143. Про схвалення розроблених Міністерством фінансів планів імплементації деяких актів законодавства ЄС у сфері оподаткування, митних питань та сприяння торгівлі: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.04.2015 р. № 391-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/391-2015-p> (дата звернення 30.03.2019).

144. Про умови звільнення від оподаткування ПДВ операцій з безоплатної передачі майна URL: <http://kh.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-290115.html> (дата звернення: 18.09.2020).

145. Про утворення Державної фіскальної служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 160. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.09.2020).

146. Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 р. № 1200. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1200-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.10.2020).

147. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. Дата оновлення: 01.01.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення: 27.02.2019).

148. Проект Закону про внесення змін до статті 2 Закону України "Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів" (щодо адаптації українського автомобільного ринку до запровадження міжнародних екологічних вимог до транспортних засобів) URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65636 (дата звернення: 27.02.2019).

149. Протягом 2018 року митницями виявлено 48,9 тис. порушень митних правил на 3,4 млрд грн. URL: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/365795.html> (дата звернення: 29.01.2019).

150. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 від 9 жовтня 2013 року про встановлення Митного кодексу Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/984_009-13 (дата звернення: 25.03.2019).

151. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2913/92. URL: zakon.rada.gov.ua/rada/show/994_742/card5?lang=ru (дата звернення 31.03.2019).

152. Регламент роботи електронної торгової системи щодо проведення публічних торгів (аукціонів) з продажу/оренди майна (активів) (Регламент ЕТС) URL:

<https://docs.google.com/document/d/1iQ4ITWf3XLeNQZXZMj2fKqh6ADs9bHhqKcIB-HmdfyE/edit> (дата звернення 31.03.2019).

153. Регламент роботи електронної торгової системи Prozorro. Продажі ЦБД2 щодо проведення електронних аукціонів з продажу/надання в оренду майна (активів)/передачі права (Регламент ЕТС). URL: <https://drive.google.com/file/d/1UFtho8QZhxvWJ3YwtS71mMbJ3H9DDkWk/view> (дата звернення: 19.07.2020).

154. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 32 Закону України «Про Державний бюджет України на 2000 рік» та статті 25 Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» (справа про відшкодування шкоди державою): Рішення Конституційного суду України від 03.10.2001 р. № 12-рп/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-01#Text> (дата звернення: 12.04.2020).

155. Рішення Зарічного районного суду м. Суми від 06.06.2019 р. у справі №591/7693/18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/82327929> (дата звернення: 06.05.2020).

156. Робота AVG в Україні. URL: <http://tqm.com.ua/ua/likbez/ua-articles/avg-roboty-na-skladi> (дата звернення 18.11.2019).

157. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. І. Б. Садовська, Т. В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. К.: «Центр учбової літератури». 2013. 688 с.

158. Сайт системи реалізації конфіскованого та арештованого майна. URL: <https://trade.informjust.ua> (дата звернення 15.09.2019).

159. CETAM перейшла на Blockchain. URL: <https://www.stockworld.com.ua/ru/news/sietam-pierieshla-na-blockchain> (дата звернення: 18.07.2020).

160. CETAM за час карантину продав майна на 375 млн грн. URL: <http://setam.gov.ua/article/setam-za-chas-karantinu-prodav-mayna-na-375-mln-grn> (дата звернення: 18.07.2020).

161. CETAM продав майна на 12 млрд грн. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/setam-prodav-mayna-na-12-mlrd-grn> (дата звернення: 18.07.2020).

162. CETAM, відкрийся! URL: <http://nashigroshi.org/2018/07/02/setam-vidkryjsya> (дата звернення: 18.07.2020).

163. Справу працівника Луганської митниці, неналежне виконання службових обов'язків якого спричинило збитки державі на суму майже 500 тис

грн, направлено до суду. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/reegions_news_detail.html?m=publications&c=view&t=rec&id=209319 (дата звернення: 7.05.2019).

164. Сетам – аукціон чи лохотрон? Руслан Редька. URL: <https://juscutum.com/setam-aukcion-chi-lokhotron-ruslan-red/> (дата звернення: 19.08.2019).

165. Сук Л.К. Фінансовий облік : навч. посіб. Л. К. Сук, П. Л. Сук. К.: Знання. 2012. 647 с.

166. Табенська Ю.В.. Оцінка ризиків як елемент аудиту ефективності управління та контролю конфіскованого майна. *Наукові записки. Серія «Економіка»*. 2012. Випуск 20. С. 268-272.

167. Таможенный кодекс Европейского сообщества. Регламент Совета № 450\2008 URL: http://www.mdoffice.com.ua/pdf/tamozhennyj_kodeks_evropejskogo_soobshhestva_1403031301.pdf (дата звернення: 24.01.2019).

168. Таможенный кодекс Евразийского экономического союза. URL: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_215315/722f883f0e96d79314ca598139781bcce6620786/ (дата звернення: 14.02.2019).

169. У пункті пропуску «Бориспіль» митники виявили в багажі чотирьох живих соколів, яких намагалися незаконно вивезти до Лівану URL: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/mitni-novini/275214.html> (дата звернення: 11.02.2019).

170. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27.06.2014. Дата оновлення: 30.11.2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 12.02.2019).

171. Україну завалили фейковим конфіскатом – що продають українцям с більшими скидками. URL: <https://ubr.ua/market/trade/ukrainu-zavalili-fejkovym-konfiskatom-chto-prodajut-ukraintsam-s-bolshimi-skidkami-3875542> (дата звернення: 30.07.2019).

172. Упродовж тижня працівники Львівської митниці ДФС вилучили товарів – предметів митних правопорушень на понад 140 тисяч гривень. URL: <http://www.tax.gov.ua/media-tsentr/regionalni-novini/366544.html> (дата звернення: 15.02.2019).

173. Утилізовано понад 300 кг ліків, вилучених львівськими митниками. URL: https://zik.ua/news/2018/11/29/utylizovano_ponad_300_kg_likiv_vyluchenyh_lvivsk_ymu_mytnykamy_1458753 (дата звернення: 3.03.2019).

174. Хендриксен Э.С., Ван Бреда М.Ф. Теория бухгалтерского учета: Пер. с англ. / Под ред. проф. Я.В. Соколова. М.: Финансы и статистика, 2000. 576 с.

175. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 21.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 20.03.2019).

176. Через аеропорт "Бориспіль" знову намагалися вивезти живих соколів URL: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/314919.html> (дата звернення: 11.02.2019).

177. Через пункт пропуску "Бориспіль" знову намагалися контрабандою вивезти за кордон живих рідкісних птахів, занесених до Червоної Книги URL: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/mitni-novini/313785.html> (дата звернення: 11.02.2019).

178. Чернівецькі митники вилучили предмети нумізматики. URL: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/370916.html> (дата звернення: 9.02.2019).

179. Чому в Україні продають таке неякісне взуття URL: <http://gukr.com/article3374.html;%20https://vesti-ukr.com/strana/298009-jadovitye-krossovki-s-provodami-v-pjatke-pod-vidom-tamozhennoho-konfiskata-v-ukraine-prodajut-deshevuju-i-opasnuju-obuv> (дата звернення: 11.09.2019).

180. Что скрывают магазины-конфискаты: расследование. URL: https://24tv.ua/ru/chto_skrivajut_magaziny_konfiskaty_rassledovanie_n1043174 (дата звернення: 12.09.2019).

181. Шаповалова Є.О., Золотарьова Н.С. Економічна сутність реалізації як завершеної стадії кругообігу засобів на підприємстві. *Актуальні питання розвитку агробізнесу в Україні*: матеріали I Всеукр. студ. наук.-практ. інтернет-конф. 29 квітня 2014 р. / відп. за вип. М. М. Коцупатрий, О. О. Єранкін, В. Ф. Мервенецька. К. : КНЕУ, 2014. С. 350-353.

182. Що таке «голландські аукціони»? URL: <https://prozorro.sale/handbook/sho-take-gollandski-aukcioni> (дата звернення: 14.09.2019).

183. Щодо порядку оподаткування ПДВ операцій з примусового продажу арештованого майна, шляхом проведення електронних торгів у формі аукціону URL: https://taxlink.ua/ua/tax_explained/dfsu-2035699-99-15-03-02-15ipkk-vid-07052018/#hcq=qggDkUr (дата звернення: 21.09.2020).

184. Щодо запиту на отримання публічної інформації: лист Державної митної служба України від 10.04.2020 р. № 22-01/22-03/10/90.

185. Яд в ногах: на Україне сбывають токсичную обувь под видом таможенного конфиската. URL: <https://ukraina.ru/news/20180807/1020771213.html> (дата звернення: 20.09.2019).

186. Як Волинська митниця продавала вилучене майно через сумнівні фірми. URL: <https://hromadske.volyn.ua/yak-volynska-mytnytsya-prodavala-vyluchene-majno-cherez-sumnivni-firmy> (дата звернення: 21.04.2019).

187. Council framework decision 2006/783/jha URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006F0783&from=BG> (дата звернення: 22.03.2019).

188. Copart США. URL: <https://www.copart.com/ru/vehicleFinder/> (дата звернення: 29.09.2019).

189. Destruction of goods in commercial traffic. URL: <https://tulli.fi/en/businesses/import/destruction-of-goods-in-commercial-traffic> (дата звернення: 14.03.2019).

190. Disposal of Unclaimed Uncleared Cargo. URL: <http://www.eximguru.com/exim/indian-customs/customs-manual/disposal-of-unclaimed-uncleared-cargo.aspx> (дата звернення: 8.03.2019).
191. Disposing of counterfeit goods: unseen challenges. URL: https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2012/06/article_0007.html (дата звернення: 11.10.2020).
192. Draft disposal manual. URL: http://www.cbic.gov.in/resources//htdocs-cbec/deptt_offcr/draft_disposal_manual.pdf;jsessionid=9EC147BB49B1DCF98A6E64DA474FDE12 (дата звернення: 10.03.2019).
193. India: Disposal Of Goods Confiscated By Customs URL: <http://www.mondaq.com/india/x/770400/international+trade+investment/Disposal+Of+Goods+Confiscated+By+Customs> (дата звернення: 8.03.2019).
194. International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation URL: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf (дата звернення: 11.03.2019).
195. Folder Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie. URL: <https://www.om.nl/onderwerpen/afpakken/@25040/folder-bureau/> (дата звернення 06.09.2018)
196. Open-ended Intergovernmental Working Group on Asset Recovery. URL: <http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/workinggroup2/2017-August-24-25/V1705952e.pdf> (дата звернення 06.09.2018)
197. ProZorro.Продажі – державні аукціони URL: <https://prozorro.sale/aim> (дата звернення: 17.08.2019).
198. Prozorro.Продажі – Інформація для покупців. URL: <https://prozorro.sale/покурсуам> (дата звернення: 12.08.2019).
199. RFID-считыватель: что это такое. URL: <https://online-kassa.ru/blog/rfid-schityvatel-cto-eto-takoe/> (дата звернення: 12.08.2019).

ДОДАТОК А

Таблиця А 1 – Порівняльна таблиця до проєкту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
(щодо виконання постанов про накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил)»

Зміст положення (норми) чинного акта	Зміст відповідного положення (норми) проєкту акта
<i>Митний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552)</i>	
<p>Стаття 541. Виконання постанови суду (судді) про конфіскацію</p> <p>1. Постанова суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил у частині конфіскації виконується державним виконавцем в установленому законом порядку.</p> <p>2. У разі неможливості конфіскації товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, з осіб, які вчинили порушення митних правил, державним виконавцем за рішенням суду в установленому законом порядку може стягуватися вартість цих товарів, транспортних засобів.</p>	<p>Стаття 541. Виконання постанови суду (судді) про конфіскацію</p> <p>1. Постанова суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил у частині конфіскації виконується:</p> <p>1) митним органом відповідно до статті 243 цього Кодексу – якщо товари, транспортні засоби, що конфісковуються, були ним попередньо вилучені;</p> <p>2) державним виконавцем в установленому законодавством порядку – якщо товари, транспортні засоби, що конфісковуються, не були попередньо вилучені митним органом.</p> <p>2. У разі неможливості конфіскації товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, з осіб, які вчинили порушення митних правил, державним виконавцем за рішенням суду в установленому законом порядку може стягуватися вартість цих товарів, транспортних засобів.</p>

Зміст положення (норми) чинного акта	Зміст відповідного положення (норми) проекту акта
<p>3. Витрати митного органу, пов'язані із зберіганням товарів, транспортних засобів, щодо яких прийнято постанову про конфіскацію, до моменту винесення такої постанови повинні бути відшкодовані особою, яка вчинила порушення митних правил. Порядок відшкодування зазначених витрат встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику. Розмір суми, що підлягає відшкодуванню, розраховується в порядку, передбаченому законодавством України для визначення собівартості платних послуг.</p>	<p>3. Витрати митного органу, пов'язані із зберіганням товарів, транспортних засобів, щодо яких прийнято постанову про конфіскацію, до моменту винесення такої постанови повинні бути відшкодовані особою, яка вчинила порушення митних правил. Порядок відшкодування зазначених витрат встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну митну політику. Розмір суми, що підлягає відшкодуванню, розраховується в порядку, передбаченому законодавством України для визначення собівартості платних послуг.</p>
<p><i>Кодекс України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122)</i></p>	
<p>Глава 29 Провадження по виконанню постанови про конфіскацію предмета, грошей</p> <p>Стаття 313. Органи, що виконують постанови про конфіскацію предмета, грошей</p> <p>Постанови про конфіскацію предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, та грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення, виконуються державними виконавцями в порядку, встановленому законом.</p>	<p>Глава 29 Провадження по виконанню постанови про конфіскацію предмета, грошей</p> <p>Стаття 313. Органи, що виконують постанови про конфіскацію предмета, грошей</p> <p>Постанови про конфіскацію предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, та грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення, виконуються державними виконавцями, якщо інше не передбачено законом.</p>
<p><i>Законі України "Про виконавче провадження" (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 30, ст.542)</i></p>	

Зміст положення (норми) чинного акта	Зміст відповідного положення (норми) проекту акта
<p>Стаття 3. Рішення, що підлягають примусовому виконанню. Виконавчі документи</p> <p>1. Відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню рішення на підставі таких виконавчих документів:</p> <p>1) виконавчих листів та наказів, що видаються судами у передбачених законом випадках на підставі судових рішень, рішень третейського суду, рішень міжнародного комерційного арбітражу, рішень іноземних судів та на інших підставах, визначених законом або міжнародним договором України;</p> <p>1-1) судові накази;</p> <p>2) ухвал, постанов судів у цивільних, господарських, адміністративних справах, справах про адміністративні правопорушення, кримінальних провадженнях у випадках, передбачених законом;</p> <p>3) виконавчих написів нотаріусів;</p> <p>4) посвідчень комісій по трудових спорах, що видаються на підставі відповідних рішень таких комісій;</p> <p>5) постанов державних виконавців про стягнення виконавчого збору, постанов державних виконавців чи приватних виконавців про стягнення витрат виконавчого провадження, про накладення штрафу, постанов приватних виконавців про стягнення основної винагороди;</p>	<p>Стаття 3. Рішення, що підлягають примусовому виконанню. Виконавчі документи</p> <p>1. Відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню рішення на підставі таких виконавчих документів:</p> <p>1) виконавчих листів та наказів, що видаються судами у передбачених законом випадках на підставі судових рішень, рішень третейського суду, рішень міжнародного комерційного арбітражу, рішень іноземних судів та на інших підставах, визначених законом або міжнародним договором України;</p> <p>1-1) судові накази;</p> <p>2) ухвал, постанов судів у цивільних, господарських, адміністративних справах, справах про адміністративні правопорушення, кримінальних провадженнях у випадках, передбачених законом, крім постанов судів, що підлягають виконанню митними органами;</p> <p>3) виконавчих написів нотаріусів;</p> <p>4) посвідчень комісій по трудових спорах, що видаються на підставі відповідних рішень таких комісій;</p> <p>5) постанов державних виконавців про стягнення виконавчого збору, постанов державних виконавців чи приватних виконавців про стягнення витрат виконавчого провадження, про накладення штрафу, постанов приватних виконавців про стягнення основної винагороди;</p>

Зміст положення (норми) чинного акта	Зміст відповідного положення (норми) проекту акта
<p>6) постанов органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом;</p> <p>7) рішень інших державних органів та рішень Національного банку України, які законом визнані виконавчими документами;</p> <p>8) рішень Європейського суду з прав людини з урахуванням особливостей, передбачених Законом України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини", а також рішень інших міжнародних юрисдикційних органів у випадках, передбачених міжнародним договором України;</p> <p>9) рішень (постанов) суб'єктів державного фінансового моніторингу (їх уповноважених посадових осіб), якщо їх виконання за законом покладено на органи та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень.</p>	<p>6) постанов органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом;</p> <p>7) рішень інших державних органів та рішень Національного банку України, які законом визнані виконавчими документами;</p> <p>8) рішень Європейського суду з прав людини з урахуванням особливостей, передбачених Законом України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини", а також рішень інших міжнародних юрисдикційних органів у випадках, передбачених міжнародним договором України;</p> <p>9) рішень (постанов) суб'єктів державного фінансового моніторингу (їх уповноважених посадових осіб), якщо їх виконання за законом покладено на органи та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень.</p>
<p>Стаття 5. Органи та особи, які здійснюють примусове виконання рішень</p> <p>1. Примусове виконання рішень покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених цим Законом випадках на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких встановлюються Законом України "Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів".</p> <p>...</p>	<p>Стаття 5. Органи та особи, які здійснюють примусове виконання рішень</p> <p>1. Примусове виконання рішень покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених цим Законом випадках на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких встановлюються Законом України "Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів".</p> <p>...</p>

Зміст положення (норми) чинного акта	Зміст відповідного положення (норми) проєкту акта
<p>5. За заявою стягувача виконавчий документ може бути передано від одного приватного виконавця іншому або відповідному органу державної виконавчої служби, або від органу державної виконавчої служби - приватному виконавцю. Про передачу (прийняття до виконання) виконавчого документа виконавець вносить постанову.</p> <p>Передача виконавчих документів здійснюється в порядку, визначеному Міністерством юстиції України.</p>	<p>5. За заявою стягувача виконавчий документ може бути передано від одного приватного виконавця іншому або відповідному органу державної виконавчої служби, або від органу державної виконавчої служби - приватному виконавцю. Про передачу (прийняття до виконання) виконавчого документа виконавець вносить постанову.</p> <p>Передача виконавчих документів здійснюється в порядку, визначеному Міністерством юстиції України.</p> <p>6. Постанова суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил у частині конфіскації виконується в порядку, встановленому статтею 541 Митного кодексу України.</p>

ДОДАТОК Б

Таблиця Б 1 – Підзаконні нормативно-правові акти, якими регламентуються питання організації та проведення аукціонів, публічних торгів при реалізації майна, вилученого митницями за порушення митного законодавства

Порядок	Поширюється:	Які підприємства мають право здійснювати операції з майном
1340	<p>На:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) майно, конфісковане на підставі рішення суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом, крім вилученого митницями ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію; 3) товари, строки зберігання чи перебування яких під митним контролем, встановлені <u>Митним кодексом України</u>, закінчилися (у тому числі товари (предмети) гуманітарної допомоги, проби і зразки товарів та документація), за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення таких строків; 4) товари з обмеженим терміном зберігання, вилучені правоохоронними органами або затримані митницями ДФС як предмети порушення митних правил, у тому числі товари, затримані у справах про контрабанду; 5) майно, визнане безхазяйним відповідно до законодавства; 6) предмети-знахідки, товари та цінності, загублені або залишені у готелях, транспорті, театрах, інших громадських місцях, якщо вони не були затребувані їх власниками протягом установленого законом терміну; 7) скарби, передані фінансовим органам; 8) майно, що за правом успадкування перейшло у власність держави; 10) невручені міжнародні та внутрішні поштові відправлення, а також грошові перекази після закінчення термінів зберігання підприємствами зв'язку, визначених законодавством, у разі неможливості видачі їх отримувачам та повернення відправникам; 	<p>Визначене майно реалізується через торгівельні підприємства, аукціони, біржі, з якими укладені угоди на його реалізацію відповідно до <u>пунктів 12 і 13</u> цього Порядку, з дотриманням встановлених вимог.</p> <p>12. На початку кожного року територіальні органи ДФС із залученням органів, що вилучають та обліковують майно, визначають на конкурсній основі торгівельні підприємства, яким доручатиметься реалізація майна, з обов'язковим занесенням їх до <i>єдиного реєстру торгівельних підприємств, який ведеться територіальними органами ДФС</i>. Протягом року в разі потреби дозволяється доповнювати єдиний реєстр торгівельних підприємств іншими торгівельними підприємствами за поданням органів, що вилучають та обліковують майно.</p> <p>13. Угоду з торгівельним підприємством, якому доручатиметься реалізація майна, укладає керівник або особа, що його заміщає, відповідного територіального органу ДФС в межах повноважень, установлених законодавством.</p> <p>Угоди з торгівельними підприємствами на реалізацію майна укладаються лише після включення їх до єдиного реєстру торгівельних підприємств та організацій.</p> <p>Порядок зберігання майна, на яке накладено арешт під час кримінального провадження, регулюється кримінальним процесуальним законодавством..</p>

Порядок	Поширюється:	Які підприємства мають право здійснювати операції з майном
	<p>11) валютні цінності, що пересилаються в міжнародних поштових відправленнях з порушенням нормативних актів Всесвітнього поштового союзу та норм законодавства України;</p> <p>12) зняття незаконного добування природних ресурсів та незаконно добуті природні ресурси або продукти, вироблені з них, чи їх вартість;</p> <p>13) використані під час проведення експертизи (випробування) зразки нехарчової продукції, що були відібрані в межах здійснення державного ринкового нагляду, залишкова вартість яких перевищує встановлену Кабінетом Міністрів України граничну межу (крім зразків продукції, що є небезпечними, становлять ризик та/або не відповідають установленим вимогам щодо їх безпеки), реалізуються шляхом проведення прилюдних торгів (аукціонів) в установленому законодавством порядку;</p> <p>14) товари, від яких власники відмовилися на користь держави;</p> <p>15) товари, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю і власник яких невідомий.</p>	
1724	вилучене митницями ДФС майно, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію.	Конфісковане майно передається на зберігання особі, що призначена державним виконавцем у постанові про опис та арешт майна, під розписку. Представник митниці ДФС може бути призначений зберігачем майна у разі зберігання конфіскованого майна у власному приміщенні (на майданчику) митниці ДФС до моменту передачі майна для реалізації, знищення, утилізації, переробки або безоплатної передачі.

Порядок	Поширюється:	Які підприємства мають право здійснювати операції з майном
		<p>Реалізація майна здійснюється в порядку, встановленому статтею 61 Закону України "Про виконавче провадження"</p> <p><i>Стаття 61. Реалізація майна, на яке звернено стягнення</i></p> <p>1. Реалізація арештованого майна (крім майна, вилученого з цивільного обороту, обмежено оборотоздатного майна та майна, зазначеного у <u>частині восьмій</u> статті 56 цього Закону) здійснюється шляхом електронних торгів або за фіксованою ціною.</p> <p>Реалізація за фіксованою ціною застосовується щодо майна, оціночна вартість якого не перевищує 50 мінімальних розмірів заробітної плати. Реалізація за фіксованою ціною не застосовується до нерухомого майна, транспортних засобів, повітряних, морських та річкових суден незалежно від вартості такого майна.</p> <p>2. Порядок проведення електронних торгів визначається Міністерством юстиції України.</p> <p>3. Початкова ціна продажу нерухомого майна визначається в порядку, встановленому <u>статтею 57</u> цього Закону.</p> <p>4. <u>Порядок реалізації майна</u>, зазначеного у <u>частині восьмій</u> статті 56 цього Закону, крім цінних паперів, визначається Міністерством фінансів України за погодженням з Національним банком України. Порядок реалізації цінних паперів визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Міністерством юстиції України, а іншого майна - Міністерством юстиції України.</p> <p>Порядок реалізації обмежено оборотоздатного майна визначається законодавством.</p> <p>5. Не реалізоване на електронних торгах нерухоме майно виставляється на повторні електронні торги за ціною, що становить 85 відсотків, а рухоме майно - 75 відсотків його вартості, визначеної в порядку, встановленому <u>статтею 57</u> цього Закону.</p>

Порядок	Поширюється:	Які підприємства мають право здійснювати операції з майном
		<p>У разі повторної нереалізації майна нерухоме майно виставляється на треті електронні торги за ціною, що становить 70 відсотків, а рухоме майно - 50 відсотків його вартості, визначеної в порядку, встановленому <u>статтею 57</u> цього Закону.</p> <p>6. У разі нереалізації майна на третіх електронних торгах виконавець повідомляє про це стягувачу і пропонує йому вирішити питання про залишення за собою нереалізованого майна, крім майна, конфіскованого за рішенням суду.</p> <p>7. У разі якщо стягувач протягом 10 робочих днів з дня отримання повідомлення виконавця письмово не заявив про своє бажання залишити за собою нереалізоване майно, арешт з майна знімається і воно повертається боржникові. За відсутності у боржника іншого майна, на яке може бути звернено стягнення, виконавчий документ повертається стягувачу без виконання.</p> <p>8. У разі якщо стягувач виявив бажання залишити за собою нереалізоване майно, він зобов'язаний протягом 10 робочих днів з дня надходження від виконавця відповідного повідомлення внести на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби або рахунок приватного виконавця різницю між вартістю нереалізованого майна та сумою коштів, що підлягають стягненню на його користь, якщо вартість нереалізованого майна перевищує суму боргу, яка підлягає стягненню за виконавчим документом. За рахунок перерахованих стягувачем коштів оплачуються витрати виконавчого провадження, задовольняються вимоги інших стягувачів та стягуються виконавчий збір і штрафи, а залишок коштів повертається боржникові.</p> <p>9. Майно передається стягувачу за ціною третіх електронних торгів або за фіксованою ціною. Про передачу майна стягувачу в рахунок погашення боргу виконавець виносить постанову. За фактом такої передачі виконавець складає акт. Постанова та акт є підставами для подальшого оформлення стягувачем права власності на таке майно.</p>

Порядок	Поширюється:	Які підприємства мають право здійснювати операції з майном
		<p>10. У разі наявності кількох стягувачів, які виявили бажання залишити за собою нереалізоване майно, воно передається в порядку черговості, визначеної <u>статтею 46</u> цього Закону (у разі наявності застави та/або іпотеки декількох стягувачів щодо такого майна - також з урахуванням відповідних норм <u>Закону України "Про заставу"</u> та/або <u>Закону України "Про іпотеку"</u>), а в межах однієї черги, визначеної <u>статтею 46</u> цього Закону, - у порядку надходження виконавчих документів на виконання.</p> <p>11. У разі якщо від продажу частини майна виручено суму, необхідну для задоволення вимог стягувача, сплати виконавчого збору, відшкодування витрат виконавчого провадження, а також сплати штрафу, продаж арештованого майна припиняється.</p>
985	розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби	Реалізація майна, конфіскованого за рішенням суду і переданого органам державної виконавчої служби, здійснюється в порядку, встановленому Законом України "Про виконавче провадження"
607	<p>процедуру організації та умови проведення митних аукціонів; реалізації на митних аукціонах, товарних біржах або через підприємства торгівлі товарів і транспортних засобів, що перейшли у власність держави, і товарів, строк зберігання яких під митним контролем закінчився, а власник не звернувся за ними в установлений <u>МКУ</u> строк</p> <p>Дія цього Порядку поширюється на:</p> <p>1) товари, строк зберігання яких під митним контролем закінчився, а власник не звернувся за ними в установлений <u>МКУ</u> строк, крім товарів, не пропущених на митну територію України внаслідок заборон і обмежень на їх ввезення в Україну або транзит через територію України і не вивезених з території України, і товарів, зазначених у <u>пункті 62</u> цього Порядку;</p>	<p>Суб'єкт реалізації - спеціалізоване підприємство незалежно від форми власності, з яким митним органом, що здійснив вилучення товарів чи зберігав їх, укладено договір про реалізацію товарів. Обов'язковою умовою укладення договору є занесення підприємства до єдиного <u>реєстру</u> торговельних підприємств</p> <p>Реалізуються через товарні біржі або торговельні підприємства, з якими укладено угоди про їх реалізацію:</p> <ul style="list-style-type: none"> - товари, щодо яких відповідно митним органом, що здійснив вилучення або зберігав їх, прийнято рішення про недоцільність реалізації на митних аукціонах, зазначені в <u>підпунктах 1, 3 і 4 пункту 2</u> цього Порядку, відповідно до Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, - товари, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, у тому числі товари - предмети порушення митних правил, вилучені відповідно до <u>МКУ</u>, підлягають реалізації з урахуванням строку їх придатності .

Порядок	Поширюється:	Які підприємства мають право здійснювати операції з майном
	<p>3) товари, що швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, у тому числі товари - предмети порушення митних правил, крім товарів, зазначених у <u>пункті 62</u> цього Порядку;</p> <p>4) товари, від яких власник відмовився на користь держави, крім товарів, зазначених у <u>пункті 62</u> цього Порядку, і товарів, що підлягають безоплатній передачі у володіння і користування або знищенню у строки, встановлені законом.</p> <p>. П. 62 Реалізації не підлягають:</p> <p>предмети, що мають історичну, наукову, художню або іншу культурну цінність;</p> <p>предмети релігійного культу;</p> <p>лікарські та медичні препарати;</p> <p>наркотичні засоби, психотропні речовини, прекурсори;</p> <p>валютні цінності (валюта України та іноземна валюта);</p> <p>алкогольні напої та тютюнові вироби;</p> <p>товари, заборонені до реалізації в Україні згідно із законодавством;</p> <p>товари, включені до номенклатури матеріальних цінностей державного резерву, що затверджується Кабінетом Міністрів України, за переліком, визначеним Держрезервом.</p>	

ДОДАТОК В

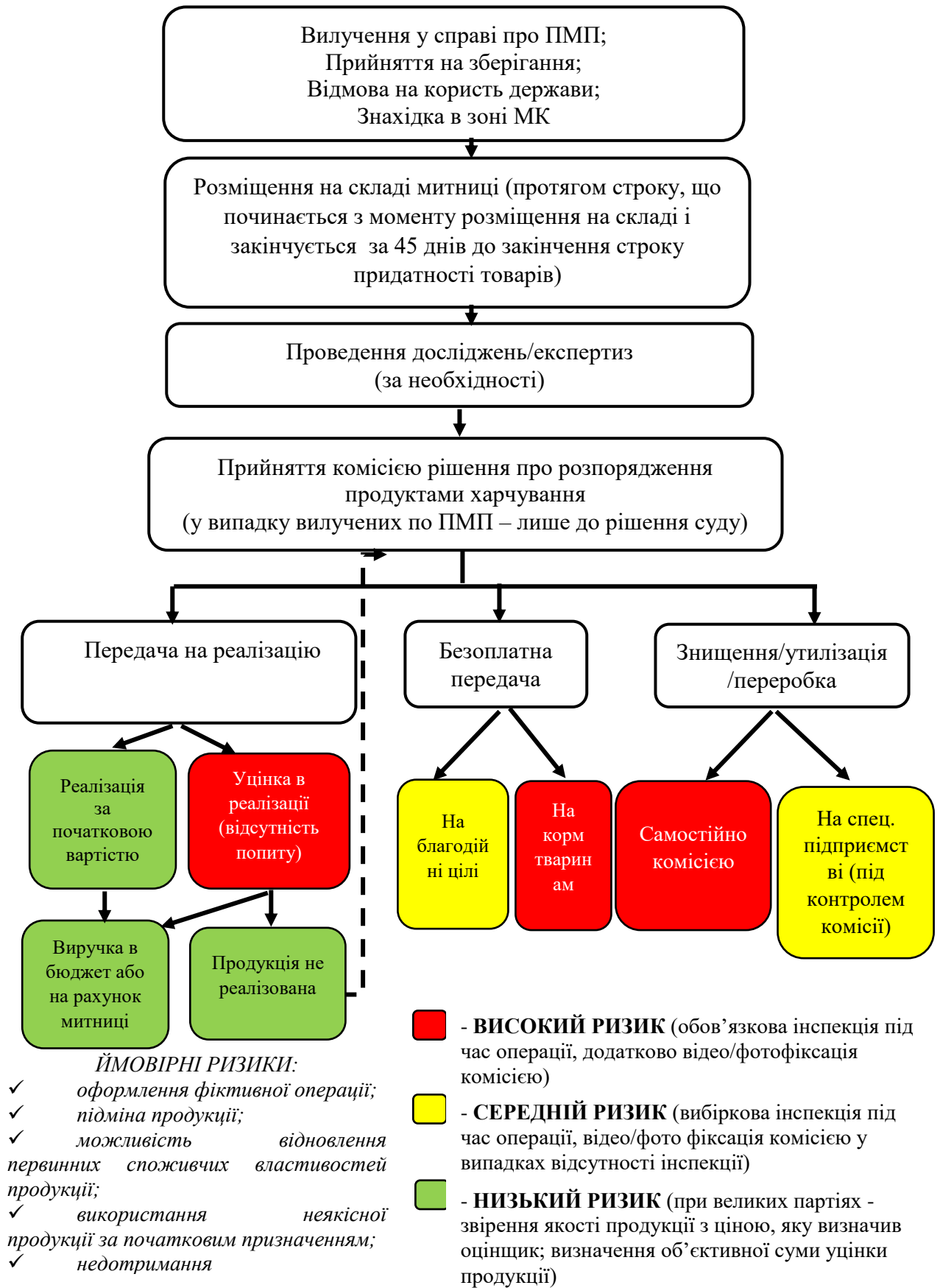

Рисунок В 1 – Схема руху товарів, що швидко псуються або з обмеженим терміном зберігання

ДОДАТОК Г

Методичні рекомендації
з окремих питань організації роботи митниць Держмитслужби
з розпорядження майном, що переходить у власність держави

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Методичні рекомендації з окремих питань організації роботи митниць Держмитслужби з розпорядження майном, що переходить у власність держави (далі - Методичні рекомендації), розроблені з урахуванням Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 1998 року № 1340 (далі – Порядок № 1340).

1.2. Метою Методичних рекомендацій є встановлення єдиного підходу до розпорядження майном, що переходить у власність держави та уніфікації документів, які складаються у ході роботи з ним.

ІІ. ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІСІЇ

2.1. Комісія з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави (далі - Комісія) (назва митниці Держмитслужби (далі – Митниця)) є постійно діючим колегіальним органом та створюється з метою розпорядження майном, що обліковується Митницею та яким Митниця набула права розпорядження відповідно до Митного кодексу України, зокрема за наступними підставами:

товари з обмеженим терміном зберігання, вилучені правоохоронними органами або затримані митницями як предмети порушення митних правил;

товари, строки зберігання чи перебування яких під митним контролем, встановлені Митним кодексом України, закінчилися, за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення таких строків (у тому числі: такі, що за рішенням суду підлягають поверненню власнику, за яким власник не звернувся);

товари, розміщені в митний режим відмови на користь держави;

товари, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю і власник яких невідомий.

2.2. Комісія утворена з метою дотримання законодавства України для забезпечення прозорості, об'єктивності, неупередженості та ефективності прийняття рішень під час здійснення операцій з відповідним майном, відповідно до пункту 7 Порядку № 1340 та керується у своїй діяльності Конституцією та законами України, постановами Верховної Ради України, Цивільним, Податковим, Митним кодексами України, Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами Мінфіну, Держмитслужби та іншими нормативно-правовими актами, цими Методичними рекомендаціями.

2.3. Комісія відповідно до покладених на неї завдань:

2.3.1. визначає розпорядчу процедуру щодо майна, зазначеного у пункті 2.1 цих Методичних рекомендацій;

2.3.2. забезпечує відбір суб'єктів господарювання, які залучаються до операцій з майном, що перейшло у власність держави;

2.3.3. визначає розмір уцінки майна, переданого для продажу в роздрібну торгівлю, на аукціон, якщо майно не було продане у терміни, встановлені законодавством;

2.3.4. приймає рішення щодо безоплатної передачі, переробки, утилізації або знищення товарів у випадках, встановлених законодавством;

2.3.5. контролює фактичну передачу майна іншому органу державної виконавчої влади для подальшого розпорядження;

2.3.6. бере участь у проведенні утилізації або знищення майна у випадках, визначених законодавством;

2.3.7. здійснює контроль за реалізацією обраної розпорядчої процедури.

2.4. Головою Комісії є заступник начальника Митниці за відповідним напрямом діяльності.

Голова Комісії має заступника - начальника управління (відділу) інфраструктури, держмайна та господарської діяльності Митниці, який у разі відсутності голови Комісії та за його дорученням головує на засіданнях Комісії.

2.5. Голова Комісії організовує роботу Комісії і відповідає за виконання покладених на Комісію завдань та функцій, головує на її засіданнях та визначає коло питань, що підлягають розгляду. У разі відсутності Голови Комісії його обов'язки виконує заступник Голови Комісії.

2.6. Секретарем Комісії призначається посадова особа управління (відділу) інфраструктури, держмайна та господарської діяльності митниці Держмитслужби. Секретар Комісії забезпечує підготовку проведення засідань Комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях Комісії, ведення протоколів засідань Комісії. У разі відсутності секретаря Комісії його обов'язки виконує один з членів Комісії, що обирається Головою Комісії або у разі його відсутності - заступником Голови Комісії.

У разі відсутності з поважних причин секретаря Комісії його функції за згодою голови Комісії виконує одна з посадових осіб управління матеріального забезпечення та розвитку інфраструктури митниці.

2.7. Секретар Комісії не пізніше ніж за один робочий день до початку засідання Комісії повідомляє про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також на вимогу надає членам Комісії та запрошеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді для ознайомлення.

2.8. До складу Комісії, крім голови та його заступника та представників, визначених пунктом 7 Порядку № 1340 входять посадові особи управлінь інфраструктури, держмайна та господарської діяльності, бухгалтерського обліку та фінансової роботи, у сфері запобігання, виявлення та протидії корупції митниць Держмитслужби та Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень Держмитслужби. Кандидатури посадових осіб управління у сфері запобігання, виявлення та протидії корупції митниць Держмитслужби мають бути погоджені з відділом у сфері запобігання, виявлення та протидії корупції ЦА та посадових осіб, кандидатури яких мають бути надані начальникам відповідних митниць Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень Держмитслужби.

Персональний склад Комісії затверджується наказом Митниці, який у разі потреби має бути своєчасно актуалізовано.

Спеціалізована лабораторія з питань експертизи та досліджень Держмитслужби зобов'язана своєчасно інформувати начальників відповідних митниць про зміну кандидатур для внесення змін до персонального складу Комісії.

2.9. У разі відсутності визначеного члена Комісії його обов'язки виконує особа, яка тимчасово виконує його обов'язки.

2.10. Члени Комісії мають право:

2.10.1. ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд Комісії;

2.10.2. брати участь у вивченні матеріалів та їх перевірці;

2.10.3. подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;

2.10.4. брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;

2.10.5. висловлювати окрему думку, оформлену в письмовому вигляді;

2.10.6. вносити пропозиції до порядку денного засідання Комісії;

2.10.7. оглядати майно, щодо якого визначається розпорядча процедура.

2.11. Члени Комісії зобов'язані:

2.11.1. особисто брати участь у роботі Комісії, а у разі неможливості взяти участь у засіданні з поважних причин повідомити про це Голову Комісії.;

2.11.2. не використовувати відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;

2.11.3. виконувати в межах, передбачених цим Порядком, доручення Голови Комісії;

2.11.4. брати участь у голосуванні.

2.12. Основною формою роботи Комісії є засідання, які відбуваються у міру надходження матеріалів з питань розпорядження відповідним майном, але не рідше одного разу на місяць, не пізніше 05 числа місяця, з обов'язковим розглядом питань щодо розпорядження залишками майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

Засідання комісії скликає Голова Комісії.

Голова Комісії ухвалює рішення про можливість проведення - у разі потреби - засідань в режимі он-лайн з урахуванням дотриманням вимог інформаційної безпеки, зокрема не допущення зовнішнього втручання під час онлайн-засідань.

2.13. Засідання Комісії є правомочним за умови участі в ньому не менше двох третин усіх членів комісії.

2.14. Розгляд питання на засіданні Комісії включає такі етапи:

2.14.1. доповідь члена Комісії, співдоповіді (у разі потреби);

2.14.2. запитання членів Комісії доповідачу, співдоповідачам, відповіді на них;

2.14.3. виступи членів Комісії з питання, що розглядається;

2.14.4. внесення пропозицій членами Комісії, їх обговорення;

2.14.5. оголошення Головою Комісії про припинення обговорення питання;

2.14.6. голосування.

2.15. Особи, які не є членами Комісії (запрошені на засідання Комісії), можуть висловити свою думку відносно питання, що розглядається, але не приймають участь у голосуванні. Дана думка може бути прийнята до уваги Комісією.

2.16. Для доповіді надається до 10 хвилин, співдоповіді та виступів - до 5 хвилин, якщо інше не встановлено Головою Комісії.

2.17. Рішення Комісії повинні бути аргументованими та відповідати майновим інтересам держави.

2.18. Рішення Комісії приймаються простою більшістю голосів. У разі, якщо голоси розділилися порівну, Голова Комісії має ухвальний голос.

2.19. Рішення Комісії фіксується у протоколі, який від двох до п'яти робочих днів від дати проведення засідання оформлюється секретарем Комісії, підписується усіма членами Комісії, що брали участь у засіданні, та затверджується Головою Комісії, а в разі його відсутності - його заступником, який головував на засіданні Комісії. У протоколі засідання Комісії повинна міститися коротка аргументація позиції по кожному рішенняю.

Усі протоколи засідання Комісії подаються на затвердження начальнику Митниці (особі, яка виконує його обов'язки) та зберігаються в управлінні інфраструктури, держмайна та господарської діяльності Митниці протягом трьох років з моменту зняття його з обліку.

У разі проведення засідання за допомогою технічних засобів ухвалені протокол і рішення та додатки до них можуть підписуватися особистими кваліфікованими електронними підписами членів Комісії з подальшим оформленням у паперовому вигляді.

Окрема думка члена Комісії, який брав участь у засіданні за допомогою технічних засобів та не погоджується з прийнятим рішенням, засвідчена особистим кваліфікованим цифровим підписом, може надсилатися на адресу засобами електронної пошти та додається до протоколу засідання.

2.20. У разі прийняття рішення про безоплатну передачу, переробку, утилізацію, знищення майна вартістю понад 5 тис. грн. за облікову одиницю та (або) 50 тис. грн. за одним актом опису, оцінки та передачі майна секретар Комісії має забезпечити надсилання до Департаменту фінансування, бухгалтерського обліку та звітності електронних копій протоколу засідання Комісії разом з відповідними супровідними документами.

ІІІ. ВІДБІР СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЯКИХ ЗАЛУЧАЮТЬ ДО РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ, ЩО ПЕРЕЙШЛО У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ

3.1. Залучення суб'єктів господарювання до розпорядження майном проводиться Комісією в першому кварталі року (та за потреби протягом року) на основі вибору найкращої комерційної пропозиції від претендентів та їх відповідності встановленим законодавством вимогам.

3.2. Відбір суб'єктів господарювання проводиться на основі кваліфікаційних вимог за такими напрямками діяльності:

- організація зберігання майна;
- організація оцінки майна;
- організація реалізації майна;
- організація переробки, утилізації або знищення майна;
- організація надання супутніх послуг.

3.3. Суб'єкти господарювання, які бажають взяти участь у відборі за більш ніж одним напрямом діяльності, подають документацію окремо за кожним напрямом.

3.4. За результатами відбору може визначатися як один, так і декілька суб'єктів господарювання для залучення до здійснення операцій з майном, окрім напрямку діяльності «Організація реалізації майна», де відбирається лише один суб'єкт господарювання. Визначення декількох суб'єктів господарювання за одним напрямом діяльності можливо виключно за умови надання такими суб'єктами послуг, які не можуть бути отримані від одного суб'єкта.

3.5. При виборі суб'єкта господарювання за напрямом діяльності «Організація реалізації майна» додаткова перевага надається суб'єкту господарювання, якого обрали за напрямом діяльності «Організація зберігання майна».

3.6. За більш ніж одним напрямом діяльності може бути визначено одно і того ж суб'єкта господарювання, окрім напрямів діяльності «Організація оцінки майна» та «Організація реалізації майна», послуги за якими мають надаватися різними суб'єктами господарювання.

3.7. Може додатково проводитися відбір суб'єктів господарювання за напрямками діяльності протягом року, у разі, якщо обраний суб'єкт господарювання:

- відмовляється від укладання договору;
- не може забезпечити надання всього обсягу послуг з розпорядження майном через перевищення обсягів такого майна над його орієнтовним значенням;

- має такі напрями та специфікації на поточний рік, що не забезпечують можливість розпорядження окремими видами майна;

- якщо в поточному році розірвано договір за певним напрямом діяльності.

3.8. Надане Митницею інформаційне повідомлення про оголошення відбору розміщується на офіційних інформаційних каналах Державної митної служби України (на сайті: <http://customs.gov.ua/>, ФБ-сторінці відповідної митниці Держмитслужби мережі Інтернет), не пізніше як за 20 календарних днів до дати проведення відбору та має містити:

дату, час та місце проведення відбору;
відомості про напрям діяльності, з якого проводиться відбір та орієнтовні обсяги послуг;
кінцевий термін подання документів;
перелік підтвердних документів, які подаються на розгляд комісії;
кваліфікаційні вимоги до учасників відбору;
відомості про місцезнаходження комісії, контактні телефони.

3.9. Встановлення орієнтовного обсягу послуг Митницею проводиться на підставі аналізу обсягів майна, розпорядження яким здійснювалося у попередні 5 років.

3.10. Прийом документів на участь у відборі починається з наступного робочого дня, що настає за днем розміщення на офіційних інформаційних каналах Державної митної служби України (на сайті: <http://customs.gov.ua/>, ФБ-сторінці відповідної митниці Держмитслужби мережі Інтернет), інформаційного повідомлення про оголошення відбору і триває до дати, яка передуює 1 робочому дню дати проведення відбору.

3.11. Претендент несе повну відповідальність за достовірність поданої інформації. У разі невідповідності, неповноти документації або її несвоєчасного подання суб'єкт господарювання до розгляду Комісією не допускається.

3.12. Для участі у відборі суб'єкт господарювання надсилає поштою до Митниці документацію у конверті з позначкою «На відбір» із зазначенням напрямку діяльності і дати проведення відбору. У конверті мають міститися підтвердні документи з їх описом та комерційна пропозиція.

3.13. Реєстрація документації здійснюється структурним підрозділом Митниці, відповідальним за реєстрацію вхідної кореспонденції. За зверненням суб'єкта господарювання йому може надаватися копія заяви на участь у відборі з відміткою Митниці про її реєстрацію із зазначенням дати та реєстраційного номера.

3.14. До підтвердних документів, що подаються до відбору належать:

заява на участь у відборі (із зазначенням найменування суб'єкта господарювання, місцезнаходження, телефону, факсу, складу керівництва (ПШБ, посади), форми власності та організаційно-правової форми);

копія установчого документа, засвідчена суб'єктом господарювання;

витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та *фізичних осіб*-підприємців та громадських формувань;

копії ліцензій на право здійснення окремих видів господарської діяльності (за наявності відповідно до напрямку);

копії фінансової звітності суб'єкта господарювання (баланс (звіт про фінансовий стан) та звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)) або для мікропідприємств, малих підприємств та підприємствами, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства фінансової звітності малого підприємства (баланс і звіту про фінансові результати), фінансової звітності мікропідприємства (баланс і звіт про фінансові результати) за останній звітний період, що передуює даті подачі документів;

довідка щодо відсутності рішення про порушення проти суб'єкта господарювання справи про банкрутство чи визнання його в установленому порядку банкрутом (датована не раніше ніж за 20 календарних днів до дня подання документації;

копії документів, що підтверджують відповідність суб'єкта господарювання кваліфікаційним вимогам;

інформаційна довідка про відсутність протягом минулого року порушень за напрямом діяльності, з якого проводиться відбір;

інформаційна довідка щодо результатів здійснення діяльності з розпорядження майном протягом попереднього року (подається суб'єктами господарювання, які залучалися у минулому році та (або) з якими були укладені відповідні договори).

3.15. Комерційна пропозиція суб'єктів господарювання має містити пропозицію щодо:

цін надання послуг (у національній валюті України та (або) у відсотках);

строк виконання послуг (в календарних днях) у випадках, коли така характеристика відбору є суттєвою.

3.16. Після реєстрації Митницею документації не пізніше наступного дня з дати реєстрації перевіряється секретарем Комісії на наявність всіх необхідних документів і правильність їх оформлення. У разі подання неповного комплекту документів чи порушень в оформленні, секретар Комісії у той же день повідомляє суб'єкт господарювання про необхідність доповнення документації відсутніми документами та (або) про необхідність усунення недоліків в їх оформленні до закінчення строку подання документації.

3.17. Секретарем Комісії до дня проведення відбору готується узагальнююча довідка про ступінь відповідності кожного з суб'єктів господарювання, документацію яких було зареєстровано, встановленим кваліфікаційним вимогам. У разі наявності спірних питань, секретар Комісії доповідає голові Комісії та, за умови його згоди, готує звернення до структурних підрозділів Митниці або інших компетентних органів щодо отримання відповідних роз'яснень або підтвердження чи спростування даних.

3.18. Документація, отримана Митницею після настання встановленого кінцевого терміну її подання, не розглядається і повертається суб'єкту господарювання, що її подав, рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

3.19. Суб'єкт господарювання має право відкликати свою пропозицію до дати розгляду, повідомивши про це письмово голову Комісії.

3.20. Якщо не надійшло жодної комерційної пропозиції голова Комісії приймає рішення про повторне розміщення інформації про відбір та призначає дату засідання.

3.21. До участі у відборі допускаються суб'єкти господарювання, що відповідають таким основним кваліфікаційним вимогам:

мають статутне право на розпорядження майном за напрямом діяльності, з якого проводиться відбір;

мають досвід роботи за напрямом діяльності, з якого проводиться відбір, не менше одного року;

протягом минулого року не допускали порушень за напрямом діяльності, з якого проводиться відбір (для суб'єктів господарювання, які залучалися у минулому році та (або) з якими були укладені відповідні договори), якими є: відмова від надання послуг з розпорядження майном за напрямом діяльності, з якого проводиться відбір;

не відшкодування у повному обсязі збитків, заподіяних псуванням, крадіжкою, нестачею або втратою майна, переданих суб'єкту господарювання;

не допуск представників митниці до майна, прийнятого суб'єктом господарювання для розпорядження, на письмову вимогу Митниці;

порушення суб'єктом господарювання встановленого порядку розпорядження майном.

3.22. Залежно від напрямку діяльності, з якого проводиться відбір, суб'єкти господарювання мають відповідати таким додатковим кваліфікаційним вимогам:

3.22.1. За напрямом діяльності *«Організація зберігання майна»*:

стан складських площ та наявність необхідних умов зберігання:

умови зберігання майна відповідно до властивостей такого майна, дотримання торговельно-технологічних, санітарно-гігієнічних норм і вимог з пожежної безпеки тощо та їх відповідність принципу схоронності майна;

обладнання складу системою охорони, в т.ч. обов'язково інженерно-технічними укріпленнями, технічними засобами охорони;

можливість проведення навантажувально-розвантажувальних робіт на складі та прилеглий до складу території;

забезпечення закритих складських приміщень та відкритих майданчиків зі зберігання автотранспорту системою сигналізації або цілодобового відеонагляду з можливістю виклику групи швидкого реагування;

відсутність можливості підтоплення;

належний стан санітарного режиму та проведення заходів боротьби зі шкідниками;

достатність для зберігання орієнтовних обсягів майна;

можливість надавати послуги зберігання і транспортування майна усією територією України, а також пов'язані послуги (навантаження, розвантаження тощо) самостійно або шляхом залучення на договірних засадах третіх осіб, які надають відповідні послуги;

за потреби – характеристики облаштування та обладнання складських площ для зберігання товарів окремих категорій (наливні, насипні, громіздкі, негабаритні, пакетовані та інші товари, які потребують особливих умов зберігання);

запропонована претендентом найменша вартість надання послуг щодо зберігання майна.

3.22.2. За напрямом діяльності *«Організація оцінки майна»*:

наявність сертифіката суб'єкта оціночної діяльності, виданого відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», яким передбачено провадження практичної діяльності з оцінки майна за напрямками та спеціалізаціями в межах цих напрямів, що відповідають об'єкту, оцінку якого буде здійснювати;

наявність кваліфікаційного свідоцтва суб'єкта оціночної діяльності, де зазначено відповідний об'єкту напрям оцінки (при залученні фізичної особи);

наявність переліку оцінювачів, які будуть залучені до надання послуг з оцінки активів та підписання звіту про оцінку майна та їх особистого досвіду щодо виконання робіт з оцінки подібного майна;

прізвище, ім'я, по батькові інших фахівців, які можуть бути залучені до проведення оцінки відповідно до вимог чинного законодавства;

досвід претендента та оцінювачів, які будуть залучені до проведення оцінки та підписання звіту про оцінку і висновку про вартість об'єкта оцінки, зокрема тих, які перебувають у трудових відносинах із таким учасником;

досвід претендента та (або) оцінювача (оцінювачів), якого(их) він залучає до виконання робіт з оцінки з оцінки саме того об'єкта, оцінку якого планується здійснити;

наявність зауважень до практичної діяльності з оцінки майна претендента та (або) оцінювача (оцінювачів), якого(их) він залучає до виконання робіт з оцінки, за останні 3 роки до дати проведення засідання;

запропонована претендентом найменша вартість надання послуг з оцінки;

запропонований претендентом найменший строк виконання робіт, якщо він не визначений в інформації про відбір суб'єкта оціночної діяльності.

3.22.3. За напрямом діяльності «*Організація реалізації майна*»:

включення до Єдиного реєстру суб'єктів господарювання, які можуть здійснювати реалізацію безхазяйного майна та майна, що переходить у власність держави у відповідному регіоні (при реалізації за договорами комісії);

технічні можливості для забезпечення організації реалізації майна та виконання взятих зобов'язань, зокрема: наявність складських приміщень та їх технічні характеристики; наявність технічних можливостей для транспортування майна;

у разі необхідності наявність ліцензій чи інших дозволів на реалізацію окремих видів майна відповідно до вимог чинного законодавства;

найменший розмір комісійної винагороди серед запропонованих;

заявлений найкоротший термін реалізації майна;

продаж майна виключно на умовах найвигіднішої цінової пропозиції;

відсутність на реалізації майна, не проданого протягом шести і більше місяців;

наявність власного веб-сайту у мережі Інтернет для продажу;

наявність приміщень з відповідними умовами для зберігання, передпродажної підготовки демонстрації майна (його зразків), що пропонується для продажу;

підключення в якості Оператора електронного майданчика до Електронної Торгової Системи (при реалізації товарів, зазначених у частинах

першій, четвертій - шостій статті 243 Митного кодексу України, вартість однієї облікової одиниці (або об'єднаних в один лот) яких перевищує 20 мінімальних розмірів заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року, а також транспортні засоби, повітряні, морські та річкові судна незалежно від їх вартості).

Оператор має відповідати таким вимогам:

- 1) бути зареєстрованим в установленому законодавством України порядку;
- 2) мати у наявності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань передбачену частиною другою статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» інформацію про кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи;
- 3) не мати порушеного провадження у справі про банкрутство, а також не перебувати у процесі ліквідації;
- 4) не підпадати під застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) відповідно до Закону України «Про санкції»;
- 5) мати у власності електронний торговий майданчик;
- 6) мати право на використання доменного імені (документ, що підтверджує право користування Оператором таким доменним іменем).

4. Для прийняття рішення щодо залучення суб'єкта господарювання в якості Оператора він подає до Комісії такі документи:

заява у довільній формі, в якій обов'язково зазначається розмір винагороди за здійснення функцій Оператора;

витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, сформований не пізніше ніж за три робочі дні до подання заяви;

копія статуту суб'єкта господарювання (за наявності);

довідка реєстратора про зареєстроване на заявника чи орендодавця доменне ім'я, з дати формування якої пройшло не більше одного року;

копія витягу з реєстру платників податку на додану вартість чи платників єдиного податку (за наявності);

довідка про відкриття поточного рахунку в банківській установі України;

документ, що посвідчує право власності на електронний торговий майданчик;

документ, що посвідчує повноваження представника (за наявності представника).

За інших рівних умов перевага надається суб'єкту господарювання, який поніс витрати, пов'язані з транспортуванням, зберіганням, оцінкою, сертифікацією майна тощо.

При визначенні суб'єкта господарювання, який здійснюватиме реалізацію технічно справних складників транспортного засобу, вивільнених у процесі утилізації транспортного засобу, перевага надається суб'єкту господарювання, з яким укладено договір про утилізацію.

3.22.4. За напрямом діяльності «*Організація переробки, утилізації або знищення майна*»:

при знищенні спирту етилового, алкогольних напоїв, приладів для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв (у разі його нереалізації), виробничої, транспортної, споживчої тари (упаковки), етикеток, корків, засобів закупорки, марок акцизного податку (у тому числі підроблених) та тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів - відповідність вимогам Закону України «Про публічні закупівлі»;

при переробці спирту етилового та алкогольних напоїв - на державних підприємствах - виробниках спирту, перелік яких визначається Мінекономіки за погодженням з ДПС;

наявність у визначених законодавством випадках дозвільних документів (дозволів, ліцензій, експлуатаційних дозволів тощо) для проведення збирання, транспортування, переробки, утилізації або знищення орієнтовних обсягів майна або договорів про надання послуг з підприємствами, що мають такі дозвільні документи;

можливість забезпечувати систему належних безпечних для здоров'я людини та довкілля умов знищення продукції;

наявність технічних можливостей для знищення продукції;

забезпечення знищення продукції з додержанням вимог відповідних нормативно-правових актів і нормативних документів;

забезпечення знищення продукції такими методами, що унеможливають подальше відновлення первинних споживчих властивостей продукції;

ведення обліку надходження і знищення продукції;

забезпечення під час процедури знищення безперешкодного доступу до приміщень, де відбувається знищення, членам комісії та запрошеним представникам;

забезпечення контролю за знищенням продукції та не допущення несанкціонованого їх використання;

забезпечення відеофіксації процесу знищення в повному обсязі з наданням доступу до електронної форми відеозапису органу, що здійснив вилучення майна;

дотримання вимог Закону України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» від 14 січня 2000 року № 1393-XIV (із змінами) або інших дозвільних документів, що підтверджують безпечність знищення;

найвигідніша цінова пропозиція.

3.22.5. За напрямом діяльності «*Організація надання супутніх послуг*»:

вимоги встановлюються Комісією залежно від виду послуг, що надаються (навантажувально-розвантажувальні послуги, організація перевезення тощо).

3.23. Комісія здійснює на засіданні відбір за результатами розгляду та обговорення отриманої документації всіх претендентів та з урахуванням пункту 2.14. Комісією обирається переможцем той суб'єкт господарювання, який відповідає найбільше основним та додатковим кваліфікаційним вимогам та комерційна пропозиція якого є найкращою.

3.24. Якщо пропозиція двох чи більше суб'єктів господарювання є однаковою, то відбирається той суб'єкт, ступінь відповідності якого додатковим кваліфікаційним вимогам за оцінкою Комісії є кращою за інші.

3.25. За результатами голосування Комісія також може визначити суб'єкта господарювання, з яким може бути укладено договір у разі неукладення такого договору з переможцем відбору або його відмови від надання послуг за договором. Таким учасником відбору є суб'єкт господарювання, показники якого при оцінюванні документації є гіршими від переможця відбору, але кращими за інші (за їх наявності).

3.29. На засідання Комісії можуть бути запрошені представники суб'єктів господарювання, документація яких розглядаються (за їх бажанням).

3.30. У разі наявності лише однієї комерційної пропозиції Комісія приймає рішення щодо повторного інформування. Якщо на засідання Комісії надійде комерційна пропозиція лише від претендента, який подавав свою пропозицію попередньо, Комісія приймає рішення про укладення з ним договору на надання послуг. При цьому претендент не може внести нову пропозицію та зобов'язаний підтвердити чинність попередньої пропозиції.

3.31. Після закінчення засідання Комісії складається протокол про результати проведення відбору, у якому зазначаються:

- відомості про учасників;
- результати голосування;
- обґрунтування визначення переможця відбору.

Протокол про результати відбору підписується всіма членами Комісії, які брали участь у голосуванні.

3.32. Надана Митницею інформація про результати відбору розміщується на офіційних інформаційних каналах Державної митної служби України (на сайті: <http://customs.gov.ua/>, ФБ-сторінці відповідної митниці Держмитслужби мережі Інтернет), у 15-денний строк після його проведення. Одночасно рекомендованим листом з повідомленням про його вручення Митницею переможцю відбору за або суб'єкту господарювання, визначеним відповідно до пункту 3.25, направляється пропозиція укласти відповідний договір.

3.33. З переможцем відбору або відповідно до пункту 3.25 суб'єктом господарювання Митницею укладається відповідний договір у строк не раніше ніж через 10 робочих днів з дня оприлюднення на офіційних інформаційних каналах Державної митної служби України (на сайті: <http://customs.gov.ua/>, ФБ-сторінці відповідної митниці Держмитслужби мережі Інтернет), інформації про результати відбору за умови відсутності зареєстрованих Митницею скарг від інших учасників відбору, на дії Комісії при визначенні його переможця. За наявності таких скарг строк укладання відповідного договору починається з дати винесення рішення за скаргою.

3.34. Якщо переможець відбору відмовляється або ухиляється від укладання договору, і Комісією не було визначено учасника відбору, з яким може бути укладено договір у такому випадку, то процедура проведення відбору, передбачена цими Методичними рекомендаціями, здійснюється повторно.

3.35. Учасники відбору не пізніше ніж через 10 робочих днів з дня оприлюднення офіційних інформаційних каналах Державної митної служби України (на сайті: <http://customs.gov.ua/>, ФБ-сторінці відповідної митниці Держмитслужби мережі Інтернет), інформації про результати відбору може подати до Комісії скаргу на її дії при визначенні переможця відбору, яка розглядається на засіданні Комісії.

3.36. Засідання Комісії проводиться в 10-денний строк з дня закінчення строку оскарження, передбаченого пунктом 3.35, про що учасник відбору, який подав скаргу, письмово повідомляється за 3 робочих дні до її засідання та може бути присутній на ньому.

3.37. Учасник відбору вважається належним чином повідомленим про день і час засідання Комісії, на якому розглядатиметься його скарга, якщо відповідне повідомлення вручено йому безпосередньо під розписку або надсилається йому рекомендованим листом із повідомленням про вручення чи через кур'єра за місцезнаходженням, вказаним ним у поданій документації.

3.38. Інформація про результати розгляду скарги в 3-денний строк з дня затвердження протоколу вручається безпосередньо учаснику відбору, яким подано скаргу, під розписку, або надсилається йому рекомендованим листом із повідомленням про його вручення чи через кур'єра за місцезнаходженням, вказаним ним у поданій документації.

3.39. У разі відмови Комісії у задоволенні скарги її рішення може бути оскаржено у судовому порядку.

IV. ОБЛІК, ВИЗНАЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ВАРТОСТІ І ЗБЕРІГАННЯ МАЙНА

4.1. Облік, визначення облікової вартості, зберігання та відповідальність за зберігання майна до моменту зняття його з обліку на встановлених законодавством підставах, покладаються на Митниці, що здійснили вилучення або зберігають його, з дотриманням вимог пунктів 2-6, 8 Порядку №1340 та вимог, визначених Порядком роботи складу митниці, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 627.

Облік майна ведеться підрозділом Митниці, до функціональних обов'язків якого входить облік вилученого майна, на підставі акта опису і попередньої оцінки майна (додаток 2). Для обліку актів опису і попередньої оцінки майна в цих підрозділах ведеться книга обліку актів опису і попередньої оцінки майна. Акти опису і попередньої оцінки майна реєструються у цій книзі у день їх надходження. Кожному акту опису і попередньої оцінки майна присвоюється порядковий номер, що відповідає порядковому номеру у книзі обліку актів опису і попередньої оцінки майна.

За кожним фактом виявлення майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, обов'язково заводиться окрема облікова справа, до якої під час роботи заносяться необхідні документи, а саме:

акт опису і попередньої оцінки майна з фотознімками майна;
супровідні, службові, доповідні записки, рапорти;

запити до підприємств, установ і організацій про інформацію щодо виявленого майна та відповіді на них;
листування щодо роботи з майном;
звіт про оцінку майна, складений суб'єктом оціночної діяльності - суб'єктом господарювання (за наявності);
акт опису, оцінки та передачі майна;
довіреності;
протоколи проведення митних аукціонів, договори купівлі-продажу майна;
акти приймання-передачі майна;
копії документів, що стосуються претензійно-позовної роботи;
інші документи, які складаються під час роботи з таким майном.
Кожній справі присвоюється порядковий номер відповідно до номера акта опису і попередньої оцінки майна.

4.2. При застосуванні автоматизованих систем складського обліку наявності та руху майна Митниця використовує реєстри та звіти в електронній формі, що створюються, передаються і оброблюються відповідно до Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» та іншими нормативно-правовими актами.

4.3. За наявності систем відеоспостереження на складі його власник повинен на вимогу Митниці забезпечити доступ до них посадових осіб Митниці.

4.4. З переможцем відбору за напрямом діяльності «Організація зберігання майна» Митницею укладається договір на зберігання майна, зразок примірною договору наведено у додатку 1.

4.5. Суб'єкт господарювання, якому майно передано на відповідальне зберігання, має право здійснювати з майном, що перебуває на зберіганні, звичайні операції, необхідні для забезпечення його збереження в незмінному стані (в тому числі оглядати і вимірювати, переміщати в межах складу), за умови, що ці операції не призведуть до зміни стану майна, порушення пакування і (або) зміни засобів ідентифікації.

4.6. За неможливості створення умов для зберігання встановлена законодавством категорія майна передається на зберігання протягом періоду, який визначається згідно із законодавством, визначеним органам державної виконавчої влади, державним установам, підприємствам, в т.ч. й до вирішення питання щодо розпорядження ними.

4.8. Суб'єкти господарювання, які отримали майно на зберігання, несуть передбачену законодавством відповідальність за його втрату, пошкодження та за порушення вимог до зберігання відповідно до чинного законодавства.

4.9. Перевірка фактичної наявності майна, його стану та умов зберігання здійснюється Митницею на основі інвентаризації майна за місцем зберігання з урахуванням вимог Порядку роботи складу митниці ДФС, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 627 та наказу Держмитслужби від 23.01.2020 №21. За потреби може проводитись щоквартальна інвентаризація (вибіркова інвентаризація). Інвентаризацію

проводить інвентаризаційна комісія, утворена розпорядчим документом Митниці. Результати інвентаризації оформлюються актом інвентаризації майна.

4.10. При проведенні інвентаризації із використанням технічних засобів - мобільних терміналів збору даних, сканерів, що зчитують штрих-коди товарів на об'єктах, інвентаризаційні комісії керуються цими Методичними рекомендаціями з урахуванням наступного.

4.11. Залежно від кількості терміналів збору даних формується група операторів, які закріплюються за інвентаризаційною комісією. Розподіл операторів по ділянках роботи здійснює голова інвентаризаційної комісії.

4.12. По товарах, які не мають штрихового коду, а мають код товару, оператор вводить код товару в термінал набором останнього на клавіатурі.

4.13. Вагові товари в процесі проведення інвентаризації переважають. В разі якщо ваговий товар після зважування має роздрукований внутрішній штриховий код (на вагах з друком штрихових кодів), інформація сканується терміналом. Таким чином, в термінал записується як сам штрих-код товару, так і його кількісний параметр - вага. В разі якщо ваговий товар, після зважування, не має роздрукованого штрих-коду, в термінал вводиться код товару і його кількість.

4.14. Після закінчення введення оператором фактичних залишків в термінал інформація з нього переноситься в комп'ютерну базу даних.

4.15. На підставі документальних та фактичних залишків товарів у базі даних комп'ютера формується порівняльна інвентаризаційна відомість по кожній товарній позиції. У порівняльній інвентаризаційній відомості друкується документальний залишок товарів, їх фактичний залишок та відхилення.

У разі значних розходжень по товарних позиціях інвентаризаційна комісія зобов'язана повторно перевірити фактичну наявність товарів.

4.16. При відсутності мобільних терміналів збору даних на комп'ютері формується інвентаризаційний опис товарів по об'єкту в установленому порядку.

4.17. У період між інвентаризаціями контроль за збереженням майна, переданого на відповідальне зберігання або реалізацію, здійснюється підрозділом Митниці, до функціональних обов'язків яких входить облік вилученого майна, шляхом щомісячної звірки звітів про рух матеріальних цінностей, які обліковуються на позабалансових рахунках «Активи на відповідальному зберіганні» суб'єктів господарювання, яким передане майно, з даними Митниці.

4.18. У разі псування або втрати майна, переданого на зберігання (реалізацію), Митниця протягом трьох робочих днів від дати виявлення нестачі чи псування направляє суб'єкту господарювання претензію з вимогою відшкодування вартості такого майна з урахуванням несплачених податків та митних платежів.

4.19. Визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, крім дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей здійснюється відповідно до чинного на дату прийняття рішення порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей та методики оцінки майна.

4.20. У разі виявлення випадків розкрадання, заміни або навмисного пошкодження майна, переданого на зберігання (реалізацію), відповідні матеріали надсилаються правоохоронним органам.

4.21. У разі невідшкодування суб'єктом господарювання вартості переданого йому майна протягом місяця від дати направлення претензії Митниця у 10-денний термін після вказаної граничної дати відшкодування вартості майна направляє матеріали щодо стягнення суми нестачі до суду в установленому порядку.

V. ОЦІНКА МАЙНА, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ

5.1. Оцінка майна, зазначеного в пункті 2.1 цих Методичних рекомендацій, провадиться Комісією з урахуванням вимог, встановлених пунктами 7-8 Порядку №1340. До оцінки майна, що переходить у власність держави, залучають експертів Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень Держмитслужби, які склали кваліфікаційний іспит та одержали кваліфікаційне свідоцтво оцінювача відповідно до вимог Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», дія якого станом на момент оцінки таких товарів, транспортних засобів не зупинена. Для відповідних цілей експерт включається до складу Комісії.

5.2. Залучення експерта до оцінки товарів, транспортних засобів, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства, можливе за умови відчуження таких товарів, транспортних засобів способами, що передбачають конкуренцію покупців у процесі продажу, а також у випадках прийняття рішення про безоплатну передачу зазначених товарно-матеріальних цінностей.

5.3. Результати проведеної експертами оцінки оформлюються документом, що містить висновки про вартість майна, що переходить у власність держави та підтверджує виконані процедури оцінки.

5.4. При проведенні оцінки експерт враховує інформацію Митниці про податки, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства, якщо такі податки не були сплачені. Інформація надається у вигляді довідки за підписом відповідальної особи Митниці та зареєстрованої відповідно до вимог діловодства. Експерт не несе відповідальності за достовірність інформації, наданої Митницею.

5.5. Звіт про оцінку майна, складений для реалізації майна, що перейшло у власність держави, дійсний протягом шестимісячного строку від дати його підписання.

5.6. Звіт про оцінку майна (акт оцінки майна) суб'єкта оціночної діяльності розглядається на засіданні Комісії в порядку, передбаченому пунктом 2.14 цих Методичних рекомендацій.

5.7. Товари, на які згідно із законодавством встановлено державні фіксовані та регульовані ціни, оцінюються з дотриманням вимог щодо цих цін та можуть бути уцінені лише до розміру їх мінімальної (фіксованої) ціни, затвердженої в установленому порядку.

5.8. У разі не згоди членів Комісії зі звітом про оцінку майна (акт оцінки майна), проводиться рецензування звіту про оцінку майна. Підготовка та направлення письмового запиту до осіб, які мають право здійснювати рецензування звіту про оцінку майна здійснюється відповідним підрозділом Митниці за напрямком роботи.

5.9. Рецензія звіту про оцінку майна розглядається в порядку, передбаченому пунктом 5.6 цих Методичних рекомендацій.

5.10. У разі коли на момент визначення спеціалізованої торговельної організації вартість майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства, визначена суб'єктом оціночної діяльності, змінилася внаслідок псування майна, втрати його якостей тощо, Комісія приймає рішення про проведення повторної оцінки.

5.11. Вартість робіт з оцінки майна, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства, визначається на договірних засадах. Не допускається встановлення у договорі розміру оплати послуг як частки вартості майна, що підлягає оцінці.

5.13. За результатами роботи Комісії складається Акт опису, оцінки та передачі майна (додаток 2), який є підставою для подальшого розпорядження майном. Усі примірники акта підписуються членами Комісії і представниками у разі їх залучення та затверджуються у термін не пізніше трьох робочих днів (без урахування дня його складання) начальником Митниці (особою, яка виконує його обов'язки).

5.14. Акт опису, оцінки та передачі майна складається посадовою особою (особами) Митниці, в якому майно перебуває на обліку, та за необхідності із залученням суб'єкта господарювання (особи), який зберігав майно, і суб'єкта господарювання (особи, органу), який здійснюватиме розпорядження майном. Усі примірники акту опису, оцінки та передачі майна підписуються членами Комісії та затверджуються у термін не пізніше трьох робочих днів після його складання керівником Митниці.

Кількість примірників акту опису, оцінки та передачі майна визначається залежно від кількості державних органів, представники яких входять до складу Комісії, та/або за числом сторін, які його підписали.

До першого примірника акту опису, оцінки та передачі майна, який зберігається митницею, в якій майно перебувало на обліку, додається висновок суб'єкта оціночної діяльності (експерта), який є його невід'ємною частиною.

5.15. Із суб'єктом оціночної діяльності, переможцем відбору за напрямом діяльності «Організація оцінки майна», укладається договір про оцінку майна за зразком примірного договору, наведеним у додатку 3. Суб'єкту оціночної діяльності рекомендовано враховувати методичні рекомендації з оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, розроблені Київським НДІСЕ Міністерства юстиції України.

5.16. Майно, щодо якого прийнято рішення про безоплатну передачу, переробку, утилізацію (крім транспортних засобів), знищення, не підлягає оцінці суб'єктом оціночної діяльності (експертом). Передання такого майна за

відповідною розпорядчою процедурою здійснюється за його обліковою вартістю.

5.17. У разі прийняття рішення щодо утилізації транспортного засобу суб'єктом оціночної діяльності визначається його утилізаційна вартість.

5.18. Акти опису, оцінки та передачі майна реєструються у спеціальній книзі обліку актів опису, оцінки і передачі майна і зберігаються протягом трьох років з моменту зняття майна з обліку. Книга ведеться за формою, встановленою в додатку 4 до цих Методичних рекомендацій.

5.19. Підрозділ Митниці, функціональні обов'язки якого передбачають організацію роботи з майном, веде облік розрахунків за майно згідно з додатком 4 на підставі актів опису, оцінки та передачі майна та забезпечує здійснення загального контролю за повнотою та своєчасністю перерахування до бюджету, виручки від його реалізації, утилізації чи переробки.

VI. ОБРАННЯ РОЗПОРЯДЧОЇ ПРОЦЕДУРИ

6.1. Обрання Комісією розпорядчої процедури залежить від категорії майна, з урахуванням кількісних та якісних його характеристик.

Розпорядження майном, зазначеного у пункті 2.1 цих Методичних рекомендацій, здійснюється за однією з обраних Комісією розпорядчих процедур:

- переробка, утилізація чи знищення;
- передання іншому органу державної виконавчої влади для подальшого розпорядження;
- прискорена розпорядча процедура;
- реалізація на митному аукціоні;
- реалізація за договором комісії;
- безоплатна передача.

6.2. Якщо не передбачено іншого відповідно до визначеної групи, основною розпорядчою процедурою є реалізація на митному аукціоні.

6.3. З метою прийняття рішень щодо вибору розпорядчої процедури необхідно визначити групу, до якої відноситься майно відповідно до наступного категоріювання майна за способом розпорядження ним та його особливостями:

І група - майно, що підлягає утилізації/знищенню/переробці

До цієї групи включено:

а) майно, що підлягає утилізації/знищенню/переробці відразу після вилучення:

лікарські засоби, не зареєстровані в Україні в установленому порядку, наркотичні засоби, психотропні речовини, прекурсори, інші хімічні сполуки, що не можуть бути використаними для виробництва лікарських засобів, та засоби захисту тварин, визнані неякісними;

спирт етиловий, спиртовмісні рідини та алкогольні напої;

тютюнові вироби;

обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв у разі його нереалізації;

майно, якість якого не відповідає вимогам стандартів, небезпечне в санітарно-епідемічному відношенні або яке не пройшло відповідного випробування, карантинної обробки чи не придатне для реалізації;

продукти харчування та продовольча сировина, обіг яких відповідно до законодавства про безпечність та якість харчових продуктів заборонено;

проби (зразки) товарів та документація, не затребувані власником або уповноваженою особою протягом строків, встановлених Митним кодексом України;

зразки товарів, одержані митницями відповідно до частини четвертої статті 401 Митного кодексу України;

транспортні засоби, якщо вони не можуть бути реалізовані (заборонені для експлуатації; післяаварійні; такі, що мають незадовільний стан, номер кузова, шасі чи двигуни яких були знищені, підроблені або не відповідають запису в реєстраційних документах; які не відповідають правилам, нормативам і стандартам з питань забезпечення безпеки дорожнього руху та/або обладнані спеціально виготовленими сховищами (тайниками) для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, у разі якщо відновити їх неможливо без заміни частин конструкції чи без застосування для демонтажу сховищ (тайників) спеціальних інструментів та обладнання);

товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено законом.

б) майно, щодо якого відсутня можливість реалізації (в т.ч. й повторної) або безоплатної передачі.

II група - майно, яке передається іншому органу державного управління / суб'єкту для подальшого розпорядження

До цієї групи відносять товари, розпорядження якими організовується/узгоджується спеціалізованими установами:

вогнепальна, мисливська, пневматична та холодна зброя, боєприпаси до зброї, вибухові пристрої, а також засоби самооборони, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії;

військова зброя та боєприпаси до неї, військова техніка, а також товари військового призначення та подвійного використання;

спеціальні засоби, заряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії, засоби індивідуального захисту, засоби активної оборони та засоби для виконання спеціальних операцій і оперативно-розшукових заходів;

спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації;

предмети з чорних і кольорових металів, які за своїм станом не можуть бути використані за прямим призначенням, а також брухт і відходи цих металів (передаються за плату);

валютні цінності (валюта України та іноземна валюта);

дорогоцінні метали, а також дорогоцінне та напівдорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення;
цінні папери, виражені у валюті України та іноземній валюті;
предмети, що мають історичну, наукову, художню або іншу культурну цінність, предмети релігійного культу після проведення спеціальної експертизи на підставі відповідного рішення про доцільність платного передання;
незаконно добуті природні ресурси та виготовлена з них продукція (те, що є продуктами харчування);
радіоактивні речовини, отруйні, сильнодіючі, вибухові речовини (узгоджуються дії з відповідним органом).

III група - майно, яке потребує прискореної розпорядчої процедури

До цієї групи належить майно:

а) майно, зберігання якого ускладнено:

майно, для зберігання якого відсутні належні умови з огляду на його характеристики та/або властивості (наливні, насипні товари (продукція, сировина) без тари, великотоннажні транспортні засоби тощо);

майно, зберігання якого може призвести до втрати або погіршення властивостей майна або для збереження властивостей якого необхідним є його безперервне або періодичне використання за призначенням;

майно, створення належних умов для зберігання якого потребує вжиття заходів протягом такого періоду у часі, що несумісний із збереженням властивостей майна;

майно, забезпечення зберігання якого, включаючи систематизацію, пакування, вантажні операції, переміщення тощо, несумісне із збереженням його властивостей (небезпечне або крихке майно, що складається з великої кількості одиниць тощо);

майно, витрати на зберігання (визначені на підставі розрахунку (калькуляції), складеного суб'єктом господарювання, що зберігає майно) якого є непропорційно великими (більші ніж 20 відсотків суми виручки, яку можливо отримати від реалізації майна, що визначається на підставі проведеної оцінки) порівняно з його вартістю;

б) майно, яке швидко втрачає свою вартість:

майно, що належить до ринку товарів, для якого характерним є періодична поява нових сучасних моделей або новітніх технологій, більш продуктивних і економічно вигідних рішень, порівняно з ринками інших товарів, внаслідок чого таке майно зазнає зносу і втрачає вартість швидше порівняно з майном, що належить до ринку інших товарів (електричне і електронне обладнання, програмне забезпечення, транспортні засоби, комплектувальні вироби до всіх зазначених видів майна тощо);

в) майно у вигляді товарів або продукції, яке піддається швидкому псуванню (з урахуванням строку його придатності та фахових висновків спеціально уповноважених органів виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за якістю та безпечністю такої продукції):

майно, у вигляді товарів або продукції, що вимагають дотримання температурного режиму та необхідного рівня вологості, строк придатності для споживання або використання яких у разі призупинення їх митного оформлення закінчиться протягом 20 днів з дня такого призупинення;

товари, які особливо швидко псуються, які не підлягають зберіганню без холоду, а максимальний строк їх зберігання при температурі не вище ніж плюс 6С становить від 6 до 72 год. залежно від виду продукту.

IV група - майно, що підлягає реалізації

До цієї групи відноситься майно, що перейшло у власність держави за винятком майна, яке віднесено до I-III груп та щодо якого прийнято рішення про доцільність безоплатного передання.

V група - майно, яке передається безоплатно

Цю групу становлять:

а) майно, яке передається безоплатно окремим органам державного управління /суб`єктам:

лікарські засоби, наркотичні засоби, психотропні речовини, які застосовуються в медичній практиці, прекурсори та інші хімічні сполуки, що можуть бути використаними для виробництва лікарських засобів, та засоби захисту тварин, за умови підтвердження якості;

предмети, що мають історичну, наукову, художню або іншу культурну цінність, предмети релігійного культу після проведення спеціальної експертизи на підставі відповідного рішення про доцільність безоплатного/платного передання;

продукти харчування та продовольча сировина, які визнані не придатними для вживання в їжу людьми і є безпечними в санітарно-епідемічному відношенні, за відповідним рішенням санітарно-епідеміологічної та ветеринарної служби, якщо вони походять з країн, адміністративна територія яких є благополучною в епізоотичному відношенні (на корм тваринам до державного чи комунального підприємства, фермерського господарства, заповідника, зоопарку за їх зверненням та/або згодою);

товари, включені до номенклатури матеріальних цінностей державного резерву, що затверджується Кабінетом Міністрів України, за переліком, визначеним Держрезервом;

товарно-матеріальні цінності, крім тих, обіг яких обмежено законом, на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України;

товарно-матеріальні цінності, які були в користуванні і ступінь зносу яких становить понад 50 відсотків;

товари і вироби для дітей, м'який інвентар, а саме: одяг (у тому числі спортивний), білизна, постільні речі, шкарпетки, панчохи, взуття (у тому числі спортивне), шкільне приладдя, книги для дітей дошкільного та шкільного віку, штори і занавіски, килими та килимові доріжки, матраци, іграшки для дітей віком до 7 років, за наявності супровідної документації, в якій є відомості про

походження товару та підтверджено його безпеку для здоров'я, транспортні та інші засоби, затримані митницями після належної експертизи.

б) майно, щодо якого обґрунтовано та прийнято рішення про доцільність безоплатного передання.

6.4. Враховуючи характеристики майна, комісія може прийняти одне з таких рішень щодо кожної позиції майна:

а) про направлення на реалізацію за прямим призначенням;

б) про направлення на реалізацію в якості придатних залишків окремих вузлів, деталей, агрегатів, матеріалів (в тому числі в збірному вигляді), а також в якості вторинної сировини, брухту, брухту.

6.5. Якщо майно не реалізовано, воно повертається Митниці, повторно засідає Комісія та вирішує спосіб розпорядження ним (обирається найбільш раціональний та найменш затратний спосіб). В першу чергу розглядається можливість повторної реалізації або безоплатної передачі і лише після цього - утилізація / знищення / переробка.

6.6. Інформація щодо товарно-матеріальні цінності, що переходять у власність держави та можуть бути безоплатно передані державним органам, установам та організаціям розміщується на офіційному сайті Держмитслужби.

6.7. За наявності будь-яких застережень щодо розпорядження товарно-матеріальними цінностями, що перейшли у власність держави протягом останнього місяця, Митниця повідомляє Департамент фінансування, бухгалтерського обліку та звітності в строк до 10 числа місяця, наступного за тим, за який оприлюднюється інформація.

6.8. При розгляді Комісією питань про приймання виконаної роботи (наданої послуги) з експертизи майна, що перейшло у власність держави (її результати), підлягає розгляду (вивченню), в тому числі (але не обмежуючись) список експертів, які проводили експертизу майна, що перейшло у власність держави, їх освіту і досвід роботи, а також перелік документів, розглянутих (застосованих) при експертизі.

6.9. При розгляді Комісією питань про приймання виконаної роботи (наданої послуги) з оцінки майна, що перейшло у власність держави (її результати), підлягає розгляду (вивченню), в тому числі (але не обмежуючись) застосовані стандарти оцінки, перелік документів, використаних при оцінці, а також перелік використаних при проведенні оцінки даних із зазначенням джерел їх отримання.

6.10. При розгляді Комісією питань про приймання виконаної роботи (наданої послуги) з переробки (утилізації) або знищення майна, що перейшло у власність держави (її результати), підлягають розгляду (вивченню), в тому числі (але не обмежуючись) питання відповідності інформації, що міститься в акті переробки (утилізації) або знищення майна, зверненого у власність держави, вимогам, встановленим Порядком №1340.

VII. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ РОЗПОРЯДЧИХ ПРОЦЕДУР

7.1. Розпорядча процедура: переробка, утилізація, знищення майна

7.1.1. Здійснюється Комісією щодо майна, віднесеного до групи І. Переробка, знищення (утилізація), переробка майна здійснюється відповідно до пункту 16 Порядку №1340 та з урахуванням встановлених законодавством вимог щодо розпорядження, використання лікарських засобів (в тому числі медикаментів), наркотичних засобів, психотропних речовин, які застосовуються в медичній практиці, прекурсорів та інших хімічних сполук, що можуть бути використаними для виробництва лікарських засобів та засобів захисту тварин; утилізації транспортних засобів; вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції; утилізації або знищення неякісних або небезпечних алкогольних напоїв та тютюнових виробів; наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; відходи та металобрухт тощо.

7.1.2. Здійснення переробки, утилізації, знищення або подальшого використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції має відповідати встановленим загальним вимогам.

Санітарно-гігієнічні вимоги до конкретної продукції, що виготовляється в результаті переробки або утилізації згідно із законодавством про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення. Ветеринарно-санітарні вимоги до конкретної продукції, що виготовляється в результаті переробки або утилізації, встановлюються уповноваженими органами згідно із законодавством про безпечність харчових продуктів.

7.1.3. До вирішення питання переробки (знищення) спирту етилового та алкогольних напоїв комісією за необхідності можуть залучатися представники державних органів та державних підприємств - виробників спирту. Рішення про переробку (знищення) спирту етилового та алкогольних напоїв приймається з урахуванням економічної доцільності їх промислової переробки, обсягу вилученої партії, вмісту спирту, витрат на транспортування. У разі необхідності таке рішення приймається на підставі висновків зазначених органів та підприємств.

Рішення про знищення майна приймається при наявності однієї з таких підстав:

- невідповідність майна обов'язковим вимогам за показниками безпеки для життя, здоров'я і майна людей, охорони навколишнього середовища, якщо неможливо це невідповідність усунути або провести промислову переробку, в тому числі утилізацію, цього майна;
- відсутність державної реєстрації засобів захисту рослин, ветеринарних препаратів;
- економічна недоцільність усунення недоліків або утилізації майна, а також проведення робіт з підтвердження якості та безпеки майна, проведення необхідних робіт (експертиз) щодо майна внаслідок перевищення витрат на ці операції і витрат по зберіганню над передбачуваним доходом від подальшої реалізації чи іншого використання майна;
- неможливість ідентифікації та об'єктивної оцінки якості та безпеки майна невідомого походження;
- в інших випадках, передбачених чинним законодавством.

7.1.4. Із спеціалізованим підприємством (організацією), переможцем відбору за напрямом діяльності «Організація переробки, утилізації або знищення майна» укладається відповідний договір про переробку, утилізацію чи знищення майна (додаток 5). Передача майна спеціалізованим підприємствам (організаціям) для переробки, утилізації, знищення оформлюється актом опису, оцінки та передачі майна.

7.1.5. Відповідальність за організацію перевезення майна, що підлягає переробці, утилізації, знищенню, до місця призначення покладається на Митницю, якщо інше не передбачено договором із спеціалізованим підприємством (організацією).

7.1.6. Якщо знищення майна:

невеликих за обсягом партій алкогольних напоїв, спирту етилового (не більше ніж 100 літрів), тютюнових виробів (не більше ніж 50 пачок);

на спеціалізованому підприємстві з урахуванням транспортних та інших витрат є економічно не вигідним і може бути здійснене на місці;

механізм знищення відповідно до наданих рекомендацій або приписів спеціально уповноважених органів виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за обігом, якістю та безпекою продукції, не передбачає технологічного оброблення,

воно може бути проведено Комісією самостійно з дотриманням встановлених вимог.

7.1.7. Підприємство, що здійснило переробку спирту етилового та алкогольних напоїв, реалізує продукти переробки та перераховує отримані кошти до відповідного бюджету або в установлених законом випадках на рахунки митниць з урахуванням положень пункту 2 Постанови № 1340.

Скляний посуд з-під перероблених алкогольних напоїв оприбутковується за ціною можливої реалізації, а в разі неможливості реалізації скляного посуду - за ціною склабою з подальшою його реалізацією та перерахуванням коштів до державного бюджету.

Підприємство, що здійснило переробку майна, реалізує отриману в результаті продукцію за ринковими цінами, які існують на момент реалізації, та за вирахуванням суми торговельної винагороди, протягом п'яти банківських днів перераховує в установленому порядку отримані кошти рахунок митниці.

7.1.8. Передача майна для переробки, утилізації чи знищення третім особам, які не внесені до реєстру підприємств, виробництво яких атестовано на право здійснення робіт з переробки, утилізації та знищення неякісної та небезпечної продукції, прирівнюється до реалізації майна і здійснюється відповідно до положень цих Методичних рекомендацій.

7.1.9. Способи переробки, утилізації, знищення неякісної харчової продукції, продовольчої сировини, продукції хімічної промисловості, супутніх матеріалів, наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів, лікарських засобів тощо визначаються чи погоджуються спеціально уповноваженими органами виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за обігом, якістю та безпекою продукції. Цими ж органами погоджуються чи

визначаються суб'єкти господарювання, уповноважені на виконання таких робіт.

Знищення спирту етилового, алкогольних напоїв, приладів для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв (у разі його нереалізації), виробничої, транспортної, споживчої тари (упаковки), етикеток, корків, засобів закупорки, марок акцизного податку (у тому числі підроблених) та тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів здійснюється шляхом спалювання, руйнування, фізико-хімічної, біологічної або іншої обробки відповідно до вимог законодавства. Зобов'язання, які встановлюються до підприємств, що здійснюють знищення відповідної продукції та обладнання визначено частиною 2 пункту 16 Постанови №1340.

7.1.10. Строки визначення спеціально уповноваженими органами виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за обігом, якістю та безпекою продукції, місць зберігання, способів переробки, утилізації та знищення, суб'єктів господарювання, які здійснюватимуть такі роботи, не повинні перевищувати 10 календарних днів, починаючи з дня отримання відповідної заявки.

7.1.11. Акт про проведення переробки, утилізації, знищення продукції (додаток б) оформлюється при фактичному здійсненні відповідної операції або безпосередньо після її завершення і підписується представниками митниці, членами Комісії (у разі їх присутності) та суб'єктом господарювання, яким здійснювалась така операція. Кількість примірників акта визначається відповідно до числа сторін.

Акт про проведення переробки, утилізації, знищення продукції оформлюється при фактичному здійсненні відповідної операції або безпосередньо після її завершення.

7.1.12. За фактом переробки, утилізації, знищення майна без присутності представників Митниці, та членів Комісії спеціалізованим підприємством (організацією) складається акт виконаних робіт, який приєднується до акту опису, оцінки та передачі майна та матеріалів знищення.

7.1.13. Під час здійснення переробки, знищення (утилізації) майна представники Митниці за необхідності забезпечують фото- та/або відеозйомку цих операцій.

7.1.14. Акт про проведення переробки, знищення (утилізації) продукції, фото- та/або відеоматеріали приєднуються до першого примірника акта опису, оцінки та передачі майна, який зберігається Митницею, де майно перебувало на обліку, і є його невід'ємною частиною. Акт знищення підписується усіма присутніми під час знищення членами Комісії та затверджується в триденний термін керівником Митниці.

7.1.15. Спеціалізоване підприємство, що здійснило переробку чи утилізацію майна, реалізує отриману в результаті продукцію за цінами, які існують на момент реалізації, та перераховує в установленому порядку отримані кошти до відповідного бюджету, крім коштів, витрачених на транспортування,

зберігання, переробку, утилізацію цього майна та реалізацію продуктів переробки (утилізації).

7.1.16. Процедура здійснення знищення тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів, спирту етилового, алкогольних напоїв, приладів для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв (у разі його нереалізації), виробничої, транспортної, споживчої тари (упаковки), етикеток, корків, засобів закупорки, марок акцизного податку (у тому числі підроблених) визначена пунктом 16 Постанови №1340.

7.1.17. За фактом знищення тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів, спирту етилового, алкогольних напоїв, приладів для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв (у разі його нереалізації), виробничої, транспортної, споживчої тари (упаковки), етикеток, корків, засобів закупорки, марок акцизного податку (у тому числі підроблених) складається акт знищення продукції за формою згідно з додатком 7. Акт підписується представниками Комісії та у разі присутності - представником суб'єкта господарювання, який має ліцензію на виробництво тютюнових виробів, представником асоціації виробників та/або імпортерів тютюнових виробів, представником суб'єкта господарювання, знаками для товарів і послуг якого позначені тютюнові вироби, що знищуються, а у разі знищення продукції на підприємстві - також керівником такого підприємства та затверджується головою Комісії.

У разі відсутності під час знищення представників вищезазначених суб'єктів господарювання, представника асоціації виробників та/або імпортерів тютюнових виробів Комісія зазначає про це в акті.

7.1.18. Витрати, пов'язані з організацією знищення товарних партій будь-якої з категорій майна, стягуються в судовому порядку з їх власників (за наявності в Митниці, інформації про цього власника).

7.1.19.1. Непридатність транспортних засобів для експлуатації засвідчується висновком про результати дослідження (експертизи), проведеного експертами Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень Держмитслужби та інших державних установ або окремими експертами з правом проведення досліджень за відповідними експертними спеціальностями.

Експертне дослідження також проводиться працівниками Експертної служби МВС або інших державних спеціалізованих установ, які мають присвоєну в установленому Законом України «Про судову експертизу» порядку кваліфікацію судового експерта з правом проведення досліджень за відповідними експертними спеціальностями.

7.1.19.2. Утилізація транспортного засобу, що був зареєстрований на території України, здійснюється після проведення експертного дослідження з метою встановлення відсутності чи наявності ознак пошкодження, знищення, підробки або заміни номерів двигуна, шасі або кузова, або заміни панелі (таблички) з ідентифікаційним номером транспортного засобу та підроблення реєстраційних

документів (за їх наявності, підроблення бланка документа та внесення змін до змісту документа) та зняття його з обліку в органі, уповноваженому на державну або відомчу реєстрацію транспортних засобів.

Якщо транспортний засіб був зареєстрований за межами території України або якщо відомості про реєстрацію такого транспортного засобу не встановлені (відсутні реєстраційні документи), то передача його на утилізацію здійснюється після проведення експертного дослідження з метою встановлення відсутності чи наявності ознак пошкодження, знищення, підробки або заміни номерів двигуна, шасі або кузова, або заміни панелі (таблички) з ідентифікаційним номером транспортного засобу та підроблення реєстраційних документів (за їх наявності, підроблення бланка документа та внесення змін до змісту документа).

7.1.19.3. Якщо за результатами експертного дослідження встановлено наявність ознак пошкодження, знищення, підробки або заміни номерів двигуна, шасі або кузова, або заміни панелі (таблички) з ідентифікаційним номером транспортного засобу та підроблення реєстраційних документів, а також якщо транспортний засіб розшукується правоохоронними органами України або інших держав, то питання його утилізації може розглядатися Комісією лише після інформування про це Національної поліції та винесення відповідного рішення її працівниками.

7.1.19.4. Якщо під час перевірки транспортного засобу за Державним реєстром обтяжень рухомого майна буде встановлено наявність відомостей про обмеження відчуження, зняття з обліку транспортного засобу для утилізації проводиться за наявності письмової згоди обтяжувача (заставодержателя).

7.1.19.5. Експертне дослідження транспортних засобів, що з огляду на їх технічний стан не можуть рухатися самостійно, проводиться за їх місцезнаходженням.

7.1.19.6. Особливості знищення транспортних засобів:

при знищенні транспортного засобу останній приводиться у повну непридатність для використання за цільовим призначенням шляхом розукомплектації та/або утилізації;

підготовка та/або переробка транспортних засобів для утилізації здійснюється із застосуванням способів (руйнування, фізико-хімічна обробка тощо), які забезпечують використання згаданих транспортних засобів та їх частин як вторинних матеріалів чи енергетичних ресурсів;

запасні частини, а також відходи, отримані від розукомплектації, що не можуть бути використані як вторинні матеріали чи енергетичні ресурси, підлягають утилізації;

знищення транспортних засобів здійснюється відповідно до укладених договорів з організаціями (підприємствами), що мають технічні можливості для проведення робіт з розукомплектації/утилізації та відповідні дозволи, передбачені законодавством;

обов'язковою умовою знищення транспортного засобу є присутність представника Комісії, на первинному етапі дій, які приводять до неможливості

його подальшої експлуатації за цільовим призначенням (розрізання, пресування тощо);

передання транспортного засобу на знищення можливе за умови внесення організацією, що здійснює його знищення, суми в розмірі утилізаційної вартості, яка зазначається у звіті суб'єкта оціночної діяльності, на рахунок Митниці;

за результатами проведення знищення транспортних засобів складається акт виконаних робіт, в якому зазначаються ідентифікаційні номери кузова (рами, шасі) та двигуна знищених транспортних засобів (за наявності);

про знищення транспортного засобу з українською реєстрацією Митниця повідомляє територіальний орган, уповноважений на реєстрацію транспортних засобів, для зняття з обліку;

Митниця на основі ідентифікаційних номерів веде реєстр таких транспортних засобів.

7.1.19.7. Звіт про оцінку транспортного засобу підлягає обов'язковому рецензуванню відповідно до статті 13 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», що забезпечується Митницею шляхом направлення відповідного запиту до осіб, які відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність мають право здійснювати рецензування.

7.1.19.8. У разі встановлення під час рецензування звіту про оцінку транспортного засобу невідповідності оцінки вимогам нормативно-правових актів з оцінки суб'єкт господарювання, якому транспортний засіб передається для утилізації, забезпечує повторне проведення оцінки з подальшим рецензуванням звіту про таку оцінку згідно з нормативно-правовими актами з оцінки майна.

7.1.19.9. Якщо відповідно до звіту про оцінку витрати на утилізацію транспортного засобу перевищують вартість металобрухту його складників, фінансування робіт з утилізації такого транспортного засобу здійснюється шляхом покриття різниці між вартістю витрат на його утилізацію та вартістю металобрухту його складників у межах кошторисних призначень Митниці.

7.1.19.10. Суб'єкт господарювання, з яким укладається договір про утилізацію, самостійно або шляхом укладання договорів із іншими суб'єктами господарювання забезпечує дотримання технологічних процесів, що передбачені законодавством з утилізації транспортних засобів на території України.

7.1.19.11. Перевезення транспортного засобу до безпосереднього місця (місць) проведення робіт з його утилізації забезпечує суб'єкт господарювання, з яким укладається договір про утилізацію.

7.1.19.12. Суб'єкт господарювання, з яким укладається договір про утилізацію, у присутності представників уповноваженого органу, яким прийнято рішення про утилізацію транспортного засобу, забезпечує здійснення механічного пошкодження позначень ідентифікаційних номерів, номерних табличок та (або) місць, призначених для нанесення ідентифікаційних номерів, складових частин транспортного засобу, що мають ідентифікаційні номери, до повної втрати їх

ідентифікаційних ознак та (або) неможливості їх повторного нанесення, про що складається відповідний акт, у разі якщо:

відповідно до висновку про результати дослідження (експертизи), проведеного експертами Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень Держмитслужби, чи інших установ або окремими спеціалістами, встановлено непридатність транспортних засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, для експлуатації;

відповідно до висновку експертного дослідження, проведеного працівниками Експертної служби МВС або інших державних спеціалізованих установ, які мають присвоєну в установленому Законом України «Про судову експертизу» порядку кваліфікацію судового експерта з правом проведення досліджень за відповідними експертними спеціальностями, встановлено факт відсутності ідентифікаційного номера складових частин транспортного засобу, що повинні мати ідентифікаційні номери, або встановлено наявність ознак пошкодження, знищення, підробки або заміни номерів двигуна, шасі або кузова, або заміни панелі (таблички) з ідентифікаційним номером транспортного засобу, при цьому первинний зміст цих номерів не встановлений;

відповідно до звіту про оцінку транспортного засобу вартість складових частин транспортного засобу, що мають ідентифікаційні номери, визначена як вартість металобрухту.

7.1.19.13. Визначені у звіті про оцінку транспортного засобу технічно справні складники транспортного засобу підлягають демонтажу з подальшим їх взяттям на облік митницею такого транспортного засобу.

7.1.19.14. Якщо у звіті про оцінку визначено, що ринкова вартість технічно справних складників транспортного засобу, що утилізується, менша за суму вартості робіт з їх демонтування та витрат, пов'язаних з їх продажем, то демонтаж технічно справних складників не проводиться, а розпорядження ними проводиться за вартістю їх металобрухту.

7.1.19.15. Розпорядження отриманим після розбирання транспортного засобу металобрухтом здійснюється відповідно до законодавства, що регулює здійснення операцій з металобрухтом.

7.1.19.16. Реалізація технічно справних складників транспортного засобу, що утилізується, здійснюється в порядку, встановленому законодавством, за ціною, зазначеною у звіті про оцінку, складеному при визначенні утилізаційної вартості цього транспортного засобу.

7.1.19.17. За результатами утилізації транспортного засобу складається акт утилізації, який підписується представниками Комісії та суб'єктом господарювання, з яким укладено договір про утилізацію.

В акті утилізації зазначаються тип, модель, версія, рік виготовлення, робочий об'єм двигуна транспортного засобу, що утилізовано, а також ідентифікаційні номери складових частин транспортного засобу, що відповідно до законодавства повинні мати ідентифікаційні номери. До кожного акта утилізації додається оригінал акта про здійснення механічного пошкодження позначень ідентифікаційних номерів, номерних табличок та (або) місць,

призначених для нанесення ідентифікаційних номерів, складових частин транспортного засобу, що мають ідентифікаційні номери. Митниця веде облік таких транспортних засобів на основі відповідних ідентифікаційних даних.

7.1.19.18. Якщо відповідно до звіту про оцінку транспортного засобу вартість складових частин транспортного засобу, що мають ідентифікаційні номери, визначена як ринкова вартість технічно справних складових частин, то в акті утилізації робиться відповідна відмітка у цілях забезпечення можливості державної реєстрації транспортних засобів, переобладнаних шляхом встановлення складових частин транспортного засобу, що мають такі ідентифікаційні номери, за умови підтвердження правомірності їх придбання та сплати належних податків і зборів в установленому порядку.

7.2. Розпорядча процедура: передання майна іншому органу державної виконавчої влади для подальшого розпорядження

7.2.1. Розпорядження майном групи II здійснюється згідно вимог: пункту 9 Порядку №1340;

пункту 11 Порядку обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі цього майна органам державної виконавчої служби і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2001 р. № 1724;

Митного кодексу України; Порядку роботи складу митниці ДФС;

та встановленими законодавством порядками щодо наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, вилучених з незаконного обігу; розпорядження зброєю та боєприпасами, оберненими на користь держави, медикаментами, наркотичними засобами, прекурсорами, психотропними речовинами та іншими хімічними сполуками, що переходять у власність держави розпорядження радіоелектронними засобами, радіоелектронними засобами, спеціального призначення та випромінювальними пристроями призначеними для використання у смугах радіочастот, здійснюється в порядку, встановленому Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв; розпорядження радіоактивними речовинами, отруйними, сильнодіючими, вибуховими речовинами здійснюється підрозділами Державної служби України з надзвичайних ситуацій в порядку, встановленому законодавством тощо.

7.2.2. Предмети з чорних і кольорових металів, які за своїм станом не можуть бути використані за прямим призначенням, а також брухт і відходи цих металів, передаються за плату спеціалізованим підприємствам, які займаються заготівлею брухту і відходів цих металів. У разі незначної кількості виробів і брухту металів (до 100 кг.) дозволяється ці вироби і брухт передавати за плату організаціям споживчої кооперації та підприємствам, які займаються збиранням металобрухту.

7.2.3. Розпорядження культурними цінностями, у тому числі предметами релігійного культу, організовується відповідно до Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей», Порядку

проведення державної експертизи культурних цінностей, Положення про Експертно-фондову раду з питань безоплатної передачі вилучених або конфіскованих культурних цінностей, обернених відповідно до закону в дохід держави та наказу Держмитслужби від 17.03.2020 № 104 та вимог підпункту 6 пункту 9 або пункту 16 пункту 2 Порядку № 1340.

7.2.4. Після обернення культурних цінностей у власність держави або набуття митницею підстав розпорядження ними протягом 10 днів рекомендується вжити заходів для проведення експертизи (крім предметів, щодо яких така експертиза була проведена). З цією метою Митниці рекомендовано подавати заяву організації, яка уповноважена Міністерством культури України на проведення державної експертизи зазначених об'єктів.

7.3. Прискорена розпорядча процедура

7.3.1. Здійснюється Комісією щодо майна, віднесеного до групи III та полягає у тому, щоб в *найкоротші терміни* (не більше 3 календарних днів) прийняти й схвалити *рішення та* провести процедури визначення відповідного суб'єкта, якому воно буде передано на реалізацію чи безоплатно згідно законодавства.

7.3.2. Комісія має право розпоряджатися в установленому законодавством порядку з урахуванням строку придатності товарів, які віднесено до групи III, та фахових висновків спеціально уповноважених органів виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за якістю та безпечністю такої продукції.

Строк (термін) придатності, особливості реалізації товарів, які швидко псуються або мають обмежений термін зберігання визначено у *законодавстві про захист прав споживачів*.

7.3.3. Дослідження (аналізи, експертизи) проб (зразків) товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, проводяться невідкладно.

7.3.4. Особливості розпорядження певними товарами (продуктивна робоча і племінна худоба, птиця, кролі, бджоли інші свійські тварини, живі квіти і насадження, дикі тварини та інші об'єкти тваринного світу тощо) визначено пунктом 9 Порядку №1340.

7.3.5. Проведення уцінки товарів у скорочені строки, які швидко псуються або мають обмежений термін зберігання, не мають попиту, визначено абзацом третім пункту 10 Порядку №1340.

7.3.6. Здійснення реалізації товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, у тому числі товарів - предметів порушення митних правил з урахуванням строку їх придатності, визначено пунктами 20,42,51 Порядку реалізації товарів на митних аукціонах, редукаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1050 (далі – Порядок №1050).

7.4. Реалізація майна

7.4.1. Реалізація майна, віднесеного до груп III, IV здійснюється переможцем відбору за напрямом діяльності «Організація реалізація майна».

7.4.2. Договір зі спеціалізованою торговельною організацією укладає керівник або особа, що виконує його обов'язки, Митниці в межах повноважень, установлених законодавством та з урахуванням вимог пункту 12 Порядку №1340.

7.4.3. Забороняється передавати на реалізацію майно спеціалізованій торговельній організації, яка має непогашену нестачу перед Митницею.

7.4.4. Прийняття майна для реалізації проводиться спеціалізованою торговельною організацією за місцем знаходження цього майна відповідно до законодавства та на підставі оформленого акта опису, оцінки та передачі майна.

7.4.5. Передача майна особі, уповноваженій відповідальною спеціалізованою торговельною організацією на приймання цього майна, здійснюється за умови подання оформленої в установленому порядку довіреності.

7.4.6. З моменту прийняття майна відповідальність за його цілісність і збереження несе спеціалізована торговельна організація, якою прийнято майно.

7.4.7. Для покриття власних витрат, пов'язаних з прийняттям, транспортуванням, зберіганням, сертифікацією, незалежною оцінкою та реалізацією майна, спеціалізована торговельна організація, переможець відбору, відраховує на свою користь з суми виручки від реалізації майна торговельну винагороду, але не більше 20 відсотків суми виручки.

7.4.8. Відсоток торговельної винагороди визначається окремо за кожним актом опису, оцінки та передачі майна.

7.4.9. Рішення про уцінку майна оформлюється актом про переоцінку майна за зразком, наведеному у додатку 8 до цих Методичних рекомендацій. Акт про переоцінку майна підписується усіма членами Комісії, що приймали участь в засіданні Комісії, уповноваженим представником спеціалізованої торговельної організації та затверджується керівником Митниці в триденний термін.

7.4.10. Митниця, якою майно передано в реалізацію, має право припинити реалізацію майна та вимагати повернення окремих його партій у разі недотримання спеціалізованою торговельною організацією вимог укладеної угоди. Вимога про припинення реалізації та повернення майна підписується керівником Митниці або особою, що виконує його обов'язки.

7.4.11. Щоквартально органами та спеціалізованими торговельними організаціями проводиться звірення взаєморозрахунків за передане в реалізацію майно. Результати такого звірення оформлюються звірочною відомістю.

7.4.12. При передачі Митницею майна в реалізацію необхідно здійснювати контроль за:

термінами реалізації;

повнотою розрахунків з державним бюджетом;

термінами розрахунків з державним бюджетом.

7.4.13. Для здійснення контролю, передбаченому пунктом 7.4.12 цих Методичних рекомендацій, не пізніше наступного робочого дня після підписання договору про надання послуг з реалізації майна вносяться відповідні записи до Книги обліку майна, яке передано на реалізацію (далі - Книга обліку) (додаток 9).

7.4.14. Наступні записи до Книги обліку майна, яке передано на реалізацію вносяться не пізніше наступного робочого дня після вчинення відповідної дії (повідомлення спеціалізованої торговельної організації, надходження коштів тощо).

7.5.1. Розпорядча процедура: реалізація майна на митному аукціоні

7.5.1.1. Здійснюється Комісією щодо майна, віднесеного до груп III, IV, відповідно до вимог пункту 3 Порядку №1050 та передбачає здійснення підготовчих процедур щодо проведення аукціону відповідно до п.13-20 Порядку №1050.

7.5.1.2. При укладанні договору на реалізацію майна на митних аукціонах (додаток 10) Комісією обов'язково має бути враховане закріплене установчим документом спеціалізованої торговельної організації право на проведення такої діяльності.

7.5.1.3. Проведення електронних аукціонів відбувається за кожним окремим лотом, дата проведення електронного аукціону визначається за рішенням Комісії. У якості лота може бути запропоновано як індивідуально встановлена одиниця товару, що виставляється для продажу, або товарна партія, що пропонується для продажу як одне ціле, так й майно в цілому з контейнера. При виставленні останнього на митний аукціон складається опис та перелік майна, що міститься в контейнері.

7.5.1.4. Уцінка майна, яке виставлене на митний аукціон, здійснюється з урахуванням вимог пунктів.35-37 Порядку №1050.

7.5.1.5. Комісія здійснює контроль за діяльністю Операторів шляхом розгляду заяв, скарг, повідомлень щодо порушень Операторами вимог Порядку №1050.

Комісія повідомляє Операторів про час та місце розгляду заяв, скарг, повідомлень щодо порушень ними вимог не пізніше ніж за три робочі дні до дати засідання Комісії (крім випадків, коли питання потребує невідкладного реагування). Оператори мають право бути присутніми на засіданні та надавати пояснення по суті порушених питань.

7.5.2. Розпорядча процедура: реалізація майна за договорами комісії

7.5.2.1. Здійснюється Комісією щодо майна, віднесеного до груп III, IV, яке не реалізовано на митних аукціонах або реалізація якого на митних аукціонах недоцільна й передається для реалізації в роздрібну торгівлю на комісійних умовах за остаточною їх вартістю.

7.5.2.2. З метою відбору суб'єкта господарювання за напрямом діяльності «Організація реалізації майна» не пізніше третього робочого дня після прийняття рішення Комісією про передачу на реалізацію цього майна за договорами комісії, про наявність такого майна, яке підлягає реалізації, та його вартість, яка буде здійснювати відбір суб'єктів господарювання, повідомляються всі суб'єкти господарювання, які включені до Єдиного реєстру суб'єктів господарювання, які можуть здійснювати реалізацію безхазяйного майна та майна, що переходить у власність держави у відповідному регіоні.

7.5.2.3. Якщо реалізація окремих видів майна вимагає наявності ліцензії, повідомляються лише ті суб'єкти господарювання, які мають відповідні ліцензії.

7.5.2.4. Комісійна торгівля майном здійснюється на підставі договору комісії між спеціалізованою торговельною організацією, якою майно приймається на комісію і Митницею (додаток 11).

7.5.2.5. За договором комісії Митниця доручає реалізацію майна спеціалізованій торговельній організації за визначену торговельну винагороду.

7.5.2.6. Якщо суб'єкт господарювання здійснив реалізацію майна на суму, вищу від вказаної в акті опису, оцінки та передачі, розмір комісійної винагороди пропорційно збільшується і обраховується у відсотках до фактичної суми виручки від реалізації цього майна.

7.5.2.7. Майно, передане для продажу в роздрібну торгівлю і не реалізоване протягом встановленого строку підлягає уцінці, розмір якої Комісія визначає з урахуванням ступеня втрати споживчих якостей, насиченості та конкуренції ринку, обсягів та особливостей майна. При цьому це може здійснювати безпосередньо сама Комісія без залучення сертифікованих фахівців.

7.5.2.8. Як правило, договір зі спеціалізованими торговельними організаціями про реалізацію майна на умовах комісійної торгівлі укладається терміном на 1 календарний рік. Можлива пролонгація договору за умови відсутності порушень договірних зобов'язань його сторонами та за умови включення спеціалізованої торговельної організації до Єдиного реєстру суб'єктів господарювання, які можуть здійснювати реалізацію безхазяйного майна та майна, що переходить у власність держави на відповідний рік.

7.5.2.9. Право власності на майно, передане на комісію, до спеціальних торгових організацій не переходить.

7.5.2.10. Спеціалізована торговельна організація, якій майно передається на комісію, несе відповідальність в установленому законодавством порядку за його втрату або пошкодження. Розмір і порядок відшкодування збитків визначається за погодженням сторін, а у разі недосягнення згоди - вирішуються у судовому порядку.

7.5.2.11. Уцінка майна, переданого для продажу в роздрібну торгівлю і не реалізоване протягом встановленого строку здійснюється у відповідності до пункту 10 Порядку № 1340.

7.5.2.12. При необхідності визначення відшкодування збитків за пошкоджене або знищене майно здійснюється відповідно до Господарського кодексу України тощо.

7.6. Розпорядча процедура: безоплатне передання майна

7.6.1. Здійснюється Комісією за наявності попиту на майно, що відноситься до групи V та виключно особам, операції з безоплатної передачі яким звільняються від оподаткування відповідно до статті 197 Податкового кодексу України. Також здійснюється передання на підставі пункту 12 Порядку №1724 й з урахуванням норм пункту 5 Порядку розпорядження майном,

конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби.

7.6.2. Облік і використання безоплатно отриманого майна здійснюється з урахуванням вимог пункту 17 Порядку №1340 та пункту 12 Порядку №1724.

7.6.3. Безоплатна передача оформлюється актом опису, оцінки та передачі майна, в якому вказується, що майно передається безоплатно.

7.6.4. Визначення річної потреби та витрати на проведення експертизи та оцінки майна, яке безоплатно передається, покладаються на отримувачів безоплатної допомоги або на установи (організації), які опікуються відповідними отримувачами допомоги, якщо інше не встановлено законодавством.

7.6.5. Безкоштовне передання медикаментів, наркотичних засобів, прекурсорів, психотропних речовин та інших хімічних сполук, що переходять у власність держави для подальшого використання з відповідною метою підрозділам певних відомств здійснюється у встановленому порядку.

7.6.6. Якщо протягом місяця з моменту розміщення повідомлення жодна з осіб, яким надано право безоплатного отримання майна, не звернулася до Митниці щодо його отримання, Комісія розглядає питання щодо знищення (утилізації), переробки майна. Рішення щодо знищення (утилізації), переробки майна приймається також у випадку, якщо за рішенням Комісії майно не було безоплатно передано жодній з осіб, які виявили бажання його отримати.

ПРИМІРНИЙ ДОГОВІР ПРО НАДАННЯ ПОСЛУГ ЗБЕРІГАННЯ

м. _____ “__” _____ р.

_____ митниця Держмитслужби, (далі “Поклажодавець”), в особі начальника митниці _____, який діє на підставі Положення про _____ митницю Держмитслужби і підприємство «_____» (далі “Зберігач”) в особі директора _____, що діє на підставі Статуту, уклали даний Договір про таке:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Предметом договору є надання послуг по зберіганню, у тому числі й навантажувально-розвантажувальні послуги, пов’язані з прийомом-передачею товарів на зберігання, протягом визначеного в договорі строку. “Поклажодавець” передає, а “Зберігач” приймає на зберігання майно, що знаходиться під митним контролем згідно актів прийому-передачі, та зберігає його на відкритому майданчику або у закритому сховищі за адресою: _____ обл., м. _____, вул. _____, __. Код СРВ 63121100-4 (Послуги зберігання).

1.2. “Поклажодавець”, при передачі на зберігання майна, у акті прийому-передачі вказує його повну назву, кількість, ціну, загальну вартість. Кожний факт передачі майна та предметів на зберігання оформляється відповідним актом прийому-передачі.

2. ПРАВА ТА ОБОВ’ЯЗКИ СТОРІН

2.1. “Зберігач”:

2.1.1. Приймає на зберігання майно, без права розпорядження ним, на підставі акту прийому-передачі та довіреності на отримання матеріальних цінностей (форма М-2).

2.1.2. Зобов’язаний вжити всіх необхідних заходів для забезпечення схоронності майна протягом строку зберігання.

2.1.3. Зобов’язаний забезпечити стан складських приміщень, де зберігається Товар Поклажодавця, у відповідності будівельним, технічним, протипожежним, санітарним нормам, правилам техніки безпеки.

2.1.4. Зобов’язаний зберігати майно окремо від інших речей, з дотриманням усіх необхідних умов, які забезпечують збереження майна “Поклажодавця”.

2.1.5. Зобов’язаний вчасно повідомити Поклажодавця про обставини, що загрожують схоронності Товару.

2.1.6. Зобов’язаний нести відповідальність за втрату (нестачу) або пошкодження майна “Поклажодавця”, переданого йому на зберігання, з моменту одержання майна від “Поклажодавця” та до моменту його повернення “Поклажодавцеві”.

2.1.7. Зобов’язаний у випадку спричинення збитків майну “Поклажодавця” в строк не більш 24 годин невідкладно повідомити “Поклажодавця” про їх виявлення. В разі порушення “Зберігачем” терміну повідомлення, він несе відповідальність за збитки, спричинені майну “Поклажодавця”.

2.1.8. Невідкладно, а також письмово, протягом 2 діб повідомляє “Поклажодавця” про виявлені після одержання майна його недоліки, пошкодження, які не могли бути виявлені зовнішнім оглядом у момент прийняття майна.

2.1.9. За письмовою вимогою “Поклажодавця” надає тому можливість доступу до майна для огляду і перевірки умов зберігання.

2.1.10. Повертає майно “Поклажодавцю” повністю або частково за письмовою вимогою останнього не пізніше трьох днів з дня одержання такої вимоги. Повернення майна оформлюється актом прийому-передачі з зберігання.

2.1.11. Повертає майно “Поклажодавцю” повністю після припинення договору. Повернення майна оформлюється актом прийому-передачі з зберігання.

2.1.12. Надає “Поклажодавцю” будь-яку інформацію в межах своєї компетенції про майно, прийняте на зберігання за цим договором за письмовою вимогою.

2.1.13. У разі реорганізації попередити свого правонаступника про існування зобов'язань перед “Поклажодавцем” за цим договором або повернути майно “Поклажодавцю”.

2.1.14. Вправі вимагати оплати за фактичний строк зберігання.

2.2. “Поклажодавець”:

2.2.1. Передає майно “Зберігачу” відповідно актів прийому-передачі, які є невід'ємною частиною договору.

2.2.2. Одержує майно після припинення договору в місті його зберігання.

2.2.3. Письмово попереджує “Зберігача” про наявні (приховані) шкідливі властивості майна.

2.2.4. Оплачує послуги по зберіганню згідно даного договору.

2.3. Сторони проводять інвентаризацію Товару Поклажодавця на складі Зберігача, результати якої оформляються Сторонами Інвентаризаційною відомістю на Товар.

2.4. У випадку розбіжності результатів інвентаризації з даними однієї зі Сторін, Сторони протягом 3 (трьох) робочих днів проводять уточнену інвентаризацію і звірення з даними, зазначеними в обліковій документації (актах інвентаризації попередніх періодів, актах приймання-передачі Товару на зберігання і зняття зі зберігання, товарно-транспортних накладних) Зберігача і Поклажодавця. Після проведення зазначених заходів уповноважені представники Сторін зобов'язані скласти відповідний Акт про інвентаризацію товару.

2.5. Зберігач не має права використовувати товар, переданий на зберігання, у власному виробничому або господарському обороті.

2.6. Товар забороняється закладати в якості заставного майна з метою отримання кредитів чи податкової заборгованості.

3. ЗАГАЛЬНА СУМА ДОГОВОРУ, ПОРЯДОК ТА ФОРМА РОЗРАХУНКІВ

3.1. Розрахунок за зберігання майна проводиться на підставі наданих “Зберігачем” рахунків, після підписання акту прийому наданих послуг по діючим тарифам (розцінкам), які є невід'ємною частиною цього договору та наведені у Додатку №1. Сума договору складає _____ грн. (_____ грн., __ коп.), у тому числі ПДВ _____ грн. (_____ грн., __ коп.).

3.2. Форма розрахунку – безготівкова, платіжним дорученням в національній валюті України.

3.3. Оплата за отримані послуги здійснюється “Поклажодавцем” на протязі 5 (п'яти) банківських днів з дня отримання рахунку та акту виконаних робіт, при умові наявності відповідних бюджетних асигнувань на зазначені цілі на рахунку Поклажодавця та надання дозволу органами Державного казначейства України на проведення оплати.

3.4. У випадку, якщо протягом календарного місяця Товар, за умов даного Договору, Поклажодавцем на зберігання Зберігачу не передається, та відсутній Товар на зберіганні, Зберігач не виставляє рахунок на оплату за послуги зберігання, а Поклажодавець не має зобов'язання щодо сплати.

4. ВИРІШЕННЯ СПІРНИХ ПИТАНЬ

4.1. Усі спори, що виникають з цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між сторонами.

4.2. Якщо відповідний спір неможливо вирішити шляхом переговорів, він вирішується в судовому порядку за встановленою підвідомчістю та підсудністю такого спору відповідно до чинного законодавства України.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

5.1. Сторони несуть відповідальність за невиконання чи неналежне виконання своїх зобов'язань за цим Договором у розмірі завданих збитків. Збитки підлягають відшкодуванню в повній сумі окремо від встановлених даним Договором сум на відшкодування пені.

5.2. Зберігач зобов'язаний відшкодувати Поклажодавцю, прийнятого на зберігання, збитки в разі:

1) втрати (нестачі) Товару - в розмірі вартості втраченого товару або товару, якого не вистачає;

2) пошкодження товару - в розмірі суми, на яку знизилась його вартість.

5.3. У випадку виявлення факту втрати (нестачі) товару уповноважені представники Сторін складають Акт. Для визначення обсягів втрат фактичні залишки товару на складі будуть порівнюватись із різницею між обсягами товару, які надійшли на склад Зберігача та були передані Поклажодавцю відповідно до товарно-супровідних документів, актів приймання-передачі товару та попередніх актів звірки залишків товару. Вартість втраченого товару буде встановлюватись за вартістю переданого на зберігання товару згідно актів приймання-передачі.

5.4. За порушення строків повернення товару зі зберігання Зберігач зобов'язується сплатити Поклажодавцю, за його вимогою, пеню в розмірі 0,5 % від вартості несвоєчасно повернутого товару за кожен повну добу затримки.

5.5. За порушення терміну оплати послуг по зберіганню товару Поклажодавець зобов'язується сплатити Зберігачу, за його вимогою, пеню в розмірі 0,5 % від суми несвоєчасно сплачених, або неоплачених послуг, за кожен повну добу затримки.

5.6. Сплата неустойки і відшкодування причинених збитків не звільняє винну Сторону від виконання зобов'язання в натурі.

6. ТЕРМІН ДІЇ ТА УМОВИ ЗМІН ДОГОВОРУ

6.1. Договір на зберігання діє з моменту підписання до 31 грудня ____ року, а у частині взаєморозрахунків до повного виконання фінансових зобов'язань за цим Договором.

6.2. Договір може бути змінений за згодою сторін, а також достроково розірваний при невиконанні вимог даного договору за ініціативою однієї із сторін, або у випадках, передбачених законом.

6.3. Сторона з ініціативи якої припиняється виконання договору, повинна за один місяць повідомити про це іншу Сторону в письмовій формі.

6.4. Виконання зобов'язань, що витікають із даного Договору також припиняються при виявленні нездатності однієї з сторін виконати умови Договору.

7. АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

7.1. При виконанні своїх зобов'язань за цим Договором, Сторони, їх афілійовані особи, працівники або посередники не виплачують, не пропонують виплатити і не дозволяють виплату будь-яких грошових коштів або передачу цінностей, прямо або опосередковано, будь-яким особам, для впливу на дії чи рішення цих осіб з метою отримати які-небудь неправомірні переваги чи на інші неправомірні цілі.

При виконанні своїх зобов'язань за цим Договором, Сторони, їх афілійовані особи, працівники або посередники не здійснюють дії, що кваліфікуються законодавством, як дача / отримання хабара, комерційний підкуп, а також дії, що порушують вимоги законодавства України та міжнародних актів про протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Кожна із Сторін цього Договору відмовляється від стимулювання будь-яким чином працівників іншої Сторони, в тому числі шляхом надання грошових сум, подарунків, безоплатного виконання на їх адресу робіт (послуг) та іншими, не поименованими у цьому пункті способами, що ставить працівника в певну залежність і спрямованого на забезпечення виконання цим працівником будь-яких дій на користь стимулюючої його Сторони.

Під діями працівника, здійснюваними на користь стимулюючої його Сторони, розуміються:

- надання невиправданих переваг у порівнянні з іншими контрагентами;
- надання будь-яких гарантій;
- прискорення існуючих процедур;
- інші дії, що виконуються працівником в рамках своїх посадових обов'язків, але йдуть в розріз з принципами прозорості та відкритості взаємин між Сторонами.

7.2. Уразі виникнення у Сторони підозр, що відбулося або може відбутися порушення будь-яких антикорупційних умов, відповідна Сторона зобов'язується повідомити іншу Сторону у письмовій формі.

У письмовому повідомленні Сторона зобов'язана послатися на факти або надати матеріали, що достовірно підтверджують або дають підставу припускати, що відбулося або може відбутися порушення будь-яких положень цих умов контрагентом, його афілійованими особами, працівниками або посередниками виражається в діях, які кваліфікуються відповідним законодавством, як дача або одержання хабара, комерційний підкуп, а також діях, що порушують вимоги законодавства України та міжнародних актів про протидію легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом.

7.3. Сторони цього Договору визнають проведення процедур щодо запобігання корупції і контролюють їх дотримання. При цьому Сторони забезпечують реалізацію процедур з проведення перевірок з метою запобігання ризиків залучення Сторін у корупційну діяльність.

7.4. Сторони визнають, що їх можливі неправомірні дії та порушення антикорупційних умов цього Договору можуть спричинити за собою несприятливі наслідки – від зниження рейтингу надійності контрагента до істотних обмежень по взаємодії з контрагентом, аж до розірвання цього Договору.

7.5. Сторони гарантують повну конфіденційність при виконанні антикорупційних умов цього Договору, а також відсутність негативних наслідків як для Сторони Договору в цілому, так і для конкретних працівників Сторони Договору, які повідомили про факт порушень.

8. ФОРС-МАЖОР

8.1. Сторони звільняються від відповідальності за часткове або повне невиконання зобов'язань по даному Договору, якщо це є наслідком дії непереборної сили, таких як: пожежа, повінь, землетрус, військові дії, зміни в законодавстві та інше, за умови, що дані обставини безпосередньо впливали на виконання даного Договору.

8.2. Сторона, яка не в змозі виконати свої договірні зобов'язання, негайно інформує іншу сторону письмово про початок та припинення дії вказаних обставин.

8.3. При відсутності своєчасного повідомлення, передбаченого пунктом 8.2. цього Договору сторона зобов'язана відшкодувати іншій стороні збитки, спричинені неповідомленням або несвоєчасним повідомленням.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1 Усі правовідносини, що виникають з цього Договору, або пов'язані з ним, у тому числі пов'язані з дійсністю, укладанням, виконанням, зміною та припиненням цього договору, тлумачення його умов, визначенням наслідків недійсності або порушення договору, регламентуються цим договором та відповідними нормами чинного в Україні законодавства.

9.2. Цей Договір може бути розірваний достроково лише за взаємною згодою сторін.

9.3. З дати укладення цього Договору будь-які зміни і доповнення до нього повинні бути вчинені в письмовому вигляді і підписані уповноваженими на те представниками Сторін.

9.4. Цей Договір складений в двох примірниках, по одному для кожної зі Сторін, які мають однакову юридичну силу.

10. РЕКВІЗИТИ І ПІДПИСИ СТОРІН:

ЗБЕРІГАЧ	ПОКЛАЖОДАВЕЦЬ
Підприємство _____ Адреса Підприємства _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____ Директор підприємства « _____ » _____ (ПІБ директора) _____ підпис МП	_____ митниця Держмитслужби Адреса митниці _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____ Начальник _____ митниці _____ (ПІБ начальника) _____ підпис МП

**ПРОТОКОЛ
узгодження договірної ціни**

«__» _____ р.
ТАРИФИ (РОЗЦІНКИ) ПОСЛУГ ПО ЗБЕРІГАННЮ ТОВАРІВ ТА АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

№ з/п	Назва послуги	Ціна за добу (грн.) з ПДВ
1	Зберігання товарів у закритому сховищі	___,00 за 1 тонну
2	Зберігання товарів на відкритому майданчику	___,00 за 1 тонну
3	Зберігання легкових автотранспортних засобів вагою до 2 тонн	___,00 за 1 од.
4	Зберігання легкових автотранспортних засобів вагою до 2 тонн	___,00 за 1 од.

ТАРИФИ (РОЗЦІНКИ) ПОСЛУГИ З НАВАНТАЖЕННЯ-РОЗВАНТАЖЕННЯ ТОВАРІВ

№ з/п	Назва послуги	Одиниця виміру	Вартість послуг (грн.)
1	Послуги навантаження/розвантаження палетованого вантажу (механізований спосіб)	1 тонна	___,00
2	Послуги навантаження/розвантаження напалетованого вантажу (ручний спосіб)	1 тонна	___,00

ЗБЕРІГАЧ

ПОКЛАЖОДАВЕЦЬ

Підприємство _____

_____ митниця Держмитслужби

Адреса Підприємства _____

Адреса митниці _____

р/р _____
назва банківської установи _____, МФО _____,
код ЄДРПОУ _____

р/р _____
назва банківської установи _____, МФО _____,
код ЄДРПОУ _____

Директор «_____»

Начальник митниці

_____ (ПІБ директора)

_____ (ПІБ начальника)

_____ підпис

_____ підпис

МП

МП

Додаток 2
до Методичних рекомендацій

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник _____
митниці Держмитслужби

прізвище, ім'я, по батькові)

(дата) _____
(підпис)

АКТ
ОПISУ, ОЦІНКИ ТА ПЕРЕДАЧІ МАЙНА
від _____ 20 ____ р. № _____

Складений комісією, що діє на підставі _____
(найменування документу та органу
_____ від _____ № _____, у складі
Держмитслужби, що його видав)

голови комісії:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

та членів комісії:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

1. Відповідно до Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від **25 серпня 1998 р. № 1340**, та на підставі:

(вказуються документи дозвільного характеру, рішення контролюючих органів, номер і
дата договору з підприємством, якому доручається реалізація, знищення, утилізація чи

переробка майна та інші документи, що вказують на обраний спосіб розпорядження майном)
комісія прийняла рішення про розпорядження нижчепереліченим майном за такою
розпорядчою процедурою:

(вказується обрана комісією розпорядча процедура, найменування і код згідно з ЄДРПОУ
суб'єкта господарювання (органу державної виконавчої влади), якому передається майно)

№ з/п	Номер, дата супровідного чи облікового документа	Найменування майна (з детальною характеристикою кожного предмета)	Одиниця виміру	Кількість	Вартість за одиницю (грн.)	Загальна вартість (грн.)	Відсоток зносу (%)	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8	9

- Загальна вартість майна за цим актом становить _____ (грн.).
2. Загальна вартість вищепереліченого майна, визначена відповідно до висновку суб'єкта оціночної діяльності (експерта) _____
(найменування суб'єкта оціночної діяльності від _____ № _____, становить _____ (грн.).
3. Торговельна винагорода спеціалізованої торговельної організації становить (__ %) _____ (грн.).
4. Загальна сума, яка підлягає перерахуванню до бюджету, становить _____ (грн.), в тому числі:
податок на додану вартість _____ (грн.);
надходження від реалізації _____ (грн.).
5. Цей акт складено в _____ примірниках.

Голова комісії: _____
(прізвище, ім'я, по батькові) _____ (підпис)

Члени комісії: _____
(прізвище, ім'я, по батькові) _____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові) _____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові) _____ (підпис)

Згідно з цим актом майно, перелічене за порядковими номерами з _____ по _____, прийняв і про відповідальність за втрату чи псування майна мене

_____ (прізвище, ім'я, по батькові та посада особи – представника суб'єкта господарювання, що прийняв майно на зберігання) попереджено.

_____ (дата)

_____ (підпис)

Примітка. Пункти 2–4 акту опису, оцінки та передачі майна заповнюються лише у разі реалізації майна.

ПРИМІРНИЙ ДОГОВІР НА ПРОВЕДЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ ОЦІНКИ

м.

« »

р.

_____ митниця Держмитслужби (далі Замовник), в особі начальника митниці _____, що діє на підставі Положення про _____ митницю Держмитслужби, та суб'єкт оціночної діяльності «_____» (далі Виконавець), що діє на підставі Статуту, уклали даний Договір про наступне.

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Предметом договору є виконання незалежної оцінки з визначення вартості пред'явленого до оцінки майна для подальшої реалізації, у тому числі через проведення торгів (аукціонів). Код ДК 021:2015 – 79419000-4 (Виконання незалежної оцінки з визначення вартості пред'явленого до оцінки майна (послуги по проведенню товарознавчої експертизи).

1.2 Замовник згідно заявки доручає, а Виконавець бере на себе зобов'язання щодо виконання послуг з незалежної оцінки об'єктів (товарів) комерційного призначення, в т.ч. обладнання (далі майно).

1.3. Термін виконання робіт за договором складає десять робочих днів з дати надання замовлення.

1.4. На проведення кожної експертизи, оцінки вартості майна Замовник подає окреме замовлення підписане начальником, або його заступником та головним бухгалтером митниці.

2. ВАРТІСТЬ ПОСЛУГ

2.1. Загальна сума за цим Договором становить _____ грн. без ПДВ. Сума Договору може бути змінена за взаємною згодою сторін.

Вартість послуг визначається протоколом погодження договірної ціни, що є невід'ємною частиною даного Договору (Додаток 1) та кошторисом з виконання робіт з рецензування звітів про оцінку.

1.1.2.2. Оплата за цим договором здійснюється Замовником після фактичного виконання послуг, зазначених в п.1.1 на підставі наданих Виконавцем рахунків, підписання акту прийому наданих послуг відповідно до тарифів. Тарифи встановлюються протоколом узгодження договірної ціни, який є невід'ємною частиною цього договору і, за умови наявності відповідних бюджетних асигнувань на зазначені цілі на рахунку Замовника та надання дозволу органами Державного казначейства України на проведення оплати.

3. ПОРЯДОК РОЗРАХУНКУ

3.1. Оплата за цим Договором проводиться Замовником протягом 10 днів після повного завершення робіт по оцінці майна, визначеного в п. 1.1 Договору, включаючи усунення виявлених під час приймання робіт недоліків та підписання Сторонами акта наданих послуг по незалежній оцінці.

3.2. Оплата Замовником за послуги по оцінці вартості майна здійснюється шляхом перерахування на розрахунковий рахунок Виконавцю, на підставі виставленого Рахунку та Акту виконаних робіт, за умови надання дозволу органами Державного казначейства України на проведення оплати.

3.3. Оплата послуг здійснюється в національній валюті.

4. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ СТОРІН

4.1. Виконавець зобов'язаний:

4.1.1. Проводити повне дослідження і надавати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок, що ґрунтується на спеціальних знаннях і зроблений на підставі діючих стандартів та наукових методик, у терміни обумовлені в замовленні, але не менші за необхідні для проведення експертизи.

4.1.2. Передати після завершення робіт Замовнику звіт (висновок) про експертну оцінку, оформлений в установленому порядку. Виконавець за вимогою Замовника надає пояснення по звіту безоплатно. При передачі звіту про незалежну оцінку, в ньому має бути передбачено наступне:

- вказана дата оцінки, дата закінчення складання звіту і термін дії звіту (максимум 6 місяців);

- обов'язково врахована оцінювачем при визначенні вартості майна інформація Замовника про розмір мита і акцизного податку (щодо підакцизних товарів);

- зазначено, що оцінна вартість визначена без урахування податку на додану вартість;

- можливість проведення доопрацювання (актуалізації) оцінки майна на вимогу Замовника на безоплатній основі.

4.1.3. Виконавець зобов'язаний здійснити рецензування підготовленого ним висновку у порядку, встановленому законодавством України про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність. Особою, яка залучається Виконавцем для рецензування, не може бути особа, що має особисту матеріальну чи іншу заінтересованість в результатах такої оцінки.

4.1.4. Виконавець зобов'язаний на вимогу Замовника давати пояснення щодо поданого Експертного висновку, процесу оцінки та об'єкту оцінки.

4.1.5. Інформувати Замовника про укладення договорів субпідряду зі спеціалізованими організаціями, що залучаються для виконання робіт за цим Договором і забезпечувати контроль за ходом робіт, що виконуються ними.

4.1.6. Одночасно з передачею звіту про експертну оцінку надати Замовнику у разі наявності інформацію, зібрану ним в процесі виконання роботи, і акт приймання-передачі робіт по незалежній оцінці;

4.1.7. Не розголошувати і не використовувати відомості, отримані під час документального ознайомлення з матеріалами справи, в своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

4.1.8. Якщо в процесі роботи Виконавця виявлена потреба у проведенні повної або часткової інвентаризації майна, або інших робіт, які стосуються цього Договору, Виконавець письмово повідомляє Замовника про необхідність проведення такої роботи. Вказані роботи виконуються за рахунок Замовника. Термін виконання робіт по оцінці вартості майна при цьому автоматично продовжується на термін, необхідний для проведення інвентаризації, але не більше ніж 20 днів.

4.2. Замовник зобов'язаний:

4.2.1. Забезпечити Виконавцю доступ до об'єкту оцінювання в термін, узгоджений Сторонами.

4.2.2. Надавати Виконавцеві за його вимогою копії наявної товаросупровідної та технічної документації на об'єкт оцінювання.

4.2.3. Надати Виконавцеві довідку про рівень оподаткування відповідного майна.

4.2.3. Прийняти виконані роботи та підписати акт приймання-передачі виконаних робіт за умови їх належного виконання протягом трьох днів з дати одержання названого акта від Виконавця.

4.2.4. Оплатити Виконавцю роботи, визначені в п. 1.1. цього Договору, у розмірах та в строки, встановлені Договором.

5. ЯКІСТЬ РОБІТ ТА ГАРАНТІЙНІ ТЕРМІНИ

5.1. Надані Виконавцем послуги повинні відповідати нормам Законів України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», «Про судову експертизу», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національного стандарту №1 «Загальні засади оцінки майна та майнових прав»».

5.2. Термін дії звіту (висновку) експертної оцінки становить 6 календарних місяців.

5.3. Якщо протягом вищевказаного строку будуть виявлені недоліки, які не дозволяють продовжити використання результатів виконаних робіт експертної оцінки, даний термін продовжується на період усунення недоліків. Усунення недоліків Виконавцем здійснюється за власний рахунок.

5.4. Якщо Виконавець протягом строку, вказаного в акті виявлених недоліків, не усуне недоліки у виконаних роботах експертної оцінки, Замовник має право усунути недоліки силами іншого виконавця з оплатою витрат за рахунок Виконавця.

5.5. Надання та отримання інформаційних матеріалів і документів, що містять інформацію конфіденційного характеру або є комерційною таємницею, має проводитись у відповідності з чинним законодавством України.

5.6. Інформація отримана Виконавцем, не може бути надана третім особам без дозволу Замовника.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

6.1. У випадках порушення своїх зобов'язань за цим Договором Сторони несуть відповідальність, визначену цим Договором та чинним в Україні законодавством. Порушенням зобов'язання є його невиконання або неналежне виконання, тобто з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання.

6.2. Сторони не несуть відповідальності за порушення своїх зобов'язань за цим Договором, якщо воно сталося не з їх вини. Сторона вважається невинною, якщо вона доведе, що вжила всіх залежних від неї заходів для належного виконання зобов'язань.

6.3. Виконавець не несе відповідальності за наслідки виконання робіт у випадку надання Замовником інформації, яка не відповідає дійсності.

6.4. Виконавець не несе відповідальності за наслідки, що виникли у зв'язку з використанням результатів оцінки з метою, що не були предметом Договору.

6.5. Недоліки роботи внаслідок виконання робіт по експертній оцінці, яка не відповідає встановленим нормам мають бути на вимогу Замовника усунуті Виконавцем за його рахунок в 7 денний термін. Виконавець також відшкодовує Замовнику понесені ним витрати і збитки, завдані неналежним виконанням обумовлених Договором робіт. Крім того, з Виконавця на користь Замовника стягується штраф у розмірі 10% вартості неякісних послуг з проведення випробувань.

6.6. В разі порушення терміну надання обумовлених Договором послуг з експертної оцінки з вини Виконавця він сплачує Замовнику пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України за кожний день прострочення, а прострочення понад 30 днів додатково стягується штраф у розмірі 7% вказаної вартості.

6.7. При порушенні терміну оплати обумовленої Договором вартості послуг більше 10 днів з вини Замовника, останній сплачує пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України за кожен день затримки.

6.8. За порушення інших умов Договору, не обумовлених цим розділом, винна Сторона сплачує іншій на її вимогу 0,1% вартості послуг по Договору.

6.9. Сплата неустойки не звільняє Сторони від виконання своїх зобов'язань або усунення недоліків.

6.10. Виконавець несе відповідальність за достовірність наданого Експертного висновку згідно чинного законодавства України.

6.11. Виконавець несе повну відповідальність за збереження та цілісність об'єктів оцінювання, переданих йому на експертизу.

7. ДІЯ ОБСТАВИН НЕПЕРЕБОРНОЇ СИЛИ

7.1. Сторони звільняються від відповідальності за повне або часткове невиконання або неналежне виконання зобов'язань, передбачених цим Договором, якщо воно спричинено непереборною силою, а саме: пожежею, повінню, землетрусом, аварією на транспорті, військовими діями, якщо ці обставини безпосередньо вплинули на виконання договірних зобов'язань.

7.2. Після припинення дії обставин непереборної сили перебіг терміну виконання зобов'язань поновлюється.

7.3. Сторона, яка перебуває під дією обставин непереборної сили і у зв'язку з цим не може виконати зобов'язання за Договором, повинна не пізніше 3 днів з моменту їх настання письмово повідомити іншу Сторону. Несвоєчасне повідомлення позбавляє винну Сторону посилатися на такі обставини для звільнення від відповідальності. Доказом наявності обставин непереборної сили і строку їх дії є затверджені довідки вповноважених на те органів.

7.4. Якщо обставини непереборної сили будуть діяти більше 2-х місяців, то кожна сторона буде вправі розірвати Договір повністю або частково і жодна із сторін не буде вимагати від іншої сторони відшкодування можливих збитків.

8. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

8.1. Усі спори, які можуть виникнути з даного Договору, Сторони вирішують шляхом переговорів або в судовому порядку за встановленою підвідомчістю та підсудністю такого спору у порядку, визначеному відповідно до чинного законодавства України.

9. ПОРЯДОК ЗМІНИ, ДОПОВНЕННЯ ТА ДОСТРОКОВОГО РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ

9.1. Зміни в цей Договір можуть бути внесені за взаємною згодою Сторін, що оформлюється додатком до даного Договору.

9.2. Зміни та доповнення, додаткові угоди та додатки до цього Договору є його невід'ємною частиною і мають юридичну силу у разі, якщо вони викладені у письмовій формі та підписані уповноваженими не те представниками Сторін.

9.3. Дострокове розірвання цього Договору може мати місце за згодою сторін або на підставах, передбачених чинним законодавством України, з відшкодуванням понесених збитків.

9.4. Замовник має право розірвати цей Договір в наступних випадках:

- затримка Виконавцем строку надання послуг з експертної оцінки з його вини, коли строк, встановлений в цьому Договорі, збільшується більше ніж на місяць;
- виконані роботи не відповідають встановленим нормам.

9.5. Виконавець має право розірвати цей Договір в наступних випадках:

- при вказівці Замовника призупинити виконання робіт за цим Договором по причині, що не залежить від Виконавця, на строк, що перевищує один місяць;
- втрати Замовником можливості подальшого фінансування виконання робіт за цим Договором.

9.6. При розірванні Договору за спільним рішенням Замовника і Виконавця незавершені роботи передаються Замовнику, який оплачує Виконавцю вартість частково виконаних робіт в обсязі, визначеному ними спільно.

10. ІНШІ УМОВИ

10.1. Цей договір набуває чинності з моменту його підписання і діє до повного виконання Сторонами своїх зобов'язань за цим Договором, але не пізніше _____ р.

10.2. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням, умов цього Договору і не врегульовані ним, регламентуються нормами чинного законодавства України.

10.3. Додаткові угоди та додатки до цього Договору є його невід'ємними частинами і мають юридичну силу у разі, якщо вони викладені у письмовій формі, підписані Сторонами та скріплені їх печатками.

10.4. Договір складено у двох примірниках – по одному для кожної із сторін, кожен з яких має однакову юридичну силу.

11. АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

11.1. При виконанні своїх зобов'язань за цим Договором, Сторони, їх афілійовані особи, працівники або посередники не виплачують, не пропонують виплатити і не дозволяють виплату будь-яких грошових коштів або передачу цінностей, прямо або опосередковано, будь-яким особам, для впливу на дії чи рішення цих осіб з метою отримати які-небудь неправомірні переваги чи на інші неправомірні цілі.

При виконанні своїх зобов'язань за цим Договором, Сторони, їх афілійовані особи, працівники або посередники не здійснюють дії, що кваліфікуються законодавством, як дача / отримання хабара, комерційний підкуп, а також дії, що порушують вимоги законодавства України та міжнародних актів про протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Кожна із Сторін цього Договору відмовляється від стимулювання будь-яким чином працівників іншої Сторони, в тому числі шляхом надання грошових сум, подарунків, безоплатного виконання на їх адресу робіт (послуг) та іншими, не поименованими у цьому пункті способами, що ставить працівника в певну залежність і спрямованого на забезпечення виконання цим працівником будь-яких дій на користь стимулюючої його Сторони.

Під діями працівника, здійснюваними на користь стимулюючої його Сторони, розуміються:

- надання невинуватених переваг у порівнянні з іншими контрагентами;
- надання будь-яких гарантій;
- прискорення існуючих процедур;
- інші дії, що виконуються працівником в рамках своїх посадових обов'язків, але йдуть в розріз з принципами прозорості та відкритості взаємин між Сторонами.

11.2. У разі виникнення у Сторони підозр, що відбулося або може відбутися порушення будь-яких антикорупційних умов, відповідна Сторона зобов'язується повідомити іншу Сторону у письмовій формі.

У письмовому повідомленні Сторона зобов'язана послатися на факти або надати матеріали, що достовірно підтверджують або дають підставу припускати, що відбулося або може відбутися порушення будь-яких положень цих умов контрагентом, його афілійованими особами, працівниками або посередниками виражається в діях, які кваліфікуються відповідним законодавством, як дача або одержання хабара, комерційний підкуп, а також діях, що порушують вимоги законодавства України та міжнародних актів про протидію легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом.

11.3. Сторони цього Договору визнають проведення процедур щодо запобігання корупції і контролюють їх дотримання. При цьому Сторони забезпечують реалізацію процедур з проведення перевірок з метою запобігання ризиків залучення Сторін у корупційну діяльність.

11.4. Сторони визнають, що їх можливі неправомірні дії та порушення антикорупційних умов цього Договору можуть спричинити за собою несприятливі наслідки – від зниження рейтингу надійності контрагента до істотних обмежень по взаємодії з контрагентом, аж до розірвання цього Договору.

11.5. Сторони гарантують повну конфіденційність при виконанні антикорупційних умов цього Договору, а також відсутність негативних наслідків як для Сторони Договору в цілому, так і для конкретних працівників Сторони Договору, які повідомили про факт порушень.

12. РЕКВІЗИТИ І ПІДПИСИ СТОРІН

ВИКОНАВЕЦЬ	ЗАМОВНИК
Підприємство _____	_____ митниця Держмитслужби
Адреса Підприємства _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____	Адреса митниці _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____
Директор підприємства « _____ »	Начальник митниці
_____ (ПІБ директора)	_____ (ПІБ начальника)
_____ підпис МП	_____ підпис МП

**ПРОТОКОЛ
узгодження договірної ціни**

«__» _____ р.

_____ митниця Держмитслужби (далі **Замовник**), в особі начальника митниці _____, що діє на підставі Положення про _____ митницю Держмитслужби, та ТОВ «_____» (далі **Виконавець**), що діє на підставі Статуту, підтверджують, що сторони прийшли до згоди щодо розміру договірної ціни за послуги з виконання незалежної оцінки наступних товарів:

№ з/п	Найменування	Кількість (шт.)
1		
2		
3		
4		
5		

Вартість виконання послуг з незалежної оцінки зазначених товарів становить _____ грн. (_____ грн.).

Строк виконання оцінки – 15 робочих днів після надання інформації про об'єкти оцінки.

2. Цей Протокол Узгодження договірної вартості є невід'ємною частиною Договору.

ВИКОНАВЕЦЬ	ЗАМОВНИК
ТОВ _____	_____ митниця Держмитслужби
Адреса Підприємства _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____	Адреса митниці _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____
Директор підприємства «_____» _____ (ПІБ директора) _____ підпис МП	Начальник митниці _____ (ПІБ начальника) _____ підпис МП

**КНИГА ОБЛІКУ
актів опису, оцінки та передачі майна**

1	2	3	4	5	6	7	Гранична дата та сума коштів від реалізації, яка повинна надійти до бюджету (заповнюється після продажу)		Дані про надходження коштів до бюджету	
							дата	сума	дата	сума
Порядковий номер	Номер акта опису, оцінки та передачі майна	Дата акта опису, оцінки та передачі майна	Короткий опис майна	Вартість майна згідно з актом опису, оцінки та передачі (грн.)	Обрана процедура розпорядження майном	Найменування органу (підприємства, організації), якому передане майно				

ПРИМІРНИЙ ДОГОВІР ПРО НАДАННЯ ПОСЛУГ

м. _____ “__” _____ р.
Підприємство «_____» (надалі – Виконавець), яке здійснює свою господарську діяльність на підставі ліцензії _____, виданої _____, в особі Директора _____, який діє на підставі Статуту, з однієї сторони та _____ митниця Держмитслужби (надалі – Замовник), в особі начальника митниці _____, який діє на підставі Положення про _____ митницю Держмитслужби, з іншої сторони, в подальшому разом іменуються – Сторони, а кожна окремо – Сторона, уклали цей Договір про надання послуг (надалі – Договір) про наступне:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Замовник доручає, а Виконавець бере на себе зобов’язання надати послуги із переробки, утилізації чи знищення майна, що належать на праві власності Замовнику, на умовах, які передбачені цим Договором, а Замовник зобов’язується оплатити надані послуги.

2. ПОРЯДОК НАДАННЯ, ЗДАЧІ ТА ПРИЙМАННЯ ПОСЛУГ

2.1. Виконавець здійснює надання Послуг після отримання Заявки Замовника, яка є невід’ємною частиною цього Договору. У Заявці вказується вид необхідних Послуг, які Виконавець повинен виконати на умовах даного Договору, а також найменування Майна, кількість, пакування, клас небезпеки та інші необхідні для виконання Послуг дані. Типова форма Заявки передбачена у Додатку № 1 до даного Договору.

2.2. Після отримання Заявки та підписання Протоколу узгодження договірної ціни, який є невід’ємною частиною цього Договору, Виконавець надає Замовникові рахунок для оплати послуг.

2.3. Після здійснення передоплати Замовник передає майно Виконавцю за Актом прийому-передачі майна, в якому зазначаються остаточні кількісні та вагові показники майна. Акт прийому-передачі майна підписується уповноваженими на це представниками сторін.

2.4. Замовник здійснює перевезення майна на об’єкт Виконавця, який знаходиться за адресою: _____, власними силами або силами Виконавця, про що зазначається у Заявці та Протоколі узгодження договірної ціни.

2.5. У разі надання Виконавцем послуг з перевезення майна, завантаження майна на транспорт здійснюється Замовником.

2.6. Замовник гарантує, що передані Виконавцю по даному договору майно не містять прекурсорів, психотропних, наркотичних, радіоактивних та вибухонебезпечних речовин.

2.7. Пакування майна, які передаються Виконавцю, повинні відповідати діючим санітарним нормам і правилам, бути промарковані та забезпечувати їх безпечно перевезення та зберігання.

2.8. Знищення проводиться під контролем членів комісії, створеної відповідно до пункту 7 Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.1998 № 1340.

2.9. Послуги вважаються наданими Виконавцем в момент здійснення ним фактичного знищення кожної окремої партії Відходів, що оформлюється Актом знищення (додаток 3) в двох примірниках, які підписуються комісією створеною Замовником відповідно до пункту 7 Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.1998 № 1340.

2.10. Передача Виконавцем та приймання Замовником наданих Послуг здійснюється шляхом підписання Сторонами Акту приймання-передачі наданих Послуг, який складає та надсилає Замовникові Виконавець не пізніше трьох робочих днів з моменту завершення надання послуг.

2.11. Протягом десяти банківських днів з дати отримання Акту приймання-передачі наданих Послуг Замовник підписує його або надає Виконавцю вмотивовану відмову. Якщо Акт приймання-передачі наданих Послуг не буде підписано й повернено Виконавцю у встановлений цим Договором термін та від Замовника не надійде обґрунтована претензія, послуги вважаються наданими Виконавцем належним чином й прийнятими на підставі одностороннього Акту.

2.12. Конкретний перелік відходів, у разі їх утворення у Замовника, передаються Виконавцю протягом року, що фіксується в Протоколі узгодження договірної ціни (Додаток №2).

2.13. Інші види послуг, не передбачені цим договором, обумовлюються додатковими угодами до цього договору, або іншими договорами.

3. ВАРТІСТЬ ПОСЛУГ ТА ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ

3.1. Вартість послуг на кожну окрему партію майна розраховується відповідно до Заявки Замовника на підставі тарифів на утилізацію окремих видів майна, який є договірним та узгоджується Сторонами у Протоколі узгодження договірної ціни. Сума договору складає _____ грн. __ коп. (_____ гривень __ копійок).

3.2. Замовник здійснює 100% оплату наданих Послуг по кожній окремій партії майна шляхом перерахування грошових коштів на поточний рахунок Виконавця протягом 5 (п'яти) банківських днів з моменту підписання Актів приймання-передачі наданих послуг при умові наявності відповідних бюджетних асигнувань на зазначені цілі на рахунку Замовника та надання дозволу органами Державного казначейства України на проведення оплати.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

4.1. Замовник зобов'язаний:

4.1.1. Заздалегідь, повідомити Виконавця про види відходів, їх кількість, та інформувати про склад відходів, що підлягають передачі.

4.1.2. Своєчасно та в повному обсязі оплачувати послуги у відповідності до умов цього Договору.

4.1.3. Передавати майно відповідно до поданих Заявок.

4.2. Замовник має право:

4.2.1. На одержання достовірної та своєчасної інформації щодо надання послуг Виконавцем.

4.2.2. Контролювати надання послуг за умовами цього Договору.

4.3. Виконавець зобов'язаний:

4.3.1. Забезпечити надання послуг у порядку, встановленому цим Договором.

4.3.2. Забезпечити підготовку та передачу в установленому порядку Акту приймання-передачі наданих послуг за результатами завершення надання послуг.

4.4. Виконавець має право:

4.4.1. Своєчасно та в повному обсязі отримувати плату відповідно до умов цього Договору.

4.4.2. Під власну відповідальність залучати третіх осіб для надання окремих видів послуг за цим Договором.

4.4.3. Відмовитися від надання послуг у разі порушення своїх зобов'язань Замовником щодо оплати грошових коштів на умовах передбачених даним Договором.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

5.1. За невиконання або неналежне виконання зобов'язань за цим договором Сторони несуть майнову відповідальність за цим договором та чинним законодавством України.

5.2. Сторона, яка є винною в порушенні своїх зобов'язань, повинна відшкодувати іншій Стороні всі спричинені таким порушенням збитки так, як це передбачено чинним законодавством, у тому числі недержаний прибуток.

5.3. Сторони вирішують всі спори та розбіжності, що можуть виникнути при виконанні цього договору, шляхом переговорів. У випадку, якщо в результаті переговорів між Сторонами не буде досягнуто згоди, спір підлягає розгляду у Господарському суді за місцем знаходження Виконавця.

6. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ

6.1. Сторони звільняються від відповідальності за часткове або повне невиконання зобов'язань по договору, якщо це невиконання є наслідком обставин непереборної сили, як то: стихійні лиха, війни та воєнні дії, страйки, масові безладдя та заворушення, аварії та катастрофи, а також акти органів державної влади та/або управління, що роблять неможливим виконання договору. При цьому термін виконання зобов'язань по цьому договору пролонгується на строк, протягом якого діяли форс-мажорні обставини.

6.2. При настанні вищезазначених обставин непереборної сили винна Сторона повинна у 10-ти денний строк сповістити про них іншу Сторону. Несвочасне повідомлення Виконавцем Замовника про настання форс-мажорних обставин, позбавляє Сторону права посилаючись на такі обставини і зобов'язує до виконання узятих по даному Договору зобов'язань у повному обсязі. Висновок, наданий відповідною Торговельно-промисловою палатою або іншою компетентною установою, є достатнім підтвердженням наявності та тривалості дії непереборної сили.

6.3. При несприятливих погодних умовах (туман, ожеледь, снігові замети та таке інше), за яких, згідно з Умовами на перевезення небезпечного вантажу, забороняється рух транспортних засобів з небезпечним вантажем, термін виконання зобов'язань по цьому договору подовжується на термін дії вищезазначених обставин. Сторони терміново інформують одна одну про початок та закінчення вказаних обставин. При цьому для підтвердження даних обставин висновок Торговельно-промислової палати або іншої компетентної установи не вимагається.

7. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ

7.1. Будь-яка інформація, яка стала відома Сторонам даного Договору у зв'язку з виконанням ними зобов'язань за цим Договором, і розголошення якої може нанести шкоду другій Стороні, є конфіденційною інформацією і не підлягає розголошенню третім особам або опублікуванню без попередньої згоди на це другої Сторони. За розголошення вказаної інформації Сторони несуть відповідальність, передбачену чинним законодавством України.

7.2. Сторони зобов'язуються протягом строку дії даного Договору та після його припинення не розголошувати та не розкривати третім особам конфіденційну інформацію, надану другою Стороною, та не використовувати її з будь-якими цілями, окрім тих, для яких така інформація була надана, без отримання попередньої письмової згоди другої Сторони.

8. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ

8.1. Договір набирає чинності з моменту його підписання та скріплення печатками Сторін і діє до «31» грудня _____ року.

8.2. Після закінчення строку дії Договору, зазначеного в п. 8.1. цього Договору, Сторони можуть продовжити термін дії Договору шляхом підписання Додаткової угоди.

8.3. Договір може бути припинений однією із Сторін, при цьому Сторона, яка виступає ініціатором припинення Договору, повідомляє про це іншу Сторону у письмовій

формі не менш ніж за 20 (двадцять) календарних днів до такого припинення. Припинення Договору не звільняє Сторін від обов'язку повного погашення заборгованості у випадку її наявності за весь період до припинення цього Договору.

9. ОСОБЛИВІ УМОВИ

9.1. Всі зміни та доповнення до цього Договору здійснюються за взаємною згодою Сторін у письмовому вигляді шляхом підписання письмової додаткової угоди до цього Договору уповноваженими представниками Сторін та скріплення печатками Сторін. Всі додатки, Заявки та Протоколи узгодження договірної ціни до цього Договору є його невід'ємною частиною, і мають юридичну силу у разі, якщо вони викладені у письмовій формі, підписані Сторонами та скріплені їх печатками.

9.2. Після підписання цього Договору всі попередні переговори за ним, листування, попередні договори, протоколи про наміри та будь-які інші усні або письмові домовленості Сторін з питань, що так чи інакше стосуються цього Договору, втрачають юридичну силу.

9.3. Замовник підтверджує, що особа/и, що підписали цей Договір від імені Замовника, мала/и належні та дійсні повноваження на таке підписання на дату укладання цього Договору. Замовник здійснить всі належні дії для того щоб особа/и, що будуть у майбутньому підписувати будь-які Додаткові угоди до цього Договору від імені Замовника мала/мали належні та дійсні повноваження на таке підписання на дату укладання Додаткових угод до Договору.

9.4. Сторони несуть повну відповідальність за правильність вказаних ними у цьому Договорі реквізитів (поштової, юридичної адреси, банківських реквізитів та ін.), інших відомостей (повноваження представника Сторони, статус платника податку та ін.) та зобов'язуються письмово повідомляти одна одну про їх зміну, а також про прийняття рішення про свою ліквідацію, реорганізацію, порушення справи про банкрутство або заміну печатки, а у разі неповідомлення, нести ризик настання пов'язаних із цим несприятливих наслідків. Інформація про будь-які із вищевказаних змін повинна надаватись Стороною у строк не пізніше 5 (п'яти) календарних днів із дати прийняття такого рішення.

9.5. Уповноважені представники, які від імені Сторін підписали цей Договір, (надалі – «Представники») підписанням Договору підтверджують, що кожен з них надав іншій Стороні згоду на обробку його персональних даних, зазначених у Договорі, з метою забезпечення реалізації відносин у сфері господарської діяльності та/або іншою метою, визначеною відповідно до документів, що регулюють діяльність такої Сторони. Підписанням цього Договору Представники також підтверджують, що вони належним чином повідомлені про їх права у зв'язку із включенням персональних даних Представників до бази персональних даних відповідної Сторони.

9.6. Договір складений українською мовою в двох оригінальних примірниках, які мають однакову юридичну силу, по одному для кожної із Сторін, при повному розумінні Сторонами термінології та умов Договору.

9.7. Кожна сторінка цього Договору підписується повноважними представниками Сторін. Сторони погоджуються з тим, що сторінка цього Договору, яка не має підписів уповноважених представників Сторін, є недійсною та не може бути підставою для встановлення яких-небудь прав та обов'язків для Сторін по цьому Договору.

9.8. У випадку правонаступництва щодо прав і обов'язків будь-якої зі Сторін права і обов'язки за цим Договором будуть поширюватися на правонаступників відповідної Сторони.

9.9. Сторони, керуючись пунктом 187.1 статті 187 Податкового кодексу України, домовились, що датою виникнення податкових зобов'язань у разі постачання товарів/послуг з оплатою за рахунок бюджетних коштів є дата зарахування таких коштів на банківський рахунок платника податку або дата отримання відповідної компенсації у будь-якій іншій формі, включаючи зменшення заборгованості такого платника податку за його зобов'язаннями перед бюджетом.

10. АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

10.1. При виконанні своїх зобов'язань за цим Договором, Сторони, їх афілійовані особи, працівники або посередники не виплачують, не пропонують виплатити і не дозволяють виплату будь-яких грошових коштів або передачу цінностей, прямо або опосередковано, будь-яким особам, для впливу на дії чи рішення цих осіб з метою отримати які-небудь неправомірні переваги чи на інші неправомірні цілі.

При виконанні своїх зобов'язань за цим Договором, Сторони, їх афілійовані особи, працівники або посередники не здійснюють дії, що кваліфікуються законодавством, як дача / отримання хабара, комерційний підкуп, а також дії, що порушують вимоги законодавства України та міжнародних актів про протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Кожна із Сторін цього Договору відмовляється від стимулювання будь-яким чином працівників іншої Сторони, в тому числі шляхом надання грошових сум, подарунків, безоплатного виконання на їх адресу робіт (послуг) та іншими, не поійменованими у цьому пункті способами, що ставить працівника в певну залежність і спрямованого на забезпечення виконання цим працівником будь-яких дій на користь стимулюючої його Сторони.

Під діями працівника, здійснюваними на користь стимулюючої його Сторони, розуміються:

- надання невинуватених переваг у порівнянні з іншими контрагентами;
- надання будь-яких гарантій;
- прискорення існуючих процедур;
- інші дії, що виконуються працівником в рамках своїх посадових обов'язків, але йдуть

в розріз з принципами прозорості та відкритості взаємин між Сторонами.

10.2. Уразі виникнення у Сторони підозр, що відбулося або може відбутися порушення будь-яких антикорупційних умов, відповідна Сторона зобов'язується повідомити іншу Сторону у письмовій формі.

У письмовому повідомленні Сторона зобов'язана послатися на факти або надати матеріали, що достовірно підтверджують або дають підставу припускати, що відбулося або може відбутися порушення будь-яких положень цих умов контрагентом, його афілійованими особами, працівниками або посередниками виражається в діях, які кваліфікуються відповідним законодавством, як дача або одержання хабара, комерційний підкуп, а також діях, що порушують вимоги законодавства України та міжнародних актів про протидію легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом.

10.3. Сторони цього Договору визнають проведення процедур щодо запобігання корупції і контролюють їх дотримання. При цьому Сторони забезпечують реалізацію процедур з проведення перевірок з метою запобігання ризиків залучення Сторін у корупційну діяльність.

10.4. Сторони визнають, що їх можливі неправомірні дії та порушення антикорупційних умов цього Договору можуть спричинити за собою несприятливі наслідки – від зниження рейтингу надійності контрагента до істотних обмежень по взаємодії з контрагентом, аж до розірвання цього Договору.

10.5. Сторони гарантують повну конфіденційність при виконанні антикорупційних умов цього Договору, а також відсутність негативних наслідків як для Сторони Договору в цілому, так і для конкретних працівників Сторони Договору, які повідомили про факт порушень.

11. РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН

ВИКОНАВЕЦЬ:	ЗАМОВНИК:
Підприємство «_____» Адреса Підприємства _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____ Директор підприємства «_____» _____ (ПІБ директора) підпис	_____ митниця Держмитслужби Адреса митниці _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____ Начальник митниці _____ (ПІБ начальника) Підпис

Підприємство «_____» (надалі – Виконавець), яке здійснює свою господарську діяльність на підставі ліцензії _____, виданої _____, в особі Директора _____, який діє на підставі Статуту, з однієї сторони та _____ митниця Держмитслужби (надалі – Замовник), в особі начальника митниці _____, який діє на підставі Положення, з іншої сторони, в подальшому разом іменуються – Сторони, а кожна окремо – Сторона, уклали цей Додаток № 1 (надалі – Додаток) до Договору про надання послуг № _____ від _____ (надалі – Договір) про наступне:

1. Сторони цим узгодили наступну форму Заявки, що застосовуватиметься під час виконання Договору:

НА ФІРМОВОМУ БЛАНКУ ЗАМОВНИКА

ЗАЯВКА

на надання послуг за Договором № _____ від _____ 20__ року

Директору «_____»

Відповідно до умов Договору прошу надати наступні послуги з наступних видів та кількості майна:

№ п/п	Назва майна	Вид послуги	Одиниця виміру	Кількість майна	Вид пакування	Клас небезпеки
1						

Перевезення майна: _____ (силами Замовника/силами Виконавця)

Дата заявки: _____

Підпис уповноваженого представника та печатка Замовника: _____

2. Цей Додаток набирає чинності з дати його підписання обома Сторонами і діє протягом строку дії Договору.

РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН:

ВИКОНАВЕЦЬ:	ЗАМОВНИК:
Підприємство «_____»	_____ митниця Держмитслужби
Адреса Підприємства _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____	Адреса митниці _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____
Директор підприємства _____ (ПІБ директора) підпис	Начальник митниці _____ (ПІБ начальника) підпис

**ПРОТОКОЛ
узгодження договірної ціни**

_____ «__» _____ р.
Підприємство «_____» (надалі – Виконавець), яке здійснює свою господарську діяльність на підставі ліцензії _____, виданої _____, в особі Директора _____, який діє на підставі Статуту, з однієї сторони та _____ митниці Держмитслужби (надалі – Замовник), в особі начальника митниці _____, який діє на підставі Положення, з іншої сторони, в подальшому разом іменуються – Сторони, а кожна окремо – Сторона, засвідчуємо, що сторонами була досягнута згода про розмір договірної ціни (тарифу) на надання послуг за наступними видами послуг та видами майна:

№ п/п	Назва майна	Вид послуг	Одиниця виміру	Ціна за одиницю з ПДВ 20%, грн.

2. Цей Додаток набирає чинності з дати його підписання обома Сторонами та діє протягом строку дії Договору.

ПІДПИСИ І РЕКВІЗИТИ СТОРІН

ВИКОНАВЕЦЬ:	ЗАМОВНИК:
Підприємство «_____»	_____ митниці Держмитслужби
Адреса Підприємства _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____	Адреса митниці _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____
Директор «_____» _____ (ПІБ директора) підпис	Начальник митниці _____ (ПІБ начальника) підпис

Додаток № 3
до договору № _____
від «__» _____ року

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник _____
митниці Держмитслужби

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (дата)

_____ (підпис)

**АКТ
про знищення (утилізацію)
продукції**

від " __ " _____ 20__ р.

Нами, _____
(посади, прізвища, ініціали кожної особи, яка була присутня під час знищення
неякісної або непридатної до споживання продукції)

складено цей акт про те, що _____

_____ (дата)

проведено знищення _____

_____ (найменування продукції, обсяг)

Знищення (утилізацію) проведено _____

_____ (найменування і місцезнаходження підприємства)

на підставі таких документів: _____

Технологія знищення _____

Участь у знищенні брали

_____ (ініціали та прізвище) _____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище) _____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище) _____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище) _____ (підпис)

М.П.

ЗАТВЕРДЖУЮ

(підпис, прізвище, ім'я та по батькові голови комісії)

_____ 20__ р.

**АКТ
ПРО ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕРОБКИ, УТИЛІЗАЦІЇ, ЗНИЩЕННЯ
ПРОДУКЦІЇ**

від _____ 20__ р. № _____

(найменування, код згідно з ЄДРПОУ, місцезнаходження

суб'єкта господарювання, яким проводяться роботи з

переробки, утилізації, знищення продукції)

Комісія, що діє на підставі _____

(найменування документу митниці Держмитслужби,

від _____ № _____, у складі:

що його видала)

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

за участю представника (представників): _____

(найменування суб'єкта господарювання,

прізвище, ім'я, по батькові представника)

підтверджує, що за її присутності проведено _____

(переробку, утилізацію, знищення)

продукції _____,

(найменування продукції, кількість, одиниця виміру)

переданої за актом опису, оцінки та передачі майна від _____ № _____,

шляхом _____.

(вказується спосіб обробки або дії з продукцією)

Члени комісії: _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Керівник суб'єкта

господарювання: _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

М. П.

ЗАТВЕРДЖУЮ

(підпис, прізвище, ім'я та по батькові голови комісії)

_____ 20__ р.

АКТ
ЗНИЩЕННЯ ПРОДУКЦІЇ

від _____ 20__ р.

Нами, _____
(найменування посади, прізвище, ініціали кожної особи, яка була

_____ ,
присутня під час знищення продукції)

За відсутності _____ ,
(найменування посади, прізвище, ініціали кожної особи,

_____ ,
яка була відсутня під час знищення продукції)

складено цей акт про те, що _____ 20__ р.

проведено знищення конфіскованої за рішенням суду _____

_____ .
(найменування продукції, обсяг)

Знищення проведено _____
(найменування і місцезнаходження підприємства)

на підставі таких документів: _____

Спосіб знищення _____

Присутні:

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Додаток 8
до Методичних рекомендацій

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник _____
митниці Держмитслужби

прізвище, ім'я, по батькові)

(дата) _____
(підпис)

АКТ
ПРО ПЕРЕОЦІНКУ МАЙНА

від _____ 20 ____ р. № _____

Складений комісією, що діє на підставі _____
(найменування документа та митниці,
_____ від _____ № _____, у складі
що його видала)

ГОЛОВИ КОМІСІЇ:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

ТА ЧЛЕНІВ КОМІСІЇ:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

за участю представника: _____
(найменування суб'єкта господарювання,

прізвище, ім'я, по батькові особи, що здійснює реалізацію майна)

1. Відповідно до Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 1998 р. № 1340, комісія прийняла рішення про уцінку нижчепереліченого майна, переданого для реалізації за актом опису, оцінки та передачі майна від _____ № _____

№ з/п	Найменування майна	Одиниця виміру	Кількість	Вартість за одиницю (грн)	Загальна вартість (грн)	Вартість за одиницю за результатами переоціни (грн)	Загальна вартість за результатами переоціни (грн)	Розмір переоцінки (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Сума уцінки становить _____ (грн).

2. Торговельна винагорода спеціалізованої торговельної організації становить (__ %) _____ (грн).

3. Загальна сума, яка підлягає перерахуванню до бюджету, становить _____ (грн), в тому числі:
податок на додану вартість _____ (грн);
надходження від реалізації _____ (грн).

5. Цей акт складено в _____ примірниках.

Голова комісії:	_____	_____
(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)	
Члени комісії:	_____	_____
(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)	
_____	_____	
(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)	
_____	_____	
(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)	
Представник суб'єкта господарювання:	_____	_____
(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)	

КНИГА ОБЛІКУ
майна, яке передано на реалізацію

1	Порядковий номер											
2	Номер акта опису, оцінки та передачі майна											
3	Дата акта опису, оцінки та передачі майна											
4	Найменування майна, яке передано на реалізацію, та його стисла характеристика (вага, кількість тощо)											
5	Оцінка, за якою майно передано на реалізацію											
6	Обрана процедура реалізації майна											
7	Дата укладення договору про надання послуг з реалізації майна та його номер											
8	Назва спеціалізованої організації, яка здійснює реалізацію											
9	Гранична дата та сума коштів від реалізації, яка повинна надійти до бюджету (заповнюється після продажу)											
10	дата	сума										
11	Дані про надходження коштів до бюджету											
12	дата	сума										
13	Відмітка про виконання договору та спосіб його виконання (майно реалізовано чи повернено)											

ПРИМІРНИЙ ДОГОВІР ПРО НАДАННЯ ПОСЛУГ З РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ НА МИТНИХ АУКЦІОНАХ

м.

« »

р.

_____ митниця Держмитслужби (далі - Замовник), в особі начальника митниці _____, що діє на підставі Положення про _____ митницю Держмитслужби, та підприємство «_____» (далі -Виконавець), що діє на підставі Статуту, уклали даний Договір про наступне.

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Замовник доручає, а Виконавець зобов'язується приймати майно: поміщене у митний режим відмови на користь держави, виявлене в зоні митного контролю, власник якого невідомий, строк зберігання якого під митним контролем закінчився, а власник не звернувся за ним в установлений Митним кодексом України термін та що швидко псується або має обмежений строк зберігання, для реалізації його на митних аукціонах відповідно до Порядку реалізації товарів на митних аукціонах, редуціях від 4.12.2019 р. № 1050 (із змінами та доповненнями) (далі - Порядок).

1.2. Організація, підготовка митного аукціону, його проведення, оформлення аукціонних документів здійснюється Виконавцем відповідно до Порядку.

1.3. Для організації та проведення митного аукціону Виконавцем утворюється аукціонний комітет під головуванням представника Виконавця. До складу комітету обов'язково включаються представники Замовника, а також фінансових органів.

До повноважень аукціонного комітету належить:

- проведення митного аукціону з додержанням вимог Порядку;
- прийняття рішень про недопущення учасників митного аукціону до торгів у разі порушення ними вимог Порядку;
- припинення митного аукціону або зняття з торгів окремих лотів;
- оформлення результатів митного аукціону протоколом та його затвердження в день проведення аукціону;
- визнання митного аукціону таким, що не відбувся.

1.4. Про дату засідання аукціонного комітету та перелік питань, що пропонуються для розгляду, секретар комітету повідомляє його членів не пізніше ніж за 10 днів.

1.5. Рішення аукціонного комітету приймаються на його засіданнях у присутності не менше двох третин його складу шляхом відкритого голосування більшістю голосів. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуючого на засіданні.

1.6. Рішення аукціонного комітету оформлюються протоколом, що підписується всіма членами комітету, які взяли участь у голосуванні.

1.7. Прийняття аукціонних товарів здійснюється матеріально- відповідальною особою Виконавця відповідно до акта опису, оцінки та передачі товарів та інших необхідних документів, що містять інформацію про аукціонні товари.

На товари, прийняті для продажу на митному аукціоні, уповноважені особи Виконавця складають інформаційні картки на кожний лот із зазначенням стартової ціни.

Для прийому товарів Виконавець направляє свого представника з дорученням до Замовника.

Початок продажу прийнятого на реалізацію оберненого на користь держави майна (крім конфіскованого) здійснюється не раніше моменту розміщення інформації про

передання на реалізацію зазначених товарів на офіційному веб-порталі Державної митної служби України.

Товари, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання при можливості невідкладно реалізуються з урахуванням строку їх придатності.

1.8. Вивіз товарів з території Замовника Виконавцем здійснюється власним транспортом.

З моменту прийняття майна, відповідальність за його втрату або пошкодження несе Виконавець.

1.9. Організатор митного аукціону визначає дату і час проведення митного аукціону. Строк підготовки до митного аукціону не повинен перевищувати одного місяця з дати прийняття товарів організатором митного аукціону.

1.10. Інформація про товари, що підлягають продажу на митному аукціоні, публікується не пізніше ніж за 15 календарних днів до дати проведення митного аукціону в регіональних або загальнодержавних засобах масової інформації (копія такої інформації надсилається митниці).

1.11. З моменту інформаційного повідомлення про проведення митного аукціону організатор митного аукціону дає можливість попередньо ознайомитися з аукціонними товарами всім фізичним і юридичним особам, що бажають узяти участь у митному аукціоні.

Аукціонні товари з інформаційними картками виставляються в спеціально відведеному для цього приміщенні для демонстрації перед учасниками митного аукціону.

1.12 Товари для продажу на митному аукціоні виставляються у вигляді лотів. Кількість лотів установлює аукціонний комітет. За стартову ціну продажу одиниці товарів приймається ціна, що встановлюється комісією, утвореною відповідно до пункту 7 Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 1998 р. № 1340, з додержанням вимог Порядку. На зазначені категорії товарів нараховуються податки і збори, що підлягають сплаті під час переміщення таких товарів через митний кордон України, за ставками, що діють на день реалізації, якщо такі податки і збори не були попередньо сплачені. Ціна може бути збільшена на суму податку на додану вартість, яку сплачує Виконавець згідно податкового законодавства.

1.13. Товари (лоти), виставлені та не продані на митному аукціоні протягом 15 календарних днів з дня інформаційного повідомлення про проведення митного аукціону або продані в кількості, що не перевищує 30 відсотків їх обсягу, підлягають уцінці, але не більше ніж на 20 відсотків їх вартості, визначеної в акті опису, оцінки та передачі товарів. Уцінка проводиться комісією, яка утворена Замовником відповідно до пункту 7 Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1340 від 25 серпня 1998 року.

Уцінка товарів з обмеженим строком зберігання або користування проводиться у скорочені строки, залежно від їх споживчих властивостей.

1.14. Товари, які виставлені на продаж і не були продані протягом трьох митних аукціонів, знімаються з аукціонних торгів та повертаються Замовнику. Рішення про подальше розпорядження цими товарами приймає комісія, утворена Замовником відповідно до пункту 7 Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1340 від 25 серпня 1998 року.

1.15. Відповідно до затвердженого протоколу проведення митного аукціону переможці митного аукціону здійснюють розрахунки за придбані на митному аукціоні товари з організатором митного аукціону готівкою або в безготівковій формі протягом трьох днів із дня затвердження протоколу (без урахування дня його затвердження, вихідних та святкових днів).

Відпуск товарів без оплати Переможцем митного аукціону не допускається.

1.16. У разі несвоєчасної сплати коштів за придбані на митному аукціоні товари аукціонним комітетом результат митного аукціону за відповідним лотом анулюється.

1.17. Після закінчення митного аукціону аукціонний комітет передає до бухгалтерії Виконавця протокол проведення митного аукціону та копії платіжних документів, що підтверджують оплату вартості товарів. Копії цих документів передаються Виконавцем Замовнику протягом трьох днів (без урахування вихідних та святкових днів).

1.18. За Замовником залишається право в разі необхідності зняття з продажу і повернення аукціонних товарів, переданих Виконавцю для реалізації.

Вимога про припинення реалізації і повернення товарів підписується начальником митниці або його заступником.

1.19. Митний аукціон вважається таким, що не відбувся, у разі:

- відсутності покупців або за наявності тільки одного учасника митного аукціону;
- несплати переможцем митного аукціону в установлені строки повністю належної суми за придбані товари, зазначеної в протоколі;
- порушення умов проведення митного аукціону, визначених Порядком;
- відмови від підписання протоколу електронного аукціону або непідписання такого протоколу в установлений строк усіма учасниками, що в процесі електронного аукціону подали цінові пропозиції та були поетапно визначені переможцями електронного аукціону.

1.20. У разі визнання митного аукціону таким, що не відбувся, Виконавець протягом трьох днів письмово повідомляє про це Замовника.

1.21. Після кожного проведеного митного аукціону Виконавець наступного дня подає Замовнику звіт про результати митного аукціону.

1.22. Після закінчення митного аукціону Виконавець надсилає Замовнику протокол проведення митного аукціону та копії платіжних документів, що підтверджують оплату вартості товарів.

1.23. Виконавець зобов'язується, перед безпосереднім переданням товарів для реалізації, надавати Замовнику документи, що підтверджують відповідність приміщень для здійснення передпродажної підготовки, демонстрації товарів та проведення аукціону торговельно-технологічним, санітарно-гігієнічним і протипожежним нормам та спроможність торговельної організації забезпечити схоронність товарів.

2. ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ

2.1. Належна Виконавцю комісійна винагорода складає до 15% від суми коштів, одержаних від реалізації аукціонних товарів, розмір якої зазначено в акті опису, оцінки та передачі товарів, яку Виконавець відраховує на свою користь для покриття видатків, пов'язаних з прийняттям, перевезенням, охороною і реалізацією аукціонних товарів, прийнятих від Замовника.

2.2. Кошти, одержані від реалізації аукціонних товарів, після вирахування сум комісійної винагороди перераховуються Виконавцем, який реалізував зазначені товари, на р/р Замовника протягом трьох днів (без урахування вихідних та святкових днів).

Кошти, одержані від реалізації аукціонних товарів, що швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, у тому числі товари – предмети порушення митних правил, протягом трьох днів (без урахування вихідних та святкових днів) перераховуються Виконавцем на р/р Замовника в повному обсязі для забезпечення стягнення вартості цих товарів.

2.3. У разі несвоєчасного перерахування Виконавцем коштів, одержаних від реалізації товарів, на відповідні рахунки Замовника для подальшого розрахунку з державним бюджетом, Виконавець, сплачує пеню в розмірі 120 відсотків облікової ставки Національного банку України за кожний день прострочення з належної до сплати суми.

2.4. В платіжному дорученні на перерахування коштів, Виконавець указує номер і дату акта опису, оцінки та передачі товарів, по якому проводиться розрахунок.

2.5. Розрахунок по ПДВ, що сплачується на ринку України, Виконавець проводить самостійно відповідно до норм Податкового кодексу України, про що інформує Замовника.

3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

3.1. За невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків за договором сторони несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України та цим договором.

3.2. Відповідальність за зберігання, втрату або пошкодження аукціонних товарів у період від їх прийняття на митний аукціон до видачі покупцю несе Виконавець.

3.3. Сторони не несуть відповідальність, передбачену цим договором, якщо неможливість виконання ними своїх зобов'язань викликана обставинами, не залежними від сторін та є поза їх компетенцією (форс мажор).

3.4. Під форс-мажорними обставинами в цим договорі слід розуміти будь-які обставини зовнішнього щодо Сторін характеру, що виникли без вини Сторін, поза їх волею або всупереч волі чи бажанню Сторін, і які не можна було ні передбачити, ні уникнути, включаючи стихійні явища природного характеру (землетруси, повені, урагани, руйнування в результаті блискавки тощо), лиха техногенного та антропогенного походження (вибухи, пожежі, вихід з ладу машин, обладнання тощо), обставини суспільного життя (воєнні дії, громадські хвилювання, епідемії, страйки, бойкоти тощо), а також видання актів органів державної влади чи місцевого самоврядування, інші законні або незаконні заборонні заходи названих органів, які унеможливають виконання Сторонами зобов'язань за цим договором або перешкоджають такому виконанню тощо.

3.4. Сторона, що не має можливості належним чином виконати свої зобов'язання за цим договором внаслідок дії форс-мажорних обставин, повинна письмово повідомити іншу Сторону про існуючі перешкоди та їх вплив на виконання зобов'язань за цим договором.

3.5. Якщо форс-мажорні обставини діють протягом довготривалого терміну і не виявляють ознак припинення, цей договір може бути розірваний Замовником або Виконавцем шляхом направлення письмового повідомлення про це іншій Стороні.

3.6 Існування форс-мажорних обставин повинно бути підтверджено у встановленому законодавством порядку.

4. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

4.1. Спори, розбіжності чи претензії, якщо такі виникають в процесі виконання даного договору вирішуються шляхом переговорів.

4.2. У разі, коли сторони не дійдуть взаємної згоди шляхом переговорів, або зазначені суперечності не можуть бути вирішені шляхом переговорів, вони підлягають вирішенню в господарському суді у відповідності до чинного законодавства України.

5. ТЕРМІН ДІЇ ДОГОВОРУ

5.1. Договір набуває чинності від дня його підписання і діє до повного виконання сторонами своїх зобов'язань. Він може бути припинений достроково згідно з письмовою угодою сторін або за рішенням господарського суду на підставах, передбачених законодавством України, а також в разі виключення з Єдиного реєстру суб'єктів господарювання, які можуть здійснювати реалізацію безхазяйного майна та майна, що переходить у власність держави.

6. АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

6.1. При виконанні своїх зобов'язань за цим Договором, Сторони, їх афілійовані особи, працівники або посередники не виплачують, не пропонують виплатити і не дозволяють виплату будь-яких грошових коштів або передачу цінностей, прямо або опосередковано, будь-яким особам, для впливу на дії чи рішення цих осіб з метою отримати які-небудь неправомірні переваги чи на інші неправомірні цілі.

При виконанні своїх зобов'язань за цим Договором, Сторони, їх афілійовані особи, працівники або посередники не здійснюють дії, що кваліфікуються законодавством, як дача /

отримання хабара, комерційний підкуп, а також дії, що порушують вимоги законодавства України та міжнародних актів про протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Кожна із Сторін цього Договору відмовляється від стимулювання будь-яким чином працівників іншої Сторони, в тому числі шляхом надання грошових сум, подарунків, безоплатного виконання на їх адресу робіт (послуг) та іншими, не поійменованими у цьому пункті способами, що ставить працівника в певну залежність і спрямованого на забезпечення виконання цим працівником будь-яких дій на користь стимулюючої його Сторони.

Під діями працівника, здійснюваними на користь стимулюючої його Сторони, розуміються:

- надання невинуватених переваг у порівнянні з іншими контрагентами;
- надання будь-яких гарантій;
- прискорення існуючих процедур;
- інші дії, що виконуються працівником в рамках своїх посадових обов'язків, але йдуть в розріз з принципами прозорості та відкритості взаємин між Сторонами.

6.2. У разі виникнення у Сторони підозр, що відбулося або може відбутися порушення будь-яких антикорупційних умов, відповідна Сторона зобов'язується повідомити іншу Сторону у письмовій формі.

У письмовому повідомленні Сторона зобов'язана послатися на факти або надати матеріали, що достовірно підтверджують або дають підставу припускати, що відбулося або може відбутися порушення будь-яких положень цих умов контрагентом, його афілійованими особами, працівниками або посередниками виражається в діях, які кваліфікуються відповідним законодавством, як дача або одержання хабара, комерційний підкуп, а також діях, що порушують вимоги законодавства України та міжнародних актів про протидію легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом.

6.3. Сторони цього Договору визнають проведення процедур щодо запобігання корупції і контролюють їх дотримання. При цьому Сторони забезпечують реалізацію процедур з проведення перевірок з метою запобігання ризиків залучення Сторін у корупційну діяльність.

6.4. Сторони визнають, що їх можливі неправомірні дії та порушення антикорупційних умов цього Договору можуть спричинити за собою несприятливі наслідки – від зниження рейтингу надійності контрагента до істотних обмежень по взаємодії з контрагентом, аж до розірвання цього Договору.

6.5. Сторони гарантують повну конфіденційність при виконанні антикорупційних умов цього Договору, а також відсутність негативних наслідків як для Сторони Договору в цілому, так і для конкретних працівників Сторони Договору, які повідомили про факт порушень.

7. ІНШІ УМОВИ

7.1. Даний договір складений у двох примірниках, що мають рівну юридичну силу, по одному для кожної зі сторін.

7.2. Усі зміни та доповнення до цього договору вважаються дійсними, якщо вони здійснені у письмовому вигляді та підписані уповноваженими на те представниками сторін.

7.3. У випадках, не передбачених цим договором, сторони керуються чинним законодавством України.

8. РЕКВІЗИТИ І ПІДПИСИ СТОРІН

ВИКОНАВЕЦЬ	ЗАМОВНИК
Підприємство _____ Адреса Підприємства _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____ Директор підприємства «_____» _____ (ПІБ директора) _____ підпис МП	_____ митниця Держмитслужби Адреса митниці _____ р/р _____ назва банківської установи _____, МФО _____, код ЄДРПОУ _____ Начальник митниці _____ (ПІБ начальника) _____ підпис МП

ПРИМІРНИЙ ДОГОВІР ПРО НАДАННЯ ПОСЛУГ З РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ

м.

« »

р.

_____ митниця Держмитслужби (далі - Замовник), в особі начальника митниці _____, що діє на підставі Положення про _____ митницю Держмитслужби, та торгівельне підприємство «_____» (далі -Виконавець), що діє на підставі Статуту, уклали даний Договір про наступне.

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Замовник доручає Виконавцю реалізацію майна переданого йому на реалізацію по актам опису, оцінки та передачі майна у поточному році та відповідно до договорів укладених у попередні роки на умовах цього договору та передає Виконавцю для реалізації за визначену цим договором винагороду майно, а Виконавець зобов'язується організувати роздрібну торгівлю товарами та перерахувати одержані від реалізації переданих товарів кошти Замовнику на умовах та у відповідності до чинного законодавства України (вид діяльності за ДК 021:2015 - 55900000-9 Послуги з роздрібною торгівлю).

1.2. Підставою для передачі майна Виконавцю на реалізацію є акти опису, оцінки та передачі товарів.

1.3. Комісійна винагорода Виконавця становить ___% суми коштів, одержаних від реалізації товарів, яку Виконавець відраховує на свою користь, для покриття видатків, пов'язаних з прийняттям, перевезенням, охороною і реалізацією майна, прийнятого від Замовника

1.4. Товари, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання при можливості невідкладно реалізуються Виконавцем з урахуванням строку їх придатності.

2. ПОРЯДОК ПЕРЕДАЧІ ТОВАРІВ НА РЕАЛІЗАЦІЮ

2.1. Ціни на товари, передані для реалізації, встановлюються комісією, утвореною відповідно до п.7 Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.1998р. № 1340 (далі-комісія), із врахування вимог ст.277 Митного кодексу України та податкового законодавства.

2.2. Прийняття товарів проводиться Виконавцем за місцем його знаходження попредметно, згідно з актами опису, оцінки та передачі майна.

2.3. Товари, отримані Виконавцем для реалізації, повинні бути виставлені у торгівельній точці не пізніше 24 годин з моменту їх отримання.

2.4. Початок продажу прийнятих на реалізацію товарів, що перейшли у власність держави (крім конфіскованого) Виконавцю здійснювати не раніше моменту розміщення інформації про передання на реалізацію зазначених товарів на офіційному веб-порталі Державної митної служби України.

2.5. Виконавець засобами телефонного зв'язку надає Замовнику інформацію про можливу реалізацію товарів за день або в день реалізації.

2.6. За Замовником залишається право в разі необхідності зняття з продажу і повернення окремих товарів, переданих Виконавцю для реалізації. Вимога про припинення реалізації і повернення товарів підписується начальником митниці або його заступником.

2.7. Вивіз товарів з території Замовника Виконавець здійснює власним транспортом.

2.8. Ціна може бути збільшена за погодженням із Замовником на суму ПДВ, яку сплачує Виконавець згідно податкового законодавства.

2.9. Замовник має право перевірити хід виконання прийнятих на себе зобов'язань Виконавцем за договором. Виконавець зобов'язується не чинити перешкод цьому, надавати повну інформацію та представити документи про день реалізації.

2.10. Виконавець зобов'язується, перед безпосереднім переданням товарів для реалізації, на вимогу Замовника надавати документи, що підтверджують відповідність приміщень для здійснення роздрібною торгівлі товарами технологічним, санітарно-гігієнічним і протипожежним нормам та спроможність торгівельної організації забезпечити схоронність товарів.

2.11. Виконавець зобов'язується повернути передані товари на склад Замовника в разі виключення з Єдиного реєстру суб'єктів господарювання, які можуть здійснювати реалізацію безхазяйного майна та майна, що переходить у власність держави.

3. ВАРТІСТЬ ПОСЛУГ І ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ

3.1. Кошти, одержані від реалізації товарів, Виконавець, не пізніше наступного дня від дня їх реалізації, перераховує на відповідний рахунок Замовника за вирахуванням комісійної винагороди.

3.2. Кошти, одержані від реалізації товарів з обмеженим терміном зберігання, Виконавець не пізніше наступного дня від дня їх реалізації перераховує на відповідний рахунок Замовника у повному обсязі.

3.3. Якщо по товарам з обмеженим терміном зберігання за рішенням суду по справі до особи, яка вчинила порушення митних правил, не буде застосовано стягнення у вигляді конфіскації товарів або справа про порушення митних правил буде припинена, комісійна винагорода Виконавцю не виплачується.

3.4. Замовник на підставі постанови суду про конфіскацію товарів з обмеженим терміном зберігання перераховує Виконавцю, у разі реалізації товару, комісійну винагороду у строк не пізніше 5 банківських днів з дня отримання постанови суду.

3.5. В платіжних дорученнях на перерахування коштів, Виконавець вказує номер і дату акту опису, оцінки та передачі майна або акту уцінки товарів, за яким проводяться розрахунки. Моментом реалізації вважається день надходження коштів від покупця на розрахунковий рахунок Виконавця, а при розрахунках готівкою - день надходження коштів в його касу.

3.6. Відпуск товару без оплати Торгівельним підприємством не допускається.

3.7. Щодокадно, але не пізніше останнього дня місяця, Виконавець інформує в письмовій формі Замовника, про реалізацію товарів в розрізі актів опису та оцінки, найменувань, кількості та вартості із зазначенням податків та зборів, за якими перераховано виручку від реалізації. Інформація подається за підписом керівника та головного бухгалтера.

3.3. Розрахунок по ПДВ, що сплачується на ринку України, Виконавець проводить самостійно відповідно до норм Податкового кодексу України, про що інформує Замовника.

4. УЦІНКА ТОВАРІВ

4.1. У випадку, коли прийнятий на реалізацію товар не буде реалізований Виконавцем в строки, встановлені відповідно до Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.1998р. № 1340, він підлягає уцінці комісією.

4.2. Виконавець зобов'язаний зробити зміну цін в день отримання від Замовника Акту опису, оцінки і передачі майна.

4.3. Виконавцю забороняється здійснювати в односторонньому порядку дії щодо уцінки, зміни способу реалізації товарів.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН І ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

5.1. Сторони за невиконання чи неналежне виконання умов цього Договору несуть відповідальність згідно чинного законодавства України.

5.2. В разі втрати, нестачі, псування переданого на реалізацію товару, його вартість відшкодовується Замовнику Виконавцем не пізніше трьох днів з моменту виявлення втрати, нестачі або псування. В разі невиконання зазначеної вимоги, Виконавець, крім повернення вартості товару сплачує на користь Замовника пеню у розмірі подвійної облікової ставки НБУ за кожний день прострочення з належної до сплати суми.

5.3. У разі несвоєчасного перерахування грошових коштів за реалізований товар, (п.3.1.) Виконавець сплачує пеню в розмірі 120 відсотків облікової ставки НБУ, за кожний день прострочення з належної до сплати суми.

5.4. У разі несвоєчасності розрахунків з Замовником за реалізований товар, Виконавець втрачає право на отримання торгівельної винагороди, передбаченої п.1.3. Договору.

5.5. Усі спори, що пов'язані з цим Договором, його укладенням або такі, що виникають в процесі виконання умов цього Договору, вирішуються шляхом переговорів між представниками Сторін. Якщо спір неможливо вирішити шляхом переговорів, він вирішується в судовому порядку за встановленою підвідомчістю та підсудністю такого спору у порядку, визначеному відповідним чинним в Україні законодавством.

6. ФОРС-МАЖОР

6.1. Сторони звільняються від відповідальності за часткове або повне невиконання обов'язків по даному Договору, коли воно сталося у наслідок обставин непереборної сили, які виникли після підписання Договору в результаті обставин надзвичайного характеру, які Сторона Договору не могла ані передбачити, ані перебороти розумними діями (форс-мажор).

6.2. Форс – мажорними обставинами розуміються: природні катастрофи (землетруси, ураган, шторм, повінь та ін.), війна, бойові дії, руйнування внаслідок дії вибухових пристроїв, радіаційне, хімічне зараження, страйки, блокади, епідемії, заборонні заходи міжнародних організацій, органів державної влади, що впливають на виконання договірних обов'язків.

6.3. У разі настання і припинення вказаних в п.6.1. обставин Сторона по цьому Договору для якої трапилась неможливість виконання взятих на себе обов'язків по Договору, повинна у триденний строк повідомити іншу Сторону та надати належний сертифікат з Торгівельно-промислової палати України.

7. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ

7.1. Цей Договір набирає чинності з моменту його підписання Сторонами і діє до _____ р. та до виконання Сторонами за Договором своїх зобов'язань. Дія Договору може подовжуватись на наступний рік на строк до затвердження Єдиного реєстру суб'єктів господарювання, які можуть здійснювати реалізацію безхазяйного майна та майна, що переходить у власність держави.

7.2. Договір може бути припинений достроково згідно з письмовою угодою сторін або за рішенням суду на підставах, передбачених законодавством України, а також в разі виключення Виконавця з Єдиного реєстру суб'єктів господарювання, які можуть здійснювати реалізацію безхазяйного майна та майна, що переходить у власність держави.

8. ІНШІ УМОВИ

8.1. Цей Договір є обов'язковим для виконання кожної із Сторін.

8.2. Договір складений у двох примірниках, на українській мові, по одному примірнику для кожної із Сторін, що мають однакову юридичну силу.

8.3. Всі зміни та доповнення до Договору дійсні тільки у випадках якщо вони оформлені письмово та підписані уповноваженими представниками Сторін.

9. АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

9.1. При виконанні своїх зобов'язань за цим Договором, Сторони, їх афілійовані особи, працівники або посередники не виплачують, не пропонують виплатити і не дозволяють виплату будь-яких грошових коштів або передачу цінностей, прямо або опосередковано, будь-яким особам, для впливу на дії чи рішення цих осіб з метою отримати які-небудь неправомірні переваги чи на інші неправомірні цілі.

При виконанні своїх зобов'язань за цим Договором, Сторони, їх афілійовані особи, працівники або посередники не здійснюють дії, що кваліфікуються законодавством, як дача / отримання хабара, комерційний підкуп, а також дії, що порушують вимоги законодавства України та міжнародних актів про протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Кожна із Сторін цього Договору відмовляється від стимулювання будь-яким чином працівників іншої Сторони, в тому числі шляхом надання грошових сум, подарунків, безоплатного виконання на їх адресу робіт (послуг) та іншими, не поименованими у цьому пункті способами, що ставить працівника в певну залежність і спрямованого на забезпечення виконання цим працівником будь-яких дій на користь стимулюючої його Сторони.

Під діями працівника, здійснюваними на користь стимулюючої його Сторони, розуміються:

- надання невинуватених переваг у порівнянні з іншими контрагентами;
- надання будь-яких гарантій;
- прискорення існуючих процедур;
- інші дії, що виконуються працівником в рамках своїх посадових обов'язків, але йдуть в розріз з принципами прозорості та відкритості взаємин між Сторонами.

9.2. Уразі виникнення у Сторони підозр, що відбулося або може відбутися порушення будь-яких антикорупційних умов, відповідна Сторона зобов'язується повідомити іншу Сторону у письмовій формі.

У письмовому повідомленні Сторона зобов'язана послатися на факти або надати матеріали, що достовірно підтверджують або дають підставу припускати, що відбулося або може відбутися порушення будь-яких положень цих умов контрагентом, його афілійованими особами, працівниками або посередниками виражається в діях, які кваліфікуються відповідним законодавством, як дача або одержання хабара, комерційний підкуп, а також діях, що порушують вимоги законодавства України та міжнародних актів про протидію легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом.

9.3. Сторони цього Договору визнають проведення процедур щодо запобігання корупції і контролюють їх дотримання. При цьому Сторони забезпечують реалізацію процедур з проведення перевірок з метою запобігання ризиків залучення Сторін у корупційну діяльність.

9.4. Сторони визнають, що їх можливі неправомірні дії та порушення антикорупційних умов цього Договору можуть спричинити за собою несприятливі наслідки – від зниження рейтингу надійності контрагента до істотних обмежень по взаємодії з контрагентом, аж до розірвання цього Договору.

9.5. Сторони гарантують повну конфіденційність при виконанні антикорупційних умов цього Договору, а також відсутність негативних наслідків як для Сторони Договору в цілому, так і для конкретних працівників Сторони Договору, які повідомили про факт порушень.

10. РЕКВІЗИТИ І ПІДПИСИ СТОРІН

ВИКОНАВЕЦЬ	ЗАМОВНИК
Підприємство _____	_____ митниця Держмитслужби
Адреса Підприємства _____	Адреса митниці _____
р/р _____	р/р _____
назва банківської установи _____,	назва банківської установи _____,
МФО _____,	МФО _____,
код ЄДРПОУ _____	код ЄДРПОУ _____
Директор підприємства «_____»	Начальник митниці
_____ (ПІБ директора)	_____ (ПІБ начальника)
_____ підпис	_____ підпис
МП	МП

ДОДАТОК Д

ПОРЯДОК АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ СПЛАТІ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ, ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ВІДПОВІДНО ДО СТАТТІ 243 МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Цей Порядок визначає особливості сплати та здійснення обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до статті 243 Митного кодексу України та механізм взаємодії підрозділів митниці при здійсненні контролю за правильністю їх нарахування, повнотою, своєчасністю перерахування до державного бюджету.

1.2. З операцій реалізації товарів, транспортних засобів, що перейшли у власність держави, сплачуються податки, зокрема за товари:

з обмеженим терміном зберігання, вилучені правоохоронними органами або затримані митницями як предмети порушення митних правил;

строки зберігання чи перебування яких під митним контролем, встановлені Митним кодексом України, закінчилися, за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення таких строків (у тому числі: такі, що за рішенням суду підлягають поверненню власнику, за яким власник не звернувся);

розміщені в митний режим відмови на користь держави;

які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю і власник яких невідомий;

які обліковуються митницею та якими митниця набула права розпорядження відповідно до Митного кодексу України справляються мито, податок на додану вартість та акцизний податок (для підакцизних товарів відповідно до Податкового кодексу України).

1.3. Вилучені в дохід держави (конфісковані) підакцизні товари (крім спирту етилового, алкогольних напоїв і тютюнових виробів) у разі їх реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку оподатковуються акцизним податком та іншими податками відповідно до законів України.

1.4. Загальна сума податків, що підлягають сплаті при операціях з реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, включає податок на додану вартість, мито, акцизний податок (для підакцизних товарів) та інші згідно чинного законодавства.

1.5. Факт надходження коштів від реалізації майна реєструється у картці обліку розрахунків за майно, яка ведеться структурним підрозділом митниці, який уповноважено на здійснення функцій організації та здійснення ведення обліку, проведення оцінки вилученого, прийнятого на зберігання, розміщеного у митний режим відмови на користь держави майна, а також майна, виявленого в зоні митного контролю, власник якого невідомий, за формою згідно з додатком 1 до цього Порядку.

1.6. Підставами для зняття майна з обліку є:

надходження до бюджету в повному обсязі коштів, отриманих від реалізації майна;

акт про переробку, утилізацію (знищення) майна;

акт приймання-передачі при поверненні майна власнику;

акт приймання-передачі при безоплатній передачі майна;

відповідне рішення суду.

II. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

2.1. Платниками податку є:

- будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку;

- особа, що проводить операції з постачання конфіскованого майна, знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазяйним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави (у тому числі майна, визначеного у статті 243 Митного кодексу України), незалежно від того, чи досягає вона загальної суми операцій із постачання товарів/послуг, визначеної пунктом 181.1 статті 181 ПКУ, а також незалежно від того, який режим оподаткування використовує така особа згідно із законодавством.

2.2. Об'єктом оподаткування є операції платників податку з:

- постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПКУ, у тому числі операції з безоплатної передачі;

- ввезення товарів на митну територію України.

2.3. Датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця на банківський рахунок платника податку як оплата товарів, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів за готівку - дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів.

2.4. База оподаткування операцій з постачання товарів визначається виходячи з їх договірної вартості з урахуванням загальнодержавних податків та зборів (крім акцизного податку на реалізацію суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів).

2.5. У разі якщо платник податку провадить підприємницьку діяльність з постачання вживаних товарів (комісійну торгівлю), що прийняті за договором комісії в осіб, не зареєстрованих як платники податку, базою оподаткування є комісійна винагорода такого платника податку.

При цьому:

вживаними товарами вважаються товари, що були в користуванні не менше року та придатні для подальшого користування у незмінному стані чи

після ремонту, а також транспортні засоби, які не підпадають під визначення нового транспортного засобу.

Новими транспортними засобами вважаються:

а) наземний транспортний засіб - той, що вперше реєструється в Україні відповідно до законодавства, не був зареєстрований в інших державах та при цьому має загальний наземний пробіг до 6000 кілометрів;

б) судно - те, що вперше реєструється в Україні відповідно до законодавства, не було зареєстровано в інших державах та при цьому пройшло не більше 100 годин після першого введення його в експлуатацію;

в) літальний апарат - той, що вперше реєструється в Україні відповідно до законодавства, не був зареєстрований в інших державах та при цьому його налітаний час до такої реєстрації не перевищує 40 годин після першого введення в експлуатацію. Налітаним вважається час, який розраховується від блок-часу зльоту літального апарата до блок-часу його приземлення;

2.6. Базою оподаткування для товарів, що передаються у межах договорів комісії є вартість постачання цих товарів, визначена у порядку, встановленому статтею 188 ПКУ.

2.7. Дата збільшення податкових зобов'язань та податкового кредиту платників податку, що здійснюють постачання товарів у межах договорів комісії та без права власності на такі товари, визначається за правилами, встановленими статтями 187 і 198 ПКУ.

2.8. Зазначений порядок визначення дати виникнення податкових зобов'язань та податкового кредиту застосовується також на операції з продажу конфіскованого майна органами юстиції.

2.9. Базою оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України, є договірні (контрактні) вартість, але не нижче митної вартості цих товарів, визначеної відповідно до розділу III Митного кодексу України, з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті і включаються до ціни товарів.

При визначенні бази оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України, перерахунок іноземної валюти у валюту України здійснюється за курсом валюти, визначеним відповідно до статті 39-1 ПКУ.

2.10. Операції, зазначені у п.2.2 оподатковуються за ставкою 20% бази оподаткування та додається до ціни товарів.

2.11. Операціями, що не є об'єктом оподаткування є передача майна (конфіскованого майна, знахідок, майна, визнаного безхазяйним, скарбів, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання (у тому числі майна, визначеного у статті 184 Митного кодексу України), що на законних підставах переходить у власність держави, у розпорядження державних установ або організацій, уповноважених здійснювати їх збереження або постачання згідно із законодавством, а також операції з безоплатної передачі зазначеного в цьому пункті майна у випадках, визначених законодавством, у володіння і користування державних органів, установ (організацій), які утримуються за рахунок бюджетних коштів, а також закладів, в яких виховуються діти-сироти

та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей.

2.12. Звільняються від оподаткування операції із ввезення на митну територію України культурних цінностей за кодами згідно з УКТ ЗЕД 9701 10 00 00, 9701 90 00 00, 9702 00 00 00, 9703 00 00 00, 9704 00 00 00, 9705 00 00 00, 9706 00 00 00, виготовлених 50 і більше років тому.

2.13. Тимчасово, до 31 грудня 2022 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції із ввезення на митну територію України та з постачання на митній території України транспортних засобів, оснащених виключно електричними двигунами (одним чи декількома), що зазначені у товарній підкатегорії 8703 90 10 10 згідно з УКТ ЗЕД (в тому числі вироблених в Україні)

2.14. Сума ПДВ у вартості майна визначається за такою формулою:

$$P_{\text{ПДВ}} = \left(\frac{B_p}{1 + \frac{C_{\text{ПДВ}}}{100}} \right) \times \frac{C_{\text{ПДВ}}}{100},$$

де: $P_{\text{ПДВ}}$ – сума ПДВ у вартості майна, грн.; B_p – остаточна вартість реалізації майна, грн.; $C_{\text{ПДВ}}$ – ставка ПДВ, %

2.15. У разі реалізації майна на митних аукціонах:

- ціна лота має включати суму ПДВ з операції реалізації;
- податкова накладна видається платником ПДВ – оператором виключно на суму комісійної винагороди на вимогу переможця митного аукціону та є підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту. Оператор зобов'язаний надати переможцю митного аукціону податкову накладну та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних. Така реєстрація здійснюється не пізніше п'ятнадцяти календарних днів, наступних за датою їх складання.

III. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

3.1. Платниками податку є:

- особа, яка реалізує підакцизні товари (продукцію), визнані безхазяйними, підакцизні товари (продукцію), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизні товари (продукцію), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави, якщо ці товари (продукція) підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку;
- особа - суб'єкт господарювання роздрібною торгівлі, який здійснює реалізацію підакцизних товарів.

3.2. Об'єктами оподаткування є операції з:

- реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів;
- реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за

якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;

- ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України.

3.2. Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування:

- безоплатної передачі для знищення підакцизних товарів (продукції), конфіскованих за рішенням суду та таких, що перейшли у власність держави внаслідок відмови власника, якщо вони не підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку;

- безоплатної передачі у володіння і користування Збройним Силам України та іншим військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, органам Служби безпеки України, органам внутрішніх справ конфіскованих підакцизних товарів, визначених підпунктами 215.3.5-215.3.5-2 пункту 215.3 статті 215 ПКУ (далі для цього пункту - транспортні засоби);

- транспортних засобів, визнаних безхазяйними; транспортних засобів, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання; транспортних засобів, що за правом успадкування чи на інших законних підставах перейшли у власність держави.

У разі реалізації на митній території України транспортних засобів, операції з безоплатної передачі яких звільняються від оподаткування відповідно до цього підпункту, податок сплачується особами, які реалізують або передають у володіння, користування чи розпорядження такі транспортні засоби, не пізніше дати такої реалізації одночасно із сплатою податку на додану вартість за ставками, що діяли на момент безоплатної передачі таких підакцизних транспортних засобів.

3.3. У разі обчислення податку із застосуванням адвалорних ставок базою оподаткування є вартість (з податком на додану вартість та без урахування акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів) підакцизних товарів, що реалізовані суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі.

3.4. У разі обчислення податку із застосуванням специфічних ставок з підакцизних товарів (продукції) базою оподаткування є їх величина, визначена в одиницях виміру ваги, об'єму, кількості товару (продукції), об'єму циліндрів двигуна автомобіля або в інших натуральних показниках.

3.5. У разі обчислення податку із застосуванням одночасно адвалорних та специфічних ставок податку базою оподаткування є база, визначена відповідно до пунктів 3.4 та 3.5.

3.6. До підакцизних товарів належать:

спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво (крім квасу "живого" бродіння);

тютюнові вироби, тютюн та промислові замінники тютюну;

пальне, у тому числі товари (продукція), що використовуються як пальне для заправлення транспортних засобів, обладнання або пристроїв з двигунами внутрішнього згорання із запалюванням від стиснення, з двигунами

внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням, з двигунами внутрішнього згоряння з кривошипно-шатунним механізмом та коди яких згідно з УКТ ЗЕД не зазначені у підпункті 215.3.4 пункту 215.3 ПКУ (крім газу природного у газоподібному стані за кодом 2711 21 00 00 згідно з УКТ ЗЕД);

автомобілі легкові, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів.

3.7. Ставки податку та перелік товарів, з яких справляється податок:

3.7.1 ставки податку встановлюються статтею 215 ПКУ і є єдиними на всій території України;

3.7.2 ставки податку встановлюються відповідно до визначень розділу I ПКУ:

- адвалорні,
- специфічні,
- адвалорні та специфічні одночасно.

3.8. Датою виникнення податкових зобов'язань щодо реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів є дата здійснення розрахункової операції відповідно до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій в сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», для безготівкових розрахунків - дата оформлення розрахункового документа на суму проведеної операції, який підтверджує факт продажу, а у разі реалізації товарів фізичними особами - підприємцями, які сплачують єдиний податок, - дата надходження оплати за проданий товар.

3.9. Сума акцизного податку у вартості майна визначається за такою формулою:

- у разі оподаткування товарів за адвалорною ставкою акцизного податку:

$$P_a = \left(\frac{B_p - P_{\text{ПДВ}}}{1 + \frac{C_a}{100}} \right) \times \frac{C_a}{100},$$

- у разі оподаткування товарів за специфічною ставкою акцизного податку:

$$P_a = H_a \times C_a \times K_a \times K_k,$$

У разі оподаткування транспортних засобів, зазначених у підпункті 215.3.5¹ пункту 215.3 статті 215 ПКУ (крім транспортних засобів, зазначених у товарних підкатегоріях 8703 10 17 00, 8703 90 10 10, 8703 90 10 90, 8703 90 90 00 згідно з УКТЗЕД),

$$P_a = C_{\text{базова}} \times K_{\text{двигун}} \times K_{\text{вік}} \times K_a \times K_k,$$

де: P_a – сума акцизного податку у вартості майна, грн.;

B_p – остаточна вартість реалізації майна, грн.;

$P_{\text{ПДВ}}$ – сума ПДВ у вартості, грн.;

C_a – ставка акцизного податку;

H_a – кількість одиниць бази оподаткування акцизним податком у встановлених законом одиницях виміру;

K_a – курс іноземної валюти, в якій встановлено специфічну ставку акцизного податку, усталений Національним банком України на дату розрахунку;

K_k – коефіцієнт для коригування ставки акцизного податку у встановлених законом випадках (якщо не застосовується – коефіцієнт рівний 1);

$C_{базова}$ – ставка акцизного податку в євро за 1 штуку транспортного засобу;

$K_{двигун}$ – коефіцієнт, що визначається діленням об'єму циліндрів двигуна внутрішнього згорання відповідного транспортного засобу в куб. сантиметрах на 1000 куб. сантиметрів;

$K_{вік}$ – коефіцієнт, що дорівнює кількості повних календарних років з року, наступного за роком виробництва відповідного транспортного засобу, до року визначення ставки акцизного податку.

IV. ВВІЗНЕ МИТО

4.1. Платником мита є особа, яка реалізує товари, транспортні засоби відповідно до статті 243 МКУ.

4.2. Об'єктами оподаткування митом є товари, транспортні засоби, що реалізуються відповідно до статті 243 МКУ.

4.3. Встановлення діючих ставок ввізного мита визначено:

- Законом України «Про Митний тариф України» за повними ставками;
- згідно відповідних рішень Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі, Законів України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» - при нарахуванні особливих видів мита (спеціального, антидемпінгового, компенсаційного).

4.4. Додатковий імпортний збір встановлюється законом відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року (далі - ГАТТ-1994) та Домовленості про положення ГАТТ-1994 щодо платіжного балансу у разі значного погіршення стану платіжного балансу або істотного скорочення золотовалютних резервів, або досягнення ними мінімального розміру з метою забезпечення рівноваги платіжного балансу та збільшення розміру золотовалютних резервів.

4.5. Датою виникнення податкових зобов'язань із сплати мита у разі реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до статті 243 МКУ є дата здійснення розрахункової операції відповідно до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій в сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», для безготівкових розрахунків - дата оформлення розрахункового документа на суму проведеної операції, який підтверджує факт продажу, а у разі реалізації товарів фізичними особами - підприємцями, які сплачують єдиний податок, - дата надходження оплати за проданий товар.

4.6. Сума мита у вартості майна визначається за такою формулою:

- у разі оподаткування товарів за *адвалорною* ставкою мита:

$$P_m = \left(\frac{B_p - P_{\text{ПДВ}} - P_a}{1 + \frac{C_m}{100}} \right) \times \frac{C_m}{100},$$

- у разі оподаткування товарів за *специфічною* ставкою мита:

$$P_m = H_m \times C_m \times K_m,$$

де: P_m – сума мита у вартості майна, грн.;

B_p – остаточна вартість реалізації майна, грн.;

$P_{\text{ПДВ}}$ – сума ПДВ у вартості майна, грн.;

P_a – сума акцизного податку у вартості майна, грн.;

H_m – кількість одиниць бази оподаткування митом у встановлених законом одиницях виміру;

C_m – ставка мита;

K_m – курс іноземної валюти, в якій встановлено специфічну ставку мита, установлений Національним банком України на дату розрахунку.

- у разі застосування ставок *комбінованого* мита, мито визначається як більше із значень, розрахованих за формулами, зазначеними вище.

IV. МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ МИТНИЦІ ПРИ ОБРАХУНКУ ПОДАТКІВ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ СПЛАТІ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ, ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ВІДПОВІДНО ДО СТАТТІ 243 МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ПРАВИЛЬНІСТЮ ЇХ СПЛАТИ

4.1. Для визначення податків, що включаються в оціночну вартість майна при їх реалізації, підрозділ митниці, до функцій якого належить питання організації розпорядження в установленому порядку вилученим майном (далі – уповноважений підрозділ митниці) готує запит з переліком товарів і копіями наявної документації на ці товари та направляє його разом з довідкою про визначення вартості майна після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні майна через митний кордон України (далі – довідка), з внесеною до граф 1-4, «Б»-«Г» довідки інформацією, до підрозділу митниці, який здійснює контроль правильності класифікації товарів. Форма довідки наведена у додатку 1 цього Порядку.

4.2. Інформація, що вноситься до графи «Б», попередньо отримується від бухгалтерської служби митниці. У випадку зміни реквізитів рахунків для перерахування сум податків після реалізації товарів, бухгалтерська служба митниці невідкладно інформує про це уповноважений підрозділ митниці.

4.3. Перелік товарів містить такі відомості, як:

назва, номер документа, на підставі якого товар було розміщено на склад митниці і дата розміщення;

напрямок переміщення товарів через митний кордон України;

інформація щодо розміщення товарів у відповідний митний режим (чи визначалися при цьому суми податкових зобов'язань платником самостійно у митній декларації);

відомості щодо застосування до товарів митних процедур і сплати при цьому сум відповідних податків;
найменування товару, його відмінні ознаки, кількість;
інформація щодо коду групи товару згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі – УКТЗЕД), за яким товар обліковується на складі митниці.

4.4. Посадова особа підрозділу митниці, який здійснює контроль правильності класифікації товарів, протягом одного робочого дня визначає десятизначний код товару за УКТЗЕД.

4.5. За потреби посадова особа підрозділу митниці, який здійснює контроль правильності класифікації товарів, може проводити огляд зазначених у переліку товарів з метою визначення коду товару за УКТЗЕД. Строк запиту може бути збільшено, якщо при вирішенні питання класифікації товару в цьому виникає потреба (проведення дослідження (аналізу, експертизи) тощо).

4.6. Після визначення коду товару за УКТЗЕД посадова особа підрозділу митниці, який здійснює контроль правильності класифікації товарів, вносить відповідну інформацію до граф 5 та «Г» довідки, після чого передає її разом з усіма наявними документами до підрозділу митниці, який здійснює контроль за своєчасністю сплати митних платежів.

4.7. Посадова особа підрозділу митниці, який здійснює контроль за своєчасністю сплати митних платежів, на підставі отриманої довідки та наявної документації на товари протягом одного робочого дня визначає ставки податків, а також базу оподаткування у разі застосування специфічних ставок (згідно податкового законодавства України, що діє на момент здійснення розрахунку).

4.8. Посадова особа підрозділу митниці, який здійснює контроль за своєчасністю сплати митних платежів, вносить відповідну інформацію до граф 6-10 та «Г» довідки та передає її до уповноваженого підрозділу митниці.

4.9. Посадова особа уповноваженого підрозділу митниці перевіряє повноту записів у графах 5-10 та «Г» довідки, після чого заповнює графу «А» довідки.

4.10. Оригінал довідки залишається в уповноваженому підрозділі митниці. Копії довідки передаються суб'єкту оціночної діяльності, який залучається для визначення вартості майна з метою його реалізації, органу державної виконавчої служби при виконанні рішення суду про конфіскацію вилучених митницею товарів (крім випадків виконання рішення суду про конфіскацію майна, яке в подальшому згідно із законодавством підлягає знищенню, утилізації або промисловій переробці), а також до бухгалтерської служби митниці для подальшого контролю за розпорядженням коштами, отриманими від реалізації товарів.

4.11. При замовленні митницею послуг з оцінки майна суб'єктами оціночної діяльності встановлюється вимога щодо здійснення рецензування підготовленого ним звіту про оцінку майна (акт оцінки майна) у порядку, встановленому законодавством України про оцінку майна, майнових прав та оціночну діяльність. Особою, яка залучається суб'єктом оціночної діяльності

для рецензування, не може бути особа, що має особисту матеріальну чи іншу заінтересованість в результатах такої оцінки.

4.12. Суб'єкт оціночної діяльності визначає вартість товарів з урахуванням податків, що підлягають сплаті при їх реалізації, за ставками, зазначеними у довідці. Перевірка повноти та правильності врахування суб'єктом оціночної діяльності розміру податків при визначенні вартості товарів здійснюється бухгалтерською службою митниці шляхом звірення застосованих суб'єктом оціночної діяльності ставок податків із тими, що вказані у довідці та відповідно, їх фактичних значень.

4.13. Якщо визначена на замовлення митниці вартість товарів за одним звітом про оцінку майна (актом про оцінку майна) дорівнює або перевищує 50 тис. грн., комісії, утвореній відповідно до пункту 7 Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 1998 р. № 1340 (Офіційний вісник України, 1998 р., № 34, ст. 1280), рекомендується розглянути питання щодо доцільності додаткового рецензування із залученням осіб, які працюють у Фонді державного майна України чи його регіональних відділеннях, а також інших органах, зазначених у статті 5 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», якщо рецензування відповідними особами не було попередньо здійснено на замовлення суб'єктів оціночної діяльності.

4.14. Бухгалтерська служба митниці забезпечує відображення визначеної суб'єктом оціночної діяльності вартості товарів у бухгалтерському обліку в установленому порядку.

4.15. У разі змін у податковому законодавстві, які впливають на розмір ставок податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, уповноважений підрозділ митниці невідкладно здійснює актуалізацію довідки з дотриманням положень цього Порядку.

4.16. При переданні товарів підприємству, якому доручається їх реалізація до кожного акта приймання-передавання товарів обов'язково додається копія довідки та повідомляється рахунок митниці.

4.17. У разі здійснення реалізації на митному аукціоні митниця надсилає оператору заявку на проведення електронного аукціону, яка обов'язково повинна містити:

- дату проведення та види електронних аукціонів;
- назву та характеристики товару, наявність дефектів, фотографічні зображення, інформацію про технічну документацію, місцезнаходження;
- стартову ціну лота на кожному з електронних аукціонів, яка визначається відповідно до частини дев'ятої статті 243 Митного кодексу України;
- розмір крока електронного аукціону;
- мінімальну ціну лота на редукованні;
- контактні дані посадової особи замовника, уповноваженої на демонстрацію лота;

реквізити рахунків оператора для перерахування коштів від реалізації товарів на електронному аукціоні.

4.18. У разі уцінки майна, в т.ч. на другому, третьому митних аукціонах або на редукованій вартість майна не може бути меншою, ніж сума податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні товарів через митний кордон України, з урахуванням розміру винагороди суб'єкту господарювання (оператору).

4.19. Фактичний розмір податків, що підлягають сплаті при реалізації майна, обраховується шляхом застосування зазначених у довідці ставок податків до фактичної вартості реалізації товарів на дату їх продажу (ціни реалізації лота) відповідно до особливостей обрахунку податків, що підлягають сплаті при операціях з реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства (розділи II-IV цього Порядку).

4.20. При надходженні на рахунок митниці сум грошових коштів, отриманих від реалізації товарів, бухгалтерська служба митниці перевіряє їх відповідність та здійснює подальше розпорядження ними згідно зі статтею 244 Митного кодексу України, а також інформує про це уповноважений підрозділ митниці.

4.21. Сума коштів за лот, отримана оператором від реалізації товарів на електронному аукціоні, підлягає перерахуванню на визначені рахунки замовника протягом трьох робочих днів з дня отримання таких коштів від переможця електронного аукціону.

4.22. У разі невідповідності сум коштів, що були зараховані на рахунок митниці, сумі коштів, що повинні бути сплачені з операції реалізації товарів, бухгалтерська служба митниці повідомляє про зазначене особу, від якої такі кошти були отримані, для вжиття останньою заходів щодо усунення виявлених невідповідностей.

4.23. Кошти, отримані від реалізації товарів, зараховуються до державного бюджету за кодами класифікації доходів бюджету, які відповідають відповідному виду надходжень.

4.24. З метою підтвердження повноти сплати податків при придбанні транспортного засобу на вимогу особи, яка його придбала, митниця видає відповідну довідку.

V. КОНТРОЛЬ ЗА ПОВНОТОЮ ТА СВОЄЧАСНІСТЮ ПЕРЕРАХУВАННЯ ПОДАТКІВ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

5.1. При здійсненні контролю з питання повноти і своєчасності постановки на облік, зберігання, оцінки, подальшого використання і реалізації майна в митницях при здійсненні операцій з майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства та яким митниця набула права розпоряджатися перевіряються:

- 1) повнота прийняття майна на облік та його збереження;
- 2) повнота і достовірність складання акта опису, оцінки та прийому-передачі майна;
- 3) порядок ведення книги обліку актів опису, оцінки та прийому-передачі майна, прийнятого на облік;

4) порядок відкриття інвентаризаційних карток, а також повнота і достовірність даних інвентаризаційних карток;

5) дотримання порядку організації аукціонів з реалізації майна;

6) відповідність ставок податків, зазначених у *Довідці про визначення вартості майна після нарахування усіх податків та зборів, що підлягають сплаті при переміщенні майна через митний кордон України* (далі - *Довідка*); правильність визначення суми податків, що підлягають сплаті, повнота і своєчасність перерахування грошових коштів до державного бюджету від реалізації майна;

7) своєчасність і достовірність поданих відомостей;

8) порядок знищення майна.

5.2. Контроль за повнотою та своєчасністю надходження грошових коштів до державного бюджету від реалізації або іншого використання майна здійснюється структурним підрозділом центрального апарату Держмитслужби, який уповноважено на здійснення функцій організації та здійснення ведення обліку, зберігання, проведення оцінки вилученого, прийнятого на зберігання, розміщеного у митній режим відмови на користь держави майна, а також майна, виявленого в зоні митного контролю, власник якого невідомий, та розпорядження ним; в тому числі шляхом проведення перевірок суб'єктів господарювання, що здійснюють реалізацію майна, інших залучених організацій і фізичних осіб-підприємців, яким майно передано для реалізації, операторів, організацій, яким майно передано на промислову переробку, а також податковими органами в ході проведення перевірки зазначених осіб.

5.3. Для здійснення контролю з питання повноти і своєчасності постановки на облік, зберігання, оцінки, подальшого використання і реалізації майна митницею, перевіряються зокрема, такі документи:

1) митні декларації, заявлені відповідно до митної процедури відмови на користь держави;

2) книга обліку актів опису, оцінки та прийому-передачі майна, прийнятого на облік;

3) акти опису, оцінки та прийому-передачі майна;

4) інвентаризаційні картки майна, прийнятого на облік за актом опису, оцінки та прийому-передачі майна;

5) договори, укладені з суб'єктами господарювання з реалізації майна, і інформація, яка надається разом з цими договорами;

6) акти і протоколи про результати проведених митних аукціонів;

7) рішення про знищення майна з доданням переліку майна, що підлягає знищенню;

8) акти про знищення майна;

9) документи, що підтверджують перерахування до державного бюджету грошових коштів від реалізації майна тощо.

5.4. У випадках несвоєчасного перерахування грошових коштів до державного бюджету за реалізоване майно суб'єкт господарювання сплачує пеню у розмірі 120 відсотків облікової ставки Національного банку України за кожний день прострочення з належної до сплати суми.

Облік сум нарахованої та сплаченої пені здійснюється підрозділом митниці, функціональні обов'язки якого передбачають облік вилученого майна, у картці обліку розрахунків за майно згідно з додатком 2 до цього Порядку.

5.5. Митниця ініціює за неподання або несвоєчасне подання посадовими особами підприємств, установ та організацій платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів (обов'язкових платежів) притягнення до адміністративної відповідальності згідно зі ст. 163 прим. 2 КУпАП.

ДОВІДКА

про визначення вартості майна після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні майна через митний кордон України

А. НОМЕР ТА ДАТА ДОВІДКИ (присвоюється митницею ДФС)		Б. Реквізити рахунків для перерахування сум податків після реалізації товарів				Г. Найменування митниці ДФС							
						Г. Відомості про осіб, які заповнювали Довідку							
						П.І.Б.	посада	дата та підпис					
		В. Номер та дата документа, що є підставою для розпорядження майном											
№ з/п	Найменування товару та його стислий опис	Кількість товару	Одиниця виміру	Код товару згідно з УКТ ЗЕД	База оподаткування у разі застосування специфічних ставок	Ставки податків							
						мито	Акцизний податок	Податок на додану вартість	інші*				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				

*Заповнюється за потреби.

КАРТКА
обліку розрахунків за майно

1	№ з/п
2	Дата і № акта опису, оцінки та передачі майна
3	Найменування майна
4	Загальна вартість майна згідно з актом опису, оцінки та передачі майна
5	Дата реалізації майна
6	Фактична сума реалізації майна
7	Сума коштів, яка повинна надійти до державного бюджету
8	Гранична дата перерахування коштів до державного бюджету
9	№ документа і дата фактичного перерахування коштів до державного бюджету
10	Сума перерахованих коштів
11	Дата проведення остаточного розрахунку за майно
12	Дата нарахування пені
13	Сума нарахованої пені
14	Дата сплати пені
15	Сума сплаченої пені

ДОДАТОК Е

МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ КЛЮЧОВИХ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ, ЩО ПЕРЕЙШЛО У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Для оцінки ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства застосовуються 3 групи ключових показників ефективності (далі – КПЕ):

КПЕ 1 - «Ефективність розпорядження майном, що перейшло у власність держави»: характеризує ефективність роботи митного органу в цілому, зокрема обсяги виконання робіт, здійснення різних способів розпорядження майном, що на законних підставах переходить у власність держави:

Показник 1.1. «Коефіцієнт завантаження митного органу здійсненням операцій з розпорядження майном, що переходить у власність держави».

Показник 1.2. «Ефективність здійснення розпорядження митним органом майном, що переходить у власність держави»;

Показник 1.3. «Рівень втрат/нестачі майна, що перейшло у власність держави».

Показник 1.4. «Питома вага переробленого/утилізованого/знищеного майна, що перейшло у власність держави»;

Показник 1.5. «Частка безоплатного передання майна, що перейшло у власність держави».

КПЕ 2 - «Ефективність реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства»: дозволяє оцінити ефективність продажу майна як за допомогою функціоналу центральної бази даних системи електронних торгів так й за договорами комісії:

Показник 2.1. «Питома вага реалізованого майна, що перейшло у власність держави»;

Показник 2.2. «Співвідношення вартості реалізованого майна, що перейшло у власність держави, до оціночної вартості цього майна, визначеної для цілей реалізації»;

Показник 2.3. «Питома вага реалізації конфіскованих товарів, за якими митниця набула прав розпорядження».

Показник 2.4. «Коефіцієнт ефективності проведення митних аукціонів»;

Показник 2.5. «Питома вага редукціонів»;

Показник 2.6. «Ефективність реалізації майна на митних аукціонах»;

Показник 2.7. «Коефіцієнт зниження/підвищення стартової вартості лотів».

КПЕ 3 - «Ефективність взаємодії митних органів з органами державної виконавчої служби щодо розпорядження конфіскованим майном»: забезпечення виконання завдань з мобілізації коштів до державного бюджету України шляхом вжиття дієвих заходів щодо забезпечення визначення реальної вартості конфіскованого майна, а також якісного та своєчасного оформлення необхідних документів під час роботи з конфіскованим майном:

Показник 3.1. «Коефіцієнт взаємодії митного органу з органами державної виконавчої служби з питань розпорядження конфіскованим майном»;

Показник 3.2. «Коефіцієнт передавання вилученого митницями Держмитслужби та конфіскованого за судовими рішеннями майна органам державної виконавчої служби»»;

Показник 3.3. «Коефіцієнт залишку конфіскованого майна на складах митних органів»;

Показник 3.4. «Рівень втрат/нестач конфіскованого майна».

КПЕ є основою для оцінки діяльності митних органів в частині розпорядження відповідним майном та важливими індикаторами для оцінки загальної ситуації в цій сфері.

Нижче наводиться методика розрахунку для кожного показника з Переліку КПЕ розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

КПЕ 1 – «Ефективність розпорядження майном, що перейшло у власність держави»:

Показник 1.1 «Коефіцієнт завантаження митного органу здійсненням операцій з розпорядження майном, що переходить у власність держави» характеризує обсяги виконаних митним органом робіт з розпорядження майном, що переходить у власність держави. Значення показника вважається позитивним якщо $K_{1.1} > 60\%$. Якщо сумарне значення показників $Z_{\text{пi}}$ та $I_{\text{н}}$ дорівнює 0, коефіцієнт $K_{1.1}$ не розраховується.

Формула для розрахунку:

$$K_{1.1} = \frac{P_i + B_i + Y_i + M_i}{Z_{\text{пi}} + I_{\text{н}} + \Pi_{\text{тi}}} \times 100\%, \quad (1.1)$$

де $K_{1.1}$ – коефіцієнт роботи митного органу з обсягів виконаних робіт по розпорядженню майном, що переходить у власність держави (%);

P_i – сума вартості майна, переданого митним органом на реалізацію протягом звітного періоду (тис. грн.);

B_i – сума вартості безоплатно переданого митним органом майна протягом звітного періоду (тис. грн.);

Y_i – сума вартості знищеного (утилізованого) майна митним органом протягом звітного періоду (тис. грн.);

M_i – сума вартості майна, оформленого у митному відношенні та виданого зі складу митниці після закінчення встановлених Митним кодексом України строків зберігання (тис. грн.);

Z_{ni} – сума вартості майна, яким необхідно здійснити розпорядження на початок звітного періоду (тис. грн.);

I_n – сума вартості майна, яким митний орган набув право здійснити розпорядження за звітний період (тис. грн.);

Π_{Ti} – сума вартості майна, повернутого з р за звітний період (тис. грн.).

Показник 1.2 «Ефективність здійснення розпорядження митним органом майном, що переходить у власність держави» визначається як частка сума коштів, перерахованих до Держбюджету від розпорядження митним органом майном у сумі вартості майна, яким митний орган здійснює розпорядження. Значення показника вважається позитивним якщо $K_{1.2} > 20\%$. Якщо сумарне значення показників Z_{ni} та I_n дорівнює 0, коефіцієнт $K_{1.2}$ не розраховується.

Формула для розрахунку:

$$K_{1.2} = \frac{\Gamma_i}{Z_{ni} + I_n + \Pi_{Ti}} \times 100 \quad (1.2)$$

де $K_{1.2}$ – коефіцієнт роботи митного органу з ефективності розпорядження майном, що переходить у власність держави (%);

Γ_i – сума коштів, перерахованих до Держбюджету від розпорядження митним органом майном (не включати зарахування коштів на депозитні рахунки, а також зарахування до Держбюджету податків і зборів, отриманих від державних виконавців за результатами реалізації конфіскованого майна) (тис. грн.);

Z_{ni} – сума вартості майна, яким необхідно здійснити розпорядження на початок звітного періоду (тис. грн.);

I_n – сума вартості майна, яким митний орган набув право здійснити розпорядження за звітний період (тис. грн.);

Π_{Ti} – сума вартості майна, повернутого з торгівлі за звітний період (тис. грн.).

Показник 1.3 «Рівень втрат/нестач майна, що перейшло у власність держави» характеризує відсутність чи наявність нестач або крадіжок за абсолютними показниками майна, що переходить у власність держави за їх зберігання на складах митниць чи за договорами відповідального зберігання. Нестачі/крадіжки майна, виявлені в оцінюваному періоді, але допущені в минулих періодах, враховуються в оцінку за оцінюваний період.

Показник 1.4 «Питома вага переробленого/утилізованого/знищеного майна, що перейшло у власність держави» визначається як частка вартості переробленого, утилізованого чи знищеного майна, що перейшло у власність держави та загальної вартості такого майна, що надійшло на переробку, утилізацію чи знищення впродовж звітного періоду.

Формула для розрахунку:

$$K_{1.4} = \frac{B_{\text{перероб./ утил./ знищ.}}}{B_{\text{заг.}}} * 100\%, (1.3)$$

де $K_{\text{перероб. утил. знищ.}}$ – коефіцієнт переробленого, утилізованого чи знищеного майна, що перейшло у власність держави (%);

$V_{\text{перероб. утил. знищ.}}$ – вартість переробленого, утилізованого чи знищеного майна, що перейшло у власність держави, впродовж звітнього періоду (тис. грн.);

$V_{\text{заг.}}$ – загальна вартість майна, що перейшло у власність держави до розпорядження за звітний період (тис. грн.).

Показник 1.5 «Частка безоплатного передання майна, що перейшло у власність держави» визначається як частка безоплатно переданого майна, що перейшло у власність держави у загальному обсязі майна, щодо якого прийнято рішення про безоплатну передачу впродовж звітнього періоду.

Формула для розрахунку:

$$K_{1.5} = \frac{V_{\text{безоплат.}}}{V_{\text{заг. безопл.}}} * 100\%, (1.4)$$

де $K_{1.5}$ – частка безоплатно переданого майна, що перейшло у власність держави (%);

$V_{\text{заг. безопл.}}$ – вартість майна, що перейшло у власність держави, щодо якого прийнято рішення про безоплатну передачу протягом звітнього періоду (тис. грн.);

$V_{\text{заг.}}$ – загальна вартість майна, що перейшло у власність держави до розпорядження за звітний період (тис. грн.).

КПЕ 2 – «Ефективність реалізації майна, що перейшло у власність держави»

Показник 2.1 «Питома вага реалізованого майна, що перейшло у власність держави» визначається як відношення вартості реалізованого протягом звітнього періоду майна, що перейшло у власність держави та вартості майна, яке підлягало реалізації. Значення цього показника характеризується наступним чином, чим воно більше, тим краще, а цільове значення – 100%. При перевищенні вартості реалізованого майна над вартістю майна, що перейшло у власність держави значення показника прирівнюється до 100%.

Формула для розрахунку:

$$K_{2.1} = \frac{V_{\text{реал.}}}{V_{\text{до реал.}}} * 100\%, (1.5)$$

де $K_{2.1}$ – коефіцієнт реалізованого, що перейшло у власність держави майна (%);

$V_{\text{реал.}}$ – вартість реалізованого майна, що перейшло у власність держави за звітний період (тис. грн.);

$V_{\text{до реал.}}$ – вартість майна, що перейшло у власність держави, що підлягає реалізації (тис. грн.).

Показник 2.2 «Співвідношення вартості реалізованого майна, що перейшло у власність держави, до оціночної вартості цього майна, визначеної

для цілей реалізації» визначається як співвідношення фактичної вартості реалізованого майна, що перейшло у власність держави, визначеного до реалізації та у відношенні якого проводилися процедури реалізації, та оціночної вартості майна, що перейшло у власність держави, визначеного до реалізації й у відношенні якого проводилися процедури реалізації. Значення цього показника характеризується наступним чином, чим воно вище тим краще, а цільове значення – 100%.

Формула для розрахунку:

$$K_{2.2} = \frac{V_{\text{реал.}}}{V_{\text{оцін.}}} * 100\%, \quad (1.6)$$

де $K_{2.2}$ – коефіцієнт співвідношення вартості реалізованого майна, що перейшло у власність держави, до оціночної вартості вказаного майна, визначеної для цілей реалізації (%);

$V_{\text{реал.}}$ – фактична вартість реалізованого майна, що перейшло у власність держави, визначеного до реалізації, по відношенню якого проводилися процедури реалізації (тис. грн.);

$V_{\text{оцін.}}$ – оціночна вартість майна, що перейшло у власність держави визначеного до реалізації, по відношенню якого проводилися процедури реалізації (тис. грн.).

Показник 2.3. «Питома вага реалізації конфіскованих товарів, за якими митниця набула прав розпорядження» визначається як співвідношення суми коштів, перерахованих до держбюджету, одержаних від реалізації майна, яким митниця набула прав розпорядження, з урахуванням оподаткування, до вартості конфіскованого майна за рішенням суду, яким митниця набула прав розпорядження. Значення цього показника характеризується наступним чином, чим воно більше тим краще.

Формула для розрахунку:

$$K_{2.3} = \frac{V_{\text{реал.}}}{V_{\text{конфіск.митн.}}} * 100\%, \quad (1.7)$$

де $K_{2.3}$ – частка реалізованого майна, що перейшло у власність держави, яким митниця набула прав розпорядження (%);

$V_{\text{реал.}}$ – сума коштів, перерахованих до держбюджету, одержаних від реалізації майна, яким митниця набула прав розпорядження (тис. грн.);

$V_{\text{конфіск.митн.}}$ – вартості конфіскованого майна за рішенням суду, яким митниця набула прав розпорядження (тис. грн.).

Показник 2.4 «Коефіцієнт ефективності проведення митних аукціонів» характеризує співвідношення кількості митних аукціонів, що не відбулися у загальній кількості митних аукціонів. Свідчить про відсутність попиту чи наявність інших причин, визначених у п.60, 63 Порядку 1050. Значення цього показника характеризується наступним чином, чим воно менше тим краще.

Формула для розрахунку:

$$K_{2.4} = \frac{M_{\text{невідб.}}}{M_{\text{заг.}}} * 100, \quad (1.8)$$

де $K_{2.4}$ – коефіцієнт ефективності реалізації майна на митних аукціонах (%);

$Ma_{\text{невідб.}}$ – кількість митних аукціонів з реалізації майна, що перейшло у власність держави, які не відбулися за відсутністю попиту чи наявності інших причин визначених у п.60, 63 Порядку 1050 (од.).

$Ma_{\text{заг.}}$ – загальна кількість митних аукціонів з реалізація майна, що перейшло у власність держави (од.).

Показник 2.5 «Питома вага редукацій» характеризується відношенням кількості митних редукацій у загальній кількості проведених митних аукціонів. Свідчить про наявність виду електронного аукціону, який полягає в покроковому зниженні ціни лота в процесі електронного аукціону з можливістю додаткового подання цінових пропозицій після здійснення ставки учасником.

Формула для розрахунку:

$$K_{2.5} = \frac{M_{\text{редук.}}}{Ma_{\text{заг.}}} * 100, (1.9)$$

де $K_{2.5}$ – коефіцієнт питомої ваги редукацій (%);

$M_{\text{редук.}}$ – кількість митних редукацій з реалізації майна, що перейшло у власність держави (од.).

$Ma_{\text{заг.}}$ – загальна кількість митних аукціонів з реалізації майна, що перейшло у власність держави (од.).

Показник 2.6 «Ефективність реалізації майна на митних аукціонах» характеризує співвідношення між вартістю проданого майна на митних аукціонах до вартості майна, що підлягало реалізації на них. Свідчить про ефективність реалізації майна, віднесеного до категорій, визначених у п. 3 Порядку 1050, що перейшло у власність держави (товари, зазначені у частинах першій, четвертій - шостій статті 243 Митного кодексу України, вартість однієї облікової одиниці (або об'єднаних в один лот) яких перевищує 20 мінімальних розмірів заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року, а також транспортні засоби, повітряні, морські та річкові судна незалежно від їх вартості).

Формула для розрахунку:

$$K_{2.6} = \frac{B_{\text{м.а.}}}{B_{\text{реал.}}} \times 100, (1.10)$$

де $K_{2.6}$ – коефіцієнт реалізації майна на митних аукціонах (%);

$B_{\text{м.а.}}$ – вартість майна, що перейшло у власність держави, фактично реалізованого на митних аукціонах протягом звітного періоду (тис. грн.);

$B_{\text{реал.}}$ – вартість майна, що перейшло у власність держави, що підлягало реалізації на митних аукціонах протягом звітного періоду (тис. грн.);

Показник 2.7 «Коефіцієнт зниження/підвищення стартової вартості лотів» характеризує співвідношення різниці між сумою вартості лотів, визначених митницею до ціни реалізації лотів на митних аукціонах. Свідчить про

ймовірність завищення оціночної ціни або відсутність попиту. Значення цього показника характеризується наступним чином, чим воно нижче тим краще, а цільове значення – 100%.

Формула для розрахунку

$$K_{2.7} = \frac{B_{\text{митн.}}}{C_{\text{реал.}}} \times 100, (1.11)$$

де $K_{2.7}$ – коефіцієнт зниження стартової вартості лотів (%);

$B_{\text{митн.}}$ – сума вартості лотів, визначених митницею та виставлених для реалізації на митний аукціон протягом звітного періоду (тис. грн.);

$C_{\text{реал.}}$ – ціна реалізації лотів виставлених на митний аукціон протягом звітного періоду (тис. грн.).

КПЕ 3 – «Ефективність взаємодії митних органів з органами державної виконавчої служби щодо розпорядження конфіскованим майном»

Показник 3.1 «Коефіцієнт взаємодії митного органу з органами державної виконавчої служби з питань розпорядження конфіскованим майном» характеризує обсяги конфіскованого за матеріалами митниць майна, переданого органам державної виконавчої служби протягом звітного періоду. Значення показника вважається позитивним якщо $K_{3.1} > 60\%$. Якщо сумарне значення показників $Z_{\text{пк}}$ та $K_{\text{н}}$ дорівнює 0, коефіцієнт $K_{3.1}$ не розраховується.

Формула для розрахунку:

$$K_{3.1} = \frac{[(Z_{\text{пк}} - Z_{\text{пц}} - Z_{\text{пз}} - Z_{\text{пм}}) + (K_{\text{н}} - K_{\text{ц}} - K_{\text{з}} - K_{\text{м}})] - (Z_{\text{кк}} - Z_{\text{кц}} - Z_{\text{кз}} - Z_{\text{км}})}{(Z_{\text{пк}} - Z_{\text{пц}} - Z_{\text{пз}} - Z_{\text{пм}}) + (K_{\text{н}} - K_{\text{ц}} - K_{\text{з}} - K_{\text{м}})} \times 100\%, (1.12)$$

де $K_{3.1}$ – коефіцієнт взаємодії митного органу з органами державної виконавчої служби з питань розпорядження конфіскованим майном (%);

$Z_{\text{пк}}$ – сума вартості конфіскованого майна на початок звітного періоду (тис. грн.);

$Z_{\text{пц}}$ – сума вартості конфіскованих культурних цінностей на початок звітного періоду (тис. грн.);

$Z_{\text{пз}}$ – сума вартості конфіскованої зброї та боєприпасів на початок звітного періоду (тис. грн.);

$Z_{\text{пм}}$ – сума вартості конфіскованих лікарських та медичних препаратів, наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів на початок звітного періоду (тис. грн.);

$K_{\text{н}}$ – сума вартості майна, конфіскованого за рішеннями суду у звітному періоді (тис. грн.);

$K_{\text{ц}}$ – сума вартості культурних цінностей, конфіскованих у звітному періоді (тис. грн.);

$K_{\text{з}}$ – сума вартості зброї та боєприпасів, конфіскованих у звітному періоді (тис. грн.);

K_M – сума вартості лікарських та медичних препаратів, наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів, конфіскованих у звітному періоді (тис. грн.);

$Z_{кк}$ – сума вартості конфіскованого майна на кінець звітнього періоду (тис. грн.);

$Z_{кц}$ – сума вартості конфіскованих культурних цінностей на кінець звітнього періоду (тис. грн.);

$Z_{кз}$ – сума вартості конфіскованої зброї та боєприпасів на кінець звітнього періоду (тис. грн.);

$Z_{км}$ – сума вартості конфіскованих лікарських та медичних препаратів, наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів на кінець звітнього періоду (тис. грн.).

Показник 3.2 «Коефіцієнт передавання вилученого митницями Держмитслужби та конфіскованого за судовими рішеннями майна органам державної виконавчої служби» характеризує динаміку передавання, а саме визначається як відношення вартості переданого майна за поточний період до відповідного середньомісячного показника переданого конфіскованого майна в органи державної виконавчої служби. Значення показника вважається позитивним якщо $K_{3.2} > 10\%$.

Формула для розрахунку:

$$K_{3.2} = \frac{V_{\text{поточ.}}}{V_{\text{середньомісяч.}}} \times 100, (1.13)$$

де $K_{3.2}$ – коефіцієнт переданого конфіскованого майна в органи державної виконавчої служби (%);

$V_{\text{поточ.}}$ – вартість переданого конфіскованого майна за поточний період в органи державної виконавчої служби (тис. грн.);

$V_{\text{середньомісяч.}}$ – середньомісячна вартість переданого конфіскованого майна в органи державної виконавчої служби (тис. грн.).

Показник 3.3 «Коефіцієнт залишку конфіскованого майна на складах митних органів» характеризує відношення вартість залишків конфіскованого майна до загального обсягу таких залишків. Свідчить про наявність ситуації, коли митні органи вже юридично не мають відповідати за зберігання такого майна, оскільки воно передане згідно із законодавством до виконавчої служби, а фактично – несуть витрати на зберігання.

Формула для розрахунків:

$$K_{3.3} = \frac{V_{\text{зал.митн.конф.}}}{V_{\text{заг.}}} \times 100, (1.14)$$

де $K_{3.3}$ – коефіцієнт залишку конфіскованого майна на складах митних органів (%);

$V_{\text{зал.митн.конф.}}$ – вартість залишків конфіскованого майна на складах митних органів за звітний період, якими не розпорядилася виконавча служба (тис. грн.);

$V_{\text{заг.}}$ – вартість загального обсягу залишків на складському обліку митниці (тис. грн.).

Показник 3.4 «Рівень втрат/нестач конфіскованого майна» характеризує відсутність чи наявність нестач або крадіжок за абсолютними показниками конфіскованого за матеріалами митниць майна при його зберіганні на складах митниць чи за договорами відповідального зберігання. Нестачі/крадіжки конфіскованого майна, виявлені в оцінюваному періоді, але допущені в минулих періодах, враховуються в оцінку за оцінюваний період.

ПРИМІТКИ:

*Джерела даних для розрахунку ключових показників ефективності розпорядження майном:

1. Форма № ДФЕРБО – К1. Звіт про рух майна вилученого через порушення митних правил та подальше розпорядження ним (щоквартальна, річна).

2. Форма № ДФЕРБО – К2. Звіт про розпорядження майном, що перейшло у власність держави (крім конфіскованого за рішенням суду) (щоквартальна, річна).

3. Форма № ДФЕРБО – К3. Звіт про транспортні засоби, що перейшли у власність держави.

4. Форма № ДФЕРБО – К4. Звіт про результати проведеної інвентаризації товарів та транспортних засобів, прийнятих на зберігання чи обернених на користь держави, у тому числі товарів, що мають статус таких, що зберігаються на складі митниці, в усіх місцях їх зберігання.

ДОДАТОК Ж

КОНЦЕПЦІЯ ЗМІН РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Концепція розпорядження майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства (далі – Концепція) визначає основні цілі, принципи, напрями, завдання та заходи щодо реалізації державної політики у сфері розпорядження майном, що перейшло у власність держави, зокрема за порушення митного законодавства.

1. Вступ

В останні роки спостерігається значне зростання обсягів майна та транспортних засобів, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства. Відповідно до чинного законодавства у власність держави за порушення митного законодавства можуть переходити товари за таких умов:

1) товари з обмеженим терміном зберігання, затримані митницями як предмети порушення митних правил (реалізуються до рішення суду задля попередження їх псування);

2) вилучені митницями товари, щодо яких винесено рішення суду про конфіскацію;

3) товари, строки зберігання чи перебування яких під митним контролем, встановлені Митним кодексом України, закінчилися, за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення таких строків (у тому числі такі, що за рішенням суду підлягають поверненню власнику, за яким власник не звернувся);

4) товари, поміщені в митний режим відмови на користь держави;

5) товари, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю і власник яких невідомий.

Однак існуючий стан справ у сфері розпорядження майном, що перейшло у власність держави дає підстави говорити про її неефективність. Така ситуація зумовлена тим, що положення підзаконних нормативно-правових актів, якими регламентуються питання розпорядження майном не кореспондуються, а в окремих частинах – суперечать одне одному.

Крім того, серед основних проблем, які знижують ефективність розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства:

- відсутність чіткої взаємодії між Держмитслужбою, митницями Держмитслужби, Департаментом державної виконавчої служби України та іншими органами центральної виконавчої влади;

- не врегульованими залишаються практичні аспекти здійснення операцій з оцінки, відповідального зберігання, безоплатного передання, знищення (утилізації) майна та контролю за ними;

- не вирішеним залишається питання розпорядження транспортними засобами, які не реалізовані в установленому порядку та (або) не придатні до експлуатації;
- не до кінця врегульованим залишається діяльність Комісії з питань розпорядження майном, що переходить у власність держави, яка утворюється відповідно до пункту 7 Порядку № 1340;
- недосконалість механізму відбору суб'єктів господарювання, які залучаються митницями до операцій з майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства;
- ускладненим є вибір суб'єкта господарювання для здійснення знищення товарів, оскільки у більшості випадків до робіт залучаються підприємства, виробництво яких пройшло атестацію на виконання відповідних робіт згідно із Законом України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції», але на сьогодні атестація – добровільна й дороговартісна процедура, до якої не всі вдаються підприємства;
- відкритим залишається питання знищення контрафактного товару задля уникнення його подальшої реалізації в Україні;
- перевищення витрат на проведення експертизи, сертифікації та оцінки майна над його вартістю;
- відсутність встановлених нормативно-правовими актами однозначного порядку адміністрування податків за різних форм реалізації майна, який би дозволив посилити контроль за повнотою надходжень коштів від реалізації майна;
- відсутність нормативних правових актів, необхідних для направлення на знищення/утилізації/розукомплектування ТЗ;
- недостатнє фінансування та відсутність прогнозування витрат, пов'язаних як з реалізацією (проведенням експертизи, сертифікації, оцінки), так і з знищенням майна;
- суперечності у процедурі адміністрування податків при операціях з реалізації конфіскованого майна
- потребує унормування контролю та систематизація вимог до організацій, яким майно передається безоплатно;
- відсутня автоматизація здійснення інвентаризації.

Окремо слід звернути увагу на проблемні аспекти, які присутні у процедурі реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства на митних аукціонах/редукціях, зокрема:

1. суперечності у нормах чинного законодавства щодо мінімальної ціни реалізації товарів;
2. необхідність врегулювання питань, що стосуються розрахунків за придбаний товар та його видачу переможцю;
3. необхідність уточнення документа, що засвідчує проведення оцінки товарів і транспортних засобів, що підлягають реалізації через електронні аукціони;

4. необхідність нормативно-правового врегулювання розрахунків у випадку коли переможець електронного аукціону відмовляється від оплати за придбані товари;
5. врегулювання ситуації, коли є лише один покупець на митному аукціоні;
6. при відсутності реалізації на митних аукціонах, редукціях доцільно передбачити можливість їх подальшої реалізації спеціалізованими торговельними організаціями;
7. уточнення процедури реалізації товарів, що належать до підакцизної групи тощо.

Існують різноманітні способи вирішення негативних явищ, які сьогодні притаманні сфері розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, але жоден з них поодиноці докорінно не вирішить наявні проблеми, тільки комплексний підхід допоможе кардинально змінити ситуацію, а саме реалізація Концепції змін.

2 Цілі і принципи державної політики у сфері розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства

Державна політика у сфері розпорядження майном, в основу якої покладена Концепція, спрямована на такі цілі:

- перша – однозначне визначення і формування вичерпного переліку майна необхідного для виконання державних функцій органами влади;
- друга – створення ефективної системи розпорядження майном, що забезпечує відповідно до функцій органів влади механізми оцінки затребуваності і необхідності об'єктів управління, а також регламенти їх включення і виключення з контуру розпорядження;
- третя – ефективна реалізація майна, що користується попитом на ринку;
- четверта – створення ефективної системи обліку і контролю майна.

В основу цієї Концепції покладено такі принципи розпорядження майном, що перейшло у власність держави:

1. Принцип визначеності: стосовно кожного об'єкту управління (групи об'єктів) державою повинні бути сформовані і нормативно визначені мета, для досягнення якої служить об'єкт, спосіб її досягнення, відповідальність за результати управління, порядок прийняття управлінських рішень, подання звітності та інші механізми контролю.

2. Принцип прозорості: забезпечення відкритості і доступності інформації про суб'єкти та об'єкти управління, безперервності процесів управління і контролю, виявлення і облік даних про об'єкти управління, в тому числі шляхом розгортання єдиної системи обліку та управління майном, заснованої на єдиній методології обліку і процесному управлінні.

3. Принцип забезпечення балансу інтересів: прийняття обґрунтованих рішень з точки зору економічної ефективності та соціальної відповідальності.

4. Принцип безперервності здійснення контролю: безперервний контроль за процесом розпорядження майном, а також дотриманням принципів і механізмів управління.

5. Принцип відповідальності: забезпечення професіоналізму, мотивації та відповідальності всіх учасників процесу управління за результат і досягнення встановлених показників діяльності.

6. Забезпечення збереження майна та його економічної вартості. Цей принцип також продукує вимогу про потребу в реалізації майна за цінами, щонайменше не нижчими за ринкові.

7. Ефективність, а також збереження та збільшення вартості майна:

– доходність розпорядження майном. Відповідно до МКУ кошти, одержані від реалізації майна перераховуються до державного бюджету, отже реалізація відповідного майна є джерелом додаткових надходжень до держбюджету;

– обґрунтованість витрат, здійснених у зв'язку з розпорядженням майном, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства;

– відповідність таким засадам цивільного законодавства як справедливість, добросовісність і розумність, узвичаєнням ділового обороту та практиці комерційного використання аналогічного майна на відповідному ринку товарів в Україні;

– врахування індивідуальних властивостей та характеристик майна при здійсненні розпорядчих процедур відповідно до МКУ.

8. Цифровізація для підвищення гнучкості статистичної звітності, розпорядження майном в режимі «онлайн», здійснення аналізу операцій, які здійснюються з майном.

3. Нормативно-правові акти, якими регулюється вказана діяльність

1. Порядок обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним: постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.1998 р. № 1340.

2. Порядок розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби: постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2002 р. №985.

3. Порядок обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі його органам державної виконавчої служби і розпорядження ним: постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2001 р. № 1724.

4. Порядок реалізації товарів на митних аукціонах, редуцціонах та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету міністрів України від 4.12.2019 р.р. № 1050.

5. Порядок взаємодії органів державної виконавчої служби та митниць Державної фіскальної служби під час передавання майна, конфіскованого за

рішеннями судів, та розпорядження ним: наказ Міністерства юстиції та Міністерства фінансів України від 23.03.2018 р. № 892/5/379.

6. Порядок реалізації арештованого майна: наказ Міністерства юстиції України від 29.09.2016 р. № 2831/5.

7. Порядок роботи складу митниці ДФС: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 627.

8. Порядок відшкодування витрат за зберігання товарів та транспортних засобів на складах митних органів, Порядок обчислення сум витрат у справах про порушення митних правил та їх відшкодування та Розміри відшкодувань за зберігання на складах митних органів товарів і транспортних засобів: наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2012 р. № 731.

9. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 4.12.2009 р. №1014.

4. Які підприємства, організації мають право здійснювати операції з вилученим митними органами майном відповідно до норм вказаних нормативно правових актів

Підприємства–зберігачі:

Статтею 239 МКУ передбачено, що під складами митниць розуміються складські приміщення, резервуари, криті та відкриті майданчики, холодильні чи морозильні камери, які належать митницям або використовуються ними і спеціально обладнані для зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Товари, які через свої властивості не можуть зберігатися на складі митниці, за рішенням керівника митниці або особи, яка виконує його обов'язки, можуть передаватися митницями на зберігання підприємствам, на складах яких створено необхідні умови для належного зберігання таких товарів.

Підприємства-реалізатори:

Постанова № 1340 – торгівельні підприємства, аукціони, біржі визначені на початку кожного року територіальними органами ДПС із залученням органів, що вилучають і обліковують майно, на конкурсній основі, з обов'язковим занесенням їх до єдиного реєстру торгівельних підприємств.

Постанова №1050 визначає державне підприємство «Прозорро.Продажі», що належить до сфери управління Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, відповідальним за забезпечення функціонування електронної торгової системи з реалізації товарів на митних аукціонах та редукаціях – адміністратором електронної торгової системи.

Суб'єкти оціночної діяльності

Порядком 1340 визначено, що оцінка майна проводиться комісією, яка утворюється органом (суб'єктів господарювання), що здійснив його вилучення, у складі представників територіальних органів ДФС, органів (суб'єктів господарювання), що здійснили вилучення майна або зберігають його, фінансових органів та органів, які здійснюватимуть розпорядження цим майном.

У разі розбіжності в оцінці майна між представниками комісії та у випадках, передбачених законодавством України, оцінка провадиться суб'єктами оціночної діяльності – суб'єктами господарювання.

Відповідно до наказу Державної митної служби України «**Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення попередньої оцінки, оцінки товарів, транспортних засобів, що розміщуються на складі митних органів**» від 15.05.2020 р. № 173 до оцінки товарів, транспортних засобів залучаються експерти, які склали кваліфікаційний іспит та одержали кваліфікаційне свідоцтво оцінювача відповідно до вимог Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», дія якого станом на момент оцінки таких товарів, транспортних засобів не зупинена.

Підприємства, які надають послуги з переробки або знищення (утилізації) майна.

У **Постанові** 1014 визначено, що до вирішення питання переробки (знищення) спирту етилового та алкогольних напоїв комісією за необхідності можуть залучатися представники державних органів та державних підприємств - виробників спирту. Промислова переробка спирту етилового та алкогольних напоїв здійснюється на державних підприємствах – виробниках спирту, перелік яких визначається Мінекономіки за погодженням з ДПС.

Знищення спирту етилового, алкогольних напоїв, приладів для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв (у разі його нереалізації), виробничої, транспортної, споживчої тари (упаковки), етикеток, корків, засобів закупорки, марок акцизного податку (у тому числі підроблених) та тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів здійснюється шляхом спалювання, руйнування, фізико-хімічної, біологічної або іншої обробки відповідно до вимог законодавства. Знищення за рішенням комісії проводиться на підприємствах, що відібрані відповідно до Закону України “Про публічні закупівлі”. Знищення невеликих за обсягом партій алкогольних напоїв, спирту етилового (не більше ніж 100 літрів), тютюнових виробів (не більше ніж 50 пачок) може провадитися комісією.

Знищення тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів, спирту етилового, алкогольних напоїв, приладів для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв (у разі його нереалізації), виробничої, транспортної, споживчої тари (упаковки), етикеток, корків, засобів закупорки, марок акцизного податку (у тому числі підроблених) здійснюється у присутності представника суб'єкта господарювання, який має ліцензію на виробництво відповідної категорії продукції (за згодою), та/або представника асоціації виробників та/або імпортерів відповідної категорії продукції (за згодою). У разі знищення відповідної категорії продукції, позначеної знаками

для товарів і послуг суб'єкта господарювання, таке знищення здійснюється у присутності представника відповідного суб'єкта господарювання (за згодою суб'єкта господарювання).

5. Суперечності в нормативно–правових актах, якими регулюється процедура розпорядження митними органами майна

1. *Суперечність щодо джерел фінансування переробки, утилізації та знищення товарів.* Відповідно до частини 11 статті 243 МКУ, переробка, утилізація та знищення товарів здійснюються за кошти державного бюджету, що суперечить нормам статті 178 цього ж кодексу, де встановлено, що знищення або руйнування товарів здійснюється за рахунок їх власника, уповноваженої ним особи чи інших заінтересованих осіб.

2. *Суперечність щодо ініціювання безоплатного передання майна.* Порядок 985 містить положення про можливість ініціювання державними виконавцями питання безоплатного передання конфіскованого майна на благодійні цілі всупереч підпункту 197.1.26 пункту 197.1 статті 197 Податкового кодексу України, в якому можливість безоплатної передачі конфіскованого майна на благодійні цілі не передбачена.

3. *Суперечність щодо мінімальної ціни реалізації товарів.* Так, відповідно до Порядку 1050 мінімальна ціна, до якої можливе зниження на редукації, становить 30 відсотків стартової ціни на першому митному аукціоні та не може бути меншою за суму податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні товарів через митний кордон України, в той же час, згідно наказу ДФСУ «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо механізму взаємодії підрозділів митниці ДФС при обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до статті 243 Митного кодексу України» від 12.02.2019 р. №100 у разі уцінки товару його вартість не може бути меншою, ніж сума податків і зборів, що відповідно до законодавства підлягає сплаті при реалізації такого товару, з урахуванням розміру винагороди торговельному підприємству. Така ситуація, вимагає уточнення та внесення відповідних змін щодо митних аукціонів до вищезазначених нормативно-правових актів.

4. п.20 Порядку 1050 встановлено *вирахування податків*, проте на митних аукціонах вони одразу враховуються у ціні лота та мінімальну вартість продажу.

5. Під час ведення договірної роботи органи Держмитслужби повинні керуватися главою 66 «Зберігання» Цивільного кодексу України в якій визначено: загальні положення про зберігання, зберігання на товарному складі, спеціальні види зберігання. Крім того, статтею 937 ЦКУ закріплено, що договір відповідального зберігання укладається у письмовому вигляді, про те, типову форму такого договору не закріплено законодавчо.

6. Порядком 1724, норми якого поширюються на митні органи, з моменту прийняття судом рішення про конфіскацію майна, що перейшло у власність держави, і до передачі його органам ДВС, відповідальність за зберігання цього майна не передбачена. Водночас Порядком 1340

відповідальність за збереження державного майна на цей період визначена: вона покладена на органи, що здійснили його вилучення.

6. Пропозиції на перспективу з метою покращення становища, що склалося у сфері правовідносин з розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства

Прийняття нормативно-правових актів, що удосконалять процедуру розпорядження майном, що перейшло у власність держави:

1. Методичні рекомендації з окремих питань організації роботи митниць Держмитслужби з розпорядження майном, що переходить у власність держави.

Прийняття Методичних рекомендацій дасть можливість визначити єдиний уніфікований для всіх митниць ДФС механізм поводження з майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства. На відміну від чинних постанов Кабінету Міністрів України, які встановлюють загальні вимоги до поводження з майном, проєкт Методичних рекомендацій передбачає деталізовану схему організації такої роботи в митницях. Проєктом здійснено категоріювання майна з метою автоматизації та алгоритмізації прийняття рішень, охоплюється широкий перелік основних товарних груп та встановлюються єдині для всіх митниць правила поводження з ними на основі запропонованого категоріювання товарів.

Очікуваними результатами від запровадження вищезазначеного нормативно-правового акту є: забезпечення дотримання державних інтересів в частині наповнення державного бюджету коштами від реалізації майна, яким набула прав розпорядження митниця; упорядкування роботи відповідної комісії щодо здійснення операцій з майном, що перейшло у власність держави; встановлення прозорості прийняття рішень комісією при розпорядженні майном, що перейшло у власність держави; уніфікація форм примірних договорів з суб'єктами господарювання, що залучаються до операцій з майном.

2. Порядок адміністрування податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до статті 243 митного кодексу України.

Цей Порядок визначає особливості сплати та здійснення обрахунку податків, що підлягають сплаті при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до статті 243 Митного кодексу України (податок на додану вартість, акцизний податок, ввізне мито) та механізм взаємодії підрозділів митниці при здійсненні контролю за правильністю їх нарахування, повнотою, своєчасністю перерахування до державного бюджету.

Очікуваним результатом від прийняття Порядку є можливість збільшення надходжень до Державного бюджету від податків, що підлягають сплаті при

реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до статті 243 митного кодексу України.

3. *Механізм взаємодії підрозділів митниці при реалізації товарів, транспортних засобів відповідно до статті 243 Митного кодексу України на митних аукціонах.*

Механізм визначає порядок дій структурних підрозділів митниці з товарами, зазначеними у частинах першій, четвертій – шостій статті 243 Митного кодексу України, вартість однієї облікової одиниці (або об'єднаних в один лот) яких перевищує 20 мінімальних розмірів заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року, а також транспортні засоби, повітряні, морські та річкові судна незалежно від їх вартості. А саме регламентує процедури:

- укладання договору із оператором;
- підготовка заявки на проведення електронного аукціону;
- ознайомлення з лотом та його видача;
- контроль за розрахунками.

Очікуваним результатом запровадження Механізму може стати покращення взаємодії підрозділів митниці при реалізації товарів, транспортних засобів на митних аукціонах, що допоможе значно пришвидшити зазначену процедуру та мінімізувати втрати Держбюджету від псування майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.

4. *Методика розрахунку ключових показників ефективності розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства.*

Метою створення методики розрахунку ключових показників ефективності розпорядження майном є оцінка і контроль ефективності діяльності митних органів в частині розпорядження майном, що перейшло у власність держави. Створення методики є ключовим елементом підвищення ефективності розпорядження майном.

Методика оцінювання ефективності розпорядження майном дасть можливість вирішувати наступні завдання:

- формалізувати мету і основні напрями діяльності митних органів щодо розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства;
- виділяти показники, що визначають досягнення цілей митних органів щодо розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства;
- активізувати керівництво і посадових осіб митного органу постійно підвищувати ефективність розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства;
- виявляти проблемні області в діяльності митних органів щодо розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства і допомагати своєчасно стабілізувати ситуацію.

5. В цілях забезпечення повноти, достовірності і актуальності даних про майно, збільшення доходів державного бюджету від розпорядження майном, розпочати планування застосування процедури цифровізації процесів управління майном в контексті розвитку інформаційних технологій Держмитслужби.

Очікуваними результатами реалізації цього є:

– формування актуальної інтегрованої бази даних про всі об'єкти майна, що перейшло у власність держави, а також іншого вилученого майна, заснованої на первинних даних інших інформаційних систем, що містять відомості про таке майно, необхідні для прийняття управлінських рішень щодо такого майна;

– створення наскрізної системи адміністрування доходів;

– створення комплексної системи перевірок майна, включаючи мобільне рішення, для збору і систематизації даних про об'єкт перевірок, моніторингу результатів усунення виявлених порушень в метю виявлення неефективного розпорядження майном.

6. Запровадження автоматизації здійснення інвентаризації при зберіганні майна шляхом його штрих-кодування.

Реалізація пропозицій наведених вище допоможе комплексно вирішувати проблемні ситуації, які сьогодні наявні у сфері розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства та значно підвищить її ефективність. Крім того: налагодить взаємодію між підрозділами митниці при розпорядженні товарами, транспортними засобами; значно пришвидшить розпорядчі процедури; збільшить надходження до державного бюджету від коштів від реалізації, в т.ч. податків, що підлягають сплаті.

Наукове електронне мережеве видання

СЕРІЯ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»

Бондаренко Василь Анатолійович,
Драган Олена Василівна,
Коновалов Юрій Олександрович,
Пашко Павло Володимирович,
Попель Сергій Анатолійович,
Прус Людмила Романівна,
Романюк Уляна Василівна

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З
ТОВАРАМИ, ЩО ПЕРЕХОДЯТЬ У
ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА**

Монографія

*За загальною редакцією
Л. Р. Прус, С. А. Попеля*

Технічне редагування С.А. Попель, Л.Р. Прус

Друк. арк. 23.6
Замовлення № 944

Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром
Університету ДФС України
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 5104 від 20.05.2016*